Nicolai Nicoli Florētini phi-
loſophi mediciq; pre-
ſtantiſſimi Sermo
ſextus de mem
bris genera-
tionis.

Additus eſt index nunq̄ antea ex-
cuſus copioſiſſimus.

Index Capitum

Index eorum que hoc volumine notatu digna continentur.

FINIS.

Sit nomen domini benedictũ.

Esu Christi domini nostri gratia a labore quinti sermonis exemptus. Sextum sermonẽ incipio q est de dispositionib⁹ membroꝝ gñationis que genitalia seu genelogica dicuntur sicq; organa ꝛ instrumẽta sunt generatiue ṽtutis ꝛ ab eis orta vel deseruientia de quib⁹ dixit Auer. scdo colliget. ꝙ quedã sunt ꝓpria feminis sicut vulua ꝛ matrix. s. ꝛ colluȝ: ꝛ quedã viris sicut testiculi ṽga sup. s. vasa feminalia vocata. ⁋ Diuidam aũt hunc sermonẽ in tractatus tres. Quoruȝ primus erit de generatione in cõmuni ꝛ his que requirũtur ad ipsam. ꝛ modo generationis embrionis. Secundus erit de dispositionib⁹ testiculoꝝ in viris ꝛ seruientiũ eis. Et terti⁹ de dispositionibus matricis ꝛ annexis ei in feminis.

⁋ Tractatus autem primus continet capitula. 25.

⁋ De virtute generatiua. Cap. j.

Alienus ꝑmo de ṽtutib⁹ naturalib⁹ dixit ꝙ gñatio est in substãtiã ductio ꝛ fiet ex contrarijs in contrario: q; semꝑ in generatione opȝ exui primã formã ꝛ indui aliã: quod lȝ fiat in instãti: nõ tamẽ fit sine tꝑe ꝑcedente quo ad recipiendũ ꝛ inducẽdum formã nouã mã disponatur. ⁋ Est eniȝ generatio duplex vna vocat̃ recta ꝛ reciproca: ꝛ est hec cũ ex vno elemẽto generat̃ aliud: sicut cũ ignis agit in aerem ipsuȝ subtiliãdo ꝛ rarificãdo ꝛ calefaciendo: vt ex eo fiat ignis: ꝛ similiter cũ aer agit in aquam aut aqua in terrã: aut ecõuerso terra agit in aquam: ꝛ aqua agit in aerem: aer in igneȝ: ꝛ sic illa generatio reperit̃ in elemẽtis ꝛ apud quosdã reperitur etiã in mixtis ꝑmis inuicem refractis elemẽtis vt in sale minerali ꝛ argẽto viuo ꝛ similib⁹. Alia est generatio recta tm̃ ꝛ nõ reciproca: sicut qñ ex aliqua vna re fit aliquod ꝛ non conuertit̃ ꝙ ex illo aliquo generato possit fieri ista res que generauerat ipsuȝ: sicut ṽbi gratia cum ex flegmate fit sanguis: aut ex sanguie fit colera: aut ex cola melancolia ꝛ nõ in his reciprocatio fit: nõ enim ex sãguine generat̃ flegma nec ex cola sanguis: nec ex melãcolia colera. Et ista generatio recta tm̃ est duplex: vna cõiuncta alia seiuncta. Et ꝯiuncta dicitur ista ex qua generat̃ aliquod qd̃ non est eiusdẽ speciei cum eo ex quo generat̃: sicut cũ membra animalis gñantur ex aliquo nutriẽte vel ex pane. Sed generatio seiuncta dicit̃ quando illud qd̃ generat̃ est idem specie cum eo ex quo gñatur: sicut cum homo generat̃ ex hoie: ꝛ ista a qbusdaȝ dicit̃ esse duplex: vna vniuoca ꝛ alia equiuoca. Et generatio vniuoca dr̃ esse illa in qua generatũ assimilatur generãti: sicut homo homini: ꝛ equoca dicitur eẽ illa in qua generatũ nõ assimilat̃ generanti: sicut mulus q non assimilat̃ asino vel equo. ⁋ Ad hanc aũt generationẽ sciũ etiam qnq; necessario reqruntur. s. ṽtus agens. subm virtutis. organũ siue instrm̃ cõueniens. obiectũ siue mã. ꝛ locus generatiõi conueniẽs. Uirtus agens gñationeȝ est ṽtus dicta generatiua de qua dictũ est in sermone ꝑcedenti ꝙ ipsa est vna de ṽtutib⁹ naturalib⁹ cõtra distincta ṽtuti naturali nutritiue: nõ enim sensibili siue mobili virtuti gñatio ascribitur sed vegetabili. Omnis enim ṽtus nãlis ex aia vegetabili ꝓuenit: ꝛ ideo generatiua ṽtus sicut nutritiua est i plãtis brutis ꝛ hoibus stultis ꝛ sapiẽtibus. Et sicut virt⁹ nutritiua est in idiuiduo vt ipȝ ꝑmaneat: ita virt⁹ generatiua est ipsi necessaria nõ ꝓpter ipm̃: sed vt dixit Auer. 2° colliget. vt ꝑmaneat species ipsa. Et ista est ṽtus nãlis que ministrat in nutriẽte: vt dixit Auic. Ad hoc vt remaneat species. Et huius ṽtutis generatiue. dixit Auic. due sunt species vna est spẽs que i masculis ꝛ feminis sperma generat: ꝛ altera est spẽs que ṽtutes diuidit que sunt in spermate ꝛ ꝑmiscẽt eas tẽperãdo ꝛc. Et prima qdeȝ retinuit nomẽ sue gñationis ꝛ vocatur generatiua: ꝛ qñq; dicitur imutatiua ꝑma ad dr̃iam nutritiue: que qñq; dicta est imutatiua. ꝛc. Et ista qdem ṽtus generat sperma: nõ qdem qȝtum ad materiã: siue ad subam spermatis: q; talis mã generat̃ a ṽtute segregatiua mẽbroꝝ: nec generat ipsum qȝtum ad spũm siue mãm spũs qui in illa est reclusus: q; iste spũs mãliter generat̃ in corde ꝛ formalr: partim in corde: ꝛ partim in cerebro: ꝛ partim in epate. Sed generat spma qȝtum ad formã spermatis: q; dat sibi esse formale per qd̃ illd̃ aggregatuȝ ex mã supradicta ꝛ spiritu qd̃ prius nõ erat sperma fit sperma: dat eniȝ sibi ṽtutem generãdi quã prius nõ habebat habentẽ gñare silem sibi a quo decidit̃ ꝛ huius ṽtutis in aialibus saltẽ ꝑfectis sedes est testiculi: ꝛ eius manifestatio est ab eis: vñ per ṽtutem generatiuã intelligunt medici virtutẽ testiculoꝝ per quã faciunt sperma. Cũ aũt Aui. dixit ꝙ epar est ꝑmuȝ ꝑncipiũ gñationis: intellexit humorũ mẽbrorum: qȝuis dicant tenentes sperma decidi ab epe ꝙ Auic. intellexit epar esse ꝑncipiũ gñationis nãle: lȝ nõ formale. Et est primũ ꝑncipiũ alimẽti de cuius supfluitate cõsistit mã spermatis. Et qȝuis sunt q dicant ꝙ epar põt vere dici ꝑmũ ꝑncipiũ gñationis: tñ hoc hȝ intelligi ꝓ qȝto ipsum est ꝑmuȝ ꝑncipiũ ṽtutis nãlis: cuius ṽtus gñatiua est spẽs. Et alij dicũt ꝙ põt epar dici primũ ꝑnm gñationis: q; est illud cuius ṽtus ꝯsistit in mã mẽbroꝝ fetui non solum in vtero: sed extra vterũ. Et dicũt qdam ꝙ lȝ ista ṽtus non sit gñatiua absolute: q; non dat spermati actu formã aiati: nõ enim est formalr aiatum: tñ põt dici ꝛ dicit̃ virt⁹ generatiua: inqȝtuȝ ista ṽtus dat spermati in potẽtia nõ in actu formã seu ṽtutem habẽteȝ potentiã ꝑparandi ꝛ disponẽdi ad formã aiati: qua mediãte sperma dicit̃ ṽtualiter aiatum: ꝛ ista qdem spẽs generatiue nõ operatur in spermate nisi extra vterũ ꝛ locũ generationis que erũt a ṽtute nutritiua: de qua iuitur scdo de aia: ꝛ scdo colliget. ꝙ ipsa dicitur gñare: q; generatio generatiua debet̃ toti: generatio ãt nutritiua soluȝ parti. Et ista ꝑma spẽs generatiue deseruit ꝛ ministrat scde speciei eius ꝑparando ꝛ disponẽdo ei materiã: in qua postq; fuerit in loco generatiõis resurgit virtus generatiua scde spẽi: que qdem est plasmatiua ꝛ informatiua: ꝛ ista qdem virt⁹ ṽtute spermatis diuidit ꝛ permiscet dico ṽtutes tã actiuas q; passiuas. Actiuas dirigit ad agendũ. Passiuas ad patiendũ. ꝛ ista qdem ṽtus dicit. A. illa est ex qua ꝑcepto sui creationis ꝛ ꝯcauitates ꝛ foramina ꝛ lenitas ꝛ asperitas ꝛ ipsoꝝ situs ꝛ ipsoꝝ cõitas fiunt: ꝛ ad vltimũ opõnes que ex finibus dimensionuȝ coꝝ pendet ꝛ facit embrion. Et q; opõnes hui⁹ ṽtutis sũt mirabiles: ita vt ñ videat̃ opiabile eas ꝓduci posse a re creata. Si enim corpis ꝯsiderem⁹ cõpositionẽ ꝛ que ꝛ quãte: ꝛ quot sunt ossiuȝ diuersitates atq; venaꝝ neruoꝝ ꝛ musculoruȝ ꝛ alioꝝ situs ꝛ colligatiões ꝛ vir q̃druplicia plasmata obstupesces hesitãs: an in creatura fieri possint: sicut dixit. A. Dubitabat Gal. an illa ṽtus eẽt an non. Et ꝓpterea qdam antiquoꝝ dixerunt in spermate esse intellectiuã virtuteȝ ꝛ nil aliud volebãt dicere: nisi ṽtutẽ generatiuã habere depẽdentiaȝ ab intelligẽtia ꝛ respectu ad ipsam: q; nõ poterant aliter dicere qũo tam mirabilia faceret. Et iõ Aris. ob hãc cãm assimilat hanc ṽtutem ṽtuti diuine: nec mirũ qm̃ hec ṽtus agit ṽt qd diuinũ ꝛ separatũ agit. n. nõ in ṽtute propria: sed in ṽtute aie ei⁹ a qua ꝓcedit: vt dicet̃ existẽs ab ea

Gñatio ē duplex.

Ad gñationẽ fetũ ceteȝ gnq; necessario reqrunt̃.

sepata. Et hoc iō qꝛ cū hec v̄tus de se sit virtꝰ nālis: ⁊ vt sic
nō hꝫ intelligētiā opꝫ ꝙ ab aliqua itelligētia dirigat: hoc
aūt intelligēs nō erit: nisi hic aut creator aut aīa dans semi
ni hanc v̄tutē: ⁊ pp hanc cām Gal. dixit ꝙ Ari. vocauit eā
intellectū vocatū ⁊ itelligentiā diuinā: ⁊ vocat eā itellectuꝫ
vocatū ad dr̄iam intell's potētialis ⁊ agētis: q sunt ps aīe i
tellectiue. Et Gal. 2° de v̄tutibꝰ nālibꝰ appellauit v̄tutem
artē sūmaꝫ presidē ⁊ itelligentiā siue metā. Et dixit 2° de cō
plonibus. virtꝰ informatiua que est i nā est sapiētia ⁊ pru
dētia: ipsa.n. nō format mēbra nisi ſm ꝙ motibꝰ aīe conue
nit. ⁊ dixit Gal. Arist. nedū alij in re istiꝰ v̄tutis dubitauit
ita ꝙ dixit de ea vt sit digna plꝰ alteratiōis etiā maioris ⁊
ꝓpinquioris vt sit diuina: ⁊ nō sit pp calitatē siccitatē ⁊ hu
miditatē: ⁊ dixit q p̄mittit iudiciū rerū alr̄ q̄ꝫ sit visū Aris.
non agit rōne. Vn̄ dixit Auic. ipm attribui ꝓncipijs diui
nis ⁊ nō nālibus. ⁊ Gal. dixit eā hr̄e ꝯtractionē cōmēsura
ti vt magnes hꝫ attractionē ferri: ⁊ iō dixit Aui. ꝙ Ga. assi
milauit eam adamāti. ⁊ dixit Aui. 7° metaphy. ꝙ virtꝰ ge
neratiua vocata iformatiua dꝫ p̄poni virtutibꝰ nālibꝰ que
sunt in corpibus aialiuꝫ: qꝛ v̄tutes nāles agūt p ꝓpria mē
bra: hec āt assimilat itellectui quē Aris. attribuit ꝓncipijs
diuinis. Et ꝓpterea dixit Arist. 2° de gn̄atione aialium. ꝙ
ipsa est sepabilis a corpe in quo est: nō.n. hꝫ organū in mā
spmatica: q̄pp cū nō videat posse facere corpꝰ aliqd creatū
opatā grādia tā diuersa q̄ꝫta ⁊ q̄lia: ⁊ que hec facit v̄tꝰ per
se. Iō reduci hꝫ ad virtutē alteriꝰ ab ea sepatā: cuiꝰ potētia
talia facit: tale aūt sepatū ⁊ intell's non erit: nisi aut creator
deꝰ: aut aliqd eius a quo decisa est: sed ꝯgruū est dn̄e magi
ster vt referat ad aiam eiꝰ tanq̄ꝫ imediatā cāꝫ: ⁊ in hoc lau
det ipse creator a quo aīa talē v̄tutē accepit a cuiꝰ sapiētia
noster ſmo in tantū deficit: vt dixit Gal. in 8° de vti. ꝑticu.
vt nec enumerare possumꝰ que ab ipsa faciliter facta sunt:
hec.n. creator dixit voluit fieri talia. Et subdit. postq̄ꝫ talia
fcā sunt nō audere adhuc tūc ad tēpus q̄re qualr̄ fcā sunt:
nec qm̄ fcā sunt: q̄cunq̄ꝫ.n. fcā sunt nō iuenires nisi anoto
mia docereris. Qualr̄ ergo audeas querere q̄liter fcā sunt
sufficit tibi tanta iuenisse ꝙ vnaqueq̄ꝫ ꝑticula sicut vtilitas
exigit ꝯscripta est. Si autē qualiter facta est taliē tēptabis
q̄rere iuenies nō p̄cipere pp suā ībecillitatē respectu creato
ris. ¶ Opatio igit generatiue v̄tutis dr̄ opatio sciūcta de
qua dixit Gal. p̄mo de v̄tutibꝰ nālibꝰ ꝙ gn̄atio nō simplr̄
actꝰ est sed ex alteratiōe ⁊ plasmatiōe cōpositꝰ. nā vt os ge
nerer: ⁊ vena ⁊ neruꝰ ⁊ alioꝝ singulū alterari opꝫ substan
tiā subiectā ex qua sit animal: vt aūt scema. i. vt formā cōue
nientē ⁊ positionē ⁊ ꝯcauitates quasdā vt apofiscos. i. de
riuatiōes vel determinatiōes: ⁊ fifiscos. i. vnitiōes: ⁊ alia si
milia hanc artē plasmari opꝫ alteri subam q̄ꝫ aialis nāꝫ vo
cās vt nauis lignū ⁊ imaginis cerā nō peccabis. Alteratur
aūt ipsa suba mediāte complone in spmate repta qua me
diāte alterādo mām virtꝰ gn̄atiua vt illa mā efficiat mate
ria mēbroꝝ contēperādo dat vnicuiq̄ꝫ ꝑticule eius cōplo
nem sibi ꝯuenientē ⁊ ꝓpriā: quā cum acq̄siuerit illa ꝑticu
la efficit os: illa vero neruꝰ illa vena vel aliud mēbroꝝ cuꝫ
complone sibi ꝯueniente. Hꝫ.n. sperma nō actu taꝫ varias
cōplones: sed v̄tualiter hn̄s eas ipsas ꝓducere pōt. Haruꝫ
aūt vnaqueq̄ꝫ ꝑticulaꝝ virtꝰ informatiua organū facit ꝑut
sibi meliꝰ ꝯuenit ꝑ debitis ꝯuenientibꝰ opōnibꝰ. ¶ Dixit
aūt Gal. ꝙ virtꝰ plasmatiua oia facit grā alicuiꝰ ⁊ nil ocio
sum fit: neq̄ꝫ supfluū: neq̄ꝫ vlr̄ ita habēs vt possit meliꝰ ali
ter hr̄e: ⁊ sic de tribꝰ naturis nr̄i corpis virtꝰ gn̄atiua dat
cōplonem: plasmatiua dat cōpositionē. s. organū. ⁊ iforma
tiua actionē quā sequtur vnitas ⁊ ꝯsilia ꝯtiguās ⁊ organi
ca ꝯtiguaus. Inquit ergo Gal. 3° de virtutibꝰ nālibꝰ: ⁊ po
nit a Rabi in p̄ma ꝑticula. q̄ virtꝰ in spmate est ⁊ in sāgui
ne ꝓducit mām vtilē ad faciendū os aut aliud mēbrū ꝯsil'e.
dr̄ virtꝰ gn̄atiua: qꝛ generat ⁊ ꝓducit mām que p̄us nō in
ueniebat: ⁊ cū virtꝰ spmatis informat ipsam: ⁊ ex ea fit os

Que virtꝰ quā nāꝫ d tr. hus dcē corpori.

tante q̄ꝫtitatis aut talis forme ⁊ silr̄ de alijs mēbris dr̄ in
formatiua: ⁊ ipsa est que hꝫ ꝓncipiū itellectuale p̄ter ꝓnci
pia nālia: ⁊ v̄tus spmatis q̄ augmentat illud os donec cre
scat dr̄ augmentatiua ⁊ virtꝰ spmatis que nutrit mēbrū do
nec crescat ⁊ recuperet illud qd̄ resoluitur ex eo dr̄ nutriti
ua. Et dixit dū fetus est i matrice generatiua ⁊ iformatiua
dn̄ant: ⁊ augmentatiua ⁊ nutritiua deseruiūt eis: ⁊ post sta
tū cessant augmētatiua ⁊ iformatiua ⁊ gn̄atiua: ⁊ remanet
nutritiua vsq̄ꝫ ad finē vite. ¶ Con. dixit tn̄ ꝙ informatiua
formato embrione corrūpitur: qꝛ nō est ampliꝰ indigentia
eius. ¶ Ex dictis pꝫ ꝙ dator v̄tutis gn̄atiue principalr̄ est
deꝰ sublimis ⁊ gloriosus: ⁊ secūdariꝰ est aia gn̄antis patris
ſm Arist. ſm vero Gal. pr̄is ⁊ mr̄is. Et ob hoc reperit ꝙ
virtꝰ hec aliq̄n dicta est aia. Aia tn̄ gn̄antis pōt dici ꝓnci
paliter dator respectu geniti. Et ob hāc ꝯsiderationē dicūt
ꝙ sperma gignitiuū est q̄si mediuꝫ inter corpus gn̄antis ⁊
corpus geniti: naꝫ a generāte ꝓducit ⁊ ꝓducit genitū: ⁊ ꝙ
respectu generātis est agēs instr̄ale ⁊ respectu geniti pōt di
ci ꝓncipale: ⁊ pp magnā virtutē quā hꝫ assimilat cū princi
pijs que sūt minima q̄ꝫtitate ⁊ maxia virtute. Spma enim
modicū exn̄s q̄ꝫtitate magnuꝫ est ptāte: mediāte.n. virtute
q̄ est in ipso dr̄ generare oia mēbra corpis nō solū ſm seip
sum totū: sed ſm eiꝰ notabilē ꝑteꝫ: imo ⁊ ꝑtes vt iferiꝰ ap
parebit. ¶ Pꝫ igit ex dictis sedimē ipsiꝰ virtutis gn̄atiue
qd̄ est ipm spma: maxie q̄ꝫtuꝫ ad spūm gignitiuū q est i ip
so. Ipsa.n. in eo regescit ⁊ sustētat donec suas cōpleat opa
tiōes. ¶ Et pꝫ ēt ex dictis infra ipsiꝰ v̄tutis gn̄atiue qbꝰ
mediātibꝰ tā varios ꝓducit effectꝰ: vt ēt cōpilatio spmatū
gignitiua: q̄ lꝫ nō sit diuersa i se: est tn̄ diuersa potētia: q̄m
v̄tus ea vtit sicut finis exigit nūc vtēs ea vt tēperata exn̄te
in calitate. i. nō existēte calitate: nūc vero vt multū exn̄te ca
lida: nunc v̄o vt valde exn̄te remisse calida: q̄ respectu itēse
dr̄ frida. Hāc aūt diuersitatē efficit ꝑut ampliꝰ ⁊ minꝰ in
fluit de calore. ¶ Dixit itaq̄ꝫ Ari. 2. de gn̄atiōe aialiū. Ge
neratio homogeneoꝝ a calitate ⁊ friditate est sūpta: ⁊ q̄dā
a calitate tēperata iter ea que q̄dē tēperatā nō ꝯsistit in me
dio: sꝫ latitudinē magnā hꝫ versus vtrūq̄ꝫ extremuꝫ. Dicit
itaq̄ꝫ Aris. ꝯstant ⁊ ꝯdensant q̄daꝫ homogeneoꝝ caloꝛ q̄
dā frigido. sup. ⁊ q̄dā tēperato: ꝑ venas.n. singulos poros
trāsiēs alimētū: queādmodū in crure virgualis fiūt carnes
aut carnibꝰ ꝓportiōale frido ꝯstāt pp qd̄ soluunt ab igne:
quecūq̄ꝫ v̄o terrestriū valde orientiū modicā hn̄tiū humi
ditatē ⁊ caliditatē hec iformata euapoāte hūido cū calido
fiūt dura ⁊ terrestria ſm formā. vt vngues cornua vngula
⁊ rostra pp qd̄ mollificant q̄dē igne liquescūt āt nihil. Ab
vlteriori aūt calitate ossa ⁊ nerui fiūt desiccata humiditate
pp qd̄ idissolubilia q̄dē sunt ossa ab igne ⁊c. De hoc āt di
ctū est ampliꝰ in sermone p̄mo tract. de membris. Et dixit
Aris. hoc aūt nec ꝙ ꝯtingit facit carnē aut ossa: neq̄ꝫ vt cō
tingit: sꝫ facit ipsuꝫ ꝙ aptū natū. i. q̄n aptū natuꝫ est. Non
enī potēs erit a motiuo hn̄te actū. neq̄ꝫ actuꝫ hn̄s faciet ex
quacūq̄ꝫ: queādmodū neq̄ꝫ archā ex nō ligno faciet faber:
neq̄ꝫ sine fabro archa erit ex lignis. Calitas itaq̄ꝫ inexistēs
in spmatico supfluo tantū ⁊ talē hꝫ motū ⁊ opōnē quanta
ꝓportionata ad vnāquāq̄ꝫ ꝑtium q̄ꝫtūcunq̄ꝫ defecerit aut
supabūdauerit: aut deteriꝰ efficit: aut orbatuꝫ est qd̄ fit. A
quo aūt introducat forma nō est ꝯcorditer dictū ab aucto
ribus. Platoni nāq̄ꝫ iponit voluisse dari ideas applicatas
sepatas a qbus forma iducit in mā: ⁊ maxie locutus est de
aia forma hūana: visuꝫ est.n. voluisse in v̄bis eius ꝙ deꝰ in
ꝓncipio gn̄atiōis mūdi gn̄auit tot astra in celo quot debe
ant eē forme rōnales: ⁊ cuilibet syderi applicauit vnā for
mā: ⁊ has forās ideas vocat: ⁊ voluit ꝙ ſm idee silitudinē
iducat for in māꝫ: ⁊ sic v̄tꝰ gn̄atiua ſꝫ eū nō itroduxit for
mā. ¶ Arist. aūt 2° de gn̄ōne aialiuꝫ. ⁊ Aui. 6° metaphy.
com. tertij loquētes de itroductiōe forme circūscripserunt
itellectū aiaꝫ rōnalē: qꝛ nō itroducit de potētia māe: ⁊ hoc
patet:

Que virtꝰ aliā v̄tutū deseruiat dū fetꝰ est in mr̄ice ⁊ post partū Dator v̄tu tis gn̄atiue ē deus sublimis ⁊ gl̄iosus: ⁊ scd̄arius ē aia gene rātis.

pȝ:q2 nō est v̄tus opans in mā ī organo:sicut ois v̄tus de/ducta de po^a māe in organo opatur. Et iō solū locuti fue/runt de formis alioꝝ aīaliuȝ:ac ēt de q̄cunq3 alia forma da ta pter formā rōnalē:ꝛ in sūma voluerūt q̄ in sp̄mate aīa/lis sit reclusus calor q̄ est sp̄ūs gignitiu^9 p quē sp̄ma est ge/neratiuū:ꝛ in ipo sp̄u sit ıdēa:sicut idolū gn̄antis:sicut are reperit in artifice ꝛ quo idolo dixerūt sp̄ma eē virtualr̄ ani matū:ꝛ voluerūt q̄ i dicto sp̄u sit q̄dā nā vel virt^9 pcedēs in ipso a corpib^9 celestib^9 maxie a sole:q2 sine ipo sole deest p̄n^m gn̄atiōis:quā v̄tutē celestē dixerūt inexistere sp̄mati a pparatiōe:q̄ tn̄ virt^9 celestis n̄ opat' ad gn̄ationē absq3 ipo spiritu gignitiuo:s3 ābo simul ɔcurrūt ad gn̄ationē:ꝛ ag/gregatū ex his duab^9 virtutib^9 vocāt v̄tutē gn̄atiuā:quam itellectiuā3 dixerūt eē:nō q2 hēat itellectū:s3 sicut dixit. A. q2 opat' sicut intell's:q2 sicut intell's nō opat' in organo.nec silr̄ ista v̄tus:dr̄ tn̄ ab itellectu:q2 hec virt^9 opat' cū corpe: itell's aūt nō. Et voluerūt q̄ dicta virt^9 gn̄atiua. L. aggrega/tū ex v̄tute sp̄ūs gignitiui ꝛ virtute celesti silr̄ disponit mā3 ꝛ introducit formā:voluerūt tn̄ q̄ itroducēs formā sit aīa: siue forma gn̄antis sp̄ma p̄ncipalr̄. virt^9 vo p̄dicta existēs in sp̄mate instr̄alr̄. Et rō hui^9 est:q2 ois effect^9 de gn̄e sub/stātie pfect^9 ꝛ nō orbat^9.i.non genit^9 p putrefactionē.vt a p̄ncipali agente p̄ducit' a sibi simili in sp̄ē:tale aūt simile nō est nisi forma gn̄antis sp̄ma:ꝛ virt^9 in sp̄mate repta est istru mētū eius:nō.n.est aīatū cu3 nō sit sp̄ma formalr̄ animatū. ℭ Aui.aūt.6° de aīalib^9 voluit q̄ in celo sit itelligētia quā vocauit datorē formaꝝ:ꝛ voluit q̄ virt^9 in sp̄mate dispo/nit mām ꝛ facit opōnes supradictas:itroducēs aūt sit for/mā aliqd extrinsecū.s.ista itelligētia:ꝛ hāc opinionē ēt ha/buit Alexan. ℭ Alfarabi^9 dicit.si bene ɔsiderent' opōnes generatiue v̄tutis ꝛ opōnes isormatiue appebit q̄ differūt in multis. Et p̄mo ex pte efficiētis imediati:q2 virt^9 gn̄ati ua p̄ducit ab aīa agētis sp̄ma mediāte cōplone testiculo rū eius ita q̄ opans hāc virtutē est aīa sp̄matizās. Efficiēs aūt opōnē3 isormatiue est forma sp̄matis virtualr̄ existēs. 2° ex parte agētis instr̄alis:q2 agens gn̄atiue est cōplo testi culoꝝ:isormatiue vo est sp̄ūs gignitiu^9 ꝛ ei^9 cōplexio.ter tio differūt ex pte forme:ꝛ ex pte finis:q2 in opōne genera tiue inducit' forma sp̄matis q̄ nō ē formalr̄ aīatu3. In ope ratiōe vero isormatiue itroducit' forma mēbroꝝ ad finem actualis aīatiōis.4° ex pte obiecti:q2 mā opationis gene ratiue est mā supfluēs ex vltimo alimēto ex qua efficit' sper ma. S3 mā isormatiue est mā ipsi^9 sp̄matis ꝛ sāguinis mē/strui ex quib^9 efficitur embrio. Quo aūt tēpore forma in/troducat' embrionis in subsequētib^9 ostendet'. Ad haben dū tn̄ pfectam notitiā obiecti haꝝ v̄tutū:ac etiam virtutis op3 p̄mittere sciam membroꝝ generationis.

ℭ De membris generationis. Cap. ij.

Requit Sal.in.14° de vtili.parti. Inge/minauit nā oīa:masculina.s.ꝛ fe minina vt pmaneat semp incorruptū gen^9 ani malis:nō.n.poterat gen^9:vt in p̄mo sm̄ōe di/ctū est:s3 vnū idiuiduū ppetuari. Jōq3 igemi nauit nā.i.naturās vt p geneologiā ꝛ ppaga tionē ppetuaret'. Sublimis.n.de^9:q̄ sit bn̄dict^9.masculū ꝛ feminā fecit viuificās virtutē generatiuā in ipsis:vt q̄ in se saluari nō poterat:saltim in sibi silī saluaret':p hoc enim vnūquodq3 gen^9 pfectū est cū possit simile gn̄are. Et p hoc vt dixit Arist.3° de aīa.assimilat' enti diuino ꝛ imortali.fe cit nāq3 pp ppagationē mēbra genitalia ita q̄ sunt ex eis q̄ da3 recipiētia:ꝛ quedā tribuētia. ℭ Dicit Aristo.p̄mo de gn̄atiōe aīaliu3 necesse est ad plificationē ex coitu pticulas idoneas esse ꝛ has differētes inuicē:ꝛ p hoc qde3 masculi/nū differt a feminā:ꝛ si dicat' de animali hoc qde3 masculi/nū est hoc vero femininū nō s3 omne.s.organū vel mēbrū masculinū vel femininū est:s3 solū sm̄ quādā virtutē ꝛ q̄/dā pticulā:queadmodū est visu3 pgressiuū:que aūt sit ista

Vide bic. dm gn̄a/tiōis ma/sculini ꝛ fe minini se/xus.

pticula in masculo ꝛ femina supradictu3 est.que pticule si attētē ɔsiderant' prorsus similes sunt in masculo ꝛ feminā: sola aūtē positione differētes. ℭ Dixit aūt Sal.14° de vti/li.pticulaꝝ vniuersas q̄cūq3 sūt pticule in viris ꝛ in mulie/rib^9 est inuenire vna solū differētia existēte in eis:q2 itra sunt mulierū pticule:extra vo que viroꝝ:que sūt a regione sm̄ positionē noiate. Quascūq3.n. vtrasq3 pticulaꝝ volue/ris itelligere vel eas que femine exeūtes extra vel eas q̄ vi/roꝝ ɔuerti ꝛ iduplicari int^9 oēs inuenies inuicē easdē:de/bēt tn̄ ɔuerti pticule que viroꝝ inter rectum ꝛ vesicā:quē/admodū est situs ipsaꝝ pticulaꝝ in femina.ꝛ si hoc fiat ma tricū euersio necesse est cōprehendere oseum.ꝛ extrorsū vi debis adiacere ei testiculos ꝛ collū suū virgā effici masculi qd vero in fine v̄ge est vocat' ppuciū.mēbra vero muliebre pudendū:ꝛ ecōtra. Consequēs aūt est cum his ꝛ venarū ꝛ arteriaꝝ positiones:ꝛ adhuc sp̄maticoꝝ vasoꝝ simul ppen dere in mulierib^9 ꝛ in viris inuenire pticulā abundantē.s. supra pticulas mulieris sm̄ pōnem solū pmutatā:que enī3 int^9 sunt in mulierib^9.hec extra sūt in viris. ℭ Dixit. A. instr̄m virorum est completū,pcedens ad exteriora ꝛ extra exiens ꝛ apparēs:instr̄m vero mulierū est diminutū reten tū in iteriorib^9.ꝛ est quasi ɔuersum instr̄m viroꝝ:ita vt sit sicut viroꝝ oreū siphach ꝛ ɔcauitas matricis:ꝛ collū ma/tricis sit sicut virga virilis:ꝛ duo testiculi sūt in siphac ma tricis:sicut sunt in oreo in viris ꝛ silr̄ sunt ibi vasa semina/ria. ℭ Cām aūt p̄ductionis eoꝝ mēbroꝝ exteri^9 ꝛ remanē tie ipsoꝝ in feminis iteri^9 assignauit Sal. vbi supra ait.mu lier genitalib^9 pticulis est pfectior viroꝝ plasmate.n. fue/rūt cū erāt adhuc int^9 in pregnāte pticule.pcedere vel emit ti extra ibecillitate virtutis nō potētis ipm qd plasmabat' vel iperfecti^9 fecerunt oīno pfecto:toti vero generi vtilita/tē nō paruā tribuerūt:oportebat eni3 esse ꝛ aīal femininū: pp ipsi^9 vtilitatē generis. Alr̄ ppagatio plis non fuisset:ꝛ sic gen^9 corruptū foret. Probat aūt dcm̄ Sal.sic. Nā q̄cqd ɔceptū ꝛ ipregnatū ad p̄mā ɔstitutionē sui ad augmētatio nē que ɔnter aduenit mā indiget copiosa:q̄re necessariū ē duoꝝ alteꝝ eē:aut rapere ipsi^9 p̄gnantis nutrimēto vel eo abūdāte a sui māe non posse si in calidi^9 eēt certitudinalr̄ q̄d femininū diaforaret vtiq3:id.s.nutrimētū ꝛ excitaret fa ciliter:frigidi^9 aūt est illud.s.femininū gen^9 intātum:vt qd digestū est ꝛ elaboratū nō posset nutrimētum diaforare to tū. Qd aūt plus est frigidū.s.q̄3 predictu3 nec digerere est sufficiēs.sup.ꝛ p ɔñs non vtile:qd aūt pfecte est calidū:si/cut digerere:ita diaforare ꝛ forte supare:ꝛ p ɔñs nō ɔgruūt sed qd defuit nō valde multū a certitudinalr̄ calido digere re sufficiēs est seu nō adhuc fridu3 pōt diaforare:ꝛ relinq̄/tur superfluū.s.nutrimētū seu nō vehemēter existēs calidū ꝛ hec est vtilitas friditatis femie. Cōfestim aūt debebat eā ɔseq pticulaꝝ iperfectio:sicut est fridum iperfecti^9 calido imbecillitate caliditatis nequeūtis extra ɔrūpere pticulas. Aliud ēt bonū maxie hoc exn̄s ad generis successionē:qd eni si extra p̄dijsset oreū factū esset hoc int^9 manēs matrix est suscipe ꝛ retinere sp̄ma ꝛ pficere ɔceptū idoneum orga/nu3. Et sicut dicte pticule in mulierib^9 iperfectiores sūt ob friditatē ꝛ virtutē debilitatē nō potētis extra p̄dire:ita ꝛ i/perfectiores sūt virtutib^9. Et declarās hec. G. de testiculis ibidē dixit testiculos feminā minores ꝛ iperfectiores hr̄e: ꝛ sp̄ma qdem in ipsis futurū erit minus ꝛ frigidius ꝛ hū/midius:sequunt'.n.hec indigentiā caliditatis.

ℭ De anothomia testiculoꝝ virorū. Cap. iij.

Testiculi in masculo ꝛ femina dicūtur oua pp silitudinē quā hn̄t in figura sua ad oua:ꝛ testes dicti sūt in mascu/lo maxie:q2 testimoniū phibēt de sexu virili. ℭ Et est testiculoꝝ substātia.s.tam viroꝝ q̄3 mulierū dixit Auicē.ex mēbro glādoso albe carnis que est magis silis carni mamille ꝛ ipsoꝝ caro poro

ſa.q̄re facile h umiditate iplet̃ ⁊ facile corruptionē recipit: qm̄ mulierū ſubā melioꝛ eſt q̄ꝫ que viroꝝ. Et eſt teſticuloꝝ complō calā ⁊ humida: veꝝ differūt abinuicē in cōplōne plus ⁊ minꝰ vt dicet̃: fuerunt aūt in maſculis ⁊ feminis creati duo: ⁊ hoc ꝑꝑ illud qđ ſcitū eſt in ſmōe tertio ex v̄bis Auic. de vtilitate gn̄ationis mēbꝛoꝝ: ⁊ eſt ipſoꝝ alter ſiniſter alter dexter. ¶ Dixit Gal. in 14° de vtili. ꝑtic. ipurū adhuc ⁊ ſuperfluū ⁊ humidū ⁊ ſeoꝛſum ſiniſter teſticulus in maſculis ⁊ ſiniſtra matrix in feminis: ⁊ ꝑ ꝯn̄s ſiniſter teſticulus eaꝝ qui in ipſa ſiniſtra matrice eſt ſuſcipiūt ſāguinē: ⁊ dexter teſticulus ⁊ dextra matrix: ⁊ per conſequens dexter teſticulus eaꝝ purū etiam non ſeoꝛſum: nec ſupfluū recipiūt ſanguinē. Et ex hoc ꝯtingit ipſa organa ſuſcipientia non ſimilia eē in ꝯplōne: ſicut. n. purus ſāguis calidioꝛ eſt ſupfluo: ſic que nutriūt̃ ab eo ꝑticule dextre ſiniſtris calidiores efficiunt̃: ⁊ hoc ꝓcedit ꝓpter epar: qđ eſt nutrimēti gn̄atiuū: ⁊ eſt ſituatū in dextro. Demonſtratū eſt. n. dixit Gal. ab Hypo. multotiēs eē ⁊ cāe ꝙ ſm rectitudinē iacent ꝑticule plus potuit ſeinuicē neceſſariuꝫ eſſe: ſic ergo dexter teſticulus ⁊ dextra matrix maxime ꝓpter dextrū ſituꝫ calidiores ſunt ſiniſtris. ¶ Ut aūt appareat de puritate nutrimēti teſticuli dextri ⁊ matricis dextre: ⁊ de ipuritate nutrimēti ſiniſtroꝝ dixit vbi ſupra Gal. ꝙ vaſa. ſ. vene ⁊ arterie que ferunt̃ ad dextrū teſticulū ⁊ ad dextrā matricē ex magnis vaſis ꝓdeunt que ſunt ſm deoꝛſuꝫ. ſ. vena a vena concaua ⁊ arteria a magna arteria: que v̄o ad ſiniſtrū teſticulū ⁊ ad ſiniſtrā matricē in feminis ꝓueniunt ab ipſis vaſis ꝓcedunt que ſm doꝛſum. ⁊ ab eis q̄ ſm renes ferunt̃ ꝓdeūt ſup. ⁊ manifeſtū eſt ꝙ nutrimentū in illis vaſis magnis purius eſt: ⁊ per ꝯn̄s calidius eo qđ ꝯtinetur in illis vaſis paruis: ⁊ ꝑꝑ hoc nobilitatē magnoꝝ ⁊ ꝓpinquitatem eoꝝ ad ꝑncipalia. Et Aui. dixit ꝙ ad ouuꝫ ſiniſtrū venit vena alia ab ea que venit ad dextrū cum nutrimēto: ⁊ ꝙ illa que venit ad dextrū effundit ad ipm ſanguinē magis digeſtum ⁊ mūdificatū ab aquoſitate. Itaq͂ dixit Aui. ouuꝫ dextrum in pluribꝰ hoībus foꝛtiꝰ eſt q̄ꝫ ſiniſtrū: niſi in illo q eſt ī iudicio laſſitudinis. i. debilitatis: que debilitas pōt eē ꝓpter multiplices cās occurrētes in ꝑncipijs gn̄atiōis. Et dicūt qdaꝫ ꝙ nālīter mēbꝛa lateris dextri calidioꝛa ſunt mēbꝛis ſiniſtri: ⁊ q̄ꝫuis aliqn̄ ꝯtingat oppoſitū: vt cuꝫ epar ſit fridū: ſplen v̄o multū calidus: ⁊ ſpālīter cum coꝛ multū ſufflaret in ſiniſtrū. Pro declaratione huiꝰ dixit Gal. vbi ſupra dupliciter foꝛtioꝛ ⁊ imbecillioꝛ altera ꝑticula altera eſſe dicit̃ alia qdem ſumit̃ ſm nām ⁊ totū genus. Coꝛ. n. epar ⁊ arteria ⁊ vena ⁊ vniuerſa dextra ſiniſtris calidioꝛa ſunt ſꝫ oīuꝫ aīalium genera. Alia aūt ſumit̃ ſꝫ īdiuidui cōpaginē. Nō eniꝫ ſm diuiſionē ipoſſibile eſt vel dextrū mediū capitis vl̃ oculū ibidē locatū ībecillioꝛē fieri altero. Et ſm eundē moduꝫ teſticuloꝝ dexter ſimplr foꝛtioꝛ eſt ſiniſtro. ſeoꝛſuꝫ aūt fiat vtiq͂ alicui ſimplr. Et dixit. varicoſioꝛ ē dexter ſiniſtro vtplīm: vt ꝑꝑea relaſſatꝰ eſt magis q circa ipſuꝫ oreus. Sꝫ inuenies aliqn̄ ꝯtrariū huiꝰ in patientibꝰ infirmitatē aliq͂ꝫ in ꝑma ꝓpagine. ſ. dextruꝫ teſticulū occcurrētē. In his. n. ſiniſter eſt foꝛtioꝛ. Silr autē dexter teſticulus ⁊ dextra matrix ſiccioꝛa ſūt ſiniſtris. Et ſupra patuit ꝙ teſticuli mulierū minus calidi ſunt ⁊ magis hūidi ſunt q̄ꝫ viroꝝ.

Forma ⁊ magnitudo teſticulorum.

¶ Sūt aūt teſticuli mãgnitudīe qdeꝫ ſatis digni: ⁊ ſunt vſq͂ ad tēpus pubertatis magnitudīe eq̄les: cuꝫ vero appꝛopinquat affrodiſia: aliqn̄ qdem vnꝰ in viris manifeſtat̃ maioꝛ alio: ⁊ talis plurimū eſt dexter. verū q mulierū minores ſunt ſatis q̄ꝫ qui viroꝝ: vt Gal. dixit: ⁊ teſticuloꝝ viroꝝ figura eſt rotūda ad lōgitudineꝫ declinās ſilīſq͂ figure oui. Teſticuli vero mulierū ſunt rotūdi nō declinātes ad longitudinē ſed ad planitiē q̄ſi cuꝫ vehemētia preſſionis ſūt plani: vt dixit Aui.

De loco teſticuloꝝ

¶ Dicit Gal. vbi ſupra teſticuli qui viroꝝ ſub regionibꝰ que ſm ventrē ſubducti ſunt: vt nec tāgant oīno eū. Si. n. eos ibi depoſuiſſet natura anguſtarent̃ ſil̃ ⁊ anguſtarent ꝑticulas que ibi ſunt: ⁊ lōgitudo ret̃ que neceſſario ſequitur ſꝑmatica vaſa: de qua in ſequēti caplō dicet̃: nō interueniſſet: nec vtiq͂ locati fuerunt ſub diafragmate: ſicut in piſcibꝰ ⁊ volucribꝰ ⁊ multis aīalibꝰ: que indiguerunt poſitiōe teſticuloꝝ ipſoꝝ in dicto loco: vt calore mēbꝛoꝛuꝫ circūſtantiū calefierēt ⁊ bene digereret̃ ſperma ⁊ regio loci illiꝰ eſt ampla in eis: ſed homo ad aliaꝝ ꝑticulaꝝ analogiam breuiſſimū hꝫ dcm̄ locum: ⁊ teſticulos hꝫ magnos ⁊ cōmoderatū ſꝑma: itaq͂ abſq͂ ꝙ appꝛopinquēt calidis mēbꝛis teſticuli viroꝝ ſufficiētes ſunt gignere ꝑꝑ magnitudinē ⁊ caliditateꝫ ipſoꝝ. Sunt aūt locati teſticuli viroꝝ extra mirach: ⁊ nō ſolū in hoīe: ſꝫ in omni aīali quadrupede moroſo in coitu preter ericiū: in quo vt dicunt ſūt locati intra mirach. Teſticuli v̄o qui feminaꝝ dixit Gal. matricibus ex vtraq͂ ꝑte applicati ſunt in regionibꝰ: que ſm epicaſteriū regionē idoneā habētes ad cōtemperādū caliditatem in eis: ⁊ qꝛ parui non coanguſtant nec coanguſtant̃ ⁊ vaſa ſꝑmatica eis appoſita ſunt ꝑua: vt dicet̃ ⁊ ſūt locati teſticuli: q viroꝝ iuxta ſe poſiti: qui vero feminaꝝ diſtātes a duobꝰ lateribꝰ matricis hinc inde vnus.

De vtilitate teſticuloꝝ ⁊ eoꝝ nobilitate

¶ Et Ariſ. qdem ꝑmo de gn̄atione aīalium. voluit ꝙ teſticuli in aīalibꝰ maſculis maxime nō ſunt neceſſarij: ſꝫ ſolū ꝓpter iuuamētum qđ eſt vt teneāt vaſa ſeminaria ꝓtenſa ipſoꝝ pōdere: quēadmodū textrices lapides appoṅūt liciatoꝛijs. Sꝫ Gal. in tegni voluit ꝙ teſticuli ſint membꝛū ꝑncipale: nō qdem ꝓ ꝯſeruatione īdiuidui: vt dixit Aui. ꝑma primi. Sed ꝓ conſeruatiōe ſpeciei. ⁊ Gal. qdem voluit teſticulos ꝑꝑ ꝯſeruationem quā faciūt de ſpecie eſſe: mēbꝛa nobilioꝛa oībꝰ ad ꝯſeruationē indiuidui. ¶ Ait Rabi. 25ª ꝑticula. Gal. inueſtigās libꝛos Ari. inuenit iuuamētum teſticuloꝝ ſup quo Ariſt. nō habuit mentē ſuam: ⁊ neſciuit hoc ⁊ letatꝰ ē Gale. ſatis ⁊ elōgauit dcm̄ ſuū ⁊ dilaniauit Ari. ſicut dilaniat̃ debile ex aīalibus a forti: ⁊ incepit nobilitare teſticulos ⁊ magnificare eos in nobilitate: adeo ꝙ fecit eos nobiliores coꝛde cum mēſura qua eos mēſurauit. ⁊ ꝓpꝛia v̄ba que dixit in ꝑma ꝑticula de ſpermate ſunt. Radix ⁊ prinᵐ vite eſt coꝛ ⁊ radix ⁊ ꝑncipiū bone vite ſunt teſticuli: ſicut ergo bona vita melioꝛ eſt q̄ꝫ vita: ſic ⁊ teſticuli meliores ⁊ nobiliores ſunt q̄ꝫ coꝛ. Et exclamat Rabi dicens. o viri qui primi eſtis in reſpectiōe attendite ſi poteſt animal viuere bona vita coꝛde euulſo ſibi: ⁊ ſi poteſt cum teſticulis ſuis colre: ⁊ ſi ſit in eo virtus maſculina aliqua operatione vite diminuta: ⁊ ſi euulſis teſticulis ⁊ ſubtractis ab animali: vt accidit in caſtratis animalibus remanet viuum ſi ſint teſticuli nobiliores coꝛde vel coꝛ ſit nobiliꝰ ipſis: in q̄ꝫtum coꝛde non exiſtēte teſticuli nil operari poſſunt: cur ergo teſticuli ꝓpter ꝯſeruationem ſpeciei ſunt nobiliores. ¶ Et dixit Aui. teſticuli nō ſolū vt ſpecies ꝯſeruet̃ ſunt neceſſarij: ſed etiā tria alia pꝛincipalia ſunt neceſſaria: qbus ꝯſeruat̃ indiuiduū: vt ſpecies ꝯſeruet̃: cū ꝯſeruatiuo ſpeciei cōſeruationem īdiuidui ꝑſupponat attn̄ ipſi etiā neceſſarij ſunt ad bn̄ eē īdiuidui: pꝫ enim ꝙ ipſis abſciſis vel abſtractis a maſculo magna ſeqtur ꝑmutatio in coꝛde eius: etenim eiꝰ complexio infrigidat̃ ⁊ effeminat̃: ⁊ hoc innuit Ariſt. 4° de generatiōe aīalium de rōne mēbꝛi neceſſarij ⁊ nobilis ⁊ pꝛincipalis: ⁊ ꝑmutatio qdeꝫ magna predicta accidit: quia teſticuli habent conſeruare caliditatem coꝛpoꝛis: ⁊ eo ꝙ ſuperfluitas flegmatica ſimul cū ſpermate ad teſticulos delegatur que exit ſimul cū ſꝑmate. Cuꝫ ergo caruerit aīal teſticulis: tūc illius humiditas flegmatica retinet̃: ⁊ retēta hebetat calidū: ⁊ eo ēt miſcet teſticulis nō ſit gn̄atio tot ſpirituū quot ante fiebat. Deficit. n. generatio eorum finis multiq͂ ſpiritꝰ in teſticulis ꝓpter generationem aggregant̃: ⁊ qꝛ per viaꝫ reflexiōis ad alia membꝛa illa caleſcunt: quoꝝ poſtea priuatione infrigidant̃: ⁊ eo etiā quia habētes teſticulos multis mouent̃ motibꝰ q̄ꝫ non habētes. Motus autē caloꝛeꝫ excitat ⁊ augetꝫ quies vero hebetat ipſum. Ideoq͂

in animalibus

in animalibus multũ furentibus abscindũtur testiculi. vt auferat ab eis furor ille. Sũt ergo testiculi necessarij ⁊ mẽbrum principale ꝓpter speciei conseruationẽ: ⁊ nõ sunt facti ꝓpter põderare ⁊ tenere vasa seminaria ꝓ ut ensa: multa enim animalia eos habent intus. Qꝫ autẽ sint necessarij ꝓpter speciẽ patet: eo ꝙ frigidis sepe appositis sup eis causatur sterilitas. tñ ista necessitas nõ est absoluta: qꝛ sic omnibus inessent aĩalibus: qð est falsum: qꝛ nõ oĩbus animalib⁹ insunt vt piscib⁹ ⁊ serpẽtibus ⁊ alijs imperfectis animalib⁹. ⁊ fortasse de tali necessitate absoluta ĩtellexit Ari. cum asseruit eos nõ esse necessarios: sꝫ est necessitas nõ absoluta: que sunt necessarij cũ animalib⁹ perfectis: ⁊ ista habent os: sicut ⁊ multa ẽt organa habent animalia perfecta supra imꝑfecta. Et testiculi lꝫ sint mẽbra ꝑncipalia mõ dicto: non tñ fuerũt in corpore de mẽbris ꝑncipaliter formatis: qm̃ non sunt ad ꝯseruationẽ ꝓpriam eius in quo sunt sed alteri⁹. Gal. tamẽ in libro de spermate noue trãslationis: quasi videt assignare testiculis ꝑncipatum in conseruãdo indiuiduũ: quia ꝓpter eorꝫ ꝑsentiã assistit virilitas ⁊ eorꝫ absentiã effeminatio masculi: vt quasi velit eos vnũ principale esse ꝓ conseruatiõe sexus. ❡ Et locati sunt testiculi maxime qui viroꝝ iuxta se positi: qui vero feminarꝫ distantes a duob⁹ a laterib⁹ matricis hinc ⁊ inde vn⁹: ⁊ qꝛ sunt mẽbra principalia ⁊ notabilia positi fuerunt in tutela ⁊ locati in oxeo qui viroꝝ inuoluti in foliculo siue pãniculo vno dicto didim⁹. Qui feminarꝫ vero sicut nõ sunt simul positi: sic non sũt in vno panniculo: sed vterqꝫ pãniculum habet ꝓprium in quo iuoluitur. ❡ Et dixit Gal. 14° de vtili. parti. ꝙ qꝛ testiculis masculi pendẽt musculi ad alterutrũ eoꝝ qui ex regionib⁹ que sunt circa inguina ꝓueniunt. ⁊ hi participãt motum ſm ipsuꝫ: tẽpore. n. coitus ⁊ maxime cũ sperma cadit vehemẽter virge adherẽt. Et Haly. dixit. lacerti qui ad testiculos descẽdũt sunt quatuor in masculis: ⁊ in feminis duo: ⁊ eorũ qui sũt in masculis duo sunt in latere dextro: ⁊ duo ĩ latere sinistro: eorũqꝫ vtilitas est testes ad superiora subleuare ne forte eneruent. i. lassentur ⁊ mollificent. Qui vero testiuꝫ sunt in feminis: aliter quidẽ a dextro: alter qdeꝫ a sinistro: quoꝝ vtilitas est in feminis q̃ est in masculis. Et dixit facti sunt in masculis musculi quattuor: ⁊ in feminis duo: qm̃ masculoꝝ suspẽsi sũt testes: feminaꝝ vero in iterioribus positi sunt ⁊ nõ suspẽsi. Et Auic. dixit. masculoꝝ musculi sunt quattuor: ꝓpterea vt testiculos custodiãt ⁊ eos eleuent ne lassentur. s. qsqꝫ testiculus habet par sibi ꝓprium: mulierib⁹ vero vnum par sufficit. s. cuilibet testiculo vnum: ꝓpterea ꝙ earꝫ testiculi non sunt in exteriorib⁹: nec sunt suspensi: sicut q virorum. ❡ De testiculis dixit Auerr. 2° ⁊ q̃rto colliget. ꝙ ipsi fuerunt creati ⁊ ordinati ad faciendũ sperma: ⁊ ideo est eorꝫ caro alba: sicut caro mamillarum: ⁊ ꝙ a testiculis fit sperma ⁊ non a vasis inuolutis manifestat ꝙ substantia spermatis in complexione ⁊ calore magis assimilatur eis q̃ꝫ illis. Sunt enim illa corpa neruosa frigida ⁊ sicca colore versus eorum principia subrubea: vis autem agentis etiã sibi potest assimilare.

❡ De anothomia vasorum seminarium. Cap. iiij.

Vasa seminaria spermatica ordinata fuerunt ad deseruiendũ ꝑncipatui testiculoꝝ ⁊ ei preparatorie ⁊ famulatorie famulãduꝫ: sunt enim vasa duplicia: hec qdeꝫ supra testiculos posita ad eos terminant: ⁊ circa eos resoluũtur: vñ vasa seminaria inuoluta dicta sunt: ⁊ dicunt ꝑparatoria: qꝛ materiam spermatis testiculis deferẽdo disponũt: ⁊ eam preparant in masculis ⁊ in feminis. verum eoꝝ ortus lꝫ ĩ vtrisqꝫ sit ſm renes: diuersificat tñ versus dextrum ⁊ sinistrũ: nam vas vtrũqꝫ generat: ⁊ sit ex venis ⁊ arterijs magnis q̃ sunt ſm dorsum ⁊ circũuoluitur a carne glãdulosa alba a qua recipitur ⁊ sustẽtatur. ❡ Dixit Aui. in meatib⁹. i. vasis spermaticis ꝑparatorijs: q veniũt ad duo oua est de venis pulsatilib⁹ ⁊ qetis plurimũ ramificatis ex vena pulsatili ⁊ qeta: que sunt arteria adorti descendẽtes ⁊ vena cõcaua que sunt due radices. s. oium aliarũ venaꝝ pulsatiliũ ⁊ qetarꝫ ⁊ sunt ramificate ramificatiõe plurimoꝝ anfractuũ ⁊ inuolutionum: que tam diu ramificant donec incisio tua quam in illarum duaꝝ facis. i. facere vis si velis: siue vena: siue arteria sit filis incisiõi tue: quaꝫ facis vel facere vis in pluribus venis ꝓpter multitudinẽ orificioꝝ que apparet: qa. s. ad tantã inuolutionẽ perueniũt ꝙ si velles nõ posses vnaꝫ earum incidere sine alia vel alijs. sup. ⁊ sic ex earꝫ inuolutione vltimate egrediunt vasa ꝑparatoria iam dicta: verꝫ vas sinistrum ortum habet ex vena emulgẽte sinistra: ⁊ ex arteria sinistra veniente ad renem sinistrum ex arteria adorti. Uas vero dextrum habet ortum versus renes a vena cõcaua ⁊ arteria adorti que ortuꝫ a corde ⁊ epate habent. Et sic patet veritas dicentiũ ꝙ vasa ꝑdicta ortum habẽt a corde ⁊ epate: qð est verũ mediate ⁊ non immediate. Et pꝫ ex dictis ꝙ suba eorum vasoꝝ est venenosa ⁊ ob hãc cãm sũt subrubea in colore: ⁊ maxime circa ꝑncipiũ ipsorum: ⁊ sũt intus cõcaua: ꝓpter quoꝝ concauitatẽ mãm receptã a venis ⁊ arterijs ipsa impotentib⁹ deferunt ad testiculos. Dixit Gal. 14. de vtilit. parti. Aduenit natura vasis spermaticis longũ quoddã corpus ⁊ varicosum ⁊ concauũ amplians ⁊ dilatans vsqꝫ plurimũ: vndiqꝫ sicut possibile erat ad susceptionẽ copiosam multi spermatis. ❡ Differũt tamen multis vasa hec que viroꝝ ab his que mulieꝝ. Et ꝑmo quidem substãtia vasoꝝ masculinorꝫ durior ⁊ solidior est: ⁊ ipsorum cõcauitas maior. ⁊ hec recte ad testiculos descendũt. Uasorũ vero mulierũ substãtia mollior est: ⁊ ipsorum cõcauitas minor: ⁊ nõ recte ad eorum testiculos descendũt. Sed circa matricis latera soluunt ⁊ scindũtur. Secundo. qꝛ hec vasa in masculis sunt oblõga satis: in feminis vero breuia: quoniã non fuit eis opus extra mirach ꝓcedere ad testiculos coniũguntur sicut in masculis. Et dixit Auicẽ. ⁊ dilatatur vnũquodqꝫ eorum ꝓpe ouum dilatatione: que habet q̃ꝫtitatem. deinde incipit iterũ vnũquodqꝫ cõstringi ab ista dilatatione q̃ꝫuis rarificet. i. dilatetur ꝓprie in mulieribus vice altera apud statũ suum. s. in circuitu oui. s. cũ incipit ꝓcedere a testiculo inferius. tertio qꝛ hec vasa q̃ꝫuis in mare ⁊ femina circũuoluãtur testiculis: tamẽ diuersimode qm̃ in masculo nõ contãgunt substãtiã testiculorũ sine medio: que vero in femina sine medio contãgũt. Dixit eniꝫ Gal. vbi supra. non implãtauit spermaticũ vas in matrice natura ad testiculos. s. sine medio: sed vocatam epidimicaꝫ in medio amboꝝ locauit: qm̃ lapsos sufficiẽter existentes ⁊ si rugosos ⁊ molles. s. testiculos viroꝝ spermatis vasis que spissa sunt ⁊ dura non erat possibile infallaciter cõnecti. Quãtum enim differt a spermaticis vasis epidimica. s. que est caro quedã nodosa locata inter vasa seminaria ⁊ testiculos viroꝝ: fortitudine densitate ⁊ duritie tñ abundãt a testiculis: ⁊ dixit. partiũqꝫ epidimice que vasis ĩplantantur durissime sunt. s. cõparatiue: ſm vero ad testiculos nobilissime ⁊ que inter medie sunt omnes proportionales vtrarũqꝫ existunt propter eandem cãm facte sunt. Et dixit. substãtie v̾o vasorum in feminis a substãtia testiculorum earꝫ differentia est modica: ⁊ non sicut in viris multa: etenim testiculi qui masculi humidiores ⁊ molliores sunt eis qui femine nõ quidem absolute: sed facta comparatiõe eorum ad vasa ⁊ vasa duriora sunt: econuerso vero his est in femina: ipsius enim vasa spermatica sunt min⁹ dura: ⁊ testiculi earꝫ min⁹ duri ⁊ lapsi ⁊ humidiores: qm̃ frigidiores natura extant: nequaq̃ꝫ eniꝫ ab innata caliditate inflati sũt ⁊ vt dicant quis fermẽtati sunt substãtijs: quare nõ ĩdigebant magno aliquo copulatiuo: qð paulatim ad alterius duritiẽ accedens versus mollitiẽ alterius accederet. vñ di-

xit Auicen. vasa spermatis in mulieribus continuant cuȝ eis: nisi q2 membra .s. vasa spermatis in mulierib⁹ sunt ꝓpinqua in lenitate duob⁹ ouis earum: ⁊ nō fuit necessariū indurare ea ⁊ indurare pāniculos eorum amboꝝ .s. ꝓpter tutelā: quia ipsa sunt in cauea .i. in matrice: ⁊ ꝓpterea custodita ⁊ non indigēt ꝓtectione longinqua. Jn viris vero nō fuit bona continuatio eoꝝ: cum duob⁹ ouis ⁊ non permiscentur: sed est quasi barba sic separata ab ouo: ⁊ nō ab ipso generat⁹: nō enim ingredit ipm: neq3 ab ipso exijt: s3 cū ouo quasi ꝯstringens: q2 soluitur ouo sicut res ꝯstringens al's contangēs ⁊ adherens. nam si fieret illud noceret illis ambob⁹ cum tenderent: vt chorda .s. apud coituȝ vel alio modo: imo positum est inter ambo mediū quod appellat embros .s. expulsoriū apud medicos ad iteriora ei⁹. ¶ Cā autem inuolutionū ⁊ circūuolutionū dictorum vasoꝝ circa testiculos. Dixit Auic. est quia cōpletur in eo spacio qđ est inter ipsa digestio spermatis in his vasis: sicut ante inuolutionem mā futura sperma disponebat ad recipiendū formā spermatꝭ: ita in eis īuolutionib⁹ complent dispōnes in viris ex longa actione caloris innati testiculorū ⁊ vasoruȝ quam faciūt in illo longo spacio acq̄sito per ipsam reuolutionē: ⁊ introducit in ea forma spermatis virtute testiculorū. Sed in mulierib⁹ complet dispositio eius forme intus in testiculis eaꝝ. Jn hoc enim differūt ⁊ quarto vasa spermatica in viris ⁊ mulierib⁹: qm̄ vasa spermatica in mulieribus intrant substātiaȝ testiculoꝝ ipsarum: sed in viris tātum circūuoluuntur eis vt dictū est: vasa enim spermatica delatoria: ideo creata sunt: dixit Gale. vbi supra: qm̄ opus erat alicui⁹ vasis recepturi rursus sperma a testiculis ⁊ deducturi ipsuȝ ad expulsionē: ideo natura vasa ad pudendū extendit ⁊ anothomauit ad porum q̄ est ibi .s. in virga per quē .s. ⁊ vrina extra fertur. Jn feminis v̄o post earū testiculos vasa ad ipsas matrices īplantauit: ⁊ ad intrinsecā spaciositatē excernere sperma ꝑparauit. Est autē vas hoc spermaticū muliebre strictuȝ paucū ⁊ subtile suscipere ⁊ ꝑmittere sperma. Masculoꝝ v̄o vas hoc amplū ⁊ lōgū est ⁊ velut sinus quosdā habēs: qm̄ iam prope pudendū venit: nisi enim amplū ⁊ longū simul ⁊ varicosuȝ fuisset qual'r suscipere multū ⁊ grossuȝ sperma: ⁊ qualiter faciliter penetraret: ⁊ qualiter repēte ad matricem eijceret. ¶ Est autē ipsorum vasorū substātia neruosa ⁊ spissior q̄dem ⁊ solidior in viris q̄3 in mulierib⁹. Est eniȝ dixit Gal. quia longa sūt vasa hec ⁊ tendi ⁊ tradi coguntur vehemēter coituȝ robustum sufficiēter: nam opaca est tunica eoꝝ. Et qm̄ hec magis in masculis q̄3 in feminis existunt: ꝓpterea ⁊ tunica in masculis fortior variformis his perastātib⁹ facta est idest his spermaticis vasis cōcauis sm̄ formam. Et est substātia eorum in colore albo: ⁊ incipiunt ꝓdire predicta in viris ⁊ mulierib⁹ a capite inferioris testiculi. ¶ Et ꝓcessus eoruȝ est: dixit Gal. ibidem. qm̄ natura deducens eum primū a testiculis ad inguina ea rursuȝ deduxit ad musculū pudēdū deinde ab hinc ad porum qui in vesica prodit anothomauit: per quem vrina excernit. Et dixit. non solū ratiōe magnitudinis ipsorum .s. vasorū natura tm̄ inuenit. S3 de fallacia ipsoꝝ prouidit. pro quo enim peritoneō velut fistula quedā factus est testiculi ipsi pro vase: s3 vena ⁊ arteria est ad ascensionē spermati .i. per matricis vasa cōmunem insallaciam aduenies tribus vasorū generibus .s. vene ⁊ arterie ⁊ vasa spermatica porū vnum habēt .s. qui porus est via didimi in inguine ad testiculos. Ab inde vero natura ꝓducens vasa spermatica inferi⁹ varietate membroꝝ ossibus a lateribus ea custodit. Eis vero .s. ossibus que sm̄ pubē .i. pecten ab anteriorib⁹: posteriorib⁹ vero eis que retro sūt. Pro his dixit Aui. ista vasa ascendūt in primis .i. cum descendūt a testiculis. eleuant enim ad supiora: deinde declinant ad collum vesice. nā postq̄3 ascenderint sursuȝ vsq3 ad inguina cadunt in foramina: ex q̄bus descēdit suspensoriū oui .s. didimus custodita ⁊ ꝓtecta: ⁊ descendūt sub meatu vrine .i. sub poris vritidib⁹ qui ascendūt in suo sensu vsq3 ad locū ad quem terminant pori vritides ad vesicaȝ. Sed sub illo loco declināt ad locū vesice: vel vt dixit mundinus ista vasa ascendūt vsq3 ad os femoris: vel ad locū vbi incipit didimus egredi: ⁊ ꝓfundantur ꝑ ipsum: tunc inferius vsq3 ad locuȝ colli vesice: qui est meat⁹ vrine sub ipso ꝓcedentia. ⁊ iste descēsus fit transuersus: ⁊ tm̄ fiunt expāsa habētiā inuolutiones .i. quasdā rugas quas Gal. vocauit sinus: ⁊ hoc ꝓpe v̄gam: ⁊ in ipsis virgis cōgregat de spmate psm vtplm simul ꝓijciatur in matricē: sic enim ꝓcedunt vsq3 ad v̄gam: ⁊ in foramine virge duo ꝯstituūt foramina vnūquodq3 vnum: ⁊ ꝑ ipsa sperma delatū euomitur in cōcauitateȝ matricis. ¶ Et de iuuamētis vasorū spermaticorum que supra testiculos nō est solum deferre mām ad spmatis ḡnationē: sed vt apparuit illaȝ ꝑparare ei ⁊ disponere. Dixit enim Almā. q̄ quicq̄d sanguinis in eis est adeo mutāt q̄ albus fit ⁊ dealbat: ⁊ tendit versus albedinē: nō enim in eis fit ꝑfecte albus: ⁊ fit dixit Almā. certa aliq̄ ps vnctuositas spmatis: postea v̄o ab hac carne transmittitur ad testiculos: vbi sua cōuersio cōpletur: ⁊ in suam transiēs spēm perfectū fit sperma. Similiter ⁊ sm̄ quosdā vasa spmatica delatoria non solum sperma depor tāt ad virgaȝ: s3 etiam in ipso supplēt: si q̄d defecerit ad ꝑfectionē forme ⁊ modi ipsius vt magis ꝓlificum fiat ⁊c.

De iuuamēto vasoꝝ seminaliū

¶ De anothomia virge. Cap.v.

Oscum siue bursa. Dixit Gal. 14. de vtilitate ꝑticu. vocat virile pudendum: ⁊ vnūquodq3 etiaȝ per se solū sic vocat. Est aūt oscuȝ constitutū ex duab⁹ tunicis seu pāniculis .s. itrinseca ⁊ extrinseca: ⁊ itrinseca dicit didimus seu folliculus: siue cista testiculoꝝ. Et extrinseca q̄dem tunica ortū habet ex ꝑte femoris: ⁊ continuat retro apud collū vesice: ante v̄o ad ipsam virgam: ⁊ a laterib⁹ ambobus inguinib⁹: pāniculus vero interior reperit in mare ⁊ femina q̄3uis diuersimode. Est eni in viro vnus ambob⁹ comprehendēs testiculos: sed in femina est duplex comprehendēs vnusq̄sq3 ꝓprium testiculum: nec potuit vna cista ambos cōprehendere ⁊ aggregare earum testiculos ꝓpter distātias eorum vt supradictum est. ¶ Et didimus quidem in maribus ortum habet a siphach in fine iliorum: vasa enim spermatica in suo descensu vt ꝑueniant ad testiculos perforant siphach hinc ⁊ hinc ⁊ a locis harum perforationum incipit ortus didimi ibi: incipit cooperire ⁊ circumligare ipsa vasa: vt sint per ipsum tuta a nocumentis: ⁊ per ipsum perueniant ad testiculos. Dicunt quidam q̄ didimus. in sui principio sm̄ naturam est velut clausus: q̄3uis potest dilatari ⁊ frangi per accidens: cumq3 didimus percipit. al's pertransit perforationem siphac elongatur: ⁊ non cessat eius elongatio augeri vsq3 ad testiculos: ad quos cum peruenerit dilatatur dilatatione multa ⁊ continet eos: demum iterum constringit. ¶ Dixit Alman. a siphach duo descendunt cannalia ex foraminibus ⁊ sui natura similia cōspiciūtur: ex quibus postea dilatate interiores tunice foliculi testiculorum generātur: in quibus ipsi continentur testiculi. dixit Auic. meatus in quo idest per queȝ veniunt vene .s. pulsatiles quiete vel vene: idest vasa spermatica ad testiculos: idest didimi facilior origo est ex siphach maiore: quod est supra femur: idest a panniculo diuidente inter mirach ⁊ viscera dicto absolute siphach: ⁊ similiter panniculi tegentes venas ⁊ arterias venientes ad testiculos per didimum origo est ab ipso siphach: nam sicut omnes panniculi qui sunt supra diaphragma oriuntur a syphach minore dicto pleura. ita omnes panniculi existentes infra diaphragma oriūtur ex siphach predicto: scilicet maiore. ¶ Dicunt quidam q̄ panniculus tegens venas ⁊ arterias venientes ad

testiculos a loco in quo ipsa spermatica vasa intrant didimum non est alius panniculus a didimo: sed a loco ortus earum vsq̃ ad illum locum inuoluens eas ad tutelam est panniculus: de quo hic intelligit Auicenna ⁊ fortasse de hoc pãniculo intellexit Almã. cum dixit. a siphac duo descendũt cãnalia: que eis a renibus ad gibbũ epatis ꝓtẽdũtur ⁊ foraminibus in sui nã ꝯstituunt̃. Ex qbus postea dilatatis interiores folliculi ⁊c. vt supra. Et dixit Auic. ꝯtinuat̃ ẽt siphac cũ pãniculo nuce. i. cũ didimo quez in loco hoc nucã vocat: ⁊ descẽdit supra illud qd̃ descẽdit de venis ⁊ suspẽsorijs in partibus inguinũ ad duos testiculos: quare gñat̃ ex eo meatus. s. duplex penetrãs ad testiculos: qr ex parte vtriusq̃ inguinis descẽdit vnus meatus. Et dixit. pãniculi tegẽtis illud qd̃ penetrat in brabacbi inguinis ꝑ quam brachi. i. vas spmaticum inguinũ in suo descẽsu alligat̃: gño ẽt est ex eo. s. siphac. Est itaq̃ olei vtilitas ꝯtinere testiculos ⁊ vasa eius ⁊ tutos eos facere a nocumẽtis: sed pãniculoꝝ ꝯtinẽtium testiculos in feminis origo est in matrice neruosa ⁊ pãniculosa: vt in eius patebit anothomia.

¶ Uirga enim. dixit Aui. est mẽbꝝ instrumẽtale gñatuz ex mẽbris singularibus ⁊ simplicibus ligamẽtalibus carnosis neruosis ⁊ venosis: ⁊ nõ fuit creatũ ex vno solo. Dixit Sal. li° de vtil. particu. pudẽdum masculi si neruosum factũ non fuisset nõ facil'r impleret̃: nec facil'r euacuaret̃: nec tẽsionem forte in repletione acqreret: sed nõ erat signũ sanguinee subĩe tãta repletionis ⁊ eũonis velocitas. sup. quanta est necia ad coitũ: sed aeris vel spiritus vel alicuius rei ꝑtransitiue. sup. erat repletionis velocitas ⁊ vẽtositas tanq̃ rei facil'r ⁊ velociter mobilis. In repletione. s. multa tẽsionem nõ susciper tunica vene. sup. qr frãgeret forti tantũ. i. neruosa tunica ad huius act⁹. i. tãta repletione est opus. Et dixit. fortasse arteriale melius esset pudendum fieri: sed sup. nõ esset ꝯgruũ: qr cũ eis. s. causis que dicte sunt de venis adhuc ⁊ pulsatio adest in arterijs ⁊ nõ posses. s. adimplere eas multa repletione precipue mouere. s. ad sistolandũ: ⁊ hoc. s. nec sistolatis. i. multũ euacuatis dyastolari rursum. s. posset ꝑcipere. nõne ergo neruosum melius esset fieri pudendũ: q̃si dicat: certe sic: ⁊ qr accipit hic neruum cõiter: ⁊ ꝑ neruo ꝓprie sumpto corda ⁊ ligamẽto. Ideo Sal. subdit. sed dubiũ est ex quo neruo gñonem hẽbit. sup. nõ ex neruo ꝓprie sumpto. nã vocati ꝓprie nerui qui ex cerebro ⁊ dorsali ꝓcedũt cũ hoc ꝙ nõ habeãt aliq̃z sensibilem ꝯcauitatem. sup. que necessaria est ad pudendũ hz vnum ꝯoperans actui: qui ẽm tensionẽ. i. minimũ sensum: vñ in tẽsione multa causaret̃ dolor. Quero. dixit Sal. ab Hipo. noiate colligationes dicunt̃ a minoribus medicis nerui colligati. s. ligamẽto: duritie qdem ad tẽsionis actum non sint incõgrua: ꝯcauitates aũt nõ sunt eis. sup. ⁊ ꝓp hoc nõ sunt ꝯgrua: que vo a masculis ꝓdeunt neruosa corpora. s. cordeꝯ nõ solum. s. qr non habẽt ꝯcauitates: sed ẽt qr a ꝯgelantibus desunt in duritie oifariam inutilia sunt ad pudẽdi ꝯstrictionem. si ergo terrea sunt neruosoꝝ oium corpora: ⁊ nullũ eoꝝ ad pudendi ꝯstrictionem idoneum est. mirari opz simul de prudẽtia ⁊ sapientia creatoris. vñ ergo ꝑ teipsum ab ossibus noiatis puber explantat̃ corpus neruosum ꝯcauum simul ⁊ vacuũ ab oi humiditate: ꝓpterea enim ꝙ duꝝ ⁊ ꝯcauũ simul esse opz pudẽdi corpus: plantat̃ ab osse sicut relique oẽs colligationes: ⁊ ẽm hoc est corpus ligamẽtale. s. ẽm plurimũ cõplexionis eius. Nam vt Rabi 22ª particu. Sale. dixit supra 6° epydi. ꝙ pudendum hoc est cõpositum ex neruo ligamẽto ⁊ corda. Almã. aũt dixit ꝙ ex ligamẽto aut fili ꝯcauum est solum oium. s. ligamentoꝝ: sicut vtilitas iubet. s. ipsuz fieri ꝯcauum. sup. vacuũ ab oi humiditate: qr oportebat ipsum repleri re ꝑtrãsitiua velociter: siue ergo neruum oporteat veriori pudendi: siue qualicũq̃ vis. i. veriore oino rõne. s. ex ossibus explãtari oportebat ꝓp subĩem ꝓpriam eius existentẽ talẽ qualis dicta est: ⁊ qm̃ ad actum pudendi sic erat melius: vt rectum inflexibile custodiret̃ totũ ex summo corde explicatũ est: ⁊ explantat̃ ex ossibus pubis ex supioribus partibus eoꝝ: qr sic explãtatum plurimum ab aio accidit ad coitũ melius iacet. Sil'r ⁊ Almã. dixit ꝙ eius origo ex osse pectinis est. Et dicit Aui. ꝙ ligamẽtale plurimis cõcauitatis late ꝑ ꝯcauitatem. Dixit Rabi in ꝓª partic. differt a ligamẽtis siue a ligamẽtalibus. ¶ Et dixit Auic. q̃uis sit gñatum in pluribus dispõnibus cooꝑtuz. Dicũt qdam. s. carne. Alij vo referũt hoc solũ ad ꝓpetuum: ⁊ est extremitas eius exterior que ex pluribus dispõnibus orit̃ cooꝑta pellicula: in qbusdam aliqũ deficit illa pellicula tenẽs ⁊ orit̃ tũc preputium nudũ discooꝑtum. ¶ Dixit Almã. ad hoc membꝝ multum ample veniũt arterie: ⁊ vene que eius vident̃ excedere mensuraz: qr facta cõparatione haꝝ arteriaꝝ ⁊ venaꝝ ad vadẽtes ad alia mẽbra ẽm mensuraz alioꝝ: iste sunt multũ maiores illis. vñ. A. dixit. currũt supra hoc corpus multe arterie. sup. ⁊ vene dilatate. i. ample ⁊ magne supra hoc qd̃ ꝯuenit quãtitati huius membri: ⁊ ꝓp has venas ⁊ arterias. dixit Auic. ꝙ est compositum ex membris venosis: qr oportebat virgam in coitu tendi ⁊ concauitatem eius ampliari ad bonam spermatis eiectionem. ¶ Dixit Sale. vbi supra. in generatione nature ad hoc ꝯferens est positio pudendi ipsius adiacentia musculorum qui sunt ex vtraq̃ parte. Et declarans dixit ꝙ in inferioribus partibus pudendi animalis. i. inferioribus ẽm longitudinem per medium extensus porus. i. concauitas: locatus est. Et huic superiacet neruus cõcauus. i. vas spermaticum ex alterutra eius parte duo musculi iacẽt: vt velut habetur in aliquibus maribus in quibus tractus porus versus vtrasq̃ partes amplietur manẽte inclinabili. s. ad alteram partium toto pudẽdo: debebat enim amplitudo pori per eius ꝯstrictionem custodiri. Utile enim est ẽm eiectionem spermatis amplissimum simul ⁊ rectissimum certitudinaliter custodiri: vt totum sperma ꝯstrictum citissime ad sinus matricum ꝑueniat. predictos musculos Auice. vocauit neruos: ⁊ dixit ꝙ apud Sale. in libro de motibus liquidis nerui. i. lacerti quibus virga mollificatur: ⁊ hoc fortasse: qr vt Sal. dixit. ex omni parte sunt duo musculi: quoꝝ ex vtraq̃ parte vnus erit ad erigendum: alius ad mollificandum.

¶ Dixit de his Haly. lacerti mouentes veretrum sunt quattuor: ⁊ hoꝝ duo extensiui sunt meatus qui ad virgam mittitur: quoꝝ est vtilitas extendere meatum que virgaz emittit in vtrunq̃ latus: vt dilatatus rectus mittitur: ⁊ per ipsum sperma emittitur: qr in formas ratione. i. non incliuum. Et duo reliqui duobus est ab osse pectinis ortus cõtinuantur per trãsuersum ductui virge eoꝝ: que vtilitas est virgam in rectum extendere ⁊ subleuare ac in latus alterum declinare. Si enim moueatur virga in rectum ostẽditur in nullum inclinata latus: sitq̃ meatus rectus. si amplius autẽ temperata extendat̃ virga sursum porrigitur: quaꝝ alter solo motu: altero non quiescente in illius latus virga dirigitur. ¶ Et Auic. dixit. musculoꝝ qui virgam mouẽt duo sunt paria: ⁊ duo vnius paris musculi in duobus lateribus virge sunt extensi: qui cum tendunt̃ foramina dilatant ⁊ ipsum amplificant: ⁊ penetratio testificatur: ⁊ sperma ipsum cum facilitate discurrit: ⁊ aliud par est quod a femoris osse oritur: ⁊ ad radicem virge transuerse: continuatur ⁊ equatur: ⁊ cum rectificatur tenditur: ⁊ instrumentum ẽm rectitudinem eleuatur: ⁊ cum constringitur reducit ipsum ad posteriora: quod si vni eorum acciderit tensio ad ipsius partem declinabit.

¶ Dixit Alman. virga multa hz ampla foramina. Auice. dixit. in virga sunt meatus tres. s. meatus vrine: meatus spermatis: qui vt. s. patuit: est duplex: ⁊ meatus alguadi. i. per quem egredit̃ humiditas quedam saliualis faciẽs

De meatibus: siue foraminibus virge

dilatationem in exitu.i.reni absq coitu:sicut accidit cũ qs delectabitur tangendo mulierem dilectam: ille tñ coitus est occultus visui: et nõ manifestat in anothomia. apparet ergo ex meatibus predictis: cũ et ex multis alijs venis et arterijs virga reddat quasi p totũ cauernosa: qd maxime ptingit p erectionẽ. cũ enim replent carnositates ille: sicut dixit Auic. fit erectio. ¶ Est aũt virga ptinuata ex inferiori parte cũ collo vesice cauernose multis ligamẽtis ortis ab osse femoris. ¶ Et pm iuuamẽtũ virge. dixit Auer. 2° col. est vt emittat spma in mrĩce: et ideo dicũt. lõgitudo eius est palmi vnius: sicut est lõgitudo colli mrĩcis. Et 2m eius iuuamẽtũ est vt sit meatus supfluitas aquose. ¶ Et hz virga duos motus. vnũ volũtariũ p suos musculos. et aliũ nõ volũtariũ pp ventositatẽ replẽtem mouentem et ipsam absq voluntate: et caput qdem virge quãuis sentiat: forti tñ constrictione non leditur.

¶ De anothomia matricis. Cap.vj.

Matrix dr a matre: qz sicut mater dat filio nutrimẽtũ ita matrix embrionẽ fouet: ab Egidio dicta est moneta: et eius pcauitas vocat sinus seu receptaculũ: et eius os vocat stõus mrĩcis: et frequẽter vocat ab eo collũ mrĩcis: vex qz collũ matricis apud Aui. ppie est illud qd est ab ore mrĩcis vsq ad extrinsecũ os qd vocat vulua: que sic est dicta a valua. i. porta: qz p ipsaz primus est introitus ad gñonẽ: vel dr vulua a volẽdo: qz vult insatiabilr coitũ: vulua tñ frequẽter ab auctoribus p mrĩce sumit. ¶ Matrix duplr sumit. vno mõ ppie et stricte p solo mẽbro in quo fit fetus gñio: qd est sola pcauitas seu sinus ipsius preter partes sibi annexas. De qua sic sumpta dixerũt. matrix nõ est instrm gñonis mulieȝ. i. in mulieribus effectiuũ: sed solũ est locus in quo fit gño: et sic sumpta põt dixi vter siue aluus siue vẽter. Alio mõ sumit magis large p ipsa mrĩce stricte sumpta: et oibus partibus ei annexis que sunt vestigia eius et seminaria ipsius vasa et collũ eius. Et de mrĩce sic sumpta dicit Aui. q matrix est instrm gñonis mulieȝ. i. in mulieribus. Est enim instrumentũ gñonis rõne testiculoȝ eius effectiuũ. nã fm Gal. spma mulieȝ actiue pcurrit in gñonez fm Ar. nõ actiue: sed solũ passiue pcurrit: sed de hoc amplius infra cap° de spmate. et fortasse fm hoc 4° coll. dixit Auer. q matrix est mẽbȝ pricipale aliquo mõ principatus. Et dixit Aui. matrix sic sumpta in radice creationis est sile instro gñonis: qd est in viris: vt supra patuit. ¶ Dixit Ar. p de gñone aialiũ. mrĩces in hoibus sunt duaȝ partiũ queadmodũ et testiculi in masculis sunt duo. Et Gal. dixit vt ponit Rabi in pa particu. matrix quãuis credat esse mẽbȝ vnũ et sit fm apparẽtiã: qz circũdat vno pãniculo: et qz partes eius ab oi latere sunt equales: et suba: et modus sube: et in qũtitate eaȝ ptinua et discreta: fm tñ veritatem est duo mẽbra: et iõ de ea loquẽs Ar. 3° de gñone aialium. et et Gal. in 14° de vtil. particu. vbicũq in plurali et in singulari de ea locuti sunt. hz ergo. dixit Aui. matrix in feminis duas pcauitates. s. manifeste distinctas: dexterã. s. et sinistram. Dixit aũt Aui. in hoibus: qz in alijs aialibus tot sũt pcauitates manifeste distincte quot sunt pellicule vel papille mãmillaȝ: nõ tñ tot pcauitatũ sunt matrices in aialibus ouificãtibus: qz notũ est et q tã aialia ouificãtia q aialificantia matricẽ hñt. Dixit Gal. in canibus et alijs multis pcipiẽtibus aialibus q multos sinus creauit nã. i. hoie vo et filibus sicut totũ corpus diuisum est ex dextris et sinistris: sic et mrĩcis sinus: vnus qdem in dextris: et alius in sinistris situat. Et dixit. mirabile opus nãe: et aũ oia mirabilius q multitudo sinuũ mrĩcis equalis fuerit numero mãmillaȝ: et hoc iõ fuit: qz moll e adhuc et ibecille. Dixit Gal. est singulũ naeoȝ ipot ẽs digerere cibaria solida pp nãm: sicut cũ adhuc fratin vt eroxita q a matre ei nutrimẽtũ preparauit: sicut mrĩces due facte sunt in mulieribus ad vnũ collũ terminãtes: sic et vbera duo ad alterutrũ matricis: que fm ipsam sicut minister qdã bonus. Copulant eniz. dixit Aui. ambe pcauitates ad collũ vnũ. s. matricis: qd est vnũ factũ a nã: lz pcauitatem nõ fecerit vnã: vt dixit Gal. ¶ Et figura pcauitas mrĩcis ab intra. dixit Aui. est rotũda vt sit capacissima: qz hz retinere fetũ et pãniculos eius et supfluitates: et aliqñ plures fetus: et ob hoc dixit Aui. suba eius est neruosa. s. vt sit extẽsibilis apud collectionem fetus vnius aut pluriũ: et vt aggregat. i. pdensat et pstringat apud partũ. nã qũuis qñ ipsa cõmouet ad pariendũ dilatet: qz tunc sit necium fetũ in ea cõmoueri et reuolui: in ipsa in actu partus et egressionis fetus ipsa corrugat et pstringit: vt pstrictione et pulsione adiuuet fetus exitũ. ¶ Et dixit. A. cum dr matrix q sit neruosa nõ intelligit q sit creata ex neruis cerebri aut nuce: tũc enim multũ cõicaret cerebro et in doloribus eius: sed nõ cõicat: vt pz ad sensum: igit non est ex neruis eius: sed intelligit q suba eius est creata ex suba neruo sili alba viscosa extensibili et corrugabili sanguine priuata: qũuis aduenĩat ei nerui: vt dicet. Et qũuis figura mrĩcis sit rotũda: tñ cũ ipsa anothomizat quadrãgula pz cũ quadã rotũditate. ¶ Dixit Gal. vbi supra. mrĩcib9 seu sanguini puro et benigno matricis vnica sufficit tunica: et qm nõ oportebat eas intus attrahere solũ spma fm coitũ: sed et detinere tpe pceptionis et expellere cũ pfectus fuerit fetus: ppterea oẽm spẽm villoȝ ingeniauit in ea nã. ¶ Dixit Auer. 2° coll. cõposita est ex multis villis trãsuersalib9 angularibus pp virtutẽ retentiuã que est in eis: et hz in se aliquos villos lõgitudinales pp virtutẽ attractiuã vt attrahat spma. Sed virtus expulsiua que est in hoc mẽbro magna est. ppterea et hz vnũ villũ latitudinalẽ. ¶ Dixit Auic. inueniunt villoȝ spẽs circa tunicã matricis extrinsecã. alia lra hz. intrinsecã. et est melior. Et dixit Gal. nõ ab extrinseca parte haȝ subiacet mẽbranũ ambas ptinẽs matrices in vnũ et tegit et copulat apud adiacẽtia ipsaȝ matricũ. Et qz Auic. hoc mẽbranũ sumpsit p vna tunica. dixit. creata est matrix ex duabus tunicis: et hoc vt melius pseruaret spma et embrionẽ et cũ maiori tutela a nocumẽtis: qrũ itrinseca ppinquior est vt sit neruosa: et aspitas eius silr sit venosa: est enĩ intrinsecus matrix aspa ad modũ lingue bouis vt melius ptineat spma: vel aspitas eius ad additamẽta que sunt in medio eius que reddũt eã asperã: de quibus dicet: et nõ est venosa: qz ipsa et additamẽta cõposita sint ex nã venosa vel villis venaȝ: sed qz in illa tunica extrinseca ppinquior est. dixit Auic. ad hoc vt sit neruosa. s. ligamẽtalis: vnaqueq tñ eaȝ pstringit et dilatat cũ preparatione suaȝ nãȝ. Et tunica qdẽ extrinseca. dicit Auic. pure est vna: et itrinseca est sicut diuisa in duas diuisiones qsi distinctas nõ sicut coagulatas: ita q excoriaret tunica exterior eaȝ duaȝ excoriaret quasi ex duabus matricibus: qbus esset collum vnum: et non sicut ab vna matrice. Dicunt. facta fuit distinctio dictaȝ duarum tunicaȝ: qz vene veniunt ad tunicam extrinsecam: et necesse erat ramos ipsaȝ penetrare ad tunicam intrinsecã et in ea disseminari: quare vt melior fieret eaȝ penetratio et disseminatio natura illam distinctionem fecit. ¶ Et substantia qdem matricis est spissa: veȝ ipsa subtiliat in dilatatione necessaria. dilatat etiam subtiliter apud menstruum: et sit tunc cõceptioni magis apta: sicut ipsa inspissat et ingrossatur apud retentionem menstruoȝ vnde redditur inepta pceptioni. ¶ Et cõplexio qdem matricis frigida est et sicca. ¶ Dixit Auic. in medio matricis est quasi semita: et sup ipsa sunt additamenta plura incedentia: et ista semita est aptius duarum matricum distinctaȝ pcauitatum: ipsa enim est quasi quedam via diuidẽs inter dextram et sinistraz: circa quam sem itam sunt additamẽta plura incedentia: non tñ eleuantia super ipsam. Unde aspera ibi redditur facta: vt sunt predicta

[Margin notes:] Mrix fm mlt duob9 modis. — De cõplexione matricis.

predicta additamenta: vt distinctio maior et minor interue
niret inter dextrã et finistrã: maxime vt fieret gemellor̃ 9ce
ptio: et hr̃et vnusqsq3 locũ distinctũ ab alio. Et q̃uis due
sint mr̃ices siue 9cauitates manifeste distincte: in ea tñ. vij.
cellule fm Gal. locate inueniunt: nõ tñ manifesta diuisione:
quar̃ tres sunt in dextra parte eius: et tres in sinistra: et vna
est directe in medio melius que aliq̃li rugatione distinguũ
tur: in quar̃ q̃libet põt spma aggregari ad 9ceptũ faciẽdũ:
et. vij. põt 9cipi vna p̃gnatione fetus. Dicũt. vnaqueq3 cel/
lula. x. h3 rugositates: in quar̃ vnaquaq3 rugositate põt em
brio gñari: q̃uis hoc raro 9tingat. Et iõ Auic. in 9° sui
de aialibus. dixit. vsq3 ad. 72. fetus: et puto q̃ nõ itellexit õ
ptu nãli: s3 aborturi. Ego tñ vidi i vxore Jacobi diui del pe
cora duos abbortiuos. ¶ Et q̃titas qdẽ mr̃icis multipl'r
variat in magnitudine paruitate grossitie et subtilitate. Et
p̃ qdẽ rõne habitudinis totius corporis: et maxie vẽtris: qr
in magna maior repit q̃3 in parua. 2° rõne ipregnationis.
na3 mulier que ipregnata est maiorẽ h3 mr̃icẽ sterilis et q̃3
que nõ est ipregnata: et rõne numeri ipregnationis. nã que
multoties gñauit maiorẽ h3 mr̃icẽ q̃3 que semel tñ. Et rõ
ne numeri fetuũ in vna pregnatione. nã que multos fil' vel
que p ipregnationẽ supra ipregnationẽ 9cepit maiorẽ mr̃i
cẽ h3 q̃3 que vnũ tñ 9cepit vel portauit. Et rõne tp̃um pre
gnationis. nã in fine p̃gnationis mr̃ix maior est q̃3 in p̃n°
vel medio. Et variat eius magnitudo fm etates. dixit Ga.
vbi supra. si anothomia videbis et attẽderis i feminis: que
adhuc augent vesicas multo maiores mr̃icibus: in p̃fectis
v̊o mr̃ices vesica: et hoc: qr vesica p̃portionabil'r alijs mẽ
bris augetur: seu qr famulatũ oĩbus etatibus p̃bet. ¶ Mri
cũ v̊o opus nec cũ adhuc augent aialia: nec iã senibus fa/
ctis 9tingi fieri: vñ demũ nutrimẽti benignitas est vtilitas
9ceptus: et hoc solũ in iuuenescẽtibus aialib' pote est abũ
dare: in declinãtibus aũt. s. senescẽtibus ibecillitate v̊tutis
nõ digerit hñ et amabile est ei: si ad p̃priã vtilitatẽ sufficit.
In eis v̊o que augent v̊tus qdẽ fortis est et digestũ et beni
gnũ: pp hoc nutrimẽtũ plim hñt: sed eo 9ueniẽter ad duos
actus vtit n. i. s. ad nutricationẽ et augmẽtũ dimittẽs sup/
fluũ. In solis ergo agonizãtibus seu augmẽto iã cessante et
virtute adhuc forti exñte benigni nutrimẽti abũdãtia co/
piosa est: et p̃pterea in eis nã maxias opat mr̃ices: que via
ad 9ceptus digna rõne idigeret magnitudie. In iperfectis
v̊o et in his que senuerũt parua: s3 eis que in ocio esse dẽbãt
disariã supflua erat magnitudo. ¶ Dixit Alm. q̃ vulua. i.
matrix in mulierib' que nõdũ pepererũt est parua. In his
aũt que pepererũt vel pregnãtes iã fuerũt magna repit. Et
Aui. dixit. mr̃icis 9cauitas nõ cõplet nisi cũ augmẽti cõple
mẽto mulier̃: sicut nec mãmille añ illud in sua cõplent ma
gnitudine. Et rõ est. dixit Aui. q̃ añ illõ tp̃s est vana et nõ
neciã: q̃re frustra cõpleret añ illud: et nõ itellexit Aui. de vl
timo tp̃e augmẽti. nã partus et 9ceptus vnus vel ples au/
gẽt. sed itellexit de augmẽto sufficiẽti ad 9ceptionẽ q̃ fm
Ar. 9° de historijs. est duodecim annor̃: et pp dictã cãm.
dixit Aui. matrix in puellis est minor vesica plim. i. multis
vel plim. i. multis vel plibus. Sũt eñi quedã puelle magne
calide et humide: quar̃ matrix est maior vesica cap̃. ¶ Di/
xit Gal. vbi supra. in feminino gñe posuit creator deus ma
tricẽ sub vẽtre regionẽ hãc optimã adinueniẽs ad veneris
copulationẽ et spmatis susceptionẽ et adhuc limatis aug/
mẽtũ et p̃fecti partũ. Nõ eni3 adinueniẽs magis idoneã re
gionẽ ad aliud predictor̃: et eni3 ad coitũ optimũ est illud
qõ longe est ab organis que fm faciẽ locata et ad limatis
augmẽtũ precipuũ cũ itrinsecant dyastolari natũ sit ad par
tũ vtilissimũ seu ad iferiora versus crura exitu nascit facil'r
debẽte esse: nõ dixit aũt de aptitudine ad suscipiẽdũ spmat
qr palã est. ¶ Dixit Ar. p̃ de gñone aialiũ. mr̃ices sunt in
oĩbus intus: et in his illud fit: qr idiget custodia et tutela et
digõne: q̃re g extra corpus est locus de facili lesibilis et fri/
gidus est. ¶ Dixit Gal. vbi supra. hñt matrices ab añ vesi
cã: retro v̊o rectũ intestinũ in medio eor̃ locatas: qm̃ me/
lius erat cũ plim in partibus ex posterioribus vel lubm ali
qõ fm dorsum: et ex anterioribus velut premissor̃ h3. subti
lissime eni3 hr̃ sufficiẽter fm partus tp̃s seu p̃funditatẽ. i.
spissitudine ad lõgitudinẽ 9flura vel 9tumpta et ibecillio/
res. s. hũt ac ẽt p̃cedũt pp timorẽ ad vniuersas circũiacen/
tes regiões. nõ ergo istabilis ne ipedimẽto mot' eius adia
cẽtiũ ossiũ fieret vicinatio si nulla in medio particula loca
ta foret. ¶ Et Auic. dixit. locus eius est post vesicã et sup/
fluit sup eã desup: sicut supfluit sup eã de subtus vesica. In
posterioribus sunt itestina: precipue rectũ: et hoc factũ fuit
vt sit ei duobus laterib' añ et retro sustẽtaculũ et stratus le
nis: et sit in tutela et custodia a nocumẽtis: et nõ tñ est intẽ/
tio huius tutele veniẽs ad mr̃icẽ ipsam. s. principal'r: s3 ad
embrionẽ. ¶ Dixit Aui. q̃ matrix fm longitudinẽ suã oc
cupat qõ est inter p̃pinqtate3 vmbilici vsq3 ad postremũ
meatũ vulue qõ est collũ eius: ab ore enim mr̃icis occupat
matrix vsq3 ad vmbilicũ fm plim: et aliqñ ascẽdit supra vm
bilicũ par̃. Et qr ad sciẽdũ totũ locũ occupatũ ab ea: neces
sariũ erat totã magnitudinẽ vulue fm longitudinẽ eius: iõ
Auic. dixit q̃ lõgitudo eius eq̃lis in mulieribus est iter sex
digitos vsq3 ad octo: alia l'ra h3. xij. digitos: et qõ est iter il/
lud. Et Mũdinus dixit. q̃ est illud in q̃titate palmi: s3 di
xit. qñq3 abbreuiat et p̃longat p vsum coitus et dimissio/
ne3 coitus. Et qñq3 assimilat q̃titas eius figure q̃titatis
eius q 9suetus est 9cubitu. s. cũ ea: et appropinquat illi lon
gitudo mr̃icis eius: et qñq3 tãgit itestina supiora. ¶ Dixit
Gal. vbi supra. sunt in mr̃icibus ligamẽta quedã que fm
dorsum corporis: et sunt lapsa sufficiẽter: que neq3 fm alias
particulã nece est iuenire. s. ita sufficiẽter lassa: nõ eni3 aliq̃
dyastolari fm plim. i. dilatari ad plim et rursus ad minimu3
9hi. N ĩ h3. s. sicut matrix. op3 ergo ligamẽta eis ostẽdi et
9seq totus fiscus: et neq3 illud scindi: neq3 illud deficere er
rare ibi vel in alienis moderate ascẽdere sedibus. Et Gal.
vt p3 p ligamẽta lassa itellexit extẽsibilia nõ lassa. i. frãgibi
lia cũ sint valde fortia. ¶ Dixit. A. ligat matrix cũ dorso li
gamẽtis fortibus plibus: qm̃ ista sunt sustẽtaculu3 eius et
embrionis: iõ oportuit ea esse dura et fortia: et pla tñ extẽsi
bilia: vt tp̃e partus relaxent. Et dixit Alm. q̃ ligamẽta q̃/
bus matrix alligat nõ valde stricta: imo ampla sunt. Allu/
gat ẽt alijs ligamẽtis que sunt mollia et laxa ad partes ve
sice et ossis lati et que sunt supra ipsam. ¶ Et dixit Almã.
matrix h3 duo additamẽta post que testiculi eius locant: — De additamentis: siue cornibus matricis.
que additamẽta eius cornua vocant: de qbus dixit Mun
di. q̃ ligat matrix anchis et iũcturis: sic p ligamẽta grossa
et fortia que iuxta mr̃icẽ sunt grossa et lata: et iuxta anchas
sunt subtilia. sunt eñi p̃cedentia sicut cornua a capite: et iõ
mr̃icis cornua vocata sunt. Aui. aũt dixit q̃ in mulierib'
extẽdit qõ est itus duo oua. sup. et os mr̃icis ad duo p̃liat
sicut duo cornua arcuata icedẽtia ad duo emũctoria: quor̃
duo extrema 9tinuant cũ duobus inguinibus: et tẽdunt
vt corde apud coitũ equãtia collũ mr̃icis ad recipiendum
spma: trahũt eñi ipsum ad duo latera: q̃re dilatat et apit et
deglutit spma. Quidã tñ dicũt q̃ Aui. per ista cornua in/
tellexit vasa spermatica mulier̃ a testiculis cap̃ infra: et cõ
tinuant isti cũ terminis Aui. Illud qõ ipse subdit: qõ ipsa
ambo sunt breuiora: qm̃ duo iactores. s. spermatis sibi si/
miles in viris. i. q̃3 vasa spermatica viror̃ a testiculis in/
fra. Et alij dicunt q̃ illa additamẽta non sunt alia vasa in
mulieribus: sed sunt quedã cornua fil' cũ ipsis vasis descẽ/
dẽtia ad tutelã ipsor̃: et cũ hoc tẽdunt apud coitũ et disten
dũt vasa spmatica p̃dita qbus sunt alligata: quor̃ distẽsio
ne apiunt et facili' euomũt spma ad 9caulitatẽ mr̃icis. dila
tat ẽt i dicta tẽsione dictor̃ additamẽtor̃ os mr̃icis. i. apit:
et deglutit spma viri. Ista tñ non p̃nt haberi ex textu. Aui.
et puto q̃ illa pars. s. q̃ ipsa ambo sunt breuiora et c. debet

Matrix nō pt ascēdere vt dicūt qdā i pfocatiōe

ꝯtinuari cū precedēti.s.vbi dixit.mulieres hñt vasa spmatica iter duos testiculos:ꝛ illud qđ expellit ad iferiora mrici es:ꝛ ipsa ambo.s.vasa spmatica ꝛc. ℭ Ex dictis cōprehēdere potes ꝙ matrix nō ascēdit nec ascēdere pōt vetātibus ligamētis eius supra regionē dictā:qđ est ꝯ credētes in suffocatione mricis eā ascēdere ad dyafragma:ꝛ est ꝯ dicētes mulierē hre mricē in pulmone vel stō vel gula:qm̄ hoc est īposs. Dicit eni Gal. 6° de interio. suffocatio mricis nō fit qꝛ matrix moueaꝛ corporalr̄ ad gulā vel pulmonē: sed qꝛ nō pōt expellere supfluitates suas p partes iferiores mouetur ꝛ ꝯstringiꝛ:tn̄ in parte supiori vt expellat p supiora: ꝛ in hac expulsione si vapor mediātibus arterijs in mrice disseminatis puenit ad cor pulmonē ꝛ dyafragma:accidit suffocatio:sicut si mediātib⁹ venis pueniat ad epar ledit ipsū: ꝛ si mediātibus neruis veniat ad cerebꝝ ifert ei nocumētū: ꝛ ꝯr dōm est ꝙ illa mēbra ledat ad q̄ ipse vapor venit ꝛc.

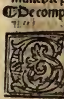
ℭ De anotbomia colli matricis. Cap.vij.

Dixit Gal. 14° de vtil'.particu. mricū collū ꝙ nā spmatis viā ac pfecti ꝛ nō pfecti embrionis pparauit ad muliebre pudēdū diffinit factū rōnabilr̄ neruosū ꝛ durꝝ:neruosum qdē vt in partu plīm ꝯhaꝛ ꝛ dilateꝛ:durꝝ vō vt nō patiaꝛ aliqd ī hmōi trāsmutatione:ꝛ vt dirigaꝛ fm spmatis susceptionē. Si enim pp mollitiē decidēs in seipsum eleuās iuolutiones aliq̄s faceret ꝛ flexiones ꝓhibereꝛ vtiqꝫ ab his cito puenire ad sinū matricū spma:ꝛ in hoc segregareꝛ inuicē mā.i.mā corpulēta spmatis ꝛ spūs gignitiui cū idiget ꝯuenire.s.cū ꝯceptus:quereꝛ hoc qdē.i.spūs vt pn'':illud vō.s.humiditas vt idonea mā ad vasoꝝ.s.embrionis gn̄onē. Si eni nō cito īcideret spma in sinū mricis:sed interueniēdo aliq̄ mora fieret:anticiparet vtiqꝫ spūs tanq̄ parua pars exīs excidere ab humanitate:ꝛ piret ꝯceptio eo expirāte:vt ergo nīl tale fiat mricis collū creauit nā moderate durꝝ:vt in spmatis iaculatione tēsum sine iuolutionibus ꝛ dyastolatū.i.dilatatū:dirigaꝛ ꝛ amplieꝛ in tātū in quātū debat idoneū esse ne ꝓhiberet viā spmatis ad eā:ꝛ vt ꝓhiberet ꝯcidētiā orificij. Si eni imoderate esset durꝝ dirigereꝛ qdē facilr̄ ꝛ cito ꝯcideret:sicut si volueris esse ꝓptus.pōt qdē in idē sil' ꝯcidere:dirigi vō ꝛ tendi ꝛ ampliari difficile esset ei. Ad ambas ergo vtilitates exn̄tes ꝯrias ꝯrijs q̄litatibus illud cōplexionauit nā ꝛ cū mēsura:duritiē qdē prebēs tātū q̄ztū ad ampliationē ꝛ rectitudinē sil' prebēdo ei cōmoderatū dēat esse ad spmatis susceptionē ꝛ mollicie plīm parate suscipe ꝛ cōstringi. Nō ergo mireris.dixit Gal. in aialiū anotbonijs:neqꝫ si a Theophilo iuenis scriptū mricū collū ꝯuersū ꝛ obliquatū esse in reliquo tpe toto:in quo neqꝫ itus ferꝛ spma neqꝫ embrio. Seqtur ergo hoc ad pfectā ꝯstrictionem moderationē hn̄tē mollicie ꝛ duricie. ℭ Et est collū mricis de se locatū in medio directe:vez dicta ꝯstrictio addit ei obliqtatē. Dixit Aui. ꙩ de mulieribus est cuius mricis collū redit ad sinistꝝ:ꝛ de eis est cui⁹ redit ad dextꝝ. Si.n. dixit Ga. imoderate eēt durꝝ collū mricis cū neqnaq̄ȝ istillādo diuertereꝛ nūc:qm̄ melius fuit ipȝ ad sufficiētē puenire mollitiē qn̄ dimittes tēdi ad seipsū ꝯcidit:rugositates q̄sdā de necītate ꝛ flexiones ꝛ tortuositatē acqrit supra:ex qbus flexionibus tortuosis reddiꝛ os mricis in figura ori catuli nup nati:ꝛ hec.s.rugatio ꝛ flexio in eo facta fuit vt nō ifrigidenꝛ ea que sunt fm mricē:s.matrix cū testiculis ꝛ vasis: ꝛ ppterea qꝛ nō stat irrugatū sed aptū in purgationib⁹ mulierꝝ que singulo in mēse ꝛ in partib⁹ mricis marie iferant: qm̄ tūc rectus fit vt actus stōs ꝛ os mricūȝ:ꝛ si semp sil'r se hr̄ent silr̄ iferanꝛ. ℭ Dixit Auic. collū mricis lacertose carnis est.i.silis lacertose carni:qꝛ vꝛ hre motū ꝯstrictiuū nō ꝙ sit lacertus. Et iō subdit q̄si ipsum sit cartilaginosum suba cuius est ligamētalis: cui addita est durities p quam acqrit densī cartilaginis. Et est.dixit Aui.quasi sit rugasu

pra rugā:qm̄ vt patuit p Gal. ipsa manet rugose sub:ꝛ est extēsibilis ꝛ ꝯbibilis:vt dictū est:vt possit dilatari in hora partus ꝛ deglutionis spmatis:ꝛ postea ꝯstringi. Cui collo dixit Aui. addit pinguedo duritiē.i.stricturā ꝛ clausionē:ꝛ nō duritiē in suba:atqꝫ magis adderet ei lenitatē ꝛ mollitiē: ꝛ ipregnatio iterꝝ addit ei in hora ipregnationis duritiē.s. clausionē. claudiꝛ enīȝ.dixit Gal. cū impregnaꝛ mulier os mricis:ita certitudinalr̄ vt neqꝫ minimū ab intus relaxet: neqꝫ ab extra itus suscipiat. apiꝛ aūt ꝛ tēdiꝛ in coitib⁹.tn̄ vt p amplā viā allatū spma facilr̄ pueniat ad mricis spatiositatē intus:in partibus aūt plīm descēdit:vt totū inde ptrāseat embrio. ℭ Dixit Almā. cū mulier ipregnaꝛ os mricis iterꝝ claudiꝛ: ꙩ ēt acus intrare nō posset. hora vō pariēdi cū venerit vel fetui aliqđ acciderit nocumētū ex quo corrūpaꝛ fetus os mricis dilataꝛ vt isantis corpus p ipsum exire possit. ℭ Dixit Auic. in collo mricis est motus oppositus ori mricis extrinseco q ꝯtinuatus est cū mrice ꝛ eius ꝯcauitate:p quez motū deglutit spma ꝛ expellit mēstrua ꝛ parit fetū. Et iste meatus in ꝯceptionis dispōne fit in summo ꝯstrictionis q̄si fortasse nō igredereꝛ acus extremitas: demū dilataꝛ precepto dei excelsi ꝛ egrediꝛ ex eo fetus. Dixit Almā. os virginis ꝯstrictum est ꝛ rugosum:ꝛ in rugis ipsius colli virgulares vene texunꝛ subtilesque qn̄ corrūpiꝛ virgo rūpunꝛ ꝛ predicte dilatanꝛ ruge. ℭ Et Aui dixit. añ violationē puelle virginis sunt in ore vel collo mricis.s.iuxta os pāniculi ꝯtexti ex venis ꝛ ligamētis subtilibus valde ortis ex oī mēbro eius.s.circūstāte eū:ꝛ hos pāniculos frangit ꝛ destruit violatio ꝛ currit qđ in eis est de sanguine:ꝛ iōqꝫ cū violaꝛ sanguinolaꝛ:ꝛ est qđ dicit collum mricis ab ore eius itrinseco:de quo dictū est supra vsqꝫ ad os eius extrinsecū qđ est vulua. totū rugosum hn̄s rugas modū sanguisugaꝝ:ꝛ est periculosum dilatabile ꝛ ꝯbibile tpe necītatis ꝛ idigētie coitus ꝛ partus:ꝛ hoc est mēbrūȝ p'''' qđ occurrit de hn̄tibus aptitudinē ad gn̄andū: cuius extrinsecū orificiū dr̄ ianua siue porta siue vulua gn̄onis:ꝛ multotiēs nā mulieꝝ dr̄:ꝛ in hoc collo terminanꝛ meatus colli vesice:p quez in mulieribus excerniꝛ vrina. ℭ Dixit Aui. meatus vrine in ea est locus alius ꝛ est ppinquior ori mricis.s.itrinseco plus q̄ȝ extrinseco: ꝛ est ab eo.i.ea parte que seqtur supremū eius. terminaꝛ.n. ad partē supiorē colli nō ad inferiorē:qm̄ vesica supposita est collo mricis. Dicit eni Gal. 14° de vtil'.partic. ꙩ in supiori fine pudēdi mulieris collū vesice definit. collū qdē vesice supstat collo mricis:ꝛ ȝ ꝯcauitas mricis altior stat ꝯcauitate vesice. ℭ Dixit Auic. in primo eius.s.oris mricis est illud qđ expellit ad ipsum:ꝛ et extremitas colli vesice breue in mulieribus ꝛ est lōgū in viris:ꝛ in qbusdā mulieribus itus añ os colli eius extrinsecū repiꝛ velamen ligamētabile solidū cū quadā viscositatē p quā reddiꝛ iflexibile ꝛ est in colore albū:in quo in opposito directi medij oris extrinseci est foramen p qđ vrina excerniꝛ ꝛ mēstrua pdeūt:ꝛ hoc velamē ꝓhibet istas in violatione:ꝛ vocanꝛ hmōi hn̄tes velamen velatę:subiacet aūt muliebre pudendū. dixit Gal. fm anū:ꝛ dixit. cutis epilesis in finib⁹ pudēdoꝝ.s. sita in mulierib⁹ ꝛ marib⁹ in feminis facta est cā ornatus vt nō ifrigidenꝛ mrices coopimēto facto:in viris vō cū eo qđ ad aliquē ornatū ꝯferunt adhuc ipos est nō oino hre. q̄le enim dixit ipse pinsoriū faringe est fargaleū tale est mricū:illud qđ viuis ervocatus tegens simul ꝛ infrigidari ꝓhibens illud qđ puenit ad capꝝ muliebre pudendum orificium colli.

ℭ De complēdis dispositionibus anotbomie membrorum generationis. Cap.viij.

Galenus supra 6° epꝝ. ꝛ poniꝛ a Rabi 13° partic. dixit. matrix.i.collū mricis:ꝛ virile membꝝ dr̄ neruus: qꝛ silanꝛ neruo intēsione dilatione ꝛ retractione ꝛ albedine paucū sanguinē habētia. Et dixit 14° de vtil.

De panniculis ꝛ venis ꝛ ligamentis in collo mricis existētib⁹ añ violationem.

vtil'.particu.ad genitales particulas cōmoderati: veniunt
nerui ⁊ vene ⁊ arterie: nō solū maxime: sed ⁊ hinc pueniūt
ad eas. vnū enī par qđ sequitur partes femoris ex dorsalibus
regionibus pdiens ad testiculos: ad mřicū fundū dictū est
scindi: aliud vo ex eis q̄ ſm sacr̄ os dictū iplantatū: aut in
iferioribus partib⁹.s. vbi prius in feminis est mřicis collū
in masculis vo virga. ¶ Utilitas aūt hor̄ vasor̄.s. venar̄
⁊ arteriar̄ ad genitales particulas venictiu3. alia est vt ma
gnor̄: alia vt duplicatiū: q: nō solū mřicis nutrimētū: sed ēt
fetuū preparāt: ꝓpterea magni vasis idigēt magnis ēt ⁊ te
sticulis: q: nō solū ipsos nutriri: s3 spma gñari op3. Cā vo
duplicatiōis fuit qñ par venar̄ ⁊ arteriar̄ q̄ gra nutrimē
ti nō solū ordinauit ad genitales particulas: ipur̄ adhuc ⁊
supfluū ɔtinet, quasdā vtilitates prebēdas: q̄les ambas di
ximus esse.s. ɔceptionis ⁊ educationis fetus vasis: q: a re
nibus seorsum actione: ⁊ nō diaria benignū sanguinē h3:
manifestū est oibus. Preter has ergo cās que ab osse sacro
ferunt ꝓpinquo iacētibus vasis magnis pdeūt: ⁊ nō inue
nies magis ppe aliq̄s regiones aliq̄ aliā: vt breuiori distā
tia duceret ad genitales particulas neruos ⁊ arterias: ⁊ ob
seruāt hanc rōnem. nā pp breuissimas subas adducere his
que nutriunt. he aūt vene in dictis mēbris ꝓportionabilr
ascribunt ſm vtilitatis indigētiā. in mřice aūt multiformi
ter dispartiunt: ⁊ p ipsar̄ orificia mēbra ꝓrumpūt magis:
maxie ear̄ que a pari quodā ſm renes ꝓcedūt ⁊ ortū hñt:
q̄nq̄ aūt in qbusdā ex oibus ear̄ que a pari: q̄ ſm sacr̄ os
in collo extra os terminat: tpe ɔceptionis fluūt menstrua.
¶ Dixit Auic. matrix creata fuit hñs venas plimas ⁊ silr
arterias ramificatas ex venis ⁊ arterijs: quas diximus.s. in
anothomia venar̄ ⁊ arteriar̄: ⁊ sunt ille que dicte sunt.s.
p Gal. ⁊ p eas portat virtus vitalis ⁊ nālis ad mřicē: ⁊ mā
ēt siue nutrimētū ⁊ p se ⁊ p fetu tpe ɔceptionis. Dixit. A.
h3 matrix vinctas plēs venas vt fit sustētatio embrionis: ⁊
fit supfluitatibus mēstruis precipitatio. Dixit eni3 q̄ orifi
cia har̄ venar̄ que figunt in mřice noiant foramina mři
cis: ⁊ sunt que vocant ab Ar. ⁊ Gal. cotilidones: ⁊ ex eis
ɔtinuant pāniculi embrionis: ⁊ ex eis currit mēstruū ⁊ nu
trit: ⁊ sustētat ēt p has venas embrio tanq̄ p ligamēta. Di
xit ēt ipse q̄ ligamēta eius sunt quedam qbus ɔtinuat ex
neruis: de qbus dicet ⁊ venis. Et Gal. 14° de vtil'. particu.
⁊ ponit a Rabi in 3ª particu. hnª arteriar̄ ⁊ venar̄ qbus
est societas iter mamillas ⁊ mřices: que create sunt ad actū
vnū: discrepāt a principijs aliar̄ arteriar̄ ⁊ venar̄: alique
eni incipiūt ex supius dyafragmatis ⁊ descēdūt iferius: ali
que eni3 incipiūt iferius ⁊ ascēdūt supius: vt qđ ɔtinet in
eis oibus pueniat ad mřices tpe ɔceptionis: ⁊ lactationis
pueniat ad mamillas. Et dixit. neruor̄ par ex eis que ſm sa
crū os ꝓdiēs vasis ad genitales partes extēdit: silr eis que
ad alias particulas pueniūt: silr ⁊ arterijs ⁊ venis. ab eisdē
nāq̄ ꝓcedūt locis: ⁊ p easdē regiones ferunt: vtr̄q̄: q: arte
rie ⁊ vene que desup descēdūt ad partes genitales: supabū
dāter ad ipsas veniūt: iō rōnabilr nullus ex dorsali: que ſm
lūbū cū eis descēdūt neruis: p longā eni3 viā neruor̄ erat
melius. ¶ Et dixit. grossities hor̄ neruor̄ certitudinalr
ſm vtilitatē mēsurata est: in mřicibus eni totis ſm testicu
lis ⁊ osseū ⁊ masculor̄ oi pauca fuit opus distributiōe ner
ui: sed neq̄ ad sensum certū neq̄ ad motū aliquē. virga vo
masculi: ⁊ mřicū vo stōus ⁊ os ⁊ alia que sunt ſm pudēdū
ear̄ seu sensū supabūdātes indigētes p venereā copulōnē
rōnabilr plibus participauerūt neruis: ⁊ pp hoc nec valde
est subtile hoc neruor̄ par: sicut illud qđ supra epar ⁊ sple
nē ⁊ renes est: nec ita magnū sicut illud qđ supra vētrem. i.
stōm: sed ambar̄ grossitie. ¶ Dixit Rabi in 3ª particu. vir
ge ⁊ collo mřicis ⁊ ear̄ receptaculis ⁊ lacertis nerui nescio
ɔiungunt ad dandū tpe visus coitus sensibilitatē plurimā
vt pcipiat ɔlectatio magna. ¶ Et Aui. dixit. adueniūt vir
ge nerui ex spōdilibus caude: l3 nō plurimū sint submersi

De vtilitate venar̄ ⁊ arteriaru3 ad genitales particulas veniētū.

in suba eius. Et ipsius.s. nerui qui submersi sunt in suba
eius nō sunt nisi nerui: quor̄ suba est ligamētalis priuati
sensu.i. priuati sensu acuto: q: si virga ſm ꝓfundas partes
tunice ipsius h3 sensum obtusum: ſm supficiales vo partes
h3 sensum magis certū ⁊ acutū: ⁊ h3 extremitas eius que
est preputiū sensu3 acutissimū ⁊ specialissimū pcipiētē obie
ctū cū ꝓportione distincta a sensu alior̄ mēbror̄. De iuua
mētis ⁊ vtilitate mēbror̄ gñonis magna pars p3 ex dictis.
¶ Dixit. A. 1° coll'. iuuamentū mřicis est vt sit locus gñō
nis: ⁊ cū hoc sunt alia iuuamēta.s. vt sit meatus supfluita
tis sanguinis non cocti qui gñat in feminis: ⁊ est sanguis
mēstruus. Matrix eni sumpta p eius ɔcauitate solū est lo
cus gñonis nullā hñs in se virtutē imutatiuā ad faciendū
mēbra embrionis: sed solū ipsum ɔseruat. ¶ Dixit Aui. cū
coit cū muliere expellit.i. mouet matrix q̄si ad os mřicis
pcedēs attrahere spma p nām. Et de iuuamētis testiculor̄
dixit Auic. xxª tertij. est vt cōplementū forme dei: ⁊ cōplo
masculina ⁊ feminina seruet: que spēbus aialibus accitis
sunt iseparabilia: sed nō de rebus inaiatis essentiā igredie
tes. Et dixit. sublimis deus creauit duos testiculos i qbus
gñat spma. ¶ Ex dictis ēt apparere pñt cōitates ⁊ colligā
tie mēbror̄ genitaliū ad alia mēbra. Etenim testiculi ⁊ ma
trix colligantiā hñt cū corde mediātibus arterijs: ⁊ cū epa
te mediātibus venis: ⁊ cū cerebro ⁊ nuca mediātibus ner
uis: ⁊ cū pulmone ⁊ dyafragmate ⁊ stō mediātibus pdic
tis: ⁊ silr renib⁹: ⁊ silr siphach ⁊ collo vesice mediātibus
ligamētis ⁊ suspēsorijs: ⁊ colligātiā h3 cū mamillis mediā
tibus arterijs ⁊ venis supradictis. ¶ Dixit eni Gal. vbi su
pra. mřices ⁊ mamillar̄ cōicatio manifeste apparet ſm cor
ruptiones embrionis: sicut eni Hip. nos docuit.s. in affo. ⁊
non solū ſm corruptiones embrionū: sed adhuc ſm dispō
nes que vtrisq̄ ex tpe acqrunt. parue eni sunt mamille dū
augent.s. aialia: ⁊ silr mřices: pfectis vo ⁊ gñonis tps acci
piētibus crescūt mamille ⁊ coeleuant mřices vsq̄ ad ɔde
centē magnitudinē. nā eni ad vnius opis famulationē ma
tricis: ⁊ mamillas ad alterius famulationē preparauit: ope
rationes eni3 mřicis iam tibi note sunt: nutrire aūt qđ na
tū est mamillar̄ est opus: ideo copulauit eas nā p arterias
⁊ venas que p hipocūdria ⁊ totū hypogastriū deducunt:
solū enim hec vasa in aialibus ex partibus que supra renes
sunt pdeūt inferius corporis ferunt: que aūt ex inferiori
bus sursum. solas aūt predictas particulas copulari per va
sa oportebit: vt qñ in iterioribus augēt ⁊ plasmat embrio
illi soli cōes vene id qđ est in vtrisq̄ erigāt nutrimentū: qñ
vo natus mamillis totū influat iter̄: ⁊ pp hoc ſm illud tē
pus ɔtingit mēstrua deficere ⁊ lactare feminā. ¶ Dixit Ga
le. 6° de interio. antiq vuluā.s. matricē ɔcipere desiderantē
aiali assimilauerūt. dicūt enim ipsam toti corpori nocere
nisi desiderata inueniat: qđ cōplexio ɔfirmat vētriculi. In
quit Plato. pāniculi qui vulua dicunt cū sint quasi aiati ⁊
ɔcupiscūt ⁊ desiderāt filios pcreare si diu pmanserint q̄ fe
tū non ferāt angustiant nequeūtes manere in vno loco. p
corpus enim moti spiritus vias opilāt ⁊ anhelitū eorum
pūt. vñ qdam dicūt q̄ vulua sup corpus mouet incedēs su
pra dyafragma cohibēs anhelitum. Et alij dicunt eam si
cut animal moueri. Et qui nesciūt anothomiam. dixit Ga
le. putant hec oia possibilia esse: sed qui exercēt se in his co
gnoscēt facilius q̄ q̄uis vulua supius ascēdat: tū par̄ sa
lire videt. ¶ Putauerunt qdam antiquor̄ matricem fore
aial distinctum: qđ arguebant ex motibus eius: ⁊ ex eo q̄
odorat. tendit enim ad odores bonos: ⁊ fugit a fetidis: ⁊
hoc remouens Serap. de suffocatione matricis dixit. si ali
qs dixerit q̄ matrix ledatur odoribus: ⁊ facit eam fugere
odor fetidus: tunc oportet q̄ matrici sit virtus olfandi: ⁊
si est ſm hoc matrix est animal. Respōdebimus q̄ matrix
delectat in bonis odoribus non inquātum sit aial: sed q̄
eī ꝓprietas naturalis vt declinet ad res dulces: quamuis

Cū qbus genitalia colligātiā habent cū alijs mēbris.

In ea non sit vtiq virtus gustus. Siir z matrix delectatur istis rebus bonis.i.odoriferis. Dixit Solinus.pudoris legem ēt inter defuncta corpora nā dictauit ac si qñ necatorum cadauera fluctibus euehantur virorū supina prona fluctuant mulierum.

De egritudinibus que accidūt mēbris gñonis. Cap.ix.

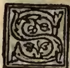

Embris gñonis pñt accidere egritudines p coitatem:seu ēt p cōpassionem ad mēbra qbus dictū est supra ipsam colligari z coitatē hñt:z pñt eis accidere egritudines pprie ois gñis:z hoc ēt tā in viris qz in mulieribus:ita q pñt eis accidere egritudines cōplonis pure z nō pure:simplices z cōposite. Et egritudines instrales. z marie opilones:z situs z egritudines cōes solones ɔtinuitatis in mulieribus ex vlceribus eorū z egritudines cōposite:z accidūt viris pprie defectus i erectione vge:ita q nō erigat aut supflue duret erectio z silia ēt in feminis accidūt pprie. Dixit. A. accidūt mrici egritudines ipregnationis:sicut vt nō ipregnet tant ipregnet z abbortiat:aut ipregnet z nō faciat abbortiuū:imo fiat difficilis partus z separat fetus z moriat in ea.sup.aut accidat ei ipregnatio mēdosa. Et accidūt ei.dixit Aui.egritudines mēstrue:vt nō emittat menstrua:aut emittat menstrua pauca:aut mala:aut nō i hora sua:aut supfluāt ei mēstrua. Dixit Auer.3° colli.qm vulua fuit gñata pp gñonez z est via supfluitatū tertie digōnis:ideo accītia que huic mēbro accidūt bis opationibus adaptant. Et dixit.in vulua sunt qttuor vtutes.s.nales:sed tñ loco digestiue oz dici cōseruatiue:z hoc ɔueniētius.q: ppria vtus eius est ɔsuatio embrionis. Sed opatio vtutis discretiue nō est manifesta i ipsa:q: nō est credēdū q nutriat ex eo q colligit in ipsa. Attractiua aūt retētiua z expulsiua sunt manifesta in ipsa: z in his oib⁹ opationibus pōt accidere lesio ois modi lesionis que lesiōes dixit Gal.sicut in stōīta z in mricetsup oia alia mēbra manifesta sunt. Dixit Sili.q: magnus sēsus abūdat in mrice ex multitudine suop neruop:qre de leui patit ex aduētu rei ɔrie dolorē z icōmoda plima. Dixit Aui.mulier que parit z ipregnat minus firmat qz sterilis z est debilioris corpis qz ipsa:z velocius efficit anus:sed sterilis est pliū egrīm:tardat tñ ei senectus:z est sicut iuuenis in plimo sue etatis. Et dixit.cū multiplicant egritudines in mrice debilitat epar z pparat ad hoc vt gñet ex eo ydropesis. Dicūt gdā.egritudies mricis aliqñ cōicant alijs mēbris:z nō sunt pprie illis mēbris:s3 sūt pprie mricis:sicut pfocatio mricis que cōicat alijs:z tñ est ppria mrici. Et aliqñ ab ea alijs mēbris accidūt egritudines que sūt pprie illis mēbris:z sibi non:sicut ydropesis ɔueniens cā mricis que est pprie epati z nō mrici:z qñq cōicant mrici egritudines a mēbris alijs dictis duobus modis zc.

In mrice esse qtuor vtutes.s. naturales

De spermate in generali. Cap.x.

Sperma et semē multis modis sumi pñt.

Sperma grece latine semē dr z sumit aliqñ largissime p oi eo i quo est vtus vegetabilis gñatiua:qd.s.h3 vtutē gñandi siue decidat ab aiali siue a plāta. Et aliqñ sumit large p oi humiditate descēdēte ad mēbra gñonis in aialibus delectationē iducēte. Et aliqñ sumit minus large p humiditate descēdente ab aiali mare vel femina p ipsius vasa semiaria a testiculis ab eis ad ipsop pudēda:siue illa hūiditas hēat vtutē gñatiuā a se sola:vt in qbusdā aialibus nō egētibus femina ad gñonē:siue nō. Et aliqñ sumit stricte p humiditate:vt dictū est in mare z femina: faciēte actiue vel passiue ad gñonē. Et aliqñ sumit strictius p sola tali humiditate faciēte gñonē in mare:z p mō sumptū predicat de semine gñonis aialiū:z de seminibus germinātibus z radicib⁹ plātap:in qbus est vtus germinādi z gñandi. Et 2° mō sumptū pdicat de oi humiditate descēdēte ad gñonis mēbra:z in his delectationem inducēte:z sic dr de spmate siue gñante siue nō:z de alguadi. 3° vo mō sumptū pdicat de spmate gñante in mari vel femina:z in aialibus ēt nō egētibus femina. Et 4° mō sumptū predicat de spmate gñante in mare z femina:z hoc modo sumptū dr d spmate viri pnm hñte gñonis. z spma qdez vocat aq. Et 3° de gñone aialiū.sm Ar. dr de spmate viri:z vep sm Aui.marime dr de spmate feminer:z dr aq:q: cōmorās paululū extra vasa in aquā liqdam ɔuertit subaz:z siir aliqñ vocat gutta spma femie:z qñq spma femine ab Aui.vocat humiditas dealbata. Et spma ēt in femina qñq sumit ab auctorib⁹ p eius spmate gñante z nō gñante:z qñq pro alguadi humiditate saliuali: z qñq p menstruo.vn p z 4° de gñone aialiū.dixit Ar.q mēstrua sunt spma indigestū. Et spma nō gñans qñq dr de humiditate dealbata spmati gñanti pxima. Et qñq dr de mā subsanguinea nō dealbata qlis est que qñq emittit a supflue vtētibus coitu. Itē p de gñone aialiū.dixit Ar. spma z fetus differūt p prius z p posterius:fetus eni ex eo q ipsum ex alio fit.spma vo ex eo q ex eo aliqd fit:z qñq ambo idē sunt. Et itep repiunt ista noia semen spma z genitura:z semē sicut genus est ad alia:vel sicut supius: z alia hñt se sicut spēs:vel sicut iferius. Semen eniz dr de oi eo in quo est vtus gñatiua siue sit semē:siue virgulta plante:siue sit semen aialis cuiuscq. In p tñ signato semen de semine plāte dr q sm Ar. vocatū est paricarpion vel pulicarpū. Spma tñ grece latine dr semē:z pprie dr de mā dealbata in testiculis aialiū:siue sit gñatiua siue nō. Et genitura pprie dr de mā spmatica gñatiua. De spmate z genitura dixit Ar.p de gñone aialiū.genitura vocat q a generāte ɔuenit:quecūq coire nata sint pm hūs pnm gñonis. Spma aūt q ex ambobus pnm hñs copulatū illud qd plātap z quorūdā aialiū in qbus nō sunt separata masculus z femella. Et sic ɔceptus factus ex pa mixtura masculi cū femella:vt ouū.z in eodē p dixit.spmā ēt dici de sanguie mēstruo frequēter:tñ predicta noia sinonyma accipiunt vnū p alio. Spma aūt sumptū p mā dealbata siue sit gñatiuū siue nō:z marime p gñatiua:put colligit partim p z partiz 2° de gñone aialiū.est supfluitas vtilis vltimi alimēti sanguinei vltimi iā distributi vel disseminati in partes i potētia existēs oia:actu aūt nullū. Est aūt supfluitas:q: nō est pars mēbri:sicut iā antiquop multi crediderūt:sicut recitat Ar.p de gñone aialiū.z est supfluitas vtilis:q: est supfluitas qti z nō qualis. nō eni peccat sm aliquē modop subeneq sm aliq primap qlitatū: z est vtilis indiuiduo qñ receptionē forme spmatis:q: cū sit supfluitas alimenti nō peccātis in aliq malitia pōt ɔuerti in mēbra eius:z post receptā formā spmatis est vtilis ad fetus gñonē p ppagāda z ɔseruāda specie:z est supfluitas alimenti.s. ppinq:vt ɔuertat in mēbra sanguinea.i.q ex sanguine fuit:q: est supfluitas scdap humiditatū que supfluūt ab eo cuius fuit indigētia p restauratione mēbri dpditi. Est eni pprie supfluitas humiditatis roralis subisice que est apta trāsire in cābiū:z apponi mēbris que nō trāsiuit in cābiū:q: nō erat particulare egēs eā:cū habuerit sufficientē iā cābij quātitatē appositā:neq est gluten:cū iaz factū sit qsi pars mēbri vnita z coagulata. Cābiū quoq z gluten mēbra pro se retinēt auidetita vt nō sināt ea a se secedere. q est ps humiditatis roralis:nō tñ rorida fluida:sed subisica:cuius supfluitas p⁹ stās in capitibus venap paruap capillariū trāsit in subam spmatis:z vep digōne vlteriori z dealbatione. Et q: Ar. predictas humiditates noie sanguinis apellauit: dixit alimēti sanguinei:nō qdē sanguinis stātis adhuc sub forma sanguinis siue ɔdistinctus alijs humoribus siue stātibus in massa sanguinea:nec ēt alius humor est spma: q: sperma est res pfecte digesta. Dixit aūt Ar.p de gñone aialiū.spma qdē digestū magis alterat z a sanguie separatur:z vt de hoc daret intelligere:dixit alimēti vltimi.i.vltimate

mate digõnis ꝛ pfectionis in mẽbꝛi simplicibus spongiosis: qꝛ in spõgiosis.s.poꝛis oib⁹ ipsoꝝ.est.n.nutrimẽti distributi in ptes: qꝛ in mẽbꝛa ꝛ partes ipsoꝝ: ꝛ iõ est ex humoꝛe distributo ꝛ disseminato. Non.n.est alimẽtũ qδ distribuit: vel est alimẽti distributi.i.distribuibilis in ptes: sicut ẽt est prima de scõis hũiditatibus vel distribuibilis i ptes: sicut est pꝛima.s. ipsa roꝛalis hũiditas exñs in poꝛis cõibus in partes.s.in poros pꝑꝛios: in qbus apponit vel efficit cãbiũ: vel vt dicũt qdã distributi.i.distributũ referẽdo hoc ad ly supfluũ: ꝛ nõ ad ly alimẽti exñs in potẽtia.s.triplici.s.nãli remota aptitudinali ꝛ habitudinali ꝓpinqssima: sȝ diuersimode. ¶ Pro hui⁹ ãt triplicis potẽtie declaratiõe sciendũ ꝙ Aui.ꝑ sui de aia dixit: ꝙ potẽtia prius ꝛ posteri⁹ dr tripl'r. vno modo dr aptitudo absoluta a qua nihil exiuit in actũ nihil.n. adhuc sibi inest ꝑ qδ in actũ egrediat q̃ potẽtia vocat mãlis absoluta ad instar mãe nullam habẽt formã q̃lis est potẽtia infantis nunc nati ad scribẽdũ: ꝛ mãe spermatis cũ adhuc in mẽbꝛoꝝ existit poris ad generandũ. Secũda potẽtia est aptitudo ad actũ magis: non tñ põt in illũ sine medio ꝛ alteratione que potentia vocat potẽtialis: sicut ea que est pueri iã cognoscẽtis instra scripture ad scribẽdũ: ꝛ spermatis cũ pfectũ fuerit in testiculis ad generandũ. 3ª est aptitudo actui sine medio ꝛ alteratione cõiũcta: que potẽtia vocat pfectio: q̃lis est scriptoꝛis cum actu nõ scribit ad scribendũ: ꝛ que spermatis iniecti ad matricẽ ad generandũ. ꝛ hec tertia potẽtia ꝭm Aui. ꝑt esse duplex ꝭm ꝙ plus vel minus appꝛopinquãt actui. ꝛ vna dr potentia habitudinalis. ꝛ alia dr potẽtia habitus: vñ pꝛimo ꝛ secũdo de gñone aialiũ. magnã hȝ sperma virtutẽ. Est.n. sperma qδ manus aut facies aut totius coꝛpis aialis indeterminate aialis manus aut facies aut totũ aial: ꝛ quale vnũqδqȝ illoꝛũ in actu tale est sperma virtute. Istud.n. superfluum oẽs ptes hȝ potẽtia: actu tñ nullã: q̃re apparet ꝙ sperma nõ est supfluitas ad eiiciendũ sed ad retinẽdũ: q̃uis in pꝛimo subiecto nõ retinet. Et dicũt qdã ꝙ nõ est solũ vltimũ alimẽtũ indigõnis pfectione: sȝ ẽt est vltimũ in nobilitate. nam nã q̃rẽs spẽi ɔseruationẽ ppetuari ꝑ ꝓpagationẽ ꝛ ꝓlificationẽ postq̃ȝ indiuiduũ ad cõpetẽs ꝑuenerit augmentũ: qδ supfluũ alimẽti conuertebat in augmentũ: tũc ea quãtitas nõ cõuertit vel nõ amplius fit augmẽtũ: sed nã seruat de illo alimẽto supfluo illud qδ potius ꝛ nobilius est vt trãseat in sperma: ita ꝙ nõ est solum vltimũ digõne: sed ẽt nobilitate: ꝛ ꝓpter hanc cãm dicũt ex supfluo mẽbꝛoꝝ spermaticoꝝ: quoꝝ alimẽtũ magis elaboratũ est q̃ȝ carnifoꝛmiũ fit sperma: ꝛ est potius ꝛ nobilius sicũ ipsa potioꝛa ꝛ nobilioꝛa sũt. ¶ Dixit Aui. 20ª. tertij. sperma est superfluitas digõnis quarte: sed huius effect⁹ est scõe humiditatis q̃ fit tertia digõne iã cõpleta: ꝛ est de sũma humiditate pꝛoxime coagulatiõi: ꝛ ista est roꝛalis humiditatis pars substantifica: ex qua nutriunt mẽbꝛa dura: vtputa vene ꝛ arterie ꝛ similes illis: vt ossa nerui ꝛ choꝛde. ¶ Dixit Ar. ꝑ de gñone aialiũ sperma nõ est in pꝛima etate ꝓpter augmẽtationem. ꝑuenit enim ɔsũptũ esse superfluũ alimẽti ꝛ transisse in augmentũ. in senectute ꝓpter nõ digerere qδ sufficiẽs est ꝭm nãm. In infirmitatibus ꝓpter ĩbecillitatẽ v̄tutis. quare ꝙ in media generet etate ꝛ plus post perfectũ augmentũ q̃ȝ ante. ¶ Et dixit Ar. in oi genere. ꝛ spẽ sũt hoc qdẽ polisperma.i. pluris vel multi spermatis. hec autem oino sine spermate vel pauci spermatis: nõ qdẽ ꝓpter infirmitatẽ. imo qbusdã accidit hoc ꝓpter ɔ̃riũ.s.infirmitati: ꝛ est qꝛ ꝓpter bonam nutricationẽ coꝛpoꝝ ɔsumit in coꝛp⁹ illud sperma hominũ qbusdam: q̃les enecti.i.bñ nutriti exñtes. ꝛ facti carnosi aut pinguioꝛes magis: ꝛ sic hi minus hñt sperma ꝛ minus concupiscũt coire: ꝛ sil'r multi spmatis sunt qui hñt virtutẽ foꝛtẽ ad digerendũ: ꝛ ꝑ ꝑñs ipotẽtiã addẽdi in coꝛpus nõ trãsit supfluũ illud in carnositatẽ vel pinguedinẽ: sȝ ẽt remanet mã spermatis. ¶ Dixit Gilibertus. cõseruat humiditas spmatis nãlis diutius in viris q̃ȝ in mulieribus ꝓpter mãm sicciorẽ difficilius passibilẽ neqȝ resolutioni subiacentẽ: ꝛ ꝓpter caloꝛẽ foꝛmalẽ cõgregãtẽ ꝛ cõseruãtẽ homogenea: que actio caloꝛis nãlis est dissoluere: est autẽ a caloꝛe per accidẽs ꝓpter ɔgregari ꝛ ɔseruare: iõ caloꝛ est diutius in viris siue humidum q̃ȝ in mulieribus tanq̃ȝ pabulũ magis depuratũ: ꝛ qδ diutius cõseruat est sperma in viris: ꝛ viri diutius viuunt q̃ȝ mulieres: quãuis tardent magis ꝭm pꝛincipiũ. viri.n. humidũ pꝛincipiũ est maturationis. ꝛ iõ mulieres: qꝛ humidioꝛes festinant augmentari: ꝛ caloꝛ ẽt naturalis earũ in pꝛincipio foꝛtis est. in fine vero superflua humiditate extinguitur ꝛ festinat sup eas senectus. ¶ Conuenerunt aũt phi ꝛ medici ꝙ sperma duas hȝ partes. hȝ.n. quandã partẽ coꝛpulentã spissam: ꝛ hȝ aliã spũosam ꝛ subtilẽ. vnde 14°. de vtilitate particulaꝝ dixit Gal. grossa ꝛ viscosa ꝛ plena vitali spũ equi substantia spermatis q̃ sua viscositate ꝛ spissitudine ad tps pꝛohibet spiritũ in ipsa inclusum excludi pꝛohibendo ei aditũ cite exalationis: ꝛ qñ supꝛadictum est ꝙ sperma est superfluitas alimenti de parte intelligitur coꝛpulenta. Spiritus.n. non est superfluitas alimenti albi: sed tamen eis attẽditur albedo post inclusionem partis spũose in ipsa: que multa est introclusione.n. partis spirituose aeree albent res. ꝙ si contingat pꝛimam de secundis humiditatibus transire in sperma. tunc nõ solũ spiritus inclusione albet. Uerũ etiam virtute testiculoꝝ ꝛ vasoꝛũ spermaticoꝛũ q̃ alba sunt agente in eã vt ipsam eis assimilet iuxta posse: pꝛincipalius tñ virtute testiculoꝛũ. Propterea dixit Aue. 2. colliget. sperma decidi pꝛincipaliter a testiculis ꝛ non a vasis: vt dixit Ar. tñ voluit ꝙ sp rmata dealbata veniant ad testiculos. dixit.n. ꝙ a quarta digestione mẽbꝛoꝛum. effectus aũt quarte digestionis est albus: ꝛ cõfirmant hoc qdã: qꝛ si non foꝛet non sequeretur ex eius emissione in coitu maioꝛ debilitatio ꝛ virtutis resolutio q̃ȝ ex sanguis emanatione cuius oppositũ demonstrat experientia. ¶ Ar. 2. de gñone aialiũ volens ostendere cãm spissitudinis ꝛ albedinis spermatis dixit: qm̃ non videtur ꝙ debeat esse spissum. nam infrigidatum efficitur humidũ.s.aqueum. ꝛ coloꝛ aque inest ei. Sed conueniens dixit Ar. videtur ꝙ sit spissum. qm̃ ipsum exit calidum ꝛ a calido coꝛpoꝛeia quo autem inspissetur dubium est. non.n. rõnabiliter videtur ꝙ a calido: qꝛ non dissolueretur a frigido. Non potest dici ꝙ fiat ꝓpter partes terrestres admixtas in eo: sicut accidit in lacte: quoniam in spermate non sunt partes terrestres: quoniam si essent apparerẽt eo dissoluto. nunc autem in eo nihil fit solidum sed totum vt aqua. Neqȝ ẽt est rõnabile dicere ꝙ ispissetur a frigido cuius est congregare: qm̃ spissitudo accidit ei in calido coꝛpoꝛe: qꝛ calidũ exijt. Sed neqȝ a frigido dissolueret: nec cõgelat sperma in gelu sub diuo positum. ergo erit cã inspissationis eius spũs ei admixtus. nõ.n. dixit Ar. spissatur qδ ex aqua ꝛ terra fit vel cõsistit humidũ solũ. sed ẽt ꝙ exit ex aqua ꝛ spiritu.i.aerea substãtia: vt pȝ de spuma fit.n. spissoꝛ ꝛ alba.s. ꝑmixtione aeris cũ aqua: ꝛ quanto magis adinuicem ꝑmiscentur tanto sp ssioꝛ: ꝛ iõ in spuma quanto nitẽrioꝛes ꝛ manifestioꝛes ampulle fuerint: qꝛ seruat ex hoc maioꝛ ꝑmixtio aeris cũ aqua: tãto albioꝛ ꝛ nitens magis.s.ꝭȝ ptes: qꝛ spissioꝛ spuma fit. fit aũt ꝑmixtio spũs multi cũ substãtia coꝛpulẽta spermatis intus: in coꝛpe actiõe caliditatis: ꝛ foꝛtasse motus ad hoc adiuuat: exeũte aũt spmate ɔspirauit calidũ in aere infrigidatum humidũ fit ꝛ nigrũ. relinquit.n. aqua ꝛ si 'qd modicum terrestre: vt in flãte ꝛ spermate desiccato appareat. Spiritus aũt est calidus ꝛ humidus ꝭm nãm: ꝛ est de nã vapoꝛis: ꝛ iõ etiam infrigidatus in aquã ɔuertit naturã. Et pars spũosa in spmate est multa: sicut in spongia multus est aer. Et pars spũosa quamuis respectu molis coꝛpulentie spmatis sit minoꝛ est tñ virtute ꝛ ptãte amplioꝛ. virtus.n. eius i spũosa pte ɔsistit: ꝛ iõ ab ea denoiat. Et dixit ibidẽ Ar. ꝙ spũosum spmatis est natura. ¶ Et cõplo quidẽ spermatis vt est supꝛadictũ est cal'a ꝛ humida. Qꝛ aũt dixit Gal. ꝑ de regimie sani. qꝛ hec duo.s. sanguis ꝛ spma multũ hñt in se calidi: ꝛ sicci debẽt exponi.i. caliditatis ꝛ siccitatis: qꝛ ex eis conficienda erant

Po° p° ꝛ posteri/ us dr 3r.

Spma ñ gñatur i pueris et senib⁹ nec eĩ infir/ mis.

Humiditas spmatis nãlis diutius cõ/ seruat in viris q̃ȝ i mulierib⁹

Sperma duas hȝ partes.

A quo inspissatur sperma.

De ɔplone spmatis

mēbra ficca: vt venē ossa ꝛ filia. Et cū dixit ꝙ ista mēbra ha/
beāt in se plus ignis ꝙ̄ terre.i.calidi elemēti ꝙ̄ ficci. ℭ Dicūt
qdā idō sic dixit: qꝛ in dictis mēbris spmaticis est plus de calis
elemētis ꝙ̄ de fridis pp vestigiū calidi assantis. fiūt.n.a calo
assante: vt dixit Ar.3°.de ptibus aialiū. Alij aūt dicunt ꝙ in
eis est plus cali virtualr ꝛ effectiue: ſꝫ nō quātitatiue. Nā di/
cunt in oi mixto necē est calm excedere virtualiter: ꝛ idō dixit
Gal. hn̄t plus ignis ꝙ̄ terre.q.d.elemētū calm est in eis plus
virtute ꝙ̄ elementū ficcū qd̄ subijcitur ꝓ mā ipsoꝝ mēbroꝝ.
ꝛ inuenitur ibi alia lr̄a q̄ dicit plus ignis ꝙ̄ aque.i. plus cali
ꝙ̄ fridi. ꝛ pl⁹ aeris ꝙ̄ terre.i.plus humidi ꝙ̄ ficci: qꝛ necesse
erat dixit Gal. ea esse humida ꝛ calā: qꝛ calm ꝛ ficcū nō facit
ad motū. ℭ Dixit Auic. spma est vnū ꝯsile in suis ptibus nō
hn̄s illas diuersitates quas dat mēbris actu: ꝛ itellexit de sp/
mate sumpto tā ꝓ patiēte: ꝙ̄ ēt de agēte. nō.n.hꝫ actu inquā
tū agēs diuersas cōplōnes q̄s dat mēbris. nec diuersos mo
dos. fbe neqꝫ hꝫ inquantū patiens diuersas fbas: q̄s hn̄t mē/
bra: nō.n.hꝫ substātiā osseā vel nerueā: vel carneā. ꝛ nō intel/
lexit ꝙ nō hēat aliquā diuersitatē in suis ptibus sed nō hꝫ ta
les diuersitates sensibiles: q̄les reperiunť in mēbris. nec est
putandū ꝙ pticule māe spmatis q̄ debent fieri pticule embrio
nis q̄ videnť cōsiles ꝛ hōgenee in actu moueanť de loco vbi
se reperiūt: vt fiat virga in loco manus hec ps os ꝛ ita q̄rat
ꝓfūdū. ꝛ alia neruus ꝛ moueať ad locū nerui: ꝛ sic de alijs: vt
qdā voluerūt. Sed dixit Ar.2.de gn̄one aialiū. nō mote fnt
locū pticule: ſꝫ manētes tm̄ alterate duritie ꝛ mollitie ꝛ colo/
ribus ꝛ alijs. hōgeneoꝝ drijs facte sunt actu q̄ fuerunt ēt po
tentia prius. ℭ Dicūt qdā. diuersitas actuū potētie gn̄atiue
est eueniēs rōne māe in quā agit mediāte spū ꝛ calore spma/
tis: sicut ꝓcedit diuersitas effectuū vtutꝫ digestiue epatis agē
tis in chilū cū spū ꝛ calore epatis ex pte chili: qꝛ ex diuersita
te sue materie quāuis appareāt hōgenea diuersi gn̄anť hūo/
res: ita hic ex diuersitate spmatis māe ꝛ mēstrui diuersa gene
ranť mēbra. ℭ Sed ꝓ certo ista cā nō vr̄ sufficiens ad tantaꝫ
diuersitatē inducendā: ꝛ idō alij dixerūt tantā diuersitatē ꝓue/
nire mēbrū a virtute influente mēbroꝝ a qbus decisuꝫ est sp
Alguadi quid sit ꝛ qūo dfr a spermate
ma. virtus.n.ista agit: vt aia introducať: ꝛ nō vt stet frustra:
sed vt exerceat opōnes q̄s exercere nō pōt nisi mediātibus or
ganis debitis. talia.n.organa facit q̄lia necīa sunt: vt aia suas
expleat opōnes. Et sunt alij q ꝯponunt finē cuꝫ mā ꝛ spma a
multis dictū est spūa veneris. ℭ Alguadi vō siue hūiditas sa
liuaľ ē humiditas q̄dā fluida nō coagulata descēdēs ab ēpe p
venas occultas ad pudēda in mare ꝛ femia in coitu ꝛ sine coi
tu delectationē iferēs: ꝛ multotiēs in pueris ꝛ puellis an̄ tps
affrodisie ꝓuenit pp fricationē ptiū genitaliū ipsoꝝ. Gal. aūt
vr̄ velle.14.de vtilitate pticulaꝝ. ꝙ alguadi sit humidū qd̄ in
aialiū gn̄ať corpibus: ꝛ ad vrinatiuū excerniť porū in masculis
lis sil̄ cū spmate. ꝛ dicūt qdā ꝙ ēt in feminis ꝛ vtilitas est. di/
xit Gal. ad venereā excitari copulationē: ꝛ delectare ſꝫ coitū
ꝛ madefacē vrinatiuū porū. ꝙ aūt madefacit.i.malaxat poꝝ
est qdē ex ipsa mā eius māifestū. sensu.n. viscositatē quādā.i.
grossitiē hꝫ ad instar olei vgit porū ne ficceť ꝛ cōcidat ꝛ pro/
hibeat facilr̄ fieri vrinā p eum ꝛ spma. ℭ Inter spma tm̄ ꝛ al/
guadi multe assignanť drie. quaꝝ prima: qꝛ alguadi est sup/
fluitas quātī ꝛ q̄lis spma vō saltē gignitiuū ē supfluitas quā
ti soli⁹. 2ª ē qꝛ alguadi est supfluitas humida aquosa. sperma
vō est humiditas magis densa. 3ª qꝛ alguadi deciditʼ ab effe/
ctu scōe digōnis: qꝛ a chimis acredinē aliquā hn̄tibus. spma
vō deciditʼ ab alimēto humido. 4ª est qꝛ alguadi ꝑuā puden/
dis infert delectationē: ꝛ nullo mō ingrediť gn̄onē: lꝫ dicāt q
dā ꝙ ꝯfert iuuamētū ꝛ ꝑcipue in femellis. nā qꝛ spma femelle
a testiculis eius ꝓcedēs ad cōcauū descēdit matricis: vbi ꝑua
aut nulla ꝑcipiť delectatio: ꝛ raro postea descēdit ad orificiū
matricis in quo est delectatio pro quāto matrix auidius dele
ctatiōe attrahit spma viri ꝛ ipm fortius corrugať. vn̄ facili⁹
ꝛ melius retineť. ꝛ hec humiditas alguadi ad orificiū matri
cis descēdēs delectationē iferēdo supplet vicē spermatis sui

in hoc: ꝛ sic ꝑ accidens cōfert ad gn̄onē. Et sunt q dicūt ꝙ cō/
fert etiā alio modo: qui est qm̄ humectat orificium matricis:
vnde melius redditur dilatabilis ꝛ contrahibilis: ꝛ sperma
maris super ipsum labens facilius defluit ad concauitatē ma
tricis ꝛ locum generationis. Et propter predicta alguadi in
feminis multiplicatur amplius ꝙ̄ in viris. nam ꝛ mares ita
non indiguerunt eo cum sufficienter possunt accipere delecta
tionem ex spermate suo delato super ipsum preputiuꝫ. Dicūt
etiam ꝙ non in omni mare ꝛ femina in coitu omni descēdit Qūo femina pōt ipregnari sine delectatiōe.
alguadi: ꝛ ꝓpterea dicunt tunc nō habere feminaꝫ delectatio
nem nisi ex spermate viri: qꝛ si aliqn̄ ꝓpter aliquaꝫ causarum
ex longitudine virge aut ampliatione orificij matricis concī/
dat sine contactu ipsius orificij ad concauum matricis femi/
na tunc delectationem non patietur nisi eam que ex confrica
tione prouenit pudendi. Et per hanc viam dicunt feminā si/
ne delectatione impregnari posse. Sperma vero multam in/
fert delectationem cum ad generationem habet ingressum. Spma femine dfr a mēstruo ꝛ aliqn̄ īpedit cōceptionē.
ℭ Et dicunt in femina sperma differt a suo mēstruo quod est
superfluitas quanti ꝛ qualis procedens per viam digestionis
ꝛ non per viā vasoꝝ spermaticorum nec attractuꝫ a matrice
seu testiculis eius: sed expulsum ab expulsiua toti⁹ vel aliquā
rum particularū mēbrī in qbus abundat superflue per viam
venarū terminatarū ad matricem non vt in matrice continea
tur: sed vt extra corpus feratur. Sperma vero est superflui/
tas solius quāti digestioni p vasa spermatica attractiōe testi/
culoꝝ ꝛ matricis ad cōcauitatem eius euomitum vt in ea re/
tineatur ꝛ gn̄o subsequatur. Cum ergo dixit Auer. colliget.
scōo. semē muliebre aliqn̄ impedire conceptionem intellexit
de alguadi: ꝛ fortasse etiā de semine generante ꝛ hoc qn̄ pecc
tum q̄lis esset multū quo matricē alteraret ꝛ semen viri infi/
ceret sic ꝙ non valeret in gn̄one. ℭ Et ex dictis ptꝫ ꝙ cā ma/
terialis est humiditas dicta supfluitas tertie digestionis solū Cāe quatuor spermatis.
peccās ꝙ̄titate respectu indiuidui cuius est cui admixtus est
spūs gignitiuus: ꝛ efficiens est calor naturalis digerēs ꝛ vir/
tus faciens spūs. ꝛ formalis est ipse spūs mixtus cum corpu
lenta substantia viscosa. ꝛ finalis est conseruatio speciei. ꝛ ptꝫ
ꝙ generatio non fit ex substantia generantis: sed ex ipsius su
perfluo nec ex emissione ipsius substantie generantis: vt genē
rans corrūpatur. ꝛ sic tandē generatio in nihilum redigatur.

ℭ Ad sciēdū a quo corporis mēbro decidať spma veꝝ. Ca.xj.

Varie valde abinuicem ꝛ diuersē fuerunt anti
quorum philosophoruꝫ ꝛ medicoꝝ opi
niones a qua corporis parte sperma proueniat.
ℭ Ipoc.n.primus omnium aliorum existens vo
luit ꝙ sperma ꝙ̄tū ad vtrāqꝫ partē sui.s.corpulē/ Opi. ipo. ꝙ sperma decidať a cerebro.
tam ꝛ spirituosam decidatur a cerebro. hoc autem ex verbis
eius hinc inde collectis pōt triplici ratiōe persuaderi. ℭ Pri/
ma est quātum ad corpulentā tm̄ ꝛ est ꝙ sperma quātum ad
substātiā ꝛ colorē magis cerebro assimilatur ꝙ̄ alicui alteri
mēbro corporis. Unde Auic. assistēs opinioni Ipo. ꝙ̄tuꝫ ad
hanc ptē dixit. ꝛ est sanguis eius.s. cerebri lenis.s. ꝙ̄tum ad
modū substātie. sup. sicut est substātia spmatis. Lr̄a tm̄ extra
loco eius lenis dicit lactea ꝛ est melior: qꝛ sicut lac: qꝛ ē in fba
ꝛ colore sil̄e ei ita ipa supfluitas alimēti eius. Cū ergo sit sup
fluitas: ꝛ supfluitas hēat attestari ei cui⁹ est supfluitas: ꝯn̄r di
ci oꝫ ipsam decidi a cerebro. ℭ Scōa rō est quantū ad vtrāqꝫ
ptē spmatis ꝛ est ꝙ cerebrum ꝛ orta ab eo in sui substantia lē
diť in suis opationibus supra oīa alia corpis mēbra in super
fluitate emissionis spmatis. ergo ipm quātū ad vtrāqꝫ partē
a cerebro dꝫ decidi. aūs declarať expientia: ꝛ est notum in ex
perientē: ꝛ ꝯn̄tia tꝫ. quātum ad ptē corpulentā ꝛ nō ob aliud
in dicto casu deficcať ꝛ diminuiť suba cerebri nisi ꝙ euāť mā
multi alimenti loco deperditi: ꝛ quātum ad partē eius spiri/
tuosaꝫ: qꝛ nō ꝓpter aliud cerebrū plus leditur cū ortis ab eo
in suis opatiōib⁹ nisi qꝛ spūs eius q est instr̄m virtutis eius
ꝓ suis exercendis opationib⁹ emittiť in mā illa corpulenta
ab eo decisa. ℭ Tertia rō est. qꝛ ex flōmia incisio ambarum
venarum

venarũ que sunt post ambas aures abscindit postea generationẽ vt ipse dixit in libro de aere ⁊ aqua ⁊ regionibus: hanc tñ rõnẽ qdã deducũt ꝑ vtraqꝫ pte spmatis dicẽtes ꝙ in hñtibus decisas venas ꝑdictas nõ emittit spma. Alij vero solũ q̃ʒtum ad ptem spũosam: dicẽtes ꝙ emittunt spma sed nõ gignitiuũ q2 q̃ʒuis habeãt mãʒ corpulẽtã: nõ tñ habẽt spirituosam: q2 spirituositas ꝑueniebat in illam mãm mediãtibus venis ꝑdictis ex cerebro.

¶ Post hanc fuit opi. Arist. vt haberi põt ex eo ex libro de aialibus: ⁊ in de gñatione aialiuʒ. ⁊ est ꝙ sperma q̃ʒtuʒ ad vtrãqꝫ pteʒ decidit a corde: ⁊ mot⁹ fuit ad hoc multis rõnib⁹. Et maxime ꝑmo: q2 sicut cor genitũ generat oia mẽbra: ⁊ facit ea esse actu: ⁊ nõ est hoc alteri⁹ mẽbri corpis: iõ ab eo debet decidi ⁊ nõ ab alio. ¶ Scdã q2 cũ spma sit cõstitutũ ex duab⁹ ptibus ⁊ debeat eas hr̃e ꝑfectissimas propter magnã eẽ, ⁊ velut diuinã ṽtutẽ quã hʒ: dʒ decidi ab illo mẽbro in quo ꝑfecte ptes ꝑfectiores reperiunt. tale autem mẽbrum est cor. in ipso. n. ꝑficitur digõ alimenti cui⁹ spma vt dcm̃ est: est supfluitas. Et in corde ẽt fit gñatio spũs viuificatiui: ⁊ talis est spũs exñs in corde. ¶ Tertio in corde est sedes aie ⁊ oium virtutũ ei⁹: ipm. n. ꝑmo recipit animam ⁊ ꝑmo viuit: ⁊ vltimo ꝑdit aiam ⁊ vltimo morit: q̃re rõnabile vr̃ ab ipso decidi spma ptãte hñs aiam ⁊ oẽs ṽtutes ei⁹. Et q2 alicubi Aris. visus est dixisse ꝙ spma decidit a toto: iõ dixit Dinus ꝙ Arist. dixit spma decidi a toto. ꝓpterea ꝙ decidit a corde qd̃ habet totum in potẽtia. vnde vt sic dici aliquo modo põt ꝙ decidit a toto.

¶ Post Aris. fuit opinio que a multis iponit Gal. ꝙ spma quantũ ad vtrãqꝫ ptem decidit ab epe: qm̃ ab eo membra dʒ decidi mã corpulẽta spmatis qd̃ est ꝑncipiũ nutrimẽti: ⁊ in quo mã nutrimẽti ꝯtinue reperit abũdãter: ⁊ tale mẽbrũ est epar. vt patuit in s̃mone ꝑcedẽti. Silr̃ ab eo dʒ decidi pars spirituosa: q2 cum ṽtus gñatiua sit virt⁹ naturalis ⁊ cum naturali spiritu operet: ab illo mẽbro debet decidi pars spirituosa spmatis qd̃ est sedes virtus naturalis ⁊ tale membrum non est nisi epar.

¶ Post Gal. fuit alia opinio quorũdã antiquoꝝ quam recitat Aris. ꝑmo de gñatione aialium: ⁊ est ꝙ sperma decidit ab vnoquoqꝫ membro corpis q̃ʒtum ad vtrãqꝫ ptem: ⁊ posuit Aris. motiua eoꝝ: quoꝝ primũ est sumptũ ex vehemẽtia delectatiõis in coitu viuẽtia: cui⁹ vehemẽtia necessaria est pp gñationẽ: que delectatio quanto ad plures ptes corporis extendit tãtõ est amplior ⁊ tanto magis ad gñationem ꝯueniẽs. Sʒ cũ hec delectatio ꝓueniat ex decisiõe spmatis: seqtur ꝙ debeat poni spm decidi ab vnoquoqꝫ corporis mẽbro vt delectatio extẽsa ad oia mẽbra reddat vehemẽtior: sic eniʒ pʒ in actu coit⁹ oia mẽbra delitias habere. ¶ Scdm̃ motiuũ est: q2 viderunt ex colubo. i. mutilato s̃m aliqd̃ mẽbrum gñari colubũ s̃m illud mẽbrũ: qd̃ non alia cã euenire dicebãt: nisi q2 a mẽbro mutilato nõ potuit decidi ps spmatis que faceret ꝑ gñatione silis mẽbri: ita vt sicut sperma deficit s̃m illã particulã deficiat genitũ s̃m illud membrũ. ¶ Tertiũ motiuũ sumpserũt ex silitudie geniti ad gñans: que silitudo est s̃m totũ corp⁹ geniti ad totũ corp⁹ gñantis. Dicebat ergo cã silitudis toti⁹ ad totũ est ꝓuẽtus spmatis a toto: ⁊ silr̃ cã silitudinis ptium ad ptes est decisio spmatis ab oibus ptib⁹. ¶ 4ᵐ motiuuʒ fuit: q2 sicut decens fuit vt ex aliqua pticula spmatis fieret ꝑmũ mẽbrũ. s. cor pp ꝯformitatẽ quã magis habebat ad recipiendũ formã cordis: ita decens ⁊ rõnabile vr̃ vt vnũquodqꝫ mẽbrum hẽat in spermate ptem hñtem ꝯformitatẽ ad spm ex qua generet. Et addũt qdam antiq. dixit Aris. dicti motiuis ipsoꝝ testimonia que sunt: qm̃ ex gñantibus hñtib⁹ cicatricẽ in aliqua pte. Et silr̃ patre habente stigma in brachio. ¶ Et qdam sapientũ antiquoꝝ sequẽtes illos confirmãt opionem eoꝝ sic. podagric⁹ gñat podagricũ leprosus leprosum: ⁊ sic de silib⁹. ergo spma decidit a q̃libet pte corporis: qm̃ nisi a pedib⁹ podagrici ps spmatis infecti decideret ex qua generant pedes nati: non generaret podagricus. Cũ ergo dicũt spma habere potẽtiã generãdi oia mẽbra s̃m idolũ qd̃ hʒ in se oium mẽbroꝝ non videt rõnabile hoc posse facere nisi ab oibus mẽbris singulũ idoluʒ reciperet ⁊ nõ reciperet nisi decideret ab eo. ¶ Et ꝯfirmant dictã opinionẽ ꝓpter debilitatẽ toti⁹ corporis ꝯsequenteʒ in coitu multo magnã. ⁊ in minore minorẽ: nõ eniʒ omnia mẽbrã s̃m hoc debilitarent in coitu nisi ab oibus sperma decisum euaret. ¶ Et ꝯfirmãt per hoc ꝙ in viuẽtib⁹ in oi delitia ociose mã spmatica s̃m oia mẽbra corpis exuberãter multiplicat ⁊ in viuentibus in exercitijs laboriose s̃m oia mẽbra ista mã diminuit. ergo ab oibus mẽbris dʒ decidi sicut in oib⁹ multiplicat. ¶ De nũero aũt se quẽtiũ ꝑdictos antiquos fuerũt qdã dicẽtes ꝙ ab oi pticula minima corpis decidit minima ps spmatis. Et fuerit qdã qui dixerũt nõ sic: sed a plibus ⁊ magis pticulis corpis ipsi⁹. Et qdã specificauerũt dicẽtes ꝙ ab oi mẽbro homiomero osse ṽo vena carne: ⁊ sic de alijs silibus decidit sperma: nõ tñ a quadã pticula ipsorũ homiomeroꝝ.

¶ Fuit aũt ⁊ alia opio Aui. que sibi ex ꝓprijs ṽbis iponit: ⁊ est excepta ex dictis q̃tuor opionib⁹ ptiʒ: ⁊ est ꝙ sperma decidit s̃m maiorẽ sui pteʒ a trib⁹ mẽbris. s. corde cerebro ⁊ epate: ⁊ s̃m pteʒ valde puã decidit ab oib⁹ alijs mẽbris: vñ 20ᵃ tertij postq̃ʒ posuit ꝑdictã opi. dixit. mihi vr̃ ꝙ nõ opʒ ꝙ sit spma ex cerebro solo q̃ʒuis eius fermẽtũ. i. pticularitas: vt dixit lr̃a extra sit ex cerebro: immo oportet: vt dixit Aui. vt sit spmati ex oĩ membro ꝑncipali fons. q. d. magna ps: sicut ab exuberãte fõte: ⁊ vt sit ex mẽbris alijs resudatio ẽt ad istas radices. i. ad ptes magnas spmatis ex mẽbris ꝑncipalib⁹ decisas que ptes: q2 magne sũt pñt dici radices spmatis in respectu puarũ: ⁊ iudicauit ptes spmatis ab alijs decisas mẽbris fore puas valde ꝑ illud qd̃ ꝓtulit. s. vt sit resudatio. q. d. puula ps velut sudor exiens ab eis: ⁊ ostẽdens Auic. ꝙ ab oi fit resudatio ait pp hoc est assilatio ⁊ gñatur ex mẽbro diminuto mẽbrũ diminutũ. ¶ Multi aũt modernoꝝ sup hac opione Auic. varie dixerũt. Quidã enim dixerũt ꝙ plus est illud qd̃ deciditur a cerebro q̃ʒ ab aliquo alioꝝ ꝑncipaliũ. Et pp hoc dñt. dixit Aui. q̃ʒuis spmatis fermẽtũ sit ex cerebro. Et qdaʒ dixerũt plus eẽ spmatis qd̃ decidit a corde: qm̃ virt⁹ regitiua residet in corde: ⁊ illud mouet ad finẽ ꝓpagationis ⁊ ꝯseruationẽ spẽi. Et qdã dixerũt plus esse qd̃ deciditur ab epe: q2 est ꝑnᵐ nutrimẽti. Et qdã aliter dixerũt de ptib⁹ spmatis dicẽtes ꝙ. A. solũ intellexit in ṽbis ꝑdictis de pte spmatis spũosa ⁊ non de corpulẽta. Est. n. dixerũt ꝙ ps corpulẽta decidit a vena magna ⁊ arteria adorti descẽdẽte in qb⁹ est multitudo nutrimẽti. ¶ Et tãdeʒ Thomas dixit. in spmate gignitiuo ẽ necẽium fore de spũ triũ mẽbroꝝ ꝑncipaliũ. s. de spũ vitali aiali ⁊ nãli: ⁊ hanc dixit fuisse intẽtionẽ Auic. in ṽbis ꝑdictis. ꝯfirmat ex ṽbo eiusdẽ 21ᵒ tertij. caᵒ de gñatio. embrionis dixit. ꝙ ṽtus iformatiua mouet spũm spmatis vitaleʒ ac ẽt nãlẽ ⁊ aĩaleʒ ad suas mineras. Deinde ꝓbat dcm̃ rõne tali. sic se hʒ spũs cordis in ꝑᵒ gñatione mẽbroꝝ: sicut se hʒ in regulatiõe ipsoꝝ mẽbroꝝ. sed spũs exñs in corde nõ regulat mẽbra nisi ⁊ modificet ab aiis. ergo sic se hʒ in gñatiõe. Deĩde dixit thomas. ꝯtingit ꝙ a quolʒ mẽbro corpis põt decidi de spũ in eo exñte ⁊ transmisso eis a ꝑncipalib⁹ ⁊ ꝓuenire ad mãm spmaticã ⁊ misceri cũ spũ ꝑncipalium ad modificãdũ ipm s̃m q̃daʒ dispõnes mẽbri vel mẽbrorũ vnde ꝓcessit: ⁊ hoc dixit thomas itellexit Auic. cũ ibi supra dixit. ⁊ est ẽt resudatio ab alijs mẽbris ad istas radicea. Sed dixit thomas nõ eẽ necessariũ ad gñationẽ spũm ꝑdictũ alioꝝ mẽbroꝝ a ꝑncipalib⁹: ⁊ hoc ꝯfirmat si nũq̃ʒ de tali spũ resudaret ad radices hñs stigma in aliquo mẽbro suo nõ gñaret filiũ cuʒ illo stigmate plusq̃ʒ non hñs illud: sʒ experiẽtia declarat oppᵐ: ꝯñtia est nõ: q2 pʒ nõ genis

raret filiũ cũ3 illo stigmate si nõ veniret aliqs spũs decisus a pte in qua est stigma q modificaret spũs ad faciendũ mẽbruz cũ illo signo. Ex dictis dixit thomas: appet q̃re pater hñs stigma aliqñ gñat filiũ cuz eo: q2 aliqñ de spũ illi⁹ loci resudat ad radices: 7 hoc itellexit Aui. cum dixit: 7 ex hoc assimilatio 7 ex diminuto gñatur diminutũ. Quãtũ autez ad ptez corpulentã thomas tenuit q descẽdit a vena 7 arterijs pdictis. ¶ Quo ergo spma seu p quã viã veniat ad testiculos. Aui. refert de intẽtiõe hyp. fuisse q descẽdit a cerebro p venas que sunt post aures q̃ sunt ɔtinuate nuce vt nõ elõgentur vel vt dicit alia lr̃a nõ elõgant a cerebro 7 que ei assimilant .i. ptib⁹ ppinqs cerebro spatio lõgo: q̃re alteraret cõplo ipsi⁹ sãguinis mãe spmatice 7 conuerteretur .s. a nã sua: imo pueniret ad nucã 7 deide ad renes postea ad venas .i. vasa semiaria que veniũt ad testiculos. Et qdã iaz dixerũt q vene 7 arterie exñtes in pia mr̃e p ipsaꝝ orificia 7 poros eliciũt de supfluo alimẽti cerebri: 7 de spũ eius qđ spma postea transit ab eis ad venas eis maiores: 7 ex eis vsq ad venas timporũ 7 ad alias maiores: 7 sic non cessat donec pueniat ad venã magnaz 7 arteriã adorti pdictas 7 ex eis ad vasa seminaria p ramos: ex qbus illa vasa sunt ɔtexta: 7 sic ad testiculos. alij dixerũt q supfluũ alimẽti mẽbroꝝ reingredit venas minutas p orificia 7 porositates eaꝝ: 7 silr spũs in eis mẽbris exñs reingredit arterias 7 sic transeundo vtraq ps de venis ad venas 7 de arterijs ad arterias separatũ puenit ad arterias 7 venas pdictas: 7 tãdez in vasa seminaria igredit 7 efficit ex pte corpulẽta 7 spũosa vnũ spma 7 sic trãsit ad testiculos. Et Arist. voluit q descẽdat vtraq ps sil' a corde p arteriã adorti ad vasa seminaria. nec voluit necio puenire ad testiculos vt ab eis aliquid recipet: qm̃ s3 ipm testiculi nõ ɔferunt ad gñationẽ. ¶ Gal. vo voluit q p vnã ɔcauã trãsiret ab epe 7 vasa seminaria ad testiculos. ¶ Sũt autẽ 7 alij dicẽtes q testiculi siue p se siue p aliũ attrahũt mãz spmaticã a toto: 7 q sic fit appet: q2 ex testiculis stat influx⁹ sup toto: g a toto psit attrahere. añs est notũ supra 7 ɔña t3: q2 si influũt sup toto vtutem opandi hñt in toto: sed nõ vt d3 vitã 7 sensum: aut motũ aut nutrimẽtũ: g p alia opẽnez influit: s3 nõ pro alia opẽne appet nisi p opõne mãe spialis. Dñt tñ q ista mã nõ mouet ad testiculos sola vtute attractiua ipsoꝝ: sed ẽt virtute expulsiua alioꝝ: q2 si sic tũc mẽbris inanitis 7 idigẽtibus restauratiõe. vt in supflue coeũtib⁹ mã ex qua ɔstat spma nõ expelleret ad testiculos: 7 ɔña est falsu3 ad expientiã: 7 ɔña t3: q2 nõ expellũt mẽbra mãm nisi peccãtẽ in q̃tito 7 q̃li: vel vtroq mõ: s3 mã illa nõ peccat in q̃li nec ẽt inanitis mẽbris peccat in q̃to. ergo nõ expelleret. ¶ Rursu3 Gal. ab Arist. discrepat: qm̃ Arist. voluit q sola vtute cordis spma mãdaret ad testiculos. Gal. aũt voluit q ipsi testiculi attrahãt p vtutẽ attractiuã ipsoꝝ. q̃uis vt dcm̃ est: qdã velint q vtus attractiua testiculoꝝ iuuet in hoc a virtute expulsiua mẽbroꝝ: in qb⁹ ɔtinetur: vel saltẽ vene 7 arterie eaꝝ 7 mẽbroꝝ supioꝝ. Et dñt. pp attractionẽ de ipso factã a testiculis repitur in vasis seminarijs de spmate q̃titas satis notabilis: ita q fit sufficiẽs ad aliquos coit⁹: 7 sic ɔiectuari facit ɔsideratio triplicis vel q̃druplicis coit⁹ facti a qbusdã in spacio valde breui in quo nõ est ɔiecturabile spma a longe illuc venire potuisse vna vice post aliez: qđ marie idicat q ɔsuetus coitui postea abstinẽs ab eo sentit aggrauationẽ in ilijs 7 renib⁹: 7 rediẽs ad coeũdu3 curat ab illa grauitate. ¶ Et dixerũt de dicta mã spmatica nõ solũ ɔtineret in vasis supra testiculos: sed etiã in vasis ab eis ɔcedẽtib⁹ ad vgã: sicut declarat breuitas exit⁹ in qbusdã. Et de tali mã thaurus: de quo recitat Ari. pmo de gñatione aialiũ. abscisis testiculis ipleuit vaccã. Dixit Aui. qm̃ iuenit de ea supfluitas pma retẽta in venis ad quã iã pcessit digõ q̃rta 7 remansit vt nutrirent ab ipso vene q pueniat ad membra homogenea 7 nutriant eo pp qđ non necessaria sit magna alteratio illius 7 ppter illud prouenit spma ex eo: ergo erit hoc retentũ in porositatib⁹ venarum: ex quibus de eo testiculi attrahere possunt.

In qb⁹ loco ɔtineat spma.

¶ Formã autẽ seu vtutẽ vel potẽtiã gñandi. Dñt qdaz. recipit spma a toto corpe 7 q̃li3 sui pte: 7 pp hanc cãm h3 potẽtiã gñandi oĩa mẽbra: 7 pp hanc cã3 gñat colub⁹ colubũ. Alij aũt dñt q ea3 recipit a testiculis: s3 in vtute oium mẽbroꝝ corpis. De quoꝝ nũero vr̃ fuisse Gal. in tegni. cũ dixit. q̃litercũq diuersificãdũ dispõnes. Uirt⁹ tñ q̃ facit sperma deferẽs ipm in dispõne coit⁹ .s. vtus gñatiua euenit ex oĩbus corpis ptib⁹ añ testiculos: 7 fit spma cõprehendens eã. ¶ Aris. aũt voluit q hãc vtutẽ spma recepit i corde ab ipso corde q̃uis dñt q ipse voluit q recipiat eam in vasis spmaticis in vtute delata eis a corde. ¶ Gal. aũt voluit q spma hãc vtutẽ recipiat a testiculis i vtute ipsaꝝ pma. nã ipsi sm sũt mẽbrũ pncipale respectu spẽi in q̃ residet virt⁹ ipsa gñatiua: 7 ab eis pcedit in spma. ¶ Auer. vo 2° colliget. dixit. q testiculi fuerũt ordinati ad faciẽdũ spma: 7 iõ fuit eoꝝ caro alba: sicut caro mamillaꝝ: 7 iõ qñ ɔuertit sãguis ad ɔcauũ ipsoꝝ faciunt ipm albũ: sicut epar qñ ɔuertit chilũ pp suã rubedinẽ ad ruborẽ. q2 agentis est assiilare sibi passu3. Et dixit Aui. debes scire q hoc mẽbru3 nõ est sicut pnceps vtutis gñatiue: sicut opinat Gal. q illud nõ põt agere suã actionẽ p se nisi p spm missu3 sibi a corde tẽperatu3 in q̃titate 7 q̃litate: 7 iõ appet q vtus cordis que hũc calorẽ mẽsuret nõ põt facere suas opẽnes: sicut gñationẽ: 7 q vtus q̃ est in hoc mẽbro .s. in testiculis est ei pueniẽs 7 si h3 aliquã pdñationẽ ista est pticularis. ¶ Aui. aũt voluit q spma vtutẽ gñatiuã a testiculis in vtute triũ mẽbrorũ pncipaliũ in quoꝝ ptãte sunt oĩa mẽbra: 7 q non est necessariũ q hãc vtute3 hẽant testiculi ab oĩbus mẽbris. Et pp hoc seqtur diminut⁹ nõ semp gñat diminutũ: q2 põt generare diminutũ pp ptãtẽ attributã testiculis a mẽbris pncipalib⁹ ad gñandũ spma hñs in se vtualr̃ oĩa mẽbra: sicut illa tria pncipalr̃ hñt. ¶ Sũt ãt aliq q h̃ notãt q diminut⁹ aut ẽ ex tpe diminut⁹: aut ex gñone: aut ex dfectu mãe: aut ex defcũ vtut̃. 7 tũc dñt q si diminut⁹ ẽ ex pte: aut ex gñone. aut ex defectu mãe q nõ necio gñat diminutũ: 7 si gñare diminutũ accidit ei gñare diminutũ. 7 põt gñare nõ diminutũ. S3 si fuerit diminut⁹ ex gñone defectu vtutis gñatiue: tũc semp gñat diminutu3: eo q nõ põt pducere nisi qđ h3 in potẽtia. cũ ergo nõ hẽat potẽtiã gñonis mẽbri diminuti nõ tribuet ea3 spmati. ¶ Sũt tamẽ alij q dixerũt q a quocũq mõ accidit hoiem ẽe diminutũ põt gñare non diminutum. eo q vt dñt cor cuiuscũq aialis viuẽtis colubi vel non colubi h3 potentiã oium mẽbrorum.

¶ De spmate in viro 7 muliere.

Quod viri hẽant spma auctores oẽs vnanimiter ɔfessi sũt: sed q femia hẽat spma non affirmãt pariter oẽs. Ipo. ẽt voluit feminã hr̃e sperma: 7 q spma ipsi⁹ reqrat ad gñonẽ: vt p3 ex lib. ei⁹ de nã fet⁹: 7 secuti sunt eũ multi ãtiquoꝝ añ Aris. 7 ɔfirmãt dcã ei⁹. Et recitat Aris. i. de gñone aialiu3 p multa arg'a que ipse recitãs dixit: imo pp fieri silẽ gaudiũ .i. delectationẽ semelle illi qđ masculoꝝ est: s3 delectatio puenit ex emissiõe spermatis: cũ ergo hãc delectationẽ femella hẽat: h3 7 spma. 2° pp femellã hr̃e hũiditatẽ segregatã quẽm emittit in coitu. ¶ Et addiderũt alij alia motiua: pm̃ qm̃ desiderat femella coitũ sicut 7 vir. 2m q2 grauat 7 leditur pp sui spmatis retẽtionẽ. sicut 7 masculus: 7 q2 p illi⁹ expulsionez ipse a lesiõe liberãtur: sicut 7 masculi. ¶ Gal. quoq sniam Ipo. affirmauit 7 ampliauit asserẽs spma in femina repiri. Et q habeat femia spma declarauit: qm̃ vt anothoᵉ dem̃rat femina h3 testiculos 7 vasa semiaria sicut masculus: g h3 ea ppter spma. alr̃ frustra fcã fuissent: non. n. põt dici q sint fcã pp hũiditatẽ salivalẽ quã oẽs ɔcedũt hr̃e feminã: qm̃ illa humiditas

Scia h3 spma verũ: qđ etiã ad gñonẽ ptinet.

hūiditas.s.alguadi. vt Aris. voluit ē mera supfluitas: ⁊ est ex supfluitatib⁹ m̄ricis: nec hȝ vtilitateȝ: nisi circa os m̄ricis: nō.n. ordinasset nā testiculos ⁊ vasa seminaria ꝑꝑ hūiditatē supfluā: ⁊ nō termiasset vasa semiaria ad ↄcauū matricis locū gñonis: si ꝑꝑ illā hūiditateȝ fecisset eos nā: imo terminasset ea ad orificiū m̄ricis q nō est loc⁹ gñonis: sȝ in quo ei⁹ iuuamēta appent. ¶ 2° ꝙ hēat feīa sp̄ma veꝝ ⁊ nō solū alguadi declarat extēsio ꝺlectatiōis in toto corꝑe mulieris: silr sicut in marib⁹ in ↄple° coit⁹: q̄ nō sic extēderet ꝑꝑ emissionē alguadi: qđ est sola supfluitas: ergo extendit ꝑꝑ emissionē sui sp̄matis veri. ¶ 3°. q̄ mulier p̄gnās delectat in coit⁹: sed nō ꝑꝑ alguadi: nā tp̄e ↄcept⁹ nō p̄t spargi sup orificiū m̄ricis ad delectationē cāndā: qm̄ eo tp̄e ē vehemēter clausuȝ. clauderet ḡ ad ↄcauū m̄ricis: ⁊ ibi impediēs fetū retineret ⁊ fieret cā aborsus. Et ꝙ caderet ad cōcauū m̄ricis: ⁊ ibi retineret appet: q̄ nō pōt pelli ad ex̄ matricē ꝓhibēte clausura orificij ei⁹. Neqȝ decēs est dicere ꝙ spiat: tūc os m̄ricis ꝑꝑ periculū aborsus: imo forte pauce euaderēt ab aborsu ad quē nō intēdit nā: ḡ femina p̄gnās in coitu delectat ꝑꝑ sperma suum: qđ hȝ veꝝ. ¶ Et voluit Gal. in lib. ꝺ sp̄mate noue trāslatiōis: ⁊ sic iposuit ei Aui. p̄ª p̄mi. ⁊ 20ª tertij. ꝙ sp̄ma femie hēat in gñone v̄tutē agēdi ⁊ patiēdi ↄsilēȝ sp̄mati maris. Ueꝝ sp̄ma maris hȝ v̄tuteȝ actiuā fortiorē ⁊ p̄ncipaliorē seu digniorē q̄ȝ sp̄ma mulieris: ita ꝙ v̄t⁹ coagulatiua est fortior i sp̄mate viri ⁊ virt⁹ coagulationē recipiens est fortior in sp̄mate feīe. vtrūqȝ tn̄ sperma agit ⁊ patit ⁊ subijcit ꝓ mā fet⁹. ¶ Qꝛ autē sp̄ma maris hēat v̄tutē actiuā oēs ↄcedūt: sȝ ꝙ hēat passiuā: ⁊ ꝙ subijciat ꝓ mā fet⁹ ꝓbauit: qm̄ nā nihil facit frustra. Si ḡ mā corpulēta sp̄matis viri nō subijceret ꝓ mā fet⁹ frustra fcā fuisset: frustra.n. accepisset nā ꝓ mā fet⁹ mām longinquā ⁊ idispositā. s. illā māȝ spermaticā corpulētā. Preterea. matrix auide trahit sperma viri ⁊ retinet: mēstruū āt nec attrahit nec retinet. sȝ expellit. cui⁹ ↄriuȝ faceret si mēstruū foret mā fet⁹ absqȝ illo: eijceret.n. sperrma viri ⁊ mēstruū retineret. ¶ Preterea q̄rit Gal. qđ fiat de mā corpulēta sp̄matis viri si nō itrat in māȝ embriōis: ⁊ nō pōt ↄueniēter dici ꝙ ex ea fiat aliud q̄ȝ vt ↄuertat in fumū ⁊ vētositatē: sȝ hoc nō. q̄ tūc tēderet ⁊ iflaret m̄riceȝ: ⁊ ꝓhiberet ad ↄceptionē. cū oporteat ad ↄceptionē m̄riceȝ corrugari ⁊ ↄstringi supra sp̄ma receptū vt oēs voluerunt auctores. ¶ Preterea. cū eisdē gñemur ⁊ nutriamur: vt Aris. ēt voluit ⁊ mā corpulēta sp̄matis viri sit ex alimēto vltimo decisō ex quo nutriebamur: ex ipso ēt vtiqȝ gñabimur. Preterea silr vr̄ de gñone aialiū ⁊ plātaꝝ: sȝ i plātis illa mā i q̄ actiua v̄t⁹ gñonis subijcit ꝓ mā plāte gēite. ḡ silr ⁊ i aialib⁹ erit ꝙ mā ē v̄t⁹ gñatiua subijcit ꝓ mā aialis geniti. Preterea nō est repertū expiētia ꝙ sperma viri reijciat a matrice si dȝ conceptio fieri: imo ip̄ius eiectio a matrice est signū certū nō fiende cōceptionis: ergo ipsum transibit i materiā geniti. s. q̄ȝtum ad corpulentiam eius.

¶ Qꝛ aūt sperma femelle subijciat ꝓ mā fet⁹ plib⁹ dictarū rōnū ꝓbabit qb⁹ de sp̄mate viri ꝓbatū est. Et adhuc adducitur alia rō ꝓ vtroqȝ spermate q̄ est ꝙ mēbra sp̄matica sūt alba q̄re ex alba mā gñari debēt vt sit mā ↄsilis: ⁊ ꝓportionata generato: sȝ talis est mā spermatica in viro ⁊ feīa: qm̄ feīe sp̄ma est ↄsile sp̄mati viri paꝝ deficiēs ab eo in modis sub̄e ⁊ colore. ergo ⁊c. ¶ Preterea. in actu conceptiōis dȝ agens occurrere māe i quā agit vt secū misceat: sȝ tūc nulla alia mā reperitur in matrice: nisi ipsa duo sp̄mata. Et ꝓpterea. q̄ ex p̄ntia sp̄matꝫ feīe fit ↄcept⁹ ad ↄcipiendū ingeniauit nā vt sit mas ⁊ feīa sp̄matizēt. Qđ ⁊ fuit de itentiōe Aris. 10. de aialib⁹. vbi dicit. ꝙ si mas ēijceret sp̄ma cito ⁊ feīa nō. n̄ fieret ↄceptio. ⁊ sic ↄcedit ābo reqri. Et ꝙ sic declarat expiēª in aborsib⁹ in p̄mis dieb⁹ feīs: i qb⁹ tot⁹ abrosus appet alb⁹ spissus cū q̄dā viscositate: ⁊ vt sic dicat silē sp̄mati ⁊ nō sāguine mēstruo i aliquo. Preterea feīa meli⁹ ↄcipit post purgationē mēstruoꝝ q̄ȝ añ: ⁊ hoc nō est nisi q̄ mā embriōis est mā sp̄matica ⁊ nō mēstru⁹: q̄ si mēstru⁹ eēt mā fet⁹ facili⁹ fieret ↄceptio añ purgationē mēstruoꝝ: qm̄ ꝑ p̄ntiā ⁊ sufficientē copiā māe facili⁹ fit ↄceptio q̄ȝ ꝑ ipsi⁹ absētiā ⁊ paucitatē. Preterea v̄t⁹ gñatiua ⁊ nutritiua vlant circa diuersa obta. cū gño sit de nō p̄exñte aliqđ existēte aliqđ exñs: de nō viuente viuēs ⁊ nutritio: vt mutare aliqđ in aliqđ p̄exñs: sȝ menstruū est obȝ v̄tutꝫ nutritiue: ḡ sp̄ma cū nō sit ibi mā erit obȝ gñatiue. Preterea i tā breui tp̄e i quo fit gño nō posset dispōi ⁊ dealbari mēstruū sufficiēter: vt esset mā gñonis: q̄re relinqtur ꝙ sit sp̄ma: qđ nō eget illa dealbatiōe ⁊ dispōne cū sit iā ꝺalbatū ⁊ dispositū. Preterea mēstruū est qđdā ipurū ꝓut declāt ei⁹ expulsio: q̄re idecēs est opinari ꝙ ex taȝ ipura mā gñetur aial maxie ꝑfectū: est ēt qđ idigestū: ⁊ ꝑ viā idigōnis in feīa multiplicatur ⁊ nō i mare: qm̄ feīa est ipfectior mare ⁊ ibecilior ad digōneȝ ⁊ ad exiccationē supfluitatū suaꝝ quotidianarū: sicut quotidie exiccātur i mare. Preterea si nō reqreret sp̄ma feīe i ↄceptu: frustra ad ↄcipiēdū reqreretur abstinētia a venereis i femella ⁊ mare: qm̄ talis abstinētia nō ob aliā cāni p̄cipitur nisi vt sp̄ma digestū q̄ȝ poīe ē iueniatur. Preterea sicut sunt duo gña mēbroꝝ. s. mobiliū ⁊ duroꝝ sic ⁊ dixit dȝ reperiri mā vna ꝓ duris alia ꝓ mollib⁹. Et māiᵐ est ꝙ sāguis mēstru⁹ cū sit subtilis ⁊ fluidus nō eēt conueniēs mā duroꝝ. Preterea si mēbra sp̄matica gñarentur ex sāguie mēstruo possent abscisa regñari sicut carniformia q̄ ex sāguie mēstruo gñantur: qm̄ māȝ sāguineā h̄ēnt sicut illa: sȝ ipsa abscisa regñari nō p̄nt: sicut expiētia demr̄at. ḡ ex alia mā sūt gnāta a sāguie mēstruo diuersa: sȝ nō repitur ibi nisi mā spermatica. ḡ ex ea gñānt. Preterea sperma feīne magis ↄuenit cū sp̄mate viri q̄ȝ ↄueniat sāguis menstru⁹ cū eodē sp̄mate. ḡ poti⁹ poni dȝ ꝓ mā gñonis ei⁹ sanguis menstru⁹. ¶ Sȝ ꝙ sperma feīe hēat v̄tuteȝ actiuā in gñone. Gal. declāt p̄⁹. q̄ sp̄ma mulieris attractū ad m̄ricē a testicul. ei⁹ ⁊ expulsuȝ ad ↄcauū m̄ricis locū gñonis retinetur ⁊ nō expellitur ⁊ h̄ nō est nisi q̄ ↄfert ad gñoneȝ. Et ꝙ ↄferat actiue pȝ: q̄ si matrix hȝ v̄tuteȝ actiuā q̄ attrahit sp̄ma multo magis sperma hȝ v̄tutē actiuā: sȝ hāc v̄tutem nō hȝ nisi in gñone. ḡ ⁊c. Preterea vasa feīaria cū alijs mēbris dictꝫ supra in q̄cunqȝ p̄te corꝑis repirentur sm̄ Arist. gñārēt: sȝ repiuntur i feīa: vt supra patuit in anothoª coꝝ. Si ḡ mēbra ipsa actiue ↄferūt ad gñonē alterādo ⁊ disponēdo. ḡ multo magis ipȝ sp̄ma attractū alteratū ⁊ dispositū. Preterea h̄ appet ex silitudie quā hȝ sp̄ma feīe ad sp̄ma maris in mō sub̄e ⁊ colore q̄ magna est. Opinādū est.n. ꝙ sicut sp̄ma viri hȝ v̄tutē actiuā: ita ⁊ sperma feīe hȝ v̄tuteȝ actiuaȝ q̄ȝq̄ȝ debiliorē. ¶ Preterea mulier aliqñ sōniat: vt ipregnet: ⁊ tūc eijcit sp̄ma suū: h̄ aūt nō ↄtingeret nisi suuȝ sp̄ma h̄ēet v̄tutē actiuā. Preterea fetus genit⁹ silatur aliqñ p̄ri ⁊ aliqñ m̄ri aliqñ vtriqȝ: sed nō silatur matri ꝑꝑ menstruū cū sit solū mā nec ꝓpter sp̄ma viri. ḡ ꝓpter suū cū nō sit ibi alia mā. Sȝ nō silaretur ei ꝑꝑ sperma suū si non h̄ēet v̄tuteȝ actiuā: sicut nec silaretur p̄ri si sperma suuȝ nō h̄ēet v̄tutē actiuā. Et q̄ potuisset qs dicere Gal. tu dixisti ꝙ sp̄ma maris est forti⁹ in v̄tute actiua q̄ȝ sperma feīe. ḡ genit⁹ assilabitur sēper p̄ri ⁊ nūq̄ȝ m̄ri. Jō Gal. dixit ꝙ sp̄ma feīe aliquotiēs in tm̄ vigoratur ꝙ aliqñ accipit victoriā super sperma viri: ⁊ maxie in re silitudis: ⁊ interrogat⁹ Gal. quō sp̄ma feīe sic vigoretur dixit a sp̄mate viri: sicut vigoratur debile agēs ab agēte forti cū debile subalternatū est forti. Et dixit. vigorari ēt posse a sāguie mēstruo sustentāte ipȝ: ac ēt ↄplone cal̄a m̄ricis ⁊ adiacentiū ei. ¶ Et in sūma voluit ꝙ ps sp̄uosa in q̄ ↄsistit v̄tus actiua i spermate maris sit mixta reᵘ corpulētie eiusdē spermatꝫ. Et ꝙ eꝫ in sperma te feīe corpulēta pars sit mixta reᵘ partꝫ sp̄uose ei⁹ ⁊ ꝙ pars corpulēta āboꝝ q̄ ꝓprie est supfluū alimēti sit mā gñonis embriōis: qm̄ ipsa est ꝓportionata sub̄e mēbroꝝ ei⁹. ps vo

Qđ sp̄ma feīe hēat v̄tutē actiuā in gñone.

spūosa īproportiōata ē ꝑ mā eoꝝ pp subtilitatē eiꝰ ⁊ agit ī māꝫ corpulētā vtriusqꝫ spmatꝫ ⁊ ꝓfūdatur in ipsa:⁊ ipsaꝫ alterat ⁊ disponit ad recipiēdū. Attū ꝯsiderans Gal. mām corpulentā āboꝝ spmatū esse pauce mollis vt subijciat̄ ꝑ mā oīum mēbroꝝ. Dixit. ꝙ mēstruū feīe ꝯcurrit ꝑ mā embriōis dās supplemēta māe:ita vt gn̄ent̄ ex eo mēbra carnisorꝰ:qm̄ spmatica ex corpulēta mā spmatis gn̄ant̄. Dn̄t tn̄ qdā seq̄ces Gal. ꝙ pōe est maxie i paucitate māe spmatice:put maxie ꝯtingit in gn̄one pluriū embrionū ex vno coitu ꝙ mēbra spmatica vilia ⁊ q̄ vltimo gn̄ant̄ gn̄ent̄ ex sāguīe mēstruo digesto ⁊ īspissato ⁊ dealbato. dixit qdem Gal. 14. de vtili. ptic. nō est sāguis mēstruꝰ pᵒ ⁊ familiaris ad gn̄onē aīalis māꝫ:sꝫ qn̄ ab īnato spū hūiditas spmatꝫ d/lata ad mrīcē incidet tunicas seu ipsa viscosa exn̄s ⁊ aspīs approximās corpibꝰ ad istar vnctiōis prōpte admiscet̄. Et adhuc dicit Gal. ibidē de spmate feīe ꝙ ipm cū eo ꝙ cōuenit in aīalis gn̄one. est ēt in hoc vtile. vt. s. in coitu faciat cōtrahere feminā cū copulat̄ masculo ⁊ collū mrīcis fortiter ꝯpiat:q̄re vtilitatē nō modicā p̄bet spma eiꝰ. ¶ A. quoqꝫ recitās opionē Gal. dixt. 20ᵒ tertij. ꝙ apd̄ Gal. ⁊ apud medicos. s. sequētes Gal. masculo ⁊ feīe sunt sil' duo feīs de qbꝰ ambobꝰ nomē spmatis dī nō cōitate nōis tm̄:sꝫ vniuoce: ⁊ ꝙ in vnoquoqꝫ duoꝝ feiuꝫ est v̄tꝰ formādi. s. aliqd:q2 v̄tꝰ īformatiua ⁊ v̄tꝰ īformādi ab alio:q2 ī vtroqꝫ ē v̄tꝰ passiua. Et dixit demū ꝙ semē masculi est fortiꝰ ī v̄tute a q̄ est īceptio īformatiōis. i. ī v̄tute actiua iussu dei:⁊ semē feīe ē psm. i. fortiꝰ ī v̄tute in q̄ ē p̄nm īformatiōis. Et dn̄t ꝙ spma masculi expellit̄ ꝓpe mrīcē qn̄ ꝯglutit ipꝫ os mrīcis attractiōe veloci. Et spma feīe expellit̄ iuxta mrīcē eiꝰ in vasis ⁊ venis ad locū ꝯceptiōis. ¶ Ar. aūt aspiciēs opi. Hypo. ⁊ sequētiū eū nō aspiciēs ī femella fore nisi mēstruū ⁊ hūiditatē alguadi q̄ īproprie vocat̄ spma negauit in feīa fore verū spma. Ait. n. 15. de aīalibꝰ. Mānifem est ꝙ spma feīe non est spma ꝯueniēs ad gn̄onē:q2 nō est spma:sꝫ mēstruuꝫ. Et ꝓbauit ꝙ feīa nō hꝫ spma:qm̄ si hr̄et illō aut eēt mēstruuꝫ aut illa hūiditas:sꝫ nō mēstruū vt oēs ꝯcedunt:nec illa humiditas vt ꝓbatū est. nō. n. mēstruū vere est spma:qm̄ si sic foret:tūc fieret oībꝰ feīs in coitu:sꝫ ipꝫ qdē fit. s. qbusdā ex feīs his aūt nō fit. s. qbusdā feīs alijs:⁊ dixit:nō fit ī nigris femellis ⁊ v̄ginibꝰ:q2 hūiditas in eis rōne caloris eaꝝ resoluit̄ ⁊ ꝯsumit̄:sꝫ fit in albis ⁊ feīa in qbꝰ nō ꝯsumit̄ adhuc ista hūiditas in qbꝰ fit nō est spmatica:qm̄ multitudo q̄ emittit̄ ex ea nō est fꝫ q̄ꝫtitatē emissiōis spmatis in viris: īmo multū excedit eā. ⁊ nō ē putādū ꝙ mulier abūdet plī q̄ꝫtitate māe spmatice q̄ꝫ vir. Et adhuc qm̄ alia sūt alimenta q̄ multiplicāt hāc hūiditatē ⁊ notabilē segregationē:sꝫ de ea faciūt ab his que multiplicāt mām spmaticā. hn̄t. n. diuꝫ multā altera alteris. Et. n. multiplicātia p̄dictā hūiditatē sūt aliqua hn̄tia acredinē ⁊ mordicationē q̄lia nō sūt multiplicātia māꝫ spmaticā:qm̄ vt ait Aui. 20ᵒ tertij. vnūquōqꝫ āboꝝ. s. spmatis maris ⁊ feīe:siue spma feīe fit spma: siue fit sāguis mēstruꝰ vtilis ꝑ gn̄one exuberare facit ꝙ generaret sāguinē calm̄ ⁊ hu. ¶ Et dixit. A. adhuc. mēstruū qō hꝫ femella ē ꝓportiōale:qō Ar. declat:qm̄ fꝫ eādē etatē q̄ in masculis īcipit fieri genitura ⁊ segregat̄:femell' hn̄t mēstrua ⁊ fꝫ illud vocē pmutāt puelle de acuta ad grauēꝫ: sicut masculi ⁊ fꝫ illud notabiles hn̄t ille fꝫ vbera:q2 tunc grādescūt ⁊ igrossant̄:q̄ tūc st̄ nēcīa ꝑ lactatiōe fetꝰ. ⁊ grādescūt cū mēstrua fluere īcipiūt īdicāt ꝙ mēstruū ē illō qō reqrit̄ ad gn̄ationē ⁊ nō aliud spma. Et adhuc desūt femellis mēstrua etate ꝯtinēte posse gn̄are:sicut ī ꝯsili etate deest spma masculis. Neqꝫ fuit dixit Ar. ꝯueniēs in femella fore duas spmaticas segregatiōes:eo ꝙ nō hꝫ femella ita humiditatē sup̄fluā. vt duas exigat euōnes qs si hr̄et minꝰ debilitaret̄:q̄re si ī femella est spma nō eēt in ea mēstruū. Sꝫ mēstruū est ī ea vt notū est:ḡ nō est in ea spma. ¶ Et ꝑ his ꝯfirmādis adduxit Ar. testimonia sūpta ex duobꝰ. pᵐ q2 aīalia pinguia minꝰ sūt spmatica q̄ꝫ q̄ sine pinguedīe sunt. Eteni pīguedo ē sup̄fluitas alimēti ⁊ digestꝰ sāguis:queadmodū spma:sꝫ nō eodē mō spmati. q2 rōnabil'r expāsa ī pinguedīe sup̄fluitatꝫ sāguis digesti deficiat q̄ circa genituraꝫ ē. Et silr ī femellis expāsa sup̄fluitate ī mēstrua deficit ī eis spma. ¶ 2ᵐ testimōiū ē ꝙ nō ꝯsile spma emittit femella spmati masculi:emittit. n. mēstruuꝫ qō illi nō silat̄:⁊ emittit hūiditatē alguadi q̄ est loci ꝓprij. s. mrīcū emissio sil's ei q̄ emittet̄ ex quocūqꝫ loco fluida ⁊ subtilis exn̄s non ꝯsilis spmati viri. Adhuc ꝯtinētibꝰ eq̄l'r masculo ⁊ feīa. s. sic vt pp debitā ꝯtinentiā debeāt hr̄e spma ꝓlificū:nō tn̄ fit cōceptio q̄ꝫuis coeāt si nō vacatoꝝ. s. mēstruoꝝ hūor existat cōmēsuratꝰ:q̄re mēstruū hꝫ feīa ⁊ ñ spma. ¶ Et dixit. femella distīcta organa hꝫ distīctasqꝫ v̄tutes ⁊ nās in gn̄one a spmate masculi. ¶ Et dixit Ar. remouēdo vnū motiuū p̄dictoꝝ ꝙ accidere delectationē in coitu nō soliꝰ spmatis ēēꝫ est ēt spūs ex quo ꝯstituto fit spma vt palā est ī pueris his q̄ nō ꝑn̄t emittere spma:q2 nō sūt adhuc ī etate spmatizatiua:sūt tn̄ ei ꝓximi:⁊ sicut appꝫ ī viris sterilibꝰ. In his. n. ⁊ pueris dictis delectatio fit ī emissiōe spūs ⁊ nō spmatꝫ cū nō hēant spma:⁊ ꝓpea q̄ꝫuis feīa delectet̄:nō seq̄t̄. ḡ delectat̄ a spmate:cū possit delectari ex alia cā. ¶ Ampliꝰ. multotiēs ꝯcipit mulier absqꝫ delectatiōe qō ē sigᵐ ꝙ spma ñ emisit q2 ide habuisset delectationē:⁊ scā ēt delectatiōe nō seq̄t̄ ipsā emisisse spma:q2 q̄ꝫuis ꝯcipiat cū delectatiōe:nihil minꝰ ē cū p̄t delectatio vt dcm̄ est:pp cām aliā euenire. q̄re ꝯcludēs Ar. ait. nec mixtꝫ āmbobꝰ spmatibꝰ masculi ⁊ feīe nō fit gn̄o fetꝰ:vt qdā dn̄t Aui. s. Hip. ⁊ seq̄ces eiꝰ. Et dixit Ar. ꝙ sicut vir nō hꝫ mamillas:sꝫ simulacra mamillaꝝ:ita femella nō hꝫ testiculos ⁊ vasa feīaria:sꝫ simulacra eoꝝ. ¶ Et secutꝰ est Ar. in hoc Auer. 2ᵒ coll'ꝫ dicēs sic. testiculos quos dixit Gal. feīam hr̄e pꝫ ꝙ nō hn̄t effectuꝫ in gn̄one:q2 spma ꝙ gn̄at̄ in eis intentionē in gn̄one nō hꝫ. Et si aliqs vellet dicere admirādo q̄re facti sūt ī vanū. Rn̄debimꝰ ꝙ mamille ī viris nō hn̄t aliqō iuuaᵐ vel itentionem in gn̄atiōe:⁊ tn̄ hn̄t eas:ergo debes scire ꝙ iuuamentuꝫ est ī vtroqꝫ. Preterea qdā ꝯfirmāt opi. Ari. dicētes:cū enī in p̄nᵒ gn̄onis oīa mēbra sūt īdistīcta:oꝫ sil'r māꝫ eorū esse īdistīctā ⁊ nō distīctā. Sꝫ mēstruū ⁊ spma feīe sūt māe distīcte:ḡ āmbo ñ ꝯcurrūt ad gn̄onē māl'r. Et si dr̄ qs ex eis fit mā vna ⁊ īdistīcte. dōm ꝙ tūc oꝫ eas adinuicē ꝯformari ⁊ vnā in aliā. Sꝫ frustra nā h̄ fecisset cuꝫ sufficiēter hr̄et de mēstruo si spma feīe ī mēstruuꝫ ꝯuertisset. Neqꝫ p̄t dici ꝙ mēstruū ꝯuertat̄ in spma q2 aut ꝯuerteret̄ a spmate feīe ⁊ hoc nō. q2 tūc spma nō hr̄et v̄tutē actiuā quā ipꝫ hr̄e negauit Arist. vt appꝫbit:⁊ aut ꝯuerteret̄ a spmate viri:⁊ si sic tūc nihil opat̄ spma feīe in hac ꝯformitate fiēda. ḡ frustrā ponit̄ ipm ī gn̄one nēcīuꝫ fore. ¶ Deīde. A. voluit ꝙ neutrū spma. s. maris ⁊ feīe subijciat̄ ꝑ mā fetꝰ sꝫ solū hēat p̄ncipiū actiuū in gn̄one spma viri:⁊ sit velut agēs ⁊ mouēs ⁊ nō velut patiēs ⁊ motuꝫ:⁊ p̄ qdē:q2 vt dixit p̄ de gn̄one aīaliū:nō v̄r fcm̄ vnuꝫ ex passiuo:⁊ ex faciēte:vt ī exn̄te eo ꝙ fit faciēte. Neqꝫ total'r vtiqꝫ ex mouēte ⁊ moto:nā tunc idē in eadē opōne p̄cipue eēt actiuuꝫ p̄ncipale:⁊ sic esset in actu ⁊ poᵃ reⁿ eiusdē:qō pꝫ si spma viri ī gn̄one exn̄s actiuū p̄ncipale subijceret̄ ꝑ mā:nā cuꝫ mā sit p̄ncipale passiuū:⁊ hoc est icōueniēs. nā determiatū est 2ᵒ phy. nō debere poni poᵃᵐ in māꝫ nec mā icidere debere cū alijs causis ⁊ distīcta debere esse agēs ⁊ patiēs loco ⁊ subo. ¶ Et adhuc si ita foret idē ꝑ se gn̄aret ⁊ corrūperet seipꝫ. Est. n. spma viri gn̄ans. si ḡ ꝑ mā subijceret̄ q̄ corrūpat̄ corrūperet seipm. Et adhuc si spma viri subijceret̄ ꝑ mā fetꝰ seq̄retur ꝙ in seipso posset gn̄are:ex quo hꝫ v̄tutē actiuā ⁊ māꝫ dispositā. Et adhuc cuꝫ masculus ⁊ feīa a seinuiceꝫ valde sint diuersificati vī ꝙ in p̄nᵒ gn̄onis debeāt esse diuersa. Cuꝫ ḡ masculus habeat p̄nm actiuū:⁊ feīa hēat p̄nm passiuū. seqtur ꝙ non erit in mare p̄nm passiuū:nec subijceret̄ sperma

eius

An ñ accidat ī coitu delectatio mulieribꝰ ⁊ pueris fꝫ Arist.

eius ꝑ mā fet⁹. ¶ Adhuc dixit. Ar. Sūt q̄dā aīalia coeūtia nec minimā ꝑticulā videnꝫ mittere in femellis: nō eniꝫ ꝓnount masculina in vas femelle sed ꝯriū fit in eis: naꝫ femella mittit in masculinū: sed deferēs mām ad ꝯditorē vt introducāt formā in illa. Q̄d̄.n. in emittēdo opatur spma viri in femella, hoc quoqꝫ in aīali ipso calitas ꝛ vt⁹ opaꝫ ꝛ declarauit hoc idē in piscib⁹: nā cuꝫ pisciū femella pepit oua: tunc masculus supaspgit ipsa spmata: ꝛ q̄ attigerit ꝓlifica fiūt. Hoc idē declarauit i auib⁹: nā auis ꝯcipiēs ipo͡noma.i. ouum venti si post hoc coitū patiaꝫ pmutato ouo ab esse totū rubeū ad albificari fit ꝓlificū teteni māifestuꝫ est ꝙ nec spma piscis: nec spma auis igrediꝫ sbal'r iter illa oua. Sꝫ v̄tualr solū: q: reddit ista ꝓlifica. ¶ Adhuc dixit Ar. ex spmate viri ꝛ mēstruo mulieris nō vtiqꝫ vnum fit: nisi sicut fit ex ligno carpētario lect⁹: aut ex cera ꝛ formatore for̄. Et mani^m est ꝙ carpētari⁹ nō intrat mām lecti: nec formator in subam cere ꝑ oꝫ sic esse in ꝓposito: ꝛ h̄ ꝑ tanto ꝙ spma masculi gn̄at rem organizatā: sicut ꝛ carpētari⁹ rē organizatā facit. ¶ Adhuc dixit Ar. sicut in factiōe casei ꝓn^m coagulatiōis actiue est in coagulo: ita ꝓn^m fetus est in spmate viri: ꝛ sicut ꝓn^m coagulatiōis passiue est in lacte: ita ꝓn^m coagulatiōis passiue est in femelle menstruo. Et sicut coagulū nō subijciꝫ ꝑ mā: vtpote cuꝫ ponūt flores herbe lactarie in petia ligatos in lacte: deide exhunꝫ ꝛ ꝓijciūtur ꝛ coagulaꝫ v̄tute ipsoꝝ lac: ita ꝯsil'r spma viri sua v̄tute facit ꝯstare māꝫ embrionis: ꝛ nō itrat eā. ¶ Et dixit Ar. ꝙ sil'e est de v̄tute gn̄atiua ꝛ spmate viri: ꝛ spmate femelle ꝛ menstruo: sicut est de aīa edificatoris ꝛ mēbris ipsi⁹ ꝛ lapidib⁹ ꝛ lignis. Aīa eniꝫ edificātis edificat: ꝛ sicut lapides ꝛ ligna sūt mā edificij: ita v̄tus gn̄atiua exn̄s in spmate masculi gn̄at fetū ꝛ sāguis mēstru⁹ femelle est mā fet⁹. Deide declarat Ar. hoc idē de spmate feīe ꝙ non subijciaꝫ ꝑ mā fet⁹: qm̄ si eēt ei⁹ mā nā ordinasset expulsionē ad locū gn̄atiōis: ꝛ nō ad orificiū m̄ricis vbi nō est gn̄atio. ¶ Adhuc nā ordinauit clausionē orificij m̄ricis in ꝯceptiōe: ꝛ si sperma feīe subijcereꝫ ꝑ mā ordinasset nā ipsi⁹ apertionē: qm̄ matrix expellet ipm ad ex̄: non ꝑ claudereꝫ: sed apiretur vt possit ingredi ad locuꝫ gn̄onis. ¶ Possent ēt multe rōnes formari ex v̄bis Ar. de qb⁹ sunt: qm̄ oꝫ vt agēs ꝯiungaꝫ cū patiēte in loco gn̄onis: nō extra. sꝫ spma viri obuiat spmati mlieris extra locū gn̄onis. s. i orificio m̄ricis: ꝛ postq̄ꝫ emittiꝫ ꝯglutiꝫ ꝛ trāsit sine illo ad locū gn̄onis ꝛ nō expellit. ¶ Et rursuꝫ ostdit ꝙ neutrū ipsoꝝ subijciaꝫ ꝑ mā fet⁹, qm̄ dato ꝙ feīa h̄ret verū spma adhuc nec ipsuꝫ: nec spma viri subijcereꝫ ꝑ materia fet⁹: qm̄ lꝫ mā ipsoꝝ anteq̄ꝫ recipiat formā spmatis eēt hūor habilis ad nutriendū mēbra tn̄ si ꝑ poñ rediret in corp⁹ ad loca a qb⁹ fuit decisa nō nutriret ipsa. modo si nō esset mā nutritiōis nō pōt esse materia generatiōis quoniā ex eisdeꝫ generamur ꝛ nutrimur: si itaqꝫ spma femine nō habet in gn̄atiōe v̄tuteꝫ passiuā: vt fiat mā: multo min⁹ hꝫ v̄tutē actiuā: q̄ min⁹ vr̄ cōpetere ei. ¶ In sūma ergo vt Aui. recitat. 10° tertij. Ar. voluit ꝙ in spmate viri est ꝓn^m formatiōis: ꝛ ꝙ in spmate feīe est ꝓn^m iformatiōis in re ꝓpria: v̄t⁹.n. formatiua in spmate masculi itendit formādo ad silitudinē ei⁹: a quo sepatū est spma: nisi sit ꝓhibēs v̄tus iformatiua in spmate mulieris itendit in recipiēdo formā ad hoc vt recipiat eaꝫ s̄m silitudinē ei⁹ a quo sepatū est. nā agens ꝛ patiēs ꝛ idē itendūt: ideꝫ apparet q: vtrūqꝫ intēdit formā: sꝫ agēs itendit illaꝫ iducere: vt ꝑ suū sil'e introductū suā multiplicet spēm. Patiēs v̄o illā intēdit: vt ab agēte ꝑficiaꝫ. ꝛ voluit Ar. ꝙ hoc nomē sperma dr̄ de ābob⁹ equoce nō vniuoce sꝫ v̄e q̄dē. Nā spma viri cal'm est digestū ꝛ spissuꝫ: ꝛ feīe spma est gen⁹ sāguis mēstrui parūper digestū ꝛ ꝯuersū: ꝛ nō elōgaꝫ a v̄tute sāguinis. ¶ Et dixit Aui. de itentiōe Ar. ꝙ spma masculi opatur cuꝫ v̄tute. s. agēdo ꝛ ꝙ nō est alicui ꝑti toti⁹ ei⁹ p̄mos itroit⁹ ibi rectificādo ꝑticularitatē corpis ifantis: istō.n. ē spmatis ꝛ sāguis mēstrui mulieris. imo plus studij sui est in ꝑticularitate spūs ifantis: ꝛ nō est nisi sicut coagulū i lacte agēs. Et spma mulieris est fūda^m ꝑticularis corpis infantis. ¶ Quidā dn̄t ꝙ hec v̄ba Aui. nō dixit ꝙ ipsa sint de intētiōe Ar. sed ꝛ de sui ꝓpria itētiōe dixit ea: qm̄ Ar. itētio nō fuit ꝙ spma maris h̄eat itroitū in mām fet⁹: neqꝫ plim: neqꝫ paucū. Sꝫ reuera Aui. iposuit sic Ar. ꝙ spmati viri est aliqs itroit⁹ in māꝫ fet⁹: vn̄ ipse dixit in nono sui de aīalib⁹. Putauerūt hoīes ꝙ Ar. putauerit ꝙ spma viri nō esset ꝑs embriōis: neqꝫ mixtū cuꝫ materia ei⁹: sed hec nō fuit sentētia ei⁹: neqꝫ suū ꝯsiliuꝫ. Auer. aūt v̄bi supra sequēs Ar. de spmate feīe dixit. si q̄reres: vn̄ appereꝫ ꝙ spma feīe nō h̄ret aliquā intētionē ad gn̄ationem. Dicim⁹ ꝙ māifestaꝫ sensui ꝛ cognosciꝫ ꝑ arg^m: ꝑ sensuꝫ q̄dem: q: hō videt ꝙ mulieres ipregnanꝫ absqꝫ eo ꝙ spmatizēt. Ego.n. dixit Auer. postq̄ꝫ legi libros Ar. q̄siui de multis mulierib⁹: q̄d de hoc eēt: ꝛ rn̄derūt ꝙ pl'es ipregnate sunt absqꝫ spmatizatiōe: ꝛ ēt lꝫ displicuisset eis. Et etiā vidi ꝑles ipregnatas a masculis violatas. Et vocaui q̄ꝫdā meā de cui⁹ securitate poterā valde bn̄ ꝯfidere: ꝛ iurauit in aīam suaꝫ ꝙ ipregnata fuit subito in balneo laueli aq̄ cal'e in quo spmatizauerāt mali hoīes cū essent balneati in balneo. ¶ Et dixit Auer. ꝑscrutat⁹ sui vnū librū queꝫ fecit Anacladis de spmate ꝛ inueni hoc qd̄ dr̄ pos'e esse: ꝛ reddit rōnē plim mihi placentē q̄ est ꝙ vulua trahit spma per ꝓpriā v̄tutē quā hꝫ cuꝫ eo a tota spē: ꝛ ad hoc nō est nec̄ia declaratio. Et q̄ꝫ bn̄ mihi placet. Si ꝑ maxime attrahit spma viri a tota sba poterit matris puelle nō violate attrahere spma viri ab extra ꝛ ipregnari: ꝛ ista in balneo attrahere silr̄ spma ꝛ ipregnari. ¶ Sꝫ illud qd̄ cognosciꝫ arg^{to} nāli est: dixit Auer. ꝙ si spma mulieris pōt facere ipregnationē ꝛ opōnem quā facit spma viri feīa ꝑ se gn̄aret: ꝛ sic masculus nō eēt necessari⁹: qd̄ seq̄tur q: hꝫ in se māꝫ. Si ꝑ h̄ret dās formā gn̄aret ꝑ seipsaꝫ: in quo dixit Auerr. nec ēt opinaꝫ ꝙ hec opiō diuidaꝫ iter illos: hoc est vt spma mulieris faciat ad aliqua mēbra: q: q̄ꝫuis mēbra sint multa: ipsa tn̄ sūt vnum in vno ꝓn° qd̄ in eis est dator ipsi⁹ ꝓncipij qd̄ est cor. ipm.n. est dator oīuꝫ mēbroꝝ in po^a. Et si esset sufficiēs spma mulieris in dādo hoc ꝓncipiū. Spma viri nō h̄ret itentionē in gn̄one. Et hic dn̄t q̄dā. ¶ Si dicereꝫ ꝙ spma mulieris hꝫ v̄tutē actiuā: sꝫ tn̄ debilē. Dōm ꝙ poterit h̄re mām ꝯcurrenteꝫ: ita bn̄ dispositā ꝙ poterit itroducere formā. Debile.n. agēs itroducit formā in patiēte multū disposito. ¶ Et dixit Auer. si diceretur qd̄ aliqd̄ ipsoꝝ spmatū nō facit hanc opōneꝫ quousqꝫ nō sūt mixta adinuicē ꝛ adepti sūt aliam formā ꝛ aliā dispōnē. sicut nō est sufficiēs ꝑ se acetū: ꝛ ꝑ se mel: vt oximel fit: nisi postq̄ꝫ mixta sunt sil'. ¶ Rn̄deamus ꝛ ꝯfiteamur: ꝙ cōmixtione h̄eant illa duo spmata: ꝛ illud qd̄ dat ei hāc formāt nec̄e est ꝙ sit cōplēs: ꝛ ꝙ ista duo spmata stēt hic loco mā̄e: ꝛ nō est qd̄ det eis formāt nisi v̄tus gn̄atiua: ꝛ de nec̄itate erit ꝙ mēbꝝ qd̄ dat hāc cōmixtionē vel qd̄ facit hāc cōmixtionē est mēbꝝ in quo est v̄tus gn̄atiua: ꝛ s̄m hāc opinionē videreꝫ nec̄e dicere ꝙ v̄t⁹ gn̄atiua esset in vulua. ¶ Et dixit Auer. necessitas spmatis ꝛ ēt sanguis est ad faciēdū oīa mēbra: q: ipsa nutriūtur ex eo. Et postq̄ꝫ ita appet ipos'e ꝙ sint opatio spmatis mulieris ꝛ spmatꝫ viri vnū in spē. Et ēt appet p̄ria fronte ꝙ mulier h̄eat opationē in gn̄one. ꝑ ꝯueniēs est ꝙ opatio vnius fit absqꝫ opōne alterius: ꝛ ꝙ sint ambo debita in suis opōnibus ad vnū finē. s. embriōis. ergo qd̄ lꝫ eoꝝ dat embrioni ꝑtē postq̄ꝫ stat vel est: ꝛ iste due ꝑtes sunt mā ꝛ forma, ꝛ vnū eoꝝ ē dator mā̄e: ꝛ aliud forme: ꝛ ipos'e est: vt forma det mām ꝛ mā formā. Et iō dator nutrimēti de necessitate dꝫ eē dator mā̄e: sꝫ talis est femina. ergo masculus dator erit forme: ꝛ eo maxime. q: cū forma melior ꝛ dignior sit mā: ꝛ mascul⁹ sit dignior femina: procedet forma a digniori. ¶ Et dixit Aue. cū mulier nō h̄eat aliqd̄ de quo pōt opari ꝙ sit mā

nisi sāguis mēstru⁹ ꝛ spma: ꝛ māifestū est ꝙ spma ei⁹ ē hu
miditas aquosa silis aquositati: nō.n. est cōposita vel cōpa/
cta vt ꝯueniēs ꝛ ꝓportiōalis ꝛ disposita ad recipiēdū for/
mā mēbroꝝ ꝯpactoꝝ: vn̄ nō soluz est silē supfluitati: sed ꝓ
certo est supfluitas: sz nō solū in q̄ⁿto: sz i q̄li: ꝛ ex eo ipole
est: vt mēbra nutriri possint: qꝛ si esset pole esset sāguis: qa
ex eo nutriunť. Est.n. ſm Aris. sāguis vltimū nutri^m: qm̄
nō est dr̄ia iter mām nutrimēti ꝛ gn̄atiōis: qꝛ nutrimētuz
est eēntia in pte ꝛ gn̄atio est eēntia in toto. ꝛ mā toti⁹ ꝛ ptꝭ
est eadē. Et ꝙ spma mulieris nō est mā gn̄onis testificať h:
ꝙ vulua mulieris euomit suuz spma ꝛ trahit spma viri ad
se. ¶ Et dixit Auer. oēs iste vie ondūt ꝙ sperma mulieris
est supfluitas discurrēs pp dlectationē: sicut dixerūt. ꝙ dis
currit saliua ex ore alicui⁹ famelici cū videt aliquez come/
dentē. ¶ Et dixit Auer. appet māifeste ꝙ spma viri tenet
locū agētis: qꝛ mēbra nō nutriunť nisi p calorē nālez q est
in corde: ꝛ iste calor est ꝓ^m instr̄z v̄tutis cōpletiue: ꝛ silr̄ est
necesse in spmate viri: aut in sāguine q est in vulua magnā
ptez hui⁹ caloris eē in actu: ꝛ ipole est hūc eē: nisi in spma/
te viri pp sui hūiditatē ꝛ caliditatez. Et sanguis ex quo gn̄a/
tur embrio est sāguis venaꝝ mulieris q est in vulua ꝛ retē
tus est vt hēat in se v̄tutē talez q̄lis ē ista: ꝛ eo ꝙ est sāguis
īdigest⁹ ꝛ adhuc remot⁹ est: vt sit in spmate mulieris calor
nālis q fit in embriōe ex se. iō qꝛ nō gn̄abiť calor nālis: nisi
a calore q est i v̄tute. ¶ Propter dictas rōnes dixit Auer.
nō est credendū ꝙ spma mulieris sit mā vel forma embrio
nis: sz spma viri stat ꝓ forma: ꝛ sāguis mēstrualis loco ma
terie: ꝛ mulieris spma nō hz iuentionē in gn̄one. ¶ Et. G.
qdē q̄nq̄ visus fuit eē opionis Ar. maxie cū ſmo de v̄tu
tib⁹ nālib⁹. dixit ꝙ spma viri nō intrat in mām fet⁹: ꝛ cō/ Op. Aui. de spmati b⁹ ꝙ vtrū/ q̄ subijcia tur ꝓ mā fetus.
parat spma viri statuifico ꝛ mēstruū mulieris cere vel au/
ro de quo fit statua. ¶ Aui. aūt vt ab eo colligi pōt ex di/
uersis locis voluit ꝙ vtrūq̄ spma subijcereť ꝓ mā fet⁹: ve
rūtn̄ spma feie subijciť ꝓ mā corpulēta embriōis: ꝛ ex eo
fiunt mēbra spmatica: ꝛ sperma viri subijciť ꝓ mā spūali
fet⁹. Cū 9° sui de aīalib⁹. spma feie est magis sustētamen
tū mēbroꝝ: ꝛ spma viri ꝓ mā spūs in creatura: fit eni ex eo
spūs tanq̄ ex mā abiliori vt ꝯuertať in spm̄. Et dixit hoc
fuisse intētionē Ar. cū dixit. nō putes ꝙ sperma viri dis/
soluať: ꝛ pereat ꝛ muteť q̄si in nihilū. Sz suū ꝯsiliū fuit ꝙ
īuoluiť cū mā ipsi⁹ ꝛ ꝓfundať in mām: vt opator mēbro
rū: ꝛ ducat idoneā mām ad membra: ꝛ erit illud spma mā
spūs in creatura. ¶ Et 20ª tertij. dixit. plīm studij spmatis
viri est in pticularitate spūs ifanti. ¶ Et ꝓª pmi. ca. de eta/
tibus dixit. paꝝ est ꝙ pueri fuerūt spma ꝛ spūs vaporiere
eadē fen. cap. de mēbris. dixit. ꝙ oīa mēbra ꝯsilia pter car/
nez ꝛ adipē ex duob⁹ gn̄anť spmatib⁹. s. spmate masculi ꝛ
spermate feie. Sed ſm ſmonē q est de sapiētib⁹ v̄ificať. s.
Ar. ꝙ de spmate masculi gn̄ať: sicut gn̄atur case⁹ de coa/
gulo ꝛ de spmate mulieris gn̄atur: sicut case⁹ gn̄ať ex lacte
qꝛ sicut ꝓn^m actiuū coagulatiōis est i coagulo: ita ꝓncipiū
actiuū coagulatiōis forme ē in spmate viri. ꝛ sicut ꝓn^m pas
siuū coagulatiōis est in lacte: ita ꝓncipiū coagulatiōis pas
siuū forme. s. virt⁹ patiētis est in spmate mulieris. Et quē/
admodū vnūq̄dq̄: coaguli. s. ꝛ lactis est ps sube casei que
fit ex eis. Itaq̄ vnūq̄dq̄ duoꝝ spermatū est ps sube ēbrio
nis: ꝛ hoc qdē v̄bū nō paꝝ: imo mltū v̄bis Gal'. est oppo/
sitū Gal. nā vř ꝙ cuicūq̄ duoꝝ spmatū inest v̄tus coagu/
latiua ꝛ coagulationē recipiēs p̄ter hoc nō se ꝓhibet: quin
dicat ꝙ v̄tus coagulatiua fortior ē in masculis: ꝛ v̄t⁹ coa/
gulationē suscipiēs est fortior i feminis: q̄liter aūt ſmo ve
rificeť repitur in libris nr̄is q sunt de scientijs radicalib⁹.
Postea sāguis q tpe menstruoꝝ sepabiť a muliere fit nutri
mētuz: sed ps tn̄ ei⁹ est q̄ in siltudinē ꝯuertiť sube spmatꝭ
ꝛ mēbroꝝ q̄ ex eo gn̄anť. ꝛ est nutri^m augmentās spm. Et
alia ps ei⁹ est q̄ nō nutrimētū fit ad l̄r: sz est ꝯueniēs vt coa
guleť ad iplenda loca ꝓuoꝝ membroꝝ vacua ꝛ fit caro ꝛ

adeps. Et alia ps ei⁹ est supfluitas q̄ nulli haꝝ duaꝝ reruz
est bona: ꝛ remanet vsq̄ ad horā part⁹: ꝛ tūc natura expel/
lit eā vt superfluā. Et voluit qdē Aui. ꝙ sperma feie soluz
hēat ꝓncipiū passiuū: ꝛ nullo mō actiuū: vn̄ dixit. Dicam⁹
ꝙ sperma viri sua ꝓfundatiōe opator sit in sāguie mēstruo
ꝛ non sit sperma mulieris operans: sed materia.
¶ Qm̄ aūt dixit Aui. 20ª tertij. ignorātia dictaꝝ q̄ōnū non
nocet medico: neq̄ earuz cognitio ei ꝯfert ad suas opōnes
cū de nō ꝯferentib⁹ scīe medicine sit ſmo. Iccirco sufficiat
narrasse eas cū argumētis vtriusq̄ ptis: ꝛ eo maxie: qꝛ nul
lius eaꝝ arg^ta demōstratiua sūt: nec hac mā demr̄ari pt: iō
sumat vnusq̄sq̄ itētionē quā vult de ꝓdictꝭ. ¶ Ego tn̄ nar
rabo q̄ puto in dictis v̄itatē hr̄e: q̄ ēt sunt ꝯferētia medico
in opōnib⁹ suis. Et si qd dixero dissonuz a snia Ar. Excu/
set me Rabi Moyses cū loq̄ns de testiculis. 25ª ptic. suoꝝ
affo. dixit ꝙ Ar. nō posuit circa eos mētē suā ꝛ nesciuit il/
lud. Et subdit ꝙ Gal. inuit iuentionē magnaz in anotho/
mia de opōnib⁹ mēbroꝝ ꝛ iuuamētis a creatiōe: ꝛ ꝓbauit
rez q̄ nō fuit ꝓbata tpe Ar. absq̄ dubio. ꝛ in medicia ap/
posuit mentē suā sani⁹ dixit Ar. ꝛ Auer. scđo coll'z. de te
sticulis nō fuit secut⁹ Ar. ipse.n. ꝓ certo vt pz ex mltis di
ctoꝝ suoꝝ nō habuit anothomie plenā notitiā: ꝛ puus er/
ror in ꝓn° maxim⁹ est in fine. Silr̄ si qd dixero dissonū. G.
excuset me v̄bū ipsi⁹ moysi dicētis ꝙ Gal'. sicut scīuit medi
cinā: ita credit scire al's scīas philosophicas oīno in q̄bus
fuit versať⁹. ¶ Dico itaq̄ ꝙ medic⁹ tenere dz: ꝙ mā sper
matis sit ex alimēto iā p tertiā digōnē siue p q̄rtā ſz Aui.
ꝯuerso ad scđas hūiditates ꝛ adepto formā ipsaꝝ: sz non
qdē ex tertia ꝛ q̄rta hūiditate: qm̄ māe opposite ꝛ colliga
te ꝛ vnite facte sub̄a ipsoꝝ mēbroꝝ: nihil supfluit. ḡ erit ex
hūiditate scđa dcā ros ex portiōe ei⁹: que nec apponiť nec
vnitur. Sz i poris cōib⁹ mēbroꝝ reseruať: ꝛ cū necessaria
fuerit alia appositio nutrimēti loco depditi īueniať mā p̄/
parata. Cū tn̄ pp aliquā cāꝝ h⁹ māe pn̄tia nō affuerit i mē
bro attrahiť loco ei⁹ ꝓma de scđis hūiditatib⁹: qm̄ ipsa ē
ante rorē: ꝛ qꝛ ista ꝓma hūiditas adhuc pticipat ruborez:
iō cū attracta i coitu eijcitur nō eijciť res alba: imo rubo/
re pticipans ꝛ putāt eiecisse sāguinē: q̄uis ēt nō sit negādū
in abn̄tia ꝓme hūiditatis sāguinem attrahi ad porositates
cōes mēbroꝝ ꝛ eijci in coitu: q̄uis ꝓ certo rarissime ꝯtige
re pōt: qm̄ ꝓus deficit v̄t⁹ attractiua testiculoꝝ q̄z vt sāgui
nez attrahat. Et hoc qdez expiunť hi q post multā spmatꝭ
emissionez iterū coeunt: nō.n. tm̄ ꝯsentiunť ꝙ adhuc emit/
tant: neq̄ mirū: qꝛ sāguis stās sub forma sāguis nō est ꝓ/
priū obiectū v̄tutis ꝓdicte testiculoꝝ: sed solū scđa hūidi/
tas: q̄uis pōt aliq̄n v̄t⁹ ipsa testiculoꝝ ad se sāguinē ꝯuer
tere. sicut ꝯuertitur v̄t⁹ attractiua stōi tpe absentie lōge ci/
bi ad attrahēdū hūiditates malas ex mēbris q̄ nō sunt ꝓ/
priū obiectū ei⁹. ¶ Et tenere dz medic⁹ ꝙ testiculi ꝛ vasa
seiaria nō fuerūt alba scđa ad dealbādam mām spmaticā: vt
qdā dīt medicoꝝ vt Auer. qm̄ ipsa mā alba est de se cū sit
roralis ꝛ ros sit alb⁹: ob quā cām Aui. dixit ꝙ mā spma/
tis dealbata venit ad testiculos. nō.n. agūt vasa seiaria ꝛ te
sticuli tāq̄ in rē nutrimētalē: vt ipsā in sui sbaz ꝯuertāt: ꝯ/
fertur.n. nutri^m eis per vasa alia vt supra in ipsoꝝ anotho
mia declarauit: cui⁹ signū est: qm̄ q̄n in coitu emittitur: emit
titur albificatū: neq̄ ēt ꝛ si velut i nutrimētalē agerēt sbaꝫ
ipsā in tā breui tpe dealbarent in q̄z breui emittitur. ¶ Et Qꝛ vasa seiaria scđa fuerūt al ba.
multi putauerūt copiosaz mām in vasis spmaticis detineri
q̄ pp lōgitudinē more i eis ꝛ ipsoꝝ actiōe ꝛ testiculoꝝ deal
batur h poti⁹ ōndit ꝓpo^m q̄z opp^m: qm̄ q̄cūq̄ mēbra agūt
in mām: vt in se ꝯuertāt: ꝛ q̄zpłm illā dispōnē vltimā itro/
duxerūt: ita in se ꝯuertūt: ꝛ ꝯuertēdo nō remanet de ea in
eis copiose: vt ipsi putāt: ꝛ q̄ztū vidēt ex ea in coitib⁹ emit
tit: cui⁹ ipsa vasa nō fuerūt capacia. Qꝛ si albedo eoꝝ fuisset
pp dealbādū mām eoꝝ spmaticā tunc ipsa foret albior la/
cte: q̄ tn̄ fit eꝯ: ꝛ illō iō qm̄ sūt testiculi albiores mamillis.

¶ Preterea.

¶ Preterea. vt Ar. voluit ꝑ de gñone aialiuȝ: nō eſt cā al
bedinis ſpmatis actio vaſoꝝ ſeu teſticuloꝝ in eā. Sȝ mul
ta itro cluſio aeris ſpūoſi in eo. Sȝ fuerūt alba facta: qꝛ mē
bra ſpmatica ſūt ꝛ fuerūt vaſa ex ramis venaꝝ ꝛ arteriarū
albis ꝯſtituta: ꝛ caro teſticuloꝝ ēt ſilis exiſtit glādulis que
ēt i alijs exñtes corꝑib⁹ ꝑtib⁹ albe ſūt ꝛ fortaſſe ſuꝑauit i
teſticulis albedo ꝑꝑ dignitatē: attrahunt .n. ipſa ſpmatica
vaſa a v̄tute attractiua nāli teſticuloꝝ q̄ fortis eſt in eis ꝑꝑ
ꝓpagādā ſpēȝ: ꝓ qua re ṗncipatū hñt ꝛ fortaſſe cadit iter
teſticulos ꝛ ipſā mām ꝓprietas: ipſa aūt mā tāq̄ȝ nutrimē
talis exñs a mēbro decidit nutrimēti ṗn°: qḋ eſt epar: ꝛ a
vena ei⁹ ꝯcaua: maxīe qñ ipſa talis mā copioſa repit: tuȝ
qꝛ in ea abūdat velut in fōte nutrimēti cōe: qḋ eſt ſanguis:
tuȝ ēt qꝛ ꝑꝑ fortitudinē ſue v̄tutꝫ digeſtiue in poris ei⁹ cōi/
bus multū ꝯuertit ſāguis ad ſcḋas hūiditates. Qꝛ ſi ꝑꝑ ali
quā cāꝫ in ea nō fuerit ipſa iuēta mā: tūc ꝯuertit attractio
ad venas alias poſt ipſā: ꝛ ſic vlteri⁹ ꝓcedēdo ſucceſſiue vſ
q̄ȝ ad venas lōginquas: cui⁹ ſignū eſt tarditas emiſſiōis ei⁹
ꝛ ipſi⁹ paucitas poſt coit⁹ aliquos: nec obſtat ꝙ dix̄ Ar.
eā decidi a corde: qñ nō eſt cor tāte q̄ȝtitatis ꝙ ex ſuꝑfluo
ei⁹ nutrimēto tāta q̄ȝtitas decideret: neq̄ȝ ēt hoc ꝯueniens
nāe fuiſſet: diſſolueret .n. cor frequenter. Nec obſtat ꝙ di/
xit Hip. eā decidi a cerebro: nō .n. valet ſilitudo coloris. cū
ēt diuerſa mēbra i corꝑe ſint ſilis coloris: neq̄ȝ ēt valet ſili/
tudo ſbē: qñ ſba cerebri lōge terreſtrior ꝛ viſcoſior ē. Ne/
q̄ȝ valet abſciſionē arteriaꝝ poſt aures iducere ſterilitateȝ:
q̄ȝq̄ȝ hoc nō fuit cognitū Gal'. Sȝ poſito ꝙ ita ſit ſicut di/
xit Aui. alia eſt cā in hoc: vt in ca° de ſterilitate dicet. Nec
obſtat ꝙ leſio ex coitu in cerebro ꝛ ortis ab eo magis māi
feſtat: qꝛ hoc ſit ꝑꝑ debilitatē ꝛ paucitatē caloris in ipſis:
ꝛ qꝛ eūo ſpūs vitalis in coitu copioſa nō ſinit ex eo ad cere
brū trāſmitti ſufficiēter de ſpiritib⁹ ꝓ exercēdis aialibus
opōnib⁹. Neq̄ȝ neceſſe eſt hāc mām ab oib⁹ ṗncipalibus
mēbris decidi: ſeu a quocūq̄ȝ mēbro corꝑis ſufficiēter hēa
tur in venis in qb⁹ ꝯtinet nutrim̄ cōe. ¶ Et dȝ medic⁹ tene
re ꝙ ꝑs ſpūoſa ſpmatis deſcēdit a corde tāq̄ȝ a ṗmo facto/
re ipſi⁹: ſicut ēt ab ipſo aſcēdit ad cerebrū ꝛ trāſit ad epar.
verū qꝛ ſpūs vitalis ſi nō alr̄ dearticulet nō ſufficit: qꝛ nō ē
idoneū inſtr̄m niſi pro opōnib⁹ vite tm̄: iō ordiauit nā ei⁹
dearticulationē diuerſā in diuerſis mēbris in qb⁹ hȝ dear/
ticulari ꝓ alijs opōnib⁹ illis mēbris debitꝫ. Et ſicut ordia
uit in trāſitu ei⁹ ad cerebrū rete mirabile: i quo ſubtiliaret
ꝛ alteraret ꝛ diſponeret ad recipiēdū formā aialitatꝫ ſpūs
in cerebro vadēs ad cerebrū ꝑ vas arterioſum ortū ex arte/
rijs minutiſſimis retis mirabilis: ꝛ ſicut ordiauit i ꝯcauo
epatis venulas multas hincinde circūuolutas: nō ſolū vt i
eis kilus optime ꝯuerteret in ſāguinē. Sȝ ēt vt ſpūs vita/
lis ꝑ eas defluēs alteraret ꝛ diſponeret ad recipiēdū nāli/
tatē in gibbo epis ad qḋ ꝑ vas venenoſum ex illis venulis
ortū ſil' cū ſāguie depurato ꝑuenit. Ita hic i ꝓpoſito ordia/
uit reuolutionē ꝛ circūuolutionē arteriaꝝ multaꝝ minuta
rū ortaꝝ ex ramo arterie adorti: vt in eis ſpūs vitalis trāſ/
miſſus a corde alteraret ꝛ diſponeret ad recipiēdū formā
gignitiuā in teſticulis. Uerꝫ h̄ ordiauit nā ēt iuolutionē ꝛ
circūuolutionē venaꝝ mltaꝝ minutaꝝ ortaꝝ ex vena ꝯca
ua ꝛ ramo ei⁹: vt ꝑ ipſa trāſiēs mēbra ſpmatica ſupradicta
a magna terreſtreitatis ipſi⁹ ꝑte expoliaret: ꝛ expoliata diſ
poneret ad recipiēdū ſpūm ſupradictū: ꝛ deferēdū ipȝ per
vaſa ſpmatica: ꝛ vſq̄ȝ ad locū gñonis. Ordiauitq̄ȝ nā venu
las dictas arterijs ꝑmixtas plīm adiuicē: vt ex eis ambab⁹
vas ꝯſtitueret vnū in qḋ tā ipſa mā ſpmatica q̄ȝ ipſa mate
ria ſpūoſa deueniret in quo vaſe q̄ȝdiu eſt ſupra teſticulos
ſpūs vitalis imiſcet materie ꝛ icludit in ea.

Spūs vitalis exñs in ſpmate ſit gignitiuus i teſticulis.

¶ Et dȝ medic⁹ tenere ꝙ queādmoduȝ ad h̄ vt vitalis ſpūs
fiat aialis nō exigitur nālis: nec ad hoc vt vitalis fiat nālis
exigit aialis: ita ad hoc vt ſpūs vitalis fiat gignitiu⁹ nō exi
gitur aialis neq̄ȝ nālis. Recipit āt hic ſpūs v̄tutē gñatiuā
in teſticulis in v̄tute cordis: ſicut ꝛ aialitatē ꝛ nālitatē reci
pit in cerebro ꝛ epe in v̄tute cordis: ꝛ ſicut v̄tutē gñatiuaȝ
recipit iſte ſpūs: ita ꝙ remāet ei in po° qua ſit gñante: ſicut
ſi trāſiſſet ad cerebrū fuiſſet fact⁹ aialis: ꝛ ſi ad epar nālis:
ita ſilr̄ in gñato trāſmiſſus ad cerebrū ſit aial ꝛ trāſmiſſus
ad epar ſit nālis: ꝛ hoc donec poſſit genit⁹ de nouo in ſeip
ſo gñare ſpm̄ ſufficiētē ad ṗdicta: ꝛ ſic recipit hāc v̄tutē in
v̄tute cordis ꝙ in corde geniti relinq̄tur ſpūs. Et ponit ip
ſuȝ hñtē v̄tutē gñatiuā hñteȝ nō i actu ſȝ po° idolū oium
mēbroꝝ: nō ſolū reqſitoꝝ ad eſſe idiuidui vel ſpēi: ſȝ ēt ad
bñ eſſe ēt ꝓ aialib⁹ opōnib⁹ exercendis: nec pōt hec v̄t⁹ ab
eo auferri. Nā ſi poſſet ſequeret ꝙ aliqñ tota ſpēs hūana
poſſet effici coluba: qḋ incōueniēs eſt putare: ꝛ h̄ ſeq̄ret ꝓ
tāto ꝙ poſſet aliqñ ſpēs hūana ſaluari in vno vel plib⁹ co
lubis ex qb⁹ poſtea oēs naſcituri eēnt colubi. Sȝ qꝛ non
poſſet auferri: iō qꝛ colub⁹ vtplꝫ gñat colubū: ꝛ nō qꝛ ab/
lata ſit a ſpmate ei° hec v̄t⁹. Sȝ ꝑꝑ aliā cāꝫ dicēdaꝫ iferi⁹
hēbit itaq̄ȝ h̄ ſpūs i corde geniti poſit⁹ potētiā gñandi oīa
alia mēbra: ꝛ ſic eſt ꝙ cor genituȝ alia gñat mēbra. Rema/
net q̄ȝ de hoc ſpū i corde geniti poſt oium mēbroꝝ gñonē:
q dī ſpūs cōplātat⁹ quo mediāte opōnes vite in ipſo corde
geniti ſiāt: ꝛ quo mediāte cor geniti ſuꝑ ſuos teſticulos i/
fluit ſpūm hñteȝ v̄tutē q̄ fiat ſpūs gignitiu° formalr̄ hñs
in ſe ꝯſilem v̄tutē: ꝛ h̄ in tpe ꝯdecēti. ¶ Et dȝ tenere medi
c⁹ ꝙ fēia hȝ vaſa gñonis ita ꝯſilr̄ ſicut maſculi: ꝛ ꝯſilr̄ etiā
hȝ ſpma deciſuȝ q̄ȝtuȝ ad ꝑtē corpulētā a venis: ꝛ q̄ȝtū ad
ꝑtē ſpūoſaȝ a corde ꝯſilr̄ mari. ꝛ ꝯſilr̄ trāſiēs dearticulatur
ꝛ venit ad teſticulos ei⁹: neq̄ȝ credēdū eſt nām tātā igenia/
tionē feciſſe in reuolutionib⁹ ꝛ circūuolutionib⁹ venaꝝ ꝛ
arteriaꝝ ad ſua vaſa ſpmatica gñanda ꝑꝑ hūiditatē algua/
di q̄ eſt mera ſuꝑfluitas ꝛ reijcit a mr̄ice: imo hȝ fēia verū
ſpma: ꝛ dearticulat in dictis venis ꝛ arterijs: ſicut ſpma vi
ri quātū ad vtrāq̄ȝ ſui ꝑteȝ. Qūo .n. fēia abſq̄ȝ viro ſpmate
coitū appeteret vidēs ſe i coitu corꝑis debilitatē ꝛ ſenectu
tē deduci: niſi ſtimularet a ſpmate qḋ hȝ in gñone itroitū:
nō .n. dici pōt ꝙ ſtimularet a ſāguie mēſtruo: qñ tūc maxi
me ſtimularet: ꝛ cū plus in mēſtruo abūdaret: ꝛ hoc eēt ꝓpe
tēpus mēſtruatiōis: ſȝ hui⁹ opp̄m appꝫ in experiētia. Et iō
Aui. 21° tertij dicit. Nō ſufficit ſpma viri ſolū ad gñoneȝ:
ſpm .n. adhuc nō eſt exuberās: neq̄ȝ iplens mr̄icē: neq̄ȝ ꝑue
niens ad ꝑtes q̄tuor .ſ. ad dextrā mr̄icis .ſ. ꝛ ſiniſtrā ſuꝑio/
reȝ ꝛ inferiorē: qꝛ ex ꝑue q̄ȝtitatis donec ꝯtinuet cū eo ſper
ma mulieris ex duob⁹ additamētꝫ .i. ex duob⁹ teſticulis ei⁹
q additamēta .i. q teſticuli ſunt duo cornua ſilia oſſib⁹ da/
ctiloꝝ. Cū .n. ꝑmiſcent ſit ebullitio ꝛ creat veſica in pāni/
culis ṗmis: ꝛ ſuſpēdit ſperma .i. alligat ꝯcept⁹ cū duob⁹
additamētis q̄ ſūt cornua: ꝛ iuenit illic .i. in mr̄ice qḋ alit
ſpm .i. fouet dū ꝑmanet ſpma .i. cū nondū multū agit in cō
ceptiōe: nec nōdū facti ſt pāniculi: ꝛ hoc vſquequo ſumat
ex ſāguie mēſtruo ex foraminib⁹ .ſ. venaꝝ mr̄icis cū qbus
ꝯtinuat pāniculus gñat⁹ .ſ. ſecūdina vt infra ca° de gñone
embriōis appebit. Et hȝ ēt fēia alguadi ſicut ꝛ mares: qḋ
nō trāſit per dicta vaſa. Sȝ vt qdā dn̄t ab epe deſcēdit per
q̄ſdā venas q̄ terminant ad orificiū mr̄icis ad extra. vl' for
taſſe hȝ vnā occultā ſicut in marib⁹ nō cognitā in anotho/
mia. ¶ Dr̄t tn̄ ſpma maris a ſpermate fēie: q̄ȝtū ad vtrāq̄ȝ
partē: qñ ꝑs corpulēta ſpmatis: ſiue ꝑs mālis fēie ē aquo
ſior ꝛ min⁹ digeſta ꝑte māli ſpermatꝫ maſculi q̄ eſt ſpiſſior
ꝛ magis digeſta: ꝛ ꝑs ei° ſpūoſa ṗus dearticulationē reci/
pit a ſuis teſticulis in v̄tute cordis ꝛ v̄tutē gñatiuaȝ paſſi
uā .i. aptionē ꝛ potētiā ad patiēdū vbi pars ſpūoſa ſpmatꝫ
viri recipit v̄tutē gñatiuā actiuaȝ. Itaq̄ȝ materia embriōis
nō ſolū recipit actionē ſpermatꝫ maris ſȝ ēt actioneȝ partis
ſpūoſe ſpermatis fēie: q̄ diſponit ad recipiēdū actionē agē
tis: ꝛ patitur dearticulari ꝛ iformari. Fēia .n. debilioris ca
loris mare exñs nō potuit ſuuȝ ſperma ꝑficere vt fieret cō/
ueniēs inſtr̄ȝ v̄tutis actiue gñatiue. ¶ Dixit .n. Aui. ṗma

Fēia hȝ verū ſpma ſicut maſculus ſilr̄ hȝ alguadi

tertiȷ̃.gñonis nr̃oꝝ corpoꝝ pn^m res due sũt:q̃ꝝ vna ẽ sper
ma viri.cui⁹ eẽntie certi⁹ est ꝙ tenet locũ factoris:⁊ altera
est spma mulieris ⁊ sãguis mẽstru⁹:cui⁹rei certi⁹ est ꝙ te/
net locũ mãe.℄ Aꝛ.quoq₃ in lib.de gñone aialiũ.vr̃ sibi
in v̾bis suis ꝯdicere.nã aliqñ dixit puellã hr̃e ĩpotẽtiã ge/
nerãdi ⁊ aliqñ dixit eã hr̃e potẽtiã:vñ veruȝ nõ ꝯdicit sibi.
nã ipse ibidẽ seipm̃ decl'at:si qs ꝯsiderat:⁊ dix̃ eaȝ voluisse
hr̃e ĩpotentiã gñandi actiuã:⁊ ꝓm vtrãq₃ pteȝ spma feie in
q̃ztitate est min⁹ spmate viri:⁊ ppea non debilitaꝰ in coitu
feia sicut vir.℄ Et oȝ medic⁹ tenere ꝙ vtrũq₃ spma nec̃io
(Sperma vtrũq₃ necessario reqritur ad gñonem.)
reqritur ad gñoneȝ:⁊ ꝙ mã corpulẽta vtriusq₃ subijciꝰ ꝓ
mã fet⁹:⁊ ꝙ ex ea gñanꝰ mẽbra spmatica oia ⁊ spũs neces/
sari⁹ ꝓ vita embriõis.Uerꝝ ex spmate viri sit sba mẽbrorũ
nobiliũ ⁊ ꝑncipaliuȝ ⁊ gñaꝰ ex ea spũs tãq̃z ex mã puriori
⁊ magis digesta:⁊ ex mã spmatis feie gñanꝰ mẽbra spma/
tica ⁊ viliora ⁊ magis extriseca:spma.n.maris ĩ medio stat
circũdatũ spmate feie:vt meli⁹ possit vndiq₃ approximatũ
agere.vt nõ remaneat portio ipsoꝝ alicui⁹ ĩutilis.aut sup/
flua.Gal.14.de vtili.ptic.dixit ĩdiget feia oino ad gñoneȝ
masculo ⁊ ꝑmisceꝰ ex necessitate:⁊ vn⁹ ex ambob⁹ fit mo/
tus.nõ.n.ꝯtingit vnũ qdẽ alr̃ ⁊ alterũ alr̃ ad gñoneȝ ꝯfer/
re:neq₃ est nec̃ius sãguis mẽstru⁹ in pn° creatiõis seu ꝯce/
ptiõis:cui⁹ signũ est abortus fact⁹ vsq₃ ad dieȝ sextũ in quo
nil sãguinis repitur:sȝ totũ spmaticũ albũ lacteũ:⁊ ex hoc
spmatico fiũt lineatiões ꝓm ipsa mẽbra spmatica:deide re/
plenꝰ mẽbris carniformib⁹ gñatis ex sãguie mẽstruo.Jdeoq₃
si post dictos dies fiat abortus vsq₃ ad duodecim dies aliq̃
gutte sãguis appebũt:⁊ nõ cessant augeri vsq₃ ad diẽ.16^m.
quousq₃ abortus si fiat appet sãguine⁹.Et nõ est vt qdã pu
tauerũt:q̃r tunc ex illo sãguie gñenꝰ oia mẽbra:nã anteq̃z
qd sãguineũ appeat vesice triũ spũalium mẽbroꝝ mãifeste
sunt.verꝝ totũ appet rubeũ:sȝ nõ sit pp mãȝ sãguineã sup/
stantẽ mãe spmatice:fiũt quoq₃ carniformia ex puriori pte
mẽstrui.Jllud aũt qd̃ ex eo totalr̃ est ĩpurũ reseruaꝰ iter se
cũdinã ⁊ pãniculũ mediũ expellẽdũ tpe ptus:qd v̾o ex eo
teneꝰ mediũ iter totalr̃ ĩpurũ:⁊ vltime purũ cedi in nutri^m
⁊ augmẽtũ ẽbriõis ꝯuersuȝ ad scd̃as hũiditates in mẽbris
ipsi⁹.℄ Sciẽdũ.n.est ꝙ de trib⁹ digõnib⁹ ad nutricationẽ
ordiatis nõ celebraꝰ in embriõe nisi vltima:nã ꝑme due in
corpe mr̃is pfecte sũt:kilus.n.in stõ mr̃is fact⁹ ⁊ digestus
ex alimẽto assumpto:postea in ei⁹ epe sãguificaꝰ.Unñ cũ ex
eo postea embrio nutriaꝰ nõ egeꝰ in eo altera digõne ĩ em/
brione:⁊ ppea stõus embriõis nõ kilificat:nec epar ei⁹ san/
guificat.℄ Et oȝ tenere medic⁹ ꝙ spũs exñs actu vitalis
posit⁹ in corde in ꝑncipio cõceptionis est potentialr̃ ⁊ na/
turalr̃ nutritiu⁹:⁊ põt in ipso corde reduci ad actuȝ ⁊ exer
cere opera nutritionis:ante etiam q̃z epar sit potens gñare
spũm nãlem pro operibus nutrimenti.

℄ De spermate generante ⁊ non generãte. Cap.xiij.

Dixit Auic.20ª tertij.ꝙ spma ebrij ⁊ decre
piti ⁊ ĩfantis ⁊ hoĩs multi coit⁹ non
gñat:⁊ sperma hoĩs hñtis mẽbra debilia non
gñat.Et spma qdeȝ viri sine spmate mulieris
nõ gñat:nec spma mulieris sine spermate viri.
Ait.n.Ari.10.de aĩalib⁹.ꝙ ambo spmata sil'
s.viri ⁊ femelle si nõ sunt ꝯueniẽtia nõ fit ĩpregnatio.Dixit
eñi si vir emittit spma cito ⁊ mulier tarde ꝓhibeꝰ ĩpregna
tio.℄ Et Auicẽ.10.sui de aĩalib⁹.ait ꝙ ĩpregnatio est qñ
duo spmata ꝯcurrũt sil':⁊ qñ vnũ anterioraꝰ ⁊ aliud poste
rioraꝰ.s.spacio notabili nõ accidit ĩpregnatio.Jdeoq₃ medi/
ci docẽt regimen ad ĩpregnãdũ ꝙ sit:vt ãbo sil' eijcianꝰ sp/
mata.Et q̃uis Egidi⁹ vt saluaret opi.Aꝛ.⁊ Auer.de sp
mate feie ꝙ nõ ꝯcurrat ad gñationẽ dixerit v̾ba p̃dicta in/
telligẽda esse ꝓm idoneitatẽ:sic.s.vt dicaꝰ ꝙ duo spermata
ꝯcurrãt ad gñonẽ:q̃r facili⁹ ⁊ aptiori mõ pȝ ãboꝝ ꝯcursũ
hẽat fieri gñatio ⁊ nõ ꝙ oino:siue alr̃ sit ĩpoĩe gñoneȝ fie/
ri:ita ꝙ necessari⁹ sit ad gñonẽ:q̃r facilius vtriusq₃ cursus:

nihilominus medicis q ĩ his opõnib⁹ magis sollicti fuerũt
credẽdũ ẽ.Et v̾ba supradicta Aꝛ.⁊ Auer.ĩtelligẽda sũt sic
lr̃aliter sonãt.Et spma qdeȝ mulieris qñ est valde dissonũ
a spmate viri in mõ sube ⁊ q̃litatib⁹.⁊ si ꝯcurrunt sil' nõ fit
gñatio:nõ.n.gñat mulier virago ꝯiuncta colerico:neq₃ fle
gmatica ꝯiuncta multũ flegmatico:sed oȝ vt abinuicẽ dis/
sonent in mõ sube ⁊ q̃litatib⁹:ppea dixit Auicen.21ª tertij.
duoꝝ spermatũ cõmixtio necessaria est ad gñoneȝ:q̃r cum
spma viri sit grossuȝ ⁊ calidũ ⁊ spma feie tenue ⁊ frigiduȝ
vnuȝ cõtẽperaꝰ ab alio in mõ sube ⁊ qualitaꝝ h⁹ ꝑmis.Qr
etiã faciat sperma mulieris alia iuuamẽta ad gñationẽ pȝ:
qm̃ caliditatẽ cõtẽperat mr̃icis que aliqñ cã est ꝓhibitiua
gñationis.lenit ẽt os matricis vt sup ipȝ faciliter lubricet
sperma viri:qd̃ sua viscositate est lubricatiõi ineptũ:⁊ dele
ctationẽ ĩducendo facit:vt auidi⁹ attrahaꝰ:⁊ sup ipm̃ ve/
hementi⁹ matrix corrugeꝰ ad retinendũ ipm̃.℄ Et spma
qdem viri gñans est spma sanũ.qd̃ vt dixit Aui. in cap.de
signis sterilitatȷ̃ est albũ viscosuȝ splendidũ sup qd̃ cadunt
musce ⁊ comedũt de eo ⁊ odor eius est:sicut odor floꝝ pal
me ⁊ floꝝ sambuci.Qd̃ autẽ est ab isto diuersũ nõ est sanũ
neq₃ gñans:⁊ dixit.20ª tertij.cuȝ ꝓlongaꝰ virga valde ꝓ/
longaꝰ mot⁹ spermatis p ipsaȝ:q̃re venit sperma ad matri
ceȝ calorẽ eius ĩnato iaȝ fracto ⁊ remisso q̃re nõ generaꝰ sȝ
pl'm.℄ Dixit Aꝛ.ꝑmo de gñatione aĩalium:pingues mi/
nus ꝓlifici vidẽtur q̃z nõ pingues ⁊ mulieres ⁊ viri:ppte/
rea his qdem bone nutriture digestum superfluũ fieri san/
guinem:⁊ non causare sperma ⁊c.

℄ De delectatiõe que fit in coitu. Cap.xiiij.

Sublimis de⁹ copulã maris ⁊ femine
ordiauit que coit⁹ dĩ ad spe
cieȝ ꝑ ꝓpagationẽ ꝯseruandã ꝯiungẽs vtriq₃
ipsoꝝ nãle desideriuȝ in aĩas ipsoꝝ ⁊ delecta/
tiõis vehemẽtiã ipsoꝝ corpib⁹ adijciẽs. Unñ
Gal.14.de vtili.ptic.Maxima delectatio vi/
sui pticulaꝝ genitaliũ adiuncta est.Sed ⁊ ꝯcupiscẽtia sti/
mulatiua p̾cedit visum in oĩbus iuuenescẽtibus aĩalibus
⁊ dixit:nõ soluȝ q plasmat de⁹ voluit vehemẽter cõcupiscẽ
tiaȝ inasci venereis ⁊ vehemẽtẽ delectationẽ copulari:sed
etiã mãm ⁊ organa idonea ad ipsa p̃parauit.⁊ vt ꝑmaneat
incorruptuȝ semꝑ gen⁹ ĩgeminauit hec oia. Unñ dixerũt q
daȝ cãm delectatiõis ordinationeȝ fore diuinã ad geneolo
giã seruandã ⁊ tẽperamentũ complx̃onis spermatis leuita/
teȝ substãtie ei⁹.⁊ dixit Gal.cuȝ.n.in v̾tutibus nãlib⁹ iue
niatur delitia sola:in actiõe ista nõ solũ delitia:sȝ sapor ap/
petibilis reperiꝰ:q ab ea separi nõ põt:⁊ est intãtum insit⁹
cũctis aĩalib⁹:⁊ talis cõditionis existit:vt pp venerẽ bru/
ta ad furiã deducanꝰ:⁊ rõnale aĩal in ĩsaniã puertatur:hu
ius autem desiderij pn^m antiq epati tribuerũt dicẽtes:facit
amare iecur.℄ Hui⁹ autẽ ꝯcupiscentie ⁊ delectatiõis cãm
Aꝛ.4.ꝓbleumatũ.26.ꝓbleumate.dixit fore duplicẽ ĩtel/
lectuȝ.s.large sumẽdo ĩtellectũ pro imaginatiõe vel cogita
tiõe in brutis:⁊ cibos ĩflatiuos.℄ Et Auic.cap.de causis
erectiõis v̾ge dixit.ꝙ cã desiderij ⁊ mot⁹ eius aut est medi/
tatiua:⁊ sic tetigit cãm ĩtellect⁹:aut est ventositatȷ̃ multitu
do in sanguie:ex quo gñatur sperma:⁊ ex quo nutritur ĩ/
str̃m v̾ge ⁊ sic tetigit cibos ĩflatiuos:Postea Auic.tetigit
etiã alias causas dicẽs cuȝ aggregaꝰ spma in mẽbris coi/
tus ⁊ multiplicaꝰ inquisitio separatiõis eius mouenꝰ ma
terie in ipsis ⁊ q̃.s.excitãt desideriũ:ad qd̃ seqtur erectio.Et
qñq₃ fit erectio.Dixit Auicẽ.pp mordicationeȝ.s.pruriti/
uã ⁊ titillationeȝ ĩducenteȝ.que mordicatio aut ꝓuenit ex
materia stãte in glãdulis positis in duob⁹ laterib⁹ orificij
vesice:aut a materia tenui subtili descẽdente ad virgaȝ ex
renib⁹:quaȝ dicunt esse alguadi:aut fit ꝓpter motũ sper/
matis ipsi⁹ cum acuiꝰ ⁊ multiplicaꝰ ⁊ mordicat ⁊ prurit.
℄ Apposuit quoq₃ deus delectationẽ vehementeȝ in ve/
nereis:vt per eam animalia moueantur ad coitum proui/
dens

dēs de gñonis longeuitate ⁊ perdurationē: ⁊ fortasse hoc
ingruēte fecit ne pp coitus deturpationē ⁊ gñam debilita
tis ⁊ dāni ⁊ pene ↄsiderationem aīalia coitū euitarēt ⁊ sic
gño piret. Jnqt enim Uiaticus. tantā delectationē posuit
deus in coitu ne pp magnā immunditiā ipsius abhorreretᷣ
ab hoībus. Et Aui. 2° sui de aīa. dixit. admirabilē dedit
deus delectationē aīalib⁹ in coitu ⁊ inseparabilē vt genus
saluetᷣ ipsoꝝ: ⁊ est enim fedus tā furiosus ⁊ insanus atqȝ dā
nosus coitus actus: put expertus testificari pōt: quietata enī
furia actu cōpleto mas actu vitupatᷣ feminā odit ēt quam
prius dilexerat: vt 4° ꝓbleumā. xx° ꝓbleu. dixit Ar. ⁊ ꝙ
plus se in ipso actu abhoiabilis feditatis memor fuerit ab
eo fugiēs remouetᷣ: quem si expleuerit sibi ipsi male dicit ⁊
votū de vlterius nō exercēdo facit. Et vt dixit Ser. sup 9°
Alm̄. vellet esse suspēsus si gño nō ↄdidisset nisi ab instin
desiderio reuocaretᷣ ⁊ ad venerea meditatio delectationis
adduceret in qua delectatione mares agūt vt iprimant: fe
mine vt ↄcipiāt ⁊ cōprehēdant: delectatio quoqȝ maris in
mare ⁊ femina pcipitᷣ in toto corpore in mēbris pudēdis
adiacētibus vtriqȝ ⁊ pcipitᷣ in viro singulr̄ in virge prepu
tio: ⁊ in femina singulr̄ in ore mr̄icis: ⁊ est hec sensatio sin
gularis distincta a q̄cūqȝ alia sensatione tactiua cuiuscūqȝ
mēbri corporis aīalis: ⁊ delectatio in toto percepta minor
est ea que in mēbris pcipitᷣ pudēdis adiacētibus: ⁊ adhuc
ista valde minor est ea que pcipitᷣ i ipsis pudēdis. ¶ Cau
se aūt corporee huius delectationis cū inqrunt inuenimus
Ar. ꝓ de gñone aīalium. ⁊ 4° ꝓbleumā. 15° recitasse quos
dā antiquoꝝ voluisse cām delectationis in coitu in toto p
cepte fore decisionē spmatis a singulis totius corporis par
tibus: ⁊ hos reprehēdens Ar. dixit. nō pp decidi spma ab
vnaquaqȝ parte corporis in coitu delectationē in toto fie
ri: qm̄ si ista eēt cā oporteret gaudiū ⁊ delectationē in vna
quaqȝ in eodem tpe oporteret ꝙ vna particula delectaretᷣ
prius: ⁊ altera posterius. Sed experiētia demōstrat opp^m:
qm̄ gaudiū ⁊ delectatio fit in fine coitus. s. in emissione sp
matis. Et iō assignauit Ar. alias causas delectationis in
toto: quaꝝ vna est pruritus iductus in mēbris in actu coi
tus: q pruritus in coitu iō accidit: qr dixit Ar. oēs pori ve
naꝝ ⁊ arteriaꝝ ↄtinuātur ex vtraqȝ parte dextra ⁊ sinistra
in vas seminariū dextrꝝ ⁊ sinistrꝝ: in qbus pruritus causatᷣ
ex vtraqȝ parte spmate trāseunte: qd nunqȝ effugit qualita
tem pruritiuā quā adipiscitᷣ in motu ⁊ caliditate spūs ⁊ a
caliditate mēbroꝝ circūstantiū: q pruritus cōicatᷣ toti cor
pori mediāte vapore: tūc tpis a spmate eleuato ad totū cor
pus p venas ⁊ arterias dispso: q seruat nām pruriginosā
eius a quo decisus est q pruritus delectationē inducit me
diāte titillatione in mēbris gñata ad excludēdū māṁ pru
rientē: ex quo pꝫ ꝙ pruritus delectationē iducēs dꝫ esse re
missus nō intēsus: ita ꝙ dolorē ⁊ tristitiā nō causet: ⁊ decla
rās hoc Ar. in exēplo dixit ꝙ hec delectatio est silis ei que
accidit in pruritu cū scalpitᷣ corpus ꝓprie in balneo calo:
⁊ maxie si pruritus fuerit circa testiculos in oseo. Et dixit.
si pruritus scalpere faciēs causatᷣ ex humore malo dissolu
to in vētositatē cui denegatᷣ exitus insensibilr̄ vel in sudo
re facit iō delectationē: sic delectatio causatᷣ in coitu spma
tica mā in vaporē resoluta vētosuꝫ q nō hꝫ liberꝫ exitū tor
tuositate ⁊ seminaliū vasoꝝ inuolutione obstāte: vñ rema
nēs titillationē inducēdo est delectationeꝫ faciēs. ¶ Scda
cā est vētositas spumosa trāsiēs p oīa mēbra: ⁊ maxie p ge
nitalia ⁊ eius adiacentia: vñ ait Ar. ꝙ delectatio in coitu
nō solū est pp emissionē spmatis: sed ēt pp emissionē spūs.
Ex quo ↄstituto ⁊ ↄsiderato fit spma. Et hoc dixit Ar. est
manifestū in pueris illis q nōdū pñt spmatizare. Et silr̄ est
manifestū in viris sterilibus: in his eniꝫ oībus fit delecta
tio nō pp spma qd non emittūt: sed pp spūs. ¶ Gal. ēt 14°
de vti. partic. predictas duas cās assignat delectationis in
coitu. Dixit tñ pruritus cām fore humiditateꝫ saliualē de
scēdētē ad mēbra genitalia que est velut qd acre ⁊ qd mor
dicitatē hñs: ⁊ nō est cā delectationis solū humiditas pre
dicta causans pruritū: sed ēt spūs multus ⁊ calidus respi
rare desiderās: ⁊ hāc voluit esse potiorē cām. Dixit eni hoc
valde magnū opꝫ extimare excessum delectationis: decla
rās aūt predictas cās p signa Ar. dixit. cū frequēs accidit
copulo fit minus gaudere ꝓpinquātibus eteniꝫ in frequē
ti coitu euātur multū de mā putritiua ⁊ spū. ¶ Ex dictis
pꝫ ꝙ predicta sunt cause delectationis pudēdoꝝ ⁊ circū
adiacētiū mēbroꝝ ⁊ ēt totius corporis. ¶ Et ꝙ spūs que
rēs exitū in toto corpore fit cā delectationis pꝫ: qm̄ in actu
venereo a corde multi spūs expādūtᷣ in totū corp⁹: cuius
signū est calitas aucta in toto corpore in ipso actu venereo
⁊ frigiditas sequēs in ipso toto corpore actu cōpleto expi
ratis spiritib⁹: ⁊ qm̄ fricatio ⁊ motus mēbroꝝ genitaliuꝫ
⁊ circūadiacentiū est cā ꝙ humiditas ⁊ spūs defluat ad ea:
hinc est ꝙ i eis cātur vehemēs delectatio: que tādiu durat
quousqȝ spūs ille seu vapor ex humiditāte surgēs fit reso
lutus: vel illa humiditas fit sensibilr̄ expulsa donec aut nō
fit resolo: aut expulsio eoꝝ desideratᷣ fricatio: qm̄ āptione
poroꝝ cātur exsolō ipsoꝝ. ¶ Et qdam dixerūt causari de
lectationē in expulsione ipsoꝝ: sicut accidit gaudere in ex
pulsione nociui. ¶ Et sunt q dixerūt cām delectationis in
toto fore cōpassionem totius corpus ad delitiā preputij ⁊
oris mr̄icis: sicut ↄtingit titillatio ⁊ delitia in toto titilla
tionē faciēte manu in subascellis posita. ¶ Cām vō dele
ctationis preputij: ⁊ oris mr̄icis dixerūt qdam esse delecta
tionē spmatis trāseuntis ad ea sup illa que existētia neruo
sa de ipsius pceptione gaudēt tanqȝ adueniēte neruis māe
originis ipsoꝝ p n°. Sed tñ melius est dicere cām delecta
tiōis eoꝝ fore oīm ꝓportionatū sensui ipsoꝝ qd est spma
digestū spissum spirituosum ꝓportionē hñs ⁊ particularē
modū sensationis eoꝝ. Et ꝙ spma fit causans delectatio
nē in eis pꝫ: qr q̄diu est pñs partibus tādiu delectationeꝫ
iducit: ⁊ cū absens fit delectatio cessat. ¶ Et dixit Gal. vbi
supra: nō opꝫ admirari delectationē in his mēbris: qm̄ ob
hāc cām particule he multo sensibiliores sunt cute a nā cō
structe: directi eni sunt ad eas nerui satis magni: vt supra in
ipsoꝝ anothomia patuit. ¶ Dixit Ar. 4° ꝓbleumā. ꝓble.
15° delectatio in coitu necia repitᷣ ⁊ ēt pp iuuamēta: necio
qdem qm̄ mā est spma madefactū delectabile: qn̄ trāsit sp
ma p partes valde sensibiles in qbus sui pñtia magna dele
ctatio cātur: ⁊ actiuo ꝓpinquato passiuo de necessitate seq
tur actio ⁊ passio: pp iuuamēta vō vt ꝓuocentᷣ: sicut supra
dictū est: aīalia ad coitū vt gño fiat ad quā spma ꝓpria nā
deputatū est. Mō vt voluit Aui. xx^a tertij. delectatio notatᷣ
emissionē spmatis festinā. ¶ Dixerūt pl'ibus causis delecta
tionē in coitu intendi ⁊ remitti: ⁊ p qdem rōne spmatis: naꝫ
q̄to pfectius ⁊ magis ꝓportionatū est spma tāto intēsiorē
causat delitiā: ⁊ q̄to ab illa pfectione deficeret tāto remis
siorē eā redderet: ⁊ hinc est ꝙ tēperati itēsius delectantᷣ alijs:
⁊ pp hāc cām vlr̄ q̄tū est ex suo spmate femina minus de
lectatᷣ viro cū sit spma viri: vt dixit Auic. xx^a tertij. magis
calidū ⁊ magis digestū ⁊ magis spirituosuꝫ spmate mulie
ris: qd respectu illius est qd frigidū idigestū ⁊ paucoꝝ spi
rituū: pp quā ēt cām minor hr̄ delicia post pl'es coitus in
mari ⁊ femina: eo ꝙ spma nō eque digestū ⁊ spirituosum
emittitᷣ: sicut in pmis coitibus: ⁊ precipue minus delectatᷣ
mulier ex spmate suo in pl'ibus coitibus q̄uis ↄcurrāt ad
predicta ēt alie cause. Vñ Aui. 9° sui de aīalib⁹. ait. mulie
res cū multoties coeūt nō delectantᷣ pp dictā cāꝫ: ēt est alia
cā: ⁊ est ꝙ spma diu retētū in vasis pp abstinentiā minorē
causat delitiā: nā pp morā imutatᷣ ⁊ alteratᷣ a sua cōplōne
⁊ sic a sui ꝓportione minuitᷣ: imo ⁊ aliqñ acuitatē tātā acq
rit ꝙ pruritū instātē in preputio facit. 2° rōne vehemētie se
sus vel hebetatis eius in dictis mēbris: nā sensitiuus vehe
mēter itēsiorē pcipit delitiā: hebes vō remissiorē: ⁊ pp hāc

causam iuuenes intẽsius delectant senibus ⁊ pueris.3° rõ
ne q̃titatis spmatis:nã q̃to spma maioris q̃titatis extite
rit tãto intẽsiorẽ simul ⁊ diuturniorez causat delitiã:mino
ris võ q̃titatis exñs remissiorẽ ⁊ breuiorez:⁊ pp hãc cãm
sanguinei:qꝛ multi spmatis sunt intẽsius ⁊ diuturnius de
lectant.4° rõne pruriginose q̃litatis spmatis:nã spma tali
q̃titate decẽter affectũ intẽsiorẽ causat delitiã:⁊ ecõuerso:
⁊ pp hãc cãm colerici intẽsius delectant.5° rõne ꝯctus sp/
matis ad ipsa mẽbra:nã q̃to ꝓpinquus spma attingit eo tã
to intensiorẽ causat delitiã:⁊ ecõuerso remissiorez:pp hãc
cãm vasa hñtes angusta intẽsius delectant:⁊ silr puberes
cũ in ꝓmis coire incipiũt cũ vasa adhuc hñant arta fortius
delectant.6° rõne diuturnioris vel breuioris more trãsit⁹
spmatis sup ipsa mẽbra:q̃to enim diuturnior est trãsitus
tãto lõgioris delitie est cã:⁊ cũ hoc ẽt intẽsioris: qm̃ olim
ꝓportionatũ q̃to diutius sensui applicat:tãto intẽsius i/
primit:vt voluit Aui.2ª primi.ca° de causis delitiaꝝ:⁊ fꝫ
hanc cãm intẽsius delectãtur hi qbus fm plres eiectiones
spma defluit.Dixit Aui.21ª tertij.⁊ pp illud.s.pp multitu
dinẽ eiectionis spmatis ⁊ ipulsionis ⁊ attractionis eius in
mrice multiplicat delectatio mulieris:ipse eniꝫ delectant
in motu spmatis viri in ore mricis eaꝝ descẽdẽdo ad vẽtrẽ
mricis:imo delectant p ipsum motũ q aduenit mrici. Et
dixit.nõ verificat sermo dicẽtiũ ꝙ eaꝝ delectatio ⁊ cõple/
mẽtũ nõ stat:nisi fm descẽsuꝫ spmatis viri:ac si vir nõ emit
teret spma nõ delectarẽtur ipse suipsius emissione.Et ꝙ si
vir emittat spma ⁊ mrici eaꝝ nõ accidãt isti motus:⁊ non
quiescãt ex eis:tũc ipse inueniũt delectationẽ a delectatiõe
parua:cuius silis est i viris ẽt añ motũ spmatis ipsoꝝ silis
fractioni ⁊ cõmotioni que fit in emissione humoris q non
est spma:neqꝫ Aui.verificat sermonem illoꝝ q dicũt ꝙ cũ
spma viri sup mricẽ fundit ⁊ extinguit eius caliditatẽ ⁊ se
dat eius inflãmationẽ:sicut aq̃ frigida que effundit supra
aquã calidã bulliẽtem:⁊ pp hoc magis delectat matrix eo
ꝙ reducit de mala eius dispõne calida acqsita in motu ad
suã dispõnẽ nãlem.hoc enim nõ fit nisi fm modũ quẽ dixi
mus:cũ ipse emittũt spma ⁊ deglutiũt spma viri cũ descen
dit.In alia aũt hora nõ fit vtus de qua sit curãdũ.s.ad dele
ctationẽ.¶Dixerũt qdã ꝙ mulier magis delectat semine
suo q̃ꝫ semine viri:lꝫ spma viri sit tẽperatioris cõplexionis
ipsa tñ delectat pamplius ex dlectatione sui ꝓprij seminis
p vasa sua seminaria ad collũ mricis descẽdentis:in cõmo/
tione eni spmatis p vasa seminaria:vt ipsi dixerũt ad termi
natũ locũ delectationis causat in coitu delectatio maxia.
Aui.voluit mulierẽ in coitu hrẽ delectationẽ duplã ad vi
rũ:qm̃ delectat motu sui ꝓprij spmatis ⁊ spmatis viri sup
ipsam.Et dicit Aui.ꝙ mulier ⁊ mulier sibinuicẽ cõmiscẽ
tes suscipiũt spma sup spma ⁊ delectãtur ambe simul: põt
eni mulier suscipere spma nõ solũ a viro sed ẽt ab alia mu/
liere:nõ qdem gñatiuũ:sed delectationis inductiuũ. Dixit
Gale.minor est delectatio mulieris in coitu q̃ in aduentu
mãe eq̃lis ⁊ tẽperate ad neruos frigidos ⁊ siccos ⁊ duros:
vñ diutius accẽsa feruet magis:⁊ iõ durat diutius:sicut durat
diutius ferrũ auro.2° ex parte sensibilitatis neruoꝝ:vñ de
lectat valde sensu receptiõis mãe pfecte plene spiritibus.
Et 3° eius delectatio sumit ex cõpõne neruosa ĩfra orificiũ
iterius ⁊ versus fundũ ad qõ nõ attingit spma morãs ⁊ sa
tiãs nisi ad exteriores partes:⁊ iõ nõ satiat mulier coitu q̃ꝫ
uis lasset.¶Dixit Cõcil.multi dixerũt viꝝ intẽsius dele/
ctari qm̃ hꝫ pfectiorẽ sensum pfectius olim ⁊ magis pruri
tiuũ ⁊ meatus angustiores ⁊ lõgiores ⁊ magis iuolutos ⁊
tortuosos:sꝫ dixerũt mulierẽ extẽsius delectari:qꝛ diutius
durat eius delectatio:⁊ lõga mora pcipit sperma suũ ⁊ sp/
ma viri.¶Quidã aũt alij dixerũt mulierẽ nõ solũ extẽsius
in lõgiori tpe pp dictã cãm delectari:sed ẽt intẽsius. Et rõ
toꝝ est potissima auiditas ⁊ maxima quã hꝫ mrix ad sper
ma viri:ideo cũ ipsum pcipit strictius ipsum amplectit:vñ

Mulier maiorem hꝫ dlectationez in coitu q̃ꝫ vir.

intẽsius delectat.2ª cã est densitas orificij mricis maior q̃ꝫ
dẽsitas preputij viri:qre ipressionẽ receptã diutius retinet
sed ⁊ hoc facit ad delitie augmentũ.3ª rõ plitatis caꝝ que
sunt spma suũ:⁊ alguadi qõ fm ipsum mulier emittit ⁊ sp
ma viri ⁊ motus matricis sursum versus ipsum ⁊ fricatio
plin.aĩs.pluriũ partiũ:⁊ precipue collũ mricis qõ in suis
rugationibus virga fricatũ pcipit delectationẽ magnã. Ex
tremitas ẽt supior orificij vulue pectine viri fricata intẽsaꝫ
prebet mulieri delitiã. Et 4ª rõ est:qꝛ tardius exsoluit spi
ritus vẽtosus attractus a muliere pp augustationẽ poroꝝ
eius.Quapp dixerũt nõ solũ intẽsius:sed ẽt furiosius ap/
petit coitũ.Et pp duas causas post expletuꝫ coitũ nõ odit
mulier viꝝ:sed deglutit.¶Dixit Gor.sunt aliq ita mali q
q̃to fedius ⁊ turpius coeũt tãto magis delectãtur.de qui
bus dixit Hal.super centiloquio:hi sunt in quoꝝ naturali
bus dominatur Saturnus ⁊c.

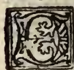
¶De erectione virge veniente fm naturam. Cap.xv.

Necessarium fuit ad gñonẽ viri erigi virgam: vt in nãe agri fundo semen spargi posset:⁊ tendi in muliere collũ mricis:⁊ aperiri collũ eius:⁊ ex opp° pa
rari orificio extrinseco: ꝯ:t ad locũ ꝯceptionis
spma euomat cõmodiusq̃ꝫ pueniret. Ait ideo
Gal.14° de vti.partic.decet tẽdi delectabilr ⁊ diligẽter pu
dẽdũ in coitibus nõ gra solius coitus:sed qꝛ vtile est certi
tudinalr vt distẽdat ⁊ aperiat por⁹ vt ad plñ exiliat sper
ma.Si eni nõ fm rectitudinẽ ferat sed obliquet fm qd ꝯ
ꝯcidat i bi retinebit spma ⁊ nõ exiliet.Et dixit 14° eiusdẽ
ꝙ nẽce sit tẽdi virgã ad exiliẽdũ spma ⁊ ad exercẽdũ ipsuꝫ:
qõ põt fieri:qm̃ tẽsio virge est velut qdã spasmus in excrea
tione ꝯcẽtoꝝ:⁊ maxime spasmatis:declarat qd accidit i for
ti epilẽsia ⁊ gomorca:videmus eni in forti epilẽsia ⁊ gomo
rea spasmato vniuerso corpore ⁊ cũ eo genitalib⁹ particu/
lis spma eijcit:⁊ ꝙ silr in gomorea pp spasmũ vasoꝝ sper
maticoꝝ excernit spma:mõ tẽsio virge est cã eiectiõis eius
Et fortasse ad hũc sensum Auic.in ca° de diminu.coitus:
ait.inflatio virge est bonus adiutor.s.ad coitũ gñatiuum.
¶Huius aũt cãs reddẽs Arꝫ.4° pbleum.25° pble.dixit
cãs fore duas : quaꝝ p̃ª est grauitas põderosa que accidit
in posteriori parte testiculoꝝ qua erigit suspensoriũ.i.vir/
ga:vt enim supra patuit Arꝫ.voluit testiculos fore factos
vt tenerẽt sua grauitate vasa spermatica tẽsa:sicut lapides
liciatorijs applicati tenẽt fila extensa:hoꝝ aũt vasoꝝ tẽsio
facit tẽdi ⁊ erigi virgã.Iõqꝫ dixit testiculos virge fore ere
ctiuos:hec tñ cã nõ est ꝯueniẽs:vt supra patuit de vtil.parti
cu.2ª cã est ꝙ in coitu spma ⁊ spũs vẽtosus ad vasa iuolu
ta supra testiculos exñtia ꝓmota:⁊ ex ipsis tanq̃ꝫ satis am
plis exñtib⁹ egrediẽtia cũ ad vasa cũ ipulsiõe forti ãgustio
ra trãseũt q̃lia sũt vasa post testiculos ad virgã tẽdẽtia:⁊ sic
ad minorẽ locũ itrãtia necio eos i tumorẽ eleuãt vñ tẽdunt
⁊ tẽsaꝫ vgã erigũt qm̃ sustẽtat vga sup ipsis vasis. Accidit
ẽt vltra p̃dicta spmate ⁊ spũ vẽtoso poros vge repleri:vñ
ipsa vga tẽdit ⁊ erigit.Aui.quoqꝫ.xx.tertij.tãgẽs p̃dictã
cãꝫ erectionis vge dixit vgã erigi pp tẽsionẽ cãne ꝯcaue.i.
vene ad modũ cãne ꝯcauate:⁊ q̃ sequunt eã.s.ex venis ⁊ ar
terijs ei⁹ q̃ sañ ãple:vt.d.i anothomia ei⁹ vel cãne ꝯcaue.s.
poroꝝ semialiũ:⁊ q̃ sequunt eã.s.vge ⁊ ei⁹ venaꝝ ⁊ arteria
rũ dilatata ⁊ ꝓlõgata pp illõ qõ effũdit ad ipsã.s.i ei⁹ ꝯca
uitate ad venas ⁊ arterias d vẽtositate forti.s.grossa vel mi
ta quã dfert secũ spũs desideratiu⁹ vel desiderãtij.s.coit⁹:⁊q
spũs ẽ spissus nõ aeris subtilis cũ quo spũ ẽt icedit sãguis
grossus mult⁹ ⁊ spũs grossus.Dicũt ꝙ p istũ sãguinẽ itel
lexit mãꝫ spmaticã vl hu'ᵉᵐ alguadi:qb⁹ sic repletj accidit
tẽdi ⁊ ꝓtẽdi vgã ⁊ erigi:⁊ pp illud dixit. A.accidit.s.vge
erectio cũ sõpnus est ex calefactõe arteriaꝝ q̃ sũt i mẽbris sp
matij ⁊ attractiõe vẽtositatj sanguis ⁊ spũs ad ipsã vgã.s.ex
corpe ⁊ mẽbris supiorib⁹ ⁊ si nõ sit dlator eoꝝ spũs dsidera
tiuus

Cause erectionis vge in coitu.

tiuus in somno. Et qdam dicunt q arterie virge cū sint sa
tis magne mouent motu magno: marie cū sint in somno
calefacte: z in illo magno motu attrahūt multū de aere: z
sic replent z tēdunt: vñ virga erigit: z in sūma oē qd mo/
uet z attrahit vētositatē z mām spmaticā ad mēbra genita
lia z virgā est cā erectionis virge siue in somno siue in vigi
lijs: z de mouētibus eas est desideriū coitus: siue fuerit pp
meditationē: siue pp vētositatē: siue pp multitudinē spma/
tis: siue pp ipsius vel alterius mordicationē: vñ v̾tus ↄcu/
piscibilis mouet ad virgā spūm grossuz. ¶ Dixit Aui. eri
git v̾ga pp ea q mouet ex desiderio pp preparationē mē/
bri ad illud. naz virga semp est nata obedire meditationi.
sup. z meditatio facit accidere tēsionē. Et de attrahētibus
vētositatē z mām spmaticā ad pudēdū est motus leuis: z
fricatio leuis z calefactio ipsoꝝ z alia que dicent in cap°
de diminutione coitus. ¶ De tēsione aūt colli mr̄icis z ap
tione orificij eius Gal. dixit 14° de vtil. parti. apit os mr̄i
cis z tēdit intantū vt per amplā viā elatū spma facilr̄ pue
niat ad spaciositatē mr̄icis eius itus: z preterea neruosum
z durꝝ factū est: neruosum qdez vt trahat: duꝝ v̾o vt diri/
gat ſm spmatis susceptionē. Si eniz pp mollitiē decidēs
in seipso plicas aliq̄s facere z flexiones phiberet z vtiq
spma ab is cito puenire ad sinū mr̄icis: z in hoc segregarē
tur abinuicē humiditas z spūs cū indigeāt ↄuenire. s. si de
beat fieri ↄceptio: hoc qdē. s. spūs vt pn^m: illud v̾o est. s. hu
miditas corpulēta spermatis: vt idonea mā ad vasoꝝ gñō
nē. Et subdit. si eni nō cito icideret in sinū mr̄icis: sed in in
termedio aliqua moratio fieret: anticiparet vtiq seu parua
pars z leuis existēs existeret ab humiditate. s. spm̄ z piret
. i. trāseūdo z sic nō fieret gñō. ¶ Ingt Gal. nō miror si mē
bra genitalia ab initio suas actiones nāles: que cā eoꝝ sūt
cognoscūt: qm̄ nā sic oībus dedit mēbris. Si enim hoc nō
esset: q̄re os vulue mox spmate eā incidēte clauderet peni
tus vsq ad augmentū fetus: z deinde apiret z fetus expelle
ret: z silr̄ vereꝝ per seipsum suā operationem cognoscit:
z de his amplius cap° de priapismo.

¶ De generatione embrionis. Cap. xvj.

Dixit Isido. in li° de nā fetus. si sp/
ma vtrunq a viro. s. z
muliere pmanserit in mr̄ice mulieris. p qdem
emiscent ambo ipsa spmata simul. sup. z os
mr̄icis claudit: z matrix ↄhit z colligit sup
ipsa spmata: z bñ vndiq cōprehēdit ea: sicut
stōus ↄhit z colligit sup cibū vt cōprehēdat ipsum. Cūq
ambo spmata in mr̄ice mulieris sunt ↄtēta nō quiescūt: s3
inuicē agūt z patiūtur digerēdo z preparādo mām v̾tuti
formatiue: facit aūt hāc preparatoriā digōnē virtus gñati
ua calefaciēdo ipsa spmata mediāte vita: tū ēt a calore mr̄i
cis supra spmata ↄtēte. Hic igit actione caloris. dixit Isid.
vtrūq spma colligit z ingrossat z inspissat calefactū. i. qz
calefit: de nā enim calidi est ingrossare humidū in qd agit
resoluēdo z ↄsumendo qd in eo est supfluū z aquosum z
cū sicco supfluū pmiscēdo vt digō manifestat. Et qm̄ oīa. di
xit Hip. que calefiūt spm̄ hñt. s. vētosum gñatū ex actione
caloris in mām. Silr̄ ista mā spmatū coagulata z ingrossa
ta z calefacta z in calido loco exñs in mr̄ice dr̄ hr̄e spūm.
¶ Et dixit Hip. mr̄ice itaq spirāte z hñte spūm calefactū
ītus in spmatibus reclusum: ipse idē spūs viā facit sibi ex/
tra. s. ipsa spmata querēs refrigerationez: z exit ſm mediū
spmatis cūq sit via ipsi spūi calefacto ad extra alius spūs
frigidus spirat a mr̄ice: z hoc facit p totū tp̄s gñōnis fet⁹
. s. q calefactus extra spirat z alius frigidus subintrat ad
ↄtēperandū calorē: facit aūt spūs calefactus sibijpsi viā ad
extra qz frāgit partes spmatis z sic tēdit extra: z alius sub
intrat per eādē viā: vt dictū est: frigidus a quo nutrit. i. su
stētat per refrigerationē z euētationē calidā ipsoꝝ sperma
tūꝗ quo. s. itroitu z exitu spūs spermata ipsa spumescunt.

Cūq dixit Hip. sperma. s. cōmixtū z tumefactū z spumifi
catū fuerit facit quedā pāniculū cuiusdā viscositatis: sicut
ↄtingit in pane q ponit in furno ad assandū qd subtile qd
est in pasta eius in spē pāniculi stat supficialr̄ calefacto pa/
ne: z inflatus panis pp calorē eleuat: qz ſm q̄ntitatē sue isla/
tionis z fit qdā pāniculus qz fit quedā crusta circūstās pa/
ni. silr̄ spermati cōmixto z calefacto z inflato qdā pānicu/
lus circūsit extra. ¶ Et Arꝝ. dixit 2° de gñone aialiū. cū cō
stās fuerit in mr̄icibus femelle genitura: viri ↄueniēte cor
poreo. i. genitura viri: cū eo qd segregatur a femella. i. mā
embrionis ſm ipsum segregat humidū. s. actione caloris
circūstat in circuitu pesiccatis terrestribus partibus hyme
neos. Et iterꝝ dixit 9° de historijs. cū sperma decidit in ma
tricē mox ↄstat hymē: sicut ↄtingit in humidis corporib⁹
calefactis: z deinde īfrigidatis piseron. i. circūsiccū euenit:
vt in pulmētis parꝝ īfrigidat. Et hoc hymen: vt ipse dixit
2° de gñone aialiū. de necessitate fit: nā necesse est calefacto
rū desiccari extrema. Et dicūt qdā q iste pāniculus ſ3 Arꝝ
gñat ex spermate femine: z iō dixit. s. eo qd segregat cū fe/
mella: z hoc idē voluit Gal. cū dixit. mixto vtroq spmate.
itrare ipsuz in vuluā: z in ipsa mixtione quedā loca vacua
remanet que iplētur spermate mulieris qd imixtū remāsit.
Cā aūt q̄re nō facta fuit imixtio eius totius est: vt pānicu/
lus fieret a spmate mulieris q infantulū circūdaret. Et di/
xit Haly. dū hec cōmixtio circūquaq dispergit vulue calo
re excoqtur: vñ citissime fit nebula. Et dixit Hal. q hic pā/
niculus idē facit spermati q ouo nouiter nato iuus facit
pāniculus. Et preterea dixit q saltās post sextā diē sue im
pregnationis extra hmōi pāniculū spma emisit in silitudi
nē oui nōdū ↄcepti: cuius pāniculi iuuamētū est phibitio
exaltationis spūs emissi cū spermate. s. spūs gignitiui z p
hibitio diuisionis z separationis partiū abinuicē: vt vnitū
cōmixtū sperma sufficiētē ↄtineat virtutē ad gñandū: z p/
hibitio eius a ↄtactu lesiuoꝝ. ¶ Et Gale. de predictis lo/
quēs 14° de vtil. partic. dixit. multa in vno tp̄is momēto
fiūt miracula a nā: circa pn^m ↄceptionis ipsas eniz ↄuenit
ↄhi mr̄ices q̄ citissime circa sperma z claudit totū collū: z
maxime intrinsecū orificiū eius: submergētē v̾o z humidi
tatē z asperitatē mr̄icis eius extēsam. i. tēsam z sparsaz hu
miditatē. s. veri ↄtingit ad leniēdū asperitatē mr̄icis ne ipe
diāt cōmixtionē spermatū: z ne deficeet ea z inde mēbranū
subtile fieri. s. ↄuenit. ¶ Et Aui. dixit. cū spma figit z spu
mat z penetrat spumat ad pfundū vesice cordis. i. in totuz
vbi dz creari vesica cordis: gñat pāniculus ex hoc q sper/
ma muliebre mouet sperma masculinuz: mouet aūt ipsum
tanq̄ passiuū ppinquatū actiuo: in qd actiuū necio moue
tur ad agēduz. Et 20° tertij. dixit q sperma maris ↄtinuat
se spmati femine vt ex eis simul operimētū fiat quo fetus
īuoluitur. ¶ Dicūt qdā q cā gñōnis illius pāniculi est: qz
oē humidū a sui primordio est incōstās z ſm totū z ſ3 par
tes: presertim cū hēat ↄsistere i humoroso loco: ppter que
idiget ↄtinēte z alligāte alteri: iōq corpori humano a sue
creationis primordio puidissima nā puidit de parte ↄsistē
te z ↄseruāte: qm̄ si nō illud humidū ↄtāgēs sperma cōmi/
xtū ipsum corrūperet: z ppter hoc gñōnē ipediret. Cū eni
aial fiat de mā dz saluari z cōpacta reddi: que duo stāte sic
humido nō possunt fieri. ¶ Preterea Arꝝ. 3° de gñone aia
lium. dixit. aialis īmātibus in seipsis modo quodā: post cō/
stitutionē qdem a primordio velut ouuz fit: ↄtinetur enim
humiduz pellicula subtili: quēadmodum vtiq si qs aufe/
rat testā oui. ¶ Et de causis generationis huius pāniculi
est: qm̄ nō oportebat aial gñanduz ↄtāgi a duro: vñ valet
ad hoc ne gñande vesice que subtiles sunt a matricis duri
tie tangātur: z hic pāniculus etiā ligat embrionem matri
ci. Unde hoc totum sperma suspēditur cū duobus addi/
tamētis siue corporibus matricis. Ideoq dixit Aristo. q
hic panniculus fit gratia alicuius. s. vtilitatis: immo vti/

Pāniculus fit circūcirca spma cōmixtū: que secūdinas dicunt.

litatum dictaꝝ. Et Gal. vbi ſupra ait. in eo vndiq; cuſtodi
ri ſpiritū vt nō euolās abſcedat: ſed incipiat nālis motus.
¶ Cauſaꝫ aūt ſpumificationis ſꝑmatis. Aui. 9° ſui de aīa
libus. dixit eſſe duplicē: quaꝝ vna eſt gnālis ⁊ abſoluta: ⁊
alia particularis ⁊ determinata. Et gnālis eſt actio caloris
mr̄icis in humidū viſcoſum: ⁊ hāc voluit nō eſſe principa
leꝫ cauſam: ſed ſolū ſicut adiutricem: nā calidū mr̄icis nō
agit in ſꝑmata ſicut determinatū calidū: ſed ſicut abſolutū
ſolū. Cā vō particularis eſt actio determinati calidi ipſoꝝ
ſꝑmatū regulati in actione ſua a virtute ita ꝙ agit ſpumifi
cationē ad determinatū finē. ſ. ad ipſum viuificādū ſpm̄: ⁊
iſtud calidū dixit eſſe eius principale agēs. Aui. aūt 21° ter
tij. hāc actionē tribuit virtuti informatiue: cū dixit. ipſa ap
propriata eſt res. i. virtus ꝯtinuata a creatore vt ſit prepara
ta nō ceſſans cōprehendere cū augmēto fetus: que. ſ. vtus
informatiua: vel que. ſ. virtus creatoris non cōprehendit.
Etenim eſt de ſecretis dei: qui ſit exaltatus: q eſt rex verax
laudabilis ⁊ bn̄dictus melior oībus factoribus. ¶ Dixit
itaq; Aui. cū matrix colligit ⁊ vnit ſup ſꝑma. ſ. vtrūq;. di
xit aūt ibi in ſingulari ꝓꝑ illud qd̄ patuit de Ar. ꝙ ſꝑma
nō dr̄ niſi de virili: vel ⁊ melius q2 eſt ambobus ſtatiꝫ effi
cit vnū ꝓꝑ oīmodaꝫ ꝯuenientiā quā hn̄t: ⁊ colligit ſupra
ipſum intantū ꝙ nulla interſit vacuitas neq; mediū inter
ipſam ⁊ ſꝑma: ⁊ hoc ꝓꝑ ipſius attractionem ⁊ colligit vt
ipſuꝫ retineat. ¶ Ait enim Gal. 3° de virtutibus nālibus
ꝙ retētiue mr̄icis opa eſt ꝯuenire mr̄icem ei ꝙ ꝯcipit vn/
diq; ita ꝙ ibi nunq; inuenire regioneꝫ: ſed ſiue paucū fue
rit: ſiue multū qd̄ ꝯtinet in ea plenat: ⁊ incōplete eaꝝ vētres
ꝯbi apparēt circūtractis ꝑ tunicas ei ꝙ ꝯtinet: ⁊ imediate
attingit ipſum ſꝑma nullo intermediāte humore vel alia
ſupfluitate. ¶ Et tūc ea ſic collecta. dixit Aui. pª diſpōnū
que acqrit in ipſo ſꝑmate ex opatione virtutis informati
ue eſt ſpumoſitas ſꝑmatis. Et ponens Auic. modū opatio
nis ipſius virtutis ſꝑmatis in ſpumificādo dixit. veritas
.i. cā vera huius ſpumoſitatis eſt ex hoc ꝙ virtus iſorma/
tiua mouet illud qd̄ eſt in ſꝑmate ex ſpiritu vitali ⁊ aīali ⁊
nāli ad minerā: ſiue origineꝫ: ſiue vniuſcuiuſq; eoꝝ in qua
figit. i. figi pōt ſeu dꝫ. Et creat illud mēbꝝ. i. vt creari poſ
ſit illud mēbꝝ. ſ. qd̄ dꝫ eſſe minera ⁊ origo illius ſpūs ex
eo. ſ. ex ea parte ſꝑmatis ad quā mouet: vel ex eo. i. ſpiritu
cū mā ipſum ꝯtinēte. ¶ Intelligendū eniꝫ eſt ꝙ virtus in
formatiua mouet ſpiritū gignitiuū hn̄tem predictos tres
ſpūs: nō qdem actu: ſed potētia. nā ipſe ait 9° ſui de aīali/
bus. in ſꝑmate eſt ſolū vnus ſpūs homogeneus in ſuis par
tibus dictus gignitiuus qui hꝫ oēs illos tres ſpūs virtua
liter: ſicut virtus gnātiua potētia hꝫ tres virtutes: quaꝝ il
li tres ſpūs ſunt inſtr̄a. ſ. vitaleꝫ nālem ⁊ aīalem. ¶ Dixit
Hipo. ꝙ ſupradictus pāniculus diſtat. i. ſeparat tenue. i.
ſubtile aquoſum: q2 ex tali gnāt parte ⁊ de ſpermate. i. de
parte ſpiſſa ⁊ groſſa ſꝑmatis paꝝ eſt in ſe: aliud aūt qd̄ eſt
reſiduū qd̄ eſt de groſſo retinet in pāniculo ipſo. ſ. vt fiat
ex eo embrio. Et dixit Hip. ꝙ trāſitus intus ⁊ extra ſpiritu
vētoſo fit ꝑ pāniculū: nā in illo pāniculo remanet meatus
ꝑ quem trāſit ſpūs. ſup. eſt locus vbi creabit vmbilicus ⁊
fit ſpūi ipſi dictus trāſitus iuxta mediū ſꝑmatis: naꝫ illuc
ꝓ dirigit ſpūs gignitiuus a virtute informatiua. ¶ Ait
enim Aui. 21° tertij. ꝙ facta ſpumificatione ⁊ moto ſpiri/
tu gignitiuo q eſt in ſꝑmate: repit exſufflatio tota impelli
a virtute informatiua ad mediuꝫ humiditatis. ſ. ſꝑmatis:
q̄uis enim ſpūs iſte in ſe ſit leuis ⁊ calidus: ⁊ vt ſic debeat
ferri ſurſum ⁊ ad circūferentiā: fert tn̄ ad mediū: eo ꝙ cali
duꝫ nāle eſt: ⁊ virtutis inſtr̄m: ⁊ fert ad oēm driam pōnis
ad imperiū virtutis cuius eſt inſtr̄m. Mittit aūt prius ab
ea ad mediū ſꝑmatis vt prepareᵗ locus cordis: in qua pre/
paratione: vt dicūt duo fiūt: vnū eſt veſica in medio loco: ⁊
2m̄ eſt ſpūs vitalis in ipſa veſica: ⁊ gnāt hic ſpūs vitalis vt
multiplicato ꝑ ipſum calore virtus informatiua poſſit po/

tentius gnāre cor ⁊ alia mēbra: fit aūt hoc in medio: q2 cor
dꝫ obtinere mediū locū in aīali ſicut rex mediū locū obti/
net in regno ſuo: fit ergo hoc in medio. dixit Auic. vt pre/
ponat. i. an̄ oīa appareat locus cordis quo dꝫ creari. ¶ De
inde dixit Aui. i. poſtq; facta fuerit predicta preparatio: ⁊
ipſa veſica a latere eius. ſ. loci cordis eius dextro: ⁊ ēt a lo/
co ſupremo: q2 ſupra ipſum locū due fiūt veſice ꝓꝑ reliqua
duo mēbra principalia quaſi ramificate ab eo. ſ. loco cor/
dis: q2 ab iſta veſica a qua dꝫ creari cor: ⁊ ſunt ille due veſi
ce ꝯiūcte ⁊ vnite prime vt rami trūco tāgentes ipſam veſi/
cā cordis vſq; ad horā. ſ. alicuius tpis menſurā ſine medio
ſupplēt: ⁊ ſilr̄ fiūt in illis duabus veſicis ſpūs: in ſuprema
ſpūs aīalis: vt iuuet virtus ꝑ ipſum in gn̄one cerebri: q2 il
le eſt locus in quo dꝫ cerebꝝ gnāri. Et in ea que eſt in late
re dextro ſpiritus nālis vt iuuet virtus ꝑ ipſum in gn̄one
epatis: q2 ille eſt locus in quo dꝫ epar gnāri. Dixit itaq;
Aui. 9° ſui de aīalibus. ꝙ q̄ſtatim ſpūs gignitiuus vene
rit ad mediū ſꝑmatis: tunc pm̄ ꝙ virtus informatiua cū eo
gnāt eſt tres ſpūs ſupradicti. ſ. ordine predicto. ¶ Dicunt
enim qdam ꝙ ſpūs gignitiuus hꝫ in potentia dictos tres
ſpūs qui iam gnānt anteq; mēbra: qm̄ ipſi gnānt ex mā
ſubtiliori: mēbra vō ex mā groſſiori mō prius manifeſtat
actio agentis in mā ſubtili tanq; in melius diſpoſita pati
q; in mā groſſa. ¶ Deinde dixit Aui. poſt horā ſeparant
ab eo. i. loco cordis ille due veſice ⁊ ſeparātur ſitu ⁊ diſtan
tia ⁊ diſcernūtur. ſ. figura ⁊ dimēſione: vbi in pn̄° ꝓꝑ par/
uitatem ipſaꝝ ⁊ ꝯtiguationeꝫ erāt vnite cū pª: ⁊ fit ipſa pª
veſica illud ex quo gnāt cor ⁊ dextra fit illud ex quo gnāt
epar. ſup. ⁊ ſuprema fit illud: ex quo gnāt cerebꝝ: ⁊ ne cre
das ꝙ predicta mēbra fierēt ſolū ex veſicis illis ſubdit: im
plet vnaqueq; veſica ſm̄ interiacentes partes albo. ſ. mā
ꝯueniente ad gn̄oneꝫ ipſoꝝ mēbroꝝ: ita tn̄ ꝙ ſicut pª ve/
ſica fuit ꝓ creata: ita ꝓ replet: ⁊ deinde alie: mā tn̄ ex qua
replet eſt diuerſa. nā vt dixit Aui. 9° ſui de aīalibus. in ſan
guine. i. in ſpermate ex quo creātur principalia ſunt tria.
Unū qd̄ eſt ſubtile. Aliud qd̄ eſt groſſum. Et aliud qd̄ eſt
q̄ſi flegmaticū ⁊ a coctione diminutū. Et cor format ex eo
qd̄ eſt ſubtile: ⁊ epar ex eo qd̄ eſt groſſum: ⁊ cerebꝝ ex eo
qd̄ eſt flegmaticū ⁊ frigidū: ⁊ ſic ex dictis materijs gnānt
dicta tria mēbra principalia. Et ſubdit Auic. illud qd̄ eſt
multū ſubtilius eſt pn̄m quo fit cor. Epar eſt q̄ſi de ſupflui
tate nutrimenti cordis. Et ob hanc cauſam dixit ꝙ cor eſt
pn̄m gn̄onis epatis. Medulla vō. i. cerebꝝ hꝫ gn̄onem nō
de ſubtili ſanguine ⁊ bono. i. de ſubtiliori parte ſꝑmatis:
ſed ex eo qd̄ eſt q̄ſi flegma: ⁊ ob hāc cauſam dixit 21° tertij
ꝙ 3ª veſica. ſ. ſuprema implet ſanguine ad albedinē decli/
ui. Et Ar. dixit 2° de gn̄one aīalium. honorabiliſſima ⁊
principaliſſima particula ex alimēto digeſto ⁊ puriſſimo
fit: partes aūt alie ex deteriori ⁊ reliqs ſupfluitatibus. naꝫ
vt dicit. in actione caloris in mām cordis aliq̄ pars ꝑfecte
digerit: ⁊ ex ea fit cor: aliqua pars ſupflue decoqtur ⁊ in/
groſſat: ⁊ ex ea fit epar: ⁊ aliqua pars incōplete digerit ⁊
remanet imꝑfecte digeſta: ⁊ ex ea fit cerebruꝫ. ¶ Et dixit
Aui. creator poſuit iſta mēbra in loco cōpetenti: ꝓut fuit
necīum vt ſpiritus exiret de vaſe cōpetenti: ⁊ nō fuerūt po
ſita: ꝓut mā ex qua facta ſunt mēbra: q2 tūc cerebꝝ foret
creatū in loco infimo nō in ſupremo. Dedit aūt cordi locū
in medio vt poſſit cōpetentius influere vitā in oīa mēbra: ⁊
⁊ epar in dextro vt in calidiori loco exiſtēs poſſit opa nu/
trimenti efficacius exercere. Et cerebꝝ in ſupremo vt ſen/
ſus ab eo deriuati poſſent etiā a remotis habere notitiaꝫ.
¶ Et dixit Auice. poſt duas veſicas. i. vltimo generatas
poſt primam. ſup. ⁊ ipſaꝝ impletionem ⁊ generationem
dictoꝝ trium membroꝝ principalium inchoatam: pene/
trat ad exteriorem partem humiditatis. ſ. ſpermatice ſpar
ſe. ſ. in matricem: vel ſparſe. i. dilatate ⁊ ampliate ꝓꝑ ſpu/
mificationem ⁊ veſicationē: ventoſitas. i. ſpiritus vētoſus

mandans

mandans eam. s. humiditatem vt recipiat pp̄ eam restaurationem ex matrice ꝛ spiritu ꝛ sanguine: ex spiritu qdē quātū ad euentationē: ꝛ ex sanguine quātū ad restaurationē deꝑditi: ꝛ nō solū recipit restauratione ex sanguine: sicut ꝑ alimentū reponēs deperditū. Sed etiā vt recipiat ꝑ ipsuȝ augmentū. Alia lr̄a h̄z. ventositas mūdans eā: ꝛ est melior mūdās. i. diuidēs ꝛ separās ipsa ventositas siue spūs ventosus ipsam humiditatē a medio vsq3 ad exteriorē partem .s. pāniculū supradictū ꝛ facit sibi viā. Et ista via quā facit spūs vētosus mūdās est via vmbilici ꝑ quā recipit embrio ex mā restauratione a spū ꝛ sanguine. euētat̄ enim a spū recepto a m̄rice: ꝛ nutrit̄ ꝛ auget̄ ex sanguine ex ipsa recepto. Et iō subdit Aui. ꝛ creat̄ vmbilicus post istas tres vesicas ꝛ ipsaꝝ ipletionē. Est aūt vmbilicus coopculū circa venas: quaꝝ p̄n^m^ est ex m̄rice. Spūs eni ꝑueniēs ad mediū sꝑmatis ꝛ faciens predictas vesicas mūdans penetrat vsq3 ad exteriorē supꝑficiē eius: ꝛ facit ibi trāsitū q d̄r vmbilicus: vt mediāte hoc trāsitu recipiat alimētū ꝛ mām restaurationis deꝑditi ꝛ humiditatis: ꝛ ēt spūalis sub̄e: necesse est eni oē genitū dissolui ꝛ deꝑditionē pati: q̄re eget restauratione deꝑditi: ꝛ q2 valde paruū est in p̄n° eget nō solū restauratione deꝑditi: sed ēt augmēto. Et icciro date fuerūt ei virtus restauratiua vt restauret: ꝛ augmētatiua vt augeat: verum tñ nutrit̄ ꝛ auget̄ añ creationē vmbilici ꝑ mām quā recipit mediāte pāniculo supradicto. Dixit eni Hip. q̄ toto illo tp̄e descēdēs sanguis ad ꝯcauū m̄ricis circulariter stat exterius circa pāniculū dictū: ꝛ simul cū spiritu ꝑ pāniculū. s. ꝑ meatū quē fecit spiritus mūdās in ipso pāniculo attrahit̄ interius: ꝛ ibi stās coagulat̄ ꝛ auget̄ qd̄ dȝ. Est eni toto dicto tp̄e embrio tā paruus ꝛ tā paruo indiget nutrimēto: neq3 suspēdit̄ eo tp̄e: immo nō suspēdit̄ ex m̄rice nisi cū foraminibus. i. orificijs venaꝝ terminatarū ad intrinsecā supꝑficiē m̄ricis: ꝛ hoc pp̄ attractionē nutrimēti. s. postq̄3 nō subit ei nutrimētū intrās ꝑ pāniculuȝ vel meatū pāniculi. Embrio eni nō nutrit̄ cū hoc pāniculo in vmbilico: nisi cū pāniculus in m̄rice suspēdit̄. s. mediāte vmbilico. ¶ Est aūt totū tp̄s precedēs formationē vmbilici sex aut septē dieꝝ: ꝛ iō Auic. 21^a^ tertij. dicit q̄ in primis sex vel septē diebus iformat iformatiua. in embrione nō appetēdo aliud ex m̄rice. s. mediāte vmbilico: sȝ post illud appetit: ꝛ ꝑpterea trāsacto dicto tp̄e vmbilicum format. Dixit ipse p^a^ primi. q̄ postq̄3 duo sꝑmata mixta fuerūt: q2 nō sunt sufficiētes māe vt mēbra cōpleāt venit sanguis mēstruus ad locū gñonis attractus a sꝑmatibus dictis ꝛ alterat̄ ꝛ digerit̄ ꝛ fit nutrimētū ꝛ mā mēbroꝝ embrionis. Cū tñ supradictus spūs penetrauerit ad supꝑficiē sꝑmatis creatis dictis tribus vesicis: p^m^ qd̄ creat̄ est pāniculus circundans vesicas: vnicuiq3 eaꝝ eni fit pāniculus circūdans eā: quo pāniculo formato cōplet̄ creatio vmbilici: vmbilici tñ gñō cōplet̄ añ gñonē mēbroꝝ pricipaliū. Et rō est: q2 ad cōplementū principaliū reqrit̄ auxiliū sufficiētis māe ab extra: nō eni sufficiebat mā ꝑ meatū pāniculi: vt ergo h̄ret subsidiū sufficiētis māe opoztuit informatiuā virtutē prius creare instr̄m ꝑ qd̄ tale subsidiū adueniret: ꝛ tale est vmbilicus. ¶ Dixit Auic. q̄uis gñō vesicaꝝ mēbroꝝ principaliū precedat gñonē vmbilici: cōplementū tñ ipsoꝝ mēbroꝝ principaliū postponit̄: ꝛ fit post complemētū sub̄e vmbilici. Et dixit 9° de aīalibus: hoc ideo fuit pp̄ duas causas: quaꝝ vna est sumpta a fine: ꝛ est: q2 ista mēbra principalia anteq̄3 cōpleant̄ reqrit̄ aliqd de motu māe nutrimētalis ad ipsa. Nā statim ipsis ꝯstructis debēt nutriri: ꝛ cū nutrimētū fiat eis longinquū: fuit necīuȝ aliqd fieri q̄ sit q̄si semita nutrimēti ad ipsa: ꝛ tale est vmbilicus. Cū eniȝ idurat̄ ꝛ solidat̄ embrio: tūc dixit ipse. fit cibatio eius per illud qd̄ gñat̄ in poris eius: s. vmbilici ꝛ meatibus manifeste venosis. 2^a^ rō sumit̄ a potētia agētis. nā agēs pōt citius ꝛ plus sup ꝑductione mēbri nō multū organizati q̄le est vmbilicus q̄3 sup ꝑductione mēbri multū organizati: q̄lia sunt mēbra principalia. ¶ Qñ aūt. dixit Hip. tp̄e ꝯceptionis fiet. s. vlterius ꝓcedēs rursum alij pāniculi subtiles circūtendunt̄ eo mō quo prius: ꝛ ex vmbilico ꝛ adinuicē ligamēta h̄nt. s. qbus colligat̄ fetus siue vmbilicus m̄rici. Et Aui. dixit q̄ in p̄n°. i. prius creat̄: tūc .s. post gñonē vmbilici est pāniculus. s. scōina: ꝑ qd̄ dictuȝ volūt qdam dicere q̄ scōina gñet̄ in primis sex vel septem diebus: sed hoc nō esset ꝯsonū supꝑiori dicto Hip. ꝛ subdit Hip o. augētur pāniculi s̄m q̄ auget̄ fetus ꝛ supꝑfluitates eius recipiūt. ¶ Etenim mēbranū subtile qd̄ supꝑappositū est embrioni. s. imediate. Dixit Gal. 15° de vtil. particu. est suscipiēs illud qd̄ est velut sudor: ꝛ vocat̄ auicius: ꝛ huic ab extra subiacet aliud subtilius: qd̄ alachayda vocāt ad vesicā fetus ꝑforatū: ꝛ seruat in seipso vsq3 ad partū illud qd̄ est velut vrina fetus. His v̊o ab extra suꝑpositū est corium. s. scōina totā submergēs m̄ricē ab intra vt nusq̄3 tāgāt que subiacēt: ꝛ ꝑ hāc mediāte copulat̄ m̄rici fetus. Eteniȝ in vnoquoq3 orificio ꝑuenientiū intus m̄ricē vasoꝝ ꝑ que ꝛ mēstruū ad eam ferebat̄ gñat̄ in tp̄e pregnationis aliud vas. s. arteria arterie: ꝛ vena in orificio vene: vt sint equalia nu° ea que gñant̄ in orificijs eis que in m̄rice terminant̄. Colligat aūt ea adinuicē subtile ꝛ forte mēbranū ab extra coapplicatuȝ oībus vasis ꝛ intrinsecis matricū partibus. Implātat̄ enim hoc mēbranū oībus m̄ricis partibus que sunt inter orificia: duplex submissum est: ꝛ quo explantat̄ ꝛ cōprecedit predictis vasis oībus alteꝝ duaꝝ partium in duēs vniuscuiusq3 mediā partē ꝛ cooperimētū eius fit: ꝛ custodia ꝛ colligatio ad vtrasq3 m̄rices hoc duplex mēbranum. Et subdit Gal. paruū aūt est vasoꝝ singulū nullus ꝑ explātat̄ a m̄rice sicut a radice arboris curui q ad terrā ꝓcedūt: ꝓcedētia enim modicū in ideȝ adinuicē veniūt: ꝛ ex duobus quorūlibet eoꝝ fit vnum: deinde rursum eoꝝ singulū ꝑmiscet̄ alteri homogeneoꝝ: ꝛ fit sil̄r vnum: ꝛ sic nō cessant quousq3 ad duo membra colligātur oīa illa parua: que sicut stipites qdē implātātur fetui ꝑ scōinā que est s̄m vmbilicū. Quatuor ergo. dixit Gal. ibi sunt vniuersa vasa .s. due arterie ꝛ due vene. In illis eni homogeneoꝝ ꝯuenientibus: sed semꝑ qdeȝ venis vene: ꝛ arterijs arterie ad idem accn̄tibus: neq3 s̄m aliquā partē implantat̄ fetui vena vel arteria q̄3 s̄m vmbilicū solū qui mediā regionē totius aīalis obtinet: ꝛ vene non ꝯueniūt ad aliud: sed ꝑtrāseunt ad epar. arterie alicubi trāsferūtur q̄3 ad magnā arteriā: que a corde explātat̄ implātaturq3 vena ad sinū epatis: ꝛ arteria ad portionē magne arterie que est in lūbis. Venas facile est videre mox post vmbilicū ad idem in seinuicē veniētes ꝛ facientes vnā: deinde mēbranis fortibus indutam simul ꝛ colligatā adiacentibus corporibus vnā venam illā vsq3 viaȝ que est ad viscera. ¶ Ad p̄n^m^ enim venaꝝ fetus dicebat eā ꝑuenire prius: ꝛ deinde abinde vtiq3 distribui arterijs. Itaq3 dicebat ipsas ad arteriaꝝ p̄n^m^ implātatas .s. ad sinistrū ventriculū cordis. Sed cū lōge a regionibus que sunt s̄m vmbilicū sit locatū cor nō erat tutū ꝛ impꝑiculosum velut suspensas ducere ꝑ tantā viam. erat ergo melius ꝑ breuissimā ducere distantiā ipsas ad eas que ex corde: explātant̄ aūt a corde arteria magna que supꝑiacet s̄m modū dorsi totā eius lōgitudinem cōprehendēs. Ad hāc ergo opoztebat anastemare ꝛ copulare arterias que a matrice ad fetū veniūt ꝛ copulātur ei. deducere aūt eas apud dorsum ex vmbilico siue duas manentes siue duas fientes vnā sup nullo organo in aliqua parte vie quiescere potentes: cū etiā qd̄ ab intestinis ꝛ renibus occuparet cōprehendi hec regio rōnabil̄r. vitauit. ¶ Adiacente aūt vesica cōplantat̄ fundus eius regionibus que sunt s̄m vmbilicum promptū erat ascendere in ipsam arteriam: ꝛ per totā eam velut sup fundamento aliquo itinerare vsq3 ad magnam arteriam infallaciter producuntur.

Rō quare nutrit̄ ēbrio post gñonē vmbilici: ꝛ ante ipsam.

Gño vmbilici completur añ gñonē mēbroꝝ principalium.

Modo mediāte scōina fetus matrici colligat̄ ꝑ venas ꝛ arterias.

¶ Propter qđ aūt vena nō ad gibbuz epatis: sed ad sinum implantat̃: est: qm̄ vas colere ibi implantatū est: ⁊ melius erat purgari sanguinē anteq̄z ad totū corpus distribueret̃: pp̄ qđ aūt he vene facte sunt vna mox post vmbilicū: arte/rie vo manēt due. Ait: qm̄ venis tutuz fuit vnū magnum vas facere ꝯuenientibus vix polibus est semꝑ qđ magis: ⁊ ēt ad partem epatis implantari necium erat. Arterias vō suꝑ vesicā infallaciter vebi debētes ⁊ nō mox ad sinistꝝ vē triculū cordis ꝑuenientes: nō erat necessariū fieri vnam. Et dixit Gal. predicte due vene ⁊ arterie que sunt fm̄ vmbili cū sunt hn̄tes in medio ipsaꝝ vnicū. s. poꝝ: qui ex fundo vesice extra mittit vrinaz ad alchaydeū mēbranū. Ueꝝ ex supioribus partibus eius sunt vene. sursum enim eas ire mox melius erat versus epar. Ex inferioribus etenim arte rie: etenim inferius: ⁊ has ferri a lateribus vesice vebētes melius erat. Disposuit aūt nā alterutꝝ par vasoꝝ in ido/neo loco: ⁊ pp̄ hoc velut ꝑ stipites aliquos ex matrice tra/hit embrio sanguinē ⁊ spiritū. i. aerē. Inter hec vō oīa. di/xit Gal. ⁊ vasa parua ad ipsam matricez implātant̃ velut quedā radicatio est stipitū: ⁊ noiat̃ coriū. i. scōina hec ra/dicatio multitudo existēs vasoꝝ nec numerari facil'r potē tiuz mēbrano subtili copulatoꝝ: qm̄ igit̃ duplex est mē/branū hoc: ⁊ pp̄ qđ dictuz est: ꝑ mediū enim illud ferūtur vniuerse que sunt fm̄ coriū vasa ligata simul ⁊ tecta ab eo. Alioꝝ vō duoꝝ. s. pāniculuz fetus alachoydeū noiatus: qđ ad vesicā diximus ꝯfractū esse fm̄ vnicū ad susceptio/nē vrine preparatū. Est aūt sic valde melius fm̄ pudendum vrinare fetū: sed sicut nunc hz fm̄ brachiū: qm̄ aūt totum ipsum cōprehēdit in circuitu mēbranum noiatum animiū aliam spēm humidoꝝ suscipiēs: nō erat rōnabil'r ꝑmisceri cū vrina. Euidēter enim pz illud qđ est fm̄ alachoydeum: qđ cū hoc ꝙ est subtilius ⁊ magis zantū: eo ꝙ est fm̄ ani/miū adhuc acrius existit: vt ⁊ odoratuz anxiet ⁊ ꝑcutiat in coloribus: ergo mēbranū. Qđ igit̃ in sudoꝝ rōne fm̄ ani miū accervat̃ in circuitu certuz effusum est fetui nequaq̄z nocere cuti eius potēs seorsum: aut abscessit. ⁊ separata ab hac vrina neq̄z cuti neq̄z vene: que fm̄ coriū sunt tangens ne vicinata ab eius acredine nocerent̃. Utilitas autez eius est nō nimia vtilitas ꝙ fm̄ animiū pāniculuz eleuat̃ enim ⁊ sursum currit velut natās in eo fetus vt nimis sit grauis in depēditijs que ad matricē ab hac niēte: qm̄ ⁊ Hip. dice/bat. s. in affo. quecūq̄z in vtero hn̄tes abortiūt bimenstrit̃ absq̄z manifesta cā his cotilidones mucillagine pleni sunt ⁊ nō pn̄t ꝯtinere pre grauedine fetū: sed abrumpūtur. Coti lidones aūt Gal. in ꝯ'ᵒ affo. ipsius noiat spēm vasoꝝ que ad matricis ꝑueniūt orificia. Et Aꝝ. de cotilidonibus. di xit 2ᵒ de gn̄one aialium. ꝙ oīum bidentātiuz quorūcunq̄z matrix nō vnam venā magnā ꝑtēsam hz: sed ꝑ vna spissas multas has in m̄ricibus vocatas hn̄t cotilidones ad quas vmbilicus copulatus adnascit̃. Et subdit. cotilidones aūt augmētato embrione ⁊ ꝑfecte fiūt minores: ⁊ in fine exter minant̃ ꝑfecte. Ad hoc enim predisponit embrionis nā sanguineū alimentū matricis: sicut in vbera: ⁊ pp̄ ꝯgrega/ri fm̄ modicū ⁊ multū efflоritura ⁊ femella sit corpus qđ cotilidones noiat̃. donec igit̃ minor embrio non pōt mul tū accipe alimentū manifeste sunt ⁊ maiores: augmēto au tem ꝯcidūt. Et subiungēs ad supradicta Gale. ait. hoc aūt sil'r oīb⁹ ꝯtingeret ꝑgnātibus nō natās in humido fm̄ ani miū fetus leuior fieret: ⁊ minus traheret̃ apud matricē va soꝝ ꝯnexio. Quicūq̄z vō leuiorē ipsum īpregnantē: aūt fie ri embrionē natādo in humido qđ est fm̄ animiū occiden di orificia sunt nō intelliges: qm̄ ⁊ ipsum humidū ad illa portatur. ¶ Aduenit aūt dixit Gal. ⁊ alia quedā vtilitas his humidis cōis fiens fm̄ parturitionē aialis. s. vt facil'r excidat a collo m̄ricis ꝙ nascit̃ humiditate multa eo ꝑfu so ⁊ icissis necio tūc mēbranis: nō solū enim ad lubrica/tionē ꝯfert humiditas embrioni: sed ⁊ collū m̄ricis ꝓ/ptū vt dilatet̃ vsq̄z plīm preparat: ꝑfusum enim a predictis humidis melius fit ⁊ facilius dilatat̃. maxima aūt demon stratio est huius: qm̄ obstetrices qñ repente simul efflue/rit humidū: cogūtur imitātes nām hr̄e aliquas humidita tes vt infundat collū m̄ricis. oīa enim hec sunt facile inue nibilia a nā: ⁊ vtitur sicut dictū est ad melius oībus que ne cessaria sunt. Itaq̄z his humidis que circa embrionē neces sariā hn̄tibus grauationē. al's. gn̄onē ad intristabilē vebi/tionē fetus vasa est: ⁊ ad promptū excidentiā in partibus. ¶ Et dixit itaq̄z aūt sunt subtilia ⁊ araneosa illa subtilia ⁊ araneosa ista mēbrana: vt si qs moderate tāgit ea fm̄ ano/thomias scindātur facil'r. Quare aūt nō scindūtur curren te ⁊ saltāte pregnāte vna: ⁊ hoc est ingeniatio nāe scīētis: qm̄ tenuibus corporibus positatem auxiliū est vnū maxi/mū: ea que adinuicē applicatio: que enim ex lana vel alijs aliqbus pilis vel iuulis texūtur ⁊ plectūtur ex cōpositione fortia acqrūt seorsum vnoquoq̄z paꝝ: que quo aduenīunt ibecili nā existēte: nō ergo est mirabile si q̄ttuor mēbrana subiacētia sibi inuicē foramen sibi ex cōpositione acqsiue/rūt. Sed mirabilius est: qm̄ nō solū suꝑ applicata sunt ad inuicē: sed ēt ꝙ multis partibus ꝯstringūtur: ⁊ in multis colligātur subtilis imuloꝝ ꝑductionibus venire ea volen te: vt pos'e est. nā vt ꝙ singulū fortitudine carebit: ⁊ seipso hec oīa adinuicē acqrāt: vt ergo spatiositas tota m̄ricis va caret fetui ⁊ minus a grauedine molestaret̃: ⁊ facilius in partu scinderētur: subtilia vniuersa mēbrana opata est in fallaciā eis nō ex grossitudine ⁊ duritie que grauedinēz ⁊ angustationē difficilē scissionē in partibus habuisset. Sz ex ea que adinuicē ꝯiunctiunē ingeniauit. Que aūt sit nāe ingeniatio q̄zuis poꝝ hēat vesica: ⁊ post parturitionē min gat ꝑ id aial: asi tū minime: sed tota ad vmbilicū ⁊ brancū venit vrina: ingeniationē aūt hanc nāe ostēdit opatio: quā lz tibi in anothomijs inspicienti prius sit aduenire cau/samq̄z eiusq̄z. incidēs enim peritoneon qđ preiacet vesice vmbilicū qdem supertende: qđ vō in vesica comprimē cō/prehendēs manu ⁊ inuenies vrinā effluētem ad alachoy/deum per porū qui est fm̄ vmbilicū: ⁊ etiā si compresseris rursum ipsum alachoydeum implebis vesicā. Deinde rur sus comprimēs vesicā implebis: ⁊ te illud qđ fit docebit: qm̄ pp̄ magnitudinem ⁊ rectitudinē pori qui ⁊ fm̄ vmbi licum anticipat effluere hinc vrina. amplitudo enim que est fm̄ brancū multiplex est: que enim fm̄ collū: ea vō que fm̄ rectitudinem: nec cōparere iustum est. Oblique enim est sufficiēter vesice collum: rectus vō certitudinaliter brā cus supertēso toto vmbilico ⁊ velut suspēso per vasa que sunt fm̄ corium ex matrice. ¶ Musculus aūt nullus ex/trorsum positus est vraco custos intemporanee supfluita/tis effluxionis: sicut in iam natis est: qui circa collū vesice. nullum enim tp̄s idoneum fetui ad huius supfluitatis eie ctionem: sicut in iam factis. In his enim rationabil'r mu/sculus prestitit ab extra ꝓhibēns anteq̄z iubeat rō. stringē di enim collum vesice potestatem hz musculus iste: ⁊ hūc musculum cū aial mingere elegerit exoluit ⁊ laxat tensio/nem eius: sicut ⁊ illius qui fm̄ anum cū egerere voluerit. ꝯcta enim vesica nāliter eis que intra ipsam humidis ie/ctio fit in cooperātibus aliqd ⁊ musculis qui fm̄ epigaste rium sunt cum repetitus simul exercere elegerimus.

¶ De his pāniculis dixit Haly. qñ calor est maior in matri ce statim declināte calore ⁊ penetrāte in ꝓfundum extre/mitatibus relictis induit̃ pellicula ad modū corticis ex/terius: sicut pz in ouis: que vestiūtur tunc tenuissima tela prius: ⁊ postea cortice duriore: sil'r ⁊ arbores triplici cor/tice: ⁊ fructus etiam quorūdam arboꝝ qui duabus vel tribus tunicis ꝯtexūntur. Sil'r in vtero matris fetus tri/bus pelliculis inuoluit̃ prima pellicula versus fetum te/nuissima est: ⁊ dicitur aurelia: idest purgatio sudoris. ista enim pellicula abstergit puerum a sudore: que est qua/

si tela

tela aranea. Inter hāc pelliculaꝫ ⁊ sequētem ꝓxime recipi
tur alia supfluitas.s.vrina: statim eñi sicut excolat̃ p renes
nō itrat vesicā: sꝫ p quēdā meatū dirigit̃ ad vmbilicū ⁊ ibi
exit ⁊ subintrat illas duas pelliculas: ⁊ nō expellit̃ añ par
tū: imo in partu exit cū puero: cuius retētionis cā est: vt ex
humiditate īfundat ⁊ mollificet mr̃icē: ⁊ sufficiēter ampli
ficet̃ ad exitū pueri: qȝ facilius excolat̃ p humidū q̄ȝ p sic/
cū. Exterior aūt tunica subtilior est ceteris: ⁊ cōponit̃ ex
arterijs ⁊ venis: qb᷒ defert̃ sanguis epi: ⁊ arterialis cordi:
⁊ hec est tunica silis reti. p᷒ª supfluitas nō est i fetu: qꝛ nihil
dū in mr̃ice est itrat in os: q̄re nihil descēdit ad stōm ⁊ inte
stina qȝ exeat p secessum: sed venit ei nutrimētū p vmbili/
cū de sanguine mēstruo q trāsmittit̃ ad epar: ⁊ ibidē qdeꝫ
digōnē recipit. Inuoluit̃ aūt tribus pelliculis fetus: nō pp
illud qȝ dictū est tm̄: sed vt fetus adhereat mr̃ici: nō enim
sufficit illud solū pp debilitatē in plibus locis: sed p pelli/
culas illas alligat̃ mr̃ici. ¶ De dictis quoqȝ pāniculis. di
xit Aui. fetus trib᷒ ꝯtinet̃ pāniculis.s. scōina que est pāni
culus cōprehēdēs ipsum in quo texunt̃ vene ex trāsuerso:
cuius pulsatiles diuidunt̃ in duas venas: ⁊ eius vene quie
te in vnā. Et scōs noiat̃ biles: ⁊ est iuolutus: ⁊ effundit̃ in
ipsum vrina fetus. Et tertius dr̃ abcas ⁊ est ꝓfundatio su
doris: ⁊ nō est neciū vas aliud.i. pāniculus 4ᵘˢ. dixit Aui.
supfluitati egōnis cū sit illud ex quo nutrit̃ fetus subtile:
in quo nō est durities: neqȝ fex: ⁊ neqȝ separat̃ nisi aquosi/
tas vrine ⁊ sudor. Et dixit Auic. pāniculus 3ᵘˢ q est ꝓpin
quior fetui est subtilior eoꝝ vt aggreget humiditatē resu/
dātē ex embrione. Et dixit. in retētione totius humiditatꝭ
est iuuamētū vt nō premat̃ sup ipsum.s. fetū ⁊ sup mr̃icē.
Et silr̃.i. est iuuamētū in elōgatione eius qȝ est iter vmbili
cū ⁊ mr̃icē.s. scōine. sup. qm̄ pāniculus durus.s. scōina le/
det.i. lederet ipsum fetū suo tactu: sicut ledunt̃ pp tāgētia
.s. dura ea que sunt in cute ꝓping tpis: de illis q nascunt̃
sup vlcera cū nondū sint firma ⁊ fortia si iste pāniculus nō
mediaret iter scōinā ⁊ fetū: lꝫ eñi inter istū pāniculū: ⁊ scōi
nā sit pāniculus 2ᵘˢ: tñ qꝛ iste pāniculus 1ᵘˢ nō circuit totū
embrionē: sed solū ab vmbilico vsqȝ ad partes ani restaret
ꝙ scōina tāgeret fetū in pluribus partiū suaꝝ. Et Aui. g/
dē dixit ꝙ hic pāniculus p᷒ est subtilior oib᷒ alijs. Ga. aūt
in p̊ de spmate. dixit ꝙ subtilior pāniculoꝝ est scōe: pp qȝ
dicūt ꝙ subtilitas ꝯsiderat̃ duob᷒ modis. Uno mō q̄ȝtum
ad subam rei: ⁊ sic 2ᵘˢ est subtilior p̊: vt dixit Gal. Alio mō
q̄ȝtū texturā sube pāniculi: ⁊ isto mō qꝛ iste pāniculus est
rarus ⁊ porosus vt ipsum penetret ⁊ ibibat̃ suba sudora/
bilis est subtilior. Scōs aūt pāniculus est in suba dēsus ⁊
strictus vt resistat acuitati vrine: ⁊ ne vrina p eius porosita
tes egredi possit: factus est iste pāniculus dēsior vt bñ resi
stere posset. ¶ De hoc 2º pāniculo dixit Aui. pāniculus q
seqtur hūc ad exteriora inuolutus est.s. sic dictus: qm̄ silis
est iuolutionibus.i. reb᷒ iuoluētibus: ad quē penetrat ex
vmbilico effusoriū vrine ⁊ nō ex virga: qm̄ virge meatus
strictus est ⁊ ꝯtinet ipsuꝫ lacertus ꝓpositus q soluit̃ cū vo
lūtate.i. q apit̃ volūtarie: ⁊ sunt vsqȝ ad finē extremū eius
anfractus. Et hora huius lacerti.s. in sua aptione est hora
partus.i. post partū ⁊ ꝯuersionis.i. egressionis fetus horāꝫ
nō eñi apit̃ nisi post partū: hoc aūt.s. effusoriū vrine ex vm
bilico est amplū directi itroitus.i. meatus: ⁊ nō anfractuo/
sum. ¶ Ipse aūt Aui. 14ª tertij de causis asclitis. dixit au/
ctoritate medicoꝝ ꝙ aquositas vrine imediate egredit̃ p
femur fetus in mr̃ice: qm̄ a vena vmbilici veniūt due vene
q̄si duo rami q ꝯtinuant̃ cū gibbo epis q penetrāt p siphac
⁊ mirach vsqȝ ad cutē: sed post partū claudit̃ cutis extrin/
secus: ⁊ nō amplius mandat̃ vrina p eas. Et dixit se vidisse
ista foramia ⁊ vias: veꝝ he vie post partū frustrant̃ nisi sit
ex parte accñtali: ⁊ iō nō apparēt nisi in pueritia: ⁊ fortasse
sm̄ qd apparēt in iuuētute: in senectute v̊o nō apparēt pp
ꝓcessum lōgū frustrationis eaꝝ. Dicūt qdā ꝙ ex parte nu

trimēti missi ad renes fetus qȝ mittit̃ cū aquositate mixtū
fit separatio illius aquositatis: ⁊ descēdit ad vesicā: ⁊ ex ea
expellit̃ poꝝ ad istū pāniculū sm̄ modū quo supra dixit
Gale. sed p venas ortas ab vmbilicali ⁊ terminatas ad su/
men trāsit reliq̄ aquositas. Et alij dicūt ꝙ p istas venas or
tas ab vmbilicali trāsit vrina: cū fetus nōdū est multū ma/
gnificatus: cuius vrinalis aquositas trāsit p vesicā ⁊ exit p
effusoriū vmbilici: qꝛ est via ampla magis ⁊ manifestior di
ctis venulis. ¶ Et posita fuit. dixit Aui. vrine ꝓfundatio
ꝓpria.i. vas in quo recipet̃: qm̄ si obuiaret corpori fetus
nō toleraret eū corp᷒ pp mordicationē ⁊ acuitatē suā que
in vrina manifeste pꝫ. In humiditate aūt sudorali non est
mordicatio: iō tolerat eā corpus si tāgeret ipsam. Demon/
strat aūt acuitatē in vrina odor eius acutus ⁊ ipsius rube/
do que nō inuenit̃ in humiditate sudorali: ⁊ vrina ēt si ob/
uiaret sube scōine sine medio: fortasse corrumpet illud sup
qȝ sustētant̃.s. cotilidones: ⁊ iste pāniculus nō coopit fe/
tū nisi ab vmbilico itra: ⁊ sm̄ quosdā coopit vmbilicum.
¶ Et dixit Aui. medici dicūt ꝙ pāniculus q dr̃ iuolutus
creat̃ ex spmate mulieris: qȝ est paꝝ ⁊ minus spmate viri:
q̄re nō fuit posse vt esset amplius pp paucitatē mãe. factus
est aūt lōgus vt ꝯtinuaret̃ fetus cū iferiori parte mr̃icis.s.
mediāte scōina coartatus est ab humiditatibus oibus: q̄/
re nō est excusatio qn penetret ad sudorē effusoriū amplū.
Exponūt coartatus.i. priuatus vel paup factus. ¶ Et di/
xit Aui. vene scōine hñt duas tunicas subtiles.s. ad silitu/
dinē zirbi que sunt in ipsa scōina: sicut in zirbo: ⁊ texunt̃
in eo.s. vene ipse tā pulsatiles q̄ȝ nō pulsatiles: qȝ est inter
illas tunicas ⁊ ꝓuenit vnūqȝqȝ genus eoꝝ.s. venaꝝ ad se/
cūdas venas.i. quietā ⁊ pulsatileꝫ: sed vene quiete.s. cū in/
grediunt̃ corpus fetus abbreuiāt spatiū ⁊ epar: q̄re fiūt ve
na vna vt sit salubris ⁊ penetret ad gibbositatē epatis: vt
eūo.s. sanguinis ex eis in epar: si penetraret in ꝯcauū epis
nō cōprimat fel in ꝯcauitate eius.s. existēs: ꝙ si cōprimeret̃
redūdaret ex ea colera ad epar. ¶ Assignat̃ ēt alia cā que
est a gibbo epis imediate ramificat̃ vena magna portans
sanguinē nutritiuū ad oia mēbra quē dicta vena portat a
mr̃ice ad epar fetus. Sed dixit Aui. ꝙ illa vena in rei veri
tate nō egredit̃: nec hꝫ ortū nisi ex epe.s. fetus: ⁊ nō ex scōi/
na vel mr̃ice: sed descēdit ex scōina ad vmbilicū ortū. Alia
lr̃a hꝫ. nō descēdit ad vmbilicū ex scōina. sup. sed ex epate
fetus: ⁊ est clarior: ⁊ dispartit̃ illic.s. in vmbilico apud ꝓn
cipiū scōine: ⁊ fit due vene ⁊ egrediunt̃.i. diuidūtur iste ⁊
minuūtur.s. se diuidēdo ꝓcedūt in scōina ad orificia vena
rū que sunt in mr̃ice que vocātur cotilidones. ¶ Et qꝛ vt
supra apparuit Gal. videt̃ dicere oppᵐ: iō Auic. adduxit
motiua eius: ⁊ sunt duo. Primū qꝛ ipse sunt apud orificia
.s. venaꝝ mr̃icis que eis accidūt.i. ꝯtinuātur tenuiores: ⁊
sunt q̄si extremitates ramoꝝ. q.d. tenēt silitudinē radicuꝫ
arboꝝ que in sui initio sunt tenuiores arbores: ⁊ sicut ar/
bor orit̃ ex sua radice: ⁊ nō radix ab arbore: ita erit hic de
istis venis. ¶ Scōm est: qm̄ ipse nō descendūt.i. nō habēt
originē in primis: nisi inde.s. ex orificijs venaꝝ mr̃icis: qm̄
ipse assumūt sanguinē illic.i. nutrimentū ⁊ nō ex epate fe/
tus: sed deferūt ad ipsuꝫ q̄re extimat̃ ꝙ ipse oriant̃ illinc.
¶ Sed dixit Aui. duo ꝯsiderant̃ de istis venis. Unuꝫ pp
qȝ extimat̃ ꝙ gñantur ab epate fetus: ⁊ est ꝯsiderare am/
plitudinem istius vene.s. orificij eius qȝ magnū est apud
epar. Aliud est pp qȝ extimat̃ ꝙ oriant̃ a mr̃ice: ⁊ est cōsi/
derare ꝯuersionē ad sanguineitatē.i. ꝯuertere intētionem
ad locū vnde sanguinē sugūt. Ueꝝ Aui. declarās veritatē
huius dixit ꝙ ꝯsideratio p᷒ª est consideratio foraminis: ⁊
meatus in meatu. Cōuersionis v̊o.i. ꝯsideratio ꝯuersionū
venaꝝ ad suctionem sanguinis sunt. sicut instrumenta su/
perficieꝝ cōprehendentium foramen.i. sicut ꝯsideratio su
perficiei membroꝝ respectu p̄ime: que ꝯseruat membra
ipsa: ⁊ sic innuit ꝙ melior est consideratio p̄ima: ⁊ per

ɔñs q ortum habebat ab epate ⁊ nõ a matrice. Argm eniꝫ sumptũ a suba vene est ab essentia ipsius vene ⁊ argm a suctione sanguinis est argm a re accñtali. Ar. vñ 2° de gñone aialiũ. voluit q ista vena habeat ortũ a corde: eo q cor añ epar eget sanguine.

Arterie qbus euentas cor embrionis.

¶ Et dixit Aui. q arterie simul aggregant ad arterias. s. ex parte mřicis ⁊ ex parte fetus: ⁊ si acci pies pnm eaꝝ ex scdina inuenies eas penetrãtes ab vmbilico. i. p vmbilicũ. s. ⁊ pcedere ⁊ sustẽtare sup vesicam. i. sup partes vesice ad arterias magnas que sunt sup dorso. ipse eniꝫ. s. partes supra vesicã sunt mẽbra ppinquiora: ad que pole est vt ipse arterie ligent illic: cũ qbus sunt ligate pãniculis laxis. i. mollibus: deinde sunt penetrãtes in arterias sempiternas: que nõ apiunt in aiali vsqꝫ ad finem vite suet qm si aliqñ apirent esset mors: ⁊ has qdam vocat arterias sempiternas que cũ fetu incipiũt ⁊ cũ eo desinũt. Aliq tñ dicũt q ly que nõ apiunt: refert ad ipsas arterias terminatas. Et est sẽsus q iste arterie post ptũ nõ apiunt. i. nõ pulsant: q frustrant: ⁊ nõ est amplius opus eaꝝ. Et hoc est: vt dixit Aui. manifestatio sermonis medicoꝝ. s. q oriant a matrice ⁊ terminent illic. Sed in veritate. dixit Aui. isti duo rami. i. iste due arterie sunt duo rami: quoꝝ origo vera est ex arterijs: ⁊ ſm ɔsideratione predictã. s. origine venaꝝ dictaꝝ. Et dicit Auice. medici dicũt q nõ ɔuenit eis ambobus vt vnirent aut extẽderent ad cor pp lõgitudinẽ spàtij ⁊ inuentionẽ separãtiũ mẽbroꝝ ⁊ ipedientiũ ipsaꝝ transitũ. Et pptera q appropinquat spatiuꝫ ambaꝝ eis qbus ɔtinuat non indiguerũt vnitione. s. vt ex eis ambabus fieret vna sicut indiguerũt vene. Et p istas arterias euẽtaꝫ cor embrionis quousqꝫ exeat ad lucem. Et pptera dicũt medici q arterie ⁊ vene penetrãtes ex corde in pulmone. s. arteria venalis: ⁊ vena arterialis in illa hora. s. qua fetus est in mřice nõ ɔferũt iuuamentũ magnũ in anhelitu: ⁊ ɔuersum est eaꝝ iuuamentũ ad nutriendũ: q factus est vni ad alteꝝ meatus. s. p quem trãseat nutrimentũ: sed hic meatus opilat ⁊ frustrat apud partũ. i. post partũ: q nõ est opus eo: cũ postea illa vena ⁊ arteria exerceãt opatiões suas. Et pptera pulmo nõ est nisi rubeus in embrione: q nutrit sanguine rubeo subtili ⁊ nõ respirat illic: ⁊ ideo nõ albificat: sicut post partũ: q nõ albificat ipsum nisi mixtio aereitatis que sibi miscet in respiratione post partũ: dicsit q dum fetus est in matrice tota intẽtio nature: circa pulmonẽ ⁊ partes eius est in nutricatione eius: ⁊ a vena chilis est via quedã ad venã arterialem: ⁊ a vena arteriali est via ad arteriã venalẽ p quã trãsit sanguis quo fetus est in matrice de. vna ad aliaꝫ: sed post partũ claudit ⁊ frustrat hec via sic q sanguis nõ possit ire p viaꝫ: tñ añ partũ bene põt ire: ⁊ hec oia inuenies clare ab Aui. 9° sui de aialibus.

¶ Dixit Alb. in suo de aialibus: q vna vena pulsatilis venit a corde siue ab arteria cordis pueri ad scdinã ⁊ nõ spargit in ea: sed simul vadẽs dirigit orificia ad qsdam venas pulsatiles mřicis: ⁊ fugit p illa orificia sanguinẽ subtilem qui est cũ spiritu ad nutrimẽtũ mẽbroꝝ spiritualiũ ipsius fetus: pp qd qdam dixerũt p illa orificia introduci sanguinẽ ⁊ aerem receptũ. ¶ De venis aũt nõ pulsantibus dixit q qdam medicoꝝ dixerũt eas ex matrice ortũ hr̃e: sed eorũ rõ non admittit: nõ enim sile est qd dicũt q sicut cotilidones fructuũ pcedũt ex arbore ⁊ nõ ex fructibus p quos sugũt fructus ex arbore nutrimentũ: q ita iste vene p modũ cotilidonũ pcedunt ex matrice p quos embrio nutrit. hec enim sunt in eo sexuũ virtutes pmixte. Sed vis informatiua aialiũ est in semine: nõ in matrice: ⁊ ideo vis que informat fetũ informat cotilidones.

Qd membꝝ sit primũ qd generatur.

¶ Qd aũt mẽbroꝝ p ⁊ añ reliqua gñet de principalibus varie est inuenire ab auctoribus. ¶ Gal. nãqꝫ in li° de spmate. ⁊ sicut recitat Aui. vt infra patebit. dixit Hipo. voluisse q pm mẽbꝝ qd gñat est cerebꝝ: ⁊ post ipsum oculi. ⁊ opinatus hoc ideo fuit Hip. q in abhorsibus pꝫ caput esse maius oibus alijs mẽbris. Et silr testat hoc dixit Hipo. dispõ pulloꝝ oui. nã in ouo extracto de sub gallina cũ aspicit in sphera solis pm mẽbꝝ: qd sensui manifestat est caput ⁊ oculi: sed in capite ɔtinet cerebꝝ. Dictũ Hipo. arguit q illud qd p manifestat p gñat. ¶ Quidam aũt antiquoꝝ dixerũt q pm mẽbꝝ qd gñat est epar. ¶ Quidaꝫ dicũt q Gal. fuit huius opinionis. Aui. aũt attribuit eaꝫ Hipo. Et motiuũ dictoꝝ est q illud mẽbꝝ prius format: cuius opatio prius necia est: sed ps operatio necessaria est opatio nutrimẽti. Viuit eniꝫ. dixit Ar. embrio p vita plãte: opationis aũt nutrimẽti pnm est epar. ¶ Ar. vo 2° de gñone aialiũ. dixit. mẽbꝝ qd segregat prius actu est cor: ⁊ hoc modo nõ solũ in sensu palã accidit: sed et in rõne: qm cũ ambobus segregatũ sit opꝫ ipsum seipsum disponere: qd facit queadmodũ principiata ples a pr̃e: q opꝫ pnm hr̃e a quo ⁊ posterius intus futuꝝ: ⁊ nõ solũ q dubitabit vtiqꝫ qs qñ: sed q necesse est vnaqueqꝫ separatio particularis hec existere pm ⁊ ex quo augmentũ existit: ⁊ motus alijs particulis. Cũ enim aial hẽat motũ ex seipso: opꝫ q in eo prius fiat illud mẽbꝝ a quo fiat pnm motus ⁊ p cuius motũ habeant alia mẽbra que mouent: sed tale mẽbꝝ nõ est nisi cor. ¶ Dicũt q hõ ⁊ oẽ aial pfectũ est quasi qddã vniuersum: sicut ergo in toto vniuerso est dare ſm hũc ordinẽ p quẽ videmus aliqd qd nunqꝫ a motu cessat: p cuius motuꝫ oia alia hñt q mouent. Ita in hoie ⁊ in reliqs pfectis aialibus est dare aliqd mẽbꝝ qd nunqꝫ a motu cessat: ⁊ p cuius motuꝫ oia alia mẽbra hñt q mouent: ⁊ tale dicũt esse cor. Et dixit Ar. 16° de aialibus. cor p format ⁊ p viuit ⁊ vltimo morit. ¶ Dixit aũt Aui. qꝫuis q ab Hipo. dicat. s. ab aliqbus q ipse voluit q pm mẽbꝝ qd creatur in aiali est caput ⁊ oculi: ⁊ hoc testat dispõ pulloꝝ oui qm in pullis cũ creant in ouis p pꝫ caput ⁊ oculi ⁊ nõ cor si ouũ rumpat: tunc tñ qꝫuis sic appareat alr est: q cor cũ sit primis creat nõ est in oi re creata in pn° manifestũ. s. apparẽter tñ occulte: vel tñ non apud oẽm hoiem: ⁊ tñ nõ sequitur: nõ pꝫ. ergo nõ est ita in re: q hoc nõ apparere est pp defectũ nostre inqsitionis ⁊ nõ rei ingrende que est valde paruũ qd: vt dicet. Et sensus sup rem paruã est tñ prudẽtum: vt dixit Galẽ. pnosticoꝝ 3°. tñ illud qd dixit Hip. assentit Isaac de vrinis. cũ ibi assilat hoiem arbori inuerse. Et dixit Aui. q dicũt q rectiuꝫ est. s. in rõnali ⁊ bona gñone: vt sit pm mẽbꝝ qd creat epar: qm nutrimẽtũ. i. ɔuersio ⁊ assilatio mãe extranee ad mãm gñoni subtam est ps opatio corporis. i. que debet corpori gñando pp penuriaꝫ prime mãe subiecte: quare pm erit mẽbꝝ: qd est eius minera: ⁊ sic epar qñ sit res. i. esse ordinis creationis membroꝝ ſm appetitũ eius ⁊ desideriũ. i. ſm appetitũ nãe in desiderãdo sibi mãm sufficientẽ sibi subijcere: qd est pnm eius in gñando. Dixit Aui. tñ ſm rei veritatem pm mẽbꝝ qd creat est cor: eo aũt genito gñant alia: veꝝ cũ cor creat nõ est in primis res apparẽs manifesta sensui: eo q creat paruuꝫ ⁊ in medio alioꝝ mẽbroꝝ: ⁊ vñ sic nõ põt repñtari sensui: sed pp non repñtare se sensui sicut caput. dicebat Hipo. ⁊c. Et dixit q dictũ dicẽtium q epar prius creat est dictum corruptũ ſm experientiã. nã expimẽtatores qui studiosi fuerũt in hac re nõ testificant illud omnio: ⁊ et est corruptũ ſm rõnem: ⁊ est q illud mẽbꝝ p gñat: cuius opatio est p necessaria: sed opatio p necessaria est opatio ⁊ sustẽtatio vite ⁊ caloris nãlis. Mẽbꝝ aũt operãs in re nutrimẽti non põt opationem facere sine sustẽtatione vite ⁊ sine calore nãli: ⁊ cũ non habeat epar hoc ex se: sed ab alio: opꝫ ante ipsum esse mẽbꝝ a quo sustentationẽ vite habeat ⁊ calorẽ nãlẽ: sed tale est cor. Et pp hoc idem argm pꝫ q cor est genituꝫ añ cerebꝝ ⁊ ante oia alia mẽbra: ⁊ pꝫ q opatio eius preuenit operationẽ alioꝝ. Operatio eniꝫ cordis est spiritũ gñare vitalẽ: qui cũ sit mã spiritus aialis ⁊ nãlis: erit necessario añ illos. Q aũt opatio vite sit necia añ opationeꝫ nu

trimenti

trimenti satis est per se manifestũ. nã imediate post aiationẽ
fetus opatio vite est necessaria. nõ aũt opõ nutrimẽti. Uirt⁹
isormatiua in dispõne formationis. dixit Aui. nõ idiget nu
trimẽto: dũ nõ accidit fetui resolutio sensibilis faciẽs sensi/
bile nocumẽtũ: vñ egeat̃ restauratione resoluti. Et dixit. A.
φ si volẽtes φ opõ nutritiue p̃cedat vel saltẽ sil' fit cũ vitali:
dixerint φ cõprehẽsio. i. formatiue est a generante. s. patre: ⁊
sic simul eruntiste due virtutes quali' ergo erit φ illa. s. vita
lis añcedat in modis suis. i. opationibus suis. Et hec dispõ
alia. s. virtutis nutritiue fit inuẽta in embrione sanguineo. s.
q̃ztũ ad vesicas principaliũ in siphac. s. epatis ⁊ extẽsio eius
fit extẽsio aliq̃. sup. q̃zuis fit minor in vesica alia media ⁊ q̃z
in suprema: vel ⁊ hec dispõ alia nutritiue fit iuẽta in embrio
ne sanguineo. i. in significatiõe vel sanguificatiõe cordis in si
phac. s. cordis ⁊ extẽsio eius ⁊ augmẽtũ: qd̃ ẽ ẽt d opõnibus
nutritiue i siphac cordis: ⁊ sic extẽsio aliq̃. i. aliqd̃ augmẽtũ.
Et sic in dictis v̄bis A. inuit φ virtus nãlis sil' fit cũ iforma
tiua sm̃ ambas opõnes eius q̃ sunt nutritio ⁊ augmẽtatio.
Et q̃zuis ista dicta sint ꝯ illud qd̃ dixerat: tñ non soluit: q2 iã
dixerat necessariaz fore opõnẽ vitalẽ p̃cedere. sup. ẽt dato φ
iste ambe virtutes sil' darent̃ a patre. Dicunt φ q̃zuis vesica
augeatur non auget̃ vero augmẽto qd̃ ꝓcedit a virtute cre/
scitiua: sed augmẽto non vero qd̃ est quedã extẽsio que non
ꝓcedit a virtute: sed a spũ ꝓpellente ⁊ inflante: sicut vesica
auget̃ qñ inflatur. ℂ Ex dictis supra pꝫ φ de opõne prima
informatiue est gñare tres spũs. s. vitalẽ aialem ⁊ nãlẽ ⁊c. q̃/
re cor hꝫ ante gñationẽ epatis instrm̃ ꝯueniens virtute nu/
tritiue. s. dcm̃ spũm nãlem. Et pꝫ φ q̃zuis simul a generante
dent̃ virtus vitalis ⁊ nãlis: non tñ simul incipiunt operari:
sed illa primo incipit cuius opõ est magis necessaria. Et di/
cunt φ qñcunq3 plures potẽtie cõstituunt vnã essentiam in
eodẽ subiecto illa potentia d̃r esse prior ope cuius prius pꝫ
aliqs effectus. modo potẽtia aialis vitalis ⁊ nãlis ꝯstituũt
essentiã corporis humani: ⁊ effectus potẽtie vitalis apparet
prius q̃z nãlis: ergo ipsa est prior. virtus. n. nutritiua dupli/
ci respectu p̃supponit vitalẽ: vnus est cõis oibus virtutibus
⁊ est prioritas caloris nãlis ⁊ vite: ⁊ alius est ꝓprius ipsi nu
tritiue tm̃: ⁊ est necessitas finis nutrimẽti qui est duplex. s. re
stauratio deꝑditi ⁊ augmentum. Restauratio aũt dissoluti
nõ põt fieri nisi aliqd sit prius sensibiliter dissolutũ: ⁊ tũc in/
diget restauratione. hic aũt vitalẽ p̃supponit: q̃re ⁊ ipsi nãli
prior erit hac prioritate: Cum quid subsistit ⁊ non dissoluit̃
sensibiliter neq3 auget̃. Sed virtus alicuius in eo opatur p̃
ter nutrimentũ. Demonstrat̃ ẽt φ vitalis opatio p̃cedit opa
tionem nutritiue sic. ꝑ illud qd̃ hꝫ ab Aristo. 6. physicoꝝ. i.
φ in oi motu opꝫ esse mouẽs ⁊ motũ: ⁊ ꝑ qd̃ mouet̃: quare
ad hoc vt fit nutrimẽtũ opꝫ esse mouẽs. s. mẽbrũ nutriendũ
hñs suam distinctã essentiã ad quã fiat ipsius nutrimẽti as/
similatio: ⁊ opꝫ esse medium: ꝑ φ habeat moueri: ⁊ opꝫ esse
motum. s. ipm̃ nutrimentũ: q̃re añ ipsum nutrimentũ: φ est
motum opꝫ esse mẽbrum ꝑ φ mouet̃. Et hoc intelligenduꝫ
est de nutrimẽto ab extrinseco veniẽte. ℂ Cor itaq3 est p̃mũ
mẽbrum qd̃ gñatur: tñ gñatio alioꝝ principaliũ. s. cerebri ⁊
epatis est gñationi cordis satis annexa quo fit vt non soluꝫ
viuat fetus vita plante: sed vita aialis: ⁊ vt si accidat fetui
resolutio possit illius fieri restauratio. Creato tñ corde dñt
cor creat alia mẽbra. eteni spũs gignitiuus q erat in semine
reclusus statim cũ sua virtute gñatiua ⁊ informatiua petit
cor: ⁊ in eo sibi sedẽ eligit: ⁊ eo mediãte: ⁊ ac ẽt mediãte spũ in
corde creato cor creat alia mẽbra. s. spũ gignitiuo tanq̃z prin
cipali instrõ: ⁊ spũ in ipso corde gñato tanq̃z instr̃o coadiu
uante: ⁊ ipse qdẽ spũs gignitiuus non gñatur in corde geni
ti: vt qdã iam crediderũt. Prima tñ mẽbra q̃ cor creat sunt
ipsa mẽbra alia principalia: ipsa. n. merito añ alia membra
gñantur: cũ egeant alia oia opõnibus ipsoꝝ. Et Arꝭ. qdem
scdo de gñatione aialiũ. voluit φ cerebrũ generet̃ añ epar.
Ait. n. q̃ circa caput ꝯtinent̃ accipiũt generationẽ post cor:

Cor p̃io generatum alia mem bra generat ⁊ p̃io p̃cipalia

⁊ ab alijs mẽbris in magnitudinẽ differunt. etenim multuꝫ
est humidum a principio ꝓꝑ cerebrũ: q2 ꝓpter cerebrũ a p̃n
cipio caput maximũ est. ℂ Gal. n. de vtilitate particularum
innuit. ⁊ sil'r Aui. ẽt φ epar est primũ membrũ: qd̃ creatur
post cor: q2 in vesica eius primo incipit considerari sanguis
⁊ ingrossari q̃z in vesica aliorũ. Et dñt quidam sic fore veri/
tatem: ⁊ imo ⁊ si epar hẽet operationẽ suã sine operatione cor
dis verũ foret verbũ dicentiũ nãm gñare mẽbra ꝓpter ope
rationis sue necessitatẽ. Dixit Aui. maius mẽbrum qd̃ gña
tur in primis est epar: deinde cor: deinde cerebrũ. Et de ma/
gnitudine qdẽ epatis: dixit Gal. is. de vtilitate particularuꝫ
dignũ admiratione magnitudo epatis in embriõibus mox
sm̃ principia qñ primo est videre singulã fetus particulam
formatã ⁊ plasmatã: ⁊ nihilominus vsq3 ad partũ plurima
mẽsura vltra ꝓportionem aliarũ particularꝝ excedit epar in
primis tẽporibus excedit aũt nõ modicũ ẽt vsq3 ad partuꝫ.
ꝯñr aũt cerebrũ ⁊ cor excedunt aliaꝝ particularũ ꝓportio/
nem: ⁊ fit hoc: q2 venarũ quidẽ principiũ est epar. arteriarũ
vero cor: ⁊ neruoꝝ cerebrũ. Rõnabile est ergo sicut domorũ
fundamẽta ⁊ nauis carinã primo fundatores siue cõditores
figentes post hoc infallaciter in tectum eodẽ modo in aiali
bus. nã ab ipso principio infallaciter consistit singulũ vaso
rum ꝓducẽs genus. i. ꝓtendẽs ad totũ corpus. Maiori er/
go existẽte vtilitate fetui: ea q̃ ex venis seu vsq3 plm̃ ꝓueniẽ/
te ad instar plante principium mox ab ipsa gñatione fortissi
mum fuit. cerebro vero ⁊ cordi ⁊ originibus q̃ ab eis explã
tantur vtilitas: q̃ a venis. s. ex latione nutrimẽti eis necessa/
ria est. Cũq3 absq3 sanguine nedũ gñari: sed ẽt nedũ augeri
pñt. epati vero ⁊ venis arteriarũ modica vtilitas est. neruo/
rum aũt nulla añq̃z ꝑficiatur fetus. Et in his verbis innuit
Gal. φ epar generat̃ ante cerebrũ: ꝓpter hec ergo dixit Ga.
magnum venarũ genus. s. epar. nã mox a principio gñatum
est. Et Aui. dixit nono sui de aialibus. φ epar in sui princi/
pio respectu cordis ⁊ cerebri reperitur multũ magnum: q2
illo tp̃e multũ indiget sic operatione cerebri: q2 nõ multum
indiget tunc sensu ⁊ motu: q̃zuis tñ in principio cerebrũ sit
valde paruũ: in ꝓcessu tñ cũ gñant̃ alia mẽbra repit̃ caput
valde magnũ: qm̃ dixit. A. ex eo multa mẽbra debebãt ori/
ginẽ hẽe. Qz aũt dixit Arꝭ. vbi. s. φ cerebri ⁊ oculi: q2 frigi
⁊ hũidi: ⁊ humidũ est multũ: a p̃ncipio sunt magni: postea
vero exprimẽte ⁊ digõ solidatur. s. humidum eoꝝ: ⁊ magis
ꝯcidit cerebrũ. s. ⁊ magnitudo oculoꝝ hꝫ veritatẽ: vt dicũt
post natiuitatẽ fetus. vel fortasse: vt dixit. A. post generatio
nem alioꝝ mẽbrorũ sem̃p referẽdo hoc ad ꝓportionẽ alioꝝ
mẽbroꝝ. ℂ Et dicũt quidã φ añ generationẽ secũdine em/
brio nutrit̃: q2 lꝫ non hẽat alimẽtũ ab extrinseco: queadmo
dum dixit Arist. 3. de generatione aialiũ. inuenit̃ qdẽ qd la
cteũ quo germẽ nutrit̃. Et. A. dixit. φ creature prime. i. em
brione añ generationẽ secũdine nutrimẽtũ est magis ꝓpin
quũ q̃z post generationẽ: cuius generatio est añ alios supra
dictos pãniculos: cũ ꝑ ipm̃ trãsmittat̃ fetui nutrimẽtũ: ⁊ ẽ
eius generatio a virtute isormatiua vitali calore eo mõ fcã
quo arbor generat̃ cũ corticibus ⁊ ramis. ℂ Dixit Aui. in
hac dispõne. s. in q̃ iam creata est vesica prima q̃ est cordis
illa q̃ de vesicis duabus alijs est sanguinea: nõ q2 in se sit san
guinea: sꝫ sic dixit: q2 est illa in q̃ dꝫ fieri generatio epatis: ⁊
ꝑ ꝯñs sanguinis: ⁊ q2 ẽt dꝫ fieri: vt dcm̃ est supra: sanguine
grossiori. ꝯuertit̃ ad sanguineitatẽ. q2 icipit condẽsari in eo
sanguis ⁊ coagulari: q2 post sextã diẽ vel vsq3 ad decimã ad
plus: apparẽt in vesicis aliq̃ gutte sanguinis: q̃rũ apparitio
est ad minus in sexta die. ad plus aũt in decima die. Et tunc
dixit. A. ꝯuertit̃ vmbilicus ad formã vmbilici sensibiliter:
⁊ sic anteq̃z cor ⁊ alia principalia ꝯpleant̃ vmbilicus est ꝑ
sensibiliter ꝯpletus. Post dictos aũt dies fetus apparet to/
tus sanguineus: vt iferius apparebit ꝓꝑ sanguinẽ q attrahi
tur ad ipsuꝫ: ⁊ hoc vsq3 ad. i3. dies: ad minus iclusiue: ⁊ vsq3
ad. i7. ad maius. Et post hos dies verificatur ⁊ itelligit̃: qd̃

dixit Aui.s.ꝙ tunc recipiunt dispõnes ꝯuersionez spmatis ad ꝯceptionē.i.tunc recipit mā gñationis dispões ad recipiendū formā aiati. Appellauit aūt mām dispões ad denotandū ꝙ mā solū tꝫ locū passiui. Et dixit dispões in plurali: vt ꝑ hoc indicaret ꝙ de mā vtriusqꝫ spermatis intelligeret. ¶ Et ex dicto verbo Aui. acceperūt qdā ꝙ añ ꝯplementum totius organizatiōis corporis aīa recipiat in corde. in illis.n.diebus q̄dā mēbroꝝ ad soliditatē.s.disponunt: ⁊ in istis.s.ꝑtibus solidatis ⁊ mēbris principalibus iā pꝫ ĩpressio ⁊ q̄ztitas sensibilis: ⁊ ista q̄ solidant sunt mēbra spmatica. Et qdā supplēt ꝙ q̄dā nō ad soliditatē. ⁊ ista sunt carniformia q̄zuis spermatica añ carniformia generent: ⁊ quedā ꝯuersionē recipiūt ad hoc vt cōpleat creatio cordis ⁊ membroꝝ primoꝝ cū penetret ꝑ ipsa spūs gignitiuus: vt faciat sibi arterias: ⁊ epar vt faciat sibi venas: ⁊ cerebꝝ vt faciat sibi neruos ⁊ nuchā. generant.n.mēbra principalibus deseruiētia añ alia: ⁊ inter ipsa prius arterie: deinde vene: ⁊ vltio nerui ⁊ nucha: ⁊ sic incipiūt separari abinuicē principalia: ⁊ inter ea fiunt meatus.s.mēbra deseruiētia eis ꝑdicta q̄ apparēt vel q̄dā lineationes. Oēs.n.dixit Ar.2° de gñatione aialiū circūscriptiones determinant prius: posterius aūt recipiūt colores durities ⁊ mollities. Et dixit Aui. Et sunt extremitates iam lineate: sed nōdū sepate itegre: ⁊ vasa eius.s.sunt lineata: sed nondū sepata. Deinde ꝑuenit res ad hoc vt fiant extremitates. Dixit Ipo.vbi.s.ꝙ melius.i.citius ramificantur interiora. Et Ar.dixit.16.de aialibus: nō formant aīalia queadmodū lignea ⁊ lapidea: vt formant exteriora priora interioribus: vt Democritus dixit. qm̄ res est ecōuerso.s. ꝙ interiora formant prius exterioribus. nō.n.est: vt Democritus putauit: ꝙ exteriora sint velut locus locans interiora tanq̄z faciēs ad eē eoꝝ: sicut matrix facit ad esse fetus: lꝫ sit tanq̄z locus faciēs tanq̄z ad ꝯseruationē eoꝝ. Neqꝫ est sil'e vt ipse putauit in nālibus ⁊ artificialibus ꝙ interiora artificialiū non pñt fieri sine exterioribus. Unde notāt ꝙ dr̃ia nature informantis ad artificē est duplex vna informatione q̄ fit ꝫm totū.s.intus ⁊ extra ⁊ alia mãe subiecte. Dixit Gal.2. de nālibus. ꝙ nā particularis formans totas ꝑ totas ⁊ non solū exterius eas plasmat ⁊ nutrit ⁊ auget: ⁊ ꝙ nulla est itāgibilis eius pars neqꝫ inoperabilis: neqꝫ intractabilis; sꝫ factores statuaꝝ solū exterius ordinant mãs ꝫm ꝙ eas tractare pñt. profundū vero intactū ⁊ inartificialē ⁊ ociosū ꝫ vt vtiqꝫ nō potēte tāgere ⁊ intrare ad vniuersas partes mãe: ⁊ ita ꝑ singulū obiectū artificis manēs non q̄lis fuit a principio: extrorsum vero solum ornat ⁊ figurat. nā aūt illius custodit nūq̄z spēm sanguinis q̄rauit prius aialia siue mā aīaliū. Deinde nā agēte fit sperma: ⁊ deinde mēbra: ⁊ nō remanet sanguis neqꝫ spma sicut statue remanēt lignū vel lapis seruantes aliq̄z spēm. Et intellexit ꝑdicta de spē nālis sube q̄ ē qditas rei. Dixit.n.Ar.in de ꝓcessu aialiū. Nā nihil facit frustra: sed oīa ad melius aspiciēs vnicuiqꝫ ꝯtingētiū ⁊ saluantem ꝓpriā subaꝫ.i.qcqd erat ipsius eē ⁊ nihil facit peius: ꝙ ēt Gal. vltimo de iterioribus asserit ⁊ declarat dicēs. Nā existens sapiēs ⁊ sapiētissima est sollicita in regimie aialis: ⁊ sollicitudinis cuius nō est finis. Et dixit scdo de ꝯplonibus. virtus informatiua est in mā nā sapiētia ⁊ prudētia ex qbus rebus Ipo.dubitans dixit. ꝙ est digna vt sit ꝑncipiū altioris ⁊ maioris ⁊ ꝓpinquior: vt sit diuina: q̄re in principio eiusdem dixit Gal. ꝙ pos'e est vt sit ꝑncipiū iformatiōis a re alia diuina desup. ¶ Dixit Ipo.vbi.s. postea caput distans fit a spatulis ⁊ brachia ⁊ cubiti a lateribus: ⁊ crura abinuicē distantia ⁊ nerui.i.ligamēta inueniunt circa nãs articulorꝫ. ⁊ hꝫ fetus os ⁊ nares: ⁊ aures eleuant in carne ⁊ ꝑforant ⁊ oculi iplent humiditate pura ⁊ testiculus.i.mēbrum genitale manifestū fit: quale.s.q̄ discernit sexus: an.s.masculus sit an femina. Dixit.n.Gal.14.de vtilitate particularū. nō in principio ꝯfestim neqꝫ ad multū tp̄s neutrū adhuc creatꝫ est pudendoꝝ: nec est manifestū si masc' plus ꝯceptus est aut femina. post tp̄s aūt inuenit manifestum. Mēbra.n.q̄ non sunt ad indigentiā indiuidui plasmant posterius: ⁊ iō testiculi ⁊ si sint mēbrū principale rōne spēi: nō tñ cū primis mēbris: ⁊ alijs principalibus plasmantur: sed ipsoꝝ plasmatio postponit. Et subdit Ipo. ⁊ viscera articulant. nā ⁊ supius spirationē facit ore ⁊ naso.i.viā spirādi facit: non.n.respirat fetus in vtero: ore ⁊ naso: ⁊ iō ⁊ si in respiratōe deseruiat pulmo cordi: nō fuit tñ pulmo de ꝑdictis mēbris post principalia creatus. Et subdit Ipo. ⁊ venter inflatur ⁊ intestina inflata ꝫm superiorē accipiunt spūm.i.nutrimētum: qd̄ per vmbilicū ⁊ itestina: ⁊ ad intestina via fit a vētre ⁊ ab intestinis extra. ¶ Dixit Ar.2.de gña.aialium. prius articulant: que sunt supra diatoma q̄ ⁊ differūt q̄ magnitudine: q̄ aut inferius in minus ⁊ idistinctus. Et dixit. vident aūt priora magnitudinē hñtia in mēbris nihil q̄dā fcā: sicut ꝑus. sicut.n. dcm̄ est in mēbris qbus nō indiget fetus posterius generantur. Et dixit in generatione aialium. nā recedit iconomus bonus nihil abijcere consueuit: ex quo est facere aliud vtile. In dispēsatiōibus.n.optimū supiori ordinatū est. deterius aūt cōmittit al's cōiter dat aialibus ex purissima vtiqꝫ mãe carnes ⁊ alioꝝ sensus organorū corpora constituit nā a superfluitatibus ossa pilos ⁊ neruos.i.ligamēta ⁊ vngues ⁊ vngulas ⁊ alia talia: ꝑꝑ qd̄ vltimā hic accipiunt ꝯstitutionem cū iam factū fuerit supfluū. nā qdem igit ossium in prima fit constitutione ex spmatica supfluitate. ⁊ aialibus augmētatis ex nāli nutrimēto accipiunt incremētū ⁊ nerui ligamēta: silr̃ ⁊ vngues ⁊ pili ⁊ hmōi talia acquisito alimēto ⁊ augmento qd̄ a femella acquiritur ⁊ eo qd̄ de foris. Et ꝑꝑea lꝫ ossa vsqꝫ ad aliud recipiunt incrementū. Et.n.oībus animalibus alius terminus magnitudinis ꝑꝑea ossium nutrimēti psili non cognata q̄zdiu vtiqꝫ inextiterūt augent ⁊ maxime in egritudinibus ⁊ corporibus senescentibus ⁊ detrimentum patiētibus ꝓpter reliqui supfluum plus minime in principalia expenso ꝓpter senectutem ⁊ egritudines. Itaqꝫ pꝫ ꝙ mēbra successiue generant ⁊ sic oēs voluerunt auctores ⁊ experiētia sicut in abortibus demonstrat. rō.n.hoc ꝑsuadet ꝓ tanto: q̄ corpus nostrū hꝫ ordinē principij ⁊ pricipiati ⁊ dependentiā in mēbris suis vnius ab alio: ⁊ sic hꝫ ordinem prioritatis ⁊ posterioritatis: quare oportuit prius principia generari: ⁊ ea a quibus depēdet. Sciens itaqꝫ nā ꝙ mēbrorum articulatio ⁊ organizatio non pōt fieri in quarta: sed indiget tp̄e maiori neq̄z oīum membroꝝ simul neqꝫ protinus successiua. Et ꝙ mā gñationis indiget abilitatione multa aliud post aliud ꝑꝑ eius etherogeneitatē. iō cū extra hec nā in gñatione quarundā abilitat dispō mãe ad reliq̄: ita ꝙ reliquoꝝ fit lineatio: deinde replent lineata. Iōqꝫ dixit Ar.2. de generatione aialium. ꝫm generationē oīa circūscribunt ⁊ determinant prius. facit.n.nā sicut pictor. pictores.n.subscribētes lineis: sicut aial coloribus liniunt. Sciendū tñ ꝙ mēbroꝝ formatio non pōt a nobis discerni: neqꝫ determinari. nā.n.semꝑ facit qd̄ melius: ⁊ qd̄ magis necessariū est nihil inuanū faciens. itaqꝫ in oībus dispōnibus dictis q̄ acquirunt in embrione: lꝫ ad vnāquāqꝫ requirat tp̄s sufficiens: nō tñ illud est punctuale signatū: sed hñs latitudinē in qua cōplent. ¶ Dixit Aui. ꝙ vnicuiqꝫ conuersioni siue duabus cōuersionibus siue dispōnibus completis fetus totus dearticulatus est. tp̄s tñ hoc complete dearticulationis est valde varium in plus ⁊ minus. Uariat aūt ꝫm sexū: ⁊ variat ēt ꝫm alias dispōnes. ꝫm sexum qdē: qm̄ ⁊ lꝫ in alioꝝ aialium spēbus: vt dixit Ar. quarto de generatione aialium. nihil tardat femella dearticulari plus masculo. in specie tñ humana est. Et iō qui tp̄s eoꝝ eq̄le in spē humana ponebant reprehendunt ab Aui.21ª.tertij. dixit.n.ꝙ quedā pars medicoꝝ iudicat audacter ⁊ temere.s.ꝙ tp̄s generatiōis masculi ⁊ femelle est equale: sed, Dixit Auicē. non est sic: q̄ nō est equale: sꝫ variū. In cuius ēt varietate dissoni sunt auctores abinuicē. Dixit Aui. non est illud.s.qd̄ dcm̄ est: de illis que non

diuersificantur

diuersificantur in doctnam diuersificant̃ in masculis ꝛ mu-
lieribus embriones: ꝛ sunt in mulieribus tardiores. supple:
ꝛ in masculis citiores. ¶ Propter cuius rei scientiā haben
dam opꝫ psupponere principiū: qđ posuit Gal. scđo de acci
denti ꝛ morbo. ꝛ est illud ꝙ oīs effectus ꝑducitur ex ꝓpor
tiōe: q̄ est fortitudinis agentis ꝛ aptitudinis patiētis ꝛ alijs
circūstantijs ex quo principio rōnes sumi possunt. ¶ Prio
ex parte agētis: qꝛ agens masculinū est fortius in se vel saltē
respectu māe q̄ꝫ agens feminā. modo quāto agēs est forti⁹
supra passum: tāto citius agit. vñ dixit Ipo. vbi supra. Cau
sa q̄re femina coagulatur ꝛ articulatur posterius mare est:
qꝛ sperma eius est infirmius seu debilius ꝛ humidius q̄ꝫ vi
ri. Et Aui. nono sui de aīalibus. voluit ꝙ virtus informati
ua informans feminā debilior sit informante marem: quare
tardius agit. scđo sumit̃ ex pte māe. mā. n. masculi vtplꝫ ma
gis est pura ꝛ digesta ꝛ disposita ad recipiendū actionē agē
tis q̄ꝫ mā femine. Dixit. n. Ar. nono de aīalibus. spma sub
tile nō filosum generat feminas: mā. n. femine est subtilior ꝛ
humidior ꝛ fluxibilior ꝛ ipurior minus digesta. Unde plu-
rimi tpe stat ad recipiendū constantiā ꝛ soliditatē ꝛ puritatē
ꝛ digōnē q̄ꝫ mā masculi: ēt si agens fuerit equale. tertio su-
mitur ex parte loci matricis in quo fit gñatio: eo ꝙ cū gña
tio fit in dextro matricis: s̄m plm erit genitus masculus ꝛ ci
tius cōplet̃ eius dearticulatio ꝓꝑ maiorē caliditatē dextri loci
mag̃s ꝛ melius cōseruantē potentiā agentis. Cuius oppo-
situm est qñ fit gñatio in sinistro matricis ꝓꝑ oppositā cām.
¶ Quarto sumit̃ ex parte loci a quo decidit̃ sperma: qꝛ sp
ma masculinū a dextro deciditur testiculo: in quo plus de
spermate ꝛ spū cōtinetur: quare ꝛ potētius est sperma eius:
ꝛ iō citius inducēs est suū effectum: cuius oppositum est de
spermate feminante: qđ a sinistro decidit̃ testiculo. ¶ Quā
uis tñ femina in vtero tardius formet̃ q̄ꝫ mas: extra tñ vteꝝ
citius complet̃ femina q̄ꝫ mas. gñari. n. est quoddam ꝑfici.
crescere aūt ꝛ in etate procedere est quoddā deficere. Et de-
claratio huius est: qꝛ gñatio perficitur ꝑ vnicā condensatio
nem māe ad debitā informationē fcām a virtute. Sed pro
cessio illa in etate fit a dissolutione ꝛ consumptione materie
quare subiecti forma dicta cōtineri non pōt a dicta virtute.
Adhuc aūt masculus est quid perfectū ꝛ forte in cōpositiōe
ꝛ virtute. femina vero est quid imperfectū ꝛ debile composi
tione ꝛ virtute. q̄re cum ꝓportio debita fit in masculo a prin
cipio attributa ꝛ nō in femina citius fiet illa in vtero. Post
vterū aūt proportio magis debita est in femina q̄ꝫ in mare ꝛ
citius perficit̃ illo: q̄re prius extra vterū oēs perficiuntur fe
melle pubescentia status ꝛ senectus: vt dixit Aris. ꝛ Aui. ēt
nono sui de aīalibus. dixit femella perficit̃ citius masculo:
ꝛ cā est: qꝛ in femella pre sui humiditate magis abūdat mā
nutrimēti: quo ēt citius poterit augeri: eo ꝙ extra vterū fe
melle humiditas non repugnans: sed obediēs sit suo calori
cū sit sufficiēter cōpacta. Et quidam iam dixerunt: ꝙ natura
citius de cōplemēto femelle se expedit: minorem. n. diligen
tiam circa eam apponit q̄ꝫ circa masculū. Ideo ēt senectus
in femellis accelerancior fit: festinum ergo augmentum bre
uis vite significatiuū existit. Dixerūt. n. phylosophi ꝙ res
viles citius veniunt ad augmentū ꝛ cōplementū: ꝛ citius ēt
ꝑeunt q̄ꝫ care ꝛ bone: qꝛ in filibus nā minus laborat. ¶ Et
q̄ꝫuis ita sit ꝙ femella tardius mare dearticulatur in vtero:
non tñ dixit Aui. impoīe est ꝙ sit illud ꝙ expertum est in si
ne cadens s̄m illud qđ ei diuersificatur: in toto. n. illo. s. ꝙ fe
mella tardius dearticulet̃ est ꝙ est plm. i. s̄m plm proculdu
bio: ꝛ plm in eo est ꝙ gñatur plus: ꝛ sic voluit ꝙ aliqñ con
tingens est femellā prius in vtero dearticulari masculo femi
neo. qđ qdem ꝯtingere pōt ꝓꝑ aliquas particulares cās ꝛ di
spositiones ꝓꝑ q̄s agens forte supra mām in primis gñabit
mēbra principalia virilia ꝛ fortia. Et tñ postea in gñatione
alioꝝ mēbrorū deficiet: ꝛ non poterit ꝑducere instra mascu
linitatis: sed ea que femine: ꝛ sic gñabitur puella virago. ꝛ
sic econuerso poīe est ꝙ sit agēs debile supra mām in pri⁹: ꝛ
gñabuntur mēbra principalia debilia muliebria: ꝛ postea
in ꝓcessu ꝓꝑ aliq̄ꝫ dispōne repertā in mā ꝑducet instra ma-
sculinitatis ꝛ generabit̃ masculus femineus. vel qdam dixe
runt poīe est vt recipiat̃ spma ex dextro testiculo in sinistra
parte matricis ꝛ gñabitur masculus femineus ꝛ econuerso
ꝙ ex sinistro testiculo recipiatur spma in dextra parte matri
cis ꝛ gñabitur puella virago. ¶ Et silr sup. cōtingēs est ꝙ
extra vterū ꝓpter dispōnes occurrētes aliquis masculus ci
tius aliqua femina veniat ad augmentum ꝛ citius senescat
ꝛ deficiat. ¶ Quidā aūt dixerunt ꝙ qñ auctores dixerunt
marē gñari añ femellā intellexerunt virilitatē gñari añ femi-
neitatē ꝛ pusillanimitatē: verū hoc nō est ad mentē auctoꝝ.
¶ Uariat̃ aūt ꝛ tps complete dearticulationis embrionis
non solū s̄m sexum: sed ēt in se quolibet sexu. Dixit. n. Ipo.
vbi supra factus est puer adhuc femina ad longissimum in.
40. diebus. sic. n. accidit in plus. i. vt in pluribus in hoc tpe
aut paulo plus: aut paulo minus dearticulari. Et dixit. dear
ticulatio puelle fit in. 40. diebus: ꝛ pueri in. 30. ꝛ ꝙ ita sit te
stificatur aborsus infantium: ꝛ tps mundificationis partus
qñ. n. corrumpit̃ ꝑgnans. i. abortit ex puero in. 30. diebus
aut posterius articulata apparēt mēbra exire. Et ꝑgnans ex
puella in. 40. diebus qñ corrūpit̃ vī articulatio mēbrorum
multe. n. mulieres corruperunt puerū pauloante. 30. dies. ꝛ
inarticulatus apparuit. Et silr intellige de corrumpentibus
puellā añ. 40. dies: qūo aūt hoc significat̃ ex mundificatiōe
partus infra caplo de partu apparebit. ¶ Ar. vero scđo đ
aīalibus. dixit ꝙ tps manifestationis masculi est. 40. dies ꝛ
tps femine est triū mensiū. s. dies. 90. ꝛ dixit. ꝙ non bñ com
pletur femella nisi cū tetigerit de 4° mēse. Si quis. n. acci-
piat dixit ipse nono de aīalibus. aborsum de masculo. 40.
dierū ꝛ posuerit in aqua calida dissoluetur ꝛ apparebūt mē
bra dissoluta: ꝛ si ponet̃ i aq̄ frida ꝯsolidabit̃ ꝛ apparebūt
mēbroꝝ totius corpis figuratiōes ꝛ apparebit aīal paruū:
vt formica magna: ꝛ sunt sic distincta mēbra: vt in aīali ma-
gno. Si qs vero acceperit aborsum de femina añ quartum
mensem ꝛ posuerit in aqua frigida non apparebit eius ple
na figuratio. ¶ Aui. vero dixit ꝙ minus tps generationis
masculi est. 30. dies: ꝛ maius est. 40. dies: sꝫ vt plm est in me
dio. 35. dies. Et nono sui de aīalibus. dixit ꝙ formatur ma-
sculus in. 36. veꝝ in aliquibus occultatur ꝛ non apparet ar
ticulatio vsq̄ꝫ post. 40. dies. ꝛ sic post. 40. dies. Sed femine
dixit Aui. minus tps est. 40. dies ꝛ maius. 50. dies: ꝛ vtplꝫ
fit in medio. s. 45. die. Quidā aūt alij dixerunt ꝙ masculus
formatur in. 40. diebus: ꝛ femella in duplo ipsius. s. in. 80.
diebus. ¶ Propter declarationē aūt predictoꝝ opꝫ attente
cōsiderare ea q̄ Aui. 21° tertij dixit de his ꝛ alijs dispōnib⁹
q̄ in embrione fiunt in vtero. ipse. n. nō sunt de his in qbus
non cadit diuersitas: ꝛ nō pōt in illis ꝑticularibus rebus fie
ri iudiciū ꝑ rōnē: sꝫ solū ꝑ ea q̄ ꝑ sensuꝫ habent̃ in aborsib⁹
primū. n. dixit. A. repitur spma respirans respirare. i. spūs q
est in spmate insufflat in mām: ꝛ virtus gñatiua primuꝫ qđ
agit est ꝙ calorē inatum fortificat: ꝛ deinde facit meatus ꝑ
quos pñt calor ꝛ spūs penetrare. Et dixit in primis sex die-
bus aut septē fit spumificatio. de spumificatiōe tñ dñt qdaꝫ
in ꝑdictis diebus nō pōt certū ferri iudiciū: qꝛ in emissiōe. i.
in aborsu: vesice ille frangunt̃ s̄m plm: dat̃ tñ iudicium de
spumificatione eo ꝙ nō oēs ampule spumificationis frāgū
tur: sed aliq̄ remanēt: ex qbus infert̃ ibi fuisse spumificatio
nem: ꝛ post dictos dies: nā incipit lineare: ꝛ ꝯplent̃ lineatio
nes ꝛ pūcta mēbroꝝ ortoꝝ a principalibus spatio triū die-
rum sequentiū ad ꝑdictos. 6. vel. 7. dies: q̄ꝫuis ipsis tribus
diebus qñq̄ꝫ possit fieri subtractio vnius diei ꝛ erunt duo
dies: aut additio vnius diei: ꝛ erunt quatuor dies: deinde
in spatio dierum sex sequentium post predictos: ita vt sint
dies. 15. a principio fcā lineatione penetrat sanguineitas in
toto. s. illa q̄ attracta fuerat ad embrionē: ꝛ disponit̃ versus

Tps dearticulatōis fet⁹ i quolibet sexu ēt variat i pl⁹ ꝛ mi⁹

Ordo formatiōis fetus in matrice s̄m numerū dieꝝ.

dispōnem cōuenientē gñationi mēbroꝝ:ex ea nāq3 fit illud vnde creatur.s.illud qȯ replet lineationes iā3 factas. Verū tñ qñq3 añcedit vno die vel duobus:⁊ erūt dies q̄tuoꝛ aut quinq3. Et qñdoq3 postponit vno die vel duobus:⁊ erūt. 7.aut.8.Et postea in.12.diebus sequentibus ꝑ illud.s.post illud.15.dies humiditas illa sanguinea.i.q̄ repleuerat lineationes fit caro manifesta:⁊ iam discernunt frusta carnis ⁊ mēbra tria.s.principalia manifestant̄.s.cōpleta:⁊ iam separant̄ mēbra alia a contactu alioꝝ:⁊ extendit̄ humiditas nuce ꝑ posterius a capite vsq3 iferius.Verū qñq3 añcedit duobus diebus aut tribus:⁊ erunt nouē aut decem:⁊ sił qñq3 postponit duobus diebus aut tribus:⁊ erunt.14.aut.15.⁊ post illud.s.dictos dies.27.nouē diebus sequētibus separatur caput ab humeris ⁊ extremitates a lateribus a vētre:ita vt discernat sensus in q̄busdā coꝝ.i.de mēbris exterioribus ⁊ sic sunt.36.dies a principio ⁊ occultat̄ in quibusdā eorū:ita vt sentiant.i.discernant post illud.i.post illos nouē dies ea q̄ occultabant̄:⁊ hoc cōpletis q̄tuoꝛ diebus post illos.36.⁊ sic sunt a principio.40.dies.Et tunc dñt q̄dā3 embrio viuit vita sensitiua. Dixit.A.postponit̄ tñ qñq3 totū illud raro vsq3 ad.45.dies.❡ Dicunt ꝙ beatus Augustinus dixit ꝙ embrio primis sex diebus h3 q̄si similitudinē lactis:⁊ in sequētibus nouē diebus ꝯuertitur in sanguinem:deinde in.12.seqētibus diebus consolidat̄ q̄si caro:⁊ in alijs.18.diebus formatur ꝑfecte:⁊ sic sunt.45.dies vñ versus. Sex in lacte dies:tres sunt in sanguine trini. Bisseni carnem.trisseni mēbra figurant.Et si bñ ꝯsideras.beatus Augustinus concordat cum Aui.vsq3 ad generationē carnis:nā ēt Auic.9° sui de aīalibus dixit.Embrio h3 se sicut sputu3 ꝑ sex dies:⁊ post illos sex dies apparent gutte sanguinee per tres dies:⁊ post illos tres dies ꝑ sex dies ⁊ sic vsq3 ad.15.a principio apparet sicut coagulatus sanguis.post vero.15.dies.in.12.diebus sequētibus fit q̄si caro masticata vel ꝯtrita.post ṗdicta aūt Aui.non ꝯcordat cū Augustino:q2 Auic.ponit terminum figurationis mēbroꝝ.9.dieꝝ aut.13.vbi Augustinus ponit.18.Si ergo bñ consideras dicta auctoru3 inuenies ꝙ minoꝛ terminus formationis prout dixerunt Hyp.⁊ Auic.est.30.dierū.⁊ longioꝛ vt dixerunt Augustinus ⁊ Aui.est.45.dierū.❡ Et ta3 magna diuersitas pōt sic saluari ex verbis Aui.nam si sumat̄ oīs minoꝛ numerus datus supradictis dispōnibus ab Aui.apparebit ꝙ terminatur in.30.diebus.verbigratia.Sunt primi sex dies spumificationis:sed q2 tp̄s lineationis:qȯ est triū dierū pōt anticipare per vnu3 diem:⁊ sic erunt duo:q addit primis sex constituent octo:⁊ q2 tp̄s repletionis lineationis est sex dierū pōt anticipare ꝑ duos:⁊ sic erunt quatuoꝛ:tunc si isti quatuoꝛ dies addentur ṗdictis octo cōstituent.12.a principio.Et q2 tp̄s carnificationis erit.12.dierū ⁊ poterit anticipare ꝑ duos dies:⁊ sic fieri in.10.diebus si addantur isti.10.istis duodecim erunt a principio.22.Et q2 tp̄s formationis mēbroꝝ erat.9.dierū ⁊ pōt anticipare ꝑ vnū diē:⁊ fieri in.8.diebus tunc si isti.8.addantur ṗdictis.22.cōstituent.30.a principio:in q̄bus erit fetus formatus:⁊ sic verificat̄ terminus formatiōis fetus minoꝛ. Et maioꝛ terminus pōt verificari sic.si addatur sex diebus spumificationis tp̄s lineatiōis qȯ est triū dierū ⁊ postponere pōt ꝑ vnū diem:⁊ sic fieri in quatuoꝛ diebus:⁊ si addant̄ isti quatuoꝛ dies ṗdictis sex erunt a principio.10.Et q2 tp̄s repletionis lineationis qȯ est.12.dieru3 pōt postponere per duos dies:⁊ sic ípleri in.14.diebus.Et si isti.14.dies addantur ṗdictis decē ⁊ octo constituent.32.a principio.E q2 tp̄s formationis mēbroꝝ poterat cum additione.4.dieru3 fieri in.13.diebus cū ṗdictis.32.cōstituet̄ numerus.45.dierū in principio:⁊ sic totius formationis fetus:⁊ sic verificatur terminus maioꝛ.ꝙ si accipiant̄ numeri medij verificabit̄ terminus maioꝛ.ꝙ accipiant̄ numeri medij verificabit̄ terminus formationis fetus in tp̄e intermedio:⁊ q2 istud tp̄s intermediū h3 latitudinē in q̄ pōt variari tp̄s formationis fetus.s.35.aut.40.dieꝝ apparebit ista varietas mãifeste ꝑ3 varietatē sumptionis terminoꝝ illas varietates cōputanti. Et verificant̄ ṗdicta de formatione maris.❡ Formatio aūt femelle ꝺm Hypo.⁊ Aui.fit in.10.diebus vltra formationem maris:⁊ sic cu3 minoꝛ terminus formationis maris sit tp̄s.30.dierum.⁊ maioꝛ terminus formationis maris sit.45.dierum ita minoꝛ terminus formationis femelle est dierū.40. Et maioꝛ terminus formatōis eius est dieꝝ.55. Et hāc opi. doctores asserunt verā fore.❡ Dixit Thomas.non est credendū Aristo.voluisse ꝙ vera formatio femelle non sit añ quartū mēsem.Sed voluit dicere ꝙ si mittat̄ in aborsu femelia:⁊ ponat̄ in aqua calida dissoluet̄ taliter ꝙ non apparebit formatio eius.Et si ponat̄ in aq̄ frida talr coagulabit̄ ꝙ eius formatio non apparebit.Dixerunt q̄dā.ꝙ vera formatio femelle est:vt dcm̄ est:ꝑ Ipo.⁊ Aui.verū q2 eius mã est humida ⁊ fluxibilis si abortiant̄ añ quartum mēsem in aborsu destruit̄ figuratio eius tanq̄3 fcā in re humida nō tenent sigillationē.Sed post q̄rtū mēsem:ita fcā est aliqualis induratio ⁊ cōsolidatio mēbroꝝ:ꝑ quā si abortit̄ retinet sigillationē.⁊ p3 eius figuratio:⁊ hec est vera intētio Aristo. ❡ Dixit Jacobus de mōtecaluo se vidisse femellā aborsam in tertio mēse ⁊ nō erat in ea formatio mēbroꝝ extremorū. Et vidisse aliā ꝓpe mensem 4^m aborsam nullā manifestam formationē hñtē.❡ Dixit Ipo.vbi.s.non articulat̄.i.non articulatus est infans ꝺm formas mēbroꝝ ipso aucto.ossa durioꝛa sunt ⁊ cōcauant̄.s.ꝯcauãda:⁊ hec a spū fiūt.cōcaua aūt fcā trahūt ad se a carnibus sanguinē pinguissimū.⁊ tex.est.ramificant̄ ēt extrema ossiū:sicut aborsus:extrema ēt ramificant̄ posterius ⁊ distāt abinuicē digiti manuū ⁊ pedū ⁊ in extremis eoꝝ gñant̄ vngues.❡ Dixit Arist.2° de gñatione aīaliū.disgregatio particularū.i.mēbroꝝ fit:q2 superfluū femelle.s.mã gñationis fetus potētia tale q̄le est nã aīalis:insunt.n.in ea particule in potētia.actū aūt nulla est.io q3 nō est mirandū:si ex vna eadēq3 mã tam varia mēbra generent̄:pōt ēt virtus generatiua ex vna eadēq3 mã actu:potentia tñ valde diuersa oīa ꝑducere mēbra ⁊ organa ꝓ opōnibus forme cuius est agere ⁊ req̄sita.❡ Neq3 q̄dē mirādū est ex tā parua spermatis q̄ātitate cōceptū magnū fieri si excogitas plantā valde magnā ex minimo semine conuenienti produci.Habet.n.spermatica potentia virtutē ⁊ potentiam ad se conuertendū superaduenientē ei mãm:vnde Gal.2.de virtutibus naturalibus ait.Membra generantur ex sanguine attracto ad sperma coalterato ⁊ assimilato spermati. Qr aūt ex spermate paruo fiat conceptus.declarat Aui.21ª tertij.cap.de clausa siue velata.vbi ostendens ꝙ ipsa potest cōcipere dixit:ꝙ ipsius matrix aliq̄ñ potest ad se trahere aliqd ex spermate:aut q2 clausura sit rare texture:aut q2 habet foramina:⁊ l3 illud quod attrahit sit modicum tamen ex illo paruo potest fieri conceptus:in principio etiā est quid valde paruum:ita vt dicat Gal.eodem scdo de naturalibus:vt non differat a milio si vis dicere a faba:sed postea in tempore conuenienti excrescit modo supradicto.❡ Et ex superius narratis apparet ꝙ nō omnis organizatio sensibilis presupponit opera vite:tamē omnis organizatio animationē precedit non in fieri:sed in facto esse habet primo suum esse cū forma introducitur.in illo enim in quo organizatio habet factum esse introducitur forma:⁊ sic in primo animationis materia generationis habet sufficientem molem ⁊ perfectā organizationem. Nam ⁊ si generetur sicut formica magna:sicut in formica est sufficiens moles ⁊ organizatio:ita erunt ⁊ in illo corde.❡ Dixerunt quidam ꝙ spiritus gignitiuus non producit aīam:ꝑ illud qȯ essentialiter h3 in se:sed attributa soli ab extrinseco:vt p3 in intelligētijs:⁊ datur virtus spermati:vt potētia extrinseca sibi:⁊ non vt forma actualis eius.Et iō dictu3 Aui.quo dixit:ꝙ quodlibet qȯ fit in gñe suo non orbatum sit a sibi sili.verificatur de principali agēte ⁊ non de instrumentali:⁊ principale agens fuit pater ⁊ intelligētie

Quō ex eadē materia adeo diuersa mēbra generentur

telligētie in germinibus ꝛ seminibus plantaꝝ est aliud pro
portionabile patri eis celestibus datus.

Quo tpe aia introducatur i embrione

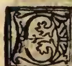
¶ Quomodo aūt ꝛ quo tpe aīa introducatur in embriōe va
rie fuerunt intentiones. Quidā.n.dixerunt ꝙ cor viuit aū
alia mēbra vita vegetatiua ꝛ sensitiua ꝛ hꝫ embrio a princi
pio aiam vegetatiuā ꝛ sensatiuā ꝑ quam nutrit̄ auget̄ ꝛ sen
tit: ꝛ sic volunt ꝙ embrio humanus sit aū introductionem
aie intellectiue aial determinatū: ꝫ imperfectū: qđ tū ꝯtinue
est in ꝑfici. ꝛ qꝛ ꝑdicta aīa: qꝛ ꝓducta est de poͣ mãe existēs
corruptibilis in illo instanti: in quo in ipsum infundet̄ aīa
intellectiua corrumpit̄ vegetatiua ꝛ sensitiua: ꝛ intellectiua
ꝯtinet vegetatiuā ꝛ sensitiuā in virtute. Et sunt alij q dixe/
runt ꝙ in embrione est vna aīa sola.s. intellectiua: q pōt in/
formare cor ꝛ dare sibi vitā aū alia mēbra: ꝛ sic pōt ēt infor/
mare q̄dam alia mēbra aū alia post cor. Et dūt: rōnabile vr̄
ꝓ tanto: qꝛ sicut aīa intellectiua pōt corpore completo infor
mare cor non informando alia mēbra: ꝛ pōt informare que
dam cū corde: ꝛ q̄dā nō: vt clare pꝫ in morte: in qua pricipa
lia vltimo moriunt̄ ꝛ inter ea cor: ꝛ informat̄ ab aīa: qñ iaꝫ
plura alia nō formant̄ ab ea: ita ꝛ ꝯsilr in gñatione pōt infor/
mare cor aū alia ꝛ principalia aū plura alia mēbra: ꝛ hoc di
cunt non repugnat indiuisibilitati aīe intellectiue. nā ꝛ hoc
ꝯsilr pꝫ in nutricatione ꝛ augmētatione ꝙ ipsa indiuisibi/
lis exñs successiue pōt informare aliam ꝛ aliā mãm ꝛ maio
rem minorē. ¶ Arꝫ. aūt dixit vbi supra. ꝙ hō prius viuit vi
ta plante: deinde vita sensitiua: deinde itellectiua quā aucto/
ritatē qdā exponētes dūt ꝙ ly ꝑus nō dicit ordinē iductōis
formaꝝ: hꝫ est ꝙ prius iducat̄ aīa vegetatiua: ꝛ postea sensiti
ua: ꝛ postea intellectiua: sed solū denotat ordinē ꝑfectionis
hoc est ꝙ oēs opōnes ꝑdicte diuersificant̄ in perfectione. ꝛ
ꝙ operationes ꝑdicte vegetatiue sunt tanq̄ magis imperfe
cte: ꝛ postea operationes sensitiue ꝛ vltimo intellectiue: ꝛ sic
volunt ꝙ ab ipsa aīa vna q̄ est intellectiua oēs predicte ope
rationes procedunt: sed ꝙ successiue manifestant̄: ꝛ ꝙ ante
aīe intellectiue infusionē oīa mēbra formantur prius ꝛ suc/
cessiue: vt supra dictum est. Et dicunt ꝙ operationes que vi
dentur esse aīe in corde ante gñationem alioꝝ mēbroꝝ non
procedunt ab aliqua aīa ibi pñtialiter existēte: sed sunt ope/
rationes spūs gignitiui spermatis: q vt supra dictuꝫ est: fuit
virtualiter animatus. ¶ Alij vero exponentes ꝑdicta v̄ba
Ari. dūt ꝙ cor viuit prius alijs mēbris vita seu aīa vegetati
ua: deinde sensitiua: deinde intellectiua. cū dicunt fore vlti/
mam ꝑꝑ sui perfectionē: ꝛ cum querit̄ ab eis: si cor aū gña/
tionē epatis nutritur ꝛ ante generationem cerebri sentit̄: ꝛ
quō hoc esse pōt. Cum ad nutriri egeatur spū dearticulato
in epate ꝛ ad sentire spūs dearticulato in cerebro. Rñdent
ꝙ generās cor generat in eo venā ꝛ neruū: venā quidem cū
spū tali qualis erit spiritus q formato epate veniet ab eo ad
cor nāles operationes exercens ꝛ neruū cum spū tali qualis
erit spūs qui formato cerebro veniet ab ipso ad cor cū quo
facit operationes sensus. Stat.n. spiritus gignitiuus cordi
tanq̄ epar ꝛ cerebrū ante ipsoꝝ gñationem: hꝫ.n. illa virtu/
te. Et dicunt ꝙ cor genitū non generat alia mēbra: vt iam q
dam senserunt. Nam si cor gñaret alia mēbra ꝑ suū spirituꝫ
tunc in ꝓcessu aliquo organico mēbro absciso posset illud
regenerari. Sed dicunt ꝙ sperma cū suo spiritu gignitiuo
generat alia mēbra ꝛ informat ea: ꝫ prius cor. aliter nō eēnt
oīa membra idē numero si haberent diuersa agētia. Et di/
cunt ꝙ aīa vegetatiua ꝛ aīa sensitiua in diuersis tēporibus
in mēbris diuersis introducit̄: vñ in vno tpe introducit̄ in
cerebro: ꝛ in alio introducitur in epate: ꝛ in alio in alijs mē
bris. Et cum dī eis ergo vna aīa pluries reciperet esse: negāt
sed bñ ꝯcedunt ꝙ pluries recipiat esse in diuersis membris
qꝛ prius est in vno mēbro q̄ꝫ in alio: ꝛ est vna in aialibus ꝑ/
fectis. In iperfectis vero non. Dicunt ꝙ anteq̄ꝫ embrio ha/
beat perfectā organizationem viuit aliquo tpis spacio vita
vegetatiua: nutritur.n. ꝛ auget̄: ꝛ post hoc incipit sentire ꝛ
viuit vita sensitiua: non tū mouetur: ꝛ sic quousq̄ꝫ perficiat̄
organizatio: deinde completa organizatione deus sublimis
benedictus creat aiam intellectiuā habentē virtutē aialem
ꝛ nālem: ꝛ infundit eā in corpus illud organizatū: ꝛ hoc in
terminis suprapositis ꝛ abinde hac aīa corpus regit̄ ꝛ gu/
bernatur in oībus operibus suis cessantibus quibuscunq̄ꝫ
agentibus ꝑteritarum operationuꝫ. ¶ Et non speres dixit
Gal. quarto de vtilitate particularum ex spermate ꝛ men/
struo esse possibile consistere aial imortale impassibile ꝛ aut
semꝑ mobile: aut splendidū ita bonū sicut sol est. ¶ Notāt
ꝙ forma in generatis variatur aut ab agente aut a mã aut
a loco gñationis. Qꝛ ab agente variet̄ nulli est dubiuꝫ hoc
enim membroꝝ corporis varietas declarat: ꝛ ꝙ varietur a
mã pꝫ: nā ex cibis frigidis ꝛ humidis in corpore humor ge
neratur flāticus. Ex frigidis ꝛ siccis melancolicus: ꝛ ex cali
dis colericus procreat̄. ¶ Ac insuꝑ notant ꝙ mã quedam
occulta potentia aliqñ formas variat generatorum: taurina
etenim caro in apes mutatur. asinina in vespes. attriplex in
ranas. stercus mucarū in nentā. ꝛ aer infectus anhelitu pu/
trido hoīs in cimices cōmutatur. ¶ Locus vero duplr fa/
cit ad varietatē personarum.s. nāliter ꝛ accidētaliter. Nāli/
ter qdem qꝛ in regione vehementis frigiditatis frigiditate
constringente ꝛ condēsante aīalia ꝛ terre nascentia minora
ꝛ debiliora producuntur: ꝛ in calida temperate accidit ecō/
trario. Accidentaliter qꝛ in regione vehemēter calida aper/
tis nimiū poris multa fit mãe resolutio spirituum ꝛ nutri/
menti consumptio. ideoq̄ꝫ in ipsa hoīes imbecilliores reperiū
tur ꝛ minores. Et in regione tēperate frigida est econtrario
reperire magnos ꝛ fortes. ¶ Dixit Aui. xiͣ tertij. Sperma
est ꝫm complonem generantis ꝛ conceptus erit ꝫm comple
xionem spermatis: quare si complexio generantis est sana
sperma erit sanum ꝛ conceptus sanus. ¶ Et ecōtrario si fue
rit infirma sperma erit infirmum ꝛ conceptus erit aut mor/
bidus aut paratus morbos pati: ꝛ hinc est quod multe egri
tudines hereditantur in filijs.

¶ De motu embrionis ꝛ tpe partus in gñali. Cap. xvij.

Ipocras in libro de nã fetus ait: qñ ex/
trema corporis ramificant̄ in
vngues ꝛ capilli ramificati sunt vtiq̄ꝫ ꝛ mouet̄
corpus fetus. Et tēpus ad hoc sit masculo tres
menses.s. ad plus: ꝛ femine q̄tuor menses.s. ad
plus ꝛ sic in pluribus accidit. Et subdit moue
tur aū fetus masculus q est fortior femina ꝛ aū coagulatur.
qꝛ a grossiori ꝛ fortiori sꝑmate fit. Et dixit Ipo. eodeꝫ loco
quosdā pueroꝝ aū tꝑs hoc moueri A. aūt dixit. apud quos
dā.i. apud Ipo. cū suꝑuenit formationi embrionis duplum
eius in quo format̄.i. tanto tpe in quanto fuit fcā formatio
mouet̄. Et dixit. dī ꝙ tꝑs eq̄le mediū ad formationē est. 15.
dieꝝ: ꝛ tūc mouetur in. 40. diebus. Et qm̄ fortasse cadit in
35. diebus raritas.s. formationis: qꝛ si raro est ꝙ formet̄ fe/
tus in. 35. diebus.s. qñ est.i. vꝑlr̄ est illud qđ est plus ꝺ for
micatione fetuū.s. 45. diebus tunc motus eius erit. 90. die
bus. Et dixit Aui. lenitas sensus embrionis accidit cū mo
tu: ꝛ sic dūt qdā volunt ꝙ sil̄ incipiat fetus sentire ꝛ moue/
ri: nā dato ꝙ minor q̄ꝫtitas caloris ꝛ spūs ꝛ organizatio req
ratur ad sensum q̄ꝫ ad motū: nō tū primo sentit: ꝙ iō est: qꝛ
nimia humiditas exñs ad tꝑs motus obtūdit sensum: ꝛ pro
hibet eius sensationē. Sed qꝛ qđ dicit̄ est ꝯ illud qđ dictū
est in verbis suꝑioribus. iō ex verbis Auic. sumitur sedatio
huius dubitationis. Dixit.n. lenitas sensus.i. ꝑfectio simul
incipit cum motu: sed cum isto stat ꝙ ante motū sentiat: sed
obtuse ꝑꝑ eius humiditatem. ¶ Et dixit Ipo. ꝙ mouebit̄
tunc embrio atq̄ꝫ lac superuenit matri. mamille.n. tunc ele/
uantur ꝛ pupille liuescunt. lac vero egredit̄. Et dixit. femi/
nis densaꝝ carniuꝫ posterius lac suꝑsignificat ꝛ euenit raro
aūt ante. Et dixit Aui. cuꝫ suꝑuenit formationi embrionis
duplum eius in quo format̄ mouet̄: ꝛ cum superuenit mo/

tui duplum eius:in quo mouetur tūc ⁊ fetus nascitur. Sed
de hoc inferius tertio tractatu dicā ad plenū.cap. de partu.
planū tñ est ꝙ embrio in matrice cōtinue qescit ⁊ nō mouet
nisi ad partū vel pp violētiam aliā.s.illatā motu forti. Et rō
est qꝛ mēbra eius nondū ad motiones sunt apta neqꝫ moue
ri cū opꝫ. ¶ Et est embrio in matrice manens protinus ab
accidētibus aīe alienus. Dixit.n.A. de virtutibus aīalibus
prima primi. ꝙ accidentia aīe q̄ sunt ira timor tristitia gau
dium ⁊ silia:horū pn^m^ est sensus ⁊ extimatio ⁊ virtutes cō
prehendentes:sed certū est ꝙ embrio nō exercet hmōi actio
nes:quare nec ipsaꝝ patit̄ accidētia. qđ aūt dixit Albertus
magnus quosdā embriones plorasse est hoc signū ꝙ est ma
litiosus ⁊ rep̄hensionē meret̄:qꝛ passio q̄ est risus ⁊ plāctus
nō insunt embrioni in vtero cum ad risum ⁊ planctū cōcur
rat motus pulmonis ⁊ aer attractus p ipm. hoc aūt nullo
mō pōt embrio facere in vtero. puer tñ natus incipit a plan
ctu pp offensionē quā pcipit:fundit aūt post quatuor dies a
natiuitate ⁊ non ridet tūc nisi in somno pp delitiā perceptā
ex alimēto motu circa partes cordis ⁊ dyafragmatis. ¶ De
somno aūt ⁊ vigilia embrionis. dixit Arꝫ.5. de gñatione aīa
lium. Dubitat qs vtꝝ a pn° gñationis inexistat aīalibus vi
gilia aut somnus. Et vī ꝙ somnus:primo qꝛ pcedēte etate
aīalia sunt vigilātia magis. ergo rōnabile ꝙ ꝯriū.s.somnus
in pn° gñationis existat. Itē ꝙ trāsitus de nō esse ad esse fit
p mediū. mō somnus vī esse tale velut viuere ⁊ non viuere:
qꝛ dormire oīno neqꝫ est nō esse neqꝫ esse:qꝛ viuere magis
cōsistit in vigilando pp sensuꝫ:⁊ sic somnus vī eē dispō me
dia inter viuere ⁊ non viuere. Et dicunt qdam Arꝫ. vī vel
le ꝙ a principio creationis aīal neqꝫ vigilat neqꝫ dormit:sꝫ
inest ei dispositio. q̄ nō est somnus:sꝫ est silis somno. Uñ in
nuit Albertus sup nono sui de aīalibus. ꝙ somnus pōt ac
cipi dupl̄r. vno mō large ⁊ iproprie p sensus imobilitate q̄
cunqꝫ cā puenientē:⁊ alio mō pprie ⁊ stricte. Dixit ergo Al
bertus ꝙ somnus inest prius embrioni q̄ꝫ vigilia. Et dixit
ꝙ somnus iste est dispō silis dispōni aīalium:q̄ sunt media
inter peditantia ⁊ plantas:sicut sunt alia terre filioꝝ:qbus
insunt q̄dam principia sensuū:sed sunt ligata ⁊ non sunt vi
gilata ad opera:⁊ ita sunt in embrione. Et est dicta dispō si
ue somnus large sumptus silis dispōni plantarū:viuunt.n.
tunc vita plātaꝝ embriones. In plantis aūt nō est operatio
sensuū:sicut nec in embrionibus. De vero aūt somno qdaꝫ
voluerūt verū somnū prius inesse embrioni:⁊ hoc postq̄ꝫ fa
ctus est aīal ⁊ hꝫ sensum q̄ꝫ vigiliā. Cuius signū est:qꝛ vide
mus ꝙ pueri qcunqꝫ sunt iperfecti multū dormire cōsueue
runt:q̄ ēt pꝫ p rōnes suprapositas. Et insup somnus verus
dispō media inter somnū nō verū ⁊ opera sensuū. Quidam
vero alij:de qbus fuit Gentil. dixerūt ꝙ vigilia prius inest
embrioni q̄ꝫ somnus vere:ita ꝙ prius vere vigilat q̄ꝫ vere
dormiat:⁊ rō coꝝ est:qꝛ vigilia vera est habitus:sed somn⁹
verus est priuatio. mō verus habitus añcedit verā priuatio
nem. Qꝫ aūt embrioni insit vigilia. pꝫ ex eo:qꝛ videmus ipꝫ
aliqñ reuocare suos spūs ad opus sensus ⁊ motus pcipiēdo
angustias matricis:⁊ ēt pprias. Cōprehēdit̄ ēt vigilia i ouā
tibus ex motu ipsoꝝ. Quō aūt embrio in vtero vtat̄ aere ⁊
cibo ⁊ inanitione ⁊ repletione superius dicta demonstrāt.

¶ De situ fetus in matrice. Cap.xviij.

Dixit Ipo. in libro de nā fetus ꝙ puer i ma
trice exñs hꝫ apud mētū manus ⁊ ca
put apud pedes:⁊ nō est veꝝ iudicare neqꝫ vi
debis in matricibus si puer hēat caput supius
an inferius. Et Aui. dixit:fetus añ motū suum
ad exitū ē sustētatus.i. stat ⁊ situat̄ cū facie sua
sup pedes suos plātis manuū suppositis genibus suis ⁊ na
so ipsius inter ambo genua ⁊ oculos sup ea ambo ⁊ colligit
ea ambo ad interiorē partē sui. Et est oppositū collum ⁊ fa
cies ad dorsum matricis eius deferendo cor. Et cā huius si
tuationis:dixit. A. est qꝛ hec pparatio situationis dixit. est
ꝯuenientior ad ꝯuersionē faciēdā.s. in ptu ſm.n. hūc sitū fa
cilius fit fetui exire in partu sup caput suū:qm̄ egressio eius
sic est egressio melior:vt isra in de partu apparebit:ac ēt nā
de tali situatione puidit:qm̄ sic situatus fetus in matrice mi
norē occupat locū. Et dixit Aui. qdā tñ dixerūt ꝙ ista p̄di
cta p̄paratio ⁊ modus situs nō est nisi masculi:sed p̄paratio
faciei femine ſm cōtrarium est huius preparationis.

¶ De causa masculinitatis ⁊ femineitatis fetus. Cap.xix.

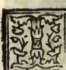
ARistotelis Intentio fuit ꝙ nā vlis nō
solū itēdit gñationē sed ēt
corruptionē:scit.n. gñationē sine corruptione
nō posse fore ⁊ gñationē intēdit spēm ꝯseruare
q̄re nō solū iuenit:imo ēt ⁊ feminā cū sine abo
bus nō possit fieri gñatio:quapp vt pcederet ⁊
multiplicaret̄ humani spēi ppagatio primi parētes semper
ex eodē partu more colūbaꝝ matrē simul ⁊ feminaꝫ genue
runt. Sed nā particularis semp gñationem ⁊ nunq̄ꝫ corru
ptionē intēdit. Ideoqꝫ ait Boetius de cōsolatione.3° oē aīal
tueri vitā conat̄. mortē vero pniciēqꝫ deuitat, ⁊ intēdit ptícu
laris nā semp masculū gñare. Ideoqꝫ penes huius nāe intētio
nem. scđo de gñe aīaliū Arꝫ. femellā orbatū masculum ap
pellauit. Intētiōe aūt nāe vlis q̄ꝫuis masculus oīmode obe
diētē hēret mām:adhuc qñqꝫ masculū:qñqꝫ feminam pcrea
ret:qm̄ nō ageret solū vt masculus:sed vt regulatus vlī nāe:
sic itaqꝫ q̄ꝫuis masculus semp intēdat gñare masculū:qꝛ hꝫ
se vt agens:⁊ agens semp intēdit sibi assimilare patiēs:non
tñ semp masculū generat:resistēte sibi intentione vlis nāe ⁊
obediētia māe. Unde q̄rto de gñatione aīalium. dixit Aris.
principiū aūt primū femellā fieri.i. ⁊ aliqñ fieri ⁊ nō mascu
lum.s. semp:qꝛ hoc necessariū est nāe:opꝫ.n. saluari genus
separatoꝝ.s. masculū ⁊ feminā. Monstrū aūt dixit Arꝫ. nō
est necessarium ad eā q̄ gratia huius est finis cā. Ideoqꝫ no
no ꝯtiñ. ait Ras. significat̄ ꝙ non sunt mares ⁊ femine ob
caliditatē:sed pp cām spēi. Iđ ēt ⁊ scđo de gñatione aīalium
dixit Arist. sicut ex orbatis aliqñ qđ femella. aliqñ aūt ma
sculus. volēs aūt Arꝫ. q̄rto de gñatione aīalium. ponere cās
masculinitatis ⁊ femineitatis posuit dr̄iam inter mareꝫ ⁊ fe
minā:⁊ dr̄ia est:qꝛ mas hꝫ virtutē agentē ⁊ digestiuā poten
tem. femina vero hꝫ eā ibecillē cuius ibecillitatis signū dixit
eē multiplicationis sanguinis humidi indigesti:quē multi
plicat femina. vñ ⁊ mēstrua hꝫ:neqꝫ ex multiplicatione san
guinis in femella:arguit̄ eius cōplo calida:⁊ fortis virtus
digerere potēs:qꝛ talē ꝯplonē nō arguit multitudo sangui
nis indigesti q̄lis est q in femella. Et ēt est alia dr̄ia. dixit Arꝫ.
q̄ sequit̄ ex p̄dicta.s. ꝙ masculus est ꝯplonis cale. femia vo
fride:qđ dem̄ q̄liter debeat intelligi declaratū est in sermōe
primo de varietate ꝯplonis p sexum. Est ⁊ alia dr̄ia ex parte
mēbroꝝ. hꝫ.n. masculus:vt in supioribus patuit. pticulas
qbus distinguit̄ a femella. Et dixit eodē q̄rto ꝯtingit:ꝙ nō
dominet̄ aliqñ mas:aut pp iuuētutē.i. adolescentiā vel pu
bertatē:aut pp senectutē:aut aliq̄ꝫ aliaꝫ cām talē necesse est
fieri famolochiā in aīalibus:qm̄ principiū hinc opꝫ sumere
digestibili.n. existēte supfluitate spmatica mot⁹ in mēstruis
ſm se faciet formā masculi:q̄re dominās qdē masculum fa
ciet ⁊ assimilatū generāti.s. pr̄ ⁊ nō mater. nō obtinēs aūt hꝫ
q̄ꝫcunqꝫ obtinuerit virtutē defectū ſm seipm. Dico aūt vnā
quāqꝫ virtutē hoc mō. generās.n. nō solum masculus:puta
thorustus:aut sortes. ⁊ nō solū thorustus:sed ⁊ homo:hoc
qdē ppinquius:hoc aūt remotius exiuit generāti ſm ꝙ ge
nerans Aui. aūt ponens cās masculinitatis.21ª tertij. dixit.
Cū ad cor fetus añcedit ꝯplo masculina.i. qñ ꝯplo est ma
sculinās. ⁊ est illa q̄ hꝫ pportionē debitā ad robur sue virtu
tis añcedit ad cor fetus.i. pest in vesica:ex q̄ cor dꝫ fieri:ita
ꝙ cor genitū hꝫ ꝯplonē masculinantē:qꝛ fortē ⁊ potētē sup
mām q̄ vocat̄ ꝯplo masculina pp silitudinē potētie quā hꝫ
masculus supra femine potētiā. Cū cor genitū mō superius
dicto gñat oīa mēbra ⁊ ipm fit potens influit omnia mēbra
generanda

In quo differunt masculus ⁊ femina

generanda potenter ⁊ per ꝯñs in mēbra gñationis non ipedite nec ꝓhibite: tūc est. s. fetus cū masculinitate assimilatus patri suo: qꝛ. s. est masculus. Uel vt quidā dicunt non soluȝ est masculus: sed in subā q̄ntitate ⁊ figura erit silis patri. Dixit aūt Aui. cum ad cor ⁊c. vt daret intelligere ꝙ cuȝ ad cor fetus antecedit: ⁊ preest cōplo feminina. i. ipotēs supra māȝ ⁊ fluit sic impotēter impedite vel prohibite supra membra gñanda: erit tunc fetus in femineitate sua: qꝛ erit silis matri ⁊ erit femina. ⁊ hanc cām dixit Aui. esse cām dictarū dispōnum ꝑ se. ¶ Dicunt q̄dam ꝙ ꝓn^m distinctionis sexus est in corde: sed cōplementū est in mēbris genitalibus. Modus enim ⁊ operatio cārum maris ⁊ femine in corde incboat: sȝ terminus est ad mēbra genitalia. Et sic voluit Ar. post verba eius suprapoſita. s. ꝙ q̄ habent ꝑdictas dr̄ias. s. fortitudinis vel debilitatis virtutis cordis habent ⁊ diuersa organa. Sunt aūt ⁊ alie cause masculinitatis ⁊ femineitatis accidentales: que ēt possunt impedire cās agētes ꝑ se: sicut verbi grā. est locus matricis. Unde Ipo. in affo. Mares q̄dem in dextris: femine vero in sinistris magis. Et Arist. nono de aialibus. dixit masculus in dextra matricis generatur: femina vero in sinistra sm plim. Et dixit Gal. 6° de interioribus. masculi frequēter concipiunt in latere dextro matricis ⁊ femine in sinistro ⁊ raro ꝯ̄rium accidit: qm̄ ipse dixit: vt nono ponitur ꝯtiñ. Nos aperuimus ꝑgnantes plures ⁊ inuenimus mares pro maiori parte in latere dextro. ¶ Et Auicē. dixit. qñq; est cā masculinitatis ꝑter cōplonē patris sui. s. q̄ȝuis non fuerit cā eius complexio patris sui: imo ⁊ vacuitas matricis. i. concauitas eius. s. dextra vel sinistra vel acuitas matricis. i. illud qđ ad concauitatē matricis peruenit vel illud qđ in ea reperitur. nam cū concauitas matricis erit mūda ⁊ vacua suꝑfluitatibus indigestis non obtundētibus cōplexionis masculine actionē: tunc erit potens inducere masculinitatē supra: ⁊ econtra cum non fuerit munda. Et sunt qui hanc suꝑfluitatē referunt ad sperma siue ad menstruuȝ mulieris indigestum vel digestū. nā cū sperma masculinum adiuenerit ab eius mēstruo siue spermate eius indigesto matricē mundā: tunc causat masculinitatē: ⁊ econuerso: si inuenerit eā plenā menstruo siue spermate indigesto causabit feminam. nā dato ꝙ in corde fetus sit complo feminina añcedens ⁊ presit ei. Si tñ inuenerit matricē mundā ⁊ vacuā ab oī mā indigesta: lȝ de se ⁊ de per se debeat inducere femineitatem inducet masculinitatē: ⁊ faciet masculum. ¶ Et complens Aui. sermonē de cā masculinitatis ⁊ femineitatis. dixit cā masculinitatis est sperma viri. s. vincens suꝑ sperma mulieris: ⁊ caliditas eius: ⁊ abundantia ipsius: ⁊ conueniētia coitus: in hora mundificationis mulierum. Et prouocatio sꝑmatis ex dextro testiculo: qm̄ est calidius ⁊ spissioris subē: ⁊ sumitur ex rene dextro q̄ est calidior ⁊ altior ⁊ ꝓpinquior epati: ⁊ silr̄ qñ cadit in dextra matricis: ⁊ ꝯsilr̄ est sꝑma mulieris in proprietatibus suis. s. qꝛ sit vincens suꝑ sperma viri: ⁊ sit caliditas eius: ⁊ abundantia ipsius suꝑ illud: ⁊ conuenientia coitus in hora non mundificationis matricis ⁊ sit prouocatio spermatis ex testiculo sinistro: ⁊ sit cadens in parte sua. s. in sinistra parte matricis. Et subdit Aui. ⁊ regio frigida: ⁊ tp̄s ⁊ vētus septētrionalis adiuuat ad masculinitatē ⁊ contrarium ad contrarium. Et silr̄ etas adolescentie absq; pueritia ⁊ senectute. ¶ Et dicunt quidam ꝙ si currit sperma ex dextro viri testiculo ad dextrum matricis masculinat ⁊ si ex duobus sinistris femininat. s. si cadat ex sinistro testiculo viri ad sinistrū matricis. Et ꝙ si currit sperma ex sinistro testiculo viri ad matricis dextrū erit femina masculina. Et si ex dextro testiculo viri ad sinistrū matricis erit masculus femineus. Dixit Ras. nono ꝯtiñ. auctoritate Rabi. vir generabit masculum si fuerit in amore ⁊ abundātis spermatis: ⁊ mulier fuerit modici spermatis: ⁊ hoc accidit post mēstrua: qm̄ qñ mulier emittit menstrua diminuit sꝑma eius: ⁊ post dies silr̄ aggregatur sperma eius. Et si coytus fiat post mundificationē de menstruis erit impregnatio de masculo: ⁊ proprie si mulier fuerit pauci spermatis radicitus. ¶ Dixit. A. dixerunt quidam de illis qui prudentes sunt ꝙ impregnatio a die ablutionis. i. mundificationis perfecte a mēstruis est cum masculo vsq; ad q̄nq; dies: ⁊ est cū puella vsq; ad octo. s. in tribus diebus post illos q̄nq;: deinde est cum masculo vsq; ad vndecimum. Deinde est cū hermofrodito. i. indifferens. ¶ Dixit Ari. Iuuenēs. i. puberes vel adolescentes femellas magis generant his qui in statu sunt. i. vere iuuenibus ⁊ senescentia maxime. s. generant femellas: his quidē. n. s. puberibus nondū ꝑfectum est calidū his aūt. s. senescentibus deficit. s. calm̄ ⁊ humidiora corpora. s. imbecilliora famelica magis sunt ⁊ spermata humida. Omnia. n. hec sunt ꝓꝑ indigentiā caloris nālis. ⁊ borealibus quidē magis masculinatio q̄ȝ australibus: quare ⁊ amplioris suꝑflui: amplius aūt superfluum indigestibilius. ꝓꝑ qđ masculus quidē humidius sperma: est mulieribus vero menstruorum. s. ergo humidior est. Et subdit. Dicunt aūt pastores differre masculogénia non solum si contingat fieri. s. conceptum borealibus: aut australibus: sed ⁊ si coytum passa respiciat ad austrū vel boreā: sicut si modicā inclinationē: qñq; tñ fieri caliditatis aut frigiditatis: hec. n. s. generatiōis sunt cause. Et subdit. circa masculigeneā differt regio a regione: ⁊ aqua ab aqua ꝓꝑ easdem causas: quale. n. alimentū fit maxime ⁊ corporis dispositio ꝓꝑ contemperantiam ministrantis aeris ⁊ ingredientium: maxime aūt ꝓꝑ aque alimentum: ⁊ hoc ēt in succis: propter qđ ⁊ glatiales aque ⁊ frigide: he q̄dem sterillitatē faciunt. he vero femellegeneaȝ. ¶ Sic ergo in supradictis verbis Ar. notificat quinq; signa ad denotādum ꝙ masculinatio acquiritur per ꝑfectionē digestionis prius habitam: ⁊ sic per caliditatē digerentē: ⁊ feminatio adquiritur per indigestionē ⁊ frigiditatē bene digerere prohibentem. Et primū signū est ꝙ pueri ⁊ puberes: ⁊ primum generare incipientes ⁊ silr̄ senes: q̄bus sunt impotentes virtutes digestiue generant feminas. Iuuenes vero habentes digestiuam potentē generant masculos. 2^m signuȝ est. ꝙ corpora humida ⁊ laxa multiplicant feminas ꝓꝑ debilitatē digestiue ipsorum: corpora aūt non humida ⁊ robusta gñant masculos propter potētiam digestiue ipsorū. 3^m est ꝙ sꝑma humidum aquosum. s. generatiuū generat feminas: qꝛ tale sꝑma procedit ab indigestione. Sperma aūt grossum globosum generat masculos: qꝛ est perfecte digestum. 4^m signum est ꝙ habitantes in regione vel ciuitate vel loco: q̄ perflat auster generant feminas: qꝛ in tali ciuitate seu regione multiplicantur humiditates indigeste: habitantes in ciuitate q̄ȝ perflat boreas generant masculos: qꝛ boreas facit ad exsiccationē suꝑfluitatum: ⁊ cū hoc vniendo calorē nālem in interioribus facit ad bonam digēnē. 5^m signum est ꝙ aque frigide seu glatiales sumpte in potu debilitant digestiuam vel ꝓhibēt gñationē: vel faciunt gñare masculos femineos vel femellas. ¶ Dicunt ꝙ ad inducēdum cām masculinitatis ⁊ femineitatis Ar. ꝑsupponit tria. 4° de gñatione aialiuȝ. Primum est. ꝙ oē qđ fit: fit ex mā determinata. ꝑ physicorum. 2^m est ꝙ oē qđ fit: fit ex aliqualiter ꝯ̄rio sibi. 3^m est ꝙ omne agens in mām sibi ꝯ̄riam si non pōt ꝑfecte vincere illaȝ educit effectū ꝯ̄rium sibi agēti: ⁊ si ꝑfecte eam vincit inducit effectum sibi similē. Ex his sequitur ꝙ spūs gignitiuus agēs in determinatā mām aliqualiter sibi ꝯ̄riam subiectā ꝓ gñatione si pōt eam ꝑfecte superare assimilabit sibi effectū: ⁊ sic cū hoc agēs sit masculinum inducit masculum. Si aūt ipsaȝ mām non poterit superare ꝑfecte inducet effectum ꝯ̄riuȝ. s. feminam. Est. n. dixit Ar. cōtraria femina masculo. ¶ Dixerunt quidam ꝙ vltra potētiam vel impotētiam agētis vel inobedietiam patiētis varietati sexus assignantur cause particulares: quarum plurime dicte sunt in verbis Ar. ⁊ Aui. suprascriptis. Et ex eis sunt qualitas spermatis: ⁊ ēt sꝑma calm̄ ⁊ globosum masculinat ⁊ ꝯ̄rium femininat: ⁊ q̄ntitas

spermatis. Et.n.sperma abundans masculinat: q2 in maio ri q̃zto est maior virtus ꝛ paucum feminat. Et ꝓpterea rusti corum quidam cum volunt generare masculos ligant sibi testiculū sinistrum: vt exeat sperma solum ex dextro: ꝛ ligāt dextrum cum volunt generare feminā. Et menstruū cū fue rit calm̄ ꝛ spissum ꝛ facit ad gn̄ationē masculi ꝛ frigidum liquidum ecōuerso. Et ex eis ē regimē in sex rebus nō natu ralibus declinans ad calm̄ ꝛ siccum: qa facit ad masculini tatem ꝛ ꝯrium econuerso: ꝛ conceptio facta luna existēte in signo masculino facit ad masculinitatē ꝛ econuerso. ¶ Et scias dixit Arist. ꝙ oēs ṕdicte cause possunt reprobari sum pte fm̄ vnāquāqꝫ: sed opꝫ oēs simul aut plures cap. ꝛ con currere. Uñ dixerūt aliqui ꝙ si oēs iste cause concurrunt ad masculinandū erit genitus non solum masculus: sed ēt vere masculus: q2 habebit oēs conditiones requisitas ad veram masculinitatē. De pilositate corporis voce graui audacia: ꝛ alijs: q2 erit masculus robustus non cōicans in conditioni bus femelle. Si vero non oēs: sed tñ plures cōcurrerint erit masculus genitus: sed tñ deficiet in aliqbus conditionibus a vera masculinitate: ꝛ accipiet aliquas de cōditionibus fe melle. Et silr̄ erit si oēs aut plures concurrerint ad feminan dum. Et propter hanc varietatem cārū est reperire aliquos vere masculos: ꝛ aliquos qui lꝫ sint distinctione membrorū masculi: sunt tñ in conditionibus velut femine: cum latitu dine tñ valde magna in pluribus ꝛ paucioribus conditio nibus femineis concurrētibus. Et similiter est reperire ecō uerso de feminis aliquas vere feminas: ꝛ aliquas: que licet distinctione membrorum sint femine: sunt tamen in condi tionibus velut masculi: cum latitudine in plus ꝛ minus: ꝛ similiter est reperire hermofroditos.

¶ De causis masculinitatis ꝛ feminitatis. Cap.xx.

Pocras dixit in libro de nā fetus. Ma sculus fit de spermate grosso solido. Ait.n. Ras. 9° ꝯtiñ. dico ingrossatur sp ma ex pauco coytu ꝛ pauca inebriatione ꝛ sum ptio rerum calidaꝝ vel siccarū: ꝛ alias grossarū ingrossat sperma lꝫ pauca. Expedit ergo vt in spiciatur sperma viri: ꝛ si est tenue inspissetur: donec fuerit conueniens. Et dixit Ypo. si volueris ꝙ mulier pariat ma sculum curandum est ꝙ vir cum muliere vna calefiant. Et ait Ras. vbi supra. dico ꝙ non debent coniungi in ipsa vi ce. Sed qñ mulier appetit ad coytum: nec debent superabū danter in potu sumere aquā: sed vinum modice cum vinuꝫ attenuet sperma nec debent inebriari oino: nec vir oꝫ coniū gi cum ea dum fuerit calefactus ex potu vini: necꝫ repletus sed in tp̄e quo fuerit letus leuis persone declinans ad famē ꝛ curandi sunt simul cum regimine calefactiuo ꝛ nutrimen tis sibilibus: ꝛ cum clysteri calefactiuo: ꝛ emplis ꝛ vnctioni bus calefactiuis perfecte. Et dixit. mulier que emittit spma post.32. diē parere oꝫ masculū: sed si post.43. parere oꝫ femi nām. Et ait Ras. dico ꝙ quāto velocius emittit sperma: tan to magis significat ꝙ ꝯplo eius est calida: ꝛ hoc significat ꝙ in plurimo oꝫ parere masculos. Alfastaro aūt in complo scribitur contiñ. ait. si mulier vtitur coytu in primo die sue immundicie ꝛ lauationis concipiet masculum: ꝛ in 5° feminā ꝛ in 8° masculū: ꝛ si in 9° feminā: ꝛ si in.10° masculum: ꝛ si in 11° vtrunqꝫ sexum. ¶ Dixit. A. 11° tertij. opꝫ vt calefiat vir ꝛ mulier cū aromatibus. s. calidis sumptis ꝛ fumigatio ne cū eisdem ꝛ cibis. s. calidis ꝛ potu metridati: ꝛ cuꝫ suffu migationibus. i. suppositorijs ꝛ pessarijs: ꝛ cum clysterijs ꝛ vnctionibus calefactiuis amborum. s. viri ꝛ mulieris. Et scias ꝙ hanc curam Aui. dirigit ꝯ cām: que vt plm̄ accidit: q2 vt patuit vt plurimum contingit ꝙ cā non masculinandi est frigiditas ꝛ humiditas reddens sperma ꝛ menstruū mu lieris inabile ad recipiendum masculinitatē. Et propterea scias ꝙ ista cura non semꝑ cōueniret: imo in casibus nocet vt qñ sperma viri superfluū foret spissum ꝛ menstruuꝫ mu lieris superflue calm̄. ¶ Et dixit Aui. remouendo dubium ꝙ quis posset sic mouere. Tu dicis. ꝙ non solum vir: sed ēt mulier calefiat. Contra q2 tunc redderetur sperma mulieris potēs: ꝛ calidum: ꝛ sic ꝙ vincat sperma viri vel non vincat ab eo. sed cum vincit aut non vincitur: tunc vt quidā dixe runt gn̄atur femella non masculus. Et quidaꝫ dicunt. ꝙ de sic dicētibus fuit Gal. ex eo ꝙ voluit ꝙ sperma mulieris ac tiue concurrat ad gn̄ationē ꝛ non passiue tm̄: hoc aūt remo uens Aui. dixit. non auscultetur iste qui dicit: ꝙ opꝫ ꝙ mu lier sit debilis spermatis ad hoc vt generet ex eo masculus: imo opꝫ vt sit spissi spermatis ꝛ fortis: ꝛ ꝙ sit puella. s. acce dens ad iuuentutē vel puella quo ad operationes nāles. i. ꝙ habeat operatiōes nāles fortes: hoc.n. sperma dignius ē vt suscipiat masculinitatē: verū non opꝫ vt deficiat a spma te femine sperma masculi: sed oꝫ esse fortis in hoc cap. ¶ Et dixit Auic. opꝫ vt dimittat coytuꝫ. s. vterqꝫ ad tp̄s ita ꝙ nō nimis frequenter vtant coytu: ꝛ non recedant ab eo omni no: imo necꝫ ꝑ multum tp̄s: quare corrumpat sperma. Et opꝫ vt dixit Aui. ꝙ nō multum vtatur potu aque: imo bi bant de ea paulatim. i. paucū: ꝛ cibentur cibis fortibus cale facientibus. Et postq̃ꝫ vsi fuerunt ad tp̄s regimine calefaciē te ṕdicto. dixit Aui. opꝫ vt vir experiatur sperma suū: ꝛ dū permaneat tenue ꝛ aquosum sciat ꝙ necessitas ad curatio nem remanens est: quare iterum prosequatur ipsuꝫ regimē ꝛ cum ingrossatur. i. incipit igrossari sperma: expectet post illud aliquibus diebus: vel octo: vel decē: ꝛ procedat in eis cum dicto regimine donec cōfortet. i. sperma eius ꝛ aggre getur ꝛ ingrossetur ꝛ inspissetur sufficiēter: vt sit fm̄ modū supradictum de spermate prolifico: deinde cōueniat cū mu liere modo dicto in loco aromatizato aromaticis calidis: si cut cum fumigatione myrrhe primo ꝛ scdo cū musco ꝛ cro co ꝛ xiloaloes indo crudo remotis oībus aromaticis frigi dis: sicut camphora ꝛ silibus: ꝛ sint in leuiori dispōne cor poris ꝛ aio meliore ꝛ domo delectabiliore: ꝛ cogitatiōe de masculis fortibus habētibus robur ꝛ audaciā: ꝛ apponant oculos suos formis masculorū eoꝝ maxime q̃ sunt excellē tis creationis ꝛ formosi forma pulchra ꝛ gloriosa. Ampli⁹ plura oportet adducere ad capitulꝫ istud ex his que dicta sunt in causis masculinitatis. Dixit Michael scotus. eligi tur coytus causa concipiendi masculum luna existente sub signo igneo vel aereo: ꝛ regnante vente subsolano vel borea ꝛ cā concipiendi feminam luna existente in signo terreo vel aqueo regnante austro vel zephyro ꝛc.

¶ De causis magnitudinis ꝛ paruitatis fetus. Cap.xxj.

Ristotcles 10° ꝓblematū ꝓblema te.2° quesiuit ꝑ quā cāꝫ fiunt gnaui: ꝛ gnani sunt q ꝑnimia eoꝝ paruī tate hñt latitudinē ꝛ ꝓfunditatē fere sine lōgi tudine. Et silr̄ q̃siuit ꝑ qd: quedā oino magna q̃dā vero parua. Et soluēs dixit. duas fore cāsꝫ scꝫ locū ꝛ nutrimētū. Nā locus est cā paruitatis si fuerit an gustus ꝛ nutrimētū: si fuerit paucum: ꝛ hoc in exēplum pꝫ q̃m hoies de aiali genito: vt catulo conantur ipsum paruū facere coangustando ipsum in loco paruo ꝛ minorando ali mentū dando solū q̃ztum necessariū est ad vitaꝫ: non aūt ad augmētum. ¶ Jō dixit Aꝝ. qbuscunqꝫ locus cā paruitatis est tales efficiuntur pigmei. ꝛ silr̄ q ab ipsis generantur: qm̄ nati adipiscuntur longitudines ꝛ latitudines fm̄ magnitu dinē gn̄antium eos. Pigmei sunt aialia bruta hoi silia ꝛ no stro ideomate vocantur babuini: ꝛ sunt extensi ad longitu dinem cubiti: q̄re a qbusdā cubitales hoies vocant: tibias tñ ꝛ brachia longa hñt cōparatione alioꝝ membroꝝ: ꝛ a q busdam ꝓhicinathi dicunt: hi in cauernis habitāt ꝛ eqtan tes equos paruissimos cū gruibus ꝛ ciconijs ṕlia ꝯmittūt. Uñ 7° de hystorijs Aꝝ. ait. grues ꝑmutant ex clypticis cā pis ad superiores paludes egypti. vñ mel fluit: ꝛ iste locus est quē pigmei habitāt: ꝛ nō est hoc falsum: sed veꝝ: quos dice

non

non esse hoĩes:lȝ eis similentur:non.n.participãt rõne: nec vsu:cũ ipsi non apphendant bonũ a malo verũ a falso: neq̃ habẽt verecundiam:neq̃ honestatẽ:neq̃ iustitiã colunt.neq̃ iudiciũ rei exercent:in multis tñ imitantur hoĩes:hñt.n. loquelã ꝛ sermonẽ:lȝ ĩpfectũ:ꝛ pp bonitatẽ imaginatiõis pre alijs aĩalibus multa ex vmbra rõnis operant̃. ¶Et dixit Ar.ibidẽ.ꝙ qcunq̃ fiunt parui ex indigẽtia nutrimẽti impfecti sunt virtutibus:ꝛ mẽbra puerilia vident̃ hre. Et subdit quosdam hoĩes est videre paruos vt hemẽtes pp defectũ nutrimẽti:sicut sunt malo ꝛ pauco vtentes nutrimento.Et quosdã est videre non oĩno paruos: sed mensuratos:ꝛ sunt qui non vtuntur ita modico ꝛ paruo nutrimento:vt ꝑ dicti.Cã dictoꝝ est:q2 sicut est locus ꝛ nã facit:operat̃ nãq̃ nã ꝑm dispõnẽ loci ꝛ loci virtutẽ cũ sit locus maximũ gñationis ꝛ trãsmutationis ꝑn^m:ꝑ qd̃ dicta est patria ꝑn^m gñationis:q2 est sicut pater.pp qd̃ dixit Ypo.in libro de lege.nostra nã est q̃lis est regio.Et Ar.in libro de inspiratiõe ꝛ respiratione.ait.nature medium in quo loco sunt tales existẽtes existunt.Et primo de plantis.dixit Arist.venenũ perniciosum est natũ in persia.trãsplantatũ aũt in egypto:ꝛ israel factum est comestibile:sicut ẽt recitat Gal.6° de accidenti ꝛ morbo.¶Dixit Ras.9° ↄtinẽ.auctoritate Rabi.breuitas longitudinis ꝛ longitudo ꝑfecta embrionis fit ex angustia matricis ꝛ largitate eius ad modũ citri qui ponitur in fiala magna ꝛ parua.Et ex paucitate ſꝑmatis ꝛ abundãtia eius: pp q̃ dñt ꝙ genita suarũ matericꝝ nãm sequunt̃.Ex multa nãq̃ mã ꝛ forti virtute magna genita producuntur ꝛ pauca grossa ꝛ spissa grossa genita ꝑducuntur.Unde dixerunt ꝙ ex q̃titate vel solida vel liquida ꝛ ea subtili solida vel mollia ꝛ liquida genita producunt̃:vñ dixerunt ꝙ q̃titas insequitur mãm:ꝛ q̃litas insequit̃ formã: ꝛ mater ꝑm Ar.dat in gñatione mãȝ nutrimẽti:hinc est ꝙ in q̃titate genita sȝ plm̃ matribus assimilant̃:ꝛ ex paruis matribus vtplm̃ nati sunt parui ꝛ econuerso.¶In q̃litatibus aũt nati ꝑm plm̃ siles erunt patri.¶Dixit Aui.21ª tertij.Cã in staturis.s.magnitudinis ꝛ paruitatis:q̃nq̃ est diminutio que est eis pp paucam mãm in primis.i.in primis principijs mãlibus generationis.Aut est pp paucitatẽ nutrimẽti apud creationẽ .i.apud scꝫm conceptionẽ:quare non sufficit ad conueniẽs augmẽtum:aut est pp paruitatẽ matricis:quare non inuenit fetus dilatationẽ in ea:sicut accidit fructibus:cũ ponunt̃ in formis:cum sint adhuc ĩmaturi:quare non fit additio super eos.¶Ptholomeus aũt in centiloquio verbo 52° ꝛ 53° dixit paruitatẽ contingere ex cã superiorũ.¶Propter quid aũt magis masculus femina fit nanus:q2 mã ex qua generatur femina pp eius humiditatẽ magis est apta cuiuaq̃ extensioni informatiue virtutis:ꝛ q2 minor est femia ꝛ in creatura masculo.¶Propter qd aũt bruta nõ ita nanescũt:vt hoĩes est:q2 brutoꝝ ꝑncipia acutiora:ꝛ magis extẽsiua sũt:ꝛ coꝝ matricis lõgiores:ꝛ magis ꝑ camerulas distincte sũt. Et q2 nõ varian̄t bruta in coytu.sicut hõ ꝑm aiaȝ:nanus.n. ex imaginationibus concipi potest ꝛc.

¶De pluralitate fetuũ ex vno coytu:ꝛ de eius cã. Ca.xxij.

PRimo de gñatione aĩaliũ.dixit Ari.in oĩ gñe ꝛ specie sunt ħ polisꝑmata.i. pluris ſꝑmatis.sup.ꝛ alia paucioris.4° eiusdẽ inuit ꝙ hõ in numero ꝑturitionis fetuum magis tȝ mediũ q̃ aliud alioꝝ aĩaliuȝ.Licet.n.vt ipse dixit.26ª particula ꝑbleumatũ hõ ꝑm nãȝ sit maxime vnius gñatiuus:tñ pp caliditatẽ ꝛ humiditatẽ ipsius efficitur aliq̃ pluriũ gñatiuus:tȝ ergo mediũ: q2 aliq̃ vnum gñat aliq̃ plures multos.aliq̃ plures pauco.

¶Dixit Ypo.in libro de nã fetus.gemelli fiunt ab vno coytu:hñt.n.ventres matrices ꝛ sinus depressos: hos quidem longiores:hos aũt ꝑpinquiores a testiculis:ꝛ multoꝝ gñatiua aĩalium in plures sinus hñt:paucoꝝ vero generatiua: q̃ ibi multiplicetur diuersa accedens ad hos ventres matrices rapiunt sperma ꝛ ventrium:nec alter ad alterum relaxat:diuisum aũt sperma in vtroq̃ vẽtre panniculatur ꝛ viuificatur eodẽ modo quo dictum est.¶Dixit Aristo.quarto de gñatione aĩaliũ.ꝙ in eodẽ loco matricis.s.dextro vel sinistro fiunt sepe duo:imo ẽt aliq̃ tres:ꝛ hoc in diuersis receptaculis illius lateris.Et Gal.in libro de spermate dixit.se ꝑtez esse receptacula matricis in quibus sperma potest recipi:vt etiam supra in anothomia matricis dictum est.¶Et dixit Ypo.vbi.s.ꝙ aũt ex vno coytu fiũt gemelli signũ facit canis vel sus:ꝛ alia aĩalia:q̃cũq̃ ex vno coytu pariũt duo vel plura ꝛ singula in matricibus ꝛ ventre sunt ꝛ panniculo:ꝛ he pariunt vno die ꝛ multum:sicut etiam multi ex vno coytu facti pueri vterq̃ in ventre.i.sinu ꝛ regione.i.panniculo est:ꝛ pariter eodem die vterq̃:primum tamen alter egredit̃ foras ꝛ regio.i.pãniculus eius:deide.s.succedit alter Ypo. ꝙ autem mas ꝛ femina gemelli fiãt dico ꝛ in femina ꝛ in viro in vnoquoq̃ animali sperma est natura infirmius ꝛ fortius:ꝛ non neq̃ semel egreditur sperma: sed in duas ꝛ tres eiectiones:ꝛ non est possibile semper siir esse totum forte ꝛ primo qd̃ egreditur:ꝛ qd̃ posterius:ꝛ si contingat grossum ꝛ forte sperma intrare in alterum ventrẽ fiat illic masculus: si vero in alterum humidius ꝛ ĩbecillius ab illo femina fit. Si vero forte in vtroq̃ vterq̃ masculi fient:si vero infirmũ in vtroq̃ erunt vtiq̃ femine.¶Et Ari.dixit.10° ꝑbleumatum.26° problemmate.ꝙ bruta ꝛ generantia gemellos pariunt simul masculũ ꝛ feminã.s.semp.hõ aũt cũ parit gemellos non sẽ parit masculũ ꝛ feminã semp.Ar.quoq̃ eodẽ. 10.ꝑbleumatũ.14.ꝑbleumate dixit.cãm parturitionis plm̃ esse:q2 plures parturiẽtes plures matrices hñt eq̃les.i.multas cameras.siue multa receptacula in matricibus in q̃bus embriones generantur:que repleri concupiscunt ꝑpter eaꝝ imensam virtutẽ appetitiuam seminis pp qd̃ dimittitur genitura.s.semẽ in ea diuisione sufficiente ad gñationẽ Auic. aũt causas plurificationis fetuum reduxit ad quattuor:quarum prima est multitudo spermatis: ꝛ diuisio eius in duo: ita vt spargat̃ ꝛ diffundatur ad duos ventres matricis sup. vel plures sparsione replente totum ꝑm singularitatem.i.diuisum.Et prouenit hoc ex multitudine mãe:sicut ex eadem fit aliq̃ monstrum:vtputa manus cum sex digitis: opꝫ tñ ꝙ ista repletio ventrium fiat:non solum ex spermate viri:sȝ etiam ex spermate mulieris:ita vt agens habeat etiam materiam sufficientem.Et ꝙ sperma sit homogeneũ in suis partibus:ita vt in omnibus illis partibus reperiat̃ virtus generatiua.Si eniȝ non fuerit homogenea:tunc in aliqua parte reperietur virtus generatiua:ꝛ in aliqua non.

¶Secunda autem causa dixit Auicẽ.est diuersitas expulsionis duarum eiectionum spermatis supple.seu pluriuȝ:quare prouenit illi diuersitati motus matricis in attractione spermatis:scilicet equalis illi expulsioni spermatis:accidũt eñ aliquando matrici apud attractioneȝ spermatis motus frequentes vel sequentes.i.succedentes:sicut accidit illi qui deglutit bucellam post bucellam:ꝛ sicut respirat piscis emittendo respirationem post respirationem:quoniam expellũtur ex eo spermate ad profunduȝ matricis impulsiones. Et est vnaqueq̃ impulsio cum attractione spermatis de foris inquisitio matricis ad aggregandũ inter duo spermata. Et ista est res quam sentit ille qui ex coeũtibus sollicitus est.s. in considerando motum coytus spermatis sui: an sit simultaneus:an successiuus:ꝛ sentiunt etiam illud ipse mulieres: cum considerant ingressum spermatis viri in matrices ipsarum:ꝛ fortasse etiam omnes considerant emissioneȝ sui proprij spermatis.Et ille impulsiones seu attractiones singulares non sunt pure: imo sunt tremule.i.cum titillatione: q̃si vnaqueq̃ earum sit composita ex motibus. Sed ipse nõ cõpleturnisi apud titillationum nomẽ:imo sentitur post oẽm summam titillationum quies media:scilicet manifesta. Inter omnes enim motus illos quies interuenit media:sed est

ita parua ꝙ non percipitur:deinde redit in quiete filii ei: ꝗ est interiectiones cũ virga eijcit sperma:ꝛ fit ois vicissitudo scða debilioris virtutis ꝛ minoris numerationis titillationum:ꝛ fortasse sunt vices vltra tres vel quatuor. ❡ 3ª cã satis filiis ꝑdicte. Dixit Aui. ꝙ qñq3 conuenit. i. filiis est proiectio virge. i. spermatis p virgam effusioni clepsedere. Clepsedera est qõdam instrm̃: de quo facit Ari. mentionẽ. 4º phyficorum. tractatu de vacuo:ꝛ h3 concauitatẽ rotundam: cu3 collo longo stricto ꝛ tortuoso: a quo fit continuatio exitus aque in emissione eius ab eo: ꝑpea ꝙ non põt aer intus hĩre ingressum: vt suppleat aque que emittitur: modo aliqñ tali modo emittit̃ sine continuatione ex virga sperma:ꝛ diuiditur in plures partes: quare dixit Aui. permiscentur ambo ꝛ sequunt̃ illam. s. ꝓiectionem proiectiones silles illi vna vice post aliã: q̃re ꝑp has suctiones spermatis attractiones:ꝛ retentiones impregnatur mulier ex ventribus numero: cum vnaqueq3 permixtio. s. duorũ spermatũ facta suctione separata fit per seipsum. ❡ Et 4ª cã est. Dixit Aui. ꝙ qñq3 sunt ꝑmixtiones vtrorunq3 spermatũ. s. viri ꝛ mulieris simul. s. facte:ꝛ tñ deinde abscindit̃ abinuicẽ in duas vel plures ptes: hoc. n. vnũ affis. i. hec ꝑdicta ꝑmixtio facta abscinditur ꝛ diuiditur in partes cã ventositatis. s. separando illã in partes. Ista. n. ventositas:ꝛ vt dicunt non est proprie ventositas absolute: sed est vapor vẽtosus fumosus admixtus spermatibus qui ẽm intentionẽ Ar. est cã delectationis in coytu: aut abscinditur cã titillationis. i. motus ꝑprij matricis: aut cã alterius rei ex cã separante: vt cã alicuius motus extrinseci: vl' alicuius vẽtositatis existẽtis in intestinis ꝛ cõmẽtis matricẽ ꝛ sic separantis illud cõmixtũ in partes quare distinguitur vnũquodq3 separatũ. s. in singularitatẽ suã3. s. vt fit distans vnũ ab alio. Predicte tñ cause cũ simul cõcurrunt: aut plˀes ex eis sunt sufficiẽtes ad cõceptionẽ plĩm sumpta aũt q̃libet singulis non est ad hoc sufficiẽs: nisi raro. ❡ Cã aũt quare sperma diuisum: vt dcm̃ est gñat plures est: q2 virtus gñatiua in homogeneo spermate virtualiter est in qualibet parte eius: quare tale sperma cũ diuisum fuerit in partes ẽm q̃cũq3 approximauerit patienti dispositio in loco cõuenienti: cũ habeat illa q̃cunq3 pars virtutẽ generatiuã agentẽ sufficientem inducit oꝑationẽ suã in tpe cõpetẽti prohibẽte: tñ amio to. Scias tñ ꝙ ꝑdicta spermatis diuisio: qñq3 fit in ipso ꝑncipio eiectionis spmatis aut parũ post:ꝛ tũc pluralitas fetuum erit ad bonum ꝛ ad vitã ipsoꝝ: qñq3 aũt fit post q̃3 ia3 fcã est secundina:ꝛ fit tunc ista diuisio ad partes intra secundinam:ꝛ tunc ista pluralitas fetuum nõ est ad bonũ ꝛ ad vitam: sed abortus sequit̃ ꝛ producit̃ natus monstruosus: sicut est fetus hñs duo capita:ꝛ duo fetus cõplicati cum vno capite: vel tribus manibus: aut alijs diuersitatibus. Ideo dixit Aui. qñq3 fit illud. i. illa separatio spermatis post texturam pãniculi. i. post gñationem secundine:ꝛ qñ sic fit: fit tũc multitudo. i. pluralitas fetuũ in re vna: q2 in vna secundina ꝛ hoc est ex eis que non cõplent̃: neq3 sequunt̃ vitam: q2 nõ pñt inuicẽ in vno pãniculo magnificari. Ideo abortiuntur. Et qñq3 fit illa diuisio ante illud. s. añ gñationem panniculi ꝛ eorũ q̃ currunt hoc cursu. i. q̃ faciunt pluralitatẽ fetuum. sic igit̃ est. s. impedientes seinuicẽ magnificari: q̃re ꝓbabile est ꝙ talis ꝯceptio plurium iterũ non fit vitalis ad vitam eorũ: sed abortiunt̃: nã dixit Aui. vtile nõ est: nisi illud quod cadit in radice distinctũ. i. non est vtilis ad vitam conceptio plurium: nisi qñ fit ex spermate qõ in radice. i. qñ emittitur cadit distinctum in diuersas partes matricis. ❡ Et q2 pluralitas non solum aliqñ fit ex spermate vno in vno coytu. Sed aliqñ ex diuersis spermatibus in diuersis coytibus:ꝛ q2 hoc 2ᵐ raro contingit. Ideo Aui. subdit gemelli ꝛ supra. s. duobus: vt plurimum fiunt ex coytu vno. Et raro contingit ꝙ ex coytu supra imaginationẽ fiat conceptio:ꝛ hoc q2 sic clauditur os matricis in impregnatione ꝙ non põt subintrare sperma viri. Aliqñ tñ fit impregnatio supra impregnationem:ꝛ hoc dixit Aui. qñq3 fit in mulieribus que corpora tenera hñt:ꝛ sunt multorum pilorum ꝛ multis sanguinis: ꝑp multitudinem caliditatis earum:ꝛ de illis mulieribus sunt fortasse: que emittunt sanguinem in impregnatione. i. que menstruantur ipsis existentibus pregnantibus:ꝛ non curant de eo propter virtutẽ earum ꝛ fortitudinẽ matricum ipsarum:ꝛ abortiunt: cum mẽstruis:ꝛ cum aptione eius ꝙ eminet in matrice. i. in ore matricis. Istis. n. ꝑp exitũ menstrui facilius aperitur matricis orificiũ. ❡ Et dixit. A. si accidit impregnatio sup impregnationẽ in non valde forti:ꝛ in ea que non concipit: nisi ꝑp apertionem matricis sue ꝛ non ꝑp fortitudinẽ sue matricis: timetur ꝙ fit filius suus in primis iã debilitatus: q̃re corrumpitur scðs sup. ꝛ vterq3 abortit̃. ❡ Et dixit iterũ in fortibus timet̃ latus casus litigij ac ẽt cõpressionis inter duos filios:ꝛ istud quidẽ plĩm ꝓcedit ad febres ꝛ inflationẽ faciei ꝛ aduẽtũ egritudinũ:ꝛ ad hoc: vt abortiat̃ vnus eorũ. ❡ Dixit Aui. parũ sunt iter geminos. s. conceptos ex pluribus coytibus dies plurimi. S3 si fit inꝑgnatio supra impregnationem fit non post multos dies. s. ẽm plĩm:ꝛ sic intelligendũ est de partu ipsoꝝ. Ego aũt noui vxorẽ Zacharie de scarparia q̃ peperit masculu3:ꝛ hinc ad tres mẽses peperit aliũ masculum:ꝛ hñ vixerũt ambo:ꝛ vnus fuit animatus speciarius Florẽtie in burgo sancti Laurentij. ❡ Dixit Ar. 15º de aĩalibus. aliqñ mulier ꝑ aborsum eijcit vnũ spma:ꝛ fortasse alicuius corruptionis in eo existẽtis cã:ꝛ recipit aliud. ❡ Et scias ꝙ sicut septẽ sunt distincte cellule matricis: vt supra: ita septẽ possunt procreari filij ad vitã veniẽtes Ar. tñ dixit. 9º de hystorijs. ꝙ plures mulieres. i. de ꝓlificãtibus pariunt qnq3 filios numero. Dixit Solinus. ꝙ fuit vna mulier ex plebe noĩe fausta q̃ genuit vno partu q̃tuor: duos mares ꝛ totidẽ feminas:ꝛ dixit ꝙ Tragedius auctor affirmat i egypto vno vtero septenos sil gigni. Et ꝙ hoc ibi termus mirũ est cũ fructifero potu nilus nõ tm̃ terrarũ arua. sed ꝛ materna fecũdet vtera. Et dixit Gneum Pompeum anchibidẽ feminã iam sibi exhibita3 quã cũ scribit terties enixã cũ viginti eius liberis in theatro suo publicasse. ❡ Possunt aũt ꝯcipi ꝯceptiõe non vtili multi ꝛ plures septẽ: s3 nõ veniũt ad vitã: imo añ terminũ abortiũt. Vñ Ar. dixit 9º de aĩalibus. ꝙ cuidã mulieri. xij. filij erãt. Et. A. retulit. 9º sui ð aĩalibus. ꝙ audiuit a fide digno ꝙ q̃dã mulier abortiuit. 70. figuratos vno aborsu. Et Albertus magnus dixit. se habuisse a fideli medico ꝙ q̃dã mulier in germania: ad cuius curã fuit vocatus: abortiuit i pãniculo vno. 150. inuolutos in q̃titate digiti auricularis: quorum plures habuerunt motũ dilatationis ꝛ cõstrictionis:ꝛ mulier illa putauit se vermes ex matrice emisisse ꝛc.

❡ De causis assimilationis fetus. Cap. xxiij.

Quarto de gñatione aĩaliũ. inuit Ar. duo reꝑiri in spermate viri ꝛ mulieris Unũ actu:ꝛ aliud potẽtia. Actu reptũ est eius ꝯplo nãlis existẽs in ipso spermate: ꝑ quam est aptũ alterare ꝛ imutare mãnũ:ꝛ ista reperit̃ ẽm eũ in spermate viri: potẽtia. n. reptum est in spermate viri ꝛ mulieris: nã cõpositionalis ꝛ specialiter figura: q2 maxime in figura fit assimilatio fetus parentibus: talis enim nã compositionalis in figura reperitur in semine viri ꝑ naturam agẽtis. reperitur in spmate femelle ꝑ natura3 patientis: sicut reperitur figura alicuius statue in artifice ꝑ spẽm mẽte eius. ita in proposito vltra cõplonem nãlem actu repertã in semine reperitur nã compositionalis in potẽtia habens idolũ patris ꝛ matris in spermate: ꝑ quam sperma viri est aptum taliter agere ꝛ sperma femelle taliter pati. Et vt dicunt de intentione Ar. fuit. ꝙ in gñatione embrionis cũ gñat̃ cor nõ tribuat̃ solũ cordi forma cordis: s3 iꝑrimatur ẽt idolũ gñationis alioꝝ mẽbroꝝ cũ forma cordis in cor. ꝛ ad huc potẽtia gñandi tale quale est agens ẽm speciem: ergo sperma viri generãs cor generat ipsum mediante idolo: cu3

quo

quo oȝ generare oīa mēbra: ⁊ iō iprimit idolū gn̄onis mem
broꝝ in cor: ⁊ nō solū ipm idolū agētis imediate: sȝ ⁊ idolū
agētis mediate: nā cor hȝ idolum ꝓpriū: ⁊ idolū pr̄is gn̄an/
tis: ⁊ mo ⁊ aui ⁊ ſm quosdā ꝓaui: verū vnū fortius alio. Et
dixit Ar. vbi supra. Eedē cāe hec qdē apta assimilata: fieri
parētibus: hec nō assimilata: ⁊ hec qdem patri: hec vero ma
tri: ⁊ ſm totū corpus: ⁊ ſm aliq̃ ꝑte magis ipsis qdē ꝓgeni
toribus: ⁊ his qdē qbuscūq;: ⁊ masculina qdē magis patri:
femina vero magis: hec aūt nulli cognatoꝝ: tn̄ alicui hoi: hȝ
aūt nō hoi in spē: sed iā mōstruo: ⁊ nō assimilat̃ parentibus:
quēadmodū monstrū: degenerauit.n. nā ab his in gn̄e pri/
mo. ¶ Dixerūt Gal. ⁊ Haly. q̄ si sperma viri supabundaue/
rit sup sperma mulieris insans patri assimilabit̃: ⁊ si fuerit
econuerso assimilabit̃ matri. Aui. dixit. 21ª tertij. Ego dixi
q̄ cor ꝯplonalis masculine gn̄at masculū: ⁊ si peteret̃ a me
gn̄at ne ipm silem sibi in oībus accidētibus. dico iferēdo q̄
non opȝ: vt cū ipse assilet̃ pr̄i in hoc q̄ est masculus: q̄ sit si/
bi silis in oībus mēbris: imo assimilat̃ matri. s. qn̄q;. Et.n.
dixit Aui. assimilatio indiuidualis. i. oīno propria sequit̃ fi
gurā: sed masculinitas non sequit̃ figurā: imo ꝯplonē: vt
supra dictū est. Et intellexit principalr. Et qn̄q; accidūt cor/
di soli quasi ꝯplo pr̄is que spargit̃ in mēbra. s. ex parte ꝑpa
rationis figuralis: ⁊ est receptio. i. dispositio mr̄e in extremi
tatibus declinis ad figurā matris. ¶ Et qn̄q; potēs est isfor
matiua: vt dn̄etur spermati ⁊ mr̄e gn̄onis: ⁊ figuret ipm ex
ꝑte lineationis cū figura prima. s. q̄ similet̃ nisi: sed deficit
ex ꝑte ꝯplonis. s. vt faciat ipm silem ei in ꝯplone. s. q2 nō fa/
cit ipm silem ei in ꝯplone: sicut cū fetus erit colericus: ⁊ pr̄
flāticus: ⁊ econuerso. ¶ Et dixit Aui. qdā sapientū dixerūt

Imagina tio fortis: q̃nq̃ȝ ē cā assĩlatiōis

⁊ nō sunt elongati a iudicio potestatis. i. possibilitatis vel
pluralitatis q̄ de causis assimilationis est illud qd̄ exēplifi/
catur: cū est dispō conceptionis in mēte mulieris aut viri: ex
forma humana exēplificatione firma. Quantus.n. sit vigor
imaginationis: pȝ p Aui. 6° de nālibus. particula q̄rta. vbi
voluit q̄ nō soluȝ operet̃ imaginatio in subiecto ꝓprio: imo
ēt in alieno. Et Algazel silr voluit. Propterea dixerūt sapiē
tes in arte: caueat sibi mulier ab inspectione difformiū rerū
maxime in principio: multi.n. fetus ex re prius ispecta post
inspecta: post cōceptū a matre formā cōcepti retinuerunt: si/
cut loquit̃ de muliere hn̄te in camera sua ethiopē depictuȝ
quē intēse respiciebat: cū copulabat̃ viro suo: ⁊ factū est: vt
ꝑp illud paruerit filiū nigrū. Sic ergo ex aliq̄ forti imagina
tione alicuius forme apphēse extranee cadit silitudo geniti
ad illā: q̄ȝtūcunq; sit aliena a ꝓgenitoribus suis: hoc tn̄ raro
ꝯtingit. ¶ Et dixerunt qdā q̄ ista cā nō est sufficiēs vbiq;:
multotiēs.n. genitus simslabit̃ alicui forme extranee nūq;
apphēse: cuius cā est obediētia magna mā q̄ pōt eē tanta: q̄
ēt gn̄abit̃ monstrū: vel q̄si monstrum: sicut qn̄ parit̃ hō: sed
nullo mō alicui silis de progenie pr̄is ⁊ matris: mandent tn̄
prudētes nullum extraneū: aut monstruosum: aut turpe: si/
ue enorme in domo: ⁊ maxime in camera figurari: aut pingi
sed qd̄ formosum est aut pulchrum. Vn̄ Galie. de tyriaca ad
cesarē: sicut scribit̃ a Rabi. in 4ª particula dixit. p quendaȝ
de antiqs sciui q̄ qdam cupiēs gn̄are filiuȝ formosum fecit
depingi in pariete camere sue figurā filij formosi: ꝓut meli⁹
depingi potuit ⁊ mādauit vxori sue: vt coeunte ipsa cum eo
semp inspiceret figuram filij formosi: nec diuerteret oculos
suos ad alias partes aliquo mō: qd̄ faciens cōcepit filiuȝ for
mosum quēdam: sicut forma illa q̄ suo nō erat silis genitori
⁊ ob hāc cām dcm̄ est: si volueris filios phos ⁊ sapiētes: in
camera tua Ari. aut Platonē: aut aliū ex phis depingi fac.
Et si volueris armigerū Alexandrū: aut Cesarē. Et si volue
ris formosum Policretū: aut Absalonē. ¶ Dixerunt qdaȝ
cām assimilationis geniti ad parētē in stigmatibus ⁊ signis
seu cicatricibus qbusdam repertis in parentibus fore deci/
sionē spermatis ⁊ spūs gignitiui ab oībus mēbris corporis
q̄re pars spmatis ⁊ ipsius spūs decisa a mēbro i quo stigma

fuerit: siue cicatrix ponit in cor geniti idolū ipsius stigmatis
seu cicatricis. Unde ⁊ mēbrū genitum ab illo mēbro geni/
toris sile stigma reportabit. ¶ Et dixerūt. si superabit plus
spma ⁊ spūs gignitiuus vnius mēbri sup aliqd̄ alioꝝ mem
broꝝ: si qdem fuerit pr̄is similabit̃ genitus plus patri in il
lo mēbro q̄ȝ in alijs. ¶ Egidius aūt dicit duplicē silitudinē
fore geniti ad parētes. vnā in subalibus: ⁊ aliā in accidētali/
bus. Et in subalibus semꝑ est silitudo: q2 ſm hoc non diffe
runt mas ⁊ femina: nā si nō essent eiusdē spēi nō gn̄arēt sile
sue spēi: vt vir ⁊ mulier hoīem: q̄ȝuis qn̄ nō eēt mas ⁊ femīa
eiusdē spēi nō generarent sile sue spēi: vt pȝ de asino ⁊ equa.
Recitant tn̄ mirum in Italia accidisse. s. vrsum cum muliere
cōcubuisse ex quo coytu mulier illa ꝯcepit filiū q fuit ꝓbus
ex quo postea nobilis ꝓgenies orta est. Et subdit non fore
hoc ita mirandū de vrso naȝ vrsus coit: vt hō: existēs excoria
tus apparet hō: ⁊ conat̃ pgere directus vt hō. De silitudie
aūt accidentaliter dixit Egidius distinguendū esse: nā q̄daȝ
gn̄abilia sequunt̃ cōplonē generantiū: sicut q̄ȝtitas ⁊ q̄litas
⁊ calor ⁊ forma: ⁊ in istis assimilatio: si sperma potēs fuerit:
⁊ sic albus gn̄at albū: ⁊ fortis fortē: ⁊ ingeniosus ingeniosū
⁊ sic de silibus. Si aūt sit ipotēs nō assimilabit̃ in his geni/
tus generanti patri: sed erit res in ꝯ̄rium: ⁊ cū femina: vt su/
pra patuit p Ar. sit ꝯ̄ria mas: erit ad silitudinē matris in ꝑ
dictis. Quedā aūt sunt accidētia ex arte ⁊ ingenio acq̄sita: ⁊
in talibus nunq̄ȝ est assimilatio: vn̄ grāmaticus nunq̄ȝ gn̄at
grāmaticum: nec rethoricus rethoricum: ⁊ sic de alijs. Qui
dam aūt alii dixerunt q̄ sperma patris: sicut se hȝ ad oīa mē
bra in potētia ita se hȝ ad quicquid reperitur in omnibus
membris ipsius patris. In membris aūt reperitur masculi/
nitas ⁊ complexio. vt colericitas ⁊ flāticitas: ⁊ color: vt al/
bedo vel paledo: ⁊ q̄ȝtitas: vt magnitudo vl' paruitas: ⁊ figu
ra: vt formositas vel turpitudo: ⁊ mores ⁊ passiones anime:
vt iracundia audacia vel timiditas. Et accidētia animi q̄ p
ꝯplonē corporis attribuunt̃ aīe: vt ingeniositas sensus ⁊ he
betudo. Si ergo dn̄t isti sperma patris forte fuerit assimila
bit filium patri in oībus pdictis. Ita q̄ erit masculus vt pa
ter: magnus vt pr̄: colericus ⁊ albus vt pr̄: ⁊ silr in alijs. Et
si sperma patris fuerit debile: tūc trahet̃ res ad suū ꝯ̄riuȝ. s.
ad matrē ⁊ erit femina silis matri in oībus supradictis. Et
si erit ſm partē forte: ⁊ ſm partem debile non oīno forte vel
non oīno debile: sed forte q̄ȝtum ad vnum ⁊ debile quātuȝ
ad aliud: tūc natus in aliqbus similabitur patri: ⁊ in aliqui
bus matri. Et si quidem erit forte in cā masculinitatis erit
masculus natus in hoc silis patri. Et in alijs in qbus erit d̃
bile silis matri. ⁊ similiter econuerso si erit debile ad mascu
linandum erit natus similis matri in hoc q̄ erit femina: ⁊ i
alijs in quibus erit forte erit silis patri. Et dicunt q̄ q2 sper
ma qd̄ est potens ad masculinandum: vtplm est potens in
alijs. Ideo vtplurimum masculus assimilatur patri ⁊ econ/
uerso: ⁊ qd̄ est debile in masculinando est debile ēt in alijs vt
plurimum. ideo vtplm femina assimilatur matri. ¶ Dicunt
aūt vtplm: sicut Aristo. dixit. Pōt aūt aliqn̄ accidere ꝯ̄rium
qm̄ predicta accidentia abinuicem separari possunt. Aliud
est.n. esse ⁊ aliud esse album vel formosum ⁊ sic de alijs. Et
dn̄t. qn̄ fit assimilatio extraneis extra ꝓgeniē: tunc illud con
tingit ex imaginatione: vn̄ legitur de Jacob q virgas excor
ticatas ꝓ̄iciebat in aqua de qua bibiture erant oues q̄ rōe ge
rōne motus aque quandam varietatē protendebant. Oues
itaq; potū in illa aqua sumentes ⁊ nimis intēse illas virgas
aspicientes pariebant: postea agnos vario colore coloratos.
¶ Conciliator aūt dixit. similitudinē geniti ad parētes tres
hr̄e causas particulares. s. aspectum celestem imensam ima
ginationem: ⁊ maxime mulieris ⁊ virtutem informatiuam.
De hꝰ tn̄ locutus est Ptolomeus in centiloquio. nono v̄bo
cū dixit. vultus huius seculi sunt suppositi vultibus seu fi/
gurationibus celestibus: ⁊ cum verbo. 6° dixit. semper acci
dit: vt illud qd̄ ex gradibus fit simile illi qd̄ appetit natus.

De 2° dixit Ar.pbleumatū.20°.10°.pbleumate.in quo q̄/
siuit pp qd in alijs aialibus ab hoīe geniti magis assimilan/
tur parētibus gñantibus q̄z in hoībus ꝯm nām:nō.n.in ho
minibus ita similat̄ patri ⁊ matri sicut in brutis.Dixit aūt
ꝯm nām q̄ hoīes astute conant̄ silitudinē filioꝝ ad parētes
adducere:sicut pꝫ ꝑ Ipo.in libro de aere ⁊ aqua:qd̄ est ex lō
ga ꝯsuetudine plasmādi capita in longū manibus:vt aioſio
res appareant nāliter:⁊ ex hoc inducta sunt capita longa:⁊ in
natis brutoꝝ nō solū ipzimit̄ silitudo in accidētibus ⁊ figu
ratione mēbroꝝ apparētibus:sed ēt q̄ sensui non apparent
talia statim:q̄ sic non inueniunt̄ in natis hoīum.¶ In solō
ne.n.huius q̄siti Ar.tetigit duplicē cām assimilationis.s.
imēsam imaginationē:⁊ cuꝫ dixit.cā est:qꝛ hō.s.vir ⁊ mulier
multipharie disponunt̄ ꝯm aiam in coytu:multis.n.modis
⁊ varijs efficiuntur ꝯm aiam in actu ⁊ feruore coytus varia
imaginant̄:nā sicut pr̄ ⁊ mr̄ dispositi sunt ꝯm aiam imagi/
nando:ita disponunt̄ ⁊ geniti.qm̄ ꝯm varias imaginatiōes
variant̄ spermata diuersas recipiendo impssiones:q̄re silr̄
⁊ embriones q ex illis gñantur.Immēsa ēt ⁊ mirāda valde
operat̄ imaginatio:vt apparuit plene in sermone.3° trac.ꝑ
cap.de virtute imaginatiua.pp qd̄ Auic.2° primi.voluit q̄
passiones aiales plerūq3 ipzimant res nāles:sicut accidit vt
puer illi assimilet̄.cuius forma imaginata fuerit mr̄ cū exti
tit ꝯceptio:⁊ vt color eius ꝓpinquus sit colori eius quē vide
rit cū fuit casus spermatis.Jō dixerūt prudētes antiq.cauē/
dum fore ab imaginando mōstruosa ⁊ turpia:⁊ cū fit coytus
ad generandū prolē:⁊ ne fiat in hora iracundie vel tristitie:
aut consiliū aie passionū:⁊ q̄ non fiat subito:⁊ cū furia.Ex
hoc.n.dixit Alexander fatui ex sapientibus generantur:⁊
hinc est ēt dn̄t q̄ ex adulterio timoroso ꝓducti vel fornica/
tione deteriores sint alijs valde.sicut ēt dn̄t esse q̄ ex adulte
rio genitus sepe ⁊ sepius simulat̄ ꝯiugi adulterātis mulie/
ris:⁊ nō patri adulteranti ipsa muliere in ipso actu optime
imagināte de ꝯiuge suo pp adulteriū qd̄ cōmittit:aliqn̄ tn̄
assimilat̄ genitus adultero.Vn̄ ait Ar.9° de aialibus.q̄dā
mulier ꝑgnans ipzegnata est sup primā ipzegnationē:⁊ pe/
perit duos filios quoꝝ vnus simulabat̄ cōiugi suo:⁊ alius
fornicatori.nō sic aūt est dixit Ar.in solōne dicti ꝓbleuma
tis in alijs aialibus:qm̄ ꝑmanent in coytu ꝯm easdē passio/
nes aie in q̄bus erant.¶ Et assignauit ēt Ar.ibideꝫ aliam
cām q̄ est q̄ in hoībus non ꝑficitur coytus:vt frequēter pp
ꝯcupiscentiā:nec vt requirit̄ ad hoc:vt silitudo inducat̄ in
genitis:furiosius.n.aialibus alijs ad coytū mouetur hō:qd̄
accidit ex maxima delectatione quā percipit in coytu supra
alia aialia:quare non obseruat in coeundo q̄ requirunt̄ ad
gñationē ⁊ silitudinē genitoꝝ:neq3 in ipsa spmatis eiectio
ne:neq3 post.¶ De 3° aūt cā silationis genitori.dixit Conci
liator.est sciēdū q̄ q optime dispositus est ex pr̄ibus silitu/
dinē ipzimit multipharia:non solū ꝯm essentialia:imo etiā
ꝯm accidētalia.Inq̄t.n.Ipo.vbi supra in libro de aere.cal/
ui caluos:⁊ varij varios.⁊ strabi strabones gñant.Et Aris.
dixit ꝑ de gñatione aialium:non solū ꝯm nālia parentibus
assimilati fiunt pueri:veꝝ ēt ꝯm acq̄sita.Cum.n.parētes ha
buerint cicatrices:geniti ex locis susceperunt easdē:⁊ cū fuit
visum in calcedone pr̄e hn̄te in brachio notatū stigma:⁊ in
filio affuit ꝯfusa ⁊ idetermināta pictura.Sed q nō est opti/
me dispositus iducit in filio figurā iperfectiorē vel remotio/
rem:vt mr̄is vel aui.¶ Et ꝯm sn̄iam Aui.hec sn̄ia Arist.de
clinat ad illud qd̄ est frequētius.Cum.n.pater fortis extite
rit gñat̄ ꝑ hō.s.patri silis:⁊ cū vero debilitari ceperit genera
tur homo.sed nō hic hō:qꝛ nō patri silis:q̄ si amplius infir/
metur producit̄ aial.s.monstrū.¶ Et Aui.dixit q̄ assimi/
latio est duplex:vna cōis:⁊ alia ꝓpria:⁊ cōis quidē ꝯm spēꝫ
est:vt in prothis ⁊ ethiopibus:ꝓpria vero est ꝯm ordines:
qm̄ filij ꝓprietates hn̄t a parētibus.Cū ergo fuerit mā ꝯm
oēm partē obediens erit silē matri:⁊ si nō fuerit ita obediēs
simulabit̄ auo paterno vel materno:⁊ si nō ⁊ amittit huma
nitatē accipiet aialitatē:sicut accidit in rebus monstruosis:
sicut cū habuerit genitus aliqd̄ vel aliq̄ mēbra alterius aia
lis:vt caput arietis vel thauri.¶ Et de assimulatione geni/
ti ad parētes auos ⁊ superiores retulit Solinus in de mira
bilibus mundi dicens.plerunq3 varui.mō neruos:mō cica/
trices:mō q̄lescunq3 origines seu notas fuerunt:vt in lepi/
dia fuit:quoꝝ tres:iteruulsa tn̄ serie ex eadē domo obducto
mēbrano oculo siles geniti reperierunt.Et dixit in bizantio
nobili pugille:qui cū matrē hēret ex adultero ⁊ ethyope cō/
ceptam que nihil patri cōparandū reddidisset ipse in ethyo
pe auū regenerauit.¶ Dixit Conciliator quidā dixerunt.q̄
silitudo est duplex:vna indiuidualis q̄ sequit̄ figuraꝫ:⁊ tali
silitudine genitus frequēter assimilatur matri:imo fortasse
frequētius q̄z patri:alia est specifica non sequens figurā:sed
ꝯplonem:⁊ maxime cordis:qꝛ forma masculinitatis vel fe/
mineitatis dat̄:⁊ ista pr̄i semꝑ assimilat̄.radicalē nāq3 com
plexionē hec primi seminis ꝯsequunt̄:femina.n.non agit
nec in primis silitudinem suā:nisi ꝑ accidēs valde.s.ꝓhiben
do agēs ipzimere suā silitudinem:eo q̄ mām reddit indispo
sitam.¶ Dicunt ex imaginatione visu vel auditu alicuius
rei comestibilis generatur aliqn̄ in concipiēte appetitus for
tis illius rei:⁊ q appetitus habuit pn̄m in fantasia sua ⁊ termi
natur in fetū:⁊ est cā cōmotionis fetus ⁊ accepto illo cibo
cessat cōmotio a mr̄e ⁊ a fetu:⁊ nō accidit cōmotio illa in fe
tu:qꝛ fetus appetit istā rem:⁊ facit matrē appetere istā:sicut
q̄dā existimant:⁊ sicut mulieres sepe dicunt:⁊ nō cessat a fe/
tu cōmotio sumpto illo cibo:qꝛ fit satisfactio facta appetitu
eius:sed qꝛ mr̄i sue satisfactio facta est:vn̄ cessat ab ea cōmo
tio q̄ cessante a matre:cessat ⁊ a fetu.Si vero in tali forti ap
petitu mulier nō habuerit illā rem remanet vestigiuꝫ illius
rei in fetu in illa ꝑte in q̄ mulier tūc se tanget:⁊ cā huius est
terminatio illius appetitus in fetu:eo q̄ tūc multū de spū q
facit ꝓ ꝑfectione fetus venit a mr̄e ad fetū:⁊ ex motu istius
spūs ex determinata mā fit illud vestigiū:qꝛ mā.dicunt q̄dā
est mala:⁊ fit hoc:sicut accidit q̄ terra aliqn̄ pp suā malitiaꝫ
conuertit granum in lolium ⁊c.

Quare ex appetitu matris fit vestigium in nato.

¶ De menstruis ⁊ eorum indicijs. Cap.xxiiij.

Menstruum vulgo flos dr̄:qꝛ sicut sine
floribus arbor non fructi
ficat:ita sine mēstruo mulier non prolificat quā
uis possit puella concipere q̄zuis nondum mē/
struata fuerit:vt cū habuerit etatē conuenientē
passa fuerit virū:debētibus tn̄ mēstruis ab ea
fluere.Et mēstruū q̄dem aliqn̄ mulieris purgatio vel mulie
bris fluxus vel ꝓfluū dr̄ siue ꝓfluuiū:qꝛ ꝑ ipsum mulier a
multis supfluitatibus purgat̄.¶ Dr̄ aūt menstruū a mene
ebreo qd̄ latine est luna:qm̄ aduētus eius in mulieribus lu
nā insequit̄.vel dr̄ a mēse qꝛ ꝯm nām mēsis in fine.s.lunaris
q̄ fit.30.dieꝝ eueniat:fit aūt hoc tpe:vt dn̄t qꝛ ista purgatio
fit a nā expellēte regulata a celesti motione humiditatū que
est luna ipsa.n.est pn̄m humiditatū in corporibus inferiori/
bus ⁊ origo motus eaꝝ humiditas aūt ista q̄zuis paulatine
de die in diē generet̄ non tn̄ continue expellit̄ ne quotidia/
na infectio ⁊ deturpatio insequat̄.Sed paulatine colligun/
tur:donec q̄ntitatē supfluam ⁊ nāe onerosam adipiscantur
quam quasi ꝯm primas tres etates seu quadras lune acqui/
runt vn̄ in fine mēsis lunaris in vltima.s.etate seu quadra lu
ne ꝯm nām expellunt̄.¶ Fit aūt hec superflua humiditas.
dixit Ar.scd̄o de gñatione aialium.de necessitate femellis:
non potēte.n.digerere nā eaꝝ necesse est in eis superfluum
fieri ⁊ aggregari non solum inutilis alimenti sed que in ve/
nis supabundant multiplicata ꝯm subtilissimas venas ⁊ as
signans eodē scd̄o cām finalem q̄re sunt mēstrua in femellis
dixit q̄ fiunt gr̄a melioris.s.q̄ntū ad indiuiduū ⁊ fiunt gr̄a
finis.s.q̄ntum ad spēm nā.n.deriuat ad hunc locū mēstruū
gñonis gr̄a.¶ Et dixit.9° de histoꝛijs mulierum motus.s.
mēstruoꝝ fit circa deficiētes lunas ⁊ hoc fortasse qꝛ tūc pp

aeris frigiditatē minor fit resolutio. Unde ipse dixit. 4°. de
generatione aīaliū. fieri q̄dā mēstrua ſm nām deficiētibus
mēsibus magis pp̄ eandē cām. s. q2 multiplicat̄ tunc indigō
magis: ⁊ p̄ ꝯn̄s tunc mēstruū magis indigestū est: frigidus
eni est tp̄s hoc ⁊ humidus pp̄ diminutionē luminis lune.
¶ Et iteꝝ primo eiusdē dixit. infirmior est minori calidita-
te cōicans femella ſm nām: ⁊ iō in ea sanguineā supfluitatē
necessariū est esse q̄ vocat̄ mēstruoꝝ segregatio. ¶ Et dixit
iterum 2° de gn̄atione aīaliū. certitudinaliter peryodus nō
est statutus mulieribus. s. mēstruationis: vniuersaliter tn̄ di
grescentibus mēsibus fieri rationabiliter frigidiora: ⁊ tunc
corpora aīalium cū ambiens cōuenit tale: mēsium aūt con-
cursus fieri pp̄ lune defectū: pp̄ q̄ ⁊ hyemalis accidit eē cō-
cursus mensium magis q̄ȝ intermedia ipsoꝝ pmutata. q̄dā
in sanguinis supfluitate volunt fieri menstrua ſm dcm̄ pyo
dum. ¶ Et Aui. dixit tertio sui de aīalibus. in fine mēsis: ⁊
in principio luna mutatur a suo lumine ⁊ mutat humidita-
tes: ⁊ q̄ sit superfluitas mēstruorum emissio femelle p3: qm̄
vt multū nec emorroyde insunt mulieribus: nec ex naribus
fluxus sanguinis: nec ichic . . . ⁊ nō stantibus mē-
struis: siquidē fiat aliq̄ð horum sunt peiores. al's. ⁊ melius.
pauciores: tn̄ purgationes: tn̄ consumpta in hac segregatio
ne supfluitate: ⁊ iterū: q2 nō venenose silr̄. s. viris ⁊ leuiores:
⁊ pro. i. pleniores femelle masculis sunt. Item aut op3 puta
re cām ⁊ moles minores esse corporum femellis q̄ȝ mascu-
lis aīalificantibus. ¶ Et Gal. in libro de doloribus mulieꝝ
addit ad cās ocium ⁊ vacationē exercitij q̄bus insunt mulie
res. Est. n. custoditiua domus: masculi aūt econuerso se hn̄t
femellis. Iō q̄ȝ non multiplicant ex indigestione superfluita
tes peryodice expellendas. ¶ Manifestissima autē est hec
purgatio mulieribus: q2 emittit mulier plurimā segregatio
nem aīalium alioꝝ cōparatione: pp̄ q̄ manifestissime semp
calida est: ⁊ occultaꝝ venarū ⁊ defectum h3 corporis cōpa-
ratione ad masculos. ¶ Et dixit Solinus auctoritate De-
mocriti. mulier solum aīal mēstruale est: h3. n. hō sanguinē
plusq̄ȝ aliq̄ð aīal sue molis: verū femina deficit in calore na-
turali: ita vt iproportionatus existat calor eius: q̄re non per-
fecte regulat ac gubernat: vn̄ indigestio remanet: ⁊ signū q̄ð
mēstruū pcedat ex indigestione est q̄ mulieribus calidiori-
bus viraginibus ⁊ bene digerētibus: aut mēstruū oīno nō
fit: aut modicū. Que vero frigide sunt cōplōnis plus men-
struant̄: q2 plus hn̄t de sanguine indigesto: ⁊ silr̄ q̄ viuunt
ociose. ⁊ multis se replētes cibis: q2 indigōnē patiunt̄: silr̄
abundant mēstruis: ⁊ hoc nisi ex ocio multa pinguedo: aut
alius humor opilans multiplicaret̄: q2 tunc p accidens mi-
norarent̄ mēstrua earum. Et de signis est. q̄ viris muliebri
bus pp̄ indigōnē quā multiplicant inest aliq̄d pportionabi
le mēstruo: vt emorroydarū fluxus. Hanc igit̄ indigestam
supfluitatē sup aggregatā nā pyodice ad venas cū mr̄ice cō
iunctas expellit: quā ēt l3 cū virtute debili matrix in ea vo-
luptet̄ attrahat: ⁊ in venis eius non in ipsis ꝯcauitate collr̄:
vt fluat matrix maxime in lune declinatione. Est. n. modus
expl'sionis de circūferentia ad centrū pcedēs a frigiditate ae
ris pueniente. tūc maxime defectu luminis lune. Et hec est
cā: q̄re q̄ȝuis in plenilunio humiditates sint plures: ⁊ magis
augmētate: ⁊ caliditas amplior in aere talis eūo non venit.
¶ Et scias q̄ alia aīalia: aut menstrua nō hn̄t: aut si habent
pre ipsoꝝ paucitate nō apparēt: ipsoꝝ. n. supfluitas in pilos
trāsit in vngues ⁊ cornua: ⁊ hmōi talia. ¶ Dixerunt q̄dam
q̄ cā q̄re mulier pre alijs aīalibus menstrua habeat est du-
plex: vna est gn̄alis que est q̄ sic mulier determinata est ex
suis principijs nālibus. Alia particularis que est p̄dicte san
guinee humiditatis multiplicatio vltra illud q̄ð in eius trā
sit nutrimētum vel augmentū in ea plusq̄ȝ in alijs aīalibus.
Cum ergo vt dcm̄ est calorē nālē debilē hēat ipotentē illam
ꝯgrue regere ⁊ gubernare: imo ēt eā soluere ⁊ ꝯsumere: mu
lieri opus fuit vt augmētata tali humiditate sanguinea ex-
pelleret̄: ne retēta corrumperet̄ ⁊ corpus lederet̄. Unde di-
cunt q̄dā q̄ ⁊ si brutorū: quedā debiliorem habeant dige-
stiuā q̄ȝ mulier: nō tn̄ illā sanguineā multiplicāt humiditatē
q2 nō ꝯuertūt digerēdo escas ipsoꝝ in sanguinē plus q̄ȝ eis
opus sit p nutrimēto eoꝝ ⁊ augmēto: vel dr̄ a mōstro: q2 res
mōstruosa ē: vn̄ Solinus ait. mulieris pfluuia nō puis spe
ctata documētis inter mōstruosa merito numeratis: ꝯtacto
eni huius fruges nō germinabūt acescent musta morientur
herbe: amittēt arbores fetus. ferrū rubigine corrūpet̄ nigre
scent era. ⁊ siq̄dē canes inde comederint in rabiē efferebunt̄
morsibus nocituri his quo lymphaticos faciūt: ⁊ hec q̄deꝫ
parua sunt: bitumē. n. in iudea est q̄ asphalices gignit lac⁹.
adeo lentū. i. tenax ⁊ mollitie glutinosa: vt a se nequeat sepa
rari: ⁊. n. rupē partē velis vniuersitas sequetur eius: scindiq̄ȝ
nō pōt: qm̄ inq̄ȝtum ducat̄ extēdit̄: sed vbi ad meta cruore
illo polluta fila discerpit̄ sponte ⁊ applicare tabe deducitur
pauloante corpus vnū sitq̄ȝ de tenacitate cōnexa cōtagione
pstio repētina. ¶ Ceterū ipse femine q̄bus minus est neces-
sitas huius q̄ȝdiu sunt in sua lege non nocētibus oculis co-
tuent̄ aspectus eaꝝ specula vitiat: ita vt hebetet̄ visu fulgor
offensus ⁊ solitā emulationē vultus extinctus splēdor amit
tit faciesq̄ȝ obtusi nitoris: q̄dā caligine nubilet̄. Dn̄t nō infi-
cit speculū mēstruata aspiciēs ipm: q2 ab eius oculis ifectio
ab extra mittat̄ in speculū. Sed q2 q̄dē vapores corrupti
ab ea eleuati ad speculū veniētes ipm speculū maculant: q̄ð
ostēdit ipsoꝝ grossities nubilosa: in speculo. n. velut sangui-
nea nubes apparet. Et dixit Solinus. h3 plane salutare il-
lud solū q̄ nauigātibus helene sydus auertit. ¶ Est aūt mē- Quid sit menstruū.
struū nālis ⁊ ꝯsueta purgatio sanguinis in muliere ex nīfi-
ce certis pueniēs peryodis. Un̄ colliget 2°. dixit Auer. mē-
struū est sanguis q pp̄ multā humiditatē q̄ gn̄atur in femis
pp̄ paucitatē caloris eaꝝ itrinseci ꝯgregat̄: nō. n. est sufficiēs
calor earū ad coquēdū sanguinē q mittitur ad mēbra ipsaꝝ
⁊ ideirco expellit ipm nā certis iuuamētis p meatum matri
cis. ¶ Et Gal. quidē dixit. 6° de accidēti ⁊ morbo. q̄ ois flu
xus sanguinis p̄ter nām existit excepto menstruo: q̄ð est in
mulieribus ſm nām: sicut ēt dixit Auic. 21ª tertij. Et rō est:
q2 cause concurrentes ad mēstruationē sunt ſm nām: sicut
virtus nālis expulsiua expellēs supflua pro determinato lo
co in tp̄e determinato. Et intellexerunt ipsum esse ſm nām
q̄n̄ dicta virtus mouet ipm non coacta: neq̄ȝ stimulata sin-
thomathice: nec cretice: ambo. n. isti duo motus sunt preter
nām: q2 facti coacta nā: ⁊ non indeterminato tp̄e: q̄ȝuis mo
tus simthomaticus fit magis p̄ter nām q̄ȝ creticus. ¶ Circa
mēstruū cōsiderāda sunt tp̄s eius: q̄ȝtitas ipsius ⁊ ipsius q̄li
tas. ¶ Tp̄s aūt mēstruationis mulierū est duplex: vnū gn̄a
le mensurans initiū mēstruationis ⁊ finē eius. 2m est tp̄s pti
culare: q̄ð ēt est duplex: vnū q̄ð mensurat spatium q̄ð est ab
vna mēstruatione vsq̄ȝ ad aliā: ⁊ istud insequit̄ lunā: vt sup.
Et 2m est tp̄s mensurans tp̄s presens menstruationis: ⁊ nul
lum hoꝝ tēporū h3 tp̄s prefixum ⁊ limitatū: sed cū latitudi
ne in q̄ pōt prolongari ⁊ abbreuiari pre diuersitate cōplōnū
⁊ ꝯpositionū corporis: ⁊ pro varietate alioꝝ particularium
ꝯcurrentium. Cōiter tn̄ hoc tp̄s in. 14° initiat anno: ⁊ finit̄
in. 40. aliq̄n̄ tn̄ anticipat: ⁊ aliq̄n̄ postponit. ¶ Dixit Uiati. Tp̄s incep-tionis: ⁊ defectus mēstruoꝝ
menstrua fiunt cū etatem. 14. annorum subeunt. Sed si festi
nat: tunc in. 12. eueniunt: ante aūt. 12. annum puella non mē-
struat̄: qm̄ supfluum nutrimenti eius transit in augmentū
⁊ non mandat̄ a nā ad matricē: ⁊ cū non intendat prius con-
ceptionē in ea. ¶ Gilibertus tn̄ dixit. q̄ aliquibus eueniūt
menstrua in. 9. annis: hoc tn̄ perrarum est. Dicunt cū fuerit
puella colerice ꝯplōnis amplarum venarū degens in multo
ocio vtēs regimine multi sanguinis gn̄atiuo cito mēstruat̄
ita q̄ aliq̄n̄ an̄. 12. annū. Mulier vero sanguinee cōplōnis in
multo ocio viuēs ⁊ regimie nutriēte fruens mēstruat̄: post
50. annos: ita q̄ aliq̄n̄ extēdit̄ mēstruatio vltra eaꝝ vel vsq̄ȝ
ad annū. 55. ⁊ ad. 60m. Puella flegmatice vel melācolice co-

plexionis hñs strictura venaꝝ:ꝛ maxime nõ vtens regimie
multi nutrimẽti icipit mẽstruari post 14^m^ annũ. ꝛ cessabit
mẽstruatio ab ea circa .40.ꝛ aliqñ añ in.35.ꝛ aliqñ in.45.
ãnis. Vñ dixit A. de mulieribus qdẽ est: cuius ablatio mẽ-
struoꝝ festinat: q̄si in.35.ꝛ.40.annis vite sue:ꝛ de eis est: in
q̄ tardat illud vsq̄ quo pueniãt.50.anni:ꝛ q̄dã ẽt vt repit
mẽstruant in.60.anno. Et qdã dñt.qbus hũidũ dñat mul-
tum.sup.calm mẽstruat in.14.anno.ꝛ qbus mediocriter se
hñt hũido cũ calo mẽstruat in.13. ¶ Tps insup mẽsurans
spatiũ pyodoꝝ mẽstruatiõis non est limitatũ certo termino
dieꝝ. Quibusdã vero mulieribus q̄ sunt viragines:ꝛ calide
ꝯplõnis ꝯtingit mẽstruari semel in anno. qbusdã võ semel
in sex mẽsibus qbusdã vero semel in tribus mẽsibus maxie
si exercitijs vaccẽt ꝛ regimie vtant pauci nutrimẽti:ꝛ in plu-
ribus ꝯtingit mẽstruari oi mẽse lunari semel: repiunt tñ q̄-
dam mulieres in qbus mẽstruũ ꝓfluit in tribus septimanis
ꝛ in duabus septimanis: q̄uis pauce sint valde:ꝛ adhuc sũt
pauciores qbus fluit oi septimana: aut oi q̄rta die. Cum võ
anticipat a lunatione q̄libet mẽstruũ: aut postponit ꝛ venit
lunatione trãsacta est p̄ter nãm. Dixit Aui. q̄ est.s̃.30.dies
.s.eueniẽs mẽstruũ: vt q̄ venit in.40.vel.50.die:ꝛ qd̄ est in-
fra illud in quo terminat tps mũdificationis qd̄ ad plus est
vt apparebit tps.22.dieꝝ: vt qd̄ euenit in.14.vel.in.15.die ẽ
nõ nãle: q: veniẽs in tpe nõ ordinate pyodicationis: dixit.n.
in caplõ de signis mulierũ masculinãtiũ. spatiũ mũdificatio-
nis mulierũ.i.in quo mũde stãt qd̄ spatiũ est breuius est.22.
dies:ꝛ nõ est vsq̄ ad.40.q: fuerũt qdam antiquoꝝ q̄ puta-
uerunt q̄ spatiũ eẽt.40.dierum. dicebãt.n. q̄ mulier stabat
mũdificata a mẽstruis.30.diebus:ꝛ.10.diebus stabat cũ ip-
sis:ꝛ idõ dixit Aui. q̄ spatiũ: mundificatiõis est.22.dies.sup.
8.diebus est tps purgatiõis:ꝛ sic totũ tps est.30.dieꝝ. Quã-
uis tñ dcm̃ sit purgationẽ mẽstruoꝝ s̃m plm̃ fieri in fine mẽ-
sis lunaris. Gordo.tñ in lilio dixit. fluunt mẽstrua s̃z q̄dras
lune puellis qdẽ in p̃ria q̄dra. adolescẽtibus vero in 2^a^. pfe-
ctis aũt in tertia:ꝛ senibus in vltima. ¶ Tps võ purgatio-
nis ꝛ mẽstruationis in oi pyodicatione multũ est variabile:
ꝛ nõ reperit vnũ cõe tps pluribus nedũ oibus: qd̄ ꝯtingit
ꝓ varietate ꝯplõnis habitudinis. rõne fortitudinis vel debi-
litatis virtutis. rõne largitatis: vel strictitudinis venaꝝ. rõe
mãe instabilitate vel fluxibilitate: vel grossitie ꝛ viscositate.
ꝛ rõne ꝯsuetudinis:ꝛ tẽporũ anni:ꝛ ꝯstõnũ ꝛ regionũ. lon-
gius spatiũ est.7.dieꝝ.ꝛ raro est q̄ purgatio nõ cõpleat in.
6.ꝛ breuius tps est dies. Dixit Auer.3° colliget. tps nãlis
purgationis mẽstruoꝝ breue est vnus dies: ꝛ longũ est.7.
dierũ: qdã dñt sex dierũ. Cõiter tñ dñt qdã tps cõe est qnq̄
dierũ:ꝛ qdã dñt triũ dierũ. verum p̄^m^ est verius. Dixit Via.
mẽstruũ accidit mulieribus ꝛ pollutio in viris. Mulieres
tñ citius hñt mẽstrua q̄z viri sperma: q: pre debilitate virtu-
tis earũ citius multiplicant supflua: q̄ vt dixit Via. in eis de-
scendunt ꝛ exeunt: sicut gũmi. ¶ Quãtitas aũt mẽstruorũ
nõ põt certa mẽsura mẽsurari:ꝛ nõ extendit eorũ diminutio
vel augmẽtũ respectu q̄ztitatis q̄ debet mulieri temperate:
aut q̄ cõiter in muliere tẽperata reperit: s̃z attẽdit respectu
q̄ztitatis q̄ debet ipsi mulieri a q̄ fluunt ꝛ q̄ sibi ꝯsuetudina-
ria fuit: aliq̄.n. ipsorũ q̄ztitas alicui mulieri est supflua: que
alicui alteri eẽt diminuta: seu nõ supflua. ¶ Dixit Ap. d̃ ge-
neratione aialium. sanguineis femellis supfluũ ẽ plus sup.
ꝛ in melãcolicis est minus.ꝛ in colericis est plus q̄z in flãti-
cis:ꝛ in macilẽtis est plus q̄z in pinguibus: ꝛ in iuuenibus
est plus q̄z in senibus. Et variatur ẽt q̄ztitas ipsoꝝ varietate
aliorũ particulariũ:ꝛ.n. in vere ꝛ sili regione multiplicant
mẽstrua. Et dixit Arist.1° de gñatione aialium. in ꝯstitutio-
nibus australibus multiplicat menstruorũ eũo ꝛ diminuit
in borealibus. ¶ Qualitas vero mẽstruoꝝ attendit in ipso-
ruz cõplõne: mõ sube colore ꝛ debito modo exitus eoꝝ. In
ꝯplõne qdẽ: vt sit sanguinea in sanguineis mulieribus:ꝛ in
colericis colerica.ꝛ in flãticis flãtica:ꝛ in melancolicis me-
lancolica. In mõ vero sube: vt nõ sint supflue fluida aquosa
neq̄ supflue grossa viscosa: sed subam habeant correspõdẽ-
tem ꝯploni: cuius sunt in colore: qm̃ color primus ꝛ nãlis
mẽstruoꝝ in muliere ꝯtẽperate ꝯplonis: vt Auic. inuit.9°.
sui de aialibus. est sicut color sanguinis arietis nouiter de-
collati: quoꝝ rubedo aliq̄liter ad albedinẽ declinare dz: qm̃
mulier frigida ex̃ns flãticas multiplicat supfluitates: quare
sanguis eius mẽstruis indigestus ex̃ns ad aliqualẽ albedi-
nem declinare dz:ꝛ dz esse pmutatus a calore mulieris tem-
perate s̃m suũ lapsum. si.n. est lapsus ad frigidum tendit ad
flãticitatẽ plus ꝛ ad albedinẽ vel liuiditatẽ. Et si lapsus est
ad calm ad rubedinẽ plus: vel ad citrinitatẽ declinabit. Di-
cunt qdam in sanguineis declinat ad rubeũ roseũ. In coleri-
cis ad rubeũ clarũ: in flãticis ad albedinẽ:ꝛ in melancolicis
ad nigredinẽ. ¶ Dixit Gal. vt scribit.9° ꝯtiñ. ad cognoscẽ-
dum colorẽ mẽstruoꝝ p̄cipe mulieri: vt supponat sibi mun-
dũ pãnum ad retinendũ p totã noctẽ: deinde desiccãdus est
ad vmbrã: q̄ si color ipsius fuerit aqueus humor condomi-
nans corpori erit de flãte:ꝛ si fuerit coloris russi erit ex reple-
tione sanguinis:ꝛ si fuerit declinans ad citrinum erit de co-
lera rubea:ꝛ si fuerit viridis aut niger erit de colera nigra.
¶ In mõ aũt euentus eoꝝ est consideratio habẽda: vt fluãt
sine aggregatione ꝛ dolore ꝛ virtutis prostratione. In p̄di-
ctis ergo cõmẽsurata existente hmõi emissione superfluita-
tis. Dixit Ap.1° de gñatione aialiũ. corpora saluant velut
facta putrefactione superfluitatis que languidi corporis cã
erat. Et Gal. dixit.2° ad glauco. vt ponit a Rabi. in 16ª pti-
cula. cum mundificatio mulierũ p menstrua est: sicut decet
mulier remanet in fortitudine sua:ꝛ nihil egritudinuz ei in
aliquo tpe generatur. ¶ Nam dixit Aui. menstrua tẽpera-
ta in q̄ztitate sua ꝛ qualitate ꝛ tpe suo currente s̃m consuetu-
dinem suam naturalẽ in omni spatio.i. peryodicatione sunt
cã sanitatis mulierum ꝛ mundificationis corporis eius ab
omni nocumento in q̄ztitate ꝛ qualitate. sup.ꝛ erit tunc euẽ-
tus eorum suauis cum bona tolerantia absq̄ vllo accidẽte.
Et faciunt dixit Aui. ipsam acquirere castitatem ꝛ paucita-
tem desiderij.i. coytus: q: in mẽstruatione ordinaria nõ mul-
tiplicatur mã spermatica excitãs ad coytũ: s̃z potius minui-
tur: facit ẽt acquirere paucitatẽ desiderij mali.i. appetitus
malorũ ciborum:ꝛ rerum extranearũ: q̄ accidunt in eis: qñ
mãe retinent: vt in sermone p̄cedente apparuit. cap. de cor-
ruptione appetitus. Facit ẽt: vt dixit Gordo. easdẽ acqrere
fecunditatẽ:ꝛ cõcipiunt faciliter ꝛ velociter. Et si debitum
seruauerit regimẽ in sex rebus non nãlibus: nulla tunc ege-
bit mulier euõne alia. ¶ Sed dixit Aris. vbi supra mẽstrua
facta plura: aut non fcã sup. vel pauciora ledunt: qm̃ ifirmi-
tatem aut corporũ corruptionẽ faciunt. Et Gal. dixit vbi.s̃.
cum vero permutat a dispõne sua naturali faciunt egritudi-
nes ꝛ tunc exeunt cum accidẽtibus prauis: de dolore capi-
tis: de fastidio ꝛ casu appetit^9^: debilitate cordis. dolore dor-
si ꝛ renũ:ꝛ lumborum ꝛ ancarũ ꝛ silibus. Et Aui. dixit. Cũ
alterant mẽstrua ab equalitate:ꝛ a dispõne sua nãli sunt cã
egritudinũ pluriũ. veruntñ dixit Aui. parũ est: vt alterentur
in tpe suo.s. sue pyodicationis:ꝛ est q: insequuntur motum
superioꝝ corporũ vt lune. Sed bene vt multum pmutant
in q̄ztitate ꝛ qualitate sũr:ꝛ in modo exitus. ¶ Dixit Ipo.
5° affor. Mulieri si menstrua fuerint sine colore proprio.s.
debito ei s̃m suam complexionẽ: vt supra dictum est purga-
tione indigere significatur: q: mã que superabundat in san-
guine eius permutans ipsum a colore proprio euari dz: vt
non corrumpat ipsum. Et intellexit qñ talis coloris permu-
tatio non perueniret a mala complone pura: sed cuz humo-
ris vitio tñ natura non educeret q̄ viam matricis simul cum
menstruo:ꝛ maxime hz veritatẽ hoc dictum: qñ talis perdu-
ratio perduraret: ꝛ specialiter coniuncta cum alijs signis
cacochimijs portendentibus. Et dixit Ipo. ibidem. men-
strua nõ s̃m se fcã semp.i. eueniẽtia debitis: aut cõsuetis tpi-
bus:

bus: siue anticipẽt: siue postponant a ↄsuetudine mulieris: cuius sunt: siue ẽt icipiat sic mẽstruatio vna vice vl' duabus vel paucis: siue ↄtinuet multis vicibus qđ idicauit Ipo. cũ dixit semꝑ purgatione indigere signat: maxime cum hoc signum nõ ꝓcesserit a manifesta euõne ꝑcedente: aut a mala ↄplõne pura: sed ab humore: qđ magis intelligit: cum fuerint alia signa repletionis. Notant ꝙ infra terminos supradictos mẽstruationis mẽsuratẽ ꝭm spatiũ vl'e mẽstrua ꝭm nãz nõ retinent: nisi qñ nã intẽderet rẽ nãlẽ: sicut fetus cõceptionẽ: ipsius in vtero augmẽtũ: aut ẽt ipsius geniti ↄseruationẽ: sicut cũ retinent ꝭm nãm in concipiente: vt fetus gñetur: ⁊ generatus augeat: ⁊ sicut ẽt ꝭm nãm retinent in lactãtibus. vt cõuertant in lac: quo genitus nutriat: qñq; tñ in lactantibus ⁊ ꝑgnantibus ꝓfluũt mẽstrua: ⁊ iste fluxus in eis est ꝑter nãm: maxime si multis euenerit vicibus: ⁊ precipue si in ꝑgnante fluxerit de venis q̃ sunt intra matricẽ: qm̃ tunc timet de aborsu debilitatis colitidonibus. Qñq; tñ dixit. A. menstruant ꝑgnantes numero duaꝝ mẽstruationũ: ⁊ dcm̃ est supra: ⁊ tũc si hoc euenit ex venis q̃ sunt extra ↄcauitatẽ mr̃icis: vtplĩm non sequit magnũ malũ. ¶ Ait Gal. 5° affor. ⁊ ponit a Rabi. in. 16ª particula sic. sanguis q exit a muliere ꝑgnante non est necesse: vt exeat a venis existentibus in concauitate matricis interiori: ex oĩbus cũ quibus secũdina est appensa: sed eius exitus est a venis que sunt in collo matricis. s. vtplĩm. Exiens aũt in lactantibus ex q̃buscunq; exierit venis est cã diminutionis nutrimẽti infantis.

¶ Menstrua tñ infra dictos terminos menstruatiõis: sicut qñq; retinent ꝑter nãm: sic ẽt quãdoq; ꝑter nãm fluunt. Et vtraq; hec imoderatio est cã multarũ egritudinũ. Dixit eñi Ipo. 5° affor. Mẽstruis pluribus supuenientibus egritudines accidunt ⁊ non supuenientibus a matrice accidũt egritudines: q2 retẽtis vel paucificatis egritudines accidũt. Dixit Gal. 6° de interioribus ex retẽtione sanguinis menstrui accident hec accidẽtia mala: vel ipsoꝝ aliq̃ que sunt grauedo corporis amissio appetitus. s. ad cibũ: nõ aũt ad coytũ: nã appetitus ad coytum ex retẽtione mẽstruoꝝ: aliq̃n augetur ⁊ minuit ex superfluitate ipsoꝝ: imo ẽt ex debito ipsoꝝ exitu. Dixit Gal. in doloribus mulieꝝ ⁊ ponitur a Rabi. in 16ª particula. ꝙ q̃cunq; mulier hꝫ mẽstrua ꝭm rõnẽ ⁊ debite exercitium operat nõ appetit coytum: q2 mundificatur a supfluitatibus corporis eius: ⁊ superfluitates sunt que matricem mouent: ⁊ cã fluctuãt ad appetendũ coytum. Et de dictis accidẽtibus sunt horripilatio dolor spine colli supcilij posterioris partis capitis ⁊ radicis oculoꝝ febris adurẽs vrina mixti coloris. s. nigri ⁊ rubei ⁊ descẽsus lactis ad mãmillas: ⁊ grossitudo in subassellis cuꝫ retẽtio ipsius sanguinis ꝓlongat. ¶ Et Aui. dixit: retentio mẽstruoꝝ ⁊ ipsorũ paucitas cõmouent. egritudines repletionales oẽs. s. tam q̃ti q̃ qualis: ⁊ ꝑperat mulierẽ ad apata ⁊ dolorem capitis: ⁊ reliquoꝝ mẽbrorũ ⁊ tenebrositatẽ visus: ⁊ ꝑturbationẽ sensus: ⁊ febres: ⁊ multiplicat cũ ea repletio vasoꝝ spermatis: q̃re fit desiderans. s. coytũ non casta: ⁊ nõ suscipiẽs filiuꝫ ex impꝛgnatione. i. ex coytu: q2 ꝑꝑ repletionẽ matrix nõ põt decenter corrugari sup sperma: vel nõ suscipiẽs filiũ ex impregnatiõe. i. non retinẽs spm q̃uis impꝛgnetur: appetitus eniꝫ eius est semꝑ ad expulsionẽ. non aũt ad retentionẽ. Et Aui. dixit. ꝙ hoc accidit ꝑꝑ corruptionẽ matricis eius ⁊ spermatis. i. ipsius ꝑꝑ malitiã cõplonis. Et subdit Aui. ⁊ perducit cũ ea res ad ꝓfocationẽ mr̃icis ⁊ stricturã anhelitus: ⁊ retẽtionẽ eius: sicut accidit in suffocatione matricis: ⁊ perducit ad pulsuꝫ: vel tremorẽ cordis ⁊ sincopim: ⁊ qñq; moritur: ⁊ accidũt ei difficultas. s. vrine ⁊ distillatio eius ꝑꝑ opilationẽ a mã retẽta: ⁊ qñq; accidit ei sputum sanguinis: ⁊ vomitus eius: ⁊ ꝓprie in virginibus: ⁊ cursus ẽt sanguinis ⁊ fluxus vẽtris. ¶ Et dixit. A. diuersificant iste egritudines in mulieribus ꝭm diuersitatẽ cõplonum eaꝝ: nam si mulier fuerit colerica gñabunt in ea egritudines colerice: ⁊ ↄsilr̃ in alijs. Et dixit. qñq; ꝓuenit. i. ꝑducit retẽtio menstruoꝝ ad alterationẽ dispõnis mulieꝝ ad purpureitateꝫ. s. in colore: ⁊ qñq; patẽt in ea: cuius mẽstrua abscindunt lac ⁊ significat illud. s. ꝙ mẽstrua retinent. ¶ Uerũ dixit Gal. in doloribus mulierũ: ⁊ ponit a Rabi. vbi. s. malitia que est ex constrictione sanguinis non manifestat manifestatione absconsa: ⁊ in 3° mẽse: ⁊ postea crescit pestis: q2 sanguinẽ: q p° descẽdit capit matrix: ⁊ cũ repleta est illo: non est postea locus in quo morari possit q descẽdit i. dõ: sed ascẽdit sursum: ⁊ fit cã pestis magne. ¶ Et dixit Aui. ex nocumẽtis alterationis mẽstruorum. s. ad supfluũ fluxũ ꝓuenit: ⁊ ad additionẽ debilitatis in nã mulieris: ⁊ alterationẽ forme. i. humiditatis eius: ⁊ coloris ipsius: ⁊ ad paucitatẽ conceptionis ⁊ multitudinẽ aborsus eius ⁊ partus ipsius ⁊ debilitatẽ fetus cum nascit: ⁊ cã est debilitas. qm̃ q̃tũcũq; eũet nocitiuũ: eũatur ẽt cũ eo iuuatiuũ. ¶ Et ista alteratio menstruorũ ad superfluitatẽ põt esse ad q̃titatẽ: lꝫ non quo ad tp̃s: ⁊ põt esse in tp̃e: q2 citius fluant: ⁊ põt eẽ in tp̃e ⁊ q̃titatẽ. Uerũ tñ dixit. A. parũ est ꝙ alterent in tp̃e suo ad supfluitatẽ: imo plñi eueniũt mẽstrua in tp̃e debito: ⁊ multiplicat q̃titas: ⁊ de his ẽt amplius. I. tracta. 3° caplõ de retẽtione mẽstruoꝝ ⁊ ipsoꝝ supfluitate.

Acciden tia ex superfluitate menstruorum.

¶ Quibus vero dixit Gal. sanguis fluit ꝭm fluxũ laudabilem non accidit egritudo aliqua predictarum.

¶ De menstruo ꝙ retinet in impregnatione. Cap. xxv.

Menstruum qđ retinet in ipꝛegnante. dixit Ap. 2° de gñatione aĩaliũ. tres hꝫ partes: q̃rũ vna est solo q̃to peccãs ⁊ istã dixit subijci ꝓ nã fetus. Et 2ª est supflua in q̃to ⁊ q̃li sil': q̃ reseruat vsq; ad partuꝫ. Et 3ª est supflua in q̃to ⁊ q̃li veꝝ malitia q̃lis in ea est parua. ⁊ ista dirigit a nã ad mãmillas. ¶ Et Auic. dixit. primã ẽt hẽc tres partes: q̃rũ vna cõuertit in subaꝫ spmatis ⁊ mẽbroꝝ que ex eo gñant: ⁊ 2ª est. de qua fit caro. ⁊ pinguedo. ⁊ 3ª est superfluitas q̃ reseruatur in partu. Et 2° tertij. dixit. caplõ de embrionis gñatione. ꝙ vna pars eius ↄuertit in nutrimẽtum: ⁊ alia est que eleuat ad mãmillas. Et 3ª est que est supfluitas stans vsq; ad horã partus. Quare dicunt q̃dam ꝙ sanguis retẽtus in ꝑgnante diuidit principali diuisione in duas partes. s. bonã ⁊ malaꝫ: siue iuuatiuam ⁊ nocitiuã vel supfluitaꝫ. Et pars bona ⁊ iuuatiua hꝫ duplicẽ partem. s. spissam ⁊ aquosam: ⁊ pars eius spissa pro parte minus spissiori ⁊ calidiori minus conuertit in subam mẽbroꝝ spermaticoꝝ: ⁊ cedit in ipsoꝝ nutrimentum ⁊ augmentũ: pars vero minus spissa: tñ calidior cõuertit in carnẽ ⁊ pinguedinẽ: ita tñ ꝙ huius ꝑtis pars spissior ⁊ calidior ↄuertit in carnẽ: ⁊ aquosior in pinguedinẽ: vt ꝑ pꝫ: pars vo ꝑª subtilis ⁊ aquosa trãsit ad mãmillas ⁊ conuertit in lac. pars aũt supfluita ⁊ nociua retinet vsq; ad tp̃s partus: ⁊ qđ ideo retinetur: q2 añ partuꝫ os matricis clausum existit: nec inde exire põt: ⁊ q2 tũc bñficium efficit exiens in lubrificatiõe oris ⁊ colli matricis: vt liberior ⁊ facilior fiat partus. ¶ Dixit Ipo. in libro. de nã fetus. ꝙ embrio trahit ad se sanguinẽ dulcissimũ. Et Gal. dixit in 5° affo. Mulieri si menstrua fuerint ⁊c. ꝙ fetus. s. nãliter se habẽs querit ꝓ suo nutrimẽto sanguinẽ dulciorem ⁊ saporositatem matre. s. ẽt debite se hñte: qm̃ talis sanguis est proportionabilior debite nutricationi fetus: ⁊ eo ꝙ saporositas ⁊ dulcedo consequunt debitũ gradũ q̃litatum primaꝝ permixtionẽ humidi cum sicco: hꝫ autem sapor saporosus vltra dulcedinem aliquid stipticitatis admixtum: vnde amenior est: ⁊ membris conformior solidior ⁊ constantior: non querit aũt embrio stans in vtero talem sanguinẽ saporosum appetitu aĩali ꝑcipiente illũ saporem: cũ nõ gustet: ⁊ dcm̃ est fetus in vtero suũ nutrimentũ: sed q̃rit ipm appetitu nãli: ⁊ attrahit ipsum ꝑ virtutẽ nãe.

¶ Notant ꝙ cita aptio mẽstruoꝝ in puella significat ipsam fore breuis vite: eo ꝙ procedit a debilitate digestiue. Dixit Haly. hermofrodita menstruis caret ⁊c.

¶ Sequitur alius tractatus: qui est de dispositionibus membrorum.

In hoc tractatu loquar de dispositionibus membrorum generationis in viris: ⁊ diuidam ipsum in capitula vt facilius inueniatur: ⁊ constituam ei capitula.27.

¶ In sermone autem sequēti dicetur de vlceribus ⁊ apostematibus horum membrorum ⁊c.

¶ De signis n̄alis cōplexionis testiculoꝝ. Cap.j.

Signa tēperate crasis testiculorum.

Temperate crasis testiculoꝝ signa. dixit Auer. 4° colliget sumuntur ab operationibus eorum ⁊ accidentibus. Et nos dicimus ꝙ qui est tēperatus in coytu n̄aliter h꞉ tēperantiā cōplexiōis testiū ⁊ sp̄ma ipsi° est tēperatum in q̄ztitate ⁊ q̄litate. i. cōplōne ⁊ mōibe. ¶ Dn̄t habēs tēperatā cōplexionē testiuꝫ est mediocris in magnitudine ⁊ paruitate ipsoꝝ: ⁊ virge silr in grossitie ⁊ subtilitate: ⁊ oseit ⁊ pilositate partium genitalium.

Sig° crasis cale testiculoꝝ.

¶ Calide vero crasis testiculoꝝ sunt signa. p̄mū ē. dixit Gal. in tegni ꝙ cal̄a crasis maxime est venerea. Et Al. dixit. q ferués est ad coytū n̄aliter h꞉ cal̄am cōplōnē testiuꝫ. Et dn̄t in hac cōplōne multū de sp̄mate trahit ad testiculos: ⁊ est istō sp̄ma pruritiuū pluſq̄ꝫ in tēperato. Vn̄ incitat ad venerē mouēdo expulsiuā. Et est sp̄ma istud digestū globosuꝫ sp̄ūosuꝫ multū. Vn̄ cāt magnā delectationē q̄ multū stimulat ad venerē q̄re scā est venerea pluſq̄ꝫ cal̄a ⁊ sicca q̄ h꞉ semē magis pruritiuū q̄ꝫ ipsa: q̄ꝫ plus facit ad venerem q̄ztitas amplior sp̄matis ⁊ intēsior delectatio q̄ꝫ pruritus: ad qd̄ ēt adiuuat minus nocumētū in ea sequēs ex venere: q̄zuis ēt pruritiuū sit magis ⁊ venerea q̄ꝫ cal̄a ⁊ hūida. Et dixit. aliqn̄ non solū est feruēs ad coytū. ſꝫ ip̄m cito explebit ⁊ tēpestiue. s. an̄ pubertatis tp̄s: ⁊ fortasse h̄ itellexit Aui. cū dixit: ⁊ velocitas ꝯsecutionis: ⁊ iō qdā exponūt ꝯsecutiōis. i. pilositatis: q̄ dixit Hor. ex quolibet occursu ad mulieres citissime appetūt: ⁊ semē ipsoꝝ est cal̄m ⁊ citissime exit. ¶ 2^m^ signū dixit Gal. est: q̄ cōplō cal̄a est gn̄atrix musculoꝝ: ⁊. A. dixit qdā dicūt ꝙ qn̄ cōplō testiū est cal̄a tūc hn̄s eā est gn̄ator plus masculoꝝ q̄ꝫ feminaꝝ. Et cā est: q̄ vt dixit Al. sp̄ma coꝝ est grossum globosuꝫ nō fluidū. Et. A. dixit. sp̄ma est plus in q̄ztitate ⁊ spissitudine ꝯueniēti: ⁊ hoc facit ad gn̄ationē masculorum: ⁊ in hoc ēt excedit cōplōnē tēperatā. dn̄t qdā. ꝙ q̄zuis tēperata sit vl̄r p̄fectior ē in hoc maxime p̄fectior ad gn̄ationem: sed nō est p̄fectior ad hūc p̄ticularē actū. s. ad gn̄ationē pluriū masculorū. Quidā tn̄ dn̄t. ꝙ cōplō tēperata est magis gn̄atiua masculoꝝ q̄ꝫ cal̄a: ⁊ ēt q̄ꝫ cal̄a ⁊ sicca de per se a p̄n° intrinseco: q̄ melioris seminis ⁊ magis digesti. Sed de p accidēs de scō cōplō cal̄a: ⁊ cōplō cal̄a ⁊ sicca sunt magis gn̄atiue masculoꝝ q̄ꝫ tēperata: pp̄ correctionē q̄ꝫ faciunt de cōplōne mulieꝝ. ¶ 3^m^ signū est dixit Gal. citius pubescunt. i. pilosant genitales p̄tes. i. circa testiculos ⁊ virgā ⁊ femora. Et Alm̄. dixit. partes vicine multis ⁊ spissis vestiunt pilis. Et. A. dixit. est in eis velocitas ortus piloꝝ sup pectine: ⁊ q̄ sequunt ip̄m ⁊ multitudo ⁊ spissitudo ipsoꝝ ⁊ citius in eis erigit virga. s. ⁊ citius sp̄matizāt: q̄ oīa in etate pubertatis eueniunt: ⁊ oīum hoꝝ cā est caliditas. ¶ 4^m^ signum. dixit Almā. vene q̄ sunt in sup̄ficie virge sunt grosse ⁊ manifeste: ⁊ ipsius chorde fortes ⁊ grosse reperiunt. Et Aui. dixit appitio venaꝝ. i. amplitudo siue grossities in virga ⁊ pelle testiculoꝝ. i. osco. ⁊ hoc q̄ calitas ampliat ⁊ magnificat venas. ¶ 5^m^ signū. dixit Almā. cutis testiculos circundans est grossa spissa ⁊ aspera. Et. A. dixit grossitudo eius. s. osci ⁊ asperitas ipsius. s. virge vt qdā dn̄t. ¶ Sunt tn̄ q addūt signū sumptū a tactu partiū genitaliū: qm̄ est calidius. ¶ Et qdam addūt signū sumptū a iuuātibus ⁊ nocētibus. s. q̄ leduntur sibi ⁊ iuuant a ꝯ̄rio moderato vsu. ¶ Dixit Joānitius caliditatē testiculoꝝ sequit po° appetitus. s. ad coytū ⁊ erectio virge ⁊ generatio masculorum: ⁊ velocitas ortus pilorum pectinis. ⁊ multa copia ipsorum in eo ⁊ grossities ipsorum in locis attinentibus ipsi.

Sig° frigide cōplōnis testiculorum.

¶ Signa aūt frigide cōplōnis testiculorum. Dixit Gal. in tegni: ⁊ silr Alm̄. ⁊ Aui. ꝯ̄ria sunt p̄dictis. Et Aui. dixit. piger erit in coytu ⁊ gn̄abit frigiditas. Et Hor. dixit. si abundat pilis in genitalibus ⁊ vene sunt stricte: ⁊ non appetunt coytum: ⁊ semen tarde exit: ⁊ est grossum ⁊ semē ⁊ testiculi frigidi sunt tactu ⁊ leduntur a frigidis. Et sp̄ma eorum. dixit Aui. est paucum ⁊ non coctum. Dixit Joannitius signa sunt econuerso signis calide.

Sig° hūide cōplōnis testiculorum.

¶ Signa vero humide cōplōnis testiū sunt. dixit Gal. in tegni. p̄mū qd̄ est multi ⁊ hūidi seminis. Et Alm̄. dixit. sperma erit in q̄ztitate multuꝫ ⁊ in q̄litate. i. mōsube subtile. Et silr dixit. A. ⁊ Joānitius pp̄ multitudinē spermatis ⁊ tenuitatis ipsius cā multi spermatis est multitudo humiditatis q̄ digerit: ⁊ in sp̄ma cōuertit rōne tēperantie actiuarū qualitatum. sed est tenue pp̄ multitudinē aqueitatis reddentis ipsum aquosum lubricum. ¶ 2^m^ signū est. dixit Almā. virga eius non erigitur: est. n. lassa ⁊ non fortis ⁊ chorde eius silr iueniūt. Et iō dixit. A. Adest debilitas erectiōis. ¶ 3^m^ signū dixit Al. ipsius cutis lenis est ⁊ eius nates nude pilis ꝯspiciunt. Dix̄ tn̄. A. ꝙ hmōi magis ꝯuenit huic cōplōni. s. venere q̄ꝫ siccitas: q̄ plus pōt in ea ⁊ minus leditur.

Signa sicce complexionis testiculoꝝ.

¶ Et signa sicce sunt. dixit Gal. in tegni: quia est mediocriter spissi. Et Almā. dixit sp̄ma in q̄ztitate paucū inuenit ⁊ spissum: paucū ex paucitate humiditatis. spissum pluſq̄ꝫ in tēperata: q̄ siccitatis est inspissare ⁊ ingrossare. Et pp̄ hāc cāꝫ dixit Aui. qn̄q̝ egredit sp̄ma in ip̄a filosuꝫ. s. qn̄ siccitas cōplōnis multū abūdauerit. ¶ 2^m^ signū est dixit Al. virga nō solū nō erigit: veꝝ ēt debilis erit. s. erectiōis: vel debilis erit. s. ad sp̄matizandū: q̄ paucū ⁊ tardū emittet sp̄ma. Et dixit Gordo. de facili satiat venereis ⁊ habitudo eius est extenuata. Dixit Joānitius. signa siccitatis per cōtrariuꝫ erūt. s. per paucitatem ⁊ grossitiem spermatis.

Signa calide ⁊ sicce complexionis testium.

¶ Et signa cal̄e ⁊ sicce crasis testiū sunt. dixit Gal. in tegni. p̄mū qd̄ est spissi seminis. Et Aui. dixit. oīum spissitudinis sube sp̄matis sup. Sed cū hoc est sp̄ma paucū: eo ꝙ calitas ⁊ siccitas spissant ⁊ igrossant pluſq̄ꝫ in sicca tm̄. ¶ 2^m^ signū dixit Gal. citissime excitat aial ad coytū: q̄ semē eius pruritiuū gn̄ans titillationē ⁊ facile descēdit ad testiculos: q̄re facile ab eis expellit. ¶ 3^m^ signuꝫ. dixit Gal. est pecul̄ca ad venerea. i. appetitiua veneris pp̄ stimulationē qua facit semē eius pruritiuum: ⁊ pp̄ delectationē perceptā in emissione sp̄matis sui: qd̄ est grandineum: ⁊ satis sp̄ūosum. ¶ 4^m^ signū. dixit Ga. est maxime gn̄atrix. ⁊. A. dixit imp̄gnat plurimum. ⁊ hoc intellexerunt de parum excedēte in calis ⁊ siccis: nec est tn̄ gn̄atrix pluſq̄ꝫ calida: q̄ est in passiuis tēperata q̄ est maxime gn̄atrix aliarū: q̄ h̄ h꞉ multū de p̄n° actiuo. s. cal̄o: ⁊ sufficiēter de passiuo. s. humido. Et post hanc magis gn̄atrix est calida ⁊ sicca non multum excedēs: ⁊ maxime vsq̝ ad iuuentutē in quo tp̄e siccitas satis contēperatur humiditate etatiua: sed postea non est sic apta ad gn̄andum pp̄ nimiā siccitatē: ⁊ dixit Aui. ꝙ est faciens masculos. veꝝ Haly. sup tegni. dixit oppositū. Sed Haly. intellexit de excedente multū in calido ⁊ sicco. Et dixit Auic. ꝙ adest assiduatio desiderij coytus apud q̄zliber p̄ntiā mulieris: ⁊ eius desideriū vehemēs pp̄ cām iam dictā: ⁊ p̄pter ipsam cām citius mouetur in ea sp̄ma ⁊ citius est gn̄atiua. ¶ 5^m^ signuꝫ. dixit Aui. est eius erectio fortis pp̄ siccitatē chorde: ⁊ attractionem

ctionez multe vētositatis ad virgā ꝛ pruriginē spmatis ici tantē: vñ q̄si ꝯtinue stat cū vga erecta. ¶ 6m signū dixit. G. citissime satiaᷓ venereis: qꝛ multū in coitu resoluiᷓ ꝺ spū. Et Auic. dixit: abscinditᷓ a coitu velociter: qꝛ cito abstinet ab eo ꝑꝑ paucitatē spmatis. Et si cogantᷓ coire. dixit Gal. nocent ꝑꝑ multā dꝑditionē spmatis ꝛ spūs: ꝛ maxie si su perfluāt caliditas ꝛ siccitas: ꝛ in ea erit. dixit Aui. paꝝ aq̄. s. māe spmatice: ꝛ iō erit parū descēsus eiꝰ cū velocitate ere ctiōis vge. qꝛ instrm erigēdi est siccū: ꝛ caliditas est attracti ua cito multe vētositatis. ¶ 7m signum est. dixit Gal. citiꝰ pubescūt in ꝑtibꝰ genitalibꝰ. Et. A. dixit. ꝙ pili sup pecti ne ꝛ anchis: ꝛ q̄ sunt inter eas: qꝛ desup vsq; ad vmbilicuz ꝛ desubtꝰ vsq; ad mediū coxaꝝ sunt ples: ꝛ spissi ēt plusq̄ȝ in cal'a tm̄ ꝛ q̄ȝ in cal'a ꝛ hu. ¶ Dixit Joānitiꝰ. sperma erit grossuz ꝛ calm: ꝛ dñs eiꝰ erit magis appetitiuꝰ in coitu: ꝛ velox erit eiꝰ pfectio virilitatis. Et oriuntur pili in pectine abūdanter dū ꝑueniūt ad vmbilicū descendētes ad coxas: ꝛ velociter exegtur coitū: ꝛ iciditur velociter ex ꝑte siccita tis. Et si ad hoc studiose laborabit nocebit ei. Dñt qdā ꝙ hec cōplo ēt excedens pōt dici multum gñatrix: eo ꝙ ples mulieres idispositas ad gñonē rectificat ꝛ disponit: nā plu res mulieres peccāt ꝑꝑ supfluā hūiditatē sui spmatis: ꝛ ꝑꝑ etiā supfluā hūiditatē matricū eaꝝ ꝛ frigiditatē ipsaꝝ.

¶ Cal'e vō ꝛ hūide signa. pm est. dixit Gal. ꝙ cū nō fuerint multū excedētes sunt pilosi: minꝰ tm̄ hñtibꝰ cōplonē calaz ꝛ siccā: ꝛ hoc itellexit Auic. cū dixit. paucoꝝ est piloꝝ. sūt tm̄ pilosi plusq̄ȝ tpati: qꝛ hñt plus de causis ꝛ ꝑncipijs pilo rū q̄ȝ tēperati hñt tm̄ minꝰ q̄ȝ calidi ꝛ sicci: qm̄ hūiditas ali qualiter obtūdit caliditatez. ¶ 2m signū dixit Gal. Sūt mul ti seis magis. s. q̄lȝ alia cōplone: qꝛ hñt agens ꝛ māz abun dāter. Et. A. dixit. est pluris spmatis q̄ȝ cal'a ꝛ sicca: ꝛ vt di ctū est plus q̄ȝ tēperata. Et iō dixit Alm̄. sperma in eis est multū. ¶ Et 3m signū est. dixit Gal. nō ꝯcupiscūt multuz coitū magis alijs oibꝰ: qm̄ qdā magis ꝯcupiscunt: ꝛ qdaz minus. nā vt patuit magna cā ꝯcupiscētie est prurigo sp matis q̄ magis repitur in cal'a ꝛ sicca: ꝛ i calida tm̄. Et ꝺm quosdā ēt in tēperata: ꝛ iō nō magis p̄dictis ꝯcupiscūt. Et has cōplones cōparans Auic. dixit. ꝙ nō est pluris deside rij ꝛ erectiōis. Almā. aūt cōparās hāc cōplonez ad cōposi tas p̄dictas: dixit. in ea multa est erectio vge. sup. multum desideriū ad Venerea. ¶ Veꝝ 4m signū ē dixit Gal. ꝙ suf ficiūt plibꝰ venereis sine lesiōe. Et Almā. dixit. est venereꝰ ꝛ in venere potēs. Et Aui. dixit. si cū desiderio ꝯiūgiᷓ sine nocumēto sufficiētia coeūdi significaᷓ hūiditas ꝯiūcta ca liditati: Vñ Aui. dixit. ꝙ est vehemētioris fortitudinis su per coitū plm: ꝛ hoc ꝑꝑ mltitudinē spermatis in ea. q̄ȝuis ergo hi nō plus alijs ꝯcupiscāt: sȝ tm̄ cognūtᷓ ad plm coitū minꝰ leduntᷓ oibꝰ alijs. Et imo dixit Gal. ꝙ si hi in calita te ꝛ hūiditate multū excedūt nō abstinēt a venereis sine le siōe: qꝛ multiplicaᷓ in eis mā spermatica multa: ꝛ in eis re tēta corrūpiᷓ ꝛ mala facit accñtia: vt dixit Gal. 6. de iterio ribꝰ. Et Aui. dicit. leditur a dimissiōe coitꝰ supflua. Et po nens. A. 5m signū dixit. est minꝰ ipregnās. s. q̄ȝ cal'a in passi uis tēperata: ꝛ q̄ȝ calida ꝛ sicca: ꝛ hoc qꝛ nō habet spma sic actiuū: nec sic digestū: nec sic correctiuū spmatis mulierū: vt p̄dicte. ¶ Et subdit. Aui. ponēs 6m signū: ꝛ iō est pñme pollutiōis in sōno ꝛ velocis executiōis: qꝛ velocis emissio nis spermatis. ¶ Dixit Joānitius. si cū caliditate fuerit hūi ditas pili in pectine erūt abūdāter: sȝ minꝰ q̄ȝ in ꝑma. s. ca lida ꝛ sicca: de quaꝑus dixerat ꝛ appetitꝰ ad coituz nō erit maior eo q est in dñio calide ꝛ sicce: sed supportabilior erit iste illo: qm̄ nocumētū infit minus. Aut forte nociua erit huic cōplōni abstinentia coitus. etenīȝ vtus est i eis for tis in coitu ꝛ sperma est abundans ꝛ calidū.

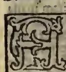
Sig^a frigi de ꝛ hūi de cōplo nis testicu loꝝ.

¶ Et signa fride ꝛ hūide cōplonis sunt: qꝛ hñtes hāc cōplo niez sunt nudi pilis. Et Auic. dixit. lenitas pectinis pilorū paucitas: qꝛ paꝝ hñt de pncipijs piloꝝ: ꝛ illi quos habēt sunt subtiles ꝑꝑ stricturā poroꝝ ꝑ quos transeūt. Et dixit Aui. tardus est ortus eoꝝ ꝛ est ipioꝝ paucitas: ꝛ hoc quo ad quātitatē discretā ꝛ quo ad q̄ȝtitatē ꝯtinuā qꝛ. s. sūt bre ues. ¶ 2m signū est dixit Gal. ꝙ tarde coire incipiūt. ꝛ. A. dixit. ꝙ est in eis tarditas desiderij coitꝰ: ꝛ hoc ꝑꝑ paucita tē māe: ꝛ plus ꝑꝑ ꝑuationē acuitatis ꝛ pruriginis eius: vñ nō stimulaᷓ ad coitū. Et ꝑꝑ dcās cās. Dixit Gal. ꝙ incipiē tes nō multū coire pñt. ¶ Et 3m signum est. ꝙ semen eiꝰ est aquosuz ꝛ tenue. Et Auic. dixit. est in eis tenuitas spma tis ꝑꝑ humiditatē ꝛ debilitatē seu obtusionē caloris inna ti. Et ꝑꝑ p̄dictas cās dixit Gal. est parū generās. Et Aui. dixit. paucitas ipregnatiōis qm̄ ad gñonez reqritur calidū sufficiēs: ꝛ sperma digestū grandineū qꝺ figaᷓ ꝛ non fluat ꝛ si correctiuū dispōnuȝ spmatis mulierū: q̄re nō est istud: ꝙ si gñat femias gñat: qꝛ paꝝ hȝ de casis masculinitatis.

¶ Dixit Joānitius. pili in pectine erunt tenues ꝛ tardi or tus ꝛ tarda erit pfectio virilitatis eiꝰ ꝛ appetitꝰ. s. ad coi tum erit paucꝰ ꝛ spma tenue nullā faciēs ꝯceptionē: ꝛ si fe cerit gñabit feminas. ¶ Frigide aūt ꝛ sicce cōplonis te stiuȝ signa. dixit Gal. sunt ꝙ est plm frigide ꝛ hūide. dixit Joānitius saluo ꝙ pili erūt ples. sup. ꝛ grossiores q̄ȝ in il la. Et sperma dixit Gal. in his est spissum: sȝ est magis exi guū. i. minoris q̄ȝtitatis q̄ȝ in frida ꝛ humida: imo ēt ꝛ mi nus q̄ȝ in q̄lȝ alia. Dixit. n. Auic. grossitudo adest spmatis ꝛ paucitas eius. Dicūt: est ēt filijs illi in nō generādo vt ge nerādo feias in tarda incitatiōe ad coitū: ꝛ rursuȝ ꝙ icipiē tes coire pñt minꝰ oibus alijs. Accidūt. n. eis. dixit Alm̄. oia contraria calidis ꝛ humidis. Vñ Auicē. dixit. ꝙ est di uersa a calida ꝛ humida omnibꝰ modis.

Sig^a fri gide ꝛ sic ce cōplonis testiculoꝝ.

¶ De coitu in generali. Cap. ij.

Afrodisia vel afroda grece spma dr̄ ꝛ est hoc nomē deductuȝ ad signādū actuȝ venereū a venere q̄ gñata fuit ex spuma. Actꝰ aūt venereꝰ coitus dr̄. est aūt coitꝰ maris ꝛ feie copulatio in mēbris ge neratiōis. ꝛ iest coitus. dixit Aꝝ. 2° de gñone aialiuȝ. aialibꝰ ꝺm nāȝ. mouetᷓ. n. ad ipm nā ꝛ nō vt docta. Et dñt qdā. ꝙ coitꝰ ꝯsideratus rōne imaginatiōis: que p̄ cedit ipm hȝ ꝑncipiū a cerebro: rōne vō caloris ꝛ spiritus transmissoꝝ ad dicta mēbra hȝ ꝑncipiū a corde: ꝛ rōne ma terie ab epate: ꝛ ꝑꝑ hanc cām dictuȝ est. cogit amare iecur. ¶ Et vt dicunt coitꝰ est res annexa rebꝰ nō nālibus: ꝛ ꝯsi deratꝰ ratione delicie causate in actu coitꝰ annectiᷓ accidē tibꝰ aie: ꝛ sic dixit Hal. ꝛ Gal. in tegni. veꝝ ꝯcessus. Gale. ondit oppositū: qꝛ logtur de eo nō sub rōne delitie. sȝ sub rōne eiꝰ qꝺ euacuaᷓ. Et consideratꝰ rōne māe que peccat in corpe: que aut euacuaᷓ aut retinetᷓ sic annectiᷓ inanitiōi ꝛ repletiōi: q̄ȝuis. n. corpus possit viuere ꝛ ꝯseruari preter hoc qꝺ approximaᷓ ei coitꝰ: sicut res non nāles q̄ appro ximaᷓ ei necio: nihilominꝰ inq̄ȝtuȝ corpꝰ inaniᷓ ꝑ coitū ꝛ ex eiꝰ dimissiōe repletᷓ: ꝛ inanitio ꝛ repletio sūt res nō na turales. iō annectiᷓ eis. ¶ Opinio epicurioꝝ dānauit coi tuȝ in regie sanitatis. Vñ dixit Gal. in tegni. venereoꝝ ꝺȝ epiruȝ vsus nullus salubris. Et Auer. 8. collȝ. plurimi sa pientū ꝓhibent vsum coitꝰ in ꝯseruatiōe sanitatis. Et ꝯfir māt qdā opiones istoꝝ: ꝑꝑ illō qꝺ Aꝝ. i lib. de morte ꝛ vi ta dixit. coitꝰ multū abbreuiat vitā: dans exēpluȝ de mulo respectu equi. Et dixit in libro de iuuētute ꝛ senectute. ꝙ coitꝰ cito facit senectutē ꝑꝑ exiccationē nālis hūiditatis ꝛ inati caloris resolutionē. Et istruēs Alexādrū regē dixit. destructio est vtutuȝ. s. nālīuȝ ꝛ corpoꝝ. Verū tm̄ ꝺm vita tez opio eoꝝ est falsa. Et ꝺm Gal. vbi supra. coitꝰ ptinet re gimini sanitatꝭ. Est tm̄ coitꝰ duplex. vnꝰ tēperatꝰ ꝛ ordiate factꝰ: ꝛ alꝰ intēperatꝰ ꝛ iordinate ꝛ idebite factus. Et de iordiatō locutꝰ est Aꝝ. in vbis allegatis qꝺ pȝ: qꝛ loquēs de tēperato coitu. dixit ipsum ad multa conferre: vt dicetᷓ: ꝛ Et Gal. reduxit ipȝ ad accidētia aie. Joānitiꝰ aūt in isago

Nico. sermo. vj. dddddd

gis sule reduxit spm ad inanitionē ꝛ repletionem. ¶ Fuit aūt coitus ad duos fines iduct⁹: quoꝝ vn⁹ est pncipalis: ꝛ ꝯseruatio spēi per emissionē spmatis fecundi ad locū gnātiōis: vt p ꝓlis gnonē spēs ꝯseruet̃. Uñ Haly. 5° theorice ait. nā coitū in aiali ꝯstituit: vt gnandi cā spēs pmaneret: ꝛ ad hunc finē coit⁹ tēperat⁹ adducit. Scōs finis ei⁹ est duplex vn⁹ ad sanitatē ꝛ idiuiduoꝝ ꝯseruationē: ꝛ ille est vtilis ꝯueniēs: ꝛ qbusdā nccius: ꝛ hic approbat⁹ est in regie sanitatis: q̄lis est q ad excludēda supflua est: q̄ si nō excluderent̃ egritudies causarēt. Uñ 6° coll'z. ait Auer. Coituz non ꝯcedim⁹: nisi qꝛ spma est vna supfluitas tēperata ꝓparata vt a nā expellat̃: sicut alie supfluitates expellunt̃: ꝛ qꝛ hec in se bona est: ꝛ iō coit⁹ corpi tēperato moderato vsu cōueniēs existit: ita vt p hoc eidē nihil accidit ex eis que ꝓter nām sunt. ꝛ sic voluit ꝙ ad hunc finē adducat coit⁹ tēperatus. Ali⁹ finis scdarius est q fit declinatiōis cā ꝛ praui animi ꝯsuetudie ꝛ mala opione: ꝛ hic est a regie sanitatis: ꝓhiciēdus ꝛ abijciēdus. Et est coit⁹ lordlat⁹ plura afferēs nocumēta q dicb⁹: maxime nr̃is intm̃ ꝓualuit apud hoīes ex falsa opione ꝛ praua ꝯsuetudine. Q̄ dixit Gal. vbi supra maior ps holum in appetēdo coitū delectatiōis cā ꝓponit̃ paucoꝝ vō finis ꝓposit⁹ est liberoꝝ ꝓductio. sup. alijs ꝓpꝛie sanitatis ꝯseruatio hunc qdem coitum inaturalez vocauerūt: sicut eum qui fit gratia prolis aut conseruāde sanitatis naturalem esse dixerunt.

In qbus ꝯsiderat̃ tēperātia ꝛ distēperātia coit⁹.

¶ Coit⁹ quoqꝫ tēperātia ꝛ distēperātia attendit̃ in quātitate. s. discreta siue nūero viciuz: in q̄litate: in tꝑe: in mō vsus ei⁹ ꝛ ordine. In quātitate qdē coit⁹ fact⁹ totiēs quotiens in corpore supabūdauerit spmatica mā incitās nām ad sui expulsionē est tēperat⁹ ꝛ ecōuerso quotiēs fact⁹ supabūdāte mā nō incitāte nām dꝛ intēperat⁹. Debēt itaqꝫ spatia tꝑis ꝯueniētia inter coitū iteruenire ꝙ bona ꝯiectura existimari possit spmatis satis abūdāter eē regnatū. Et hmōi spatia signare facile nō est nūero dierū septimaꝝ mensium vel annoꝝ: quapꝓp necubi hoī spatia seu iterualla limitate descripta repiunt̃: nō. n. punctuali sunt nec in oīb⁹ eadem: imo in latitudie sua magnā patiunt̃ varietatē: ꝛ h̄ ꝑ diuersitate cōplōnuz habitudinū etatū sexuū ꝯsuetudinū tēpoꝛū ꝛ ꝯstitutionū anni regionū: ꝛ accidentiū aīe mot⁹ ꝛ genis somni ꝛ vigilie cibi ꝛ pot⁹ inanitiōis ꝛ repletiōis ꝛ rerū ꝓter nām. ¶ Cōplōnū qdez: qm̃ vt ex iaz dcō ꝓcedente caplo pz. sāguinei nō multū spatiuz tꝑis iterponere pñt ꝛ post eos hūidi in actiuis tēperati: ꝛ hos sequunt̃ tēperati in vtrisqꝫ. Et post hos flegmatici hūidi ꝛ frigidi ꝛ hos sequunt̃ sicci i actiuis tēperati. Et vltimo loco ponunt̃ melācolici frigidi ꝛ sicci. ¶ Ad hoc dixit Arist. 4° ꝓbleumatuz. ꝓbleumate 30° hoīes pilosi sunt venerei: ꝛ assignans cām dixit. ꝓmo qꝛ hi abundāt multū hūiditate replēte vasa ꝛ extēdente ea: vñ mouent̃ ad coitum: ꝛ nō intellexit. vt ipse dixit. de hūiditate indigesta: qua viri lenes ꝛ friditate sunt maxime repleti. Sz itellexit de humido digesto: cui⁹ hūidi digesti ꝛ multitudinis signū est pilositas: ꝛ ex hoc huit: ꝙ itellexit de his in qbus calīn dn̄atur supra hūiduz: qm̃ in eis multiplicant̃ pili. Dixit Gal. 6° de regie sanitatꝫ: innoxia venerea sunt solū calidis ꝛ hūidis ꝛ oībus q natura sunt multi spermatꝫ. ꝯtrarijssima autē sunt siccis: ꝛ amplius si fuerit siccitas frigiditati ꝯiuncta.

¶ Pro diuersitate autē habitudinū dixit Ar. 2° de generatiōe aialiuz: ꝛ Auic. 3°. 20ᵃ tertij. pinguis magis defect⁹ est a coitū q̄z extenuat⁹: eo ꝙ in pingui vie sunt opilate ꝛ in extenuato vie sunt apte. Dixit Ruffus. pingues nō habēt abūdanter luxuriā nec pñt abūdāter ea vti. Dicūt tñ qdā: ꝙ extenuati magis coitu ledunt̃ pinguib⁹: ꝛ dñt gracilitas cruriū facit ad maiorē coituz: qꝛ minus in eis de nutrimēto mittit̃ ad extremitates ꝛ referunt̃ in supiorib⁹: ꝛ intrinsecis mēbris. Dixit Gal. 6. epidimiarū. ꝛ ponit̃ a Rasi vbi supra: quotiens extenuant̃ carnēs renū cōmotio ex spmateterit vehemētior ꝛ erectio veretri. Et declarās h̄ Ras. ait. existimo ꝙ dixerūt ꝙ quotiēs extenuat̃ vas spmatꝫ cōmotio ꝛc. Idcqꝫ tenues ꝛ macilēti: maxie ꝟtutꝫ sūt i luxuria: sz nocet eis coit⁹ ex paucitate hūorū ipsoꝝ ꝛ tenuitate corpoꝝ. Dixit Ar. 3° de histoijs. psili palpebraꝝ fluūt cū venerea magis exercētib⁹. Et 4° ꝓbleumatū. ꝓblemate. 16°: Illi qbus palpebre fluunt ꝛ supcilia. s. qbus defluunt pili palpebraꝝ ꝛ supcilioꝝ sunt luxuriosi: silr calui sunt luxuriosi. defluūt. n. luxuriosis pili verticis ꝛ dictoꝝ locorū ꝓp supfluā emissionē spmatis: qm̃ eo supfluo euacuato mā piloꝝ deficit. ¶ Etatū aūt varietate qm̃ vt dixit Hal. 5° rhethorice. iuuamēta coit⁹ attribuunt̃ adolescēti iuueni. i. accidenti ad iuuentutē. Et ꝓmo practice dixit. grandiores. i. iuuenes ꝯsistētes minuāt coitū q̄ztuz pñt. Senes vō ab eo oīno abstineāt. Dicūt ꝙ pueri assueti fricare virilia manibus celeriter coire incipiūt. ¶ Uarietate autē sexuuz: qm̃ femine ceteris parib⁹ plus ledunt̃ coitu supfluo marib⁹ de facto tñ mares repiunt̃ in coitu plus ledi: qꝛ femie in actu coit⁹ minus laborāt ꝛ rari⁹ ꝛ minus spmatizāt ꝛ qd̄ emittunt nō est digestū spūosuz: vt qd̄ viri emittūt. Dixit Ar. 9° de aialib⁹ ꝙ mulieres que multū appetūt coitū postq̄z multos pepererint filios appetitū coeūdi ꝑdunt. ¶ Uarietate vō ꝯsuetudinū: qm̃ coire assueti paꝝ coitu ledunt̃. insueti vō maxime. Dñt. nō dꝫ coire assuet⁹ coitū oīno dimittere ꝛ ꝓsertim subito. qm̃ ex hoc eis praue insurgūt egritudines: ꝓcipue si regimine vtat̃ ꝯsueto. Si vō regimē subtiliauerit ꝛ cibis vtat̃ ꝛ potib⁹ paucā mām spermaticā generātib⁹ fortasse ab illis egritudinib⁹ liber erit. ¶ Uarietate autē tēpoꝝ ꝯstitutionū anni ꝛ regionū: qm̃ ver est magis ꝯgruū ad coeundū: ꝛ autūnus est magis incōgruus. ꝛ hyems ꝛ estas mediocriter se hñt. q̄zuis estas declinat magis ad lat⁹ autūni: ꝛ maxime in viris: ꝛ hyems ad latus veris: ꝛ maxime in feis. Dixit Hal. ver est tps in quo ꝯuenienti⁹ fit coit⁹. Et dixit. in ꝓmo practice minuat̃ coit⁹ in autūno. Et bismasui dixit: coit⁹ in estate est malus: qm̃ magis desiccat mēbra pncipalia. dixit Auic. 20ᵃ tertij. opꝫ vt euitetur coit⁹ in tꝑe ꝛ regione cala. dixit Ruffus. coit⁹ malus est in autūno ꝛ in tꝑe pestilentiali est ꝑnecabilis. Uñ dixit Hal. minuat̃ coitus tꝑib⁹ qbus graues ꝛ pestilētiales iminent morbi. Dixit Ar. 4. ꝓble. ꝓble. 25. viri in estate minus coire pñt. s. spma emittēdo: hyeme vō feie ꝯsilr. Et assignās cās dixit: vna est: qꝛ in estate in viris testiculi resistēt magis deorsuz q̄z in hyeme: vñ nō fit bona erectio nec ꝑdurans. 2ᵃ cā est: quia cale nāe in estate ꝯcidunt ꝛ ꝓsternunt̃ ꝓp excedēs calīn. fride aūt nāe calefiūt ꝛ roborant̃ ex quo seqtur ꝙ vir calidus exñs resoluit̃ estate: ꝛ nō pōt in coitu feia vō roborat̃ ꝛ pōt in eo. Et qꝛ feia frida hyemis friditate ledit̃: ꝛ iō nō ꝑt in coitu. Et dñt ꝙ viri muliebres fride ꝛ hūide nāe exñtes assilant̃ fridis: sic assilant̃ viragies frigide viris. Et dixit Ar. i ꝓbleu. 28. ꝙ viri calidi magis sūt ꝛ sicci ꝑm nāz. Et multū calīn fundatū est in multo hūido radicali. iō hꝫ spma sufficiēs. Spma vō calīn ꝛ hūidū hñtes bñ in hyeme spmatizare pñt: feie vō nāe fride sūt ꝛ humide: ita ꝙ eaꝝ hūiduz est coagulatū ꝓp paucitatē calidi: ꝛ iō non pñt bñ coitu vti hyeme. estate aūt pñt: qꝛ in ea ipsaꝝ hūiduz discoagulat̃: ꝛ iteꝝ: qꝛ in estate feiaꝝ calīn cōtēperat̃ ꝛ cōmensurat̃ rōne caliditatis estatis. dixit Auic. ca. de multitudie coit⁹ viroꝝ. forte fit desideriū in regiōib⁹ ꝛ aerib⁹ ꝛ tꝑibus fridis: ꝓp qd̄ aggregat̃ ex ꝟtutib⁹ eoꝝ: ꝛ itellexit in corpib⁹ robustis: quoꝝ caliditas nālis aeris non extinguit̃ friditate. Et ꝓpea itellexit de regionib⁹ aerib⁹ ꝛ tꝑibus moderate fridis. Dispō aūt mulieꝝ dixit ipse ē ecōuerso: ꝓpea ꝙ spgit illud. s. desideriū de ꝟtutib⁹ eaꝝ cōgelatis: ꝛ de illis earūqꝫ sunt feie valde. ¶ Uarietate vō accidētiū anime: qm̃ gaudiosi. ꝛ deliciosi min⁹ a coitu ledunt̃ quēadm̄ sñt teutonici furiosi vō ꝛ tristes oīno magis ledūtur. dixit Aaron. nō dꝫ qs coitu vti post mot⁹ vehemētes:

sicut

ſicut ipetus ire ⁊ ſiliuz. Et dixit ruſſus. nõ debes vti coitu
penes appetitũ factũ ꝑꝑ formã. i. ſpẽm mulieꝝ: aut cogita
tionẽ: aut qñ animꝰ ad coitũ excitaẗ memoria delectatiõis.
¶ Uarietate vero motꝰ ⁊ qetis: qm̃ q ocioſe viuũt minꝰ coi
tu leduntur queadmoduz ſunt ſacerdotes ⁊ ceteri fratres: q
vero fortibꝰ adherẽt exercitijs ⁊ laboribꝰ: maxime coitu ꝑ
ſternunt. dixit Aaron. nõ oꝫ qs vti coitu poſt balneũ ⁊ la
borẽ: neqꝫ poſt oẽs corpis motꝰ vehementes. ¶ Uarietate
vero ſõni ⁊ vigilie: qm̃ multũ vigilãs abſtinere oꝫ a coitu. q
vero pluꝫ dormit coitu minꝰ leditur. ¶ Et varietate ciboꝝ ⁊
potuũ: qm̃ vtentes cibis ⁊ potibꝰ multi nutrimẽti guam
ex coitu ꝑcipiunt leſionẽ. magnã vero cibis ⁊ potibus ꝯrijs
vtentes. ¶ Et ex varietate inanitiõis ⁊ repletiõis. qm̃ ple
thoricã parũ leduntur. cachochimia vero multũ. Inqt Aarõ.
nõ oꝫ qs vti coitu poſt repletionẽ: neqꝫ pꝰ eũonez, ⁊ itelle
xit de hũorali: maxĩe cachochimia. ⁊ ẽt õ repletiõe cibali: ſi
cut ẽt de eũone ſupflua humoꝝ: ⁊ ẽt de inanitione ſtõi ma
gna. Dixit Aui. 20ª tertij. opꝫ ne coitꝰ fiat poſt repletionẽ
ſ. cibi ⁊ potꝰ: q2 ꝓhibet digõnez ⁊ facit cadere in egritudi
nes q̃s efficit motꝰ ſuꝑ repletionem ⁊ debilitat: ⁊ ſi accidat
alicui tũc opꝫ vt moueaẗ poſt ipm paulatim: vt deſcendat
cibꝰ in ſtõ. ſ. ad fũdũ eiꝰ: ⁊ nõ natet deide dormiat. Et opꝫ
iterũ quãtũ eſt poſſe nẽ coeat aliqs cũ adeſt vacuitas iterũ:
hoc. n. nocibiliꝰ ⁊ onerofiꝰ eſt nãe. i. magis ꝑnecans calo
rẽ inatuz: ⁊ magis attrahẽs liq̃factionẽ ethicã ⁊ areſactio
nez. Et ſubdit. vt euiteẗ coitus poſt ſatietatẽ nauſeatiuã: ⁊
poſt eũones fortes vomitu aut fluxu vẽtris ⁊ colericã paſ
ſionẽ ⁊ diariã factã ſubito. Inqt Ruffus. malus erit coitꝰ
q fit in fine noctis ante egeſtũ ⁊ exitũ vrine. Et Sathar: vt
9º ſcribiẗ ꝯtinẽtis. dixit. noli vti coitu i motu egõnis ⁊ vri
ne. Et. A. dixit. apud motũ vrine ⁊ ſtercoris ⁊ ſlõmiam. Et
dixit biſmaſui. nõ debes vti in coitu ſuꝑ ebrietatẽ: qm̃ ex
citabit ſuꝑabũdãtẽ vaporẽ in capite: ſicut accidit i eo poſt
replõnẽ: ſꝫ in h̃ erit magis dubiũ. ¶ In q̃litate aũt reddiẗ
coitꝰ intẽperatꝰ: ꝓmo rõne cãe incitãtis: vt cũ ꝓcederet ex
aſſũptione ciboꝝ vel medicinaꝝ coitũ incitãtiũ aut ex acci
dẽtibꝰ de imaginatiõe aut aſpectu ⁊c. vt ſupra. vt contactu
eloquio iproperio mala volũtate aut praua ꝯſuetudine. ſe
cũdo mõ rõne ꝯcuſſus qui fit i coitu: qm̃ multꝰ in eo ꝯcuſ
ſus: ⁊ multa ꝯfricatio ponũt hũores corpis in motu: q2 ad
putrefactionẽ paranẗ. debilitãt etiã v̄tutẽ niltos ſpũs exa
lare faciẽdo. tertio rõne q̃litatũ ꝓmaꝝ in corpe reptaꝝ. Di
xit Aui. deuitet coitũ vir corpe ſuo iaꝫ caleſacto aut iſrigi
dato: ſꝫ poſt caleſactionem fit icolumior. i. minꝰ malus q̃
poſt iſrigidationẽ. Et ſilr corpe exiſtẽte deſiccato aut hũe
ctato q̃uis factꝰ coitꝰ poſt corpis humectationẽ fit minus
malus q̃ poſt exiccationẽ. ¶ In tꝑe aũt in hora eiꝰ coitus
di tꝑatꝰ vel intẽperatꝰ. dixit Ruffus. debes vti coitu poſt
exiccationẽ corpis ad ipm ⁊ nolite ꝓuocare qm̃ corpꝰ exci
tatũ ad faciendũ coitũ cogiteẗ emittere iſtã ſupfluitatẽ. Et
Iudeꝰ dixit. qlꝫ oꝫ vti coitu in tꝑe quo ſꝑma fuerit ꝯtẽtũ.
Dixit Auic. 20ª tertij. Coitꝰ bonus eſt ille q fit in hora quã
ſeqtur eũo ſupfluitatũ. ſ. ꝓme ⁊ ſcd̃e digõnis. Uel ſupflui
tatũ a qbus ſꝑma decidiẗ. q̃ſi dicat. coitus eſt bonꝰ qui fit
hora qua ſupfluitas alimẽti vltimi q eſt ſꝑma eũari oꝫ. hic
enĩ alleuiat corpꝰ ⁊ ꝓparat ad augm̃. i. nutrim̃ eius: ſicut cũ
de cibo poſtremo ſumiẗ aliqd. ſ. mẽbris q̃ſi delegatũ. ideſt
aptũ delegari moueẗ nãm: vt reſtauret motu forti quez ſeqẗ
ipreſſio. i. appetitꝰ fortis mouẽs nãm ad illud. Alia lr̃a hꝫ
q ſeqtur ipreſſio fortis ⁊ adiuuat eã illud. i. ꝑ illud qd̃ ẽ in
hmõi. ſ. coitu de ꝯſecutiõe. ſ. volũtatis: ⁊ fortaſſe etiã volu
ptatis. Et ꝓ declaratiõe etiã huiꝰ hore dixit. opꝫ vt fiat cũ
cibus a ſtõ deſcẽderit: ⁊ ꝯpletur digõ ꝓma ⁊ ſcd̃a: ⁊ media
tur diſpõ in digõne tertia: ⁊ hoc diuerſificaẗ in hoibꝰ. ⁊ nõ
eſt audiẽdus ſermo eiꝰ q dicit. oꝫ vt fiat illud poſt comple
mẽtũ digõnis tertie ex omni mõ. illa. n. hora eſt hora vacui
tatis. ſup. Sꝫ oꝫ fieri dixit Auic. cũ corpꝰ eſt in ſparſiõe. ſ.
ſãguinis ⁊ in oibus mẽbris ſunt relīge cibi in via digõnis
i. ſunt ꝑtes cibi alique. dñt. ille q dixit illud fuit Hal. ꝓmo
practice. Et dñt q hora coitꝰ ꝑꝑ ſupflua expellẽda ⁊ cõple
ta ſecũda digõne: vt dicit Hal. ſ. ꝑꝑ gñonez: ⁊ cum iaꝫ dimi
diata fuerit tertia digõ: ſicut itellexit Au. q2 tunc plus abũ
dat de mã ſꝑmatica digeſta: ⁊ ſi vltra expectaẗ iã incipit mi
nui. Et dñt qdã. q Hal. ⁊ ſeq̃ces mouebãẗ ad illud dicẽdũ
q2 ſꝑma eſt ſupfluitas alimẽti diſtributi. ⁊ ſi ſic. ergo tunc
oꝫ fieri coitꝰ qñ ipſa ſupfluitas reperiẗ in corpe diſtributa:
ſed diſtributa eſt poſt tertiã digõnez vel poſt q̃rtã ꝓpo po
nentes quartã digõnẽ ſeu q̃tuor digõnes. Sꝫ rõ q̃re nõ oꝫ
auſcultari ſermo illoꝝ eſt: q2 tunc oꝫ fieri coitꝰ qñ ſupflui
tas emittẽda eſt multiplicata: ⁊ hoc erit poſt cibũ ſcd̃ario
ſũptũ: qm̃ cõiter ſumiẗ ſecũdus cibꝰ antq̃ ꝓmꝰ ſit omni
no digeſtꝰ: ſꝫ vt patuit nõ oꝫ fieri coitꝰ cibo 1º exñte in ꝓª
⁊ in 2ª digõne ꝑꝑ cãs ſupra aſſignatas ne remãcat idigeſtꝰ
aut idigeſtꝰ trahaẗ ad mẽbra: ergo oꝫ fieri tꝑe quo fit ter
tia digõ: q2 tũc factꝰ adiuuat ad attrahẽduz nutrim̃ ⁊ cãm
nãle ad mẽbra: q̃re dicũt cõiter hora ad coitũ adeũdũ eſt
poſt ꝓmã digõnẽ ꝑ duas horas vel tres in tãto tꝑe q ſepa
reẗ: ⁊ q ſit facta ſcd̃a digõ ⁊ icipit fieri tertia; q2 tunc ꝑ ip
ſum: vt dictũ eſt: nõ ipediẗ cibi digeſtio: ſꝫ potiꝰ iuuat tũc
ẽt cibꝰ p̄teritus appoſitꝰ eſt mẽbris. Uñ ipſa fortificata ſũt
ſic: q nõ debilitanẗ ex coitu. Et ſi ipſa ꝯtingat pur ex coi
tu aliqualr debilitari ſuccedit eis ſtatim nutrimẽtũ quo cito ⁊ faciliter poterũt roborari ⁊ reſumi. Et ob hãc cauſaꝫ
non oꝫ expectari cõplementuꝫ tertie digõnis ſeu q̃rte: qm̃
tunc ſeq̃reẗ ad coitũ aliq̃ membroꝝ debilitas: q2 lõgo tꝑe
ſtarent ꝑter hoc q poſſent reſtaurari: non ergo vt dicũt fit
coitꝰ rõne cibi p̄ſentis qui digeriẗ. Sꝫ rõne ꝓcedẽtis cuiꝰ
ſupfluitas multiplicata eſt: ⁊ tunc venit expellẽda. Et iſtõ
tẽpus dixit Aui. nõ eſt in pũctuali mẽſura: ſed diuerſifica
tur ſꝫm diuerſitatẽ corpoꝝ in digerẽdo: qd̃ eſt valde latuꝫ:
vt patuit in ſermone ꝓcedenti de remanẽtia cibi in ſtõ. nã di
xit ipſe. de hoibꝰ eſt q eſt in hmõi diſpõne. ſ. in diſpõne ſan
guinis ad mẽbra ⁊ remanẽtia reliquiaꝝ cibi in ipſis in ꝓn
cipijs noctis: quare fit ei illa hora ꝯuenientior horaꝝ coi
tus ex oibꝰ ꝓdictis. ſ. q̃ꝫtuꝫ ad coitũ factuꝫ rõne gñatiõis:
⁊ factuꝫ rõne expurgatiõis mãe: vel etiã voluptatis. Et eſt
etiã melior horaꝝ illa ex parte alia. ſ. eo q ſõnus lõgus ſuc
cedit ei. ſ. coitui ⁊ accreſcit cuꝫ eo. ſ. ſõno: vel cuꝫ eo. i. poſt
eum. ſ. coitum vel ſonum virtꝰ, Et figitur etiã aqua. i. ſper
ma in matrice ꝑꝑ ſomnũ mulieꝝ: ⁊ ſic facit ad gñationem
ſup. ⁊ de hoibus ſunt qui ſunt in hmõi diſpõne ꝓdicta in
medio aut in fine noctis vel in ꝓncipio diei: ⁊ maxime pre
varietate horaꝝ ſumptiõis cibi: ⁊ debẽt hi igeniari ꝑꝑ cãꝫ
dictam: vt poſt ipm lõgo dormiãt ſomno ꝑꝑ cãm aſſigna
tã. ¶ Frequenter tñ in hmõi hora pctm̃ comittiẗ: ꝓpterea
q voluptas decipit. multa latitudo etiã hore ſue dicti tẽ
poris longa eſt ⁊ fortaſſe nõ a multis cõmode ꝑceptibilis.
Iõ ad euitãduꝫ errorẽ in q̃litate tꝑe ⁊ hora coitꝰ auctores
aliqua ſigna poſuerũt qbus vnuſqſqꝫ poſſit ſibi ipſi metiri
horã ꝯgruaꝫ magis coitꝰ ſiue horã minꝰ icongruã. Quo
ruꝫ ſignoꝝ aliqua ſunt ꝓcedentia aliqua ſũt in ipſo coitu
actu p̃ñtia ⁊ aliqua ſubſequentia. ¶ De ꝓcedentibꝰ dixit.
Iudeꝰ. qlibet oꝫ coitu vti in tꝑe quo ſperma fuerit ꝯtẽtũ.
Et ſignuꝫ eius erit q excitaẗ ad coitũ abſqꝫ vlla re faciẽte
ad hoc: ſed nã ipm ſpõte reqrit: ⁊ maxime ſi ꝯueniẽs poſt
coitum p̄terituꝫ affuerit iteruallũ: ⁊ ſi cuꝫ hoc debito in
teruallo corpis p̄ſentetur grauitas ⁊ pigritia: ⁊ maxime in
ꝑtibꝰ renuꝫ ⁊ genitaliũ aut teſticuloꝝ tumor vel dolor ali
qualis: ⁊ ꝓcipue ſi fuerit cum melica tedioſitate abſqꝫ cau
ſa manifeſta. tunc ſciat hic patiẽs q vtẽduꝫ eſt coitu ne fi
at inde condenſatio ſꝑmatis ⁊ ſequanẗ inde nocumẽta.
¶ De p̃ñtibus aũt dñt ſi non ſenſerit ſe volẽs vti coitu in
hora illa vere mediũ: ſicut Gal. in tegni. oium circũſtãtiaꝝ
que extrinſecus ſũt de qbꝰ ſatis dictũ eſt: nõ oꝫ vti eo. imo

ꝛ ſi iā icepit nō dȝ cōplere actū:ꝛ maxime ſi aliquā nauſeā:
aut aliqḋ accñs ꝑter nāȝ ſenſerit ſibi euenire. Qꝫ ſi pur ad
peccādum voluptas vel aliud iduxerit: tunc eligat vt pec/
catuȝ paruuȝ ſit ſicut docuit Gal. vbi ſupra. ait. n. Si vō ꝛ
peccet aliqñ in coitu fac ꝙ peccatū ſit paruuȝ. Eteni meli⁹
eſt. i. min⁹ malū calefacto corpe coire q̄ȝ ipſo īfrigidato: ꝛ
hoc inſolute loquēdo: qꝛ ad coitū ſeq̄tur īfridatio corpo/
ris. In caſu tñ aliquo poſſet eſſe oppᵐ: vt v̄bi gr̄a. ſi corp⁹
hēt caliditatē intēſaȝ multū reſoluentē ꝛ exiccantē. in hac
eni diſpōne meli⁹ eſſet in coitu ſtare corpe aliqualr̄ infrigi/
dato q̄ȝ calefacto. Et meli⁹ eſt. i. min⁹ maluȝ. dixit Gal. vti
repleto corpe q̄ȝ euacuato: qꝛ coit⁹ inanit corp⁹ ꝛ deterior
eſt inanitio repletiōe ꝛ melior eſt corpe hūectato q̄ȝ exicca/
to ad vtendū venereis. nā coit⁹ deſiccat ꝛ facili⁹ eſt hūecta/
re deſiccatū q̄ȝ ecōuerſo. ℭ De ſubſequētib⁹ aūt ſignis ēt
dixit Gal. in tegni. ꝙ ſm̄ verū coit⁹ eſt iteruallo tāt⁹ fact⁹:
qꝛ in vſib⁹ eius coit⁹ neq̄ȝ diſſolutionē ſentiat v̄tutis: ſȝ le
uior q̄ȝ ante ip̄m ſeipſo fact⁹ ꝛ meli⁹ dormiēs vt ſi in hora
ꝯueniēti fact⁹ eſt. Sciat vtiq̄ȝ vnuſq̄ſq̄ȝ ꝙ q̄cunq̄ȝ hora coi
uerit: ꝛ nō ſe poſt coitū leuiorē ſenſerit ꝛ meli⁹ dormientē:
ꝙ ille coit⁹ fuit intēperat⁹: ꝛ tāto magis ſi grauiorē ſe deie
cta v̄tute ꝛ deteri⁹ dormientem iuenerit. Et ꝑ p̄dicta ſigna
dȝ ſapiēs iterualla vicū coit⁹ ſic metiri addēdo poti⁹ q̄ȝ di
ſtrahēdo ꝙ iueniat ſibi iterpollationē ꝯgruā ꝯuenientem.
ℭ Ex mō vō vſus coit⁹ reddit̄ intēperat⁹ maxīe rōne figu
re ſiue modi fiēdi ei⁹. Dixit Jude⁹. ſi mulier aſcenderit ſu/
pra virū in coitu īfert ei īflationē in v̄ga. Aut forſā erit de/
clināns ſp̄ma ip̄i⁹ in foramē v̄ge cuȝ ſit calīn. ꝛ Aui. dixit.
20ᵒ tertij. coit⁹ ſunt figure male ſicut ſi aſcendat mulier ſu
pra virū. figura. n. illa mala eſt in coitu ꝛ timet̄ ex ea īflatio
ꝛ vlceratio v̄ge ꝛ veſice ꝑꝑ laboreȝ eiectiōis ſp̄matis. ꝛ du
bitat̄ ſi currit aliq̄d in virgā ex p̄te mulieris. ℭ Dixerunt
ruffus ꝛ ꝯſtan. Coit⁹ ſi fuerit cū pueris erit vehemētioris
laboris: qm̄ inſtr̄m nō eſt ꝯueniēs ꝛ idiget labore ad faciē
duȝ deſcēdere ſp̄ma: nec hȝ de calitate ꝛ hūiditate: ſicut hȝ
vulua: ideo q̄ȝ laborat vehemēti⁹ niſi auct⁹ fuerit appetit⁹ val
de vt ei⁹ ſp̄ma ꝓuocet̄ de facili. Et Raſ. ait. vidi in alio lo
co ꝙ coit⁹ fact⁹ cuȝ pueris nō educit tātaȝ q̄ȝtitatē ſp̄matꝭ
velut fact⁹ cuȝ muliere: ideo q̄ȝ minoris ꝯtritiōis eſt corpis: ꝛ
tñ euitādus eſt: qꝛ nō dȝ ſemē tritici ꝓijci in terrā petroſaȝ:
ſed fructiferā. ℭ Et. A. dixit. coitus cuȝ ſtantib⁹ eſt apud
multitudinē gētiuȝ fedus ꝛ ꝓhibit⁹ in lege: ꝛ ex p̄te eſt no
cibilior: ꝛ ex p̄te eſt min⁹ nocibilis. nocibilior ē: qꝛ nā indi
get in ipſo motu plurimo: vt educat ſp̄ma. Sȝ qꝛ ſp̄ma nō
expellit̄ cuȝ eo expulſiōe plurima. i. non multū ſicut in coi
tu cum mulierib⁹ eſt minus nociuus. Et dixit. cōmutatur
etiā de iudicio p̄tie. ſ. ſp̄matis: vel ēt delectationis minus
q̄ȝ conſequat̄ vulua. i. coitū cum muliere.

Coit⁹ tē/peratus ex pte ordi/nis eius. ℭ Jn ordine vō coitus recipit tēperātiā: qm̄ i coitu nāli. ſ.
q̄ fit in hora ꝯueniēti ꝛ ad fineȝ gñonis nō expedit: vt ſubi
to fiat maris cū fe͞ia copulatio: ſȝ vt ꝓuocēt ſe ad ſp̄matuȝ
eiectionē ita vt ſil̄ ꝯcurrant: ꝛ qꝛ vt plm̄ in hoc fe͞ia eſt tar/
dior viro: opȝ vt vir eā incitet oculis āplexib⁹ tactib⁹ ma/
millaꝝ genitaliū ꝛ filium. Et ꝯſilr̄ fe͞ia incitet virū ſi vir ea
tardior eſt in ſp̄matis emiſſiōe. ℭ Et ex p̄te vō reꝝ ꝑter na
turā reddit̄ coit⁹ intēperat⁹ ꝛ incōgru⁹. dixit Sathar. noli
vti coitu cuȝ muliere īfirma. Et Aui. ſilr̄ opȝ vt euitet̄ coi/
tus egre. dicūt. p̄cipue ꝛ ei⁹ q̄ in matrice vel vulua vlcera pa
titur. dixit Sathar. noli vti coitu cū muliere mēſtrua ꝛ at
triſtata aut vetuſta ſenili: neq̄ȝ cuȝ mulierib⁹ noue etatꝭ: cū
operatio cuȝ eis noceat luxurie. ℭ Et Aui. dixit. de diminu
tiōe coit⁹. opȝ ꝙ euitet̄ coit⁹ mēſtruate ꝛ coit⁹ vetule. ꝛ il/
lius q̄ nōduȝ venit ad etatē pubertatis ꝛ eleuatiōis mamil
laꝝ ꝛ menſtruoꝝ: ꝛ vitet̄ coit⁹ illius q̄ nō nuper coiuit. i. q̄
diu ſtetit abſq̄ȝ coitu. Alia tñ lr̄a dicit: ꝙ que nuꝑ coiuit.
marie cū leproſo: qꝛ nō ſoluȝ mēbra genitalia veꝝ ꝛ totuȝ
corp⁹ ꝑiculuȝ patit̄. ℭ Dixit Ar. 10. ꝓbleumatū. ꝓbleu.
23. ꝙ hō coiens cū cognata ſua. i. cū ſilē ſibi in etate ꝛ pul/
chritudīe amore ꝛ appetitu: ꝛ p̄ſertim ſi eiuſdē fuerint pa/
trie delectabiliſſime coit. Et dixit eadeȝ p̄ticula ꝓbleu. 45.
inter alia aīalia hō coit mītū: ꝛ in oī tp̄e ꝛ cetera aīalia ab/
horrēt coituȝ poſt ꝯceptū: neq̄ȝ ſuſtinēt ſupra ſe marē aſcē
dere excepta equa ex brutꝭ. ipſa. n. aliqñ illū ſuſtinet: ꝛ cau
ſa eſt: qꝛ in eis mēſtrua nō abūdāt: qꝛ imaginatio ad coeun
duȝ in eis eſt ꝑꝑ māᵐ ꝛ nō ꝑꝑ voluptatē: ꝛ qꝛ in eis eſt ap
petit⁹ ad ſp̄ēȝ ꝯſeruādā ꝛ nō ad voluptatē ꝛ delectationē.
Mulier aūt nō ſolū ſuſtinet poſt ꝯceptū aſcenſū maris ſu/
per ipſaȝ: ſed aliqñ vehemēti⁹ appetit coituȝ nō ſolū ꝓpter
ſp̄ēm: ſȝ ꝑꝑ coit⁹ voluptatē ꝛ delectationem. Recordat̄. n.
cedētis delectatiōis vñ ſtimulat̄ ꝛ calefit. ℭ Dn̄t. ꝙ equa
ventis expoſita borealib⁹ incitat̄ ad coitū ꝛ meli⁹ cōcipit:
qꝛ eius calor nālis ꝛ ſp̄ūs friditate boree int⁹ roborant̄: q̄/
re humidū eius diſſoluit ꝛ ad loca generationis deportat.
ℭ Et dn̄t ꝙ auicule vere excitant̄ ad coitum: qꝛ humiduȝ
earum qḋ paruum eſt veris humiditate confortatur ꝛ au/
getur. vnde ad coitum excitantur.

ℭ Et dn̄t ꝙ catta cū ad q̄ȝdā ſp̄ēm nepite quā noſtri herbaȝ
ſacrā vocant ꝯfricatur ꝛ cū ea alludit excitat̄ ad coitū. ꝛ hꝰ
fortaſſe ex ꝯfricatiōe ꝛ motu calefacta: aut fortaſſe quadaȝ
ꝓprietate occulta nature catte vel illius herbe.

ℭ De q̄buſdā diſpōnib⁹ ſeq̄ntib⁹ ad coitū. Cap. iij.

Dixit Ariſ. ꝓbleu. 4ᵒ ꝓbleu. p̄. hō coiens
ſurſum ducit oculos nō itelligens de
p̄ncipio coit⁹: qꝛ eueniret oppoᵐ calore ꝛ ſp̄ū
tendēte deorſuȝ v̄ſus genitalia: ſȝ itelligēs ꝓ/
pe finē coit⁹: qñ. ſ. calor ꝛ ſp̄ūs a genitalib⁹ re
uerberat⁹ ſurſuȝ fert̄ ꝛ ꝑueniēs ad regionem
ſuꝑiorē mouet oculos ſurſuȝ. ℭ Et dixit in ꝓbleuma. 14.
hoīes in aq̄ min⁹ coire pn̄t. Et aſſignās rōnē dixit. qꝛ aqua
ſi eſt calida diſſoluit v̄tutē ꝛ diuertit ad oppoᵐ. ſi eſt frida
extinguit libidinē: ita vt dn̄t q̄daȝ hoīem in aq̄ frida coire
nō poſſe. ℭ Dixit inſuꝑ. geniturā a corpe ſolui ꝑ ignē ꝛ ca
liduȝ. q̄ ab aq̄ frida īpedit̄: neq̄ȝ ēt ſoluitur calo aqueo: aq̄
ēt ꝑ ſubintrationē ꝛ mediationē quā facit iter corpa coeū/
tia ipedit bonā amplexationē ꝛ ꝯfricationē corpoꝝ q̄ iu/
uant ad coitū: imo dixit Ar. ꝙ genitura non ꝓuſq̄ȝ calefa/
ciat fricatio ſoluit̄ intelligēs vt in plurib⁹. Jn q̄buſdā vō
ſolu ꝯtactu vel oſculo abſq̄ȝ ꝯfricatiōe aliqua accidit ſper/
matis emiſſio: ꝛ p̄cipue in abundātib⁹ multo ſp̄mate ꝛ ha
bētib⁹ vaſa ſciaria lata. ℭ Et dixit ibideȝ. ꝓbleumate. 19.
homo mingēs nō pōt ſp̄matizare: ꝛ ſilr̄ ſp̄matizās non pōt
mingere: qꝛ mingēs hȝ plenos meatus vrinales coartātes
meat⁹ ſp̄maticos. ℭ Et dixit. hn̄tes veſicā plenam nō cito
coeūt: qꝛ ꝯſtringunt̄ in eis vaſa ſciaria. ℭ Et dixit ibidē.
ꝓbleumate. 9. ieiuni citi⁹ coeūt q̄ȝ repleti. qꝛ ieiunis vie ꝛ
meat⁹ corpis ſunt magis apti ꝛ vacui. Vñ mā ſp̄matica p̄t
magis libere trāſire ꝑ eos: cui⁹ tranſitū liberū ꝓhibet opi/
latio poroꝝ ꝛ viaruȝ in repletis. ℭ Tēpore quo hō icipit
poſſe coire multas mutatiōes recipit: ꝛ ſm̄ corp⁹ ꝛ ſȝ ani
mā: ꝛ de mutatiōib⁹ ſm̄ corp⁹ eſt: qꝛ tūc barbeſcit. Et cau
ſa eſt. dixit Ar. vbi ſupra. ꝓleumate. 4. Si aīalib⁹ illis q̄/
bus ſm̄ nāȝ ſunt pili. ſi nō piloſant̄ tp̄e natiuitatis coꝝ pi
loſant̄ poſtea in ꝑmutatiōe etatis. Et ſilr̄ accidit his q̄ non
ſunt piloſa: qꝛ ſm̄ partē piloſant̄ in ꝑmutatione etatis. mō
ita eſt ꝙ magna ꝑmutatio fit ſm̄ etateȝ affrodiſie in corpe
ꝛ qꝛ tūc hō non hȝ pilos a p̄ncipio natiuitatis ſm̄ barbā:
iō tunc emittit eos ꝛ barbeſcit: qm̄ tūc euacuat̄ ꝛ ſiccatur
hūiduȝ opilans poros ꝛ ꝓhibēs exituȝ piloꝝ: q̄re ꝓhibē/
te a motu poris rarefactis mā pili tñ fit ꝛ ſic fiūt ſm̄ illā ꝑ/
tē. ℭ Et fit ēt tunc ꝑmutatio ſm̄ vocē: vñ vox q̄ p̄us acuta
fuerat efficitur grauis. dixit. n. Ar. 11ᵒ. ꝓbleumatū. 16. ꝓ/
bleumate. ꝙ nō gñantes. i. nō ſpermatizātes: vt ſunt pueri
acute loquuntur. viri aūt. i. ſp̄matizantes grauiter. Et red/
dēs cām dixit: ꝙ ſicut lineā. i. res ſubtilis hȝ vnā dimēſio/

nē tm̄.s.lōgitudinē:⁊ grossa hʒ duas.s.lōgitudinē ⁊ latitu
dinē. Et magna adhuc hʒ pl'es tres.s.lōgitudinē latitudi/
nē ⁊ ꝓfunditatē. Et facili⁹ est mouere vnū aliqd ꝑʒ vnā di/
mensionē q̄ꝫ ꝑm plures:⁊ facili⁹ est mouere vnuʒ q̄ꝫ plura:
ita ⁊ in voce. Et q2 vox subtilis vnā hʒ dimensionē:iō faci
li⁹ erunt pueri ꝓferentes. silr ēt ⁊ mulieres ⁊ senes eunu/
chi q̄ꝫ grossaʒ ⁊ magnā:sic.n.debilis spūs modicū aerem
mouet:⁊ ꝑm vnā dimensioneʒ tm̄.s.subtilē:vñ ⁊ vox q̄ ab
ipso exit:erit subtilis:⁊ subtilis vox:vt in sermone p̄cedē/
ti dictū est.est acuta. Sed pueri cum fiūt spmatizantes cuʒ
iam sint fortes ⁊ calidi multū aerē mouēt spū suo. Aer aūt
mult⁹ exñs tardi⁹ mouet:vñ ⁊ grauē vocē facit:tardus.n.
motus multi aeris grauis vocis cā existit:sicut acute cāu/
sa pauci aeris velox mot⁹. ¶ Fit insup ꝑmutatio ꝑm odo/
rem ex corpe ꝓcedentē.nā corpa tam viroꝝ q̄ꝫ mulieꝝ an/
teq̄ꝫ spmatizent non fetēt:sed postea fetent. Et cām huius
reddens Aris.4.ꝓblematū.ꝓbleumate.12.dixit.q2 in coi
tu corpa debilitant:⁊ calor minuit naturalis:quare idige
stiones cāntur ⁊ humores idigesti fiunt ex quibus hūori/
bus indigestis accidit fetor:qm̄ humores idigesti:sicut ꝑʒ
saporem mutant:ita ⁊ ꝑm odorem.

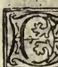
¶ De iuuamentis coitus. Cap.iiij.

Galenus dixit 6° de iterioꝛib⁹.hoies in
coitu diuersi sunt.qdā.n.a ꝓn
cipio sue etatis cū nubere icipiūt.s.⁊ coire d/
bilitant. Et hi sunt vt dicūt quoꝝ corpa sunt
pura ⁊ mūda:sicut sunt corpa tēperata.⁊ alij
sunt q nisi coeāt ipsoꝝ caput grauat:⁊ appeti
tus ⁊ digō debilitant. Cognoui.n.dixit ipse quosdā q cuʒ
abstinerēt se a coitu ꝓꝓ venerabilitatē ifrigidati sūt:⁊ ali/
qñ ceciderūt in tristitiā absq̄ꝫ causa:⁊ falsas cogitatiōes:⁊
multos appetit⁹:⁊ denuo ifirmati sūt. Et vidi quosdā ꝓꝓ
angustiā vxoris sue a coitu abstinuisse:q fuerunt ꝯsueti se/
pe coire:quoꝝ appetit⁹ defecit ⁊ paꝝ comedebāt:⁊ nō di/
gerebāt:⁊ silr cū comederant vomitū eijciebāt:que ꝯside/
rans certificaui abstinentiā coeūdi magisq̄ꝫ retētionē men
struoꝝ nocere:⁊ maxie in hūores hñtibus malos:⁊ in as/
suetis requie ⁊ taciturnitate. ¶ Dixit Aꝝ.4.ꝓbleumatū
ꝓbleumate.29.calidi ꝑm nām:⁊ bñ nutricabiles.i.hñtes
nutritiuā fortē:vt sunt carnosi si nō coeūt col'a in ipsis mul
tiplicat ⁊ dñatur multotiēs:imo semp:si nō fuerit vsi die/
ta ꝯtraria multiplicatiōi colere:⁊ ob illud amarū.i.coleri/
cuʒ eijciūt multotiēs ⁊ efficit in eis flegma salsuʒ:⁊ alr co
lorant q̄ꝫ ꝯsueuerūt esse colorati:q2 acqrunt colorem citri
nuʒ vergentē ad nigrū. Et adhuc qbusdā coꝝ desedatiōes
fiunt in cute reddētes cutē diuersoꝝ coloꝝ:vñ bicolorati
seu pezati vocant:⁊ aliq icterici fiunt:q̄ oia eis accidūt ꝓꝓ
dñium colere:q̄ in eis parata est semꝑ in coitu educi ꝑ cu/
ius eductionē illa accñtia non eueniūt:aut ⁊ si euenerint ꝑ
coitū cessant. ¶ Dixit Jude⁹.retētio spmatis penes coitū
mollificat testicl'os:⁊ facit gñare arenā:aut forte facit apo
stema in eis:aut forte facit ascēdere aliquē testiculoꝝ ad ꝑ/
tem supiorem. Et Aui.dixit.20ª tertij.retentio spermatis
est mala valde.⁊ qñq̄ꝫ ꝑducit ad ꝯtritionem vnius duoꝛuʒ
duoꝝ. Et Gal.dixit.⁊ 5° scribitur ꝯtinentis.q ꝯsueuit vti
coitu ⁊ postea abstinuerit se ab eo forte accidit ei passio q̄
vocat priapismus que est frequēs erectio veretri. Et dixit
5° de iterioꝛib⁹.venerabiles viri nō vtunt coitu ꝓꝓ delecta
tionē:sed vt supfluitates a se expellāt:qb⁹ nō expulsis icur
rerēt nocumēta abstinētie coit⁹. Et exēm posuit de diogene
dicēs.q diogenes ex abstinētia suiq̄ꝫ animi ꝯtinētia potē/
tissim⁹ fuit:⁊ tm̄ coitu.s.tēperato semꝑ assuefecit:lʒ sciret
nocum a spmate minime sibi generaturū:fert enim cū pue
ris p̄cepisse meretricē accersuros:vt cuʒ ea coiret. ¶ Dixit
Ras.x.ꝯtinentis.supabūdantia abstinētie.coit⁹ vehemen
tioris debilitatis est q̄ꝫ abūdātia ei⁹. Jōq̄ꝫ si opus erit ⁊ i/
quiete fuerit corp⁹ vtat eo ex grauedie abstinētie eius ꝓꝓ
p̄dicta. ¶ Dñt.coit⁹ tēperat⁹ omissiōe ṽtutes oēs hebetā
tur:sensus ꝯturbant:⁊ obtenebrescūt:spūs ingrossant:⁊
turbidāt mēbra ꝓncipalia i suis operib⁹ pigritant:⁊ coꝝ
inata calitas suffocat.appetit⁹ cibi deijcit.digō debilitat:
⁊ corpis minuit nutricatio.vñ ⁊ ipsi⁹ ꝓhibetur augmētū:
caput grauat:corpus ad motiōes pigrescit.opilatiōes cau
sant quas aliqñ febres sequunt.ad apata corp⁹ p̄parat.⁊
maxime genitalia:q2 digestū sperma retentū corrūpit nāʒ:
vt dixit Gal.7.de iterioꝛib⁹ acqrit venenosā ꝯtiam spūi ⁊
oibus ꝓncipalib⁹ mēbris. Jn corde.n.ei⁹ fum⁹ ascēdēs spi
ritū ꝯculcando extinguit:⁊ corp⁹ frigidū reddit. Ad cere/
brum ṽo salliēs spūs ꝑturbat ṽtutes aiales:⁊ sensus ꝑtur
bat:⁊ aliqñ epilepsiam vel spasmū inducit.aut melliaʒ:aut
maniā:⁊ in mulierib⁹ suffocationē anhelit⁹ ⁊ sincopiʒ pa/
rit:⁊ ad silia his accñtia plima ꝑducit. Et dicunt.maxime
assuetis coitu p̄dicta eueniūt:⁊ ēt his qui nō vtūtur exerci
tio:⁊ q nō minuunt nec alr euāt. Et mulierib⁹ qb⁹ men/
strua defecerūt:p̄cipue tm̄ in monialib⁹:⁊ viduis viragini
bus plene etatis. Et his que circa libidinosā meditatiōes
frequēter apponūt:coit⁹ itaq̄ꝫ tēperat⁹ corpibus qb⁹ cōue
niunt q̄ꝫ magna:⁊ q̄ꝫ plura circa corp⁹ ⁊ aiam iuuamēta p̄/
bet. ¶ Dixit Arist.2.de gñone aialium.cōmensurata exñ/
te spmatis emissione saluat aial tanq̄ꝫ purificata cā ifirmi/
tatis vel destructiōis. ¶ Dixit Oribasi⁹.coit⁹.s.moderat⁹
alleuiat corp⁹.repletionē euacuat.cōmouet corpus ad au/
gmētū p̄bet ꝯstantiā ⁊ robur.dissoluit amorē ⁊ mitigat i/
petuʒ.⁊ iō par est medicamini ꝑfecti iuuamēti melie:s.ma
xime ꝓuenientis ex amore ⁊ isipientie ⁊ alienatiōis mētis.
¶ Dixit Almā.coit⁹ aiam hilarē atq̄ꝫ letā facit eiusq̄ꝫ au/
get leuitatē:irant quoq̄ꝫ sedat ac sollicitudineʒ remouet ⁊
sensus alleuiat:⁊ caput repletū:⁊ corp⁹ alleuiat. ¶ Dixit
Ruffus.alleuiat corp⁹ faciēdo ipʒ sollicitū ⁊ mobile absq̄ꝫ
laxatiōe ⁊ hebetudie:⁊ confert melie epilie ⁊ pōderositati
corpis.dixit.A.qñ seqtur ipʒ expulsio cogitatiōis.i.tristi/
tie ⁊ sollicitudis dñantj.⁊ acqsitio audacie ⁊ edomatio.i.
remissio ire supflue:⁊ acqsitio grauitatis.s.morū ⁊ corp⁹
a grauitate alleuiat ⁊ sonum p̄stat. Dñt.coit⁹ tēperat⁹ red/
dit hoiem alacriorē:audaciorē.min⁹ irascibilē:imo placi/
biliorē min⁹ cogitantē magis itelligibilē:igeniosuʒ:sensi/
bus ꝑspicuū ⁊ morib⁹ grauioreʒ. Uirtutes corpis validas
reddit:calorē nālē a suffocatiōe eripit ⁊ clarificat. Uñ cun/
cte in corpe opōnes ꝑficiunt:ꝓncipalia membra alleuiat ⁊
ꝯfortat:appetitū facit:digōnem opatur.hūiditates bonas
ꝑ corpus dilatat:⁊ supflua purgat caput a grauitate ⁊ do/
lore:oculos a tenebrositate:⁊ oium sensuū instrā ab obtu
sione ⁊ ꝯturbatione liberat:dolores renum ⁊ mēbroꝝ ge/
nitaliū a repletiōe ꝓhibet:⁊ supfluā educēdo mām ab oi/
bus p̄seruat apatibus. ¶ Jnqt Jpo.6° epidimiaꝝ coitus
ꝯfert ad egritudies flātis.s.maxime eas q̄ eueniūt ex dimis
siōe coit⁹. Dixit Gal.ꝯfert eis q sunt in ṽtute potētes non Coit⁹ tēpe rat⁹ ēt qñ⸗ q̄ꝫ confert egritudinī b⁹ flāticis.
debilib⁹:qm̄ si vtātur debiles supabundātia coit⁹ patiun
tur morbos flāticos:⁊ ꝯuertunt ad vltimū finem debilita
tis ⁊ friditatis:⁊ nocet eis vehemēter:sed hñtes ṽtutē po/
tentem ⁊ calorē nālem abundātem:abūdātia luxurie non
debilitat:⁊ luxuria facit declinare flegma si abūdās in cor
porib⁹ eoꝝ fuerit ad ꝯsumptioneʒ eius tendit:qm̄ opatio
coit⁹ desiccat corpus:sicut facit vigilia qñ auget in disso/
lutiōe humorē.vñ quotiēscūq̄ꝫ corpus fuerit in ṽtute po/
tenti coit⁹ calefacit illud ꝑfecte. Et si fuerit in ṽtute debili
coit⁹ calefacit illud in opōne coitus debiti post illud ifrigi
dabit ipm vehemēter. ¶ Et Aris.ēt ꝯfirmat dictū Jpo.p̄/
ma ꝓbleumatū.⁊ q̄rta dicit cām esse q2 coitu mā sperma/
tica expurgat:⁊ mā similis flegmati. Et Aui.dixit.20ª ter
tij. Cōfert egritudinib⁹ flegmaticis oibus.⁊ modificās di
ctuʒ modificatiōe Gal.dicta ait ꝓprie in eo cui⁹ caliditas
innata est fortis quā nō destruit exit⁹ spmatis. Et subdit.
ꝓpter hoc reqrit appetit⁹ cibū.s.in eo cui⁹ nō destruit ca/

liditas inata ex coitu.q̄si dicat.in illo ꝯfert coit⁹ egritudini
bus flāticis suis cui⁹ stōus est fortis ⁊ reqrit cibū vel i quo
viget appetit⁹ cibi:⁊ ergo appetit⁹ vigorosus ad cibū est si
gnū ꝙ ille q patitur egritudies flāticas est apt⁹ ad recipiē
duz iuuamētū ex coitu:⁊ ꝙ nō destruet̄ eo ei⁹ calor inat⁹.
Patiētes aūt egritudies flāticas ⁊ hūtes appetitū vigoro
suz ñ sūt positi sub dñio mlti flātis:q2 si sic deijceret̄ appe
tit⁹ in eis ꝑꝑ stare flā in stō:sicut in laxiuia:ꝑꝑ qḋ pꝫ ꝙ hi
q non sunt positi sub dñio multi flātis sunt illi q iuuamen
tuz recipiūt ex coitu:⁊ matie qñ ipsoꝝ calitas inata sub il
lo flāte occultat̄ ⁊ hebetat̄.Sꝫ non suffocat̄ ⁊ extinguit̄:
qm̄ in eis in coitu euacuata mā hebetāte calor inat⁹ vigo
ratur:⁊ sic gubernat ⁊ regulat suū humidū:sicut ꝯtigit in
multis pueris flāticis nālr̄ vel per viā indigōnis:in qbus
vsqꝫ ad affrodisiā calor nālis stat hebes ⁊ occultat⁹:quare
nō facit in eis augmētū ꝓportionabilr̄ alijs:sed postq̄ꝫ coi
re incipiunt augētur velociter.¶Sunt aūt ⁊ alie ꝯdōnes
ꝯsiderāde ad hoc:vt coit⁹ ꝯferat egritudinib⁹ flāticis:⁊ nō
noceat:de qbus est ꝙ mā illaꝝ egritudinuz nō sit putrefa
cta nec parata putrefieri ex motu i hora coit⁹:⁊ ꝑꝑ hoc nō
cōfert coitus in febrib⁹ putridis q̄zuis sint flātice:⁊ silr̄.in
apatib⁹ flāticis putrefactis:qm̄ in his coit⁹ auget putrefa
ctionē ꝯmiscēdo nō putridū cuꝫ putrido.¶Et ꝓꝑea ēt nō
ꝯfert leprosis nec scabiosis.Unde 7ª q̄rti.dixit Auicē.le
prosus ⁊ scabiosus caueat a coitu oīno:q2 coit⁹ mām ad
exteriora coartat ⁊ vaporē putridū in eis venientē ad sup
ficieꝫ corꝑis deducit.¶De ꝯferentia aūt coit⁹ in egritudi
nib⁹ melicis dixit Almā.ꝙ qñqꝫ adeo sollicitudinē remo
uet donec melācolici ei⁹ occasiōe sanent̄.¶Et si qs amore
mulierū in tm̄ coartet̄:vt quasi ad mortē deueniat ⁊ mul
totiens vtat̄ coitu:lꝫ eā quā diligit nō potiatur sedatur tñ
ei⁹ furiosus amor.¶Et Auic.dixit.ꝯfert melie ⁊ plurib⁹
egritudinib⁹ colere nigre ꝓpterea ꝙ dilatat.s.aiam ⁊ spūꝫ
⁊ expellit fumū spmatis aggregatū a parte cerebri vel cor
dis.s.ad circūferentiā faciens ipꝫ exhalare extra corp⁹ vel
expellit fumū ⁊c.q2 euacuat māꝫ a qua surgebat:qua eua
cuata seqtur fumi eleuati iaꝫ resolutio ⁊ exalatio.¶Et di
xit Auic.coit⁹ ꝯfert dolori renū repletoꝝ.s.sine apate:qm̄
diminuit repletionē eoꝝ:⁊ qñqꝫ abscindit mās apatuꝫ ⁊
accn̄tium in ꝑtibus inguinū ⁊ testiculoꝝ:⁊ hoc facit tunc
qñ nō est in corpore toto vel epate repletio:qm̄ stāte in his
repletiōe coit⁹ plus de mā ad illa loca traheret q̄ꝫ diminue
ret vel euacuaret ex eis.Et aliq exponunt apatum accidē
tiū.i.debentiū accidere:q2 nō curat facta:sꝫ ꝓseruat a futu
ris.Cum g̃ appāruerint signa apatis futuri in mēbris di
ctis vtatur coitu:qm̄ ꝓseruabit ne eueniat abscindēdo ma
teriā eius.¶Et dixit Auic.hoiem cui adueniūt apud di
missionē coit⁹ ⁊ ꝯstrictionē ei⁹ tenebrositas:visus ⁊ verti
go:⁊ grauitas capitis:⁊ dolores emūctorioꝝ ⁊ anchaꝝ:⁊
apostemata eaꝝ coit⁹ q tēperat⁹ est sanat.Et dixit.ꝑlimo
rum quoꝝ complō reqrit coitū ⁊ nō vtunt̄ eo infirmat̄ cor
pus ⁊ relique dispōnes.s.se quentes que sequunt̄ ad frigi
ditatē ⁊ cadit appetit⁹ cibi:ita vt ipm̄ nō recipiat:⁊ si re
cipit expellit cū vomitu.hoiem aūt in quo est vapor fumo
sus coit⁹ alleuiat ab ipso.s.vapore fumoso:⁊ ꝑ ꝯñs ab ac
cidētib⁹ supradictis sequētib⁹ ad illū:confert.n.ei ⁊ remo
uet ab ipso illud qḋ timet̄ de nocumēto coartatiōis vapo
ris fumosi.i.coartatiōis facte a vapore fumoso vel coarta
tionis.i.retētionis.Et dixit.qñqꝫ accidit viro ex dimissio
ne coit⁹:⁊ abūdātia spmatis:⁊ frigore ei⁹ ⁊ ꝯuersione ip
sius ad venenositatē:vt mittat sperma ad cor ⁊ cerebrū va
porē malū venenosuꝫ:sicut accidit mlieri ex coartatiōe ma
tricis ⁊ minores dispōnes illi⁹ nocumēti ⁊ anteq̄ꝫ spgat̄ ve
nenositas.i.fum⁹ venenosus ad cor ⁊ cerebruꝫ sunt graui
tas corꝑis:⁊ friditas ei⁹ ⁊ difficultas motuū:⁊ ad hoc ma
gis parata corpa.dixit Raſ.xi° ꝯtinentis.sunt corpa calīa
⁊ humida.ipsa.n.magis apta sūt ad putrefactionē:vn̄ qñ
abstinētia a coitu vtunt̄ putrefit sanguis.Signum autem
spermatis putrefacti habet̄ per alterationē coloris corpo
ris ⁊ odorem horribilem ⁊c.

¶De nocumentis coitus. Cap.v.

Dixit Arist.4ª ꝓbleumatū.ꝓbleumate 6°
ꝙ homo iter cetera aialia exoluit̄ in
coitu:eo ꝙ multuꝫ spmatis emittit ꝭm ꝓpor
tionē sui corꝑis:⁊ cuꝫ hoc illud qḋ emittit est
multū nāle ⁊ spūosum:⁊ ad cui⁹ emissionē intē
peratam seqtur dissolutio corꝑis ⁊ debilitas.
¶Et dixit ꝑmo de gñone modicissimo spmate abscindēte
fit dissolutio māifesta tanq̄ꝫ alimeno priuato corꝑe.¶Et
Gal.dixit.in lib.de spmate abscindente magna fit dissolō.
nā vt ponit̄ a Rabi.in qnta ꝑticula.sic nō est mirū ꝙ hi q
frequētaut coitū debilitant̄:q2 totū corp⁹ euacuat̄ in cūo
ne ipsa.cū euacuent̄ in ea semꝑ spūs ⁊ hūores ⁊ ei additur
delectatio q̄ sola ꝑncipalr̄ extinguit spūalem ṽtutē ⁊ debi
litat eā.Nam fuerūt qdaꝫ qbus supuenit fortis delectatio
⁊ mortui sunt.Et hoc idē posuit Raſ.xi° ꝯtinentis.¶Et
dixit Aꝛ.vbi supra.in.21.ꝓbleumate.coeūtes exoluunt̄ ⁊
ifirmiores fiunt:vt frequenter:q2 ex coitu accidit corꝑi qḋ
accidit edificio:qñ de eo subtrahit̄ aliqua portio faciēs ad
ꝯstitutioneꝫ vel armoniā dom⁹:qm̄ edificiū destruit̄:⁊ sic
corpus ex coitu.Jdeoqꝫ Aꝛ.ad Alexā.dixit.coitū destru
ctiuū ṽtutuꝫ.Et iudeus dixit.coit⁹ deponit virtutē valde.
vn̄ qui eo vtit̄:modicū doꝫ extrahere sanguinē.Et subdit.
frequētatio coit⁹ conterit corpus ⁊ debilitat visuꝫ.¶Di
xit Aui.20.tertij.coit⁹ euacuat de substātia cibi postremi.
q̄re debilitatē affert:cui⁹ siēm alie non afferunt euōnes ⁊
euacuat de substātia spūs rē plurimā ꝑꝑ delectationē:spūs
eni est cā delectatiōis:vt dixit Aꝛ.⁊ cū hoc ēt seqtur dele
ctationē.Un̄ multū de eo resoluit̄:cui⁹ euacuatiōe corpus
debilitat̄.Et iō dixit Aui.q delectant̄:plus cadūt in debi
litatē.¶Et dixit Aui.tertio de aialibus:ꝙ exitu spmatis
debilitat̄ corpus magis si q̄dragesies tantus exiret de suo
corꝑe sanguis q2 spma est res abilitata ad trāseundū i cor
pus.¶Cā aūt quare plurimū hō emittit spma dixit Aꝛ.
vbi supra.est ꝑmo.q2 minime.i.paruꝫ laborat circa cibuꝫ
suū.facile.n.digerit ipm̄:q2 vtitur cibis digestibilib⁹ natu
ra ⁊ arte ꝓparatis:⁊ q2 modicū laborat ⁊ bene digerit nu
trimētū.Unde in eo multa hūiditas flegmatica.i.flegma
ti similis multiplicatur.2° q2 inter oīa aialia homo est aial
calidꝫ ⁊ humidū:vnde multiplicat̄ in eo de mā calida q̄
lis est spma:nō ergo dixit Aꝛ.ibidē ꝓbleumate 8°.cū non
expedit opꝫ coire:accidit.n.sic facienteꝫ aliqd eoꝝ q̄ euul
sis ꝯtingunt plātis ex terra cū non opꝫ euelli eas.¶Coi
tus imoderat⁹ gñaliter corpus vtens eo reddit frigidum ⁊
siccū ⁊ accidit ei lassitudo arefactiua:⁊ sudor dialoreticus
ex raritate poroꝝ:q̄zuis aliqñ per accidēs hūiditates indi
geste multiplicentur in eo ꝑꝑ ꝑdicta.¶Dixit Aꝛ.in lib.
de iuuētute ⁊ senectute.coit⁹ cito facit senescere ꝑꝑ exicca
tionē humidi:⁊ calidi resolutionē.Un̄ aliqñ ait coitus ad
seniū cito adducit:⁊ sic vitā abbreuiat.nā in coitu exeunt
humiditates nāles:⁊ calor ei⁹ nālis exoluitur:vnde ifrigi
dantur mēbra radicalia ⁊ exiccātur.¶Dixit Aui.21.tertij
coit⁹.s.suꝑabundās faciliter facit ꝑuenire illū qui multuꝫ
eo vtitur ad ifrigidationē sui corꝑis cā sui:⁊ ad resolutio
nem calitatis innate ⁊ mortificationē ṽtutis.Et dixit po
nendo verba Gal.in ꝑcedenti caplō posita ex 6° epidimia
ruꝫ.Coitus imoderat⁹ ꝓparat in ꝑmis ad caliditatē fumo
saꝫ adeo donec multiplicētur suꝑ ipm̄ pili:deīde succedit
ei ifrigidatio cōpleta.¶De nocumētis aūt succedētib⁹ su
perfluo coitui.dixit Jpo.ꝑmo regiminis acutoꝝ:vt.rj.po
nitur ꝯtinētis.accidit eis q superfluo vtūtur coitu ethica:⁊
inueniēt a capite vsqꝫ ad spūale quasi subintret formica:⁊
calefit frequēter:⁊ debilitabitur:⁊ tinnit⁹ erit in auribus
suis:deinde in ea accidit febris acuta ⁊ ꝑibit.¶Et Arist.
dixit.

Exitu spmatis magis debilitat corpus q̄ si q̄dragesies tant⁹ exiret sāguis.

dixit. de pomo: vt scribit xiº ꝯtinentis. coitꝰ nocet oculos ꝯsumēdo ⁊ liquefaciēdo eos ⁊ diminuit cerebrū ⁊ cognoscitur nocum̄ illiꝰ illatū cerebro: qm̄ infert ebetudo motꝰ ⁊ caluicies. Et si qs vtitur coitu ad modū luxurie sup̱fluētis erit ad modū illiꝰ qui emittit sup̱fluitatē vltra modum oportunū. Et dixit. desiccat ventrē ⁊ multiplicat vrinaʒ. ⁊ deponit capillos capitis barbe ⁊ sup̱ciliorꝝ ⁊ palpebraruʒ ⁊ celerem facit caluiciē. ¶ Dixit Gal. supra. 3º epidimiarꝝ. ⁊ ponitur. xi. continētis sic. coitꝰ nocet neruis magnifice ⁊ deponit vtutē eorꝝ: ⁊ ēt destruit. Et dixit supra 4º eiusdeʒ: accidit senibꝰ ex coitu ꝙ īflant ventres eorꝝ: ⁊ in eo cuiꝰ caliditas erit debilis: ꝙ ꝓprie eiꝰ hypocūdria īflant. ¶ Et dixit Gal. tertio alimētorꝝ. qñ de hoīe sperma exit multum discolorat suuʒ corpꝰ. Et dixit. vt scribit. xi. ꝯtinentis. coitus moderatꝰ restringit nām. Sʒ si fuerit intēsus debilitatur vtus ⁊ cōterit ⁊ penes hoc soluitur vēter ex corruptione digōnis. Liber absq̄ auctore sup̱abūdātiā luxurie subtilitatē ossiū dolorē renuʒ ⁊ dorsi. ꝯgelationē mãe ⁊ spasmū. sup. facit coitꝰ. ¶ Dixit Arꝝ. 4. pbleumatū. 12. pbleumate. coitꝰ ventrē īfrigidat ⁊ desiccat ꝓpter resolutionem caliditatis ⁊ exiccationē hūiditatis: q̄ʒuis enim totū corpus vt supradictū est: īfrigidet ⁊ desiccet: maxime tñ qr vētres in coitu mltū liquat ex adipe omēti: que est ꝯseruatiua caliditatis vētris ⁊ hūectatiua īfrigidat etiā ⁊ exiccat venter qr ex coitu digōnes maxīe ledunt: qbus lesis īfrigidatio ⁊ exiccatio toti adueniūt corpi: ⁊ sic ventri. ¶ Dixit Almā. obseruādū est ne qs coitu vtatur sepe: cito. n. ex eo icurret debilitatē ⁊ appetitiue ōstructionē ꝯsequet: oculorūq̄ cōcauitatē hēbit. Et dixit. ꝯualescētes debiles: macri: nec nō ⁊ quorꝝ nerui sunt debiles: coitū oīno vitare debēt. Coitꝰ eniʒ multꝰ ⁊ frequēs neruis magnum infert nocum̄ ⁊ oculos fortiter ledit: vires corporꝝ destruit: corpusq̄ corrūpit: ⁊ debilitat. Ait Ras. xi. ꝯtinētis. abūdātia coitꝰ ꝯstipat vētrem īfert colicā: īfrigidat iteriora vehemēter. Et ait. dixit afastana: coitꝰ īfrigidat corpꝰ calidū ⁊ in frido auget friditatē: neq̄ ꝯfortat digestiua: in eo q frequēter vtit coitu: ⁊ p̄erit ei citrinitas: ⁊ nō dʒ in eo visus esse acutꝰ: neq̄ auditus: neq̄ aliȷ̄ sensus ⁊ dñabitur ei insomnietas ⁊ tremor: ⁊ eius iūcture pulsatiue erūt: ⁊ in qbusdā abundās erit sputū sāguinis: ⁊ erit abūdās dolor renuʒ ⁊ vesice: ⁊ inde erit fetor in ore ⁊ dolor dentiū ⁊ inflatio vulue. Et dixit Ras. q abundāter eo vtit ⁊ fuerit senex: aut sicce cōplōnis peribit. ¶ Dixit Aui. coitui sup̱fluo succedūt debilitas sēsuū visus ⁊ auditꝰ ⁊ accidit cruribus eius tepor ⁊ dolor. s. aggrauatiuꝰ: q̄re nō forsitan sustinet onꝰ sui corp̱is. Et q̄ñq̄ similat dispō eius dispōni occulte epilepsie ꝓp illud qȯ nō se sustentat. neq̄ pōt moueri: ⁊ q̄ñq̄ sup̱at in ip̄so nigredo s. in cute pp mortificationeʒ caloris vel fortasse pp multos fumos veniētes ad cutē reddētes eam opacā: deīde citrinitas: q̄ʒuis citrinitas nō semp̱ seq̄tur post nigredinē sequentem adustionē vel mortificationē caloris: sed bñ seq̄tur nigredinē causatā ex fumositate. ea. n. resoluta ⁊ ꝯsumpta color remanet citrinꝰ. resolutȷ̄ nāq̄ ex coitu spiritibꝰ ⁊ ꝯsumpto sāguine: q erant p̄us cā viuidi caloris. Et dixit. Accidunt ei piodi a debilitate. i. dispōnes silēs eis que in paroxismis febriū: qr pp debilitatem a quacūq̄ cā occurrentē horrent: ⁊ videtur ei ꝙ sit icessus formicarꝝ in mēbris suis incipiens a capite vsq̄ ad finē dorsi: ⁊ hoc fortasse est de accidētibꝰ illiꝰ dispōnis poxilmalis: vñ ⁊ accidit ei tremitꝰ: q̄ʒuis alia lr̄a hʒ tinitus q̄ est ēt vera. Et accidūt eis multe febres acute: ⁊ eueniūt ei tremor: ⁊ debilitas neruorꝝ: ⁊ vigilie ⁊ eminētia oculorꝝ ad exteriora: sicut accidit in sep̱atiōe aie a corp̱e: vel sicut accidit in suffocatiōe vel strāgulatiōe: ⁊ accidit eis caluitiū: ⁊ qdā supplēt ⁊ canicies: ⁊ dolor dorsi: ⁊ renū: ⁊ vesice: q̄ dorsum ignescit p̄us: qr īflāmātur ex coitu: ⁊ seq̄tur ad illā inflāmationē dolor renuʒ: q̄re attrahit mām dolor ad ip̄m. s. locū doloris. s. ad renes: que mā pōt eē cā diabetis ⁊ gomorree. Et dixit. restringit corꝝ nā. i. vēter: ⁊ q̄ñq̄ facit icurrere colicā: ⁊ q̄ñq̄ facit accidere fetorē. s. corp̱is ipsiꝰ ⁊ fetet ēt eorꝝ os ⁊ caro gingiuarū. Et dixit. in illis in quorꝝ corporibꝰ sunt hūores mali colerici mouetur post coituʒ horripilatio. s. hōe tepor vel certa īfrigidatio horror: siue rigor: ⁊ tremor. Et sequūtur ea alique febres acute ⁊ in cuius corp̱e sunt putridi p̄cedit post coitū sudor fetidus ex eo. Et ei qui est debilis digōnis accidunt post coitū rugitꝰ in vētre eiꝰ. ¶ Dixit Gal. 6. de regie sanitatis. ⁊ ponit 2º ꝯtinentis sic. de corpibꝰ male cōplōnis sunt in qbus gñatur sp̱ma abūdāter calm̄ excitans: vt eȷ̄ciatur ⁊ ipso eiecto debilitant eorꝝ corpora ⁊ extenuant ⁊ concaui fiūt oculi ⁊ color fit citrinꝰ. Et si in eis abstinentia fiat coitꝰ aggrauant capita ⁊ stomaci eorꝝ ⁊ accidit eis nausea cū vomitu: ⁊ multiplicat fluxꝰ ventris ipsorꝝ ⁊ patiunt inde penes hoc debilitatē. ¶ Et Aui. dixit. de hoībus est q ē passus cōplexiōē malā ⁊ dimissio coitꝰ cōtristat p̄lm ip̄m: ⁊ grauat corpꝰ ipsiꝰ: ⁊ caput eius: ⁊ rixat ⁊ multiplicat pollutio ipsiꝰ: qr in eo gñat semē pruritiuū: ⁊ maxime in vtētibus cibo multi nutrimenti ⁊ fortasse accidit relaxatio in viȷ̄s: ⁊ si est ei. s. coitui obediēs debilitat stōus ⁊ desiccatur: ⁊ maxīe cuʒ sit complōnis fride ⁊ sicce. ¶ Dixit Ipo. 6. epidimiarꝝ. ⁊ ponitur a Ras. 2. cōtinētis sic. In corporibꝰ in qbus accidit rigor ⁊ horripilatio penes coituʒ erunt hūores mali colerici: vnde ex eis accidit in motu coitꝰ silē ei qȯ accidit ei ex balneo: ⁊ in maiori p̱te iuuenibus: ⁊ qui olfatur in tp̱e coitꝰ odorē fetentē in eo erūt humores putridi: ⁊ in qbusdā accidūt vētositates in visceribus eorꝝ: qr eorꝝ caliditas nālis debilitata est. ¶ Coitꝰ superfluꝰ nō oībus nec oībus horis equalr̄ est nociuꝰ: vt ex p̄dictis in p̄cedentibꝰ pʒ. Sʒ qbusdā plus ⁊ qbusdā minꝰ ⁊ qbusdā mediocriter. ¶ Dixit Almā. a coitu corp̱a habētes sicca vt ab inimico iterficiēte sibi cauere debent. Et de his itellexit Oribasiꝰ cū dixit: ꝙ macilēti se debēt abstinere a coitu. ¶ Sʒ dixit Alm. nocumēta coitꝰ corp̱a hn̄tibꝰ fortia ⁊ grossa ⁊ sanguinē multū et venas amplas: ⁊ colorem rubeū vel viuidū: ⁊ pilos multos nō accidūt. s. intensa ⁊ maxīe in fine augmastice etatis: vt a. 24. anno vsq̄ ad p̱ncipiū iuuētutis. Corp̱a aūt hn̄tibꝰ ꝯ̄ria p̄dictis dixit Alm̄. magnū infert malū ac manifestū. ¶ Dixit Ras. xi. ꝯtinentis. dico expedit ꝙ caueatur abūdantia luxurie in eo cuiꝰ stōus fuerit debilis ⁊ mirach tenue ⁊ digō debilis. ¶ Dixit. A. de hoībus dignior alienatiōe coitꝰ est ille cui aduenit post ip̄m tremor: aut frigꝰ aut strictio anhelitꝰ occulta ⁊ pulsus cordis et ꝓfunditas oculorꝝ et ōstructio appetitꝰ cibi: et cuiꝰ pectꝰ ē īfirmū aut ōbile: aut ē ōbile aut ē ōbilis stōaci: dimissio. n. coitꝰ est ꝯueniētior ei q hʒ stōm debilem ⁊ iuuenes sustinent multū erroris in hoc itelligēs de his q sunt in fine adolescētie: lʒ aliq eorꝝ non euadāt ab egritudinibꝰ. Senibꝰ vō coitꝰ est mortiferus: qm̄ egent eo qȯ eorꝝ ꝯseruet calorē ⁊ mēbra radicalia hūectet ⁊ in sūma hoīes i lꝫ diuersi sūt p̄ ꝯuersitate nārꝝ. Sūt. n. qdā qbꝰ accit pigritia ⁊ passio aie: ⁊ debilitas appetitꝰ ⁊ digōnis ēt pacto coitu allieuiat ⁊ excitat aia ⁊ dilatat ⁊ excitat ad cibū ⁊ sunt aliȷ̄ i ꝯ̄ria dispōne: ⁊ ꝯsuetudo hʒ magnū itroitū i vsu coitꝰ ⁊ coitꝰ ꝯualescētibꝰ est mortiferꝰ. Et dixit Gal. vidi ⁊ aliꝰ p̄ter me vidit ꝙ fuit qdā mūdificatꝰ a febre acuta ⁊ coiuit: ⁊ eodē die dissoluta est vtus eiꝰ nimis: ita ꝙ in fine eiusdē diei sincopizauit ⁊ periȷ̄t nocte illa. ¶ Et dixit Aui. euitet coitū illa ex mulieribꝰ q̄ patiunt aborsuʒ. s. duʒ sūt p̄gnātes. ¶ Dixit Arꝝ. 6. de aialibus. feminis oībꝰ aīalium nociuū est si mares cū eis coeāt ipsis p̄gnātibꝰ tp̱e partꝰ. i. tēpore ꝓpinquo partui: qr tūc nimis ꝓuocatur matrix: ⁊ forte eȷ̄citur fetꝰ ante tp̄s. Et q̄ʒuis coitꝰ oībus noceat membris: magis tñ eiꝰ nocum̄. dixit Auic. est in cerebro. ⁊ Arꝝ. scripsit hoc. ⁊ pp hoc opʒ ip̄m relinq̄re q hʒ cerebrū debile ex q̄cunq̄ cā. nam qñ bene īspexeris eos q assiduāt coi-

tu3 iuenies hos iã superari ab obliuione ꝛ itellꝰs pmixtiõe cũ malo colore vultꝰ corꝑ: ꝛ maxie corporꝫ corꝑextenuatione ꝛ aballatiõe. ¶ Dixit Arꝫ.4ª pbleumatu3. pbleumate 2° ꝙ renes magis alijs mẽbris in coitu sentiũt dolorem ꝛ passionẽ pp vicinitatẽ quã hñt ad transitũ spmatis: ꝛ itellexit magis.i.citiꝰ: mãifestatiõe.n. sufficiẽs est coitꝰ subtiliare.i.extenuare renes: vñ icurrũt passionẽ: quã medici extenuationẽ renũ faciũt siue vocãt: ꝛ hoc qꝛ coitꝰ a renibꝰ aufert nutrimᵗᵐ secũ deferẽs ipm: ꝛ nõ apponẽs eis qcq3: q3uis sit approximãs siue ꝓpinquũ eis. Et ẽt est cã alia: qꝛ renes positi sunt supra dorsu3 in loco vbi iũcture sue sũt lapse: ꝛ icuruatio totiꝰ corpis: ꝛ falcimᵗ: ꝛ calcñũt maxie ꝛ laborant maxie pp multũ motũ erectiõis ꝛ curuatiõis: vt experiunt coeũtes. ¶ Dixit Ras.xi° ꝯtinẽtis. Supabũdãtia abstinẽtie coitꝰ vehemẽtioris debilitatꝫ q3 coitꝰ supfluus: omissio tñ coitꝰ debiti dñt qdã minꝰ ledit.s. qꝛ tardiꝰ ꝛ rariꝰ q3 ipsiꝰ supfluitas ꝛ ipsiꝰ nocumẽta magis corrigibilia sũt coitus supflui: sicut ꝛ morbi inanitiõis deteriores sunt ꝛ difficiliores morbis repletiõis ad curandũ. facilius.n. est dixit Gal.7° tera. hũectatũ exiccatũ ꝛ repletũ inanire q3 hũectare exiccatũ ꝛ inanitũ replere. ꝛ tñ spma retentũ si fuerit corruptũ ob venenosam q̃litatẽ quã assumit itensiora ꝛ deteriora iducit accñtia. ¶ Et dñt. retẽtio spmatis ꝑter cõsuetudinẽ plus nocet mulieribꝰ q3 viris: ꝛ peiora inducit eis synthomata si corrũpat sperma: vt de suffocatione mr̃icis p3: ꝛ hoc qꝛ in viris virtꝰ est fortis potẽs mãm ꝯsumere retentã: cu3 ẽt fortiori vtant exercitio. Mulieres aũt sũt debilioris ṽtutꝫ ꝛ adhuc stãtes in ocio ꝛ qete: ꝛ sũt i eis multe alie supfluitates q̃re cũ supfluitas spmatꝫ in eis addit in deteriore, venenositatẽ corrũpit q3 viris. ¶ Sunt q̃dã mulieres q̃ cũ coeunt imẽsu3 soluũt sudorẽ horribilitatẽ viris cu3 eis coeuntibꝰ ꝑstantes: he itaq3 lauãde sunt vino decoctiõis myrtillorꝫ rosarũ ꝛ similiũ. ¶ Ex supradictis q̃ superflue coeuntibꝰ accidũt clare pñt haberi signa eiꝰ qui superflue vsus fuit coitu. ¶ Signa aũt eiꝰ q nuper coiuit dixit Aui. sunt qꝛ vrina eius est hñs ramos ꝛ filos pmixtos adinuice3 qui fili seu rami sunt ex reliquijs mãe spmatice: que remãsit in via ṽge: ꝛ qꝛ frequẽter talis materie reliqa nõ remanet: iõ frequẽter vrina post coitum absq3 i llis filis seu ramis emittit. Urina iterũ post coitũ reddit grossior: coitꝰ.n. ipinguat vrinã. ¶ Dixit Arist.4° pbleumatũ. pbleumate.25. hoies: ꝛ maxime rõnales appetẽtes coitũ verecundant confiteri illud: ꝛ cã est appetitꝰ affrodisiorꝫ non est ex necessitate pp ꝯseruationẽ indiuidui: sicut sunt qda3 alij actꝰ nãles: vt comestio ꝛ potatio: ꝛ siles a qbꝰ hoies: ẽt rõnales non verecundant. Possibile enim est hominẽ sine affrodisijs viuere: sed absq3 illis minime. Uerecũdant autem maxime ex affrodisijs rõnales: quia coitus ꝛ concupiscentia ꝛ feruor inordinatus ꝫm plurimum lumen rõnalis anime obtenebrat. modo verecũdia in ratione existit: verecũdantur ergo se facere aut velle facere confiteri illud qđ rationem qua vtuntur obfuscat.

¶ De diminutiõe coitꝰ ꝛ eius ablatione. Cap.vj.

Operatio coitus ledit tribꝰ modis: qꝛ aut in totũ aufert: aut debilitat ꝛ minuit: aut vehemẽter auget. nõ autẽ hec opatio ꝓprie dĩ corrumpi: ꝓprie tñ valde corruptionẽ eius vocare voluit Hal. inãle3 ꝛ inuoluntariã virge erectionẽ: aut inolũtariu3 seis fluxũ: aut icongruũ modũ vtendi coitu: ꝛ silr ipotẽtiã sup coitum ablatiue vel diminutiue. Hal. vocauit recessu3 appetitꝰ coitus. ¶ Uiati. ṽo coitus defectionẽ passionem approximerõ vocauit Aui. ꝛ Ras. in diuisionẽ dixerũt diminutionẽ coitꝰ: ꝛ sic cõiter intitulat ab oibus alijs. ꝛ iste dispõnes oẽs sic sũpte sunt ꝓprie accidẽtia: qꝛ opõnes lese inducte ab auctoribꝰ sunt ad significãdũ egritudies ad q̃s sequunt. ¶ Dixit Gerar. sup Uiat. diminutio coitꝰ est mẽbrorꝫ gñatiuorꝫ viri inopatio vel diminuta opõ: qñ nec ṽga erigit nec sperma eijcitur ꝑut d3 ꝫm nã3: attendit eni3 hec passio ꝓprie in naribꝰ. ¶ Tria.n. nec̃ia sunt ad opõnẽ coitꝰ.s. ṽtus que d3 esse sana ꝛ fortis ꝛ ex cõuenienti etate roborata: instra que debẽt esse ꝯgrua magnitudie ꝛ distincta ꝛ nõ ꝯfusa: vt i hermofrodita: ꝛ mã spmatica ipso actu emittẽda: ergo cã dictarꝫ lesionũ nec̃io erit: aut i dictis oibus nec̃io reqsitis ad coitũ: aut in aliquo vel aliqbꝰ eorꝫ: q̃ erit aut in ṽtute. aut in istrumẽtis: aut in mã emittenda.

¶ In declarãdo dictas cãs incipiẽs Aui. ab ea que est ex parte ṽtutis dixit: ꝛ ex eis que debilitãt coitũ ꝛ ṽtutem eiꝰ.s. desideratiuã sũt res meditatiue: sicut horribilitas coeundi ꝛ verecũdia eiꝰ: aut antecessio itellꝰs eius.s. verecũdie: cu3 eni añcedit verecũdia: aut horribilitas in corde suo debilitat a coitu: ꝛ deficit ab eo: ꝛ ꝓprie cũ illud.s. vt verecũdet aliqñ casu accidit: tũc.n. quotiẽs euenit reiteratio: vt coeat assimilat illud de mẽte.s. redit ad mentẽ illa silitudo.s. species reseruata: sup. quare nõ coit. ¶ Dixit Ras. in diuisionibꝰ. qñq3 fit pp cã3 aialẽ: sicut extimationẽ ꝛ timorẽ ꝛ sollicitudinẽ in alijs occupationibꝰ ꝛ ꝓhibet illud erigi ṽgã vel desideriũ ad coeũdũ. Et de causis ex pte ṽtutis est obliuio coitꝰ: ꝛ fit cu3 obliuiõe eiꝰ: aliqñ dixit Aui. dimissio coitꝰ. est.n. cã ꝙ aĩa obliuiscat eiꝰ. ¶ Dixit Ras. vbi supra. fit aliqñ pp lõgitudinẽ abstinẽtie a coitu. mẽbrũ eni.s. genitale ꝯtrahit tunc ꝛ detumescit. ¶ Et Aui. dixit. ꝯstrictio mẽbrorꝫ genitaliũ: ꝛ maxime testiculorꝫ ꝛ vasorꝫ spermatis.s. puificatio ꝛ diminutio eorꝫ ab eo.s. recessa a coitu nã dixit Gal. sicut vsus opõnis est cã augmẽti instrorꝫ: ita eius dimissio est cã puificatiõis ipsorꝫ. Et ex hoc dixit. A. accidit puitas ꝑparatiõis mãe spmatis.i. accidit ꝙ nã non ꝑparat mãm spmatis: ꝛ nõ solicitet de ea: sicut nõ est sollicita in gñando lac in mamilla remouẽtis filiũ a lacte. Et õ cã ex pte ṽtutꝫ ẽ ipsiꝰ debilitas pp paucitatẽ spũs ꝛ caloris resoluti ex euonibꝰ fortibꝰ aut longa abstinẽtia a cibo vel magnis exercitijs ꝛ vigilijs multiplicatis ꝛ febribꝰ arsiuis ꝛ lõgi tpis. ¶ De causis aũt ex pte instrorꝫ. dixit Auic. ꝙ cã aut est in ṽga.s. ꝛ alijs genitalibꝰ: aut ẽ in mẽbris ꝑncipalibꝰ: ꝛ q̃ sequuntur ea.s. deseruiẽdo eis.s. ꝑparatorie vel delatorie: aut est in mẽbro medio iter ꝑncipalia ꝛ genitalia: vt renibꝰ aut cã mẽbrorꝫ vicinorꝫ ꝓpria eis: aut pp paucitatẽ iflatiõis.i. mãe iflãtis ꝛ tẽdentꝫ ṽga3 in iferioribꝰ corporis.s. in locis mẽbrorꝫ genitaliũ vel iferioribꝰ corpis.i. i mẽbris vẽtris iferioris: vt mirach ꝛ itestinis: aut pp paucitatẽ ipsiꝰ mãe iflantꝫ in toto corpe: q̃re nõ põt sufficiẽs copia mãdari ad genitalia: vt ṽgã tẽdat ꝛ declat Aui. predictas cãs istrorꝫ dicẽs scđ ea3 ṽge est pp cãm malitie cõplõnis in ipa: ꝛ ꝑ aut mollificationẽ supfluã. ¶ Dixit Arꝫ.4. pbleumatũ. pbleumate.23. ṽga lõga nõ bñ erigit qñ ṽge sunt valde magne ꝛ lõge minꝰ erigunt. sup. ꝛ recte minꝰ in erectiõe ꝯsistũt: qꝛ grauitas lõge est a suspensorio. ¶ De cã ṽo testiculorꝫ ꝛ vasorꝫ spmatis. dixit. A. ꝙ est aut pp malitiã ꝯplõnis supflue singularis. sup. aut cõposite: aut cũ siccitate.s. simplici: aut cõposita cũ calitate ꝛ friditate: ꝛ mala cõplõ siccat qñ dominãs est deterior alijs.s. cã simpliciu3 ꝛ ꝯpositarꝫ: ꝫm pꝫm tñ diminutio coitꝰ accidit pp frigus.

¶ Et de cã in mẽbris ꝑncipalibꝰ dixit: ꝙ aut est ex pte cordis: q̃re abscindit mã spũs ꝛ vẽtositatꝫ.s. spũs vẽtosi icedẽtis.s. a corde per arterias ad ṽgam: aut ex parte epatis: q̃re abscindit materia spmatis: aut ex parte cerebri: q̃re abscinditur materia ṽtutis sensibilis. supple ꝛ motiue quia vtraq3 ṽtus: vt patuit reqritur ad coitu3. ¶ Dixit Judeꝰ. expectat scire ꝙ cerebrũ h3 magnã ṽtutem in coitu: vñ qñ debilitat cerebrũ diminuit feruor luxurie. Et dixit. quenda3 ꝑcussum in capite ꝛ inde defecit feruor luxurie. ¶ Et iõ Auic. dixit. multotiẽs est debilitas scđ causa cerebri sequens casu3 aut ꝑcussionẽ.s. supra caput: ꝛ subdit. ꝙ totũ illud qđ.s. est ex pte ꝑncipaliũ: aut est debilitatꝫ ꝑncipijs.s. qꝛ

principalia

principalia sunt in seipsis debilia: aut cā opilationis meatuū q sunt inter ipsa principalia mēbra genitalia. ¶ Dixit Aaron. si spma erit minus illud erit ex cerebro: & si erectio fuerit debilis illud erit ex corde: & si fuerit appetitus veneris debilis illō erit ex epe & renib⁹. & silr quoqꝫ Vla. dixit.

Debilitas coitus ex parte mēbrorum non principaliū

¶ Et de cā in mēbris sequētibus principalia. dixit Aui. est sicut ex parte stōi pp malitiam digōnis eius. ¶ Et de cā ex parte mēbrorum mediorum: sicut renū est. dixit Aui. sicut accidit in frigore ipsorum & egritudinibus alijs eorum notis & cōplōnibus eorum cōicant mēbra genitalia: maxie vasa spmatica illi viciniora. ¶ Et ex parte mēbrorum inferiorum est. dixit Aui. vt fit in eis aut caliditas aut frigiditas valde. i. itēsa aut siccitas cōplōnis: & priuet in eis inflatio. i. mā inflatiua: q2 frigiditas intēsa ɔgelat eā & nō finit vētosari: & siccitas intēsa desiccat & ɔsumit eā: & hoc siue siccitas ipsa sit sola siue ɔiūcta cū caliditate & frigiditate: inflatio aūt. i. mā vētosa repta in vētre infrigidati est bonus adiutor. s. ad erigendū virgā: & ɔ pñs ad coitū ita vt in illo in cuius vētre multiplicat inflatio absqꝫ superfluitate dolorosa. i. ita vt nō superfluat intātū ꝙ dolorē inferat erigit. i. vga. Si aūt inferret dolorē nō erigeret dolore ꝓhibēte opationes mēbrorum & ad alia distrahēte: & iō dixit ipse. hñtes colerā nigrā. s. multiplicatā in dictꝫ mēbris: vt est in spleneticis & patiētibus melliā mirachiā sunt plime erectionis pp multitudinē inflationis. i. mãe vētose. ¶ Et ex parte mēbrorum vicinātiū cā est. dixit Aui. sicut illō qō accidit hōi cuius emorroydes icidunt & hñtes anū dolorosum nocet illud neruis cōibus iter anū & lacertū eius & iter virgā: de eis est extractio lapidis: & de eis est dolor in anchis. ait Arum. 4° ꝓbleumā. ꝓble. xx°. hñtes ysciās. i. sciaticā passionē: & maxime ex multiplicatione humiditatum frigidarum in ɔcauitate anche nō possunt generare.

Debilitas coitus ex parte materie spermatis.

¶ Et de eis est vrina multū fluēs. vñ Raf. 2° ɔti. ex verbis Arum. in ꝓbleu. superfluitas ꝓuocationis vrine diminuit luxuriā eo ꝙ extenuat renes & diminuit pinguedinem eorum. ¶ De cā vō ex parte mãe spmatis. dixit Raf. in diuis. in corpore abūdātis carnis & nō diminute erit diminutio coitus aut pp paucitatē spmatis aut pp quietē eius aut paruitatē mordicationis ipsius: & cā paucitatis ipsius est aut pp siccitatē in isto spmatis & extenuationē in ipso aut pp frigus. ¶ Et Aui. dixit. qñqꝫ pp paruitatē motus spmatis: & qñqꝫ est ex defectu eius ex mordicatione excitāte. s. vtutē ad expulsionē eius ita vt fit in qbusdam spma plm: & cum coeūt nō descēdit pp ɔgelationē suā & nō coeūt cū hoc parū eo ꝙ vasa spmatis calefiūt i eis qre nō calefit spma neqꝫ subtiliat. Dixit Viati. inueniunt qdā hoies multū vētū & paucā humiditatē hñtes: & vñ fit vt sepe vga erigat neqꝫ spma emittat: & inueniūtur multā habētes humiditatē sine inflatione vētositatis a qbus spma effluit sine voluntate & erectione: ēt reperiunt nimiā habētes ɔcupiscētiā: & neqꝫ virga erigit & neqꝫ sperma ab eis emittitur.

Debilitas coitus ex pte sex rerum nō naturaliū & mixtorū. Rocumētum in coitu ex parte qualitatū primarum superfluentium.

¶ Amplius predictarum cārum. al's. preter dictas cās sūt cause alie tā itrinsece q3 extrinsece que multotiēs dictis in predictis sermonib⁹ note sunt: qs & has ɔsiderātes qdā & reducētes eas ad primitiuas asītes & ɔiūctas dixerūt: cause primitiue sūt aer & ɔstitutio anni multū siccas: silr & regio multe intēse frigiditatis mortificātis calorē innatū: & ɔgelātis mām & in vētositatē solui ꝓhibētes: & qm corpus qō ō3 coire opꝫ itrinsecus calm esse & hum. Et ꝙ calor & frigiditas intēsi noceāt coitui. exēplū. auiū suos multū coeūtes declarāt qm neqꝫ ianuario neqꝫ iulio ouificāt. & nō solū frigiditas totius corpis cōis coeūdi destruit desideriū: verum ēt extremorum corporum frigiditas hoc facit ꝓpue pedū. vñ 4° ꝓbleumā. ꝓbleu. ꝯ dixit Arum. discalciatio. s. ad quā seqt frigiditas pedū nō ɔfert ad coitū. sup. sed nocet: nō tñ simplr sed vtplrmaliqñ enī in qbusdā posset ɔferre: vt in his qb⁹ ex caliditate cōplonali nāli vel accitali seu ēt aeris caliditate: vt in caniculari ɔsōne denegaret coitus: qm in his & silibus frigiditas extremorum: q2 ꝓducit de primo ad ifrigidationē partiū essentialiū pedib⁹ maxie ꝓpinquarum ipsarum ɔtēperando calorē pōt esse cā ad coitū excitandū & cōplendū. Inquit eni Hal. sup tegni. pedibus discalciatione ifrigidatis polet fit bm superfluū calm ad aliqō tēperatū adduci in quo vtus & spma ɔseruabit. ¶ Et accītia aie quecūqꝫ a coitu diuertūt aut corpus extermināt in cā sunt diminutionis coitus: sicut ꝓpriū votū castitatis: coitus abhoiatio verecūdia: occupatio circa difficilia: timor: tristitia: solicitudo: multa cogitatio: ira: & furor: & gaudiū ēt imoderatū: & labor corpis excedēs vires eius: fricatio vehemēs: & balneatio ēt dissoluens vel ɔgelās: quies ēt superflua: & vigilie imoderate: nec nō ꝓfundus diurnus somnus: & regimē in cibis & potib⁹ calefaciētibus superflue: aut infrigidātibus aut exiccātibus aut remolliētibus & pauci nutrimēti spissi & solidi & silr cibis & potibus idigestibilibus nā artificio & qñtitate & nauseatiua satietas superfluitatū retētio insuecētia coeūdi: sicut ēt ipsius multa frequētia ieiuniū longū & famis & sitis tolerātia imoderata vsusqꝫ cibi & potus medicineqꝫ vētositatis dissolutiue seu spmatice mãe desiccatiue & ɔsumptiue. ¶ Dixit Hip. de aere & regione: & scribit sic xx° ɔti. diminuit luxuriā hūiditas cōplōnis opatio frequēs & frequēs eqtatio equorum & habitatio regionis frigide: vt est habitatio tartarorum & silia. ¶ De eqtatione tñ frequēti vr Arist. dissonare pp qd eqtantes ɔtinue luxuriosi magis fiūt. Et l3 qdā dicūt ꝙ Arum. itellexit de insuaui eqtatione: imo de suaui. Et tñ puto fore opp^m: nā suauis eqtatio ēt fere cōtinua & circūadiacētia calefacit humiditatē & vētositatē spirituū ad ea trahit & nō laxat sed ɔfortat: insuauis vō & maxime ɔtinua seu fere: & si calefaciat & mām attrahat ipsam ēt resoluit & ɔsumit & mēbra genitalia fatigat.

Debilitas coitus ex tpe dispōnis corporis

¶ Cā aūt añs pōt dici ꝙ sit mala cōplexio totius vel principaliū aut alicuius eorum vel nobiliū: maxie opationes ꝓ toto faciētiū vel ēt genitalibus cōicantiū vel vicinorum: & maxime si cōplexio illa fuerit sicca & habitudo multū piguis aut multū extenuata & raritas texture corporis multiplicatio superfluitatū ꝓprie frigidarum in corpe opilō cadēs in vijs spmatis & egritudines quecūqꝫ calefaciūt superflue vel infrigidāt desiccāt vel mollificāt mēbra genitalibus cōicantia. ¶ Cā vō ɔiūcta est mala cōplō vel mala cōpositio vel alia specialis egritudo mēbrorum gñoni deseruiētiū. ¶ Et sciās ꝙ qñqꝫ accidit defectio coitus imo & ipsius ablatio nālr ex priuatione mãe ꝓueniente ex ɔsumptione humiditatis spermatice & indigestione: sicut in decrepitis pp debilitatem virtutū ipsarum & paucitatem spirituū in eis: ꝓpterea dixit Viati. passio approximationis magis ɔtingit senibus: q2 non possunt coire negante virtute.

Diuisio diminutionis coitus in spēs suas.

¶ Diminutio coitus nō ponit diuersificari in spēs nisi diuersitate cārum. Quidā tñ notāt ꝙ ipsa pōt aliqñ diuidi penes qñtitatē erectionis vge q2 alia est in q̄ vga nullatenus erigit sicut illa in q̄ parum est de mā inflāte. vñ qñis vga aliqñ igrosset nō tñ sufficiēter erigit ad explēdū coitū. & alia est in q̄ vga erigit & tēdit s3 nō ꝑdurat donec opus pficiat & alia est in q̄ erigit sed nō nisi in lōgo tpis spatio & multa & longa fricatione & forti desiderio replēte. & aliqñ diuersificat coitus diminutio bm qñtitatem mãe spermatice que emittit. nam alia est in qua nihil spermatis emittit vel ita parum ꝙ non est de eo cura. & alia est in qua emittitur de materia sufficienti quantitate: sed non nisi in longo spatio & post multam ɔcussionem vel fricationem ita vt etiam in fatigationem mulier deducatur.

Signa gñis nota hñr ex relatione patiētis vel astantiū. Dicūt tñ qdam ꝙ sunt hec. s. ꝙ patiens a solito more i venereis exercēdis pigrescit & a facili qdā erectiōe vge remouet & in eo fatigat diuz mēbrorum sentit grauedinē & minuit eius appetit⁹ ad cibū qñis digō magis trenorem interioribus sentit: obfuscationē sensuū patit &

plus solito irascit̄: plus solito sudat: ⁊ aliqñ fluit venter ipsius: plus solito laborat i coitu: ⁊ i eius actu sudat: ⁊ nō facilis fit erectio: ad coitū impetū: sed vt plˀes añ deficit.

¶ Signa: ipsꝝ. signa facte a mala compl'one frigida. dixit Ras. in diui. facte pp frigus in neruis vge sunt spma abūdās: sed subtile facile egrediēs ⁊ desideriū ēst stans: sed erectio in seipsa est debilis. ¶ Alij aūt dicūt q̄ spma difficulter egredit̄ ⁊ sentit̄ frigiditas in genitalibˀ ⁊ circūadiacētibus: ⁊ sentit̄ frigiditas a patiēte in ꝓfundo cū sensu grauitatis: cal'a approxiata iuuāt: frigida vō obsunt. Aui. aūt ꝯfundit signa facta a frigiditate cū factis a mollificatione neruoꝝ ⁊ lacertoꝝ genitaliū. Et dixit. signa sunt q̄ non fit erectio .s. aliquo mō: ⁊ h3 veꝝ in facta a mollificatione: q2 in facta a frigiditate aliq̄ est: l3 debilis fit erectio: ⁊ reperit̄ tñ apud Aui. quedā lr̄a dicēs: fit erectio: ⁊ tūc parti sequēti ꝯtinuari d3: sic fit erectio: ⁊ nō ꝯhit̄ in aq̄ frigida: ⁊ cā. dicit. est multa frigiditas. q. d. si ponat̄ virga in aq̄ frigida ipsa erigit̄ ⁊ nō ꝯhit̄: sicut accidit ꝯctio vge nō mollificate: cū ponit̄ in aq̄ frigida: ⁊ cā est multa frigiditas mollificās vgā: que frigiditate aq̄ aliqualr est idurata: cuius iduratione vga erigit̄. Et dixit mihi magr̄ Michael de Luca q̄ vere ipse vidit sic esse de facto in quodā iuuene cuius virga mollificata fuit: cui precepit eā ponere in aq̄ frigida: ⁊ posuit ⁊ erecta fuit. 2ᵐ signū. dixit Aui. est spma exuberās in corpe facilis egressionis apud desideriū ⁊ stimulationē sup hoc ita vt aliqñ egrediat̄ sine erectione .s. sine hoc vt q̄rat̄ erectio. Et tūc est hoc ēt signū mollificationis in q̄ nō fit erectio. 3ᵐ signū. dixit Ras. in diuis. erit cū attractione corpis ⁊ extenuatione cū debilitate ⁊ citrinitate coloris ⁊ paucitate cibi. Et dixit Aui. qñq3 est cū eo attenuatio corpis ⁊ debilitas eius ⁊ nō est in desiderio .s. ad cibū diminutio: ⁊ hoc esset qñ humiditas multa dñaret̄ toti corpi excepto ore stōi: cui si dñaret̄ caderet appetitus cibi: sicut dixit Ras. vel nō est in desideriū .s. ad coitū diminutio: ⁊ tūc est3 de signis male cōplexiōis .s. frigide genitaliū. Dixit eni3 supra de ea Ras. q̄ desideriū .s. ad coitū est stans.

¶ Signa facte a calitate genitaliū ⁊ circūadiacētiū sunt sensatio calitatis in ipsis q̄3uis si diuturna facta fuerit deducit ad infrigidationē ipsoꝝ: ⁊ ex multa resol'one spirituū vga erigit̄: sed qñq3 subito detēdit̄ ēt añ spmatis erectionē exhalato vētoso spū inflāte: frigida iuuāt: calida obsunt.

¶ Et signa siccitatis instr̄oꝝ spmatis. dixit Ras. ibidē sunt paucitas exitus spmatis apud coitū ⁊ paucitas eius .s. coitus. Et. A. dixit. tūc spma paucū difficilis detēsionis ⁊ exitus: ⁊ plˀm eius est cū extenuatione corpis ⁊ paucitate carnis ⁊ sanguinis: ⁊ est humectatio ex eis oibus que ꝯferūt ei ex balneationibus ⁊ cibis ⁊ alijs: exiccantia vō nocēt.

¶ Et si fuerit frigus cū siccitate signa sunt paucitas spmatis ⁊ difficultas exitus ipsius ⁊ eius grossities: ⁊ corpus erit extenuatū pauci sanguinis ⁊ pauci desiderij coitus.

¶ Et si fuerit frigiditas cū humiditate spma erit plurimum liqdum q̄ si spargit̄ in aqua frigida non ꝯglutinabitur.

¶ Et si fuerit in cā mala cōplexio cal'a ⁊ sicca sperma erit in q̄titate moderatū: in suba grossum: in exitu filosum: ⁊ tactus inueniet calitate3 cū aspitate ⁊ multitudine piloꝝ.

¶ Et si calitas fuerit cū huˀ tactus iueniet calitatē cū lenitate loci: spma erit abūdās: ⁊ desideriū forte: s3 erectio erit debilis: hec tñ cōpl'o raro repit̄ in cā diminutiōis coitus.

¶ Amplius regimen preteritū ⁊ alia particularia auxiliu3 magnum prebent in cognoscenda crasi.

¶ Signa paucitatis m̄āe spmatice sunt. dixit Ras. in diuis. q̄ erit cū debilitate vtutis ⁊ corpis attractione ⁊ extenuatione ⁊ citrinitate coloris ⁊ paucitate appetitˀ cibi. ¶ Et dixit. signa quietis ꝯgelationis ⁊ imoderationis spmatis sunt. dixit Ras. paucitas desiderij coitus: ⁊ casus ipsius in coitu erit spma plurimum ꝯgelatum grossum. Et Aui. dixit. egreditur apud coitum res plurimū ꝯgelata ⁊ plurimum istius seqtur cōplexionem frigidam.

¶ Signa facte cā mēbroꝝ que sunt supra mēbra gñonis. dixit Aui. si est ex epate ⁊ renibus minoratus appetitus .s. cibi: imo nō est digō neq3 appetitus neq3 gño sanguinis pp epis debilitatē q̄re erit cū ariditate. ¶ Et si fuerit ex corde minorabit̄ erectio: eo q̄ vt dictū est supra: plus m̄āe inflationis que facit erectionē ꝓcedit a corde: ⁊ qñq3 erit descēsio .s. spmatis absq3 erectione: ⁊ erit pulsus debilis lenis ⁊ mollis ⁊ calitas corporis diminuta: q2 vtplˀm ꝓcedit hoc a mala cōpl'one frigida ⁊ huˀ cordis. Et si fuerit a cerebro minorabit̄ sensus motus spmatis ⁊ nō erit cōmotio ⁊ ꝯfricatio .s. que causet sensu3 spmatis. Spma eni est ex eis que excitāt .s. sensum veꝝ: deficiēte ergo sensu aut eo debilitato pp cām in cerebro nō fit excitatio neq3 sensus ꝯfricationis spmatis: sed descēdit spma sine sensu. Et significabūt ipsa3 dispōnes sensus .s. cuiuslibet exterioris quare erit lesus ois sensus exterior ⁊ oculi ꝓprie .i. visus: ⁊ ꝓprie .s. signat̄ qd̄ est ex cerebro cū erit post casum aut ꝑcussionē aduenientē cerebro. Et subdit. A. q̄ cordi epi ⁊ cerebro ⁊ renibˀ sup. ⁊ stō sunt signa debilitatis eoꝝ dicta in suis cap. que ibi hn̄t cognosci. ¶ Dixit Iuō. signū aūt q̄ fit ex cerebro est q2 nō erit in corde epe ⁊ renibus sup. neq3 in mēbris genitalibus ⁊ inferioribus passio: luxuria tñ erit minor: ⁊ oculi non calefacti erunt neq3 humidi.

¶ Signa aūt facte pp paucitatē iflationis in iferioribus. dixit Aui. sunt qñ vides vtutes alioꝝ mēbroꝝ .s. supioꝝ dictoꝝ saluas ⁊ icolumes: vides debilitatē in erectiōe tñ cū vtute cordis ⁊ renū ⁊ desiderio .s. ad coitū ⁊ aq̄ .s. spmate: q̄3uis q̄da3 dicūt: ⁊ aq̄ .i. alguadi: ⁊ qñ administrant̄ iflatiua iuuant̄ eis. Et q̄dā dicūt: videbis in iferioribus vētris dñiū cōpl'onis calide ⁊ sicce nimis: aut cōpl'onis frigide.

¶ Et facte pp causas in mēbris vicinis: signa hn̄r ex inq̄sitione eaꝝ ⁊ priuatione causaꝝ alioꝝ membroꝝ.

¶ Et signa facte pp meditationē hn̄r relatu ⁊ iudicio patiētis vel astātium q̄ sit verecūdus: aut timidus: aut fecit votum castitatis: aut q̄ hr̄et feditate3 ⁊ immūditiam coitus vel mulieris sibi ad coitum copulate.

¶ Signa facte pp maleficia sunt ablatio signoꝝ aliaꝝ causaꝝ. Cū enim nō poterit intelligēs medicus inuestigare aliquam dictaꝝ causaꝝ ex signis dictis: neq3 ex relatione patiētis: tunc est ex maleficio: ⁊ maxime si poterit vir cū alia muliere coire ab vxore vel amasia.

¶ Et signa cāꝝ primitiuaꝝ hn̄r relatione patientiū vel seruientiū. Dixit Rabi in 4ª particu. qbusdam accidit amissio venereoꝝ longo tpe: ⁊ postea redit ad ipsos.

Auctores nō ꝯstituerūt curā gñalez diminutionis coitus pp opationē ⁊ varietatē cāꝝ eiˀ: plurimū tñ intentionis eoꝝ in hoc fuit cura ad incitandū desideriū coitus multiplicādo spma ⁊ m̄ām inflatiuam vt virga erigeret̄ ⁊ m̄ā emitteret̄ seminalis: ⁊ hanc vocāt q̄dam huius dispōnis intētionem curatiuam gñalem. Specialem vō vocāt que variat̄ fm causas. Utraq3 tñ cura duplici pficitur instr̄o .s. dieta ⁊ potione: de q̄bus in speciali cura particulariter ⁊ distincte procedetur.

¶ Impletur aūt curatio gñalis fm tres intentiones. quaꝝ pª est ad multiplicandū m̄ām spermaticā. 2ª intētio est ad multiplicandū in corpore ꝓprie in ventre inferiori ⁊ partibus genitaliū ⁊ circūadiacētibus eis spiritū ventosum. Et 3ª est ad incitandū patiētem ad coeūdum. Et primam q̄dem rē cōplent quecūq3 ex cibis ⁊ potibus bone ⁊ facilis digōnis sunt multi nutrimēti. Et 2ᵃᵐ rem cōplent cibi puri ⁊ medicinales ⁊ medicine ēt in q̄bus reperit̄ generatio vētositatis ⁊ ipsius multiplicatio: sicut cōtraria in his ambabus intētionibus sunt quecūq3 sperma minuūt ⁊ desiccāt ⁊ quecūq3 vētositatem extenuāt ⁊ carmināt ⁊ dissoluunt: siue cibi sint: siue potus: siue medicine. Uñ in spāli cura quā tñ potēs est q̄ ad se cura3 diuertat: aliqñ alique ex

ipsis

ipsis que spma minuūt ⁊ ventositatē dissoluūt ab auctori/bus ponunt iuuare inq̄ʒtū ipsam cām diminuūt ⁊ abscin dūt:sicut ifra patebit de portulaca in cā cal'a:⁊ de mēta in cā frigida.3ᵐ rē cōplēt.dixit Aui.vitet oē resolutiuū vēto sitatis ⁊ oē exsiccatiuū frigidū ⁊ oē acetosum ⁊ stipticū ⁊ oē narcoticū cū spma īgrossat ⁊ imobilitat:vñ in semie pa pauerie albi ⁊ si fit aliqd stupefactionis:eius tñ pinguedo .i.emulsio eius facta ab eo q2 cōmouet vētositatē addit in coitu.4ᵐ rē cōplēt q̄cūq3 spma pruritiuū faciūt:precipue tñ in hac itētione meditationes v3 sup delectatione ⁊ vtili tate coitus speciositate mulieris eiusq3 nobilitate ⁊ mulie bri aspectu ⁊ ɔtactu eius ⁊ amplexu pulchrap ⁊ placibi/liū mulieꝝ pñtia ⁊ ɔuersatione cū ipsis:pcipue cū eis que ex ipsis dilecte sunt ex cōparibus nobilitate ⁊ etate ⁊ gesta tionū ɔueniētia ⁊ in locutione vel relatione historiaꝝ ⁊ cā tilenaꝝ localiū ⁊ musicaliū instroꝝ auditione ⁊ de venere tractantiū.Dixit Ras. in diuis. ɔfert vacare tripudio ⁊ gaudio. Et Aui.dixit.op3 vt isirmant in eis pposita coeū tiū.Et liber sine auctore narrās de dispōnib⁹ coitus ɔfor/tent ⁊ approximent istis.s.spāl'r deficiētib⁹ a coitu pp di/missionē.s.coitus ⁊ afflictionē aic ⁊ corā ipsis fiat rememo ratio cāꝝ coitus ⁊ referant que ɔtinuant eis.s.effectus q secuti sunt ad ipsas cās. Et dixit Auic.⁊ Ras. aspiciāt ad coitū aialiu3.Et dixerūt.ɔueniūt eis res odorifere bonoꝝ odoꝝ ⁊ delectabiliū:electe ex calis ⁊ frigidis fm dispōnis cās:pcipue si fuerit cā in principalib⁹ mēbris spāl'r cordis ⁊ cerebro:⁊ ɔfert eis oibus gaudiū:⁊ q2 nocētia in hac cu ra tā gñali q̄3 in spāli sunt:quecūq3 valēt in cura vehemē/tie desiderij coitus:que dicent in sequēti ca°:hinc est q in hac curatiōe memoratio fiet iuuātiū ⁊ nocētiū illic q̄rant: sicut q̄cūq3 dicta sunt i hac cura iuuātia i illa cura sūt nocē tia:ideoq3 ex hoc ca° ad aliū adducant ne hēant repetitionē.

¶ Pro speciali cura sciēdū est q q̄uis quedā distīcte posita sint ɔuenire ab auctoribus in cā cal'a:⁊ qdā in cā frigida: plīma tñ eoꝝ que in hac cura ɔuenire ponunt sunt cal'a: q2 vt supra patuit coitus diminutio:vt in plibus pcedit a frigido:vñ ⁊ ob hoc dixit Aui.regiminis appropriati no mini coitus plīm extēdēs ad calefactionē humectationē ⁊ inflationē:⁊ special'r ad calefactionē dorsi ⁊ renū. Proce/dēdo ergo cura speciali fm causas p supradicta duo instru mēta:⁊ primo fm instrumentum diete.

¶ Sciēdū est q ex iuuātibus in corpibus debilibus ⁊ exte nuatis ⁊ resurgētibus ex morbis ⁊ his silibus sunt aer tē/patus ad caliditatē ⁊ humiditatē:tñ decliuis:vt sua miti calitate mām dissoluat:⁊ sua humiditate dissolutā resolui phibeat:s3 ad fluxū disponat:ppea tps curationū hoꝝ ma gis pportionale est ver: ⁊ pcipue mediū eius. Et hi dicūt hre debilitatē si nō fit extenuatio ⁊ debilitas. ¶ Et de ɔfe rētibus in his est letari ⁊ delitiari ⁊ ociū firmū. Dixit eni3 Ras.in diuis.si laborāt quolibet labore dimittāt illū do/nec corpus ad suā redeat dispōnē. Et ɔuenit in his añ cibū fricatio leniter facta pri⁹ blāde manib⁹:deinde cū iunctio nibus ⁊ vnguētis leniter calefaciētib⁹ ⁊ multū humectāti bus factis sup toto corpe:⁊ pcipue sup dorso renib⁹ geni talibus ⁊ circūadiacētibus:⁊ balneū dulcis aque modera tū ⁊ somnus lōgus in lecto molli de plumis facto:⁊ cibi ⁊ potus eoꝝ sint que sunt facilis digōnis ⁊ multi nutrimēti. Dixit Ras.in diuis.cū est ɔfortare corpus regimine come stionis ɔualescētis ⁊ additione in cibis humidis.s.actu ⁊ potētia:vel saltē potētia:l3 nō actu.Dixit Aui.si in cā fue/rit debilitas corpis ɔfortet cū cibis ɔfortātibus:sicut sūt assidabeget.i.tassee dicūt qdā.i.turte vel tartare:que pre/parate sunt in patellis ⁊ frixa ⁊ assata:⁊ ea que preparant in vasis cū cooptorijs:sicut sunt que parant in testulis ⁊ pastillis vel in ollis cū coopiunt cū testis supappositī pru/nis:quē modū preparationis nos stufatū vocamus. Et rō hoꝝ ciboꝝ est:q2 sunt pluris nutrimēti q̄3 elixa:veꝝ op3 i

visum istoꝝ q digestiua fortis sit valēs illos digerere: alr noceret.Et ɔferētibus aūt i his sunt res que ipinguāt cor pus resumēte s que bñ digerunt in oibus digōnib⁹:sicut sunt vitelli ouoꝝ gallinaꝝ sorbiles ⁊ iura ⁊ carnes auium pinguiū bonoꝝ pulloꝝ gallinaꝝ fasianoꝝ edoꝝ ⁊ arietu3 castratoꝝ ⁊ lactātiū vitulaꝝ. Et si digestiua fuerit fortis de his cibis.dixit Aui.est frumētū coctū ⁊ puls i ptisana na/pi ⁊ adeps.i.res pingues ⁊ lac ⁊ butyꝝ ⁊ pisces ⁊ panis si mule ⁊ medulle fructuū sicut amigd.nucis indice fisticoꝝ auellanaꝝ.Alia lrā h3 calcadra ⁊ que sunt silia illis.

¶ Dixit Gal.5° de simplici medi.res de cuius pprietate est gñare spma ⁊ puocare ipsum:op3 vt sit res vaporosa spu/malis.i.multi spmatis gñatiua.Et cibi qdē q multiplicāt spma sunt cepe dulces ⁊ cicer ⁊ fabe ⁊ piscis multoꝝ pedū noīatus stincus ⁊ pini. Et medicine que gñant spma sunt stincus sicut:tūc eni potius vocat medicina q̄3 cibus:sed recēs est cibus ⁊ testiculis vulpis.i.satirion:⁊ res que fa/ciūt illud sunt cibi ⁊ medicine:sicut sunt semē lini ⁊ eruca.

¶ Dixit Zoar in phe° they sir. pbatū est q comedere cere brū passeꝝ ⁊ pprie masculoꝝ excitat coitū:⁊ rape cocte si/ue cū carnib⁹ siue sine ipsis ad idē facit:⁊ comedere pasti/nacas coctas coitū puocāt.Dicūt qdam presertim baucie hoc faciūt.Et dixit Zoar. ⁊ ēt brodiū ciceꝝ rub. Et certū est ⁊ pbatū q comedere pullos columbinos nō valde ma gnos: neq3 paruos nō potētes ambulare neq3 volare mo/uent coitum mirabil'r. Dixit Ras.xi° ɔtinē. ℞.testiculos arietis ⁊ assa eos sup carbones ⁊ da eos in cibo supabun/danter:quoniam boni saporis sunt.

¶ Qꝫ si in cā fuerit siccitas.dixit Ras.in diuis.in paucitate spmatis ex siccitate:cura est satiari cibis humidis: vtputa herbis ⁊ lacte vino: plīme cōmixtionis ⁊ dilatari in cibo pcipue humectāte:sicut sunt pisces recētes cū allii comedū tur cū cepe crudo ⁊ pulli ⁊ gallina ⁊ pulli columbini pin/gues.¶ Dixit Hal.si spmatis paucitas fuerit ex eūone im moderata cura cū regimine laudabili gñante sanguinē cor pus q3 ad humiditatē deducat suā:carne mūda carnib⁹ bo nis ⁊ vini potu in quo modica sit dulcedo.¶ Dixit Aui. si fuerit in cā siccitas siue totius siue istroꝝ gñonis hume ctet corpus cū cibis sicut gñibus lactis ⁊ alijs silibus: vt ouis sorbilib⁹ ⁊ lacte dulci decocto ⁊ cibis pparatis in es/fidageb.dicūt hūc pparationis modū cineū vocamus.Di/xit Ras.in diuis.in facta a siccitate instroꝝ spmatis iuua/mētū fit cū balneo ⁊ p.i.itroitu in aquā cal'am:veꝝ cū mo ra q̄ humectet ⁊ nō resoluat.Et Auic.dixit.fiat humecta/tio eq̄lis cū balneatione.Dixit Hal.sepe sedeat in ɔcha de coctionis violaꝝ camomille melliloti ⁊ nenufar.

¶ Sed si fuerit ex mala cōplōne cal'a ⁊ sicca sil'. dixit Hal.la uent suaui ⁊ tepida aq̄ in qua ordeū decoxeris ⁊ lactucā ⁊ cucurbite cortices:sonmo vtant tēperato in lecto nō cale/faciente. Et dixit Ruffus. motus ⁊ eq̄tatio nocēt eis qui complexionis sunt calide ⁊ sicce.s.totius corporis:⁊ pre/cipue circa renes ⁊ testiculos.

¶ Qꝫ si dispō fuerit ex calitate ⁊ corp⁹ nō fuerit extenuatū. dixit Ruff.vbi.s̄.vtat exercitio eq̄li ⁊ tardo:op3 eni moue ri ⁊ gressib⁹ mobilib⁹ ⁊ paucis vt nō euacuet in eis calitas ⁊ aer habitatiōis sue sit ad fritatē declinās ⁊ vētis exposit⁹ borealib⁹:⁊ ɔsil'e d3 esse regimē in alijs reb⁹ nō nālib⁹. Et qdā i eis ɔcedūt ex fructib⁹ citonia psica pruna ⁊ silia:⁊ ex carnib⁹ carnes agniuitule lactātis pdicis fasianos ⁊ pisces lapidosos sq̄mosos.¶ Dixit.A.cibi ɔuenietes calefactis sunt lac acetosū ⁊ pisces saliti ⁊ cali.exponūt qdā.i.pisces recētes actu cali comesti cū salemā actu pisces fridi nocēt ⁊ silr pisces saliti:⁊ ɔueniūt.dixit ipse.melōes ⁊ citruli cu cumeres ⁊ cucurbite ⁊ olera hu⁹ oia.s.sil ⁊ fridat:s3 expstit de hūidis aut q2 in eis est islatio aut q2 frida ⁊ sicca nocēt exsiccādo mām spmatis ac ēt vētositatis ⁊ exēplificādo de dictis olerib⁹ ɔuenietibus dixit.sicut lactuca ⁊ semē portu

lace:de qbus nõ vť cũ hẽant ꝓprietatẽ exficcãdi ſpma ⁊ no
cere coitui:vt in ſuis pꝫ cap̃. Uñ iſta ⁊ ſilia nõ valẽt q2 ad/
dãt in coitu ⁊ ſpmate:ſꝫ q2 corrigũt ⁊ alterãt caliſtatẽ exſic
cãtẽ ſpma ⁊ ſpm̃ iſlatiuũ reſoluẽteꝫ: ⁊ hoc mõ dñr addere
in ſpmate ⁊ ad coeundũ excitare. Et dixit.albumẽ oui eſt
eis plimi nutrimẽti multiplicãs ſpma.ſ.mõ ſupradicto:ac
ẽt cũ digerit̃ multiplicat ipſuꝫ via nutrimẽti. Et dixit.cere
bra aĩaliũ ⁊ ipſoꝝ medulle ⁊ cancer fluuialis ꝯferũt eis.ſ.
ambobus modis predictis. Dixit Alm̃.caro cãcri addit in
ſpmate. Dixit Aui.cibi medicinales ad calefactos ſunt vt
ſumat̃ lactis.lib.i.⁊ ꝓijciat̃ ſup ipſum tereniabini põdus
ʒ.xl.⁊ decoquant̃ donec inſpiſſet̃.ſ.aliq̃ꝫtulum ⁊ det̃ ꝯſue
tis bibere lac ex eo ad bibendũ cadus vnus.

¶ Qꝫ ſi cã fuerit frigus:tũc ꝯfert ei aer calidus ⁊ odores bo
ni ſumpti ex calis. Et dixit Aui.calefactio renũ ⁊ dorſi bo
na eſt in erectione. Dixit Aꝝ.⁊ ſcribit̃ xiº ꝯtiñ.ſic renes ⁊
veſica calefiũt calefactione pedum:iõq3 ſi fricabunt̃ pedes
cũ oleis calefactiuis excitabit̃ erectio veretri: cuius frica/
tio ⁊ inunctio cũ cal'a facta ſup alijs mẽbris ⁊ ſup dorſo ⁊
renibus ⁊ pectine ⁊ oleo ⁊ v̄ga ⁊ ꝯuenit motus moderatº
⁊ vigilia moderata ⁊ balneũ calefaciẽs ⁊ cibi calidi:preci/
pue carnes anſeꝝ ⁊ anatuꝫ ⁊ pulloꝝ colũbaꝝ ⁊ paſſeꝝ in
domibus nidificãtiũ ⁊ caſtrati iuuenis. Et oua ſorbilia cũ
ſpẽbus aleſanginis ⁊ allea paꝝ cocta ⁊ cepe ⁊ radix enule
⁊ ſeccacul. ⁊ iringoꝝ ⁊ paſtinace domeſtice ⁊ ſilueſtres ⁊
ius ciceꝝ rub.⁊ vinũ nouũ clarificatũ dulce ⁊ potẽs ꝯue/
nit iſrigidatis ſenibꝰ ⁊ decrepitis. ¶ Dixit Aui.ad iſrigi
datos opꝫ vt miſceant̃ lib.i.lactis.⁊.ʒ.x.cinamo.⁊ ꝯquaſ
ſent̃ ⁊ bibãt ex eo cadũ vnũ. Liber abſq3 auc. ſumãt in po
tu ꝑ triduũ de ſemine eruce ſilueſtris cũ butyro vaccio. Et
dixit. ℞.cepas acutas ⁊ iſunde eas ĩ lacte ⁊ modice cõprie
eas ĩ eo ⁊ d̃ ipſo lacte bibe ꝑ hebdõas:⁊ videbis mirabilia.

¶ Qꝫ ſi frigus fuerit cũ ſiccitate ꝯiũctũ ⁊ ꝓprie cũ corpus ex
tenuat̃ totũ regimen declinet ad calĩm ⁊ huᵐ exercitio mo
derato ⁊ ſomno moderato ⁊ accubitu ſup renibuſ in lecto
molli calefaciẽte. Dixit Aui.cibi ſint ex qbus fit ſanguis ⁊
in qbus eſt caliſtas ⁊ humiditas dñans. Dixit Haly.ſit regi
mẽ in diſpõne eis calefaciẽs ⁊ humectãs ĩ cibis ⁊ potibus.

¶ Qꝫ ſi defectio iſlationis fuerit in cã ⁊ ꝓceſſerit a caliſtate.
Dixit Aui.ſumant̃ in cibis ea in qbꝰ eſt iſrigidatio ⁊ inſla
tio:ſicut ſunt pira ⁊ mora ſeni ⁊ de ſemi.ſ.illa ꝯcta vel mo/
ra ſentita.i.ſentis ⁊ ſunt mora rubi ⁊ fabe ⁊ ſeruꝫ cũ lacte
acetoſo:iſta eñ ſunt frigida ⁊ iſlatiua. ¶ Et dixit.ſi in cã
fuerit calor mẽbroꝝ ſpmatis cũ ſupfluitate ꝯfert oẽ iſrigi
datiuũ:ſicut ſeꝝ.i.lac acetoſum vaccinũ ⁊ lac in quo eſt de
cocta portulaca ⁊ ꝯueniũt eis agnoꝝ carnes cocte cũ lactu
cis ⁊ ſpinacbijs. ¶ Et ſi priuatio iſlationis fuerit ex frigi/
do dent̃ cibaria ⁊ potus calefaciẽtes parati cũ ſpẽbus cali
dis aromaticis cũ qbus ſint mixta quedã ex eis que iſlãt.

¶ Et ſũmarie auctores vñr velle ꝙ in cibis ⁊ potibꝰ cuiuſ
cũq3 ſpẽi diminutionis coitus dẽat iueniri ꝑ ſe vel ꝑ accñs
vẽtoſitas iſlatiua:ſi qs bñ ꝯſiderat ſpãles eoꝝ intẽtiones.

¶ Dixit Joãnitius.res gñans ſpma ad coitũ iplendũ eſt il
la in qua aggregat̃ ꝙ ſit multi nutrimẽti.ſ.gñatiua vẽtoſi
tatis:⁊ cal'a ꝙ ſi in aliquo hec nõ aggregent̃ fiat cõpoſitio
eius cũ alio.v̄.g.fabe ſunt multi nutrimẽti ⁊ iſlatiue ſꝫ nõ
ſunt cal'e:vñ ſi cõponant̃ cũ carnibꝰ pinguibus hẽbũt oĩa
reqſita ad coitũ. Ait tñ Raſ.dico ꝙ comeſtio piſciũ eſt me
lior.ſ.q̃ꝫ fabaꝝ. Et ſubdit Joãnitius.q cognoſcit ꝙ pinea
eſt multi nutrimẽti ⁊ cal'a ⁊ nõ iſlat cognoſcit ꝙ idiget vt
cõponat̃ cũ rob.vue ⁊ ſilibus his que gñant vẽtoſitatẽ ⁊
cerebra ⁊ vitelli ouoꝝ ⁊ medulle oſſiũ idigẽt vt cõponant̃
cũ eis que calefaciũt. Et dixit.cicera hñt in ſe ꝓdictos tres
modos:ſunt eñ multi nutrimẽti iſlatiua ⁊ cal'a. Raſ.tñ di
xit.dico ꝙ nõ hꝫ ꝑfectã virtutẽ in eis. Et dixit Joãnitius.
bulbus ⁊ eruca maioris calefactionis ſunt q̃ꝫ rapa ⁊ inflãt:
ſꝫ ſunt minoris nutrimẽti:vñ minus gñant ſpma niſi ꝯiũ/
cta fuerint alteri:⁊ ſilr eſt paſtinaca ⁊ mẽta. Sed paſtinacã
maioris nutrimẽti eſt q̃ꝫ mẽta:⁊ ſilr porrũ ⁊ granũ viride
⁊ vua:⁊ ĩ vua eſt ſupfluitas humiditatis ⁊ nutrimẽtũ abũ
dãs ⁊ multa iſlatio:vñ in coitu hꝫ potentẽ actũ. Dixit Ori
baſ.q abũdãti coitu vtit̃ regat̃ regimine calefactiuo ⁊ hu
mectatiuo ⁊ ſint nutrimẽta calefaciẽtia ⁊ humectãtia groſ
ſa iſlãtia. Et ego laudo vuã multiplr mãducare:qñ hume
ctat ⁊ replet ſanguinẽ humiditate ⁊ vẽtoſitate que faciũt
ad erectionẽ. ¶ Et Aui.dixit.cibi ſint ĩ qbus eſt caliſtas ⁊
humiditas abũdãs in qbus eſt viſcoſitas ⁊ iſlatio ſpiſſitu
do. Et dixit Teguebil.ex ſeminibus.ſ.iſlatiuis in legumi
nibꝰ ⁊ eſt cibus factus cũ ſpẽbus.i.cinamomo cũ dictis ſe
minibus ⁊ ꝑmixtis cũ cepe ⁊ mẽta ⁊ porris ⁊ fenugreco ⁊
andachoca ⁊ eruca:iſta ꝯferũt qñ cũ debilitate eſſet frigidi
tas:q2 inflatiua ⁊ calida ⁊ multi nutrimẽti ſi digerantur.

¶ Qꝫ ſi in cã fuerit paucitas ſpmatis ⁊ quies eius ⁊ pauci/
tas mordicationis ipſius vti dẽnt rebꝰ multi nutrimẽti re
bus apiẽtibus ⁊ mouẽtibꝰ ſpma ⁊ dãtibus ei acuitatẽ exci
tãtẽ expulſiuã. ¶ Dixit Gal.7º de ſimplici medici.medici
ne ſpmatis ſumẽdo medicinã large ad cibũ ⁊ medicinã vel
ſaltẽ ꝓ cibis medicinalibꝰ. Alie ſunt gñantes ipſuꝫ:⁊ alie
ſunt ꝓuocãtes:⁊ medicine que ꝓuocãt ſpma ſunt ille que
faciũt apparere ſpma aggregatũ in ꝓfundo.ſ.apiẽdo mea
tus ⁊ mouẽdo ipſuꝫ verſus genitalia. Dixit eñ Gal.ꝙ ſũt
res que apiũt ⁊ eſt eius caliditas:ſed nõ deſiccãt. Et gñati/
ue ſpmatis ſunt res quaꝝ quedã ſunt ex eis que comedun
tur:⁊ quedã ſunt ex eis qbus medicat̃. Que aũt comedũ/
tur ſunt res que nutriunt̃ ⁊ digerunt̃: ⁊ ſunt in tota ſuba
ꝯuenientes. Et medicinis eſt omne qd̃ gñat ventoſitatem
⁊ eſt calide complexionis.

¶ Dieta v̄o in fa ta cã mẽbroꝝ pricipaliũ ⁊ deſeruiẽtiũ eis
opꝫ vt eligant̃ ex his que dicta ſunt in ipſoꝝ ſmonibꝰ pre
cedẽtibus approximãdo ea que ꝯueniũt diſpõnibꝰ eoꝝ fa
ciẽtibus ꝓuenire additionẽ in coitu. Dixit Filag.curari oꝫ
q ſtat ꝑ longũ tp̃s ⁊ nõ ꝑuenit ad virilitatẽ cũ exercitio mẽ
broꝝ iſerioꝝ ⁊ fricatione ipſoꝝ ⁊ fricatione inguinũ ⁊ illi
nitione veretri cũ attractiuis ⁊ cũ medicinis pũgitiuis. Li
ber abſq3 auct.cũ voluerit qs ire dormitũ lauare oꝫ pedes
in aq̃ cal'a ⁊ tenere eos in ea ꝑ horã:⁊ deinde deſiccare ⁊ in
ungere eos cũ oleo ſambucino. Et ſubdit Filag.vtat̃ vino
odorifero ⁊ fructibus pini ⁊ ſatirionis ⁊ vſu ꝑſonaꝝ pul/
cherrimaꝝ abſq3 vlla approximatione facta cũ eis dũ ꝑue/
niat ad potẽtẽ virilitatẽ. Dixit Raſ.cũ ꝯfortata fuerit ere/
ctio virge gradatim oꝫ vti coitu:hoc tñ ꝯuenit in reditu
ad coitũ ex oĩ cã diminuti õis coitus. Et ait Raſ.qñ aucto
res precipiũt remotiões a coitu dico nõ itelligemus de tp̃e
lõgo:ſicut qñ fit abſtinẽtia eius q vult ipſũ icidere penitꝰ.
ſed eo mõ quo ꝯgreget̃ ſperma ⁊ multiplicetur.

¶ Amplius quedã ex nocẽtibꝰ ĩ hac cura adducã:⁊ poſtea
q̃dã ex iuuãtibꝰ maxie cibis. Dixit Raſ.xiº ꝯti. iõ ꝯfirma
tũ eſt ꝙ balneũ ⁊ ſudatio mala ſũt apd̃ opꝰ luxurie:⁊ itel
lexit ĩ diſpõnibꝰ ĩ qbꝰ nociuũ eſt balneũ:ĩ multĳ eñ eſt iuua
tiuũ:eteñ diminuta coitu ex gñone cal'a pñt vti balneo aq̃
dulcis tẽpate:⁊ ſi fuerit cũ caliſtate hũiditas tũc balneis aq̃
miere ferree ꝯueniẽter balneant̃ ⁊ ĩ aqs termaticis exſicca
tiuis vt ſulfureis donec ipſoꝝ piguedo minuat̃:⁊ ſi nõ fue
rit pigues vti pñt balneis mieralibꝰ ⁊ artificialibꝰ nõ itẽſe
calefaciẽtibꝰ vt nõ deſtruãt iſlationẽ vẽtoſitatẽ reſoluẽdo:
ſꝫ mãm ⁊ vẽtoſitatẽ diſſoluãt:⁊ ſi cũ frigiditate fuerit hũi
ditas:tũc que ex balneis alumioſa ſunt ꝯueniẽter approxi
mant̃:⁊ iõ Aui.dixit.ꝯfortet̃ corpꝰ ex balneatiõibꝰ.ſ.ſm
neccitatem:⁊ ſilr ſm neccitatem.dixit Gilib. moderet̃ mora/
in eis. ¶ Liber abſq3 auctore.qui in coitu vult vti oꝫ vitã
re acetũ ⁊ olera:qñ alterãt appetitũ coitus. Fugiat̃.dicũt
qdam.potus aque frigide ẽt in calefactis:ſed ipſoꝝ potuſ
ſit lac loco vini:aut iulep factuꝫ cũ decoctione limaciaꝝ ⁊
ordei:aut vinũ multe cõmixtionis. Et alĳ bibãt vinũ groſ
ſum

Cõoma q multiplicãt lac augent spma preter agnũ castratum

sum rubeũ dulce vel ad dulcedinẽ decliue parũper limfatũ cũ aqua decocta simplici: vel cũ aqua decoctionis passulaꝝ ⁊ dactiloꝝ: ⁊ sit vinũ odoriseꝝ nõ antiquũ: necꝫ acutũ: sed nouũ: vel medij tpis ⁊ mixtũ ꝯuenit ẽt in hoc. Et dixit Simeon. supabundãtia potus vini ⁊ ꝓprie dulcis ⁊ boni ꝓprie nutrit luxuriã. Uinũ võ ponticũ vel pauciseꝝ vel antiquũ ⁊ subtile nocet. Et dixit Simeon. aq̃ in qua extinguitur ferrũ calefactũ si bibaꝛ nõ mollefiet inde veretꝝ: sed inseparabilr erigiꝛ ꝑ totã noctem. ¶ Dixit Theodoꝭ. sumẽdũ est in potu de aq̃ mellis nõ dispumati absꝫ aromatibꝰ: ⁊ tñ ponendũ est in ea modicũ de croco ꝑꝑ tincturaꝫ ad colorandũ ⁊ nõ coquaꝛ: ⁊ frequẽter dꝫ vti potu ipsius: qꝛ auget in erectione veretri ꝑ experientiaꝫ. Dixit Raꝭ. dico eo qꝛ inflat valde. Et scias ꝙ potus vini post cibos ⁊ medicinas: vbi ꝯuenit dꝫ esse plurimus. ¶ Dixit Gal. vbi supra. oẽ qd̃ multiplicat lac auget spma preter agnũ castrũ q multiplicat lac ⁊ diminuit spma. Dixit Ruf. semen aneti auget spma in luxuria si sumaꝛ cum sale ⁊ semine eruce. ¶ Dixit Hal. cui tẽperata est cõplexio triticũ dandũ est elixatum ⁊ agnoꝝ caro trita cum cicere ⁊ fabis. s. comedẽdo: ⁊ cũ qbus cõiter paranꝛ. s. ad tollendũ vẽtositatem ipsoꝝ ⁊ oua sorbilia: ⁊ sup qbus sal stincoꝝ sup pulverizabis. Dixit Azaraꝭ. testiculi galloꝝ oua iuuenũ gallinaꝝ que hẽant gallũ oua passeꝝ colũbaꝝ turtuꝝ ⁊ ꝑdicũ ⁊ oua struzonis. ¶ Dixit Sathar. augẽt in spmate abũdanter oua passeꝝ ⁊ oua pisciũ calida sunt solutiuũ fortissimũ. Dixit Sathar. ꝯuenit lac vaccinũ ⁊ comestio passeꝝ pinguiũ: oua võ ipsoꝝ sunt fortiora corporibus eoꝝ. Et dixit. coque medullã ossiũ cũ butyro vaccino ⁊ carnibus aromatizata ipsa cũ aromatibus ⁊ sumanꝛ: qm̃ ꝑfecte augẽt spma. Dixit Azaraꝭ. limacie ꝯferunt ⁊ racemi vue ⁊ ficus ⁊ napi rubee ⁊ pinee ⁊ semen lini ⁊ semen bõbacis. Et qdam ꝯcedũt nuces recẽtes. ¶ Et Rabi Moyꝭ. dixit. xxª partic. sparagi augẽt spma: ⁊ oua colũbaꝝ adiuuãt coitum adiutorio bono: ⁊ oĩa oua adiuuãt coitũ adiutorio bono: ⁊ maxime cognata cum cepis vel napis. Et oẽs testiculi aĩalium adiuuãt spma adiutorio manifesto: ⁊ caro ericij exsiccata trita ⁊ bibita opaꝛ ad multã erectionem virge. Et idẽ facit virga dãme specialitate quã hꝫ. Et dixit. frondes arboris gobayre excitant mulierez ad appetẽdum coitũ in tãtum ꝙ accidit eis sicut accidit catis que in vsu coitus clamant ⁊ letanꝛ ⁊ maxime flores eius. Dixit Paul. oĩs panis qui paraꝛ absꝫ fermento suscitat appetitus valde. ¶ Dixit Gloꝭ. panis similaceus mũdus ⁊ calidus melior est q̃ꝫ frigidus: ⁊ legumina cocta integra vel reducta in farinaꝫ cũ butyro multo: ⁊ dꝫ supaddi modicũ succi cepe. Dixit Azaraꝭ. panis cũ modico sale ⁊ modice fermẽtatus ⁊ pisces minuti calidi. ¶ Dixit Iuð. cibariũ pisciũ alloꝝ si sumiꝛ cũ cepis facit magnũ iuuamentũ in luxuria: sed expedit ꝙ calidũ sumaꝛ: nam si fuerit frigidũ non ꝯfert. ¶ Dixit Auic. in 2°. oĩs piscis recẽs comestus calidus auget in coitu: auellane ꝯdite cũ zuccaro ⁊ modico. ʒʒ. valẽt. Luzi. xiº ꝯtiñ. lingua passeris auget luxuriã. Et pomũ paradisi. i. maxime excitat luxuriã ⁊ alleuet bonũ est illi cui diminutũ est spma valde ⁊ ꝓprie datũ cũ butyro cocto ⁊ lacte ⁊ galãga auget in luxuria: ⁊. ʒʒ. ꝯditũ. Dixit Diasco. testiculus canis ⁊ est spẽs satirionis si retineꝛ in manibus excitat coitũ. ¶ Liber absꝫ auctore. ℞. lactis recẽtis rot. ij. ⁊ coque cũ pugillis duobus mãne dum ingrosseꝛ ad modũ mellis. doꝭ. ℥. i. ieiuno stõ: qm̃ erectionẽ facit donec ad nocumentũ erit: ⁊ dꝫ sũmi de eo post cibũ ẽt: mitigabiꝛ aũt erectio sequẽs ad ipsum cũ solatro ⁊ endiuia. Et dixit. da macilẽtis de lacte recenti cũ puluere cinamomi bñ triti ꝑ duos dies. Et dixit. ℞. gallũ in tpe veris ⁊ macta ipsum ⁊ de sale iple ⁊ suspẽde in vmbra donec desicceꝛ: deinde eiectis ossibus ⁊ pelle eius tere carnẽ eius ⁊ saltẽ ⁊ pone in vase vitreo retinẽdo penes te ⁊ penes necessitatez ⁊ sume de eo ad modũ grani tritici ⁊ plus modicere

videbis mirabilia. Ait Raꝭ. credo ꝙ hoc est potẽtiꝰ alio. Et dixit. ℞. gallinã pinguẽ ⁊ frange ꝑ mẽbra ⁊ pone cũ ea pugillũ vnũ ciceꝝ fractoꝝ ⁊ cepas albas. x. ⁊ modicũ salẽ decoque comede bibẽdo ius ipsius: ⁊ comede postea post cenã de mãna cocto cũ lacte: vt dictũ est. ¶ Paul. dixit. q ꝓponit in mẽte sua multiplicꝫ luxuria vti: hr̃e dꝫ in corpore suo supfluitatem nutrimẽti ex cibarijs abundãtis nutrimẽti ⁊ delectabilibus. Et dixit. ℞. lactis recẽtis ro: u. i. mãne granati rot. 5. ⁊ coque sup ignẽ lentũ donec sit ad modũ paste grosse: ⁊ sumendũ est de eo: qm̃ melius est alijs cõplexionẽ hñtibus calidã ⁊ siccã indigẽtibus aq̃. i. spmate. Castanee cocte cũ pullis colũbinis multũ operanꝛ ad coitũ: ⁊ cepe crudũ reddit spma plus pruritiuũ q̃ꝫ coctũ. Et testiculi oĩum auiũ que comeduntꝛ infusi in lacte calido sunt boni valde. ¶ Dixit Azaraꝭ. ℞. aque carnis. lib. i. succi cepe eruce. añ. ℥. iij. aque in qua bullierũt napi et cicera. lib. i. salis auꝛ. i. ʒʒ. piperis galãge et pipis lon. añ. ʒ. i. croci. ʒ. 5. terãtur ista et ligenꝛ in pãno lineo deinde oĩa coquãtur donec sit ꝯsumpta medietas: tũc extrahaꝛ pãnus et distẽperẽtur in eo q̃ttuor vitelli ouoꝝ et deponanꝛ ab igne anteq̃ꝫ durescãt et comedatur cũ medulla panis. Aliud delectabile. ℞. risum ablutũ et dimissum in lacte die ac nocte: deinde coquaꝛ in aq̃ et oleo vel sanguine galline: et postq̃ꝫ bullierit vno feruore apponaꝛ paulatine lac vsquequo sit decoctũ et supponatur de zuccaro. ¶ Dixit. A. multi repiuntur cibĩ q ab auctoribus absolute ponũtur ꝯferre in oĩ coitu intelligẽs qñ coitus esset nocitus a diminutione spmatis cũ frigiditate: de qbus meliores sunt. dixit ipse. ex carne edi pinguis masculi et carne ouia et cicere et cepe absꝫ frixione: frixio nãꝫ ꝓhibet ꝯfortationẽ carnis et multitudinẽ nutrimẽti eius eo ꝙ exsiccat humiditatẽ carnis. Alia lr̃a hꝫ absꝫ fixione. i. reseruatione post cocturã carniũ donec frigescãt: qm̃ talis reseruatio ꝓhibet ꝯfortationẽ ⁊c. ⁊ ista lr̃a reputaꝛ melior: claꝝ eni est ꝙ caro frigida nõ est sapida et ꝯfortatiua: sicut calida recẽter cocta: ⁊ et ꝑ ꝯñs est minoris nutrimẽti. Et dixit Alahememet. i. galmater: ⁊ si nõ alio saltẽ cũ almuri sunt boni: silr̃ galline et pulli colũbini pinguatĩ et ꝓprie alũdebes. De his aũt dixit Raꝭ. in diuiꝭ. pulli galline et pulli colũbini pingues et dactili ĩfusi in lacte: ex quo pꝫ ꝙ aliqñ debẽt sumi dactili infusi in lacte. Et oua sorbilia. dixit. A. pulverizata cũ cinamo. et pipe et galãga et sale stinci cũ nõ salsunꝛ: et ista pulverizatio spẽꝝ dꝫ referri ad ly. oua sorbilia et ad oĩa alia cibaria supius dcã. Et si affuerit frigus ĩ cã. dixit Aui. resiste frigori illicũ. ʒʒ. et pipe et macropipe et cinamo. et sisibus: et hoc si frigus fuerit magnuꝫ sic ꝙ eget calidioribꝰ spẽbus q̃ꝫ sint supradicte: et ꝓprie si fuerit tp̃s hiemale. Et de dictis cibis est cibus de napis de caulibꝰ et de bauchis siue pastinacis: et ꝓprie qñ bñ decocta fuerit caro eaꝝ: ex ipsis sunt cerebella paruaꝝ auiũ et butyꝝ et lac: et silr̃ cibus q sit de tritico cocto cũ multa aq̃ vsquequo fiat sicut puls et achechemet et risum cũ lacte ouino. Et dixit Aui. ꝯferũt in scð̃is mẽbibꝰ spargi et eruca porri et capita turdoꝝ et mẽta ꝓprie: ipsa eni ꝯfortat mẽbra spmatis valde: et vsus eius fortitudinẽ facit sup spma: ⁊ q̃re forte sit desideriũ coitus. In sequẽti võ capº laudauit mentã in cura vehemẽtie desiderij coitus et multitudinis spmatis: et sic vꝛ ꝙ ꝯferat ꝯ̃rijs dispõnibus: ⁊ qd̃ qdẽ nõ est incõueniẽs diuersimode operãdo. Mẽta eni calida est et sicca in nã sua: et sic de ꝑ se est siccatiua spmatis ⁊ valẽs in multitudine eius: ⁊ cũ hac nã hꝫ corrigere sanguinẽ in venis: vt suo patebit capº. Et ꝑ hoc remittit vehemẽtiã desiderij: ⁊ in ipsa est accñtalis humiditas gñatiua vẽtositatis qua facit virge erectionẽ excitantẽ ad desideriũ coitus. Sũt aũt q dicũt ꝙ in dictis textibus Aui. nõ est ꝯ̃rietas: ⁊ ꝙ mẽta ꝯfert ad coitum qñ cã diminutionis coitus est humiditas instꝛoꝝ spermatis relaxans ea a debita retẽtione ⁊ fixione spmatis in eis donec exeat spma ab eis

Cibus fa-
ciente ho
minē sine
cessatione
eē erectuz
⁊ multi sp
matis.

absq3 delectatione ⁊ ꝯcussu qui exitus spmatis pōt dici q-
dam modus ex uberātie eius in quo ponit̄ mēta ꝯferre cū
calefactione ⁊ desiccatione coꝝ instroꝝ: ⁊ sic ea fortificat
supra spma.i.retinet ita vt nō exeat sine delectatione ⁊ desi
derio ⁊ sic desideriū excitat ⁊ forte facit ad coitū qḋ prius
ꝑ delectationē erat sopitū. Et dixit Aui. de dictis cibis est
andacbora ⁊ est spēs trifolij ⁊ fenugrecū ⁊ de iulep bonis
est illud qḋ fit cū croco ⁊ silibus ⁊ lacte ⁊ aq̄ nucis indice
aq̄ ⁊ lacte ꝑ modū emulsionis trahere a medulla eius sicut
trahit̄ ab amigdalis. ¶ Dixit Azararius ꝙ in eisijs loco
nucis indice pñt poni alie nuces. Et ait. dixerūt qdam ꝙ il
le qui assiduat comestionem passeruz ⁊ bibit postea lac lo
co aque.s. ⁊ vini sine cessatione est erectus ⁊ multi sperma
tis. Et dixerūt. frigat̄ cepe cum butyro donec rubea fiat ⁊
dissoluat̄ in decoctione ⁊ frāgant̄ sup ea oua ⁊ comedat̄.
¶ Dixit Ras. xiº ꝯti. dico. ℞. pullos colūbaꝝ q cibati sūt
ciceribus fabis ⁊ fasceolis in toto nutrimēto coꝝ ⁊ macta
eos ⁊ incide ſm mēbra: deinde. ℞. ciceꝝ fractoꝝ ⁊ aqua ce
paꝝ ⁊ salis stinci dū salitam faciat ollā ⁊ pone in eis adipē
triū vel q̄ttuor pulloꝝ ad multiplicandū vētositatē ipsoꝝ
deinde infundat̄ in iure ipsoꝝ panis mūdus ⁊ comedat̄ ⁊
bibat̄ ius: ⁊ deinde bibat̄ sup ipsū de vino frequenter: aut
si remāserit ius aliqḋ ipsoꝝ misce cum eo vinum ⁊ bibat̄.
¶ Dixit Guil. ꝑ vsum inueni cibariū ꝯferens ēt senibus ⁊
decrepitis ⁊ excitāt bonā volūtatem coeūdi ⁊ recipiant̄ pi
sces parui ⁊ coquant̄ in oleo cōi ⁊ comedant̄ cū re que sic
fit. ℞. galāge piperis lon. cinamomi cardamomi. ʒʒ. nucis
indice croci stincoꝝ nō corruptoꝝ. añ. ʒ. iij. pineaꝝ fisticoꝝ
.i. auellanaꝝ dactil. passul. añ. ʒ. ij. pistētur oīa simul ꝑfecte
⁊ ꝯficiant̄ cū rob. vini ⁊ comedat̄ imediate post ꝯfectionē
coꝝ. Aliud eiusdem. coquant̄ castanee cū carnibus galli
naꝝ vel passeꝝ vltime: postea recipiātur ⁊ coquant̄ debilr̄
in lacte vaccino vel ouino ⁊ comedant̄ cū speciebus: sunt
enim mirabiles. Et dixit. vtat̄ querēs coitū successiue nūc
vno nūc alio: ex cibis predictis: ⁊ ꝯferūt iuscula ex capiti
bus colūbaꝝ decoctis ⁊ appositis vitellis ouoꝝ. ¶ Cibus
bonus faciēs ad coitū decoquant̄ testiculi aīaliuz ⁊ ꝓprie
galloꝝ ⁊ caro pipionuz ⁊ passeꝝ masculoꝝ simul cū pasti
nacis vel baucijs aut napis rapis vel yringis decoctione ꝑ
fecta: postea oīa pistent̄ optime: ⁊ iteꝝ ī brodio aliquo pin
gui carniū decoquātur cū lacte vaccino vel ouino: ⁊ cū to
tum coctuz fuerit supaddant̄ pinee ⁊ fistici ⁊ spēs: que sic
fiūt. ℞. seminis eruce ⁊ saturegie ⁊ salis stinci. añ. ʒ. ʒ. galā
ge. ʒʒ. cardamomi. añ. ℈. ij. ⁊ comedātur. ¶ Dixit Glosa
tor. ℞. cerebella passeꝝ ⁊ colūbaꝝ ⁊ aliaꝝ minutaꝝ auiuz
⁊ frigētur cū butyro ⁊ medullis cruris vituli vel alioꝝ aīa
lium ⁊ modico succo cepe: ⁊ cū cocta fuerint mittant̄ sup
cerebella vitelli ouoꝝ ⁊ penidie: ⁊ iteꝝ aliq̄ztulum deco
quātur ⁊ supponat̄ post hoc de sale stincoꝝ ⁊ de spēbus:
⁊ ꝯuenit cibus factus de lacte penidijs ⁊ succo cepe. añ. si
mul mixtis ⁊ decoctis. ¶ Et he sunt species que ꝯuenien
ter pñt poni sup cibarijs querentiū coituz. ℞. cardamomi
seminis eruce cinamomi. ʒʒ. añ. ʒ. ij. galāge pipis lō. añ. ʒ.
ʒ. croci. ℈. i. ¶ Et hic est sapor qui pōt coꝝ cibarijs adapta
ri. ℞. succi granatoꝝ dulciū ⁊ lactis extracti ꝑ emulsionez
auellanaꝝ vel pineaꝝ mixtaꝝ cū puluere seminis eruce ⁊
ꝓprie siluestris ⁊ pauco. ʒʒ. ¶ Et parētur vtplurimū cibi
elixi vel assi ⁊ non frixi qm̄ frixura: vt dictū est ciboꝝ mi
nuit nutrimētum. ¶ Et coitū querētes moderate cibis re
pleant̄ ne excedat q̄ntitas ipsoꝝ potētia digestiue virtutis.
¶ Et dixit Hal. in facta ex paucitate spmatis sequente ad
eiones non semel det̄ cibus: sed paulatim partiat̄. Et est
semꝑ diligēter attēdendū ne ex regimine supradicto venia
tur ad opilōes seu ad multe colere gnōnem ⁊ sic ad inflā
mationē ⁊ febres: quare nō opz vt fiat oīmoda ꝯtinuatio
in eo. Sed aliqñ dimittat̄ cum sufficiente interpollatione
in qua si qd lesiuū gñatuz fuerit in corpore corrigat̄ ⁊ abij

ciat̄: deinde si volūtas affuerit seq ipsū fiat ad ipsū reditus.

Cura vero diminutionis coitus ꝑ potionez ꝑficit̄
cū medicinis que excitāt ad libidinez si
ue cū qualitate sua siue cū ꝓprietate sua. Et sunt ex eis am
babus: quedā simplices: ⁊ quedaz cōposite. Et que excitāt
libidinem cū qualitate: quedā implēt nām gñaleīn modo
supius dicto: ⁊ quedā specialem particulares causas amo
uēdo. Et que curāt curatione gñali sunt quecūq3 spma cō
mouēt ⁊ versus genitalia dirigūt: que vētositatez multipli
cāt: aut nām in vētositatem resoluūt: ⁊ que vētositates ver
sus genitalia mouēt: ⁊ virge inflationez faciūt: ⁊ que nām
pruritiuā reddūt: ⁊ que in coitu delectationē augēt: ⁊ pñt
ab intus ⁊ ab extra approximari. Et que approximant̄ ab
intus: alie ꝑ os sumūtur: ⁊ alia ꝑ clystere mittūtur: aut sup
ponūtur. ¶ Et medicine qdem simplices ad coitū valētes
sunt nux muscata galāga semē bulbi. Dicūt qdam cepe ca
nini ⁊ semen eruce viride: ⁊ maxime eruce agrestis sumptū
⁊ ꝓprie cū bibit̄ post ipsum sapa ⁊ arnaglosa in excitādo
coitū hz ꝓprietatem ⁊ auget sperma ⁊ fe. delectabilis. Co
stus potatus cū vino ⁊ melle coitū excitat. Et semen vitice
bibitū cū rob vini. Et succus mēte comedat̄ cū vitello oui.
¶ Dixerūt Dias. ⁊ Chiran. ꝙ si qs radicem supiorem gla
dioli sagittalis tritā dederit alicui in potu cū vino ad vene
rem eriget: inferior vō ꝯtrium faciet. Dixit Sera. cū bibit̄
ex gariof. ʒ. ʒ. cū lacte in ieiunio corroborat potentiā. i. coi
tus. Dixit Gal. 8º de simplici medici. radix maior testiculo
rū canis multā hz humiditatem supfluaz ⁊ vētosam: ⁊ ꝓ
ptera venerea ꝓuocat bibita: minor vō eius radix nō soluz
ꝓuocat ad operandū ꝯtrium: detinet eniz ⁊ ꝓhibet ab eis.
¶ Dixit Aui. medicine singulares ad coitū sunt ex semini
bus qdem semen napi ⁊ caulis ⁊ vitice lupini ⁊ eruce ⁊ al
cherua ⁊ baucie ⁊ mēte ⁊ sparagi ⁊ rasani ⁊ artetice ⁊ api
⁊ melonis ⁊ petroselini ⁊ cordumeni ⁊ lini ⁊ sisamini ⁊ al
calcula ⁊ macropiperis ⁊ semen eil bāge. i. cardamomi mi
noris ⁊ grana arasced. ⁊ grana ben. ⁊ oleū eius et alchicbil
et grana azalē. ⁊ fenugreci et ꝓprie decocti cū melle et po
stea exsiccati. Grana vō sunt sicut cicer ⁊ fabe ⁊ faseoli ⁊
que sunt eis silia. Cortices aūt sunt sicut cinamomū ⁊ ma
cis ⁊ alase ⁊ talisasar. Et medulle sunt sicut pinee lingua
auis ⁊ grana viridia ⁊ alchichil ⁊ fistici ⁊ auellane. Et gū
mi sunt sicut dragagantū ⁊ assa: qm̄ ipsa inflat validemam
cū infirmus bibit ex ea aut̄. i. cū vino magnificat̄ eius iu
uamentū. Et radices sunt sicut radices aluf. ⁊ ben. ⁊ zedoa
ria ⁊ costus dulcis ⁊ testiculus vulpis: nā ipse est fortis in
erectione ⁊ sparagi ⁊ radix cardi ⁊ cepe ꝓprie assatuz ⁊ sqil
la ⁊ secaccul ⁊. ʒʒ: ⁊ ꝓprie ambo ꝯdita ⁊ galāge ⁊ piretrū
⁊ radix asecb. ⁊ assari. ¶ Et de compositis vtilis est ꝙ re
cipiat̄ de semine lini pars. i. ʒ. ⁊ ꝯficiat̄ cū melle aut ipsius
puluis cū vitello oui sorbeat̄ ⁊ libidinē auget ⁊ spma. Et
qñ sumit̄ oī die de pasta ꝯfecta ex pineis ꝯtritis cū passu.
enucleatis ⁊ bibit̄ post ipsū vinū dulce est vtile: aut sumit̄
postea ꝯfecta cū granis pinee cū zucc. melle ⁊. ʒʒ. ⁊ fit dos.
eius a. ʒ. ij. vsq3. vj. ʒ. cū vino dulci. ¶ Dixit lib absq3 auc.
sumat̄ aq̄ de cepis rot. i. ⁊ misceat̄ cū rot. ʒ. mellis ⁊ deco
quat̄ ad ꝯsūptionē aq̄ ⁊ cepaꝝ ⁊ sumat̄ ex eo qñ itur dor
mitū ad modū. ʒ. i. Et dixit. ℞. annualis pinguis caput ⁊
pedes ⁊ latus dextꝝ ⁊ ꝯstringe ea vehemēter ⁊ pone ī vase
figuli vel eneo stānato ⁊ cū eis misce de frumēto fracto. ʒ.
50. ⁊ ciceꝝ fractoꝝ. ʒ. 30. ⁊ ciceris imparoris recētis. ʒ. 30.
cartami fracti ⁊ fenugreci. añ. ʒ. x. seminū aneti pastinace
cepaꝝ poroꝝ vitice eruce ⁊ trifolij. añ. ʒ. vij. pastinace silue
stris. ʒ. x. seminis apij amicos ⁊ satirionis. añ. ʒ. iij. coquan
tur cū rot. i. ʒ. aque donec coquat̄ caput hī ⁊ liquefiat: de
inde agitet̄ bene ⁊ colet̄. Et. ℞. bulus iuris rotul. ʒ. ⁊ pin
guedinis iuris ipsius rotul. i. tertiam nucum dheirini gra
noꝝ viridium ⁊ olei muscelini. añ. ʒ. x. mellis. ʒ. i. ʒ. butyri
ʒ. ⁊ clysterizetur. ¶ Dixit Ras. hoc est electuarium me
dullarum

Medicine
simplices
tue sumē
de per os
ad coitū.

Medicine
cōposite q
os sumūt
de ad coi
tum.

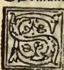
dullaꝝ ad augendum in luxuria. ℞.amig.auellanaꝝ fiſti/
coꝝ nucis indice excorticate fructus pini granoꝝ chichil
granoꝝ ſelē viridiū.aā.par.i.neramiſch.piperis longi.ʒʒ.
partis vnius.vj.penidoꝝ ſatri.i.electoꝝ in q̄ʒtitate in qua
diſtemperari oīa pſſit:⁊ ſumēdum eſt de eo quolibet die ad
modū oui:⁊ bibēdum eſt poſt ipſuʒ de lacte in quo infun
danť dactili.¶ Elm bonū ⁊ vtile. ℞.pineaꝝ fiſticoꝝ auel
lanaꝝ. aā.ʒ.i.⁊.ʒ.granoꝝ cocti caudaꝝ ſtinci cerebelloꝝ
paſſeꝝ maſculoꝝ.aā.ʒ.iij.radicū ſatirionis recentis ſub ci
neribus coctaꝝ ⁊ mundataꝝ.ʒ.iiij.penidioꝝ butyri recen/
tis. aā.ʒ.iij. teſticuloꝝ verris vel arietis aſſatoꝝ numero
duos vel plures:⁊ oīa in mortario teranť ſigillatim:poſtea
cū butyro incorporenť:deinde ꝓijciať ſuꝑ ipſa zuccari al/
bi.lib.i.ʒ.⁊ ſit zuccaꝝ diſſolutū in brodio pingui pipionū
in quo baucie ſint decocte:⁊ poſtea ſit dictū zuccaꝝ ad ſuf
ficiētiam decoctū:⁊ cū eo bene incorporenť oīa:⁊ cū tepe
re inceperit ſupponať puluis:qui ſic fit. ℞.ſeminis eruce
ſiluestris floꝝ palmaꝝ ⁊.ʒʒ.albi.aā.ʒ.iiij.galāge cardamo
mi.aā.ʒ.ʒ.cinamomi ſeminis napi ⁊ ſeminis cepaꝝ.aā.ʒ.
i.¶ Liber abſq auctore.coquať mel anacardoꝝ cū melle
apum ⁊ butyro vaccino dum inſpiſſeť ⁊ miſceanť abſq
ebullitione:⁊ ſumať ex eo ad modū ciceris penes dormi/
tumq̄ꝫ excitat luxuriam tota nocte:⁊ eſt mirabile valde.
Et Aui.de hoc dixit.℞.mellis anacardi ⁊ mellis apum ⁊
butyri vaccini.aā.partes equales ferueant:⁊ bibať ex eo
qḋ tolerat ex eo in vino. Eſt eniʒ mirabile.dicūt q̄dam ma
gis ad infrigidatos.¶ Elm gloſatoꝝ.℞.caudaꝝ ſtinci.ʒ.
i.ʒ.ſeminis napi ⁊ baucie ⁊ cepe albi dulcis ⁊ vrtice ⁊ eru
ce.aā.ʒ.i.triuʒ pipeꝝ.aā.ʒ.v.piretri.ʒ.x.lingue auis.ʒ.vi.
cerebelloꝝ paſſeꝝ.ʒ.iiij.teſticuloꝝ galloꝝ.ʒ.i.pineaꝝ.ʒ.i.
ʒ.ꝯficianť cū butyro ⁊ melle. ¶ Aliud.℞.ſatirionū viri/
diū radicis baucie pineaꝝ.aā.ʒ.iʒ.ʒʒ.aniſi ſeminis eruce
ʒ.xij.ʒ.caudaꝝ ſtinci cinamomi ſeminis bulbi. aā.ʒ.v.mu
ſci grana.xv.ꝯficianť ſic:radices optime ablutas inciſas ⁊
tritas cū melle decoque:deinde caudas ſtinci ⁊ ſemen bul
bi:nōdum tn̄ bene facta decoctione adde:⁊ ab igne depoſi
tis ceteraꝝ ſpecieꝝ puluerem ſuꝑmitte ⁊ bene ⁊ diu ꝑmi/
ſce ⁊ in vaſe vitreo recōde doſ.ʒ.i.mane ⁊ ſero cum ꝯdito
vel carneo.¶ Sirupꝰ vel iulep ꝯueniēs.℞.yringoꝝ paſti
nace ⁊ eruce pineaꝝ dactiloꝝ ⁊ caricaꝝ ⁊ teſticuloꝝ vul/
pis.aā.ʒ.ij.ꝯquaſſentur ⁊ decoquanť ⁊ colenť:⁊ addito
melle vel zuccaro fiat iulep aromatizatū cū muſco. ¶ Ra
ſis xiº ꝯti.℞.ſeminis cepaꝝ albaꝝ teſticuloꝝ vulpis cere
belloꝝ paſſeꝝ floꝝ palme thuris maſculi.aā.ʒ.ij.informē
tur pilule cū aqua calida in modum ciceris ⁊ denť.v.aut
vi.⁊ nō plures:q2 mulieꝫ ſub viro deficeret. Et poſuerunt
has pillulas Silib.⁊ Gloſator ⁊ ēt Gentilis:⁊ dixerūt lo
co palmaꝝ poni ſemen eruce ſilueſtris.¶ Dixit Chiranus
℞.ſeminis eruce.ʒ.iiij.piperis.ʒ.i.ꝯfice cū melle:⁊ ſi quis
iam ſit ꝓuecte etatis ⁊ habeat membꝝ diſſolutū.℞.ſemi/
nis eruce.ʒ.xvi.cimini.ʒ.viij.piperis longi.ʒ.iiij.ſeminis
portulace.ʒ.ij.tere ⁊ ꝯfice cū melle:⁊ deť mane ⁊ ſero:eſt
enim incōparabile.¶ De approximādis aūt ab intus per
inferius:dixit Hal.clyſtere qḋ venereuʒ auget appetitum.
℞.caput ⁊ pedes pecudū ⁊ teſtes ⁊ nucam edoꝝ ⁊ ciceꝝ ⁊
tritici ⁊ ꝯſoꝝ.aā.ʒ.xx.aneti blitis eruce mente.aā.M.i.ſe
lic in ſubinciſi.ʒ.xx.nucleoꝝ nucum ⁊ ficuū. aā.nuº.x.co/
que oīa cuʒ lib.xij.aque donec ad ʒᵃᵐ redeat:⁊ tolle ex ea
lib.i.⁊ olei ſiſamini recētis ⁊ butyri vaccini. aā.ʒ.ij.⁊ olei
baucie ⁊ lilioꝝ.aā.ʒ.ʒ.⁊ muſci obulum.ʒ.ꝯfert enim hoc
infrigidatis.¶ Aliud eiuſdeꝫ qḋ ꝯfert calefactis.℞.caꝑ.
ouis ⁊ pedes ⁊ latus dextꝝ ⁊ citrullos ⁊ cucumeres cucur
bitam ⁊ altea ⁊ ordeuʒ expoliatū ⁊ ſparagos virides ⁊ fur
fur ſimule ⁊ galline adipem ⁊ anatis ⁊ in aqua fortiter de
coque:⁊ adde butyꝝ vaccinū ⁊ oleuʒ viol.⁊ vtere hoc cly
ſteri tribus diebus mane ⁊ ſero.¶ Clyſtere Gloſatoꝝ.℞.
iuris capitis paſſeꝝ ⁊ pulloꝝ columboꝝ ⁊ teſticuloꝝ arie
tum.lib.i.ʒ.⁊ clyſterizeť.¶ Aliud qḋ eſt vtile.℞.teſticu/
loꝝ arietum ⁊ capitū paſſeꝝ ⁊ pipionum ⁊ adipis renū pe
cudis ⁊ carnis eaꝝ ⁊ nuce edi.aā.lib.i.ꝯtundanť ⁊ deco/
quanť in aqua ſufficiēti ⁊ recipiať ex ea lib.i.olei ſiſamini
recentis ⁊ olei nucis.aā.ʒ.ʒ.⁊ butyri recentis.ʒ.ij.⁊ lactis
ouini.lib.ʒ.⁊ iteꝝ decoquať donec ingroſſeſcat ⁊ clyſteri/
zeť.⁊ clyſtere dꝫ fieri ad aſſellationem ꝯſuetā vt diu tenea
tur:fiat tn̄ in ieiunio.¶ De approximandis tn̄ ab extra.di
xit Rabi.ingredi dꝫ balneū:aut ponať in calida aqua per
horā:deinde tere pireꝝ ⁊ euforbium bene ⁊ miſcendo cū
eis modicū muſci diſſolute in oleo ſambucino:⁊ vnctio cū
eo fiat in volis manuū ⁊ pedū ⁊ teſticulis ⁊ pectine:q̄ꝫ po
tenter facit ⁊ expertum eſt:⁊ dꝫ fieri poſt nutrimēta bona ⁊
clyſteria vtilia. Ait Raſ. dico ꝙ dꝫ clyſterizari pluries ⁊
comedere id qḋ excitat luxuriā ⁊ plures dies abſtinēdo ſe
a coitu:deinde fiat inūctio cū predictis.¶ Ait liber abſq
auctore nō eſt res ita ꝑfecta in erectione veretri ſicut inun/
ctio eius ⁊ preputij ipſius ⁊ partiū adiacētium ei cū eo qḋ
pūgit:ſicut cū baurach ⁊ melle ⁊ piretro oleis calidis bul
liať ſinaꝑ.in oleo ⁊ cū eo inūctio fiat ⁊ erigiť valde.¶ Di
xit Alb.q̄n caput virge inungiť cū balſamo diſtemperato
ꝓcreat multū appetitum coeūdi ⁊ facit cito ſꝑma exire. Et
dixit aliud.ſ.ſi muſcus cū vino diſtempereť ⁊ cū eo renes
inunganť potēter facit ad coitū. Et dixit. ℞.euforbij ⁊ pi
retri.aā.ʒ.i.coque in tribus rotulis aque ad ꝯſumptioneʒ
⁊ cū eo vnge ⁊ erectio nō ceſſabit.Formice ⁊ oua eaꝝ ⁊ ꝓ/
prie que tendūt ad citrinitatem bulliant cū oleo in vaſe vi
treato in furno:deinde apponatur puluis ſeminis cepe ⁊
eruce ⁊ euforbiū ⁊ caſtoreū ⁊ addita cera fiat vnguentū cū
quo genitalia inunganť.¶ Dixit Iuď.piretri.ʒ.ij.cinamo
mi.ʒ.i.euforbij.ʒ.ʒ.teranť valde cū.ʒ.i.olei ſambucini ſini
⁊ cuʒ ea vngať vereꝝ teſticuli peritoneon ⁊ pars inferior
pedū ⁊ fiat fricatio cū eo vehemēter valde donec locus ru
beat exinde.¶ Dixit itaq Aui.que liniunť abſtergēdo.ſ.
fricādo illinari debent donec ſubintrent ⁊ fricatio iuuet ei
in calefaciēdo ⁊ attrahēdo.Dixit tn̄ Hal.illine cū lilij oleo
⁊ narciſci ⁊ cheiri ⁊ coſti iuxta frigiditatis magnitudineʒ
⁊ debilitatē:ſed calefactos illine cū oleo viol. vel nenufari
no.¶ Et ad calefactos ꝯfert qḋ dixit Silib.ſ.ꝙ vnganť
⁊ genitalia cū ſucco ſempuiue:de quo dixit ꝙ coitum ꝯfor
tat ⁊ delectationem mulieribus preſtat in coeundo.¶ Di
xit Raſ.xiº ꝯti.cauda cerui ſicut eſt preter pilos lōgos qui
ſunt in ea cōburať ⁊ cinis eius diſtempereť cū vino poten
ti ⁊ cuʒ illo illinianť genitalia facit in erectione veretri ſic
ꝙ in fortitudine eius erit nociuum.¶ Dixit Aui.ʒ.ʒ.pire
tri miſceanť cū oleo ſambucino bono:⁊ q̄nq miſceť cum
eo euforbiuʒ ⁊ muſcus ⁊ vngať cum eo virga alhagent.i.
burſa teſticuloꝝ ⁊ que ſequunť eam vt peritoneon pecten
femora anche ⁊ renes.¶ Silib.liquefiat aſſungia vulpina
⁊ ea liquefacta miſceať cū ſucco eruce in equali q̄ʒtitate ⁊
bulliāt cū eis teſticuli vulpis vſq ad diſſolōneʒ ⁊ ſucci cō
ſumptionē ⁊ coleť ⁊ admiſceať colature cera:⁊ ea liq̄facta
deponať ab igne ⁊ ponať puluis factus de ſemine cepe al
bi ⁊ eruce ⁊ baccis lauri ⁊ inūgat ex eo ſuꝑ renes ⁊ virilia.
¶ Inūctio vtilis.℞.olei iringoꝝ olei raſani. aā.ʒ.iiij.olei
ſinapis.ʒ.vi.miſceanť in vaſe vitreo ⁊ in eo apponanť for
mice citrine que ponderēt.ʒ.ʒ.⁊ claudať os vaſis ⁊ ponať
ſub ſole p.x.dies:⁊ de iſta inūctione inūganť virilia:⁊ q̄ ſūt
in remotione eius a ſole addunt paꝝ muſci ⁊ eſt efficatior.
¶ Et multū facit ad erectioneʒ ⁊ deſideriū inūctio cū felle
verris vel tauri.Dixit Simeon.ſupponať ſieť de pinguedi
ne aſini:q̄ꝫ mirabile erit:aut ſupponať bōbix inūctus in
oleo muſcelino vel alio calo.Or ſi diminutio fiat vitio ꝑn
cipaliū reganť ꝑncipalia:ſicut ipſoꝝ diſpō regrit.Dix̄ Aa
ron.diamuſcus erit bonus ei. Et ſi fuerit ex mollificᵉ dige
rať mā ⁊ purgeť:deinde exiccatio fiat cū ab itus ſumptis
⁊ ab extra approxiatis.Dixit Tab.ꝯfert ei inūctio facta ex

oleo sinapis. Dixit Ras. dico ꝙ oleum ciperi duꝝ facit veretꝝ iunctū. ¶ De valētibus in a ꝓprietate. dixit Ras. xi° ꝯti. qui ligauerit fel vrsi sup femur dextꝝ poterit coire quoties voluerit ⁊ nō nocebit ei. Et dixit. veretꝝ cerui aut testiculi si desiccanť ⁊ teranť ⁊ bibanť erigent veretꝝ valde. Si supposueris capiti mulieris dormientis lanam in qua de sanguine vespertilionis collectū fuerit excitabiť ipsa libido. ¶ Liber absq̃ auctore. veretꝝ tauri macilēti desicca ⁊ tere illud: ⁊ modicū de puluere eius pone in ouo sorbili: ⁊ da: qm̄ negociū eius erit mirabile valde. Lapis exelenos quī est lapis speciosus cū quo aurifices limpidant auꝝ bibitus cū aqua vel vino in tantū fortificat coitū ꝙ hō fatigať eo. Lapis galli portatus venerē excitat multū: ⁊ galanga in ore retēta facit ad erectionem. ¶ Et cura ad defectionem coitus ꝓueniētem ex maleficio est tyriaca sumpta cū succo ipericon. Et ipericon emplastreť renibus: qm̄ vt dicunt maleficia soluit. Et vide in Constātino in pātegni de his quī cū vxoribus coire non possunt: sicut vidi in dño Honorato honorabili fundoꝝ comiti.

De his q̄ valēt a ꝓprietate ad coitum.

Cura defectus potentie ex maleficio.

¶ De multitudine desiderij coitus. Cap. vij.

Atiriasis dixit Silib. dť a satiris diis infernalibus ꝯnis. s. in libidinem excitandā in hoībus: vel dť a saltu: vel a saturitate. Et ab Auic. dť multitudo desiderij coitus: est enim ꝯcupiscentia libidinis magna cum executione coitus. ¶ Est ⁊ duplex: vna que ꝓuenit ex virtute forti ⁊ sana in corpore robusto cū multa mā spermatica: ⁊ ista inter egritudines nō numerať inam q̃uis si ĩis multitudo desiderij in aliquo corpore existēs foret in ipso egritudo ꝯsternēs virtutes eius: in corpore tñ robusto sane virtutis virtutes eius non deijcit. Et ideo dixit Aui. ꝙ qñ est cum fortitudine virtutis ⁊ sanguineitate. i. cōplexione sanguinea calida ⁊ humida. i. cū virtute sanguifica forti gñatiua multi sanguinis ⁊ sanitate cōplexionis ⁊ adolescētia etatis absq̃ successione debilitatis non est necium vt occupatio sit in regimine eius ⁊ ꝯfricatione ipsius. i. diminutione vel abscisione ipsius: qm̄ fractio eius in tali dispōne atteriť: aut vt dicit lr̄a. extra inueterat cōplexionem ⁊ destruit virtutē pp̄ sui nocumenti vehementiā. Scias enim. dixit Auic. ꝙ gñō spermatis ꝯfortat corpus ⁊ cor: ⁊ paruitas gñonis eius corrūpit calorem: ⁊ debilitat memoriā ⁊ intellectū: ⁊ intellexit ꝑ gñonis spermatis multiplicationē eius ꝯueniētem. Et per paruitatē gñonis eius paucam gñonem respectu supflue electionis eius. Supflua enim eius emissio debilitat ⁊ corrūpit colorem ⁊c. Uel ꝑ gñonem intellexit ꝓhibitionem ꝯuersionis mãe in sperma: etenim multi sunt qui stulte curāt ⁊ applicāt res frigidas ⁊ stipticas renibus ⁊ genitalibus: ⁊ sic ꝓhibent attractionem mãe nutrimētalis supflue ad ea que non trāsit in sperma: nec expelliť: ⁊ retenta corrumpit calorem nālem: inmo ⁊ perducit ad infrigidationē corporis totius ⁊ debilitat memoriā cū humiditate supflua: ⁊ debilitat intellectū ingrossando ⁊ ꝑturbando spiritū aialem: ⁊ sic ēt debilitat oēs alias virtutes. Alia species est predicte opposita: ⁊ est illa ad quā succedit virtutum debilitas: ⁊ est illa que ab auctoribus inter egritudines nominatur: q̃uis in se ꝯfirmata est accidens.

De causis huius dispōnis dictum est supra ꝙ sunt gñaľr opposite cause diminutionis coitus. In speciali tñ. dixit Gale. 6° de interio. ⁊ poniť sic xi° ꝯti. cū meatus spermatis sunt fortiores excitať eis passio: qm̄ dimittiť coitus in maiori parte coitus: gñat enim hāc passionē sperma aggregatū in corpore abundās ⁊ supfluitas sanguinis nō fuerit ꝯsumpta: per exercitiū ⁊ eūonem excitabiť in ea hec passio. Et dixit. qbusdam accidit ex vētositate inflatiua: ⁊ qbusdam accidit ex aptione orificioꝝ arteriaꝝ ipsoꝝ: vni ergo coꝝ ꝯtingit eo ꝙ a coitu diu se abstinuit nō habens hoc in ꝯsuetudine. Alij vō qm̄ manducauit cibos calidos ⁊ acutos: qbusdam vō q: femora sua cā itineris duobus mēsibus hebeserunt non hūtes hoc in vsu. Unñ cognouimus ora arteriaꝝ istaꝝ apta fuisse: qbusdam vō pp̄ acrimina ciboꝝ ⁊ alijs pp̄ inflatiuam vētositatē inordinate ⁊ impetuose ad genitalia eūtem. Sed ⁊ medicina veretꝝ extendēs erigens ex impōne quorūdā inter testiculos ⁊ anū: ⁊ vt sup femoribus vētositatem faciētium fit ⁊ non solū medicine. Sed ⁊ qdam cibi multam generāt spmatis q̃titatem ⁊ augēt ⁊ coitum suscitāt. Ideoq̃ quī abstinēt se a coitu cadēt in priapismū si multū sperma habuerint. Si tñ magis ꝯuenit eis qui de coitus cogitatione sic liberi non sunt veluti qui diu assuefecerūt castitati ⁊ in venerabili firmanť religione. Sed si illi coitū imaginanť: sicut si aliqō videāt: in hanc coguť passionem incidere: sicut de hoc nō cogitātibus sunt opposita. ¶ Dixit Ras. in diuiś. fit pp̄ multitudinem sanguinis: ⁊ fit acuitate eius: ⁊ fit ex multitudine humiditatū preparataꝝ vt fiāt sperma: que. s. nōdum receperūt formam spermatis ⁊ sube densitatem. ¶ Dixit Hipo. 6° epydi. ⁊ poniť xi° ꝯti. sic in maiori parte illi qui laborāt passione mirachia inflatiua hñt appetitū in luxuria vehementē. ¶ Dixit Aui. eius cā est aut multiplicatio spermatis in corpore: aut est ipsius acuitas ⁊ pruriginositas stimulās expulsiuā sed expellendū: dato ꝙ in corpore q̃titas spermatis nō exuberet: aut fit pp̄ fortitudinē mēbroꝝ spermatis que sunt fortiora valde in attrahēdo mām ad se: q̃uis sit in corpore indigentia eius: sicut accidit vt creenť quedam mēbra fortiora alijs: aut fit pp̄ borbor in vasis spermaticis: ⁊ sicut accidit in mulieribus qbusdā pruritus in ore matricis ab humore aliquo pruriginoso illuc fluēte vel fluxo: quare nō quiescit in eis desideriū coitus: aut cā eius est multitudo inflationis. s. in inferioribus vētris: ⁊ pp̄ hoc qñq̃ accidit ex pruritu quī non facit dolorē in viris ⁊ mulieribus coartatio vehemēs ⁊ ꝯcitatio vehemens ad coitū. Alia lr̄a hʒ ex rugitu: ⁊ est melior ⁊ ꝯsonat verbis dictis in precedēti ca°. ⁊ exponiť ex rugitu. i. inflatione vētris non faciēte dolorē: q: si faceret dolorem non incitaret ad coitū: sed distraheret ab eo. ¶ Dicūt qdam ex ꝓprietate inducūt hanc passionē: sicut est comestio stincoꝝ ⁊ sumiris stellionis ⁊ reliqua que cū ꝓprietate dicta sunt ꝯuenire diminutioni coitus: ⁊ pōt qs reducere has causas ad primitiuas añtes ⁊ ꝯiunctas.

Signa gñis nota hñr narratione. ¶ Signa specieꝝ. dixit Aui. figura virtutis sane ⁊ signa repletionis nō sunt tibi occulta: q: habita sunt in locis suis. Et ex eis sunt. dixit Ras. in diuiś. fortitudo virtutū corporis ⁊ rubedo coloris ⁊ paucitas debilitatis sup multitudinem coitus ⁊ pollutionis. ¶ Et cū nō est ex virtute sanā. dixit Ras. signa sunt q: debilitat hoiem: ⁊ si fuerit ex acuitate spmatis erectiō ꝯtinua vel frequēs erit: ⁊ totius corporis rubedo cū caliditate ꝯtinuū desideriū cū furore ad coitum cū inflatione faciei ⁊ oculoꝝ. Et dixit Ras. emittiť spma cū velocitate ⁊ mordicatione ⁊ nocumēto: ⁊ aduenit cū eo adustio in vrina. ¶ Dixit Auic. signa eius sunt ꝙ egrediť sperma velociter cū acuitate ⁊ adustione. s. q: sentiť ardor in exitu vrine: vel facit accidere in vrina adustionē. i. in vrinali signū adustionis: q: in ipso apparēt arenule aduste vel res sicut cinis. Et seqtur ipsum. dixit Aui. sepius debilitas: imo in ipsius emissione patientes percipit debilitatem.

¶ Signa multitudinis spmatis solius. s. eueniētis pp̄ vasorū spmatis fortitudinē. Dixit Aui. sunt vt nō sit in corpe ꝯ dispōnib⁹ v̄tutis. s. fortis ⁊ multitudinis spmatꝭ vel sanguinis de quo fit eurādū: ⁊ fortasse est cū eo debilitas. s. nedū fortitudo in toto corpe reliquo. Uerū tñ spma multiplicať ⁊ pollō fit frequēs: ⁊ qō egrediť est plm ⁊ debilitat corp⁹.

¶ Signa facte ex multitudine humiditatis ꝑparate: vt fiat spma. dixit Ras. in diuiś sunt exuberatio spmatis ⁊ subtilitas

litas seu liqditas ipsiꝰ: ⁊ albedo coloris corporis: ⁊ īflatio ipsiꝰ: ⁊ vt dñt corpus est piguez ⁊ diu est ꝙ dimisit coitū: ⁊ appetitꝰ ad ipm nō est cum furia nec cuȝ inflāmatione.

¶ Et signū pruritꝰ. dixit Aui. est vt coitus addat in desiderio: ⁊ qñqȝ ē desideriū: ⁊ sequit̄ ad coitū dolor. s. pruritiuꝰ.

¶ Et signū inflatiōis. dixit Aui. est vehemētia erectiōis ⁊ ancessio exceptiōis inflatiuoꝝ ⁊ cōplo est melica: fortis. n. fit erectio hñtiū meliam mirachiā. dixit Paulus. si erectio veretri fuerit freqūēs absqȝ iectigatiōe ex abūdātia vētositatis ⁊ spmatis erit. dixit Ruffus augmētū appetitꝰ i luxuria itrinsecū pnunciat epiliam meliam vel paralesim.

Cura satyriasis

duplici pficitur instrō. s. dieta ⁊ potione: ⁊ in vtroqȝ instrō: alia est intētio gñalis: ⁊ alia est spālis: ⁊ gñalis cura ab auctoribꝰ posita: ppie dī dirigi ad diminuēdū ⁊ desiccāduȝ spmat ⁊ phibendū gñationē multitudinis spmatis p calida ⁊ frigida fm ꝙ cā ⁊ dispō reqrunt. Et dieta qdem gñalis ⁊ spālis opposita est gñali diete diminutiōis coitꝰ i pcedēti caplo. ¶ Cōuenit. n. in satiriasi fcā pp mltitudinē materieri spmatice que gñatur fortitudine vtutis ⁊ bonitate cōplonis calide ⁊ hūide ⁊ maxie renū ⁊ mēbroꝝ gñatiōis aer ad frigiditatē multū declinās: sicut ēt valet talis aer in facta ab acuitate spmatis ⁊ pruritu eiꝰ: ⁊ pōt etiā cōuenire in facta a multitudīe inflatiōis inqȝtuȝ phibet vētositatis gñationē: qȝuis etiā in hac specie ɔueniat aer ad caliditatē multā declinās: inqȝtuȝ ventositatē dissoluit: ⁊ p poros eā exalare cogit: sicut etiā ɔuenit ipse ⁊ aer siccꝰ in facta ab hūiditate vasoꝝ spmatis ea mollificāte ipsaȝ exsiccando: ⁊ vt dicūt odorare res siccas ⁊ fridas ɔfert in satiriasi: ⁊ spāliter cāphora p nares castrat odore mares. ¶ Et ɔferunt accñtia quecūqȝ extermināt corpus ⁊ cogitatio lōga ⁊ freqūēs super nocumētis coitꝰ ⁊ turpitudine ipsiꝰ. Et ait. G. 6° de iterioribꝰ: vt scripsit Ras. xi° ɔtinētis nō oȝ patiēs reminisci corpis. s. vtilitatū ⁊ delectatiōis eiꝰ penitꝰ neqȝ audire fmones ipsiꝰ. ¶ Dixit Gal. ⁊ scribit̄ a Rabi. ibidem. ɔferunt̄ motus plures ɔfricatio abundās ⁊ balneū ppie cum dissoluētibꝰ: ⁊ iō 6° de regie sanitatis. ait vtat̄ exercitio. Impera ergo. dixit Hal. exercitiū egrotāti maxime cuȝ nullus est calor: qm̄ fortiꝰ dissoluit vētositatem. Conuenit itaqȝ in facta multitudīe spmatis cum vtute forti multitudo exercitij cū totali phibitiōe a delicijs ⁊ ocio. Dictuȝ est eniȝ. Ocia si tollas periere cupidinis arcꝰ. Dixit Ruffus: frequētatio eqtatiōis incidit luxuriā. Naȝ ego dixit ipse vidi plures vtētes eqtatione q facti sunt similes eunuchis steriles ⁊ nō gñantes. Dixit. n. Gal. sup libro de aere ⁊ regione ꝙ abūdās eqtatio tollit luxuriā: qm̄ inde vasa spermatis ɔferunt̄ ⁊ tepefiunt. dixit aūt Aui. de eis que exptī sunt expimētatores est ꝙ icessus nudis pedibꝰ deijcit desideriū coitꝰ: ⁊ est hoc pbleuma Arist. 4. pbleumatū: sicut etiā scribit̄. xi. ɔtinētis. Et cā est. dixit Aristo. ꝙ corpꝰ qd̄ oȝ coire opȝ itrinsece calidū esse ⁊ hūiduȝ: discalciatis aūt pedibꝰ ambulare ifrigidat ⁊ desiccat. Quapp dixit Arist. siue ipossibile sit. siue difficile spmatizare nō calidis exñtibus corporibꝰ: necesse ē ad vsuȝ venereoꝝ mō ɔfert discalciatos vel oīno fridos hr̄e pedes. Dicūt tñ ꝙ discalciatio fridos reddēs pedes pōt aliqñ ɔferre: vt in cōplone multū calida: ⁊ in alijs casibꝰ oibus in qbus virtꝰ gñatiua pp excessuȝ caliditatis exolueret̄ ⁊ euanesceret spma maxime calitate circa genitalia iualescente. Ait. n. in his Hal. in tegni. denudatiōe ifridantes possibile fit supfluū caliduȝ ad tpamentū adduci: pp qd̄ vtus ⁊ spmata ɔseruabunt̄. Dñt in facta ab acuitate spmatis ɔuenit ociuȝ vel moderatum exercitiū: ⁊ in facta pp bothor. ¶ Et ɔfert in facta ab hūiditate relaxāte balneū exiccatiuū: ⁊ similiter in facta ab inflatiōe vētris. In alijs aūt ɔfert balneū ifrigidās: ⁊ maxie si adest acuitas in spermate: vnde dixit Hal. fnnde super renes coꝝ aquā calam. i. tepidā vel remisse fridita cū sādalis: aut aquā rosatā cum cāphora. Et vigilare qdem cōuenit vbi nō est acuitas in spmate multa: neqȝ inflatio māifesta causata per viam indigōnis: qm̄ in hac cōpeteret sōnus magis. ¶ Et dñt in pluribꝰ spēbus eiꝰ nocet accubitꝰ sup renes. dixit. n. Auic. dormire sup dorsum est de facientibꝰ erectionē. Dicunt qdam iacere debēt sup lecto molli: non nudi: sȝ iduti. strato folijs vitis salicis nenufaris agni casti: rube ros. ⁊ silium. Ait Gale. 6° de regie sanitatis: ego pcepi cuidaȝ ꝙ sterneret rosas ad iacendū sup eas ⁊ iuuamētum fuit ei absqȝ aliquo nocumēto illato renibꝰ. ¶ Et dieta. ⁊ qdē gñalis p cibos ⁊ potꝰ ɔstat in approximatiōe eoꝝ: quecūqȝ desiccare hñt sperma ⁊ ipsiꝰ minuere gñoneȝ siue calida fuerit: siue frida. dixit Hal. porrigant̄ eis lactuce ⁊ portulace: ⁊ lac acidū ⁊ lenticula cū milio decocta cucumeres ⁊ citrulli. ¶ Dixit Aui. ex frigidis sūt lētes ⁊ aqua eaꝝ ⁊ ppie decoctaꝝ cum seie canapis: lȝ semen canapis sit calidū ⁊ coriādrū: ⁊ aqua lactis de q̄ abstractū est butyrum: ⁊ fit multe acetositatis: ⁊ acetū ⁊ his silia. Et ex calidis sunt agnꝰ castꝰ: ruta calamētuȝ menta ⁊ his silia: nocent aūt eis. dixit Aaron carnes ⁊ vinū ⁊ his silia.

Particularis

vō dieta p cibos ⁊ potꝰ est: vt in factaa gñatione multi spmatȷ̄ dētur cibi ⁊ potꝰ pauci nutrimēti: sicut panis aȝimꝰ nō bene coctꝰ: ⁊ lentes: ⁊ fabe: ⁊ miliū ⁊ panicū: ordeū spelta: ⁊ auena. Et sicut sunt fructꝰ ⁊ herbe: maxie ad friditatē declinātes: ⁊ his silia. ¶ In facta ab acuitate spmatis ɔueniūt lactuca portu. attriplex: spinachia: malua: cucurbita: citrulli: melones ⁊ cucumeres: ⁊ gñaliter oēs cibi ⁊ potꝰ frigidi ⁊ humidi: sicut potꝰ aque fride: succi granatoꝝ ⁊ berberorū: ⁊ potꝰ aceti cū aq̄ frida lymphati. ¶ Dixit Gordo. qdā tñ dixerunt debere vitari acetū: q̄ gñat ventositatē fȝ. A. ⁊ maxime haberet vitateȝ in facto ab iflatione vētris in q̄ ɔueniunt oēs cibi ⁊ potꝰ inflatiōis ventris carminatiui dicti in sermone pcedenti: caplo de inflatiōe ventris. Conceditur in facta a multitudine spmatis ⁊ acuitate eiꝰ vinum ponticū: ⁊ vinū aquosuȝ pauciferū: ⁊ gñaliter oē vinū nisi dulce bene lymphatū. ¶ Dixit Ras. xiº ɔtinētis. in libro nutrimēti: paucitas comestiōis ⁊ supfluitas laboris diminuit lac sperma ⁊ sanguinē. dixit Oribasiꝰ. vtendū est coitu cum teperie: qm̄ quāto magis mēbruȝ vtit̄ eo: tāto magis attrahit̄ ad ipm. dixit Tabri. vtant̄ ieiunio fame ⁊ siti qm̄ hec sufficiūt ad diminuendū sperma. Liber absqȝ auctore. freqūēs vsus accidit ⁊ saliti tollit luxuriā: ⁊ silr pontici ⁊ rei pauce vētositatis ⁊ panis abundās in baurach. i. sale ⁊ freqūēs potꝰ aque: ⁊ satietas nauseatiua spissa: ⁊ coitus iuuēcule nō pfecte in etate ɔceptionis ⁊ coitꝰ cū muliere que se abstinuit a coitu p longū tps: ⁊ in qua fuit vētositas in matrice. Oia. n. hec ɔterunt virilitatē ⁊ deijciūt vtutē ⁊ luxuriā. ¶ Dixit Azarau. in lib. 26. Oia cibaria frida sicca acetosa vt panis ordei: panis mlti furfuris: panis bis coctꝰ: miliū panicū: ⁊ mellica: lentes ⁊ faseoli: carnes hirci ⁊ cerui: carnes salite: oia cibaria assata. i. multū vel frixa in caȝolis: cum condimento aceti vel agreste: pisces saliti: lac acetosuȝ: caseus siccꝰ: oliue: ⁊ cappares ⁊ turiones palmarum insulso cōdite: semē canapis: papauer nigrū: glādium antique portul. cucurbita: attriplex ⁊ melones palestini: lactuca. rostrū porcinū: maurela lupuli: mora melōgia: apiū: ciminū: pipe: nasturciū: xilocaracta: ⁊ omnes fructꝰ crudi ⁊ ppie poma: pira: citonia: sorba ⁊ nespila ⁊ oēs res amare vt lupini: ⁊ horobus: ⁊ cibꝰ factus de milio cū oleo onfacino desiderium luxurie diminuūt. ¶ Recitat Gal. 6° de iterioribꝰ. quēdā amicū habui q dum vellet se a coitu abstinere hoc sibi in ɔsuetudine nō existēte veretrū eiꝰ adeo iflare ⁊ magnificari cepit ꝙ manifestauit hoc mihi: miror inquit de quodā athleta: cuīo veretrū eiꝰ macrū ⁊ macilētum factū est dū vteretur abstinētia a coitu cum mihi p cōtrarium fuerit. Cui pcepi pmo sperma adunatuȝ purgaret

deinde a rebꝰ abstinere: quaꝝ visu auditu ⁊ cogitatiõe libido excitatᷣ: athletaꝝ aũt ꝗcunqꝫ exercitijs ab initio coitui minime appropinquãt: eo ꝙ eũ nõ tẽperauerũt: ꝓhibẽtes ẽt animos a cogitatiõe ⁊ imaginatiõe eoꝝ que huic rei ꝑtinent: vnde necessario veretrũ eoꝝ macrescit ⁊ attenuatᷣ: vt in senioribꝰ qui ab initio sue iuuẽtutis coitui assuefaciũt necessario artarie dilatantᷣ ⁊ virtꝰ ꝯcupiscibilis ꝯfortatur hoc tñ oĩbus ṽtutibꝰ nãlibus fit vlr. ¶ Unde ait Plato. quies inquit mẽbra desiccat labor vero ⁊ exercitiũ proprie actionis sue sanitatẽ eius ⁊ virtutez augmẽtant: nõne mãmille in mulieribꝰ non ꝯcupiscentibꝰ macre ⁊ tenues ꝑmanent: ⁊ in lactantibꝰ magne ⁊ plene existũt: ⁊ lac defluit dũ pueros lactauerint: ipsis vero lactare dimittẽtibꝰ post paucum tẽpus lactis fluxus constringitur.

Cura vero per potionẽ ǧnalem intẽtionẽ hꝫ ad diminuendũ ⁊ exsiccandũ spma. ait enim Gal. 14. tera. sicut xiᵒ scribitᷣ ꝯtinẽ. vtantᷣ ꝗlꝫ medicina dissoluẽte exsiccãte ⁊ calefaciẽte: ⁊ si lõga fiat passio: cura fiat cũ eo qđ desiccat ⁊ calefacit cum fortitudie ꝗuis hec ṽba potiꝰ referẽda sint ad factã ex inflatione aut ex humiditate multa. ¶ De medicinis aũt que dirigunᷣ ad multitudinez spmatis. dixit Gal. 5ᵒ de simplici medicina: quedã sunt medicine extinguẽtes spma ⁊ abscindẽtes ipm: ⁊ quedã sunt retinẽtes sperma ⁊ ꝓhibentes ipm. s. a fluxu genitalium ⁊ medicine extinguẽtes ⁊ abscindẽtes sunt ille que nõ ǧnant sperma: sed potiꝰ ǧnatum diminuũt: ⁊ sunt oẽs res q̃ exiccant spma: ⁊ que ifrigidãt: ⁊ sunt in sui suba ꝯtrarie ǧnantibꝰ ipm. Res vero retinẽtes ⁊ ꝓhibentes spma sunt res: quaꝝ ꝓprietas est ifrigidare ⁊ nõ faciũt hoc nisi q: igrossant spma ⁊ ꝯgelant illud ⁊ ponũt ipm in getũ cui nõ est cursus neqꝫ ꝓuocatio: ipse ergo sunt ex hoc cã ad retinẽduz ⁊ ꝓhibendũ ipm: non aũt cã ad ipsiꝰ corruptionẽ ⁊ desiccationẽ. In facta aũt ex spmatis acuitate intẽtio est ad ifrigidandũ ⁊ humectãdũ. ¶ Et oĩs ꝗdem cura satiriasis: cõpletur euõne ⁊ alteratione. Et euõnis intẽtio in facta ex spmatis multitudie. Dixit Ras. in diuisionibꝰ cõpletᷣ cũ flõmia ⁊ solutiõe ventris. dixit Gal. 14. terapeu. melior alijs curis est diminutio sãguinis: dꝫ aũt diminutio fieri abũdãter sãguinis: ꝛm tñ ṽtutis tenorẽ. ¶ Et in facta ab acuitate silr ꝯuenit flõmia remissior: ⁊ post eã dꝫ fieri euacuatio humoris acuti. ¶ Et in facta ab acuitate silr cõuenit flõmia cuz solone ventris. ¶ Et in facta ab iflatiõe. dixit Gal. vbi supra. inflationẽ veretri ꝯtinuã de vẽtositate saporosa tollũt medicine soluẽtes ventrẽ ⁊ vomitũ ꝓuocantes. Et subdit in hac passione cuz volueris purgare corpꝰ vomitꝰ est melior laxatiõe ventris: euõ ꝗdem vbi regritur digestio: ipsa ꝑmissa fiat ⁊ eligãtur que digõnem faciant: aut euõnẽ ꝛm ꝙ exigit dispositio mãe ⁊ alioꝝ particulariũ. ¶ Que vero alterant in facta a multitudine spmatis. Alia sunt frida: ⁊ alia sunt calida: ⁊ frida sunt quecũqꝫ ifridant cuz stipticitate vel acetositate: ⁊ quecũqꝫ etiã sunt cuz friditate tanta ꝙ ꝓhibeant bonaz digõnem fieri ⁊ mãm ventosari. Et sic ẽt valent in facta ab inflatiõe. Et calida sũt ꝗcunqꝫ mãm spmaticã exiccant ⁊ ꝯsumunt: que ẽt ꝯueniũt in facta ab humiditate: ⁊ si cuz hoc carminãt ⁊ resoluũt ventositatẽ valẽt in facta ab inflatiõe: sicut in facta ab acuitate valẽt que infrigidãt ⁊ humectãt. Et medicine que has iplent intentiones: quedã faciunt hoc cum qualitate: ⁊ quedam cuz proprietate: ⁊ quedã sunt simplices: ⁊ ꝗdam cõposite. De compositis quedã hñt ꝗlitatẽ extremã calidã vel fridam: ⁊ q̃dam ex his cõpositam vel mediocrem: ⁊ quedam approximantur ab extra: ⁊ quedam ab intra.

Cura speciãlis facte a multitudine spmatis.

¶ Et auctores spãliter loquendo de cura satiriasis facta ex multitudine ⁊ repletiõe posuerũt cañ. ⁊ est. dixit Aui. nõ opꝫ vt frãgatur de desiderio aliqd: nisi de illo q est ꝑ superfluitatẽ repletiõis ex caliditate autꝑ ⁊ hũiditate vel ex caliditate. s. cũ tẽperantia passiuaꝝ: ũt aut hũiditate. s. cuz tẽperantia actiuarum. ¶ Et simplicia frida valentia in hac spẽ sunt aq̃ frida bibita: ⁊ acetum sumptũ in cibo ⁊ potu ⁊ vinum ponticũ ⁊ lenticula aque epatica ⁊ lactuca ⁊ portulaca ⁊ scariola endiuia siluestris: ⁊ hortulana: ⁊ solatrũ acatia hypoqstidos solatrũ ortulanũ ⁊ siluestre: iusqamꝰ albꝰ ⁊ niger papauer nigrũ: ⁊ ros. ⁊ semen eaꝝ ⁊ spodiũ ⁊ acetositas citri aranciorꝝ ⁊ limonuz egresta succꝰ berberoꝝ ⁊ similia. Et valent in hac ⁊ in facta ab acuitate lactuca: ⁊ semen eius ꝓprie ⁊ portulaca: ⁊ semẽ eiꝰ: ⁊ semina cõia frigida: ⁊ mucilago psilij: ⁊ semẽ citonioꝝ ⁊ flores ⁊ radix nenufaris. dixit Gal. 5ᵒ de simplici medicina. chemimo qđ est nenufar est ꝯtraria spmati in ꝓprietate sue sube: ꝓprietate tñ radix eius quo ad mulieres. Unñ dictũ est nenufaris radix incastas dat fore castas. Et succꝰ canne hũide. i. recẽtis ⁊ spodiũ. dixit Ras. xi. ꝯtinentis. incidit luxuriã. Et camphora ꝯfert sumptã ⁊ odorata ⁊ illinita. ¶ Calavo in hac specie valẽtia ⁊ exsiccãtia spma: ⁊ valẽt etiã in facta ab humiditate: simplicia sunt agnꝰ castus: ⁊ ꝓprie semẽ eiꝰ. dixit Dias. agnus castꝰ datus in poto: ⁊ positꝰ in loco diminuit sperma: ⁊ monaci lectũ sternũt ex eo ad hoc. Inqt hyman. Inueni in pluribꝰ scripturaꝝ grecoꝝ ꝙ semẽ agni casti ⁊ folia eius abscindũt coitũ: ⁊ sic rutha ⁊ semẽ eiꝰ: maxime ⁊ radix lapacij acuti sicci: ⁊ semen eiꝰ piper nigrũ poliũ calamentũ ⁊ succꝰ eius mentastrũ ⁊ anetuz. Dixit eñi Auicẽ. ꝙ intersecat sperma qñ fit clystere ex eo: aut sedeᷣ in ipso. s. in decoctiõe eius ⁊ semẽ canapis. Nã dixit Gal. ⁊. xi. ponitur ꝯtinentis. si fumantᷣ ex eo abũdanter desiccat spma ⁊ ciperi ⁊ similia. ¶ De medicinis aũt cõpositis fridis ẽ medicamen Hal. qđ. ℞. seminis lactuce ⁊ portulace ⁊ psilij ⁊ coriãdri sicci. añ. ꝑtes eq̃les tere diligẽter ⁊ da. ʒ. ij. cuz aq̃ rosaꝝ: aut aq̃ portu. Dixit. A. ℞. semen lactuce ⁊ iusqami albi ⁊ citrulli ⁊ endiuie ⁊ psilij ⁊ coriandrũ siccũ: terantur oĩa preter psiliũ: q: cũ mucilagine eiꝰ debẽt reliqua cõfici ⁊ fiat sufuf. dos. ʒ. j. cum aliquo potu frido stiptico. Et de vtilibꝰ est semẽ coriandri qñ ex eo infundunᷣ. ʒ. iij. aut. iiij. in tribꝰ vel q̃tuor. ℥. aque. ⁊ detur in potu cuz zuccaro: abscindit enim virge erectionẽ ⁊ desiccat spma. ¶ Syrupus bonus positꝰ a Rasi. xiᵒ continẽtis. fit de vitibꝰ ⁊ lẽticulis aceto mixtis cuz gũmi. s. arabico. Et dixit Ras. dico ꝙ quidam flegmaticꝰ sumpsit in potu ter in diebꝰ. xv. aur. vj. de cãphora: ⁊ in eo fuit abscisa luxuria eius penitꝰ in ipsiꝰ dispõne: sed debilitatꝰ est stomacꝰ eius: ita ꝙ nõ digerebat cibariũ suum ꝑ menses: deinde correcta fuit hec dispositio: ⁊ aliud malũ preter hoc nõ fuit passus. ¶ Medicamẽ vtile. ℞. seminis ros. berberoꝝ spodij balaustiaꝝ. añ. ʒ. ij. acatie hypoqstidos gallaꝝ. añ. ʒ. i. coriãdri sicci. ʒ. iiij. cãphore. ʒ. s. ꝯficiantᷣ cũ zuccaro ros. ʒ. iij. mane ⁊ vespere. Aui. numerauit iter medicinas calidas miliuz torrefactũ: recipit. n. ex torrefactiõe caliditatẽ. Aaron. si ex sele ruthe quotidie sumatᷣ. ꝯsumitur mã spmatis ⁊ venus cõpescitᷣ. ⁊ dixit. de medicinis cõpositis calidis est diaciminũ cuz aceto sumptũ: de quo dixit. da ipm ad modũ nucis cum aceto si fuerit caliditas. Sin aũt cuz aqua ruthe vel mẽtastri. ⁊. A. dixit. ꝙ ipm exiccat spma valde. ¶ Medicamẽ vtile sperma desiccans ⁊ humiditatẽ paratam in sperma trãsire. ℞. cimini torrefacti seminis agni casti torrefacti: seminis ruthe calamẽti mẽtastri sansuci gar. piꝑis nigri: ciꝑi. añ. par. equales puluerizenᷣ subtiliter ⁊ dẽtur in potu cũ vino rubeo dos. ʒ. j. ¶ Fiunt aũt medicine exiccatiue aliqñ ꝑmixte cum aliq̃ ex medicinis mouentibꝰ coituz: sicut est medicamẽ Aui. qđ recipit pineaꝝ mundataꝝ frixaruz ⁊ bdelij añ. ʒ. x. balaustiarum ros. añ. ʒ. v. seminis ruthe. ʒ. vij. se͡ia agni casti. ʒ. iiij. terãtur ⁊ cribellentᷣ. Dixit itentio ĩ pineis est relique medicine. i. nõ ponunᷣ cum eis vt coitum excitent: sed vt alias medicinas ad genitalia ꝑuenire faciant: ⁊ sic fortiꝰ operenᷣ: ꝑcepit autẽ vt frigantᷣ vt frangatᷣ de virtute earum quã habẽt sup coitũ. ¶ Sunt autẽ ⁊ alie medicine

cine multū cōposite ex calidis ⁊ frigidis que valēt in exic/catiōe spmatis. dixit Gal. 14. terapē. da in potu nenufar cū agno casto post flōmiaz. Dixit Aui. ℞. sēis aneti. ʒ. iij. sēis lactuce ⁊ portu. an̄. ʒ. iiij. da cum aq̄ lentiū. ℭ Dixit Ras. xi° ɔtinē. dico. da eis in potu de isto medicamine. ℞. radi/cuz cānarū siccaꝝ: mentastri mōtani: myrrhe. an̄. ʒ. ij. eufor/bij. ʒ. j. seminis ruthe foliorūq̧ eiul. agni casti: maiorane. an̄. ʒ. i. dos. ʒ. 5. ℭ Medicamē vtile in exiccatiōe ⁊ dissolu/tione vētositatis. ℞. cimini foliorū mentastri: ⁊ ruthe sic/cerseis agni casti: balaustie ⁊ ciperi. an̄. ʒ. j. terant subtili/ter. dos. ʒ. ij. mane: ⁊ ante cenam cum vino decoctionis ci/mini ⁊ galange ⁊ agni casti.

ℭ Cura infacta ex acuitate spermatis. dixit Ras. composui hos troci. ad fluxū spmatꝭ cū caliditate ⁊ acuitate. ℞. ros. rubea. ʒ. x. sēis lactuce. ʒ. v. seminis cucumeris. ʒ. iij. folio/rum nenufaris deficcatorū. ʒ. iij. camphore. ʒ. i. dos. ʒ. i. cū aqua ros. vel portula.

ℭ Cura facte ex fortitudīe virtutis vel prurit⁹: ⁊ est melior littera: ⁊ ex bothor. dixit Aui. est flōmia: ⁊ eductio māe ca/lide solutiōe ventris ⁊ equatio cōplonis ⁊ epithimata ifri/gidantia ⁊ fortasse indiget narcoticis. s. sumptis ab intra: etiā ab extra epithimatis cuz eis que sunt sicut iusqamum alb. ⁊ folia iusqami nigri. supple ⁊ folijs ⁊ radice mandrā/gore: ⁊ infusio in aqua frigida valde: quoniā ꝭ Ypo. aqua valde frigida stupefacit.

ℭ Et in facta ex inflatiōe. dixit Auic. curatio sunt ifrigidā/tia cuz est cā caliditas vehemēs donec extinguat caliditas inflatiua. i. inflationē faciens ⁊ nō resoluēs vel inflatiua. s. ꝑ viā resolutiōis v̄tutis quā facit caliditas sui vehementia resoluēdo spūz: siue corp⁹ rarificādo: vn̄ exalēt spūs cū su/dore vel sine: vn̄ ꝑducit ad indigōnem ⁊ sic ad inflationē.

ℭ Sz qn̄ in cā est friditas vehemēs faciēs iflationē: sicut ac/cidit in flegmaticis ⁊ melācolicis. Cura est ꝑ exficcātia cuz fortitudine: ⁊ per resoluētia ventositatem sumpta: ⁊ etiam clysterizata ⁊ exterius approximata.

ℭ De medicinis autē ab extra approximatis frigidis: ⁊ ma/xime in factis ab acuitate ⁊ pruritu. Dixit Gal. 14. terapē. Ego curaui quendam cū minutione ⁊ posui inseparabili/ter supra veretrum cerotum factum cum aqua frigida tri/duum ⁊ conualuit: hoc est cerotū Gal. vltimū in infrigida/tione qd̄ describit ab eo: tertio de simplici medicina. ⁊ po/nitur a Mes. in suo antidotario. ℭ Dixit Aui. empla cuz eis que sunt sicut nenufar, ⁊ muscū. s. aq̄ ⁊ cum ceroto fcō ex oleis frigidis cum succo canne mumide. Et qn̄q̧ sunt necessaria narcotica: sicut cum epithimantur testiculi ⁊ q̄ sunt in circuitu eoꝝ cum aqua vbi dissolutū sit opiuz the/baycum: qꝛ libidinem expellit in vtroq̧ sexu: aut sicut fiat inunctio in predictis locis ex oleo ros. ⁊ cera cum quibus incorporatum fuerit opium iusquiamus ⁊ mandragora.

ℭ Dixit Gal. 6° de regimine sanitatis. vngat femur post balneū cum vnguento infrigidatiuo: ⁊ succo semperuiue: ⁊ psilij: ⁊ silibus: vel ex oleo nenufarino: ⁊ ros. cera ⁊ cam/phora. ⁊ ponere testiculos in aqua frigidissima multuz vz Dixit tn̄ Gal. euitare debēt ne iaceant suꝑ purpura: ⁊ non vngat oleo mādragore ⁊ euitent ois fortis infrigidatiōis. s. q̄tum posse fuerit: aut saltē vitent. i. non frequenter ap/proximes: qm̄ dixit Gal. dubiū erit ne iferat eis fortis infri/gidatio nocumentū. Unde solū vtendū est eis penes ītētio/nem caliditatis ⁊ penes sperma si fuerit valde calm: i quo casu vtile est vnguentum: qd̄ sic fit. ℞. mandragore: ⁊ semi/nis iusquiami. an̄. partem. i. opij partis vnius tertiam bul/liant in oleo in duplici vase: ⁊ cum cera fiat vnguentuz: cū quo omnia genitalia perungantur. ℭ Dixit Haly. suꝑ lū/bis ⁊ renibus frusta alligabis plumbi: quoniaz coytus ve/hementer amputant appetitum. ℭ Possunt etiaz in facta ab humiditate aut ventositate inflatiua applicari localia calida epithimando ⁊ inungendo que habeant exficcare ⁊ ventositatem resoluere ⁊ carminare.

ℭ De medicinis valentibus cum proprietate. dixit Ras. Si quis sumpserit ranam que decollata sit ⁊ desiccata: ⁊ de ea potauerit pondus vnius aurei cuz pultibus: aut vino pro/hibet eum ab accessu mulieruz longo tp̄e. Et dixit: si ex de/xtro testiculo lupi trito cuz oleo ros. ponatur in vulua mu/lieris remouet ab ea desiderium coytus. Dixit Chirānus. Si quis comederit de vermibus qui lucent de nocte fiet re/missus in coytu oībus diebus vite sue impotens coyre. Et dixit Giliber. Si bibat vermis lucēs de nocte faciet hoīez eunuchū. vn̄ dict⁹ est nocticola. al's noctiluca: viros. n. cā/strat sine ferro. Dixit Ras. sumat virga lupi ⁊ ligetur siue anodet in noīe eius siue sit vir: siue mulier quē volueris: ⁊ nō poterit coire nisi dissoluat nodus eius. ℭ Dixit Alb. cor vulturis si ponat in corio lupi ferēs nō habebit de ce/tero appetitū luxuriādi. Et dixit. si ex dextro testiculo lupi trito cum oleo ros. cū lana in vulua ponat mulieris remo/uebit ab ea desideriū coeūdi etiā si fornicaria prius fuerit. Lapis thopazius nuda carne retētus castū efficit ⁊ libidi/nem extinguit. ℭ Dixerūt. si qs inunxerit corrigiā cū suc/co herbene ⁊ portet corrigiā ad carnē nudā erit effemina/tus: ⁊ si quē tetigerit cū illa corrigia erit inept⁹ ad seruitiū veneris: qꝛ cor tāgentis emollit. Alij v̄o dixerūt ꝙ herbe/na collecta cū oratiōe dn̄ica ter dicta ante solis ortuz in die beati Joannis baptiste retēta sub ceruicali lecti nō sinit v̄/gam erigi. Fidelis aūt dixit. ꝙ herbena portata nō sinit vir/gam erigi donec reponat. Et dicunt ꝙ herbena herba co/lumbaria in vestimētis portata libidinē extinguit.

ℭ De gomorrea. Cap. viij.

Omorrea dicit a gomi grece quod ē semen latine: vel qd̄ est ge/nus vel germē. ⁊ roys qd̄ est flux⁹. i. sēis flux⁹ vel generis flux⁹: qꝛ in hac passiōe egredit ex corꝑe gen⁹ humanuz. i. mā gn̄is hūani. s. sper/ma. vel est flux⁹ germinis: ex mala tn̄ denoia/tiōe cōi ⁊ dr̄ gomorrea. Hal. noiauit eā fluxū spmatꝭ. Alex. v̄o effusionē sēis. Ab Aui. v̄o ititulat de multitudīe exube/ratiōis spmatis ⁊ hūoris q an̄ vrinā egredit: ⁊ q post. Di/xit Gal. 6° de iteriorib⁹. gomorrea est inuoluntaria spmatꝭ emissio absq̧ veretri tensiōe. sicr ⁊ Hal. dixit. Et qdā dicūt egredit etiaz absq̧ concupiscētia ⁊ delectatiōe. ℭ Et dixit Gal. ꝙ gomorrea est passio vasoꝝ spmaticoꝝ ⁊ nō veretri. Un̄ Sor. dixit. didim⁹ ēst ꝓpriū subiectū huius passionis: ⁊ nō virga nec testiculi. ℭ Et dixit Gal. gomorrea sicut ce/tera de corꝑe exeuntia duob⁹ modis fit: aut qꝛ spma a mē/bro in quo est expellit: aut qꝛ ꝑ se exijt cuz a mēbro teneri non pōt: nam dixit ipse. actio nāe est expellenda minuere ⁊ expellere: ⁊ ɔtinenda opportune cōstringere. Expulsio tn̄ fit foraminibus aptis ex qbus expellēda fuerunt egressu/ra. Continentia v̄o fit cū eadem foramina clausa fuerūt: ⁊ nullum hz motum quo possunt expelli: hac enim ratione ɔtinenda ⁊ expurganda ꝭm cursum nature continentur ⁊ purgantur: que v̄o sunt extra naturam aliter sunt. nam ɔti/nentia fit propter defectum ɔtinue aut ꝓp quodlibet mo/uens membra vt contenta expellant.

Dixit Sera. gomorrea fit ex debilitate spermatis ⁊ de/bilitate istoꝝ aut ipsoꝝ spasmo: sicut accidit in epilepsia. Et subdit. musculus vesice ⁊ ani qn̄ spasmat im/pedit egestū ⁊ vrinationem: ideoq̧ non emittit penes epi/lepsiā spma: sed in fine eius post quietem insultus ipsius. ℭ Et Haly. dixit. fluxus spmatis fit ex debilitate ɔtentiue virtutis testiū. i. vasoꝝ venientium ad testes ⁊ ꝓdeuntium ab ipsis ad virgā vel fit ex robore virtutis expellentis cum caliditate ⁊ humiditate multa: ⁊ fit ēt ex organizatoꝝ mē/broꝝ spmatis spasmo. Et Alex. addit ꝙ qn̄q̧ fit ex pleni/tudine. ℭ Et Aui. dearticulans has causas dixit ꝙ multi/tudinis exuberationis spermatis ⁊ humoris qui an̄ vrinā

morbo perierunt ꝑpter verecundiam detectionis ⁊ manifestationis ipsius: ⁊ ꝑcipue mulieres.

Cura duplici perficitur instr̄o. s. dieta ⁊ potione. ℭ Et dieta quidem est vt locent̄ in aere frigido ꝑter eos qui patiunt̄ ex humiditate ⁊ relaxatiōe q̄ locari debent in aere calido: ⁊ sicco: vitēt oēs curas ⁊ tristitias ⁊ cogitationes ad venerea: ⁊ imaginatiōes aspect⁹: ⁊ formas mulierū pulchras ⁊ auditū ⁊ visum ⁊ tactū. oium eorū que hn̄t ad venerē incitare. adhereāt q̄eti fugientes laborē. mot⁹ fortes. balneent̄ aquis fridis ⁊ stipticis patientes ex multitudine cū caliditate vel acuitate vel mordicatiōe. patiētes v̄o ex humiditate cū diligentia balneent̄ in aquis calidis exiccantib⁹. ℭ Dixit Sera. dormiāt sup̱ lectos fridos ⁊ nō supra dorso. supple. ⁊ si erūt strati cum frigidis ⁊ stipticis: sicut dictū est in p̄cedenti cap̄lo. erit meli⁹. ⁊ laminā plumbi minutis foraminib⁹ ꝑforatā ⁊ applicatā lumbis deferant. Qui v̄o ꝑp humiditatē patiunt̄ in lectis dormiant calidis stratis reb⁹ ex reb⁹ exiccātib⁹ ꝑcipue ruta ⁊ agnocasto. Liber absq̧ auctore. ligent sup̱ mediā ꝑtem spinalis. sacculū cum denarijs plūbi ita q̄ denarij tangāt spinale.

ℭ In facta quoq̧ a multitudie sp̄matis cibi sint fridi stiptici pauci nutrimēti: ⁊ sil'r potus. Et dixit Auic. minoret̄ cibus. tolerare enim debet famē ⁊ sitim similiter. Et si comedat carnes. dixit Simeon condiant̄ cum aceto cores. i. cuȝ myrto ⁊ hulen. i. gelladia sine speciebus calidis ⁊ cōuenit romania ⁊ berbesera ⁊ omnes cibi conditi cum acetositate citrorum limonum ⁊ similiū.

ℭ Q̄ꝛ si ex acuitate fuerit eligant̄ cibi ⁊ potus fridi ⁊ hūidi ex lactucis ⁊ portulacis alijs olerib⁹ humidis ⁊ comedāt carnes agni ⁊ porci: maxime extrema porcorū alterata. Et sint cibi eorum cibi grossi nutrimenti difficilis digestiōis. ex manifeste conferentib⁹ eis est lac acidum.

ℭ Et in facta ex spermatis liq̄ditate cibi dent̄ ingrossatiui ⁊ exiccatiui. Dixit Auic. tenuitas spermatis equatur cū eis in q̄bus est stipticitas ⁊ calefactio ꝑmixtis cū exiccatiuis. s. dato q̄ non sint calida neq̧ stiptica. est ⁊ hec cura etiam ex cibis ingrossatiuis. sicut sunt pultes: scilicet ⁊ alia cibaria de pasta. ⁊ lentes excorticate cum aceto ⁊ faber ⁊ triticū coctum sicut puls ⁊ similia.

ℭ Et in facta ex debilitate retētiue valoꝝ. dixit Paulus vtātur nutrimento q̄ꝺ deficcat ⁊ stipticat. Dixit Auic. menta quidem est farmacū nobile in igrossando sperma ⁊ confortādo membra eius ad retinendū ipsum.

ℭ Q̄ꝛ si fuerit ex debilitate v̄tutis vti debēt nutrimētis mulris q̄bus roboret̄ v̄tus. nā corpore roborato cessabit morbus. dixit Auicē. virtutis expulsiue fortitudo. vel sedatio fit cum infrigidātibus ⁊ stupefacientibus parumper. ceteracb q̄dem comesta cuȝ ouis aliq̄bus diebus: ac ēt q̄uolibet administrata viridis. vel sicca ꝯuenit pluribus sp̄ebus gomorree ⁊ pollutioni nocturne.

Cura vero per potionē in facta a repletiōe cum v̄tutis constātia dixit Hal. basilicā flōma. dixit Siliberatus vel saphenā. Et melior quidē flōmia vtriusq̧ prius basilice. secūdario saphene: ⁊ non sufficit flōmia vomituȝ ipsa. ipse enim est melior q̄ȝ solutio ventris. ℭ Et in facta ex acuitate spermatis post flōmiam conuenit eductio humoris acuti. ℭ Et in facta ab humiditate relaxante conuenit euacuatio humoris flegmatici fluidi: ⁊ in hac euacuatio cuȝ mirabolanis ⁊ silibus est ꝯueniēs valde.

ℭ Et cura ꝑ alteratiua ꝑficitur per medicinas ab int⁹ ⁊ ab extra appꝛoximādas. dixit Raf. xi⁹ ꝯtinē. dico hi sūt troc. ad fluxū spermatis ⁊ cuȝ acuitate. ℞. seis cucu. ⁊ lactuce. añ. ʒ. j. cāpho. gra. ij. ſ. opij. chirat. i. ⁊ sunt dof. 4. cuȝ syrupo nenusar. ista tn̄ est nimis magna dof. sȝ fiant ex eis doses due aut tres. ℭ Troci. alij vbi est acuitas. ℞. rof. rub. ʒ. x. seis lactuce ⁊ portula. añ. ʒ. v. se. cumeris ⁊ floꝝ nenusar. añ. ʒ. iij. cāphorae. ʒ. j. dof. aure⁹. j. cum. ʒ. aque rof.

ℭ Troc. alij vbi nō est acuitas. ℞. castorei. ʒ. ij. ruthe maiorane seis iusq̄ami añ. ʒ. i. granoꝝ granatorū. ʒ. xv. dof. ʒ. i.

ℭ Elium ꝯueniens in siccatiōe. ℞. seis lactuce vrtice agnicasti seis ruthe ⁊ iusq̄ami albi. añ. ʒ. i. gario. mente maiorane masticis xiloal. stor. cal'. doronici carpobal'. añ. ʒ. ſ. lapidis emathitis balaustie cupulaꝝ glandiū semis rof. cāphore opij. añ. ℈. i. tere ⁊ confice cū melle rof. dof. ʒ. iij. ℭ Aliud q̄ꝺ ꝯfert in mollificatione. ℞. cubebaꝝ anthos mentastri calamēti maiorane. añ. ʒ. ij. ca. gar. seminis ruthe: seminis agnicasti: ⁊ mēte cinamomi. mac. añ. ʒ. i. seminis myrti. ʒ. i. ſ. fisticorū. ʒ. i. mellis. q̄ꝺ sufficit. Et fm̄ iudeū trifera cōuenit etiā omorusia. ℭ Dixit Silibe. in facta ex spermatis liq̄ditate extrahat̄ succus feniculi: ⁊ mente ⁊ apponat̄ zuccarum: ⁊ fiat sirupus hoc oȝ sumi cum aq̄ myrthi: ⁊ ex dictis succis debet fieri inūctio sup̱ genitalibus: ⁊ hoc eodeȝ modo inspissatur lac cum fuerit nimis liq̄dum.

ℭ Gentilis dixit. gomorrea hȝ confectionē expertaȝ. ℞. pinearum mundataꝝ ⁊ lotarū cum calida aqua. ℥. ij. fisticoꝝ seminis cucumeris vel cucurbite mundatoꝝ passul'. añ. ℥. ſ. cinamomi mac. seminis agnicasti anisi. añ. ʒ. i. gar. croci añ. ℈. i. zuccari lib. i. ℭ Syrup⁹ exiccans. ℞. seminis vrtice agnicasti: seminis ruthe. añ. ℥. ij. decoquantur in lib. iij. aque donec redeat ad lib. i. coletur ⁊ sirupizetur cū zuccaro ⁊ aromatizetur cum gari. ℭ Dixit Hal. al. Raf. ℞. seis iusq̄ami. ʒ. iij. agnicasti. ireos. añ. ʒ. ij. balausti. rof. añ. ʒ. ij. cuȝ aq̄ portul. ℭ Dixit Alexā. regrenduȝ est sperma fluēs ⁊ si fuerit grossum ꝑcede cum eis que diminuūt sperma: ⁊ si fuerit tenue cū igrossantib⁹: ⁊ in facto: ⁊ ex debilitate retentiue opȝ dare que constringētia sunt ⁊ sperma non augmētant. ℭ Ampli⁹ in p̄cedenti dicta sunt simplicia ⁊ cōposita: que ad hoc cap̄lm pn̄t afferri ⁊ de simplicib⁹ sūt galla: que omni spermatis fluxui resistit: ⁊ de meliorib⁹ est cornu cerui vstuȝ: ⁊ ex eis est farina glandiuȝ si datur in potu successiue: per dies ⁊ semē aneti cuȝ datur in potu mulieribus. ʒ. ij. cum aliqua aq̄ calida ꝑlibus dieb⁹. confert.

ℭ Et de ꝯferentibus cū ꝓprietate est ematites ⁊ mēta ⁊ nenusar ⁊ ordeū. ℭ Et de ꝯferentib⁹ ab extra in desiccando. ℞. masticis olibani storacis cal'. añ. ʒ. ij. laudani. ʒ. i. ⁊ confice cuȝ mucillagine seis citonioꝝ fcā in aq̄ ruthe ⁊ emplastret̄ ex eo renes. ℭ Aut. ℞. olei myrtini masticini ⁊ costini. añ. ℥. i. cere. ℥. iij. mentastri seis ruthe gar. añ. ʒ. i. vngantur eo genitalia. ℭ Et valet encatisma in decoctione cassie lig. ⁊ ruthe ⁊ maiorane. ℭ Vnguētū vtile vbi est acuitas ⁊ calitas. ℞. olei rof. myrtini añ. ℥. vi. olei cucurbitini ⁊ nenufarini. añ. ℥. i. mucillaginis psilij ⁊ seminis citonioꝝ fcē in aqua rof. añ. ℥. ſ. sādaloꝝ alboꝝ ⁊ rub. terre sigil. cupularuȝ glan. acatie myrti lapidis emathitis. añ. ʒ. i. camphore. ʒ. ij. Et si vis forti⁹ facere bulliant cū p̄dictis oleis succ⁹ iusq̄ami solatri ⁊ lactuce ⁊ paꝝ aceti ad succoꝝ ꝯsūptionē deinde addita cera alba fiat vnguentuȝ quo iungant̄ lūbi genitalia: ⁊ post inunctionē ad mediam noctē supponatur petia intincta in succo arancioꝝ cōquassata cum albuminibus ouoꝝ. ℭ Vnguētū aliud. ℞. oleū de mādragora de citonijs de myrto ⁊ rof. añ. ⁊ bulliant cuȝ succo lactuce: ⁊ postea addita cera ⁊ puluere sāguinis draco. myrti ⁊ cupularum glādiuȝ ⁊ boliarmeni fiat vnguētum. Et vbi fuerit hūiditas multa lauētur testiculi ⁊ pudenda sepe cum vino stiptico decoctionis stipticantiū ⁊ exiccantiū. ℭ Dixit Serapio. in cura gomorree noli laxare ventrē neq̧ vrinā ꝓuocare ne forte mā trahatur ad loca illa.

ℭ Intētio ad accidētia in hac cura: p̄cipue v̄titur ad corporis extenuationē ⁊ ꝑncipalium defectionē et caloris innati paucificationē. ℭ Et cōfectio ad hoc vtilis est que recipit been alb. et rub. doronici zedoarie macis cinamomi gari. croci. cardamomi. añ. ʒ. ſ. xiloal. seminis ozimi gariofilati margaritaꝝ vtrarūq̧ fragmentoꝝ saphiri ⁊ smaragdi iacinti añ. ℈. i. coralli rub. ⁊ al. dragagāti gūmi arab. añ. ʒ. i.

firici crudi mellisse rof.cortic.citri ebarabe limature ebo/
ris.añ.℈.ij.t.o.c.diarodon.ʒ.j.pineaꝝ fisticoꝝ passul.añ.
ʒ.ß.zuccari liquati in aq̃ mellisse ꝛ rof.q̃ztum sufficit.fiat
ↄfectio vel ellum aromatizatũ cum modico musci dof.ʒ.
ij.cũ vino limphato mane ꝛ sero ante cibũ p horas duas.
¶ Trifera mef.valens ad ↄfortãduz retẽtionẽ ꝛ inspissan
dũ spma ꝛ exiccãdo. ℞.mirabolanoꝝ oluz añ.ʒ.i.ß.mac.
cinamomi gar.galãge seminis feniculi ꝛ nucis muf.carda
momi xiloal.añ.ʒ.ß.rof.calamenti.añ.℈ ij.zuccari q̃ztum
sufficit dof.ʒ.ij.cũ vino limphato in aurora ꝛc.

¶ De pollutione que accidit in vigilia. Cap.ix.

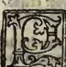
Ollutio in vigilia q̃uis aliqñ euenire possit.raro tñ hoc contingit.
Plurimũ.n.accidit in sõno. Et qbusdã anti/
quoꝝ qbus nõ erat ↄsuetudo in die dormire
vocata est pollutio nocturna.dixit Ap.4.p/
blem.pbleumate 5º.Corpus qd̃ dz coire opz
itrinsec⁹ calidũ eẽ ꝛ humidũ:qꝛ spma tale est:mõ in somno
corp⁹ calidũ est ꝛ hũiduz iteri⁹ magis q̃z in vigilijs:quare
velociter ꝛ sine actiõe pollutiões in sõnis fiũt:vigilãtibus
aũt fiunt pollutiões tarde ꝛ cũ labore ꝛ motu exteriori:qꝛ
non sunt interi⁹ calidi ꝛ hũidi disseminatis calido ꝛ hũido
ad exteriora. ¶ Dixit Viati.pueri nõ patiunẽ pollutiones
qꝛ vene eoꝝ sunt stricte ꝛ hũide plene neq3 calor eoꝝ pfe/
ctus neq3 acut⁹ fact⁹:cũ ṽo pueniunt ad etatẽ coeũdi vene
in eis efficiunẽ latiores ꝛ calor eoꝝ pfectior est ꝛ acutior.
¶ Dixit Gord.pueri nõ patiunẽ pollutionẽ:qꝛ mã nutri/
mẽtalis in eis nõ sufficit nisi ad nutrimẽtũ.Cũ vero vlteri⁹
pcesserunt mã nutrimentalis superfluit:quare virt⁹ expul
siua in somno corroborato expellit sudorez ꝛ spma:q̃uis
non expellat in somno sputũ neq3 egestionẽ neq3 vrinã:qd̃
ideo est:qꝛ ad expulsionẽ istarum triũ superfluitatũ reqri/
tur cum virtute expulsiua naturali adiutoriũ ṽtutis moti/
ue volũtarie:que in sõno quiescit:cui⁹ adiutoriũ nõ exigiẽ
ad expulsionem spermatis ꝛ sudoris.

De causis eius dixit Auic.cãe eius sunt cãe exube/
rationis.s.spmatis ꝛ motus eius ꝛ qñq3
nõ mouet nisi apud somnũ ꝛ pprie cũ dormierit aliqs su/
pra ceruicez:qꝛ in dormitatiõe supina calefiunt ꝛ dilatãtur
mẽbra ꝛ vie spmatis.Vñ fit facilis tũc ei⁹ expulsio:ꝛ ma/
xime si sõnus longus extiterit. ¶ Et qñq3 adiuuat ad hoc
acuitas aliqua in spmate existens:ꝛ qñq3 vt dicũt adiuuat
in hoc ṽtus imaginatiua ꝛ cogitatiua imaginãdo vigilãs
ꝛ cogitãdo super eis que ptinent ad coitũ vel amorẽ alicu
ius mulieris:qm̃ imaginatiua mouet per spẽm conceptã
ꝛ concupitã ꝛ iperat ṽtuti naturali expulsiue:vñ mouetur
ꝛ expellit mãm in somno. ¶ Et dñt qdam q qñq3 virtus
nãlis multitudinis ꝛ acuitatis lesiõe pcepta incitat imagi/
natiuã.Dñt itaq3 q pollutionis cãe primitiue sunt nimia
acceptio cibi ꝛ pot⁹ aut medicinarũ generantiũ ꝛ mouen
tium spma aut acuentiũ ipm:ꝛ longus sõnus precipue su/
pra dorso.cogitatio diurna precedens.Et qdam dñt demõ
stimulans ꝛ incitãs ad venerem. ¶ Et cã antecedẽs est re/
pletio materie spermatice in toto corpore:sicut causa con/
iuncta est repletio vasoꝝ ex ea.

Signa generis habẽtur relatione. ¶ Et signa speciei
habẽtur ex his que dicta sunt in pcedentibus
caplis. ¶ Pollutio eueniẽs in pncipio morbi mãlis mul/
tam indicat eius mãm fore:ꝛ sic ei⁹ signat longitudinem.
Eueniẽs in pcesso multo morbi mãm digestã ꝛ nãe idicat
potentiã sup eaz si nõ multiplicet:ꝛ ↄsternat ṽtutem.

Cura eius dixit.A.est cura exuberatiõis spmatis.s.cũ
euone ꝛ diuersiõe p vomitũ ꝛ phibitione puocã/
tium ꝛ trahentiũ mãm ad iferiora ꝛ cũ attenuatiõe regimi
nis sui:ꝛ administratiõe medicinaꝝ int⁹ ꝛ extra put in illo
caplo de gomorrea dictũ est:que ad illud caplm afferanẽ.
¶ Dixit Viatic⁹.pollutionẽ patiẽtes frequentẽ cũ frigidis
medicinis ꝛ cibis curari decreuim⁹. ¶ Dixit Ruffus.cu/
ratur p abstinentiã a cibis ꝛ euonẽ per flomiã:ꝛ alias etiã
euones. ¶ Dixit Serap.dormire dz sup salices ꝛ alligare
sup lũbos eius solatrũ. ¶ Dixit Raf.xiº ↄtinentis.qdam
patiens fluxũ spmatis in somno sternebat aghũcastũ ꝛ ru
taz recentẽ ad dormiendũ sup eos ꝛ inuenit iuuaᵐ eoꝝ sta
tim. Et silr faciunt rof.viole.salix ꝛ nenufar. Ponanẽ pu
denda in loco frido ꝛ teneaẽ virga extra coxas. Et ex cõfe/
rentibus est semẽ lactuce cũ aqua bibitũ:ꝛ silr semẽ nenu
faris vel ei⁹ radix alba. ¶ Dixit Gal.6º de regie sanitatis.
exptus sum laminã plũbi ꝛ inueni conferre q nõ emittaẽ
sperma in sõno. ¶ Et Aui.dixit.stricture lamine plumbi
sup dorso est impressio magna.Verũtñ qñq3 nocet renib⁹
pp frigiditatẽ quã infert eis:quare opz vt hoc attendaẽ in
ea.Iterũ imo in oĩbus frigidis administrãdis:ꝛ sicut iam
supius dictum fuit opz lamina plũbi sit multis ꝛ crebris
foraminib⁹ pforata:vt euaporatio p illa fieri possit eorum
que ex corpe resoluunẽ aliter retenta calefiunt ꝛ supcalefa
cta nocẽt.frixelle facte de rore marino comeste phibẽt pol
lutionẽ de nocte fieri:ꝛ similiter cetelach. ¶ Dixit Rasis.
xº ↄtinẽ.crediẽ q iacinct⁹ citrin⁹ retẽtus in vestimẽtis phi
bet fluxũ spmatis in sõno.Et dĩ q herba acetosa vel semẽ
ei⁹ collectũ a puero ṽgine nõ sinit spma emitti ẽt si cũ mu/
liere ageret donec deponaẽ.Et dicũt q cũ ad lectũ iueris
tange ter virgã cũ calcaneo dextri pedis ꝛ nõ patieris pol/
lutionẽ illa nocte. ¶ Et scias q qdã nobilis passus ẽ pol/
lutionẽ p q̃tuor menses frequẽter ꝛ nõ ↄferente ei cura me
dicoꝝ qdã mulier alligauit ei cingulũ subtilẽ:vtputa chor/
dam ad collũ q descendebãt ad virgã eius vsq3:ꝛ cũ eo sa/
tis stricte ṽgam ligauit:ꝛ factũ est duz vẽtositas moueret
ṽgam in sõno ad polluendũ excitabaẽ ipse pp dolorẽ ṽge
sequentẽ ad ipsaz ligaturã:vñ nõ sequebaẽ pollutio:q cũ
sic pcessisset per mẽsem cessauit ab ipso pollutio ꝛ motus
spmatis pfecte. ¶ Dixit Ruffus.qdã nõ emittebat tpe coi
tus spma:sed tpe dormitiõis i somno emittebat spma abũ
dans.Unde cognoui q idigebat calefactiõe qm̃ i tpe dor/
mitiõis viscera eius calefiebãt cui pcepi eqtare equos cuz
eqtatio iuuet ad calefaciẽduz ipsa loca ꝛ vti nutrimẽtis ca
lidis ꝛ siccis:ꝛ sic ↄualuit. ¶ Et qñq3 accidit vt spma i pa/
tiente sit paucum ꝛ exeat filosum:ꝛ fit paucitas eius.dixit
Aui.pp ter cãs ↄtrarias causis exuberatiõis ipsi⁹ ꝛ cã exi/
tus eius filosi est siccitas pdominãs abundãs in membris
genitalib⁹ ꝛ mãe nutrimentali ipsoꝝ.Et cura hui⁹ est cu/
ratio diminutiõis coitus pcedẽtis pp siles cãs. ¶ Et cura
exit⁹ spermatis filosi est illud qd̃ humectat ex nutrimentis ꝛ
alijs que oĩa haberi possunt ex supradictis.

¶ De priapismo. Cap.x.

Riapismus dicit a pamo.alĩ priapo siue a pririos vel pri/
mas q vir grec⁹ quem pingebat greci cũ ṽga
erecta.iste.n.fuit pm⁹ hanc passionẽ ꝛ vocaẽ
erectio frequẽs vel assidua. Et vt dicit Raf.
xº ↄtinen.a Gal.vocaẽ vimbarism⁹.6º autem
de iterioꝛib⁹.dr a Gal.vocatur mersin⁹. Et Aui.dixit hoc
nomẽ trãsmutaẽ ad hãc egritudinẽ ex forma formationis
erecte ṽge q̃ ludũt qdã. ¶ Dixit Gal.6.de iterioribus.hec
passio soli veretro attributa est.Est eniz magna veretri ex/
tensio ꝛ erectio ꝛ in lõgitudine ꝛ in rotũditate magnifica/
tio nulla coit⁹ ↄcupiscẽtia nec calore existẽte.vnde scd̃o cõ
tinẽtis.priapism⁹ est erectio ṽge absq3 appetitu ꝛ absq3 ca/
liditate cõprehensa:sicut accidit qñ aliqs iacet sup dorso.
¶ Dixit Passionari⁹ priapism⁹ est pudẽdoꝝ tensio nimia
lõgo tẽpore pseuerans absq3 desiderio coeũdi.Et per hoc
differt a satyriasi in qua est multa ṽge erectio:sed est cũ de/
siderio coeundi.q̃uis differant etiaz in hoc q in satyriasi
vius coitus confert ꝛ sedat ipsam:cõpleta enim venere vir
ga detendiẽ:sed priapism⁹ non sedatur coitu sed ante coi/
tum

tum ꝛ post coitū virga erecta permanet ꝛ hoc priapismꝰ est difficilior passio ad curandum q̄ȝ satyriasis. ¶Et dixit Ras. in diuisionibꝰ. ꝙ qn̄ pducit ad spasmū ꝛ ad egritudines alias. Et dicunt ꝙ frequenter inflat corpꝰ ꝛ pducit ad effimerā. ¶Et Aui. dixit. hoc accidēs cū non curatur forsan puenit ad tethanū vasorū spmatis ꝛ accidit apa calidū cuȝ eo. s. thetano qȯ interficit: qm̄ mā calida fluit ꝛ trahitur ad locū dolore de calore loci. ¶Dixit Siliber. aliqn̄ in mortuo reperiť virga erecta dura vt curuari nō possit ꝛ vulgus dicit hoc accidere ad vindictā ex concubitu cū moniali: vnde diciť. Qui monacha potiť virga tendēte moritur. Sed alij dicunt: ꝙ cū resoluunť spūs a forti calore apȯ horā mortis laxātur ad arterias vge: ꝛ in eis imbibunť ꝛ extendunt eas ꝛ erigunt virgam ꝛ morte adueniente cōgelantur: vnde manet virga erecta.

Quare aliqui moriunť cuȝ virga erecta.

¶Et cōuenit priapismꝰ ēt pueris: q2 ipsi habēt cās faciētes spm: sed puenit ipsis absq̄ȝ vlla delectatiōe ꝛ concupiscētia penitꝰ. Et dixerūt qdam: lȝ viris pprie hec passio ptingat aliqn̄ tn̄ hec passio vel ei similis ptingit ex eisdē causis cuȝ pruritu in ore matricis ꝛ vulua: ꝛ tunc pprie diciť tentigo. Et Ras. qdem in diuisionibꝰ: inuit ꝙ eius cā aliqn̄ est calida ꝛ aliqn̄ frigida. ¶Dixit Gal. 6. de iteriorībꝰ. inuestigādū est cur veretrū infletur pcupiscentia coitꝰ existēte ꝛ cur supine iacētibus femora. nā per hoc priapismꝰ ꝛ vn̄ fiat cognoscetur. Ideoq̄ȝ dico plenitudie veretri nō posse fieri nisi p arterias aut p quēdam neruū: aut p vtrūq̄ȝ ꝙ si hec eadē cā vnius istoꝝ non fuerit inuestigeť. Unā tn̄ nā ordinauit: vt scias ꝙ opationes mēbra corporis faciūt sine doctrina: qȯ hoc idem in veretro faciat. dilatať ergo ꝛ inflať cuȝ animal ad coitū moueť. nā in eo virtꝰ est nālis per quā inflať ꝛ dilatať: sicut in cordis ꝛ arterijs procedens. Nō est ergo mōstrandū vtutem que implet mēbrū veretri ex spū cū animal moueť ad coitū cum arteriaꝝ actione psistere. Meliꝰ est enim vt dicamꝰ ex neruo ipso existere: q2 actiones ex ppria mēbroꝝ suba pcedunt ꝛ non ex eoꝝ positiōe. nam cor si in alio loco foret necessario suā actionē faceret q̄ȝ in loco in quo est opatur silr ꝛ alia mēbra opanť. Arterie vnaȝ in oibus actionibꝰ impendūt. nā vno eodēq̄ȝ modo: tūc p totū corpus dilatanť. necessario ergo ad veretrū venientes nō alteriꝰ q̄ȝ sint p totuȝ eq̄liter existunt. Sed tn̄ ora eaꝝ in eo q̄ȝ in toto corpe latiora sunt ꝛ ipsaꝝ est animaduerti: q2 nā ea ita larga constituit: vt quadā festinatiōe p ea purganda purgarenť: alteriꝰ vo qualitatis ea esse minime credendum est. femoribꝰ vo calefactis ꝛ arterie magis calefiūt ꝛ ora eaꝝ longiora efficiunť qbus sic exn̄tibus non minima quātitas ꝛ ventosa mā ad neruū dirigitur: vnde cū paulatim ex ea repleť eo pleno existēte necessario erigitur tensuȝ pmanens eius suba non nisi ex hoc neruo est. ¶Et dixit. priapismꝰ fit cum ora arteriaꝝ veretri dilatanť. Uel cuȝ fumosa vētositas in neruo creať ꝛ tēsio ex vtroq̄ȝ fieri. lȝ plurimū fiat ore arteriaruȝ dilatato: q2 facilꝰ est arteriaꝝ ora apiri q̄ȝ in ipso neruo ventositatē generari. Sȝ tn̄ puto semel hanc passionē in me pp neruū extitisse nō ex pluribus vicibus ppter apertionē venaꝝ cognoui fuisse. ꝛ hoc propter notitiā pteritorū accidentiū ꝛ ordineȝ medicine vt frequens tn̄ vna cā iuuat aliā. ¶Dixit Aui. mā huiꝰ vētositatis est humiditas plīma ꝛ efficiēs ipsam est caliditas pauca: ꝛ hec mā aut est resudās vel residēs fixa in vasis spermatis: ꝛ in eo vbi generať: aut est nō resudans. supple. Sȝ est in ipsa virga gn̄ata non resoluiť ꝛ qualitercūq̄ȝ fit ptenditur hec ventositas ꝛ vtus eius: tunc aut est ppter frigus. i. sopitum calorē eiꝰ: aut ppter ipsiꝰ grossitudinē. ¶Et quādoq̄ȝ adiuuant cām mālem ꝛ efficientē. i. ipsam tensionem virge cause instrales. verbi grā. vt fit in cute virge: ꝛ que sequunť ipsam inspissitudo phibens resolutionē ipsiꝰ. littera extra dicit. sequens vaporē aut dilatationē orificioꝝ venarum venientiū ad vgam: qȯ accidit ei cuiꝰ coitꝰ fit vehemens plurimū. littera extra. qui plurimo coitu vtitur: ꝛ sic accidit ei q dimittit coitū ad tēpus: quare moueť in eo spma ꝛ vētositas cum fortitudine: ꝛ quādoq̄ȝ puenit ad papismū. ¶Et dixit Aui. qn̄q̄ȝ adiuuāt oia illa cāe pcedētes aut ex cibis calidis: aut iflatiuis: sicut sūt cicera ꝛ vua ꝛ vitelli ouoꝝ: ꝛ illa que aggregāt rem vtrāq̄ȝ. s. calefactionē ꝛ inflationeȝ: sicut eruca: aut ex dispōnibus ꝛ figuris. s. iuuātur: sicut est multitudo dormitiōis supra collū: quare liq̄faciendo puertitur sperma in vētositatē: aut strictura ancharū cum cingulis ꝛ corrigijs institis: quare dilatanť orificia venaꝝ. i. earum iteriora siue pcauitates. Et dixit plurimuȝ cārum eius est amor. i. meditatio coitꝰ. Et dixit. qn̄ incipit magnificari ꝛ augmētari ꝛ plongari virga ppter illud qȯ effunditur ad ipsam de materijs plurimis vel nociuis. De cā aūt largitatis venaꝝ dixit Gal. vbi supra. Uidi quēdam patientē eam: q2 pcesserat eideȝ ꝙ abstinuit a coitu longū spatium tpis ptra solitū vsum ipsiꝰ. Et in alio fuit ista passio eo ꝙ comederat cibaria generātia humores calidos ꝛ acutos: ꝛ in alio qa ligauerat supra medio corrigiam amplam per ipetum itinerū non ꝭm vsum in ligatione. Unde cognouimus per coniecturā ꝙ orificia venarum eius sunt aperta ex caliditate ibi generata.

Signa generis nota sunt ex relatione ꝛ sensu. ¶Signa cārum. Signa fcā a ventositate generata sunt iectigatio que pcipitur in vga: ꝛ iuuamētū cum dissoluentibꝰ ventositatē: qm̄ remoueť cū eis priapismꝰ: lȝ post diuisionē eoꝝ iteꝝ redeat. ¶Et signa aptionis venaꝝ sunt puatio iectigationis: ꝛ cognoscitur cā aptionis ex eo quid pcessit de diminutione coitꝰ vel eius vsu supfluo: vel cibis multū gn̄antibus spma ꝛ acutū ꝛ cibis iflatiuis ꝛ eq̄tatione ꝛ silibus causis. ¶Dixit Gal. vbi supra. qn̄ fit ex iflatione nerui cōcaui veretri pcedit iectigatio veretri: que si non pcesserit pōt extimari ꝙ ipsa erit ex cā largitatis ipsaꝝ. Et Aui. dixit. Scias si fuerit vētositas gn̄ata in ipsa vga erit illic tremor. s. ꝛ titillatio vge añs plīm. Et si non fuerit ita: tūc cā in ipsa est pp vgā ad quā iam puenit ex arterijs sanguis vasoꝝ spmatis. Et qdam supplēt ꝛ acuitas eius.

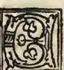
Cura eius duplici pficitur instro. s. dieta ꝛ potionibꝰ. ¶Dieta qdem pficitur cū locatione patientis in aere ad friditatē decliui ꝛ vitatiōe ꝛ accn̄tiū aīam dilatātiū ꝛ maxime a cogitatiōe sup his que ad coitū ptinent ꝛ cum exercitio corporū forti: ꝛ labore lassante vtutem cū minoratiōe sōni ꝛ vacationi in vigilijs. ¶Et dicūt dormiāt patientes induti nō nudi neq̄ȝ sup dorso ꝛ vitandū est exercitiū membroꝝ inferioꝝ ꝛ sequēdū est cū exercitio supiorū. ¶Dixit Auic. opȝ ꝙ sit exercitiū mēbroꝝ supiorum in ludēdo cum tubab. exponūt qdam. i. cuȝ pila magne supple. vel alio modo quo brachia ꝛ manꝰ exercitanť crura vero ꝛ pedes qescunt: ꝛ cibi ꝛ potꝰ phibeātur oēs inflatiōes generantes ꝛ multiplicātes spmaticā mām ꝛ acutā illaȝ reddētes. Sȝ dieta vtantur attenuāte ꝛ modicū nutrimēti generāte. ¶Dixit Auic. nutriatur cū eis que sunt sicut lētes ꝛ que currūt cursu earū. verūtn̄ non multū vtantur acetosis: qm̄ ipsa qn̄q̄ȝ inflant. s. qn̄ ipsis puenitur ad extinctionem calitatis: que resoluebat vētositatē. Et dixit. dimittať coitus nisi pp necessitateȝ eius: ne. s. veniat nocum aliqȯ ex nocumētis di missiōis coitus. Opȝ enim dixit. spē vt dimittat coitum oīno ꝛ augmentationē in eo ꝛ psiderationē ad illud qȯ mouet desideriuȝ eius nisi istē cui accidit priapismus ppter dimissionē coitus omnino.

¶Cura vo per potionē tribꝰ cōpletur intētionibꝰ. Quarū pma mām vētositatem gn̄antem: imo ēt ipsam multiplicātem digerit euacuat ꝛ diuertit. 2a vero malam dispōnē genitaliū: ꝛ virge maxime ꝛ ipsiꝰ venarū largitatem alterat. corrigit ꝛ constringit: necnon ꝛ vētositatē in eis generataȝ vel defluxaȝ ad ipsam attenuat ꝛ resoluit. tertia accidentia respicit. ¶Et pma qdem compleť cum scāmonia in his qrū

că est mãe spermatice multiplicatio ⁊ sãguinis abũdantia in toto corpe vel saltẽ in epate ⁊ mẽbris genitalib⁹ ⁊ circũadiacentib⁹ eis ⁊ cũ euone humoris alteri⁹ peccãtis: digestione ei⁹ pmissa: maxime cũ vomitu: qm̃ euat ⁊ mãm i genitalib⁹ otentã diuertit. dixit Simeõ. Curatio fiat in pncipio cũ diminutiõe ad diminuẽdum mãm que est supra. Et Hal. dixit. si in corpe superfluitatẽ ventositatẽ gñantẽ videris vomitũ ipera ⁊ medicamẽ da solutiuũ. s. post vomitũ iam sufficiẽter puocatũ. ante. n. solutiuũ vẽtris obest. Jõ Aui. dixit. cañ. curatiõis priapismi est cuʒ vomitu ⁊ flõmia absqȝ vẽtris solõne oino. pp qd timetur ne vẽtris solõ descẽdere faciat mãm desup. ℂ De iplẽtib⁹ võ intẽtionẽ scõam sciendũ est q si dispõ genitaliũ fuerit calida vias ⁊ meat⁹ alargãs ⁊ mãm ad locũ attrahẽs: tunc in pn⁹ cura cuʒ ifrigidãtib⁹ ⁊ alterãtib⁹ ⁊ remittentib⁹ illã calidã discrasiã fienda est cuʒ medicinis illud facientib⁹ ab itus ⁊ ab extra approximatis: q ex pcedentib⁹ caplis accipiẽda sunt. dixit Aui. ⁊ administ ref lamina plũbi sup pectine. Discrasia aũt calida ablata ad vẽtositatẽ ⁊ mãm in genitalib⁹ ⁊ vgã remãsit attenuãdũ ⁊ resoluẽdũ ⁊ osumendũ est cũ vnguẽtis ⁊ epithimatib⁹ calidis ⁊ alijs osilibus deueniẽdũ: que ẽt ex supra narratis hic poteris. Si võ dispõ genitalium frida fuerit: siue remissi caloris mãm in vẽtositatẽ mouẽs ⁊ nõ resoluens: siue fuerit ipsa dispõ iũcta spissitudini sube siue dilatationi pororũ cutis eoꝝ siue nõ: tunc est vtendũ calefaciẽtibus post euõne si necia fuerit: ⁊ tũc incipiendũ est ab eis q approximari pñt itus ⁊ extra. ℂ Dixit Hal. Si est ex vẽtositate adhibẽda sunt q calefaciũt ⁊ desiccãt q ventositateʒ dispgunt: ⁊ p aut dixit Hal. administrãda sunt qcunqȝ infrigidãt ⁊ vẽtositatẽ phibẽt gñonẽ. ⁊ subdit. calefaciẽtia ⁊ dsiccãtia ut semẽ agnicasti ⁊ semẽ pigami ⁊ satureia ⁊ ciminuʒ ⁊ apiuʒ ⁊ semen ei⁹ ⁊ anisuʒ ⁊ anetũ cuʒ seie ei⁹ ⁊ similia: ⁊ semẽ sinapis. Et dixit. ista nõ multiplicent nec cũ corpore maifest⁹ fuerit calor exhibent. ⁊ refrigerãtia ⁊ desiccãtia sunt: dixit ipse: coriãdrũ siccuʒ semen iusqami semina ros. balaustie. grana granato lenticula: semen arnoglosse: portulace lactuce ⁊ silia. ℂ Et subdit si ad desiderata cum istis nõ veneris aliqd adde opij. s. exteri⁹ approximatis: nõ tñ ipm multiplices nec in ipsi⁹ assiduo sis vsu: qm̃ tãtã virge inducit dormitationẽ: vt sit difficile sanare illam.

ℂ Tertiã rem cõplent quecũqȝ accñtib⁹ supuenientib⁹ resistunt qb⁹ maxie vtendũ est añqȝ eueniãt. ℂ Dicũt qdã. medicine q priapismũ curãt cũ ppꝛietate sunt gũmi iuniperi. si. n. vngat eo vga ipsam erigi phibet. ℂ Dicũt q modicũ berbene datũ in potu nõ sinit. vij. dieb⁹ vgam erigi cui⁹ signũ est si detur gallo nõ ascendit sup gallinam.

ℂ De regie eius quẽ ledit dimissio coit⁹. Cap. xj.

Ura huius duplici pficitur istro. s. dieta ⁊ potione. Dis. n. qui nõ vult coitui approximare: aut q ei assuefecit ⁊ vult dimittere euʒ: ⁊ maxime si debilis fuerit corpis cum fortitudie genitaliũ dʒ morã trahere in locis fridis ⁊ siccis approximãdo accñtib⁹ aie corpus exterminãtib⁹ ⁊ vtẽdo cibis ⁊ potib⁹ exiccatiuis pauci nutrimẽti cuʒ tolerãtia ieiunioꝝ in fame ⁊ siti: ⁊ sigdem fuerit ex his q voluerit ad coitũ redire vtatur eo abũdanter ad cuius abundãtiam cum puenit gradatim postea ipsum diminuat.

Cura võ p potionẽ trib⁹ ipletur itẽtionib⁹: qꝛuʒ pma est ad euãdũ mãm multiplicataʒ cum flõmia ppꝛie ⁊ alijs euonibus fm cãs dictas in pcedentib⁹. 2ª alterat corpis ⁊ genitaliũ dispõnes cũ his que infridant ⁊ exiccant. tertia võ pncipalia mẽbra respicit ⁊ nobiliat: ⁊ hoc aut phibẽdo ea a lesiõe: que accidit eis ex dimissiõe coit⁹ ofortãdo ipsa ⁊ mũdificãdo sepe corpus totũ: ⁊ pcipue virilia in viris ⁊ matricẽ in mulierib⁹ ⁊ phibẽdo ascensũ vaporũ maloꝛũ ⁊ corruptoꝝ retenti spmatis: qd maxime fit cũ vsu electuarij: qd sic fit. ℞. carnes citonioꝝ ⁊ ofice eas cũ zuccaro ⁊ aceto: deide appone spẽs que sic fiunt. ℞. coriandri ppati. ʒ. s. ros. rub. coralloꝝ rub. sandaloꝝ rube. spodij granoꝝ granatoꝝ ⁊ berberorũ. ʒ. añ. qȝtuni sufficit apponi qȝtitas carniũ citonioꝝ ⁊ zuccari. Aut ipletur tertia intentio phibẽdo ipsa mẽbra a lesiõe quã pati pñt ex reditu ad coitũ. ⁊ de his ppꝛie locut⁹ fuit Auic. ℂ Dixit Gal. opʒ in hmõi hõ pueniat ad ofortãdũ stõm suum: ⁊ ad hoc vt digõ fiat bona cũ his que bibunt ⁊ cum epithimatib⁹ ⁊ emplastris dictis in ca⁹ stõi: ⁊ vt contingat p illud succursus debilitatis accñtis p id qd puenit ex coitu pp necessitatẽ: q. s. dʒ cogi ad coeundũ ⁊ cũ eis. s. medicinis ⁊ cibis: q sunt ad cor vtiles. Et de cibis que succurrũt debilitatib⁹ eoꝝ ẽ panis bon⁹ mũdus isusus in bono vino. Dixit itaqȝ administrent sup mẽbra coit⁹ eius medicine ifrigidãtes minorãtes spmã: ⁊ pcipue in eis: in qb⁹ mẽbra genitalia sunt fortiora. ⁊ bibãt ifrigidãtia oria spmati ⁊ administrent in emplastris ⁊ iunctionib⁹ ea que faciũt hñtib⁹ priapismũ: ⁊ dimittãt oia que generãt spma ⁊ assiduẽt exercitiuʒ: pcipue priuʒ supioꝝ corpoꝝ suoꝝ: sicut est pcussio. s. manib⁹ ⁊ altabab ⁊ sauliget ⁊ eleuatio põderis: ⁊ opʒ vt gradatim pueniat in minorationẽ coit⁹. s. post sufficientẽ euonẽ retenti spmatis: ⁊ maxime eos q volunt postea dimittere ipm qñ itaqȝ coeunt in pncipio noctis dimittãt ipsam vno die aut duob⁹ vsqȝ ad horã sõni noctis: aut añ ipm: aut post ipʒ: ⁊ rectificẽt cibũ q est iter illũ: ⁊ dormiãt sup coitũ: deide gradatiʒ pueniãt ad dimittẽdum numerũ dieꝝ. s. q iterponãt plus de spatio quoꝝ plm fit p occupationẽ in ludibris.

ℂ De regie ei⁹ q plm vtitur coitu ⁊ nocet ei. Cap. xvij.

Ura huius cõpletur dieta ⁊ potiõe. etenĩʒ dieta vt locent in aere hũectato ad calitatẽ puã declini vel friditateʒ paucã si in cã fuerit calitas inuẽta. ℂ Et dixit. A. letent in ludis q letificãt: faciẽdo ẽt eos ⁊ dormiãt ⁊ qescãt ⁊ cũ exercitari eo volueris administret exercitiũ ppatiõis. i. lene vt balneent balneis hũectãtib⁹. ℂ Dixit Joãniti⁹. si accidit debilitas in coitu o solitũ ispice si est diminutio in spmate ⁊ rege ipʒ regie dicto in ca⁹ diminutiõis coit⁹. ℂ Dixit. A. oʒ vt administret calefactio. s. ppata ⁊ hũectatio cum cibis bonis: quoꝝ paucum plm nutrit: ⁊ regie. s. resũptiuo ⁊ delicioso. ℂ Dicunt qdam: sicut est aq carnis ⁊ iura carniuʒ caponũ vel gallinarũ pinguiũ: in qbus dissoluãtur vitella ouoꝝ: ⁊ ipsa etiã vitella sorbilia. ⁊ testiculi galloꝝ ppꝛie: ⁊ lac qdẽ ouinũ ⁊ vaccinuʒ. ℂ Dixit Auic. est vehemẽtis iuuamẽti ad viuificãduʒ ⁊ ofortandũ cum sumitur de eo in ieiunio cum quãtitate qua digeratur ⁊ dormiat sup ipm. ⁊ ouenit eis etiã vinũ dulce odoriferũ parũper limphatum.

Potio vero aut respicit debilitatẽ aut accidẽtia corrigit: ⁊ q respicit debilitatẽ eius abscidit cãm q est paucitas caloris inati: ⁊ spũs in corde ⁊ alijs pncipalib⁹ mẽbris pueniens ex supfluo coitu quem aliqñ adiuuat raritas texture corpis. Cõplet ergo intentio hec cum medicinis cordialib⁹ ⁊ odorib⁹ bonis multiplicãtib⁹ spm ⁊ calorẽ quas adiuuat administratio densantiuʒ poros ⁊ de pdictis medicinis est diamusc⁹ dyambra ⁊ ofectio de xiloal. ⁊ metridatũ ⁊ silia. Uerũ qñ administrãt cuʒ supfluitate desiccãt. dixit Aui. hũectatio. s. cũ alio regie viuificat illã phibendo exiccationẽ vel cũ administrãtur cuʒ supfluitate: ẽt hũectatiõe. s. cuʒ eis q multũ hũectãt viuificat: q humectatio ẽt põt fieri cũ extrinsecis approximatis.

Potio vero q accñtia corrigit respicit exiccationẽ corpis de q dixit Gal. 4. de regie sanitatis. cuʒ accidit in coitu in corpe desiccatio qd accidit ei ex supabũdãtia exercitij ouenit exercitiũ moderatũ balneũ ⁊ nutrim hũidũ declinãs ad calitatẽ ne ifridet corpus ex coitu si pduxerit ad ifrigidationẽ. ℂ Si võ fuerit cũ calefactione

lefactione infrigidet᷑ ꝛ non dimittat᷑ in vtraqꝫ dispõne hu miditatis. Dixit Aui. si apparet debilitas visus: tūc cā eius est cerebꝝ. Dixit enim Iud. in plibus. in capite ipsoꝝ ascē dit vapor vehemēs in coitu: q. d. vapor ledit cerebꝝ. Alia lra Auic. hꝫ: tūc cura eis est cerebꝝ. q. d. intēde ad cerebꝝ ꝛ cura ipsum: qꝛ opꝫ vt assiduet inunctionē capitis sui: qꝛ in sincipite vngere cū eis que sunt sicut oleū viol. ꝛ fiat ca/ putpurgiū cū eo aut distillet᷑ in aures: aut vtat᷑ introitu vel itinitu aque dulcis ꝛ apiat visum suū in ea: ꝛ in sūma tota sit intētio ad humectādū. Et dixit. si accidat tremor ex coi/ tu: tunc si mā fuerit huᵃ soluat᷑ cū eis que sunt sicut pulpa colo͞gn. aut cucumer asininus ꝛ cētaurea: ꝛ post illō curet᷑ vga. s. si est mollificata vel neruus: ꝛ est melior cū vnguen tis fortibꝰ in qbus sunt muscus ꝛ ambra ꝛ been cū oleo de costo ꝛ nardino ꝛ de lilio ꝛ de cipis ꝛ almachaleb. i. medul la cerasi vel cerui silvestris ꝛ cū ol. de sauina ꝛ cū oi calido in quo nō est stipticitas. ¶ Dixit Iud. ad tremorē accñtem post coitū da oppo. cū. ℥. i. maiorane corte ꝛ fiat abstinētia potus vini fortis ꝛ abundātis. ¶ Dixit. A. si nō est cū tre/ more mā curet᷑ cū vnguētis tremoris dictꝭ in ꝑprio caᵒ. Et qñ accidit post coitū stati tremor sumat oppo. cū aq̄ fāsuci ꝛ cassief. q̄ntitatē quā tolerat ꝛ aq̄ fāsuci d̄ q̄ sit q̄titas. ℥. i. ¶ Dixit Ruff. qdam vtēdo coitu nō emisit spma: sꝫ vētosita tē in fine ꝛ curatus est cū nutrimētis hūidis ꝛ ꝯualuit. Et ego quēdā cōpre͞z nitū cognoui cuius vga erigebat᷑ ꝛ coi bat ꝛ nō emittebat spma: aut nisi minimū qd ꝛ valde raro.

¶ De illo qui ilico post coitum egerit. Cap. xiij.

Auicēna dixit. athnoth est ille q cuꝫ coit eijcit stercus suū cum spmate: ꝛ sil᷑ fit eoꝝ descēsio ꝛ nō regit suū anuꝫ. ¶ Dixit Iud. hoc fit cū musculus ani mollesit cū lassitu dine musculi retinētis spma: ꝛ pōt ista mollifi/ catio musculi ꝑuenire a mā aliq̄ ad ipsum flu/ xa relaxāte eū: ꝛ pōt ꝑuenire a debilitate eius musculi nāli vel accñtali: que tpe emissionis spmatis augetur pp emissio/ nem caloris ꝛ spūs sil᷑ cuꝫ spmate ꝛ eius diuersionē tūc ab ipso musculo intrīn ꝙ anū regere nō pōt. ¶ Dixit Iud. isti qbus hoc accidit debēt esse vehemētis appetitus in coitu velocis resolōnis supabundātis spmatis ꝛ corporis delica ti. Et dixit. snp plures eoꝝ dnat᷑ desideriū valde. s. coeundi ꝛ multiplicat᷑ in eis delectatio: ꝛ iō mollificant᷑ ꝛ debilitā tur pp resolōnē spūum eoꝝ. s. multā sequētem ad magnā delectationē: ꝛ plīmi eoꝝ. dixit Aui. sunt molliū corpoꝝ.

Signa gñis hñr relatione. Signa specieꝝ. signa mā/ lis sunt ꝙ ēt eo nō coeūte vir retinet egōnem: ꝛ aliqñ eam inuolūtarie vel cū paruo sensu egerit. In mā/ li aūt ꝛ frigida pp debilitatem musculi non ꝯtingit illud nisi in spermatis emissione.

De cura ait Ras. liᵒ ꝯti. dico ꝙ hoc patiēs non dꝫ su mere aliqd in cibo vel in potu añ executio/ nē coitus: pōt tñ sumere de cornis ꝛ piris ꝛ granis grana toꝝ ꝛ sīlibus stipticis ad declinandū nām añ ipsum tps ad stipticitatē: ꝛ si poterit nō comedat nisi paꝝ de rebus assis illo die. Et dixit. si nā fuerit sicca ꝯfert ei vt egerat añ coitū supponēdo ano suo de sale: qm inde ꝯfortabit᷑ anus eius: dꝫ aūt egerere añ cibū hñr vt vacuus sit vēter eius: qd ēt vt dicūt ꝯfert si nā nō fuerit sicca: ꝛ post vētris euōnē suppo nat sibi patiēs suppositoriū factū ex acatia balaustijs gūmi arabico thure sanguine drac. bolo armeno ꝛ sīlibus stipti/ cis: de qbus informent᷑ suppositoria parua cū succo plāta ginis ꝛ teneant᷑ ad ꝯfortandū anuꝫ. ¶ Et Ras. docuit ad hoc mitti clystere potētis stipticitatis: ꝛ eꝝ post subueniat᷑ sibi ne patiat᷑ colicā: ꝛ inspiciēdū dicit esse in hoc: ꝛ vngat᷑ anus intus ꝛ extra ꝛ emplet᷑ cū stipticis. Dixit Iud. debēt sibi supponere olea stiptica mixta cū herbe acatia ꝛ sīlibꝰ. Dixit Ras. supponat sibi oleum myrtinū acatia ꝛ ramich. Dixit Aui. administrent᷑ vnguēta ꝛ empla stiptica ꝯforta tiua lacerti: ꝛ fiat inunctio cū eis que sunt sicut oleū nardi nū ꝑprie ꝛ ciperis ꝛ de sauina. Ungᵐ bonū ad hoc: sumat᷑ oleū de citonijs ꝛ ol. de alcāna ꝛ terant᷑ karabe ꝛ liliū sic/ cū ꝛ acatia ꝛ fiat ex eis vngᵐ ꝛ administret᷑ assidue sup la certū ani ꝛ fiāt eis suppositoria retētiua vel sicca ꝛ ꝑprie in tpe coitus sicut si supponat᷑ colliriū ex mirach ꝛ gall. ꝛ ba laustijs ꝛ thure. ¶ Dixit Aui. ꝙ dr̄ de bonificatiōe ciboꝝ eoꝝ ꝛ regimine ipsoꝝ ꝛ subtiliatione est res que non hꝫ in hac intētione locū nisi intelligat᷑ de cibis stipticis: qbus ci bent᷑: ꝛ sil᷑r in clysterijs pinguibꝰ infrigidātibus: qꝛ dicūt vtilitas nō est apud me: immo vt intēdat᷑ in eis que diximus . s. ad frāgendū acuitatē eoꝝ. i. vt nō fiat acutū pūgitiuū ꝛ ad ꝯfortandū corda ꝛ cerebra eoꝝ: ꝛ de cerebro ꝑprie vt nō mollificent᷑ lacerti: sed fiat fortis lacertus ani. Et si mā fuerit lacertū relaxās digerat᷑ ꝛ euet᷑: sicut opꝫ: deinde ad/ ministrent᷑ resoluētia ꝛ ꝯsumentia reliquias eius ꝛc.

¶ De alubnathi. Cap. xiiij.

Auicēna dixit. ꝙ alubnathi ꝭm veritatē est egritudo accñs ei q ꝯsueuit ꝙ sup eū iaceant hoies ꝛ hꝫ desideriū coitus plīmū ꝛ est in eo spma plīm nō motū: ꝛ cor eius debile ꝛ eius erectio debilis in radice. i. princi pijs gñonis: aut debilitat᷑ tūc. s. tpe quo aegri tur i eo ista debilitas: ꝛ fuit iā assuetus coitui: q̄re affectat ipsum: ꝛ nō pōt sup ipsum: aut pōt sup ipsum potētia media tiua. s. solū q̄re desiderat vt videat coitū currētē inter duos ꝛ ꝑpinquior est ille q est cū eo. s. coitus: tūc eni mouet᷑ desi deriū eius ꝙ si emittit᷑ spma qñ aliqs coit cū eo aut erigit᷑ cū eo vga: tūc pōt pficere desideriū suū. ¶ Etenim est quedā secta eoꝝ quoꝝ desideriū: non erigit᷑ nisi qñ cuꝫ eis coit᷑: ꝛ tūc aduenit eis delectatio emissionis spmatis siue cū opa/ tione illius. s. ꝙ emittit ipsuꝫ siue absqꝫ effectu emissionis q. d. siue emittat siue nō. ¶ Et secta alia eoꝝ est ꝙ qñ cū eis coit᷑ nō emittūt spma tunc: immo declināt ad hoc vt cū alijs coeāt: ꝛ sunt i veritate ꝑstrate aie ꝛ male ꝯsuetudinis ꝛ cō/ plōnis muliebris: immo ꝛ bestialis: ꝛ qñqꝫ sunt mēbra eoꝝ magis sustinētia q̄ mēbra viroꝝ. ¶ Et scias. dixit Aui. ꝙ oīa que dñr pꝛeter hec vana sunt: ꝛ stulti hoies sunt q vo/ lūt eos curare. naꝫ initiū egritudinis eoꝝ meditatiuū est ꝛ nō nāle: qꝛ sup. solū corrigēde sunt male meditatiōes eoꝝ. Si vō ꝯfert eis cura: tunc illud est qd frāgit desideriū eoꝝ ex tristitia fame vigilijs carcere casu ꝛ ꝑcussione. Et subdit Aui. dixerūt qdam ꝙ cā alubnath est ꝙ neruus sensibilita tis. i. sensibilis sensum ferens q venit ad virgā ramificat᷑ in illa in duos ramos: quoꝝ subtilis radici virge ꝯtinuat᷑ ꝛ grossus venit ad caput virge: q̄re indiget ille ramus qui te nuis est fricatione vehemēti donec sentiat: q̄re spargit᷑ sup hoiem. i. cū hōi ꝯiungit᷑: ꝛ tūc aduenit ei explementū libi dinis: ꝛ hec res est sicut illud qd remotū est. s. a veritate: qꝛ maior sensibilitas dꝫ esse in capite vge q̄ in radice: sed ꝑᵃ . s. cā est sup quā est intēdendū: qꝛ. s. vera est. Et est: vt dictū est: qd ꝯtingit ex meditatione: vel vt dñt alij ex spmate nō moto. ¶ Ar. quoqꝫ 4ᵃ ꝑbleu. 26ᵒ ꝑbleu. quesiuit pp qd gaudēt ꝛ delectant᷑ qdem pueri cū qbus coit᷑. Et vt dicūt hoc est querere q̄re gaudēt coeuntes qdam siue se habēt in rōne agētis siue patiētis. Et quesiuit 1ᵒ q̄re est ꝙ hi qdem simul agētes sunt. s. ꝛ patientes: hi aūt non: sed alteꝝ eoꝝ exercēt. Et soluens ꝑ ad ꝑᵐ quesitū assignat ꝑ causam du/ bitationis: ꝛ dixit ꝙ vnicuiqꝫ superfluitati est locus in quē apta nata est ꝭm nām segregari: vt pꝫ de vrina ꝛ de egōne: de lachryma ꝛ de alijs: que segregatio fit ex latore ꝛ motu excitante vētositatem: que existēs inflare faciat locum per quem trāsit: ꝛ sic iuuat ad expulsionem illius superfluitatis: ꝛ in hoc ꝯseruat᷑ armonia corporis. Cū igit᷑ gignitura sup fluitas: ꝛ sic hr̄e dꝫ ꝛ hꝫ locū ad queꝫ segregat᷑: qui locus est testiculi: ꝛ virga ad hunc locum expellitur qñ cum eis coit᷑ vnde delectant᷑ ꝛ gaudent. In qbusdam aūt siue pp

etatem siue pp aliam causam spma non euenit ad virgã fit delectatio ex fricatione partium genitaliũ: qz ex illa frica/tione qdam spiritus ad locũ feruntˀ: vel quedam humidi/tas subtilis dicta alguadi: quoꝝ spirituũ siue humiditatis expulsio queritˀ a nã: cũ nõ sint in loco illo ẽm nãm: qbus cũatis accidit vt gaudeãt ꝛ delectationem habeant.

¶ De hermofrodita. Cap.xv.

Dixit Aui. ille qui est hermofroditus non hꝫ mẽbꝝ viri neqꝫ mulieris: ꝛ de il/lis est qui hꝫ vtrũqꝫ: sed vnum eoꝝ qḋ est debi/lius ꝛ occultius: ꝛ aliud est ẽ꜕rio: ꝛ descendit spma eoꝝ vel vrina ex vno eoꝝ absqꝫ alio. Et de illis est in quo ambo sunt equalia: ꝛ pũenit ad me. dixit ipse. ꝙ ex illis est qui agit ꝛ patitˀ. i. cum altero coit ꝛ cũ eo coitˀ: sed paꝝ. i. raro verificatˀ hoc. Et curatur hermofrodita moltoties per incisionem membri occultio/ris: ꝛ per regimen vulneris eius ꝛc.

¶ De delectatione coitus ꝛ augmento eius. Cap.xvi.

Non est turpe medico. dixit. A. cũ loqtur de magnifica/tione virge ꝛ coagustatione receptricis. s. vul/ue ꝛ delectatione coitus: maxime cũ mulieree: cũ istud ptineat ad eũ ẽm ꝯsiderationem artis ꝛ p nãm sui subiecti: ꝛ maxime cũ loqtur his qbus mandatũ est matrimonium inseparabilr̃ obseruare. Et istud ideo: qm̃ sunt ex causis. dixit Auic. qbus pũenitˀ ad gñonem. Multoties enim est paruitas virge cã vt non delectatˀ mulier ea: qm̃ diuersa est ab ea qua ꝯsueta est q̃re non emittit spma: ꝛ qñ non emittitˀ spma non fit filius: p pterea dictum est supra ꝙ delectatio facit vt gñõ melius ꝛ frequẽtius fiat: ꝛ qñqꝫ est etiã paruitas virge cã vt fugiat mulier a suo pari ꝛ querat alium. Et silr̃ qñ vulua non est angusta non ꝯuenit ei suus par: ꝛ ipsa iteꝝ non ꝯuenit pa/ri: ꝛ indiget vnusqsqꝫ pmutatione: ꝛ silr̃ delectatione: ꝛ silr̃ delectatio vocat ad emissionem spmatis festinam. Mulie/res ẽm plurimum: vt supradictum est: tardãt in emittendo spma ꝛ remanent nõ complentes desideriũ suum: quare il/le ex ipsis que non custodiuntˀ mittunt in illa dispõne sup seipsas que inueniunt: ꝛ pp hanc causam redeunt ad ꝯfri/cationem: s. dicit lra extra vnius mulieris cum alia vt ꝯfri/ciatur in eo qḋ est inter eas complementum voluptatis.

¶ Sunt aũt delectationem augentia. dixit Ioãnitius. vt ponat vir manũ suam sup dorso mulieris sub eo loco qui ptinet ad asem. i. sumen restringẽdo asem eius cum ea: qm̃ exinde erit delectatio vtriusqꝫ mirabilis. ¶ Et dixit. ℞. pi/retri stafisagrie. añ. teranˀ ꝛ cribellenˀ cum sirico distẽpe/renˀ cum melle qḋ est cum. ʒ. pdito: ꝛ fiãt inde pillule ad modum piperis: deinde ponatˀ vna sub lingua ꝛ vngatˀ ve/reꝝ cum saliua oris: qm̃ dabit delectationem mirabilem ꝓprie mulieri. ¶ Dixit Ras. xiº ꝯti. due cucube si masticã/tur: ꝛ silr̃ ois res que faciũt saporem in ore bonũ si sumatˀ saliua ipsaꝝ ad vnguẽdum vereꝝ faciũt delectationeꝫ mi/rabilem. ¶ Dixit Aui. de eis que delectant eos vtrosqꝫ si/mul est saliua eius q sumit in ore suo aliqd que dꝫ esse que/dã species odorifera. Et saliua cucube ꝛ mel embelicoꝝ ꝛ mel cũ quo ꝯficitˀ scamonea ꝛ. ʒ. ꝛ plp cũ melle. Et dixit. vtanˀ limimento ꝓprie sup medietatem virge postremam nõ est magnum iuuamẽtum cum vsu illius: facit enim de/lectationem in capite virge solũ suppositorium cũ felle ver/ris aut caput virge inunctuꝫ aut cum semine vitice suppo/situm delectare facit mulierem in coitu.

¶ De magnificatione virge. Cap.xvij.

Geminiser dixit. si preputium palpatˀ post exitũ a coitu: deinde il/liniatˀ cũ melle ac opatione durãte per mẽsem vnuꝫ plongabitˀ virga. Et dixit. frica virgam cum lacte ouino fricatione longa in die decies: si fiat hoc g dies magnificabitˀ valde: ꝛ fricatio freq̃uẽs ingrossat illã: s; sed cessari dꝫ a fricatione cũ incipit inflari ꝛ rubefieri: douꝫ mitigabitˀ reiteranda est fricatio ter in die. ¶ Liber absqꝫ auctore. ℞. lumbricos terre ꝛ lauenˀ ꝛ desiccenˀ ꝛ teranˀ bene ꝛ misceanˀ cum oleo sisamino ꝛ illiniatˀ cum eis vere trum ꝛ ingrossabitˀ valde. ¶ Dixit Aui. magnificat virgã fricatio cũ adipibus ꝛ oleis calidis post pãnum aspeꝝ. s. dictum sup eam cuꝫ fricatione ꝛ post effusionem gñum la ctis sup eam ꝛ ꝓprie ouium: deinde adherẽtia picis super ipsam vt attrahat sanguinem ꝛ remaneat viscositate sua ꝛ coaguletˀ pinguedine sua. i. tenacitate: ꝛ hec assiduatio in istis in extremitatibus duabus diei. s. mane ꝛ sero. Et de il lis que faciũt illud sunt sanguisuge cum exiccantˀ ꝛ liniˀ cũ eis: ꝛ lumbrici terrestres hoc faciũt ꝛ alablet ꝛ est ſpẽs nobilis que hꝫ lac. ¶ Dixit Silib. lauetˀ oi die bis virga cũ aqua calida decoctionis piperis ꝛ piretri fortiter fricã/do tam diu ꝙ rubeat ꝛ infletˀ: ꝛ post apparitiones ruboris ꝛ tumoris vngatˀ virga cum oleo de costo ꝛ de spica vel si/milis: ꝛ postea supponatˀ emplastꝝ de pice qḋ vndiqꝫ capiat virgam: vel de pice liqda alba ꝛ armoniaco virga pilus a pilis abrasa: ꝛ fiat sic oi die vsqꝫ ad dies. xl.

¶ De constringendo vuluam. Cap.xviij.

Quidam cõstringunt vuluam humores trahendo ad ipsam: qbus par/tes eius circunferentiales in tumorem ele/uanˀ ꝛ sic via media coartata remanet: ꝛ hoc faciũt rubificãtia supposita ꝛ ꝓprie cordume ni. Et qdam illud faciũt exiccãdo partes eius ꝛ ꝯstringẽdo partes adinuicem: ꝛ hoc faciũt stiptica: ꝛ his adherẽt auctores. ¶ Dixit Simeon. hoc est medicamẽ ad ꝯstringendũ vuluam ꝛ excitãdum appetitũ luxurie in mu/lieribus: infunde pãnum in aqua in qua dissolutuꝫ fuerit alumen scissum: deinde aspge cũ ciperis ꝛ cassialig. ꝛ galla tritis ad modũ collirij ꝛ supponatˀ vulue ante coitũ per ho/ras duas. Aut tere semen acetose bñ ꝛ fac suppositoꝛium de eo: qm̃ ꝯstringet vuluam ad moduꝫ virginis. ¶ Dixit Ruff. medicamẽ excusans mulierem cuius virginitas fuit deflorata. ℞. gallaꝝ imaturaꝝ partes. ij. floꝝ squinãti par/tem. i. tere ꝛ cribra ꝛ pone ea in vase in quo fuerint pãni in/fusi in vino ac postea exiccati ꝛ supponatˀ vnus ipsoꝝ vul/ue. Pãni infusi in decoctione gall. Et ramich suppositi ve/hemẽter ꝯstringũt vuluam. ¶ Dixit Aui. sumatˀ xiloaloes ꝛ ciperi ꝛ gari. ꝛ ramich ꝛ paꝝ musci ꝛ teranˀ oia ꝛ inuol/uantur in lana infusa in meisus: ꝛ est liquor vnctuosus: ꝛ supponanˀ. ¶ Sunt insup quedam mulieres que pre ma/gnitudine vulue ꝛ graui odore eius postq̃ approximate fuerunt viris ꝯtẽnuntur ab eis: precipue si inepte fuerint ad coitum. Et debẽt lauare sepe vuluam intus ꝛ extra cuꝫ vino vel aqua decoctionis reꝝ stipticarum: sicut cum de/coctione galle psidie ꝯsolide maioris ꝛ medie ꝛ folioꝛum myrthi ꝛ lauri ad rossibam: ꝛ debent etiam in hac deco/ctione sedere ꝛ sic freqũẽter iterare: ꝛ oi vice qua sessio fit se bene ꝯstringere ꝛ exprimere: vt ois aquositas ꝛ humo/rositas extra fluat: ꝛ bene eam exiccet ꝛ supponat sibi na/stale de pulueribus stipticis ꝛ aromaticis.

¶ Dixit Aui. ferueãt muscus ꝛ galliamusc. ꝛ crocus in vino odorifero in quo infundatˀ pãnus lini ꝛ administretur: est enim redolere faciens: ꝛ sunt verba libri absqꝫ auctore. ℞. Dixit enim. ℞. such. ꝛ musci modicum ꝛ crocum ꝛ bul/liant in vino odorifero: deinde in eo pãnum lini reponen/do postea ponas pãnum penes te: et cum opus fuerit inci/de de ipso pãno aliquam partem: et suppone eum vulue: qm̃ odorem faciet: et restringet mirabiliter: ita ꝙ multam satietatem viri habebit de ea. ¶ Sunt aũt mulieres que/dam que frigiditate fastidiunt coitu: et non delectanˀ in vsu eius: et iste debẽt accipere in cibo testiculos ceruli aut tauri: qm̃ libidinem excitãt. ¶ Dixit Simeon ꝙ supposi/tio facta

tio facta cũ musco mixto cũ.ʒ.et dipere excitãt mulierem ad libidinẽ ꝛ calefacit eã:et vʒ in hoc assũptio.ʒ.ꝯditi frequenter. ¶Dixit Ras.xiº ꝯti.ad calefaciendum vuluam tere cordumeni ꝛ cribella cũ sirico spisso ꝛ paꝝ ex eo suppone cũ oleo sambucino:qm̄ calefaciet ꝛ sentiet iuuamen tñ ipsius ꝛ non abundãter vtaꝛ ea : vñ noli abundãter vti suppõne.ꝛ hoc idẽ dixit Ras. de cordumeno ꝛ cardamomo. ¶Ut mulier que corrupta est ꝛ tradita est viro ꝓ virgine virgo appareat:studeat in ꝯstrictione vulue:vt dictũ est:ꝛ anteq̃ vir cũ ea ad coeundum accedat supponat sibi partem intestini colũbe repletam sanguine ipsius colũbe ex oĩ extremitate sutum subtilr̃.nam cũ coiuerit scindetur ꝛ sic sanguinem emittet:vnde virgo reputabitur.

¶De malitia complexionis testiculoꝝ. Cap.xix.

Malitia complexionis testiculoꝝ accidere põt queãdmodum ꝛ accidit alijs mẽbris:vt in p̄cedẽtibus dictũ est pluries ꝛ simplex ꝛ cõposita ꝛ vtraq̃ pura vel ĩpura:siue cuʒ mã:siue non:ꝛ quecũq̃ sit ledit opationes eoꝝ nãles:ꝛ p̄cipue gñonem spũs genitiui:ꝛ specialr̃ que ex eis est frigida:aut frigida ꝛ sicca sit. ¶Et testiculi q̄dem parati sunt mãe ab alijs recipe membris maxime supioribus pp colligantiã quam hñt cũ eis. Et ꝓpterea ꝙ sunt caro spõgiosa parata recipe mãe ꝛ imbibi humiditatibus delatis ad ipsos ꝛ adiuuat ad hoc situs eoꝝ ꝓpe instrã expulsionis supfluitatũ:ꝛ silr̃ pẽdentia ipsoꝝ.cõplexio ipsoꝝ mãlis est plurimũ q̃nq̃ cõicat ipsorũ cõplexio mala ofco:ꝛ hoc vtplm̃:ꝛ q̃nq̃ non cõicat ei:ꝛ accidit ipsa q̃nq̃ mala cõplexio in ambobus sil:q̃nq̃ in vno eoꝝ:q̃nq̃ est priuatiua : ꝛ q̃nq̃ est extrinseca añs vel ꝯiuncta. Et sunt quecũq̃ dicte sunt pluries in alijs membris potẽtes inducere cõplexionem malaʒ cum puenerint ad hoc vt alterent ꝛ pmutent testiculos ab ipsoꝝ cõplexione nãli ad illud qđ est p̄ter naturam.

De signis malaꝝ cõplexionũ testiculoꝝ.dixit Aui. sunt vt accidãt signa que signãt ipsoꝝ cõplexiones nãles.s.eas que sunt lapse multum : que posita sunt supra in suo caº:ꝛ hoc dũ fuerint p̄us. Si itaq̃ hñti aliq̃ cõplexioneʒ testiculoꝝ nãlem supueniũt signa signantia aliq̃ ex alijs cõplexionibus nãlibus eoꝝ signaꝛ ꝙ sua nãlis cõplexio pmutata est ad cõplexionem innãlem ad illam.s.q̃ illa signa signãt. Si enim fuerint signa cõplexionis calide nãlis:ex quo supuenerint hñti cõplexionem nãlem nõ calidaʒ:signaꝛ ꝙ testiculi eius patiunꝛ malã cõplexionem calidaʒ.distinctionem tñ illaꝝ cõplexionum.dixit Aui.signat sensus.i.cognitio habita ex his que dicta sunt in p̄cedẽtibus de signis malaꝝ cõplexionum ꝛ alioꝝ mẽbroꝝ:que pñt afferri ad istum locum vel sensus.i.signatio sensualr̃ pcepta de pmutatione coloris ꝛ pmutatione appetitus venerie ꝛ pmutatione spmatis ꝛ tactus loci ꝛ his silibus:vt dolore pruritu ꝛ alijs similibus.

Cura complet dieta ꝛ potione:ꝛ opꝫ vt dieta in toto regimine sit opposita in tota q̃litate malitie cõplexionis:ꝛ sit diminuta in q̃titate nutrimenti : ꝛ maxime si fuerit mala cõplexio mãlis. ¶Et potio impleaꝛ alterãdo malã cõplexionem ad ꝯtriam qualitatem ꝛ mãm si affuerit euãndo cũ flobotomia ꝛ solone vẽtris:ꝛ p̄cipue vomitu ipse enĩ in hoc loco plus ꝯfert q̃ solo vẽtris:ꝛ auxilia sumunꝛ que in alijs multoties dicta sunt:ꝛ que iteꝝ dicenꝛ in sermone sequẽti de cura apatum testiculoꝝ.

¶De pruritu testiculoꝝ osci ꝛ inflãmatione. Cap.xx.

Pruritus testiculorum siue osci ex eisdem causis accidit : quibus pruritus in alijs membris ꝛ eisdem signis discernitur inter species eius. Eius tamen qui accidit in senibus multum difficillima est curatio.

Et cura eius est duplex.vna gñalis que dẽa est in sermone sequẽti tractatu de decoratione. ꝛ alia est specialis afferẽda ad locũ istum post impletionem cure gñalis. ¶Dixit Sera.si pruritus accidit in mẽbro virili:ꝛ de ꝯsuetudine pluum hoium est vt accidat illud:tunc ꝯueniẽs est hoc linimentuʒ. ℞.ceruse plũbi.ʒ.vi.sulfuris albi ʒ.i.opij.ʒ.i.fiat ex eis linimẽtũ in aceto cũ aqua cõmixto. ¶Et dixit.ad pruritũ testiculoꝝ q̃n resudat ex eis quasi aqua. ℞.acacie memithe.añ.ʒ.i.salis armoniaci aloes succotrini sumach.añ.cbirat.iij.croc.paꝝ vsnee. Et xiº ꝯti.loco eius hr̃ ypaꝛtelli q̃tum de oĩbus teranꝛ ꝛ ꝯficianꝛ cuʒ oleo sambucino. Et xiº ꝯti.dr̃ cuʒ oleo de iessamino ꝛ administrenꝛ:q̃n est mirabile. ¶Dixit Iuõ.ꝯfert caliditati ꝛ prurituĩ testiculoꝝ illinitio facta cũ myrra aceto ꝛ aq̃ solatri. Et dixit Ras.xiº ꝯti.dico ꝙ ꝯfert inflãmationi intẽse in eis illinitio facta cũ aqua solatri ꝛ iusquiami supꝛ eos ꝙ si nõ inuenit iusquiamus mitte de opio loco eius. Dixit Paul.illinitio fiat in balneo cũ aceto vini oleo ros.nitro ꝛ alumine ꝛ modica stãfisagria:ꝛ post exitũ eius a balneo illinitio fiat cũ albumine oui ꝛ melle. Dicunt q̄dam. ℞.farinam fabarum ꝛ albumen oui ꝛ olei ros.commisce ꝛ illine ꝛ conuenit in principio.

¶De dolore testiculorum. Cap.xxi.

Dixit Auic.dolor testiculoꝝ fit ex malitia cõplexionis testiculoꝝ calide vel frigide diuersa:ꝛ ex vẽtositate ꝛ apate ꝛ pcussione ꝛ casu sup vẽtrem. Et cũ est ex malitia complexionis nõ est illic tensio vehemẽs ꝛ cognitio cõplexionis est cuʒ sensu:ꝛ est aut calidus inflãmatus aut frigidus stupefactus:ꝛ nõ est plurimus.s. si nõ est sine mã:sed bene est mã humoralis vel ventosa : ꝛ cũ ventoso est pmutatio ꝛ tensio sine grauedine:ꝛ cuʒ apostemoso est grauedo ꝛ reliqua signa apatis eoꝝ:ꝛ cum illis reliquis.s.factis a causa priuatiua.aĩs.p̃mitiua.cause eorum sunt signa eorum.

Cura dixit Auic.manifesta est ex eis que dicta sunt in calefactione ꝛ infrigidatione testiculoꝝ.s.si fuerit sine mã:sed si cum mã fuerit. Cura est cum p̄missione euõnis ẽm ꝙ mã ipsa requirit. Et q̃n frigus eius est vehemens tũc cura eius est oleum de cherua.s.vel aliud sileꝛ in quo dissolutũ sit euforbium. Et si vehemẽs est dolor ꝛ sit inflãmatio ꝛ adustio:tũc cura fiat cum infrigidãtibus in q̃bus positum sit paꝝ thuris ꝛ opij. ¶Dixit Hal.in facto a cã frigida.sup. vel ventosa cum felle tauri.sup.vel alterius aialis cataplasma addito modico melle.est enim vtile ꝛ sambuci vnge oleo vel sambucino in quo castorei modi cum miscueris aut cũ oleo nardino. ¶Et ꝯfert in ventoso trifolium siluestrem tunsum ꝛ supappositum. Et emplm̃ de cimino ꝛ farina fabaꝝ ꝛ passulis ꝛ croco:ꝛ q̃nq̃ apponiꝛ in eo mel. Et ex ꝯferentibus anodinis est lana succida cũ adipe anatis vel anseris aut galline. ¶Et cura facti ab apate est cura illius. ¶In facto.dixit Aui.a pcussione vel casu opꝫ vt fiat flobotomia et infrigideꝛ membꝝ cum infrigidantibus repcussiuis absq̃ stipticitati vehemẽti:quare dolorem faciãt:immo cum eis sit virtus lenitiua : sicut viole et nenufar et cucurbita ꝛ silia : deinde post illud administreꝛ mucillago altee et camomilla et silia. Et iterum gũmi pini et myrra cum aqua frigida et butyꝝ et gluten alimbath equaliter.

¶Dicunt quidam. si cum dolore fuerit vlcus : apponatur cinis lane succide cum adipe anatis. ¶Et ad constrictionem testiculorum. dixit Simeon. fiat inunctio cum melle et passulis cimino et cera : aut butyro vaccino cocto. ¶Et in excoriatione osci ꝛ virge.dixit Haly. cum oleo rosa.inungeꝛ:etiam rose et myrtum pulueriza et cataplasmat aut ceruse vnge vnguẽto:aut qđ ex gallis et oleo fit rosato. ¶Dixit Judeus. vidi cadere pellem ouorum cuiusdam

totaz ꝛ denudata fuerũt oua ipsa ab oĩ residuo pellis ꝛ cu rata fuerũt cũ sandalis ros.cãphoꝛe ꝛ lapide mole ferri li nitu in aq̃.solatri ꝛ sana sunt. Et ego vidi hũc casũ in Pau lo bastario in melano nuti ꝛ ambo sanati fuerunt.

¶ De titillatione virge. Cap.xxij.

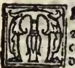

Trui ꝛ Alarõ.dixit. A.est egri° frida: ꝛ est i mulierib⁹ plus q̃ i viris: ꝛ est ti tillatio vel salt⁹ v̄ge i viris: ꝛ i oꝛe m̄ricis i mu lierib⁹ ꝛ tẽsio i vasis spmatis: ꝛ mollificatio ꝛ tetanus ꝛ spasmus ipsoꝝ: ꝛ tũc inflat̃ vẽter egri cũ sudoꝛe frido. Alij aũt dicũt q̄ ista egrit° est iectigatio vel salt⁹ adueniẽs v̄ge: q2 cõmouet̃ freq̃ter in nolũtarie cũ aliq̃li tẽsione pueniẽs ex m̃a mala melica moꝛ dicatiua quã refugiũt mẽbꝛa spmatis: i qb⁹ ꝯtinet̃: q̄re ꝯ bunt̃ vt expellat̃: ꝛ spasmũ seq̄tur attractio musculoꝝ vir ge: vñ ipsa eq̃liter erigit̃ ꝛ mouet̃ motu iectigationis ꝛ sal tus: ꝛ vplim seq̄tur hoc apa calidum in dictis locis.

Et signa hñr ex relatione ꝛ discernit̃ inter dictas spe cies eius per signa distinguẽtia malaꝫ com plexionem dictoꝝ membꝛoꝝ calidam a frigida.

Cura si fuerit ibi m̃a mala frida que vẽtosat̃ ꝛ extẽdit̃ ꝛ digerat̃ ꝛ euet̃ cũ farmacijs ꝛ clysterib⁹ ꝛ diuer tat̃ ad supioꝛa cũ vomitiuis ꝛ alijs modis diuersiõis: ꝛ ru tã viridẽ ꝯtere cũ sale ꝛ melle ꝛ misce ꝛ suppone: aut poli podiũ foꝛtiter tere cũ sepo bircino dũ vnũ coꝛp⁹ fiãt: ex cõ sup petiã extẽde ꝛ sup tegulã calefac ꝛ suppone ꝛ sepi⁹ mu ta. ¶ Si võ fuerit a m̃a cal'a.dixit. A.q̃n hec egri° p3 ꝛ est in pñ° op3 fieri flõmia ꝛ vẽtosatio.s.i natib⁹ cũ scarificatio ne ꝛ mittant̃ sanguisuge: deide fiat vẽtris solo nõ sel' subi to q̄re descẽdat aliq̃d ad mẽbꝛa ipsa ifirma: sed paulatĩ cũ facilitate: ꝛ istud fiet cum eis que sunt sicut aq̃ volubilis ꝛ cassiafi.ꝛ aq̃ sicle ꝛ aq̃ solatri cũ cassiafi.ꝛ cũ iure limaciaꝝ ꝛ cũ iure oleoꝝ fridoꝝ leniẽtiũ m̃am: vt spinaciaꝝ attripli cis ꝛ his filiũ. Et fiat clysterizatio ex sebestẽ ꝛ prunis ꝛ al tea ꝛ sicla ꝛ siracost ꝛ attriplicib⁹ ꝛ que sũt his filia. ¶ Et pueniat̃ ad vltimũ de epitimatib⁹ frigidis valde i frigidãti bus supra mẽbꝛa coit⁹ supra doꝛsũ: sicut est illud q̃d fit de iusquiamo nigro ꝛ chimolea ꝛ alijs dictis in priapismo ꝛ apatib⁹ testiculoꝝ calis. ꝛ dixit q̄ radix nenufaris ꝛ radix lilij sunt ꝯueniẽtes in augmẽto ad hãc egritudinẽ.s.cũ fue rit i augmẽto. ¶ Or si v̄ge titillatio ꝛ extẽsio cũ apate fiat. dix̃ Hal.flõmiã ipera basilice ꝛ cibis palce subtilib⁹: vt cu curbita spiachijs ꝛ filib⁹ ꝛ cataplasma veretꝛ ifrigidãtib⁹ vt sandalo cũ aq̃ lactuce vel coꝛiãdri vel solatri ꝛ terrã mi sce armenã vel chimoleã ꝛ pbibe ne supius iaceat ꝛ oꝛdei aquã ppina ꝛ poꝛtulace ꝛ v̄ge pastoꝛis. ¶ Jud.ad apa ca lidũ i pte testiculi. ℞. lẽtiũ excoꝛiataꝝ ros. ꝛ coꝛticũ grana toꝝ acetosoꝝ co q̃ ea bñ: deide tolle aquã ipsoꝝ ꝛ misce cũ oleo ros. ꝛ fac illinitionẽ sup eos: deinde. ℞.subani eoꝝ ꝛ ꝯtere ꝛ misce cũ ol.ros. ꝛ pone sup eos: ẽ eni bonũ ꝯferẽs.

¶ De casu osci ꝛ mollificatione eius ꝛ virge. Cap.xxiij.

Ollificatio q̃nq̄ accidit osco: ꝛ q̃nq̄ v̄ge: lassat̃ eni oscũ aliq̃n ꝛ descẽdit ꝛ ꝓlõgat̃ ita vt inde accidat q̄ testi culis facile supueniat lesio ex compressione: vñ dolẽt: ꝛ q̃nq̄ apant̃: ꝛ q̃nq̄ hec ꝓlõgatio fit ex m̃a flãtica defluxa ad ipsum que ibibit̃ i poꝛis eius ꝛ mollificat texturã poꝛoꝝ ipsius. Et q̃nq̄ est cã eius caliditas dissoluẽs humiditates eius: q̃bus dissolutis rari ficant̃ poꝛi eius vnde ꝓlongatur ꝛ mollificatur.

Signa habentur per sensum.

Et cura est vt digerat̃ m̃a ꝛ euet̃ ꝛ rectificent̃ mẽbꝛa mãdãtia m̃am ad oscũ: deinde curet̃ locus cũ stipticis desiccãtib⁹ calis. Et si cã fuerit calitas ponat̃ oscũ in aq̃ frigida ꝛ cũ frigidis stipticis epitimet̃. Or si nõ ꝯtule rint remedia dicta op3 vt supfluũ existẽs ab eo abscindat̃: q̃d sic d3 fieri: testiculi ad supioꝛã decẽter eleuent̃: deide su b eis spacio digiti vnius fiat sutura ꝛ post suturã icidat̃ q̃d est sub ea ꝛ curet̃ cura vulneris. Et v̄ge silr accidit mollifi catio ex hũiditatib⁹ defluxis ad lacertos ad ipsam que ibi bunt̃ in eis: ꝛ signa hñr p visum: ꝛ q̄ nullo mõ põt erigi v̄ga: ꝛ cura eius est cũ digõne ꝛ euõne m̃e. ¶ Dixit Ras. p ꝯti. q̄ cuius lacte caseo ꝯdimẽtis acetosis ꝛ oib⁹ oleribꝰ frigidis ꝛ silib⁹ ponant̃ edicamina localia.i.cal'a desiccati ua sup partẽ iferioꝛẽ spinalis medulle ꝛ sup medullã que est vmbilicũ ꝛ pectinẽ ꝛ sup pudendũ: ꝛ cũ hoc vtendũ est medicinis augẽtibus vel afferẽtibus actũ venereum.

¶ De eleuatione testiculoꝝ ꝛ coniunctione. Cap.xxiiij.

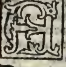
Tlandoq3 occultant̃ ꝛ eleuant̃. dixit Auic. testiculi ad mirach vẽtris vt difficultas fiat vrine ꝛ fiat doloꝛ cuꝫ nũngit̃ ꝛ accidit distillatio eius. Et cã eis di xit ꝯti: xi° Simeon. est debilitas caliditatis in nate. ¶ Dixit Hip.2° ꝓnosticoꝝ. q̄ ꝯctio testi culoꝝ in acutis eueniẽs est signũ moꝛtis. ¶ Dixit Aui. cu ret̃ cũ emplis ꝛ vnctionib⁹ calefaciẽtibus ꝛ ꝯfoꝛtãtibus ꝛ attractiuis ꝛ ex bonis est fomẽtatio cuꝫ vino decoctionis calamẽti. ¶ Dixerũt Jnõ. ꝛ Simeon. igrediat̃ patiẽs bal neũ p septem dies successiue. Et Auic. dixit. fiat assiduatio balneationũ ꝛ tinaꝝ ꝯtinuaꝝ. Deinde dixerũt alij. ipone in foꝛamen virge cãnellã ꝛ insuffla p eã violẽter donec insuf flentur virides ꝛ inde descendunt testiculi.

¶ De doloꝛe in virga. Cap.xxv.

Oloꝛ accidit v̄ge sicut dictũ est. ipsam ac cidere testiculis. Et multoties acci dit. dixit Aui. ex retẽtione vrine quẽ clysteria lenia sanãt: ꝛ vt sit ꝯtẽtus i potu aque oꝛdei cũ iulep: ꝛ nõ approximet seminib⁹ diureticis vt nõ descẽdãt supfluitates ad virgã: ꝛ silr vitẽt solutiua faciẽtia descẽdere m̃as ad inferioꝛa: sed vtant̃ cly sterib⁹: deindẽ post clysteria fiat euapoꝛatio in circuitu pe ctinis ꝛ virge tãte quãtitatis.i.tãdiu vt leniat̃ cutis ꝛ fun dat̃ desup aqua tepida ꝛ liniat̃ cuꝫ oleo violato. ¶ Dixit Apulegius q̄ radix iusquiami albi alligata femoꝛi dolo res ingulnũ mirifice tollit. ¶ Or si doloꝛ acciderit in pecti ne vel virga a ꝑcussione vel casu ꝛ silibus apponat̃ empla strũ ex nenufare.i.viol'.cucurbita ꝛ silibus: ꝛ postea in ꝓ cessu fiat emplastruꝫ ex camomilla ꝛ mucillagine altee vel de alijs consimilis nature.

¶ De pruritu. Cap.xxvj.

Auicẽna dixit. fricatio siue pruritus vir ge fit ex materia calida effusa ad ipsam ꝛ ex sudoꝛe acuto resudãte ꝛ ex poꝛis ipsius q̄re faciat ipsaꝫ fricari.i.prurire: ꝛ q̃nq̄ est cum excoꝛiatione.

De cura dixit Aui. expellat̃ humoꝛ faciẽs pruritũ cũ flobotomia ꝛ solõne vẽtris.s. ꝛ vomitu ma xime: deinde sumat̃ acatie ꝛ memitheamboꝝ. añ.3.i. salis armoniaci aloes añ. sextã.3. vnius: croci duodecimã.3.i. ꝛ q̃tũ sunt oia vini: ꝯficiant̃ ꝛ terant̃ oia cũ oleo sambuci: noꝛest eniꝫ mirabile: ꝛ q̃nq̄ sedat̃ si liniat̃ desup in balneo acetũ ꝛ oleũ ros. ꝛ sint in ipso nitrũ ꝛ alumẽ: ꝛ si m̃a est fri gida ponat̃ cũ ipsis modicũ stafisagrie: ꝛ cũ egredit̃ ex bal neo liniat̃ cũ albumine oui ꝛ melle: ꝛ si nõ ꝯfert aliud: ꝛ cũ facta est flõmia ꝛ euacuatio: ꝛ tũc fiat vẽtosatio ab interioꝛi parte coxe ꝓxime illius loci ꝛ alia mittant̃ desup sansuge. ¶ Unguẽtũ bonũ. ℞. ceruse plũbi.3.viij. sulfuris non cõ busti.3.ij. stafisagrie.3.i. ꝯficiant̃ cũ aceto. ¶ Aliud vtile. ℞. ceruse.3.vij. citrini vitrioli.3.ij. opij.3.i. terant̃ cũ aceto aq̃ pmixto ꝛ ptib⁹ genitaliũ appoñt̃. ¶ Aliũ silr vtile. ℞. vitrioli citrini ꝛ litarg. añ. ꝛ terant̃ cũ aceto ꝛ liniant̃ ꝛ tol lũt siccã scabiẽ: ꝛ si addat̃ opiũ tollũt pruritũ. ¶ Fomẽtũ cũ aq̃ decoctionis saluie folioꝝ.s. ꝛ stipitũ pruriginẽ tollit ꝛ tumoꝛem.

⁊ tumorē. Et dicūt qdā ꝙ plus vꝫ in hoc saluia siluestris. ¶ Et dicūt. si pruritus est imoderatus edera terrestris ⁊ absintiū ⁊ rosa decoquant᷑ i aq̄ ⁊ supponant᷑ ⁊ alumē scissuꝫ. ¶ Pruritū ⁊ ardorē ⁊ excoriationē genitaliū tollit succus pomoꝝ ponticoꝝ vel stipticoꝝ: ⁊ succus ēt arboris eoꝝ cū modico vini iūctus est eis vtile. ¶ Dixit Raſ. 2° ꝯti. in pruritu iteriori parte veretri admisce aloē in aq̄ ⁊ clysteriza cū ea aut cū siel memithe ⁊ aceto. Et si adustio iterius sit cū tumore vel sine vtil'r imittit᷑ succus cimbalarie ⁊ ēt exterius applicat᷑. Et vꝫ ad scissuras v̄ge vtile vngm̄ hoc. ℞. chimolee ⁊ cerā ⁊ vitellū oui ⁊ oleo ouoꝝ inungat᷑. ¶ Dixit Alber. si pellis capitis v̄ge sit nimis curta ⁊ querit᷑ elongatio eius itret balneū ⁊ in eo trahat mellē ⁊ inungat cū melle: ⁊ hoc sepe faciat: qm̄ augmētabit᷑. ¶ Qr̄ si v̄ga corrugef. dixit Aui. lenificet᷑ cū lenitiuis ex oleis: sicut sisamino ⁊ narcissino de lilio: ⁊ de adipibus subtilibuꝫ notis: sicut galline ⁊ anatis ⁊ medullis cruris vaccaꝝ ⁊ ceruoꝝ ⁊ cera ⁊ rasina in balneo siue balneo ⁊ clystere fiat ex hoc gn̄e cum inunctionibus ⁊ collirijs ēt donec equetur.

¶ De corrugatione virge ⁊ opilatione eius. Cap. xxvij.

Opilatio qn̄q₃ fit in v̄ga ꝓhibens exitū spermatis ⁊ vrine vel alterius eoꝝ. Que fit aut ex pustulis in meatu virge oris: ⁊ cura huius. dicit Hal. est flōmare basilicā ⁊ emplm̄ facere virge cū psilij semine ⁊ oleo rosaꝝ: ⁊ dū pustula rūpat᷑ hoc facies: qua rupta colliriū album cū puellam lactātis lacte ⁊ oleo rosaꝝ ⁊ inijcies bis vel ter in die: sic enim velocius curat᷑. vrina nāq₃ cum per ipsam sepius transeat cicatrizat.

¶ Aut fit ꝓp humores grossos ⁊ viscosos in meatu v̄ge retētos. Et in huius cura. dixit Haly. cibos da calefacientes ⁊ subtiliātes: vt ciceꝝ aquaꝫ cū oleo oliue ⁊ cimino aneto: ⁊ ex olerib⁹ apiū anetū feniculū ⁊ silia. Et. ℞. seminū apij feniculi anisi ⁊ dauci mōtani. an̄. par. i. seminis melonis partes. ij. da exagiū cū ciceris nigri aq̄ ⁊ cimini: ⁊ v̄ge inijcies aquā cū qua coxeris semē apij ameos alkekēgi cū modico mellis ⁊ oleo sambucino: qm̄ humores icidit grossos ⁊ expellit a meatu: ⁊ sup veretꝝ distilla aquā in qua coxeris camomillā mellilotū artemisiā sansucuꝫ ⁊ silia: ⁊ ex his que subtiliāt ⁊ resoluūt. ¶ Et aliqn̄ fit ex lapide: ⁊ dicta est cura eius loco suo. ¶ Dixerūt qdā ꝯ spasmū hoꝝ mēbroꝝ ⁊ ēt alioꝝ linguā bouinā bibere da: ⁊ sine dubio liberant᷑ si voluerit deus: cui sint gratie infinite.

In hoc tractatu dōm est de sterilitate ꝯceptione ⁊ partu ⁊ reliqs dispōnibus mr̄icis: ⁊ ꝯtinet tractatus iste capitula. 33.

¶ In sequenti sermone dicet᷑ de emorroydibus ⁊ ragadijs mr̄icis ⁊ carne addita in ea ⁊ silibus passionib⁹ eius: que pertineant ad cyrurgiam.

¶ De signis complexionum matricis naturalium. Cap. j.

Signa cōplōnis matricis calide sunt. xij. ¶ Primū est. dixit Aui. qd̄ calitatē mr̄icis sigīat cōitaꝫ corpis. s. i calitate: qr totū corpus ex ea reddit᷑ calidū. Itaq₃ cū videris in toto corpe mulieris calitatē argue mr̄icē eius esse calam: intelligēdo tn̄ sicꝫ ꝙ si membra principalia ⁊ nobilia fuerint tēperata ⁊ mr̄ix calida: reddet᷑ tūc totū corpus calidius tēperato: ⁊ si ꝑncipalia ⁊ nobilia fuerint frigida ⁊ mr̄ix cala reddit᷑ minus frigidū q̄ꝫ si mr̄ix nō foret cala: hāc aūt caliditatē nō opat᷑ matrix sup toto ꝑ se cū nō ifluat sup ipsam calorē sanguinē vel spiritū: sed illā opat᷑ ꝑ accñs. s. inquātū ad ipsam multe veniūt arterie ⁊ nerui: mediātibus qbus calitas mr̄icis reuerberat᷑ sup principalia ⁊ sic sup toto. Sāguis ēt ꝯtētus in venis arterijs eius calitate mr̄icis calesit plusq̄ꝫ foret: ⁊ sic calefaciēdo ad parteꝫ post partē sanguinis aliaꝝ venaꝝ ꝑuenit eius calitas ad cor ⁊ epar ⁊ sic ad totū corpus. Et ꝙ matrix cala reddat corpus calm̄. pꝫ: qm̄ femine castrate reddunt᷑ ſm vniuersum corpus frigidioris ꝓportionabil'r frigiditati masculoꝝ castratoꝝ: ⁊ est hoc signū sumptuꝫ a q̄litate mutata. 2m̄ signū est sumptū ab exeūte mutato: ⁊ est dixit Aui. paucitas mēstruoꝝ: qr calitas mr̄icis resoluit ⁊ ꝯsumit partē eius qd̄ defluit ad ipsam: fit ēt in toto corpe ex calitate redūdata sup eo meliōr digēs vel ⁊ paucioris fiūt superfluitatis: ⁊ ꝑ ꝯñs mēstrui diminuit᷑ quātitas. Et nō obstat qd̄ dicūt qdā ꝙ calitas est attractiua ⁊ dilatatiua viaꝝ qm̄ v̄tus attractiua mēstrui in mr̄ice est debilis: nec defluit ad ipsam ꝑ suā virtutē attractiuā: sed expellit᷑ ad ipsaꝫ ab expulsiua principaliū ⁊ nobiliū mēbroꝝ: ⁊ nō iuuat᷑ v̄tus attractiua mr̄icis a calore ipsius in attrahēdo intātū ꝙ nō sit plus illud qd̄ resoluit᷑ q̄ꝫ illud qd̄ attrahit᷑: istd̄ tn̄ signū nō est ꝓpriū cū possit paucitas menstrui ab alijs causis ꝑuenire q̄ꝫ a calitate eius: vt opilone eius: ⁊ id̄ nō sigīat caliditatē nisi sit iunctū cū alijs signis sign̄antibus ipsaꝫ. 3m̄ signū ēt sumptū est ab exeūte mutato in sua q̄litate. Et est. dixit Aui. ꝙ sigīat ipsam color menstruoꝝ declinās ad citrinitatē vel viriditatē vel nigredinē cū fetore: qr viriditas ⁊ nigredo pn̄t a frigido ꝑuenire: ⁊ tūc nō erit in eis fetor: vt apparebit. fetor eni sigīat q̄ꝫdā calitatē preter nām preter rē nāleꝫ. Et istud signū hꝫ virtutē presupposita eq̄litate cōplōnis in principalib⁹ mēbris ipsius mulieris ita ꝙ nō fiat in mēstruo ex cā illoꝝ color citrinus viridis ⁊ niger. 4m̄ signū sumptū est ab opatione lesa: ⁊ est dictū Aui. ꝙ sign̄at aliqn̄ calitas mr̄icis ex doloribus in partibus epis venientibus: ⁊ ſm hipocūdriū dextꝝ vel ſm hipocūdria ambo. Et tūc dꝫ suppleri ⁊ in partib⁹ splenis: ⁊ hoc est melius. Dixit Aui. qn̄q₃ qr hoc nō est semꝑ apparēs ⁊ ꝓp alias cās eueni re pōt. pole est eni mr̄ice existēte calida epar esse frigidū ⁊ multiplicare vētositatē causantē in eo dolorē ⁊ ex alijs causis. Et silr ēt pōt dici de splene: ⁊ id̄ hoc signū iudiciuꝫ dat iunctū alijs sign̄antib⁹ calitatē mr̄icis. 5m̄ signū est sumptū a vulnerib⁹ vlceribus mr̄icis: qm̄ ipsa multiplicant᷑ in matrice cala ꝓp calitatē intēdentē sanguinē ⁊ hūores vn̄ reddunt᷑ pūgitiui mordicatiui vlceratiui. Et istud iteꝝ signū nō est certū cū possint ex alia cā ꝑuenire vlcera in mr̄ice: vt ꝓp epar calm̄ trāsmittēs ad eū hūores acutos. 6m̄ signū. dixit Aui. est exsiccatio labioꝝ mulieris. s. oris ei⁹. ⁊ Sorā. dixit. sitis. ⁊ Gili. addidit ⁊ ꝯtinua amaritudo oris: qd̄ ꝯtigit ꝓp cōitatē magnā quā hꝫ mr̄ix cū stō cū est cala ipsū calefacit ⁊ desiccat: ⁊ cātur siccitas in ore ⁊ in labijs mulieꝝ: cānt᷑ ēt idē sitis ⁊ amaritudo. Alia lr̄a hꝫ labioꝝ mr̄icis: ⁊ est ēt bona: qr calitas ei⁹ desiccat ēt vuluā: nō tn̄ sūt hec v̄a semꝑ cū ꝑsit hr̄e aliā cāꝫ. 7m̄ signū est mult° piloꝝ. s. i pectine: cā iā nota est. 8m̄ signū est. dixit. A. tinctura aq̄. i. vrie ſꝫ plm̄: nō tn̄ semꝑ: rubet aūt vrina ꝓp calitatē vesice ⁊ renūmarie ⁊ ēt epi cōicatā. Si tn̄ tm̄ cōicaret renib⁹ calitatē ꝙ dilataret vias eoꝝ ⁊ eoꝝ attractionē fortificaret: tāta hūiditas vrialis attraheret᷑ ad eos ⁊ tā paruo tp̄e moraret᷑ i ipsis ꝙ nō posset tingi: sed nō tincta egredit᷑. 9m̄ signū. dixit. A. sunt veloces pulsus ꝓp calitatē cōicatā cordi. 10m̄ signū. dixit Sorā. appetitus est ad venerē magnus cū delectatione multa ⁊ velocis spmatis emissione. 11m̄ signum sunt viragines ſm plm̄ ⁊ velocis motus in actionibus. Et pōt addi 12m̄ signū sumptum a iuuātibus ⁊ nocentibus.

Signa mr̄icis frigide sunt. ꝑm̄. dixit Aui. retētio vel ablatio mēstruoꝝ aut ipsoꝝ paucitas. Et scias

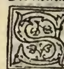
ꝙ mēſtrua diuerſimode fiūt pauca in cōplone cal'a ⁊ frigi-
da:q2 in cal'a ꝑ viā reſol'onis ⁊ exiccatiōis:vt dictū eſt:⁊ in
frigida pp ſtricturā venaꝝ:q̄zuis eni in tali muliere cōicata
mēbris nobilibus frigiditate ꝑ viā indigōnis ſupfluitates
multiplicent̄:nihilominus pauce:ꝑ hāc ſaltē viā euāt̄ pp
ipſaꝝ debilitatē ⁊ viaꝝ anguſtationē:pp qð ēt illð paucū
qð educit̄ eſt ſubtile:qm̄ groſſum nō valēs trāſire retinet̄.
2m ſignū.dixit Aui.eſt ipſoꝝ albedo aut nigredo vehemēs
nigredo aūt vehemēs ꝓcedit aut a caliditate adurēte aut a fri
giditate mortificāte:⁊ tūc ſine fetore: ⁊ hoc eſt veꝝ niſi ni-
gredo fiat ꝑ cōitatē ad ſplenē trāſmittentē ſanguinē nigꝝ
melicū.albedo aūt fit a frigido agēte i huꝫ ⁊ pp admixtio
nē flātis.3m ſignū.dixit Aui.eſt ꝓlōgatio mūdificationis:
qð duobꝰ pōt ꝯtingere modis.vno mō qn̄ ꝓlōgat̄ tp̄s red
ditꝰ mēſtruoꝝ:q2.ſ.tardat venire ꝑ mēſem. alio mō poſtq̄z
veniūt diutius ꝑdurāt an̄q̄z mūdificent̄:cū hac ḡ ꝓlōgatio
ne totū illud qð emittit̄ eſt paucū pp cauſaꝫ dictā in ꝑ ſig.
4m ſignū eſt ſumptū a regimine p̄cedēte ifrigidatiuo:ſicut
vſus ciboꝝ groſſoꝝ ifrigidatiuoꝝ ⁊ coitus plimus ⁊ ſilia.
5m ſignū eſt ſtupor in ſupioribꝰ mr̄icis ⁊ circa hipocūdria
⁊ vmbilicū vel in ſupioribꝰ.i.exterioribꝰ: que pn̄t vocari
ſupiora reſpectu iterioꝝ:⁊ erit vt ſit i mirach vētris parua
ſenſibilitas:⁊ hoc pp frigiditatē cōicātē dictis ptibus.6m
ſignū eſt paucitas piloꝝ in pectine ⁊ ſunt flaui ⁊ rari.7m ſi
gnū eſt paucitas tincture aq̄.i.vrine ⁊ corruptio eiꝰ:q2 erit
cū obfuſcatione vel turbulētia ⁊ oīno nō eſt color vrīe pul
cher.8m ſignū eſt ſumptū a pulſu:qm̄ eſt tardus pp frigidi
tatē cōicātē cordi.9m ſignū eſt paucitas appetitꝰ ad venerē
⁊ tarditas emiſſionis ſpmatis cū parua delectatione in ea.
10m ſignū eſt tactꝰ frigiditatis corpis eius cū diſcoloratio
ne faciei ⁊ totius corpis ⁊ ſenſibilitas frigiditatis i ꝓfūdo
circa regionē mr̄icis.11m ſignū ſumptū a iuuātibꝰ ⁊ nocē-
tibꝰ.Modus cognoſcēdi colorē mēſtruoꝝ eſt.dixit Aui.
ſumat̄ pānus lineus mūdus ⁊ ſupponat̄ i nocte ⁊ mane ⁊
tollat̄ ⁊ ponat̄ i vmbra ⁊ ſiccet̄:⁊ cū exſiccatꝰ fuerit ꝯſide-
ret̄ color eius:an ſit rubeus ſignās caliditatē ⁊ dn̄iū ſangui
nis:an ſit citrinus ſignans caliditatem ⁊ dn̄iū colere:an ſit al
bus ſignans frigiditatē ⁊ dn̄ium flegmatis: an ſit niger ⁊
ſignat frigiditatem ⁊ dn̄ium humoris melancolici.

Signa cōplonis humide ſunt.ꝑm dixit Aui.tenuitas
mēſtruoꝝ ſumēdo tenuitatē ꝑ fluxibilitate nō
ꝑ vera ſubtilitate.2m ſignū eius eſt multitudo curſus mr̄i
cis.ſ.hūiditatū mēſtrualiū que fluūt liqde ⁊ hūide ⁊ mul-
te:vel aliaꝝ hūiditatū pp q̄ꝝ decurſum ſtat vulua eaꝝ q̄ſi
ꝯtinue hūida hūectata aut q̄dā hūiditate alia fluida.3m ſi-
gnū eſt aborſus fetꝰ cū magnificat̄.ſ.fetus:q2 in tali mr̄ice
cotilidones ſunt laxi humidi facile frāgibiles quos facile
frāgit magnificatꝰ embrio: ipſe eni nō bn̄ formatꝰ i mr̄ice
pp hūiditatē eiꝰ:q̄ſi lubricās eſt cā ꝙ cotilidones frāgant̄
pre grauedine ipſius.4m ſignū eſt nō delectare in venereis:
cū tn̄ vtunt̄ ex eis emittūt ſpma fluidā multū.5m ſignū vri
na groſſa humiditatibus plena.6m ſignum totum corpus
redditur humidius ⁊ lenius.

Et ſigna cōplonis ſicce.dixit Auic.ꝑm eſt exſiccatio
mēſtruoꝝ ⁊ groſſities ⁊ dēſitas eoꝝ.2m ſi-
gnū eſt paruitas curſus eoꝝ:⁊ q2 pauco tp̄e exeūt ⁊ mūdi
ficant̄ cito:paucitas tn̄ mēſtrui ſine groſſitie ipſius nō eſt ſi
gnum certū ſiccitatis cū poſſit fieri ab alijs cauſis:vt dictū
eſt.3m ſignū appetūt coitū:ſed paꝝ pn̄t ſup eo ꝙ emittūt ſp
ma paucū ⁊ eſt ſolidū.4m ſignū totū corpus reddit̄ ſiccū ⁊
extenuatū.5m ſignū ſiccitas oris.ſ.mr̄icis:eſt eni vulua pau
caꝝ humiditatū ⁊ pp exiccationem mr̄icis nō abortiūt niſi
ex magna cā vel ſiccitas oris.ſ.⁊ labioꝝ ⁊ ſitis cōicata ſicci
tate ſtō.6m ſignum vrina eſt ſubtilis ⁊ limpida.

Signa autem compoſitarum complexionum ma-
tricis haberi poſſunt ex complexione ſigno-
rum ſimplicium.

De ſterilitate. Cap.ij.

Terilitas denegatio ꝯceptiōis appel
lat̄ ⁊ difficultas ꝯceptiōis
⁊ īpedimētū eius vel ꝓhibitio ipſiꝰ:⁊ hec oīa
ad eā reducunt̄:qm̄ nō differūt niſi ſcḋm magis
⁊ minus.Etenī ſterilitas nō eſt aliud niſi q̄dā
ablatio vel ꝑuatio opis ꝯceptiōis: difficultas
ablatio vel priuatio opis ꝯceptionis. Difficultas vō īpedi
mētū vel ꝓhibitio ſunt diminutio eius:⁊ ex h̄ pꝫ ꝙ ꝓprie
loquēdo de eis ſūt accn̄tia:qm̄ ſterilitas eſt ſicut actio abla
ta ⁊ difficultas ⁊ īpedimētū vel ꝓhibitio ſunt:ſicut actio le
ſa diminuta:deducunt̄ tn̄ ad ſignandū egritudies a qbꝰ ꝓ
cedit actionis ꝯceptionis leſio.Arꝫ.aūt 2o de gn̄one aīaliū.
q̄ſiuit cām pp quā ſterilis aut mas aut femella eſt. ſunt eni
dixit Arꝫ.⁊ viri ⁊ mulieres ſteriles ⁊ alia aīalia in gn̄ibꝰ ſin
gulis:vt in eqs ⁊ ouibꝰ.⁊ dixit ꝙ cauſe ſterilitatis in alijs
ples ꝯtingūt eni a natiuitate cū orbate fuerit locis ad cōmi
xtionē vtilibꝰ ſteriles fiunt ⁊ mulieres ⁊ viri:⁊ he igit̄.ſ.⁊
mulieres pubeſcūt nō hn̄t vbera hi.i.viri nō hn̄t barbam.
Et dixit Arꝫ.ꝙ exn̄tes eunuchias.i.bone habitudinis ꝑfi
ciūt.ſ.gn̄onē veꝝ ꝓcedēte etate his idē pati.ſ.ꝯtingit ꝙ nō
gn̄ent:aliqn̄ qdē ꝑ enitroſſiā corpoꝝ.i.bonā nutricationē
ſel' pinguioribꝰ factis:maſculis vō cū fuerint magis eueſtiti
.i.carnoſi:i corpus eni ꝯſumit̄ huꝫ ſpmaticū:his eni.ſ.mu
lieribꝰ pinguioribꝰ factis nō fit mēſtruū:his vō.ſ.viris car
noſioribꝰ factis nō fit genitura.Aliqn̄ eni dixit Arꝫ.his q
bus pp īfirmitatē.ſ.denegat̄ aut diminuit̄ ꝯceptio:q2 his
qdē.ſ.viris ſemē huꝫ erit:his vō.ſ.mulieribꝰ purgatiōes
praue.ſ.mēſtruales erūt plime lōgioribꝰ ſupfluitatibus ⁊
multis maſculis ⁊ femellis.Dixit Arꝫ.hec paſſio ⁊ pp or-
bationē circa ptes ⁊ loca ad coitū vtilia. De cāis ſterilitatꝫ
iteꝝ dixit Arꝫ.4o de gn̄one aīaliū.ad gn̄onē opꝰ eſt cōme
ſuratione adinuicē:oīa enī que fiūt ſcḋm artē aut nāꝫ rōne
q̄dā ſunt:calm̄ eni valde dn̄ans deſiccat huꝫ.multū vō de-
ficiēs nō ꝯſtare facit ea:ſꝫ opꝫ ad opantē hāc hr̄e mediū rō
nē.ſi aūt nō ſic in his q̄ decoquunt̄ itēdit qdē.ſ.decoctionē
āplior ignis nō coqt aut minor:vtroq̄ aūt nō accidit nō ꝑfi
ci ꝙ ſit:ſic ⁊ mixtura maſculi ⁊ femelle opus eſt cōmēſura
tione:⁊ pp h̄ multis maſculis ⁊ femellis adinuicē accidit
gn̄are:diſtinctī vō nō gn̄are:⁊ qn̄q̄ qdē iunioribꝰ:⁊ qn̄q̄ ſe
nioribꝰ hn̄t fieri ſub cōtrarietates exn̄tibꝰ.et dixit Arꝫ.ſilr̄
quoq̄ circa ſterilitatē ⁊ gn̄onē differt regio a regione ⁊ aq̄
ab aq̄.Quale eni q̄dā eīū ſit mr̄ix ⁊ corpis diſpō pp ꝯte
perātiā iſtoꝝ aeris īgrediētiū.ſ.nutrimētoꝝ:mr̄ix eni pp
aq̄ alimētū:hāc eni plm̄ īfert:⁊ i oībꝰ eſt alimētū:h̄ eſt i ſic-
cis:ꝓpea ſiqdē glaciales aq̄ ⁊ fride ſterilitatē faciūt.Et cā
qdē ſterilitatꝫ ⁊ difficultas ꝯceptiōis:aut eſt ex pte viri:aut
ex pte mulieris:aut ex pte vtriuſq̄ ſil': ⁊ pōt ꝓuenire aut a
cā occulta celeſti ſiue ſupiori.Corpa eni celeſtia īfluūt qn̄q̄
ſup aliq̄ īdiuidua vt nō ſint eoꝝ ſemia gn̄atiua:⁊ qn̄q̄ ſup
aliq̄ regionē ciuitatē vel locū:vt expiētia declarat de mul-
tis locis ſterilibꝰ aut paꝝ gn̄atiuis:⁊ ſilr̄ expiētia declarat
ꝙ aliqn̄ īfluūt eꝫ:⁊ erit aliq̄ regio ciuitas vel locus gn̄ati-
uus hn̄s multa ipſoꝝ īdiuidua:qð mōſtrari pōt i multis ci
uitatibꝰ alemanie ⁊ frācie ⁊ i ciuitate mea florētie ⁊ p̄cipue
mediolani:⁊ aliqn̄ pōt ꝓuenire a cā manifeſta ⁊ iferiori.vn̄
Raſ.in diuiſ.poſitis cauſis manifeſtis ſterilititatis ait.ſte
rilitas fit i viris ⁊ mulieribꝰ abſq̄ aliq̄ cāꝝ q̄s dixius:uno
fit pp ꝓprietatē que eſt i ſpmate ſicut eſt diſpō arboris nō
fructificātis.iō dixit Guil.fit duobꝰ modis:aut pp cām ex
re occulta:aut pp cās difficultatis ipregnationis.ſ.manife
ſtas ⁊ approxiationē reꝝ ꝓhibētiū ipregnari. Auer.tn̄ 6o
coll'.dixit.qdā dixerūt ꝙ fit cā corpoꝝ celeſtiū:ſꝫ h̄ ego nō
video nec affirmo:ego aūt aſtronomis relinquo. Sꝫ Auer.
qn̄ ꝑuabit̄ aut debilitabit̄ vꝰ ꝯſuatiua tūc eni dic̄ minuet̄
aut ꝑuabit̄ ꝯceꝰ:⁊ accidit aut pp malā cōplonē malē aut
nō malē:⁊ q̄ ē nō mal̄:aut ē de p̄ncipijs gn̄onis ⁊ vocat̄ ſte

rilitas: aut est q₂ spma nõ h₃ ꝓprietatẽ ad gñandũ: sicut est
ꝓprietas arboris nõ fructificãtis: ⁊ põt hoc ↄtigere ex par
te viri aut ex parte mulieris ꝙ erũt steriles semꝑ: sunt eni₃
viroꝝ ⁊ mulieꝝ qdã i eternũ steriles. ℭ Dixit Hal. ↄceptꝰ
priuat͛ vel ꝑꝑ culpã viri vel mulieris: ex muliere qdẽ vel ex
mala cõplõne mr̃icis vel morbo organico eius vel hũore
malo in ↄcauo mr̃icis existẽte: ex parte aũt viri ex mala cõ
plõne spmatis: aut q₂ sit calĩm adustũ: aut frigidũ coagula
tũ: aut huᵐ fluidũ: aut siccũ non dilatatũ. ℭ Dixit Hip. 5º
affo. q̃cũq₃ fridas ⁊ dẽsas mr̃ices hñt nõ ↄcipiũt ꝑꝑ fridi/
tatẽ: ⁊ q̃cũq₃ siccas vel ardẽtes hñt nõ ↄcipiũt: ex idigẽtia
eni nutrimẽti corrũpit͛ semẽ: silr aũt ⁊ i maribus. s. est cã
sterilitatis: aut eni ꝑꝑ raritatẽ corpis. s. spmatis spũs debi/
lis extra fert͛ ita vt nõ incidat semẽ: nã spũs ad hoc vt reti/
neat͛ in semie ⁊ faciat ipsũ ꝓlificũ reqrit q̃₃dã ↄstãtiã sube
spmatis in q̃ ↄtineat͛: alr aius. s. spmatis raro lapso spma/
te exñte euanescit: vñ nõ ꝓlificũ icidit in mr̃icẽ aut ꝑꝑ dẽsi
tatẽ spmatis: ⁊ nimiã eius globositatẽ ⁊ sube ↄstãtiã ⁊ ter
restreitatẽ ipediẽtẽ huᵐ spmaticũ extra fundi. i. a cẽtro ad
circũferẽtiã moueri ⁊ ad diuersas ꝑtes fundi. ℭ Auic. re/
ducẽs cãs sterilitatis ad ordinẽ dixit ꝙ cã est aut in spma/
te viri: aut in spmate mulieris: aut in mẽbris mr̃icis. i. gñō
nis in muliere: aut in mẽbris v̊ge. i. ꝓ instr̃is spmatis in vi
ris: aut ꝑꝑ cãm in ꝓncipijs. i. mẽbris principalibꝰ ⁊ nobili
bus: sicut cũ adest tristitia: aut timor: seu horror ⁊ dolor ca
pitis ⁊ passiones cerebri: ⁊ debilitas digõnis. s. epis ⁊ stõi
⁊ satietas nauseatiua ⁊ crapula: aut ebrietas: aut est ꝑꝑ er/
rorẽ ↄtingẽtẽ. ℭ Et declarãs particulr̃ dictas cãs ait. cã in
spmate est malitia cõplõnis diuersificãtis v̊tutẽ gñõnis: si
ue sit i spmate viri siue mulieris siue vtriusq₃: que mala cõ/
plõ põt esse cala ⁊ põt esse frida: ⁊ frigida aut frigore nãli
aut frigore accñtali lõge retẽtionis spso. i. a frigore accñte
spmati sparso in mr̃ice lõge retẽtionis. i. post lõgã retẽtio/
nẽ sine mora ⁊ stationes eius in mr̃ice añq̃₃ mr̃ix colligat͛
sup ipsum ⁊ ↄseruet calorẽ eius: alia lr̃a h₃ lõge retẽtionis
spatio: q₂ spma lõge fuerit retẽtũ in corpe añ eius missionẽ
siue fuerit illud ex ꝑte viri: siue ex ꝑte mulieris: vñ accidit
⁊ ifrigidatio aut hũiditas aut siccitas. ℭ Dixit Bimasus.
ↄceptio ipedit͛ ex mala cõplõne tã viri q̃₃ mulieris: aut in
toto corpe aut in mẽbris gñõnis. ℭ Dixit Auer. 3º coll.
de accñtibꝰ supueniẽtibus opationibꝰ vulue via qua ledũt
male cõplõnis in vulua spma est eadẽ q̃ mala cõplõ testicu
loꝝ: q̃ spma ledit est: qm̃ si ista mẽbra essent cala vel sicca
tũc cõbureret͛ in eis spma: ⁊ qñ erũt frida tũc ifrigidabit͛:
sicut aquosum cursibile. ℭ Et cã male cõplõnis. dicit Aui.
sunt cibi nõ ↄueniẽtes ⁊ acetosa: ipsa eni sunt i sũma ipsoꝝ
que ifrigidãt ⁊ desiccãt. Et subdit Aui. qñq₃ est cã que est
in spmate siccitas cõplõnis nõ ꝓhibens gñonẽ: sed faciẽs
ipsam difficilẽ: aut corrũpit illud q̃ aduenit mr̃ici de ali/
mẽto isantis. q. d. mala cõplõ sicca ꝑꝑ itẽsionẽ ꝓhibet gñō
nẽ fieri: sicut ⁊ alie male cõplõnes itẽse: sed qñq₃ est mala
cõplõ sicca in spmate nõ sic itẽsa ꝙ ꝓhibet gñonẽ fieri: s₃ il
la est difficilis. s. ꝓut ꝓueniat fetus ad augmẽtũ ⁊ cõplemẽ
tũ: q₂ ꝓhibet eius bonã extẽsionẽ fieri. vñ dato ꝙ ↄceptio
fiat nõ ꝓseqtur q₂ nõ auget͛ nec cõplet͛: ⁊ qñq₃ est cã alio
mõ: q₂ l₃ fiat ↄceptio ⁊ patiat͛ extensionẽ ⁊ augmẽtationẽ
q̃₃tũ in se est: nõ tñ auget͛: q₂ siccitas corrũpit. i. diminuit ⁊
ↄsumit alimẽtũ veniẽs ad nutriẽdũ isantẽ. Aut cã in spma
te. dixit Auic. est vt sit spma viri diuerse ipressionis ei que
est i spmate mulieris: ↄ̃riũ. s. diuersitate multa: vt ꝙ sit mul
tũ calĩm ⁊ aliud multũ frigidũ: tũc eni₃ nõ fit gñō: vt dixit
Gal. 5º aff. in ↄ̃ᵒ. q̃cũq₃ fridas ⁊ dẽsas mr̃ices hñt ⁊c. nã
si diuersitas nõ esset multa: tũc dixit Gal. fit gñō: q₂ calidũ
cũ frido tẽperat͛: ⁊ siccũ cũ huᵒ. ℭ Dixit Aui. fit cõplõnis
cõicãtis. s. sperma viri cũ spmate mulieris sup vnũ ordinũ
duoꝝ. s. q₂ cõicãt in eadẽ q̃litate actiua: vt q₂ ambo sunt fri
gida: ⁊ sic ordo vnus: aut in q̃litate passiua: vt q₂ ambo sũt
in sicca vel ambo huᵃ ⁊ est ordo 2ꝰ. ℭ Vñ dixit Ras. in di
uis. suis. fit sterilitas ꝑ ↄueniẽtiã cõplõnis viri cũ cõplõne
mulieris in malitia. Aut dr̃ ordo vnus qñ cõicãt in q̃litate
actiua siue passiua. 2ꝰ est qñ vnius cõplõ est lapsa ⁊ alteriꝰ
tẽperata. vñ dicit Hal. mala cõplõ spmatis viri priuat ↄce
ptũ: si ↄceptio mulieris aut mr̃icis tẽperata est: aut silis cõ/
plõni viri. Dixit Gal. in ↄ̃ᵒ predicto. ꝙ vir ↄceptiuus ↄiũ
ctus mulieri ↄceptiue ſm silitudinẽ lapsus efficit͛ nõ gñati
uus ⁊ mulier fit nõ ↄcipiẽs. Propter dictas cãs. dixit Aui.
nõ accidit iter ea ambo. s. spma viri ⁊ mulieris filius: ⁊ si ꝑ
mutet vterq₃ sociũ. s. ad hñtẽ cõplõnẽ diuersa₃. dixit Aui.
nõ est dubiũ: vel vt dicit alia lr̃a. magis spat͛ ꝙ fit ambobꝰ
filius: ⁊ reddẽs cã₃ Aui. dixit. qñq₃ diuersificant͛ duo spma
ta ꝑꝑ malitiã cõplõnis in vnoquoq₃ eoꝝ: q̃ cũ alio nõ ade
quat͛. i. tẽperat͛: imo addit corruptionẽ: ⁊ cũ ꝑmutant͛ in
vnũq̃dq₃ eoꝝ q̃ eq̃t ipsum cũ ↄ̃rietate q̃re tẽperat͛. ℭ Di
xit tñ Ras. in diui. ꝙ nõ ꝓuenit malitia cõplõnis sicce aut
hũide spmatis ad hoc vt ꝓhibeat gñonẽ nisi ↄtingat vt in
ueniat partã ↄueniẽtẽ secũ ⁊ fiat fortis tũc. Dicũt. ↄueniẽ/
tia amboꝝ in cõplõne tẽperata est melior dispõnũ ad gñō/
nẽ. Vñ Ras. ait. q est cq̃lis cõplõnis ↄuenit ei que est eq̃lis
cõplõnis ⁊ multiplicat͛ eoꝝ gñō cũ augmẽto ipsoꝝ. ℭ Et
dixit Aui. ꝙ de gñe spmatis de quo nõ fit gñō est spma in
fantis. i. eius q icipit emittere spma: vel vt dicũt añ 14ᵐ an
nũ ⁊ spma senis. i. decrepiti: vt supra habitũ est. Dixit So/
liñ. post 50ᵐ annũ diu₃ mulieꝝ fecũditas ↄquiescit: ⁊ viro
rũ post 60ᵐ. Cato tñ 80º exacto ex filia Solonis cliẽtis sui
anno vticẽsem Catonẽ ꝓcreauit: hoc aũt raro ↄtingit: ⁊ iõ
iter mirabilia descriptũ est. Et spma eius q plĩm vtit͛ coitu
vñ 9º ↄti. in liº signoꝝ scribit͛. nõ gñat spma isantis neq₃ se
nioꝝ neq₃ illius q est abũdãtis coitus. Et subdit Aui. nec
patiẽtis nauseatiuã satietatẽ: neq₃ spma illius cuiꝰ corpus
nõ est sanũ. nã ſm ꝙ dixit Hip. ex sano corpe egredit͛ spma
sanũ gñatiuũ: ⁊ ex ifirmo corpe ifirmũ spma nõ gñatiuũ: ⁊ i
tellexit de egritudie notabilr̃ ledẽte opatiões mẽbroꝝ ma
xime pricipaliũ: ẽt dato ꝙ mẽbra gñõnis eẽnt sana vel nõ
notabilr̃ paterent͛ egritudinẽ: iõq₃ viri ⁊ mulieris extenua
ti: patiẽtes ẽt febrẽ aut ethicã senectutis aut palesim ⁊ siles
egritudines nõ gñant. Ex his aũt. dixit Aui. que ꝑtinẽt sp
mati viri tm̃ est coire cũ illis que nõdũ sunt magne: ⁊ hoc
currit cursu ꝓprietatũ. ℭ De causis aũt ex ꝑte mr̃icis. dixit
Aui. xº sui de aialibꝰ. multoties mulier nõ põt ipregnari: ⁊
aut si ipregnat͛ abortit ꝑꝑ mr̃icẽ que calefacit spma aut de/
siccat ipsum. Et dixit. maxie tpe coitꝰ o₃ esse huᵃ tẽperata: ⁊
eius hũiditas est de gñe sudoꝝ aut lacbrymaꝝ oculi qñ re
spiciũt solẽ: aut sicut saliua hois cũ delectat͛ in cibis: ⁊ hec
hũiditas o₃ esse tpe coitꝰ: ⁊ nõ põt: q₂ ipregnatio ꝑꝑ nimiã
siccitatẽ ipedit͛. ℭ Dixit Hal. ois mala complõ imoderata
mr̃icis est cã priuationis ↄceptionis: nã cala spma adurit
⁊ frida ispissat mr̃icẽ ⁊ stringit ora venaꝝ: vñ sanguis ⁊ sp
ma currit ad mr̃icẽ ⁊ huᵃ spma lubricat: ⁊ sicca spissat: vñ
spma nõ descẽdit. ℭ Dixit Hip. 5º affo. q̃cũq₃ fridas ⁊ dẽ
sas mr̃ices hñt nõ ↄcipiũt: intelligẽs ꝑ dẽsitatẽ coangusta
tionẽ orificioꝝ venaꝝ ꝑꝑ quã mẽstrua in debita quãtitate
trãsire nõ pñt. Ras. 9º ↄti. ait. dico ꝙ mulier modicoꝝ mẽ
struoꝝ ⁊ raroꝝ incõueniẽs est ad ↄcipiẽdũ: qm̃ hoc erit ex
paucitate sanguinis aut ex dẽsatione orificioꝝ venaꝝ mr̃i
cis: ⁊ nullũ istoꝝ est ↄueniẽs ⁊ neq₃ ẽt scõina illis ↄdẽsatis
hñ solidari ⁊ firmari põt: q₂ cũ re multũ subtilis ⁊ nõ soli/
da ↄiũgi hr̃et: aut ꝑ ↄdẽsationẽ. Hip. intellexit soliditatẽ ⁊
grossitiẽ corpis mr̃icis ꝑꝑ quã nõ reddit͛ corrugabilis ad
amplexãdũ spma q̃re corrũpit͛ ⁊ nõ fit ↄceptio: ⁊ vt notãt:
dẽsitas mr̃icis põt esse cã sterilitatis ↄiũcta frigiditati ⁊ ẽt
nõ ↄiũcta sicut frigiditas ẽt sine dẽsitate põt esse cã eius in
quãtũ ꝓhibet bonã digõnẽ spmatis fieri ⁊ bonã prepara/
tionẽ eius quã facere h₃ v̊tus gñatiua virtuti isormatiue.
ℭ Et dixit Hip. q̃cũq₃ hũidas mr̃ices hñt nõ ↄcipiũt exti/

guit enim in eis semen ꝛ exit lubrificās. Et dixit. quecūq
siccas ꝛ ardētes magis mrices hūt.i.vehemēter calīas vel
vehemēter siccas plusq̄ calīas vel siccas magis.i.multū nō
ↄcipiūt:q̄uis eni parua additio humiditatis sit cā sterilita
tis pp multas humiditates decurrere ad mrices:nō tn̄ par
ua siccitatis additio:imo ad hoc vt siccitas sit cā sterilitaꝫ
opꝫ ꝙ sit multa:in multis eni siccis idigētia nutrimēti cor
rūpit semen. ¶ Dixit Sera.in hu^a semē extinguit sicut se
men in terra hu^a ꝛ sicca ꝓhibet nutrimētū sicut seminib⁹
in terra sicca ꝛ iculta ꝛ frigida stringit orificia venaꝝ ꝛ ca
lida adurit spmata:sicut accidit seminib⁹ que seminant in
hora ortus canis. ¶ Dixit Juō.mulier ex intēsa calītate ꝛ
ex intēsa frigiditate ꝛ sic mris:aliqñ sicca valde ꝛ dura ad
modū pelliū aspa ꝛ arida ꝛ nō iuenit vir in coitu eius dele
ctationē ex siccitate ipsius:ꝛ hec spēs a medicis vocat steri
litas absolute. ¶ Dixit Aui.aliqñ est i cā mala cōplonis
eius sine mā aut cū mā. Et de ea que est sine mā dixit ꝙ est
aliqñ calīa:ꝛ aliqñ frida vel sicca vel hu^a: verūtn̄ dixit ipse
plīm eius est frigus ↄgelās eā.s.mricē vel eā.i.mām spma
ticā:sicut accidit ex potu aque frigide de mulierib⁹ p hoc i
frigidatis:sicut ēt hoc accidit in viris ꝙ infrigidat eoꝝ sp
ma ex potu aque frigide. Dixit eni Arꝭ.4° de gñone aialiū
glaciales aque sterilitatē patiunt ꝛ frigide seminatiuā nō
faciūt.i.femellā ↄceptiuā ꝛ parturiētē:ꝛ qñq dixit Auic.
alterant partes mēstrue ab ipsa mala cōplone. Et dixit.ex
eis.s.malis cōplonis sunt que stringūt ex poris mēstrue.i.
p quos mēstrua trāseant quasi ipsis ↄctis non effundunt
ipsa mēstrua ad fetum nutriendum.

¶ De mala aūt cōplone cū mā.dixit Hal.ipedit ēt ex humo
re flātico colerico vel melico qui fluūt ad ↄcauū matricis.
¶ Dixit Aui.humiditates corrūpunt spma sm cōmixtionē
suā cū eo:aut eni exsiccāt aut resoluūt aut humectāt lubri
cātes:q̄re debilitāt retētiuā:ꝛ hoc est vtplūi aut ille humi
ditates debilitāt virtutē attrahētē spma:q̄re nō attrahit sp
ma cū fortitudine. ¶ Dixit Auer.3° coll.qñ v̄tus attracti
ua in mrice diminuit aut priuat ex cā diminutiōis aut pri
uatiōis fit priuatio ↄceptus aut pp ↄstrictionē meatuū nu
trimēti ex frigore aut calore aut siccitate.i.pp opilonē accñ
tē in meatib⁹ mēstruoꝝ ex mā frida aut calīa ꝛ sicca. ¶ Et
subdit Aui.ꝙ qñq vincit.s.matrix a siccitate cū mā exsic
cāte vel ēt ex siccitate pura itātū ꝙ filet corrigijs siccis aut
ille hūiditates sunt corrūpētes nutrimētū ifantis aut sunt
ꝓhibētes ipsum.i.infantē ab applicatione.s.nutrimēti vel
ipsum.s.nutrimētū.s.ad ipsum ifantē pp adunationē oris
mricis vehemētē ꝓueniēte.s.pp siccitatē aut frigus aut cō
solidationē vlceꝝ aūt carnē additā verrucosaꝫ ꝛ vlcerosaꝫ
aut est cā sterilitatis. Dixit Aui.siccitas dñans scdine:q̄re
corrūpit.i.claudit meat⁹ nutrimēti. Aut accidit.dixit.A.
spmati in cōplone frigida ꝛ hu^a.s.ex parte mricis qd̄ acci
dit rori in terra rorata aut cōplone calīa ꝛ sicca qd̄ accidit i
terra in q̄ est madefactio sparsa:aut accidit. dixit Auic.pp
abscisionē māe que est sanguis mēstruus cū matrix deficit
in attrahēdo ipsū ꝛ ↄtinuatione.s.attractionis eius. ¶ Di
xit Raś.9° ↄti.dico accidit semini in mā hu^a qd̄ accidit se
mini apud priuationē aque ꝛ filiū:ꝛ māe hāc dispōnē itel
lige qualr corrūpit cōplo spmatis aut sterilitas fit. Dixit
Hal.si matrix amota fuerit a loco suo a vulua aut si sit lōgi
colli. ¶ Dixit Aui.fit pp declinationē in mrice.s.ad aliq̄
partē dextrā aut sinistrā aut ↄuersionē ei⁹.s.ad supiora vel
iferiora aut fit pp vehemētiā adunationis ā partū.i.i tpe
partus:q̄re.s.remanēt opilata clausa:aut pp opilonē aliā
aut duritiē aut carnē additā verrucosam:aut ↄsolidationē
vulneꝝ aut frigus ↄstringēs:ꝛ alia ex causis opilātib⁹ de
qbus est siccitas:ipsa enim ēt est opilās:ꝛ itellexit qñ dicte
cause opilāt os mricis:q̄re nō penetrat in ipsis spma. Aut
cā sterilitatis est:dixit Aui.debilitas coadunationis mri
cis post pregnationē.i.post ↄceptū spma in pn° ↄceptiōis

quare nō retinet ipsum:aut cā eius est multitudo adipis lu
bricātis:qui adeps lubricās.dixit Aui.aliqñ est cū cōitate
corpis totius:ꝛ qñq est in mrice ꝓprie ꝛ zirbo.s.sil:aut i
mrice sola. Et qñq multiplicat adeps supra zirbū vel su
pra corpus:ꝛ facit ↄstrictionē sup spma:ꝛ educit ipsum ex
sparsione sua:ꝛ sic exsparsum egredit. ¶ Dixit Hip.5° af
fo.quecūq p̄ter nām crasse sunt nō ↄcipiūt his pinguedo
os mricis obturat itelligēs de crasis pinguedinē zirbi:cu
ius piguedo aliqñ in tm̄ excrescit vt sic grauat ꝛ cōprimit
ꝙ obturat os mricis vt nō possit igredi spma vel cū spma
sit igressum cōpressione emittat. ¶ Dixit Hal. aut ipedit
ↄceptio ex zirbo:vñ cōprimit sic os matricis ꝙ viri spma
mricē nō intrat aut cōprimit meatus. vñ nec mulieꝝ san
guis nec spma vadit ad mricē. Et subdit Hip.ꝙ tales non
ↄcipiūt nisi extenuent.i.nisi deueniāt ad debitā habitudi
nē que respectu illius pinguedinis pōt vocari extenuatio:
aut fit.dixit Aui.pp oppositā cām.s.pp vehemētē extenua
tionē in corpe aut in mrice aut fit sterilitas pp egritudines
mricis. Dixit Aui. ex apatibus ꝛ emorroydibus ꝛ addi
tione carnis ꝓhibēte:qñq est in ore mricis res dura sicut
v̄ga ꝓhibēs itroitū virge viri ꝛ spmatis eius aut sunt vlce
ra que ↄsolidata sunt:q̄re linit matrix.s.a cicatrice dereli
cta in ↄsolidatione vlceꝝ ꝛ ↄstringunt inde orificia venaꝝ
emittētiū spma.i.vasoꝝ spmaticoꝝ mulieꝝ que vocat ve
nas pp silitudinē quā hūt ad eas in ↄcauitate aut cā ei⁹ est
aspitate mricis oris.s.supflua. ¶ Dixit Raś.in diuiś.aut
fit pp vētositatē grossam in mrice qñ separat iter spmata ꝛ
nō sinit ea inuicē ↄiūgi aut qñ ꝓhibet mricē corrugari ex
tēdēdo eā a bona corrugatione supra spma. Dixit qñ intē
sus fit exitus mēstruoꝝ ifrigidat corpus ꝛ corrūpit spma
sup. ꝛ corrūpit ex multa retentione ipsoꝝ. Et dixit. corrū
pit ēt gñō ex remoto tpe mulieris a coitu: ꝛ deficit ēt gñō
aut ipregnatio ex frequēti appetitu in coitu tā ex parte vi
ri q̄ꝫ ex parte mulieris. ¶ Et dixit liber absq aucto.spma
corrūpit ex frequēti coitu iuuēcule nō pfecte etatis. ¶ Di
xit Gal.in li° de malitia anhelitus. ꝛ ponit 6° ↄti. mulie
res que nō ipregnant in maiori parte sunt que nō mūdifi
cāt corpa ipsaꝝ p fluxū mēstruoꝝ. ¶ De causis aūt sterili
tatis ex parte instroꝝ viri.dixit Aui.aut est debilitas vaso
rū spmatis:maxime digestiue ꝛ retētiue eoꝝ:aut est corru
ptio accñs corpi eoꝝ:sicut accidit ei cuius abscindunt au
ris vene aut cuius pforat vesica a lapide q̄re cōicat nocu
mētū mēbris gñouis:ꝛ qñq abscindit aliqd de neruo ei⁹
ꝛ facit icurrere debilitatē in mēbris spmaticis ꝛ i orificijs
eoꝝ ꝛ in v̄tutibus gñatiuis ꝛ in eijcietib⁹ ipsum. ¶ Et di
xit Gal.i li° de spmate.si icisus fuerit vterq testiculus aut
fuerit fract⁹ aut ifrātus cū iusquiamo marie nigro empla
strādo ipsos aial eius nō gñabit. ¶ Dixit Aui. cū abscin
dunt testiculi:aut emplant cuꝫ iusquiamo nigro. sup. vel
filibus aut biberit cāphore plm.dixit Arꝭ.p.de gñone aia
liū.hūtes magnū pudēdū minus gñatiui sunt q̄ꝫ cōparatū
hūtes pp nō efficax esse semē ꝛ frigidū:ifrigidat aūt dela
tū valde lōge. Et Aui.hoc ēt dixit in ca° de spmate gñan
te.q: in ea debilitat ꝛ exoluit spūs gignitiuus anteq̄ꝫ ve
niat ad locū gñonis. ¶ Dixit Raś.in diuiś. ꝙ fit pp par
uitatē v̄ge.dixit Aui.siue sit breuis in creatione sua:aut sit
breuis cā pinguedinis viri:q̄re assumit caro.s.pectinis plu
rimū eius.s.v̄gete:breui eni v̄ga nō fit ꝓiectio spmatis ad
locū gñonis. ¶ Et dixit Gal. ꝛ ponit 9° ↄti. si fuerit liga
mētū capitis veretri breue ꝛ spissum solidū cū declinatiōe
capitis v̄ge nō eijcit spma ad locū remotū valde:sed fit cā
sterilitatis. ¶ Dixit Hal.fit ex morbo organico v̄ge vt cur
uatione meat⁹:q: si semē nō recte ꝛ sine mora igredit nō fit
gñō. ¶ Dixit Alb. ille cui est foramē v̄ge aut finē capitis
eius nō pōt migere ad anteriora donec v̄gā manu ꝓpria ad
supiora ducat:nec ei est gñō pp qd̄ spma nō pōt ꝓuenire ad
mricē sm rectitudinē. ¶ Dixit. A.fit aūt pp tortuositatē

virge

virge abbreuiationem chorde q̄ declinat virga ad oppositū
q̄re nō exit sperma ad guttur oris matricis: ⁊ non equat̄ in
eo virga: aut ex ambobus siſ. s. ꝙ nō equent̄. ¶ Dixit Gal.
in lib. de spermate. si in testiculis accidit apā durū non pōt
gn̄are. Et multitudo q̄dē fecis in intestinis mulieris cōpri/
mēdo matricē ipedit ꝯceptionē. aut nō recipiat sp̄ma: aut
vt receptū exprimat̄. ¶ Dixit Ar. 4ª ꝑbleumatū ꝑbleu
mate scōo. hoīes hn̄tes ilkias. i. sciaticā passionē. s. ex aggre
gatione humiditatū frigidaꝝ in cōcauitate anche: q2 in hac
passione fit ꝑmutatio in spermate ⁊ spū gignitiuo cū supio
ribus ad iferiora descēdit nō fortasse generāt: nā sp̄ma in de
scēsu suo: cū ꝑuenerit circa instr̄a coytus vicinitate illius fri
giditatis humide in ancha aggregate remollit̄ ⁊ infrigida
tur ⁊ remouet̄ ab eo motus citus quē habebat: vn̄ reddit̄
ad gn̄ationē ineptū. ¶ De causis aūt ex parte principiorū.
dixit Aui. iam dcm̄ est ꝙ necessariū est: vt sint mēbra digō/
nis ⁊ mēbra spirituū fortia ad hoc vt fiat conceptio. ¶ De
causis vero ex parte erroꝝ q cōmittunt̄ est error. Dixit Bi/
mab. qn̄ vir egit votū suū ⁊ mulier nō cōuenit ei in ipō actu
vno tpe. ¶ Dixit Aui. Error accidēs est cū sp̄matis emissio
fit an̄ ꝯplementū vel post q̄dē cū sint vir ⁊ mulier diuersi in
tpe coytus. s. diuersitate multa. s. q2 si parū an̄cedit est cōfe/
rens: vt ipse declarat post. Si vero an̄cesserit vir dimittet eā
⁊ nō emittet sp̄ma. s. ipsa mulier. Sed si fuerit an̄cessio mu/
lieris emittet vir sp̄ma postq̄ emiserit mulier ⁊ expellit̄ in
os matricis ꝑꝑ motus attractiōis sp̄matis ꝙ se aperit ⁊ sp̄/
matis aptione vna post aliā cū attractiōe vehemētis sensus
qd̄ sentit̄ cū ipm emittit̄: nisi ꝑꝑ attractionē aq̄. i. spermatꝭ
viri: cū eo ꝙ currit ex ea ex vasis spermatis eius intrinsecis
in matrice effusa vel effusum ad interiora eius. s. spermatis
mulieris apud quosdā: aut ꝑꝑ attractionē eius qd̄ tāgit ipꝫ
si verū est qd̄ dn̄t q̄dā alij: ꝙ sperma eius q̄uis gn̄aret̄ intra
matricē: tn̄ effundit̄ ad exteriora oris matricis: deīde deglu
tit ipsum os matricis vt fit motus eius ad attrahēdū sp̄ma
sui ipsius desoris: q̄re recipit ipm cū mouet̄ sp̄ma eius ⁊ at
trahit cū hoc sp̄ma viri nō. n. appropriat̄ illud emissioni sp̄
matis viri. ¶ Post cōplemētum vero emissionis sp̄matis er
rorē. dixit Aui. motus laboriosus ex saltu: aut ex obuiatōe
q̄ fit cū casu ⁊ velocitas eleuatiōis post emissionē sp̄matis ⁊
similia illis post ꝯceptionē: q̄re. s. ꝑꝑ q̄ lubricat. s. sp̄ma ex ma/
trice: aut sicut est timor accidēs subito ⁊ ira vehemēs ⁊ gau
diū imoderatū ⁊ vehemēs tristitia. ¶ Dixit Ras. 9° ꝯtinē.
ex libro de aere ⁊ regione: paucū exercitiū ⁊ modicus labor
⁊ mūdificatio mēstruoꝝ inferūt sterilitatē: qm̄ inferūt orifi/
cijs venaꝝ q̄ sunt in matrice flā viscosū ꝫ debilitās virtutem
attractiuā: q̄re nō attrahit sperma cū violētia: neq3 ēt sp̄ma
adheret ei cū cadit in ea: neq3 extēdit̄ vt oꝫ. Et dixit. si plan/
get mulier tpe coytus nō cōcipiet. ¶ Dixit Musaban. mu/
lier q̄ fuerit cōtinue calamitatis ⁊ miserie ⁊ tristitie non cōci
piet: ⁊ q̄ laborat nauseatiuis satietatibus nō ꝯcipiet: ⁊ reliq̄
cause q̄ tendunt̄ in causis de ꝓhibitionibus ipregnationis
⁊ facientibus abortum. Hec eteni oēs cause cū fuerint fortes
⁊ aucte inducunt sterilitatē: cū vero nō fuerint sic intēse: sed
debiles iducunt debilitatē ꝯceptiōis. Et sunt addūt p̄dictis
causis coytū scm̄ sine desiderio ⁊ amore: sꝫ potius odio: ⁊ sal
tū scm̄ a muliere subito post coytū ad posteriora: ⁊ coytū fa
ctū cū muliere nō inepto: ⁊ maxīe cū vidit muliebria: ⁊ coi
tus i ꝑpatulo: ⁊ sine verecūdia steriles efficit viros hōestos.

Signa gn̄is: vir ⁊ mulier steriles cognoscunt̄ ab effe/
ctu p̄cipue: nō. n. gn̄at vir sterilis si gn̄anti copu
letur mulieri: nec mulier sterilis si viro iungat̄ gn̄anti. ⁊ pro
prie si iungant̄ debito regimine p̄misso. Et mulier q̄dem ta
lis est virago cū paucis vel nullis mēstruis: ⁊ vir talis est im
berbis frigide cōplōnis liq̄di sp̄matis: difficultas. n. impre/
gnationis cognoscit̄: qm̄ raro mulier ipregnat̄: ⁊ tūc ēt non
nisi auxilio ⁊ ingenio ad ꝯcipiendū p̄misso. ¶ Spēruꝫ aūt
signa sunt: qm̄ si ꝯueniūt vir ⁊ mulier in eadē ꝯplōne femi/
nis scit̄ hoc ꝑ signa in vtroq3 inuenta illius ꝯplōnis. Et sil̄r
scit̄ eoꝝ discōueniētia in cōplōne. ¶ Et scā ex cā valoꝝ viri
p̄ter alia mēbra. dixit Aui. cognoscit̄ ex signis ꝯplōnis eoꝝ
⁊ calide ⁊ frigide ⁊ humide ⁊ sicce dicte. sup. Et maxime co
gnoscit̄ calida ⁊ frigida ex sensibilitate mulieris cū suo mo
tu. i. ex eo ꝙ ipsa percipit ex sp̄mate trāsitū eius sup os mr̄i
cis de caliditate ⁊ frigiditate: ⁊ cognoscit̄ ex spermatis spis
situdine ⁊ eius subtilitate: ⁊ ex dispōne piloꝝ pectinis: ⁊ ex
calore eius ⁊ odore ipsius: vt cū acutus odor ex eo ꝑcipitur
cū extra emittit̄: ⁊ recipitur in aliquo vel sup aliquo. Et co
gnoscit̄ ex tinctura vrine ⁊ paruitate tincture ipsius. Et di/
cunt q̄dā qn̄ ex caliditate apparēt in vrina resolōnes lōge ⁊
rubee. Et cognoscit̄ calida ⁊ frigida ex cōitate corporis: h̄
enī ⁊ silr̄ significat calitatē ⁊ frigiditatē mēbroꝝ gn̄atiōis
in mare ⁊ femina: vt supra habitū est. Humiditas vero ⁊ sic
citas. dixit Aui. cognoscuntur: siccitas q̄dē ex paucitate sp̄/
matis cum grossitie eius: ⁊ humiditas cū multitudine sper/
matis ⁊ liq̄ditate eius. Dixit Ar. feminis sperma subtile ⁊
frigidū est. ¶ Et signa sup cā ex cōplōne mēbroꝝ gn̄atiōis
in muliere vel mēstruis in caliditate vel friditate. Dixit. A.
cognoscunt̄ tactu ⁊ colore mēstruoꝝ. Et ꝙ in coytu ꝑcipit
vir in virga sua sensum calitatis vel frigiditatis ⁊ cognosci
tur ex dispōne piloꝝ pectinis ⁊ significat̄ humiditas ex mul
titudine spermatis siue liq̄ditate. ⁊ siccitas ex grossitie cum
paucitate. Dixit Ar. mulieribus masculinis non sunt men
strua ⁊ significat̄. dixit Auic. sup matricē. s. vt dn̄t frigidam
⁊ humidam. Et dixit. A. q̄cunq3 mulier mundificat̄. s. per
mēstrua de mense in mense ordinarie: ⁊ nō exsiccat̄ os matri
cis eius imo remanēs humidū ⁊ lubricans: ⁊ nō imp̄gnatur
ꝑꝑ nimiā humiditatē lubrificare facientē semen. Et cogno/
scit̄ humiditas ad tactū ex eo ꝙ cū ea coytur: nā coytus red
dit̄ idelectabilis ⁊ deturpatus ⁊ cognoscet̄ ex cursu humi
ditatū matricis ⁊ extenuatio. s. corporis matricis ⁊ pingue/
do silr̄ ⁊ adeps ⁊ tortuositas virge ⁊ breuitas chorde eius ⁊
breuitas virge ⁊ ꝯuersio matricis. ⁊ dr̄ia duaruꝫ emissionū
sp̄matis sunt res que cognoscunt̄ ex experimēto ⁊ sensu ⁊
relatione ⁊ his q̄ dicta sunt supra. Uulua cū zirbo. i. ꝑꝑ zir/
bum ipedita multi adipis est stricti introitus ꝑꝑ ꝯstrictionē
factā a zirbo ⁊ adipe longinq̄. i. breuiū siue curtoꝝ cornuuꝫ
eminentiū ventriū: ⁊ mouet̄ apud oēm motum ⁊ ledit̄ quo
libet odore. ¶ De hoc dixit Gal. facte ex multitudine adi/
pis in toto signa sunt manifesta ex habitudine totius. Sed
si mulier est extenuata circa pectus ⁊ spatulas ⁊ adiutoria ⁊
coxas: ⁊ cū hoc in ipsa pꝫ descēsio vētris vltra mensuram ⁊
multiplicatio piguedinis ⁊ spissitudo in loco femoris ⁊ vm
bilici cū frequētia anhelitus in eius motione: ⁊ ledit̄ q̄libet
vētositate ⁊ stercoris retētione: aut aggregatione vētositatis
in vētre: ⁊ est apparēs ꝯstrictio vel opilatio in ore matricis
apud tactū obstetricis: tunc verificatū est ꝙ ex pinguedine
matricis est. Et dn̄t q̄dam ꝙ mulier tpe coytus sentit quasi
clausura sit orificij matricis. ¶ Et dixit. A. cognoscit̄ cur/
sus mr̄icis: qm̄ sentit̄ intra vuluā. s. ex motu virge faciliter: ⁊
ꝙ si nō fuerit os matricis oppm̄. s. ori vulue directe tunc est
decliue: ⁊ illud scit̄ per tactū obstetricis. ¶ Et illa cui⁹ ma/
trix est hn̄s decliuitatē ⁊ ꝯuersionē sentit dolorē apud coy/
tum: qm̄ virga ledit eā in introitu eius obliquo ⁊ lacerabit̄
nō s̄m rectū. ¶ Et signa vētositatis sunt inflatio suminis ⁊
partiū eius ⁊ noceri a cibis inflatiuis. Et aborsus an̄q̄ ma
gnificet̄ embrio significat eā ⁊ rugitus ⁊ cōmotio ⁊ sonitus
in vētre ⁊ in intestinis. ¶ Et signa egritudinū sunt nota ex
ipsis. ¶ Et signa cārum extrinsecarū habent̄ ꝑ inq̄sitionem
ipsaꝝ ⁊ relationē. Dixit Ar. 2° de gn̄atione aialium. discu/
tiunt hoc in victis coloribus ad oculos si colorauerit qd̄ in
ore sputū: hoc. n. nō accidēte demōstrat poros ꝑ quos segre
gatur sup̄fluū ꝯfusos hic ⁊ cōclusos circa caput maxime sp̄
maticis est: declarat. n. hoc in coytibus trāsformatio mani/
festa: vtentibus. n. venereis pluribus deprimunt̄ oculi ma/

nifeste:aut cā est qua nā geniture est ei q̄ cerebri aquosa. Et
dixit.rōnabiliter distribuit experiētijs qđ viroꝝ sit sterile⁊i
aq̄.n.cito diffundit̄.i.sp̄ma qđ sterile ⁊ frigidum sup̄natat.
Sermonū.i.generātiū:q̄ corpus poros hʒ recipit igrediēs
in ꝓfundū cedit:calī̄m qdē est qđ digestū est ⁊ digestū ē qđ
cōicat ⁊ ꝯuenit ⁊ grossitiē hʒ.Dixit Auic.ad sciendū cuius
culpa venit sterilitas opʒ ꝙ experiant̄ duo sp̄mata ⁊ ꝓijciā
tur sup aquā ⁊ qđcūqꝫ illoꝝ natat sup aquā ex parte illius
est defectus.¶ Dixit Ras.nono ꝯtiñ.ponat̄.ʒ.i.spermatis
viri in vase pleno:⁊ si sup̄natauerit erit sterilis. Dn̄t.dʒ fun/
di in aq̄ dulci nō cal'a ne dissoluat sperma: nec excessiue fri/
gida:ne ꝯdenset ip̄m:ſʒ sit tēperate frigiditatis. Et rō ꝑsuasi
ua eius est:q̄ natatio spermatis sup aquā significat in eo cō
tentā multā vētositatē.⁊ p ꝯn̄s ꝙ nō sit ꝑfecte digestum:⁊ si
coagulatur:vt colūna ⁊ petit fundū digestū est ⁊ pōt gn̄are.
Dn̄t.nō solū semel fienda est hec experiētia:sed pluries . Et
dixerūt.dixit Aui.fundant̄ due vrine.s.viri ⁊ mulieris sup
lactucā.vna sup vnā ⁊ alia sup aliā:⁊ ex illo est defectus cu/
ius vrina exsiccauerit eā . Et rō persuasiua huius pōt eē: q̄
vrina q̄ exiccat ipsam lactucā est vstiua:⁊ sic sign̄at sup exce
dentē mēbroꝝ gn̄ationis caliditatē vel circūadiacētiū eis q̄
est de causis sterilitatis:hoc tn̄ signū nō est certū.q̄ vrina p̄t
eē ex alia cā calida:vt ex multa ꝑmixtiōe colere cū ea:⁊ exic/
caret lactucā:⁊ tn̄ mēbra gn̄ationis essent tēperata vel ꝯue/
nientis cōpl'onis gn̄atiue.Sil'r posset vrina pp nimiā frigi/
ditatē nō exsiccare lactucā:⁊ tūc nō eēt signū generatiue cō/
pl'onis:q̄ sup̄flua frigiditas est de causis sterilitatis . ¶ Et
dixerūt.Dixit A.sumant̄.vij.grana ordei:⁊.vij. fabe ⁊ po/
nantur in vase testeo.i.bn̄ siccato vel vitreato ⁊ mingāt sup
ea vnus amboꝝ ⁊ dimittant̄ septē diebus:tūc si nascant̄ nō
est sterilitas ex parte eius Sor.aūt dixit soluʒ de granoꝝ or
dei pugillo hoc debere fieri seorsum:vt mingat vnusq̄sqꝫ in
suo vase ⁊ dimittant̄ in loco secreto ⁊ frigido.ix.diebus : ⁊
dixit ponat̄ in vtroqꝫ vase de cantabro eq̄liter.s.cū vrina al
terius coꝝ:⁊ sic dimittat̄ p octo dies vel p nouē cuius vitio
erit sterilitas in vase eius in cantabro erūt vermes ⁊ cātabꝝ
erit ferulētū.⁊ si in vtroqꝫ erūt:erūt ambo steriles.¶ Et di/
xerunt.dixit Aui.ꝙ est longinquus hoc iterū.s.a iudicio rō/
nali q̄ʒ p dicta.assignantur.n.p̄dicta ⁊ silia : quoꝝ saluatio
.s.verificatio nō verificat̄:nec in eis aliud indicat̄.s.iudicio
rōnabili p seipsa:nisi alia ⁊ ꝓpria iuestigent̄ signa. Sed me
lius signū ad sciendū:hoc dixit Aui.est illud qđ dixerunt in
experiētia mulieris.i.Hyp.5ª affo.Mulier si in vtero nō ac
ceperit:velis aūt scire si accipiet ꝯtegens vestimētis suffumi
ga eā aromatibus deorsuʒ.Et siqdē vi trāsire odor p corp⁹
ad os ⁊ nares cognoscit̄ ꝙ cā sterilitatis nō est ex ea:⁊ si nō
trāsit odor cognoscit̄ ꝙ ipsa p se nō concipit:dʒ aūt contegi
vestimentis:⁊ sic sup̄cingi ꝙ non possit aliquo mō ab extra
trāsire odor ad os ⁊ nares:q̄ tūc iudiciū eēt fallax:⁊ opʒ ꝙ
suffumiget̄ matrix cū traiectorio faciēdo ꝑuenire fumigium
ad matricē ponēdo illa aromatica sup prunas accēsas in ali
quo vase supposito ei emboto:⁊ debent aromatica eē cal'a ⁊
multi odoris:vt melius attrahant̄ a matrice:vt possit meli⁹
penetrare p poros matricis ⁊ mēbroꝝ. Et sint bone q̄ʒtitatꝫ
vt possit ꝑuenire odor ad os ⁊ nares ⁊ inficere eos ēt fumi
reddētes saporē aromatis positi sup prunis. Et de bōis aro
matibus ad hoc sunt thus mastix myrrha ⁊ storax : si itaqꝫ
ille fumus penetrat illa mulier est apta ꝯcipere q̄ʒtum est de
se pp cāe in matrice:posset tn̄ eē sterilis pp aliq̄ʒ aliā cām:ve
rum vt pl'm est ꝙ mulier nō ꝯcipit pp cām in matrice ⁊ raro
pp alias cās. Et iō Ipo.sic absolute ꝓtulit affo.⁊ si nō pene
trat:tūc illic sunt opilatio ⁊ hūores mali male q̄litatis corrū
pentis odorē ip̄m p corpus. Et ista mala ꝯpl'o pōt esse cal'a
⁊ sicca ꝯsumens effumigationeʒ:⁊ pōt esse frida ⁊ humida
ꝯstringens ⁊ ꝯgelās ipsam.¶ Dixit Sera.5º breuiarij.suf/
ficit sup significationē malitie cōpl'onū suffumigatio cū me
dicinis:q̄s dixit Ipo.qñ non peruenit ad nares:ipse.n.dixit

quinto affo.ꝙ qñ mulier nō ip̄regnatur:⁊ vis scire an imp̄/
gnet̄ an nō:tūc tege eā cū pānis ⁊ pone suffumigationē sub
ea:⁊ si vides suffumigationē trāsire in corpus eius vsqꝫ ad
nares ipsius:⁊ os eius scias ꝙ ꝓhibitio ip̄regnatiōis nō est
ex parte eius:cū vero nō ascēdit ad nares tūc est pp vehemē
tiā frigiditatis ⁊ siccitatis q̄ iaʒ coartauit orificium m̄ricis
⁊ orificia vasoꝝ eius ⁊ ꝓhibet vapores penetrare in corp⁹
⁊ humiditas:sicut ipsa extinguit semē:sic ēt facit in q̄litate
vaporis ⁊ cal'itas corrūpit medicinā ⁊ mutat eā : ⁊ si nō scis
hoc ex istis significationibus:tūc sunt ēt tibi significatiōes
alie q̄ significāt h:sicut subtilitas ⁊ nigredo ⁊ multitudo sp
matis ⁊ malitia ꝯpl'onis cal'e nō accidit mulieribus nisi ra
ro.¶ Dixit Ari.vbi supra.Mulieres discutiant appositis
⁊ cōfingunt odores ⁊ sp̄m q defforis.i.ad anhelitū deorsum
sursum:notat ꝙ hoc signū est melius:q̄ sm̄ aliq̄ʒ partē pōt
verificari:q̄ si odor nō ascēdit significat sterilitatē:non tn̄ si
ascēderit sequitur fecūditas:q̄ lʒ ibi nō sit opilatio pōt esse
ibi alia cā sterilitatis. Et est illud signū sup particularē cām
⁊ nō super oēs.¶ Et dixerūt.supponatur alleum ⁊ ꝯsiderē
tur:an ifueniet odorē ⁊ saporē ipsius desup.s.naribus ⁊ ore
⁊ verificabitur sicut p̄dictū.¶ Dixit.n.A.pl'm significatio
huius.s.⁊ p̄dicti est ad sciendū:an sit in ea opilatio an non.
Q̄ si in ea est opilatio:tūc signū est sterilitatis: ⁊ si nō:nō est
in ea sterilitas.s.ex opilatione:vel vt dixit alia lr̄a:si nō ē ibi
opilatio:⁊ est clarior:tūc nō est longinquū:qm̄ sterilitati sūt
alie cause ⁊ ab ip̄regnatione ꝓhibētia alia:q̄ ⁊ si nō est opi
latio nō seq̄tur:ergo est fecūda.¶ Dixit Sorā.ꝙ experiētia
p fumigationē pōt fieri in muliere virgine:⁊ ēt in corrupta:
sed suppōne collirioꝝ nō nisi in corrupta.¶ Dixit Aꝝ.vbi
supra.sunt hec sanabilia maxime aūt ꝑseuerant sterilia sm̄
primā ꝯstitutionē.i.a principijs gn̄ationis:perseuerāt talia
sed talia maxime q̄ sunt frigida. ¶ Dn̄t.q̄ʒuis lapsus p̄ter
nām tā p opōnibus indiuidui q̄ʒ ꝓ ꝯseruatiōe sp̄ei sit dete/
rior q̄ʒ lapsus nālis:tn̄ sterilitas ꝓueniēs pp lapsum nālē de
terior est ⁊ difficilius remouibilis:q̄ʒuis ꝓueniēs pp lapsuʒ
p̄ter nām:q̄ magis fixa est.¶ Dixit Gal.in ꝯmēto.affo.q̄/
cūqꝫ fridas ⁊ densas matrices habēt ⁊c.ꝙ correctio sterili/
tatis pp malitiā ꝯpl'onis eueniētis pure vel cū m.ā pōt fieri
paruo exñte lapsu:siue nāli:siue p̄ter nām rectificādo istam
malā cōpl'onē vel iungēdo mulierē viro opposite cōpl'onis.
Sep lapsu exñte magno talis correctio fieri nō pōt: ⁊ sp̄ālr
qñ frigiditas matricis est vltimata:tūc ēt ꝑficit sterilitatem:
cui nō vʒ ꝯ operatio calitatis spermatis viri.¶ Dixit Aui.
mulier sterilis ⁊ vir nō generās ex creatiōe: ⁊ ēt incōueniēs
suo socio in ꝯpl'one idigēs ꝑmutari medicationē nō hn̄t.cu
ratio.n.eius q̄ʒ par necesse est ꝑmutare nō pendet ex medici
na:⁊ vt dn̄t itellexit de ip̄roportione duoꝝ spermatū occul/
ta ⁊ magna.De ꝓportione vero manifesta ⁊ parua ponit̄ re
gimē ⁊ curatio:defectus ēt cū non est magnus si est ex crea/
tione difficulter curat̄.¶ Dicūt qdā decentius est ingrēdū
si sterilitas sit ex nāli dispōne vel accñtali.Et siquidē ex nāli
ipsa vel erit oino incurabilis:⁊ ꝑpetuo perseuerans:vt q̄ ex
magno lapsu fuerit vel saltē manebit sm̄ aliquā etatū: ⁊ q̄
huius dispōnis sunt cognitiones difficiles ⁊ forsasse ipossi
biles:nisi ab effectu:siue sit ꝑpetuo duratura:siue tp̄aliter sʒ
aliq̄ʒ etatū:medicus honoratus vel dʒ regimē oino dimitte
re vel cū ꝓtestatiōe operari cū rebus op̄antibus ⁊ cū ꝓprie
tate ⁊ alijs leuibus ⁊ nō q̄litatibus excessiuis: vt si forsasse
nō iuuerint non seq̄tur ex eis notabile nocumentum:ad qđ
multotiēs impiti perducunt̄ distēperantes ipsoꝝ nāles di/
spōnes ⁊ ad males ⁊ inālies ꝯpl'ones deducentes.¶ Et sub
dit Aui.breuitas instr̄i medicationem non habet. Dicunt.
virga longa maxime est incurabilis.breuis vero si nō exces/
serit in breuitate curari potest:vt supra patuit . Et similiter
dixit Aui.eius cuius orificia menstrue opilata sunt ex vlce/
ribus q̄ consolidata sunt non est curatio.Reliquē vero ste/
rilitatēs a p̄dictis regimen habent ⁊ curari possunt.

Cura

Cura vlis. Dixit Aui. diuidiť in duos modos: quorum vnus eſt ad ĩpregnationẽ: ⁊ ſubtiliationez in ea. i. ſubtilẽ ingeniationẽ in ea. Et ſecũdus modus eſt cãrum prohibẽtium ĩpregnationẽ amotio ⁊ correctio: his. n. duobus modis cõpleť curatio tã gñalis q̃z ẽt ſpãlis: ſecũdus tñ modus in actu curatiuo dz ꝑcedere ꝑmũ regulr̃ opando: ꝑmuz qdẽ modũ: qdã diuidũt in duos: ⁊ primus eſt ad diſponẽdũ ambo ſpermata: ⁊ ad ꝯfortãdũ ipſa ſpermata ꝯueniẽtia ad gñationẽ: ſcd̃s eſt ad inueniẽdũ modũ coeundi iuuatiuũ ad gñationẽ: ⁊ vnuſquiſq̃ dictoꝝ modoꝝ dieta cõpletur ⁊ potione. ℭ Et dieta exiſtit: vt trahant ambo morã in aere tẽpato ſi nõ fuerit diſcraſia magna. Si aũt ambo fuerint diſcraſiati diſcraſia ſimili eligãt morã in aere ꝯ̃rio ſue diſcraſie. Si vero diſcraſie diſſili eligat vnuſquiſq̃ aerẽ ſue diſcraſie diſſimilẽ. viuãt ambo in letitia ⁊ exultatiõe bona ſpe generãdi vtanť exercitio tẽperato. Uerũtñ in ꝯplͥone calͣ plus attineant qete ⁊ in frida plus exercitio ⁊ ſilr̃ in ſõno ⁊ vigilijs: ⁊ q fuerit ſicce cõplͥonis plus attineat: qete ⁊ ſomno ⁊ qui humido plus exercitio ⁊ vigilijs. ℭ Cibis ⁊ potibus vtanť bonũ ſanguinẽ generantibus: ⁊ eq̃lez in q̃ztitate: ⁊ mõ ſubꝑcurando: vt bona digõ fiat in ſtõ epate ⁊ oĩbus mẽbris: ⁊ q̄ ſupfluitates ipſarũ digõnũ nõ retineanť: ſed debitis tpĩbus expurgenť. ℭ Res vero medicinales p̃dictos modos ĩplentes. aut operanť cũ ꝓprietate: aut cũ q̃litatibus ſuis.

ℭ Et de eis q̃ ĩplent ꝯfortationẽ ſpermatũ ⁊ mẽbroꝝ gñationis: necnõ ⁊ ꝑncipaliũ ⁊ nobiliũ ſunt p̃cipue tiriaca metridatũ dyamuſcus dyambra electuariũ de xiloal. pliris cuz muſco ⁊ ſilia. debẽt aũt hec exhiberi in ꝯplͥone calͣ cuz frigidis: ⁊ in frigida cũ calidis ⁊ in ſicca cũ humectãtibus ⁊ in humida cũ exſiccantibus: ⁊ p̃cipue ex eis que agunt cũ proprietate: vt reddant ſpermata ad gñationẽ idonea q̃ a ꝓprietate agẽtia inferius deſcribenť. ℭ Dixit Auenzoar. ſi hõ receſſerit a gñatione. i. nõ potuerit gñare ⁊ ſumpſerit tiriacam magnã gñabit nutu dei. Jdẽ aũt ⁊ mulier: nã ſi mulier acceperit ex tiriaca exagiũ. ſ. cũ aur. i. limature eboris cõfert. Et voluit q̄ vir bibat ex ea. ʒ. i. ſingulis quattuor diebus hyemis tpe añ cibũ ꝑ duas horas cũ aq̃ calͣ.

ℭ Res vero inueniẽtes modũ coeũdi iuuatiuũ ad impregnationẽ. dixit Aui. ſunt q̄ opz vt eligať ꝯuenientior horaruz coytus: put. ſ. dc̃m eſt: ⁊ eligatur vt ſit. ſ. mulier in fine menſtrui. i. mũdificationis in eis facte: ⁊ in hora ſili hore in qua opz vt in ea coytus fiat ꝑꝑ illud q̄d diximus: ⁊ opz vt ꝓlongetur dimiſſio coytus tãta prolongatiõe ne ꝑueniat. alr̃: ne ſequať vt corrũpat ambo ea ſpermata. ſ. viri ⁊ mulieris frigus. Corrũpit aũt ea frigus qñ tam parua eſt dimiſſio coytus ⁊ eius frequẽtia tanta q̄ reſoluiť calor nãlis ⁊ ſpũs: aut qñ tam diu vſus eius dimittiť: donec relictũ ſit a regimine nãe ⁊ exalauerit ab eo calor naturalis ipſius. Si ergo accidit iſtud. dixit Aui. vtanť tũc coytu q eſt ad nõ ĩpregnandũ: deinde educto. ſ. in ipſo coytu ſꝑmate diu retẽto dimittant coytũ tam diu donec fiat q̄ ſperma bonũ iam cõgregatũ eſt ⁊ ꝯſiderenť de eis: vt ſit in prima hora. ſ. in die mundificationis mẽſtrue ꝯplete: ⁊ ſilr̃ expecteť in oĩ ꝑmutatione alia vicẽſi in prima nõ ꝯceperit. ⁊ in p̃dictis verbis voluit Aui. q̄ tam diu ſeparati a coytu ſtare debẽt quouſq̃ bona ꝯiectura putent in vtroq̃ gñationẽ boni ſꝑmatis ſcꝫm forez ⁊ tũc coeat: nec ẽt tam diu ſtent ſeparati q̄ ꝑ nimiã ſpermatis retẽtionẽ ſemen in vtroq̃ vel eoꝝ altero ſit infrigidatũ: Et tandiu ſi contigerit feciſſe: tunc coeant ad illius infrigidati ſꝑmatis expulſionẽ: ⁊ deinde iterũ abſtineant donec cõueniens aggregetur: ⁊ non eſt in oĩbus hoc tp̃s idẽ aſſignatũ. ſed eſt valde varium ſꝫm varietatẽ particularũ cõſiderãdarũ. ℭ Et dixit Aui. ꝓlongẽt ludũ ⁊ ꝓprie cũ mulieribus: quaꝝ complexiones nõ ſunt male: ⁊ hoc qñ debẽt coyre ad ĩpregnandum ⁊ anteq̃z coeant. Et ludus iſte ſit cũ verbis q̃ pertineãt ad venerẽ ⁊ oſculis ⁊ amplexibus ⁊ tactu facili mamillaruz ⁊ partiũ genitaliũ mulierũ ⁊ adheſione ipſoꝝ adinuicẽ paterq̃z coeant ⁊ cogitando ſup coytũ ⁊ impregnationẽ: ⁊ proprie donec deſiderauerint coytũ ⁊ ſaltẽ mulier. Cumq̃z deſiderauerint. ſ. mulier ꝑmiſceať ei vir ꝑmixtione vera fricãdo: q̄d eſt inter anum eius ⁊ vuluam: ille. n. locus eſt delectationis eius: ⁊ p̃ciſe locus eius delectationis eſt q̄d eſt in ſupiori vulue in loco piloſo iuxta pectinẽ. Conſideret aũt vir in h̃ actu horã in q̃ fortis ſit adherẽtia. ſ. mulieris ad ſeipſum vel fortis adherẽtia matricis verſus os eius q̃rẽs attrahere ſꝑma: q̄d cognoſcet vir in tactu vulue: q̄ incipiunt eius oculi mutari ad rubedinez ⁊ eius anhelitus eleuari: ⁊ verba eius balbutire: ⁊ tũc vir aſcendat ſupra mulierem ⁊ eleuet coxas eius dilateturq̃ locus vulue: ⁊ q eſt inter ipſum ⁊ vuluã parumper ſꝫm tantã q̃ztitatẽ: ne ſequať ipſum ĩpreſſio aeris exterioris oĩno. Jpſe. n. diſponit. i. ſtatim corrũpit ipſum. alͥs ſpm̃ vel ſperma: ⁊ nõ eſt conueniẽs: deinde ad gñationem: ⁊ ſic cõpleant emiſſionẽ ſpermatis. ℭ Et ſcias. dixit Auic. q̄ qñ emittiť ſperma in hora ſue eiectionis parũ. i. modicum ⁊ interpolate: ſicut qdã faciunt q emittunt prius vnã partẽ: poſtea aliã ad tp̃s. ſup. non cõuenit hoc ad gñationem. imo eſt impreparatione. alͥs. ĩpreſſione ſua inſeparabile oppoſiti. ſ. opz q̄ emittať ⁊ ſine intermiſſione totũ non ſeparatũ ab oppoſito. i. ab electione mulieris. Sed tũc ſi eijciat vir ſperma ſuũ: fortaſſe. n. ꝑditur. i. corrũpiť ſperma: ⁊ non eſt aptũ ad gñationẽ. ſ. ſi dicto mõ eijcitur non: imo opz dixit ipſe vt recipiat os matricis. ſ. ſperma cũ eiectione q̃dã: q̄. ſ. vna: q̄ totũ ſperma dz eijcere ſilr̃: ⁊ non ſtringat virga exitum eius. Emiſſ. ſpermatibus. dixit Auic. adhereat vir ei hora. i. per ſpatiũ: vt põt cũ iam ꝑmiſceť poſt illud. i. poſt eiectionẽ ſꝑmatis ꝑmixtione q̃ eſt vehemẽtioris perſcrutatiõis. Et hoc ne forte ſiť cum ſꝑmate ingrediatur aer ⁊ corrumpat ſꝑma. Stricte igitur adhereant ⁊ ſtringat vnuſquiſq̃ coxas ⁊ inſtrumenta ſua: ⁊ nequaq̃z extrahat tunc vir virgã: ſed firmã teneat: ⁊ ſic tam diu ſtent. dixit Aui. q̄ nodi. i. corrugatiões oris matricis. ſ. colli. eius quieuerint. ſ. ab exſuccatione virge: ⁊ donec iam anhelitus eius acquieuit ex toto. Et adhuc poſt illud parũ ſurgat vir ⁊ mulierẽ relinquat iacentẽ eleuatis coxis ⁊ demerſo dorſo cõſtrictiſq̃ pedibus hora vna: ⁊ ſi dormierit erit melius ad ꝯceptionẽ. Fiunt aũt p̃dicta oĩa: vt ſemẽ melius in matrice retineať. Cũq̃ ſic aliq̃ztulum ſteterit: tunc mulier ſe vertat ſup latus dextrũ: ſi querat cõcipere maſculum aut ſup ſiniſtrum ſi querat concipere feminam.

ℭ Et ſcias q̄ qñ mulier vult coyre vt cõcipiat dz hr̃e inteſtina munda a fecibus ⁊ veſicã ab vrina. Et opz vt añ ꝑ tp̃s ꝯueniens confortet matrix mulieris ad concipiẽduz q̄d fit cũ medicinis aſſumptis: ac ẽt naribus odoratis ſuppoſitis vulue ſuffumigatis illic intus ventrẽ: ⁊ emplatis. ℭ Et de ſumẽdis ꝑ os eſt medicamẽ vtile ⁊ expertũ. ℞. vtriuſq̃ teſticuli vulpis. ʒ. ʒ. teſticulũ verris dextrũ: ſi querit maſculũ vel ſiniſtrũ ſi querit feminã deſiccatũ in vmbra limature eboris fileos matricis leporis exſiccate ⁊ coaguli eius. añ. ʒ. ij. puluerizenť: ⁊ cũ zuccaro conficianť ⁊ ſumanť ex eo oĩ ſero. ʒ. ij. cũ brodio vel vino. ℭ Aut. ℞. flores valeriane ⁊ betonicam. añ. ꝯfice cũ melle ⁊ ſumať ex eis. ʒ. ij. de ſero. ℭ Aut. ℞. coaguli leporis: ⁊ fimi eius: ⁊ mellis. añ. cõponantur ⁊ denť tribus diebus de ſero: ⁊ de mane ſumat puluerẽ raſure eboris. ℭ Aut. ℞. pulueris veretri tauri: ⁊ pulueris menthe. añ. confice cũ melle: ⁊ da mane ⁊ ſero. ℭ Aliud vtilr̃ cõferens. ℞. cynamomi cardamomi gar. croci. añ. ʒ. ʒ. ʒʒ. piperis longi. galãge macis ciperi nuciſmuſc. cimini. xiloal. caſſiel. añ. ʒ. ij. cubebe. ʒ. i. ambre ⁊ muſci ⁊ balſami. añ. ʒ. i. zuccari q̄d ſufficit. ℭ Dñt qdã ſi q̄ ex radicibus lappe maioris piſtatis cũ farina frumẽti mixtis: fiant frixelle ⁊ ſumat mulier vſq̃ ad dies. ix. oĩ die ex eis in ieiunio vnã ſubſequente potu vini odoriferi cõcipiet nutu dei. ℭ Dixit Aui. ſi fiant odoramẽta ſup ea q̃ naribus attrahanť cũ ſuffumigationibus huic rei. ſ. ꝯueniẽtibus illud erit ꝯueniẽtius: ⁊ iſta ſuffumigatio ad nares dz fieri añ coytũ cũ odoriferis nõ mul‑

tum calidis:sed tēperatis. Et nō oȝ prolongari suffumiga/
tio ipsa:qm̄ matricē in nimio motu poneret:ꝛ ad superiora
nimiū eleuaret:ipsa.n.excitatᷣ ꝛ mouetᷣ ad odores bonos.
Sed si tm̄ temperate fiat cerebrū mulieris cōfortat ꝛ matri/
cem eius incitat vt coytū appetat. ¶ Nastale vtile matrici
subijciēdum. ℞.satirionis vulpini ꝛ canini.añ.ʒ.i.ß. fellis
galli.ʒ.i.misceātᷣ.ꝛ hec sibi tribus diebus subijciat mulier
bibēdo oī die de limatura eboris ꝛ q̄rta die coeat. ¶ Dixit
Raś.9º ɔtiñ.supponēdū est mulieri q̄ nō impregnatᷣ de spi
ca croco mastice myrrha sucb.ꝛ castor.cū oleo nardino vel
adipe anserino cū lana viridi post fluxū menstruoꝝ ꝑ dies:
vel de coagulo leporino trito cū oleo viol̄. Et Dyas.dixit.cū
butiro:vel fiat suppositoriū de fellibus ꝑdicum illinitio ꝛ
emplr̄atio fiat sup renibus ꝛ vētre ab vmbilico inferius cuȝ
stipticis faciētibus retinere sperma. Et q̄dā añ coitū lauant
pudēda sedēdo in aq̄ pluuiali in qua decocta sint folia citri:
flores camomile rose ꝛ myrtus. ¶ Et scias q̄ post coytū ad
impregnandū femi vitanda est tussis locutio clamor fricatio
extremitatū inferioꝝ ꝛ ipsarum ligatio ꝛ cōpressio ꝛ appro
ximatio reꝝ frigidarum eis ꝛ sup oīa vitanda est anhelitus
retentio ꝛ sternutatio. Dixit Solinus. ante omnia sobolem
cogitantibus sternutatio post coytum cauenda est ne prius
excutiat semen pulsus repentinus q̄ȝ in penetralibus se ma
tris insinuat humor paternus.

Cura vero particularis in regimine hm̄oi curationis ste
rilitatis ꝫm Aui. vertitur ad correctionem:siue re
motionē cārum eius. Dixit Aui. fiet:qm̄ si cā est ꝑꝑ colorem
calorum.i.ꝑꝑ malā cōpl'onem calidaȝ.cū m̄ā euacua cā.s.cū
eo qđ conuenit ex flōmia de basilica ꝛ de saphena ꝛ medici/
nis soluētibus humorē colericū cum digōne p̄missa cū syru
po q̄ sic fit. ℞.endiuie epatice cicoree rostri porcini maratri
.i.feniculi.añ.M.i.capilloꝝ veñ.recentium dyanthos poli
trici sumitte.añ.M.ß.ros.viol̄.folioꝝ boraginis ꝛ buglo
se ꝛ nenufar.añ.ʒ.ij.decoquantᷣ in aq̄ sufficienti ꝛ colentᷣ ꝛ
colatura syrupizetᷣ cū zuccaro:ꝛ aromatizetᷣ cū sandalis ci/
trinis. Et si ibi fuerit humor adustus addantᷣ predicto syru
po sene cuscute epithimū ꝛ lupulus ꝛ p̄dicte medicine dya/
catolicō ꝛ diasene. Post eūonem detᷣ mulieri de rubea tin/
ctoꝝ.ʒ.ij.ꝛ supponat nastale factum ex gūmi arab.myrrha
mandragora ꝛ modico cāphore. ¶ Or si mala cōpl'o remā
serit vel prius affuerit sine m̄ā equetᷣ. Dixit A. administra
sup m̄ricē cerotaria frigida eq̄lis caliditatis.s. actualis: q̄r
ꝑꝑ m̄ricem esse neruosam non debent frigida administrari
actu frigida:sed potētia. Uel voluit in hoc ostēdere q̄ ɔ̄ria
q̄ sunt frigida sunt equalis caliditatis.i.tēperate frigiditaȝ
non solū actu:sed potētia ꝛ sint sumpta ex succis mucillagi/
nibus ꝛ oleis frigidis. ¶ Et si fuerit in cā frigiditas ꝛ hūi/
ditas:ꝛ est illa dixit Aui. q̄ fit ꝫm pl'm:ꝛ est receptibilis cu/
rationis:ꝛ pl'm medicinarū.s.traditarū ab auctoribus faciē
tium īpregnare est ex parte:q̄si succurrēdi ei.s.cōpl'oni frigi/
de ꝛ humide:q̄r pl'ni eaꝝ attinet caliditati ꝛ siccitati: ꝛ opȝ
si ibi est m̄ā:vt digeratur ꝛ euacuetᷣ. Et digerēs ꝛ p̄parans
m̄ā flāticas in matrice abūdātes sic fit: ℞ betonice mellisse
arthemesie pulegij maiorane calamēti.añ.M.i.radicū enul
le ciperi iringoꝝ apij ꝛ feni.ꝛ assari.añ.ʒ.ij.sem̄.ani.siseleos
dautie amonij passulis liq̄ri.rubee tinctoꝝ.añ.ʒ.i.fiat deco
ctio que syrupizetᷣ cū melle ꝛ acetosetᷣ cū aceto squillitico ꝛ
aromatizetur cum gar.mace.ꝛ nucemus.doś.ʒ.ij.cuȝ aqua
que sic fit. ℞.cynamomi cōtusi.℥.i.ꝛ in lib.iij.aque bulliāt
ebullitione vna:deinde remoueantᷣ ab igne ꝛ reseruetᷣ: ꝛ di
gesta m̄ā eūetur cum catartico impiali:vel cū bñdicta ꝛ ele/
ctuario indo:vel cum pillulis fetidis vel yliaticis ꝛ silibus.
¶ Et post hāc purgationē vtatᷣ mulier oī septimana semel
pillulis q̄ sic fiūt. ℞.xiloal̄.carpo.siseleos assari masticis nu
cismus.anisi feni.añ.ʒ.i.nardi calami aromatici squinanti.añ.
ʒ.ß.kebuloꝝ bellericoꝝ.añ.ʒ.vi.emblicoꝝ citrinoꝝ ꝛ indo
rum.añ.ʒ.iiij.ß.aloes sucotrini ad pondus oīum.cōficiantᷣ
cum succo feni.doś.ʒ.i.cū vadit dormitū. ¶ Et iteꝝ oī die
mane ꝛ sero añ cibū sumat de cōfectiōe q̄ sic fit. ℞. galā.ʒȝ.
añ.ʒ.ij.xiloal̄.cynamomi doronoci.zedoa.macis.gari. nux
musc.folij rasure eboris siseleos.añ.ʒ.i.spice cardamo.pipe
ris longi.roś.rube.añ.ʒ.ß.sandaloꝝ alborū.ꝛ rubeoꝝ.añ.
ʒ.ij.ambre.ʒ.i.margaritaruȝ.ʒ.i.ß.musci.granū.vi. zuccari
vel mellis q̄ȝtū sufficit.doś.ʒ.iij.cū potu vini odoriferi pau
ci. ¶ Et dixit Aui. nō est excusatio in hac cura eūonis hūi/
ditatis cū hyeris.s.magnis: ꝛ cū clysterijs ꝛ suppositorijs.
¶ Clystere cōueniens sic fit. ℞.arthemisie maratri.añ.M.
i.radicū peonie carui sileleos.añ.℥.ß.decoquantᷣ:ꝛ in deco/
ctione ponantᷣ catartici imperialis.℥.i.mell̄. kebuloꝝ.℥.ij.
ꝛ salis.ʒ.ij. Suppositoria fiant ex bñdicta ꝛ catartico impe
riali. ¶ Et dixit Aui. q̄ q̄ñq̄ȝ añ vsum pessarioꝝ indigetur
clysteribus cū re aliq̄ cui insit virtus pulpe collog̃ntide: vt
educat humiditates. deinde supponat in vulua sua:qđ est si
cut gummi arborum masticis:ꝛ educet ex ea humiditates.
¶ Et ex eis que sunt administranda post purgationes pre/
dictas est suppositoriū:siue nastale fem̄ ex mercuriali cōtri/
ta ꝛ ligata cū filo:qm̄ eūant humiditates matricis sine lesio
ne:mundificat.n.eā cū suppōitᷣ oī die vsq̄ȝ ad tres vel qua/
tuor dies vel plures:ꝛ in hoc est efficax. ¶ Et nastale siue
suffumigiū factū cū bdellio.ꝛ pessariū factum ex vino deco
ctionis bdellij apit os matricis:ꝛ educit humiditates que
sunt in ea:aut fiat nastale de puluere cōfecto cum melle vel
oleo ro.donec deueniat ad formā solidā ꝛ supponatur:qm̄
mundificat eā a sup̄fluitatibus. ¶ Et facta corporis eūone
ꝛ matricis mūdificatione deueniēdū est ad ea q̄ calefaciunt
matricē ꝛ disponunt eaȝ ad concipiendū ꝑ interius sumpta
ꝛ supposita vel pessarizata ꝛ exterius approximata. ¶ Et
ex eis q̄ bibuntur. dixit Aui. sunt confectiones magne cali/
de:sicut tyriaca ꝛ mitridatū ꝛ theodoricū.s.anacarpinuȝ ꝛ
medicamē alkekengi:hoc est frigidū:ꝛ nō ɔuenit solū:sȝ mi
scetᷣ cū p̄dictis ꝛ silibus calidis:vt ɔtēperet caliditatē eoꝝ.
¶ Et ex ɔueniētibus est electuariū qđ sic fit. ℞.mell̄.kebu
loꝝ.i.illius in quo cōditi sint mirabolani kebuli.lib.i.pi/
peris lō.galiemus.olibani.añ.ʒ.i.ß.artemisie:semis apij añ.
℈.ij.doś.℥.i.summo mane. ¶ Et de vtilibus in lubricitate
matricis est frequēs vsus granoꝝ peonie in potu cum vino
rubeo. Et q̄dā ꝑmiscēt cū eo limaturā eboris q̄ cū ꝓprietate
ad cōceptionē operatᷣ. ¶ Et de vtilibus est medicamē de si/
seleos:qđ sic fit. ℞.siseleos limature eboris radicū ꝛ grano
rū peonie. Darsisaban.añ.ʒ.i.ß.cinamo.ciperi. calami aro.
squināti.arthemisie.añ.ʒ.i.nardi.gar.folij.masticis.oliba/
ni.añ.ʒ.ß. ambre purissime.℈.ij.mel̄. kebuloꝝ qđ sufficit.
doś.℥.ß.mane ꝛ vespere. ¶ De pessarijs aūt q̄bus vtenduȝ
est. dixit Sera. ꝛ ponitᷣ .9.ɔtiñ. Pessariū mirabile ꝑ ea q̄ nō
concipit. ℞.croci amoni nardi corone regie.añ.ʒ.iii.ß. folij
cordumeni.añ.ʒ.i.adipis anserini vitelloꝝ oui.añ.℥.ij.olei
nardini.℥.i.ß.vini odoriferi.lib.i.ꝛ inijciantᷣ in matricē aut
sine vino fiant ex alijs rebus nastalia ꝛ supponantᷣ ꝛ conue
niunt pessaria cal'a boni odoris:sicut q̄ fit ex vino decoctio
nis anthos melisse corticis:ꝛ folioꝝ citri darsisaban ꝛ ma/
sticis. ¶ Et de nastalibus supponēdis est hoc. ℞.storacis li
quide castorei galbani oppoponaci carpobal. vtriusq̄ȝ beē
costi nardi ꝛ bdelij.añ.fiāt nastalia cū vino:quoꝝ vnū sup/
ponatᷣ ꝑ q̄tuor horas añ coytum. ¶ Aliud bonū. ℞.stora/
cis vel nucis cipressi masticis olibani.añ.ʒ.ij.ambre.ʒ.ß.bal
sami.ʒ.i.ɔficiantur cū vino odorifero. ¶ Aliud. ℞.darsisa
ban nucis cipressi sigie.i.storacis calamite myrrhe:ꝛ masti/
cis.añ.ꝑ.ß.conficiantur cū vino. ¶ Aliud. ℞.coaguli lepo
ris ꝛ stercorum eius prout volueris:ꝛ fiat nastale cuȝ melle
ꝛ coagulū vrsi suppositū:vt dī sup oīa vȝ. Haly. pessariū ma
tricē confortans ꝛ conceptuȝ adiuuans. ℞.aluminis iame/
ni.ʒ.ij.sumach sapharaȝ xiloal̄.añ.ʒ.i.tere diligēter:ꝛ cum
melle liquefac ꝛ lanam in oleo intinge ꝛ post mēstruoꝝ ab
lutionē mulier eam sibi supponat tribus diebus. ¶ Et sum

marie oē nastale calefaciens ⁊ desiccans ꝯuenit ⁊ vbi frigi/
ditas humiditatē excedat sint plus cal'a q̄ȝ stiptica: ⁊ econ/
uerso si humiditas excedit sint plus stiptica q̄ȝ calida. ¶ Fu
migium cōferens ad ꝯcipiendū. ℞. aspalti ⁊ fimi leporis: ⁊
rutbe sicce ⁊ masticis. an̄. terere ⁊ cū laudano ⁊ galbano cōfi/
ce: mulierē tn̄ fumiga. ¶ Dixit Aui. ex fumigationibus sūt
troc. facti ex myrrha ⁊ storace ⁊ baccis lauri: ⁊ q̄nq̧ addit
galbanū ⁊ q̄nq̧ bdelliū: decoquant̄ res calefaciētes ⁊ exsic
cantes in aq̄ extinctionis ferramētoꝝ: aut in vino ru. si frigi
ditas fuerit excedens: aut in aq̄ ferrea vel enea minerali. Et
pōt addi in decoctione sulfur vel alumē: ⁊ in ea sedeat mu/
lier vsq̧ ad vmbilicū: ⁊ bn̄ lauet pudēda: ⁊ postea bn̄ se ex/
siccet. Et hec p̄cedāt fumigationes pessaria ⁊ nastalia. Dixit
sabor. suppositoriū de alio ad ꝯsequēdū velocē ip̄regnatio/
nem. Et scribit̄ ab Aui. sic: summat̄ alleum siccū: aut humi
dum. i. recens ⁊ fundat̄ sup ip̄m q̄ȝtum ip̄m. sit de oleo sisa/
mino aut rosato: ⁊ decoquant̄ donec in decoctione dissol/
uant̄ ⁊ recedat aquositas ⁊ supponant̄ cū lana: ⁊ est bonuȝ
mirabile. Sabor nō dixit de oleo ros. sed fortassis Aui. de
eo dixit ad tēperandū caliditatē alioꝝ. ¶ Fumigiū vtile. ℞.
gariof. cyna. cassie lig. mac. storc. cal. myrrhe ⁊ olibani an.
¶ Suppositoriū qd̄ dr̄ infallibile ad ꝯcipiēdū. ℞. piloselā
⁊ testiculos triū aut q̄tuor mustellaꝝ masculoꝝ: ⁊ sil' in olla
pōne in furno: ⁊ dimitte tādiu q̄ puluerizari possunt: ⁊ po
stea pistari cū succo ipsius herbe nastale compone: ⁊ mulier
illud sibi supponat tribus diebus cauēdo iterū a coytu: po
stea coeat: q̄m cōcipiet. ¶ Aut. ℞. thuris masti. laud. aloes
myrrhe nucis cypressi ⁊ folioꝝ eius. ligni aloes blacce bizā
tie zedoarie nucis. mus. alumis de pluma: cupulaꝝ glādiuȝ
sumach. an̄. ꝯficiant̄ suppositoria cū melle. ¶ Dixit Hord.
vnguentū expertuȝ verax. ℞. croci spice masticis storacis. an̄.
ʒ. iij. folij. ʒ. i. cere. ℥. i. olei de spica: ⁊ ros. an̄. qd̄ sufficit: ⁊ fi
at ex eo inunctio ab vmbilico vsq̧ ad pectinē.

¶ Or si pre lubricitate matricis non detineat̄ sperma viri: fiat
emplm̄ matrici ⁊ pectini ex thure myrrha ⁊ mastice aut su/
mat̄ colofonie. ʒ. i. ⁊ masticis. ʒ. ij. ⁊ ipleat̄ ex eis testa oui ⁊
applicet̄ calida vmbilico: q̄m ꝯfortat matricē ⁊ facit retine
re semē. Jaceat post coytū supina eleuatis anchis: ⁊ statim
sibi subijciat bōbicē vel lanā intinctā in succo rutbe ⁊ dor/
miat. Et cerebrū q̄dē leporis comestū assum facit retinere se
men: ⁊ vsus q̄dem aque decocte per extinctionem calibis in
ea multis vicibus in decoquendo cibos ⁊ faciēdo paneȝ: ⁊
lymphando vinum multum exsiccat humiditates stōi ⁊ ma
tricis multum ⁊ confortat retentiuam.

¶ Or si cā fuerit vehemētia siccitatis totū regimē vertat̄ ad
humectandū. Et dixit Aui. administrent̄ clysteria humectā
tia. s. inijciendo ea in matricē: ⁊ si nō tolerauerit mulier hoc
inijciat̄ parum postq̄ȝ feces emiserit spōte: aut p̄missiōe cly
steris eductiui fecū. Et dix. fiāt suppositoria. s. vulue ⁊ ano
ex adipibus leuibus: sicut galline anatis cerui: ⁊ det̄ in pot
tu lac caprinū ⁊ alisidabegeth. i. cibaria humectantia: sicut
sunt iura pinguium carnium balnectur in aqua dulci deco
ctionis humectantium fiat illinitio intus: ⁊ extra cum vn/
guento facto de mucillaginibus altee ⁊ malue ⁊ seminis li
ni ⁊ medullis crurium cerui ⁊ vituli ⁊ butyro recēti sine sa/
le: ⁊ adipibus galline ⁊ porci recentibus ⁊ similibus: ⁊ pōt
addi predictis radix altee decocta ⁊ contusa: vel folia ipsius
⁊ malue ⁊ fieri emplastrum.

¶ Et si cā fuerit multitudo adipis. dixit Auic. vtat̄ exercitio
⁊ subtiliatione cibi: ⁊ dimittat balneationē humidā ⁊ hūe
ctantē: nā humida exiccās: sicut cū aquis termaꝝ cōfert. Et
opȝ vt dimittat vinū subtile albū: q̄ꝛ faciēdo penetrare nu/
trimentū ad mēbra addit pinguedinē: sed vtat̄ vino rubeo:
tn̄ pauco: q̄ꝛ penetrat ⁊ cū hoc iuuat ad concipiendū. Dixit
Bimasuy minuēda est ⁊ dandū est de theodoricon ⁊ de sili/
bus exsiccantibus: ⁊ post ꝯōmiā ⁊ euōnes ⁊ regiminis sub/
tiliationē deueniat̄ ad diminuēdū adipa a loco matricis ⁊
oris ipsius: qd̄ fit cū balneis dissolutiuis ⁊ ꝯsumptiuis pin
guedinis factis ex calidis: ⁊ exsiccantibus ⁊ ꝯsilibus fumi/
gationibus iniectionibus suppositorijs ⁊ emplis ⁊ vnctio
nibus boni odoris. Dixit Auic. sicut cū vino albo odorife/
ro ⁊ oleo de lilio. Or si hoc nō cōtulerit: tūc ōnt fiat balneū
humectatiuū prius: sicut ex decoctione altee fenugreci mal
ue ⁊ silium ⁊ post balneū suffumiget̄ cuȝ myrrha ⁊ sigia. i.
storace calamita: deinde ingeniū fiat in intromittere tentaȝ
ligneā politā subtilē: sicut calamus scriptorum inunctā cuȝ
dyaltea vel sili ⁊ paulatine ⁊ leuiter ducēdo ingeniet̄ vt pe
netret os matricis versus fundū eius: ⁊ cū intrauerit ducat
eā multotiēs intus: ⁊ versus extra ⁊ sic faciet eadē die bis: ⁊
sequēti die faciat sil'r inunctā: sed aliquantulū grossiorē. Et
hanc si pōt toto illo die retineat: ⁊ sic successiue singulis die
bus faciat semp ingrossando tentam: donec venerit ad tētaȝ
ꝯuenientē q̄ multis diebus teneri dȝ intromittendo ⁊ extra
hendo eā in die multis vicibus: donec p se orificiuȝ maneat
apertū: postea apponat sibi nastale scd̄m ad grossitudinē in/
dicis vel pollicis ex trifera magna mixta cū puluere aroma
tum ⁊ inuoluta in pāno lineo raro: hoc. n. orificiū matricis
tenet apertū cōfortat eā in p̄parādo ad concipiendū. ¶ Et si
in cā fuerit vētositas: tūc si fuerit in corpore vel matrice ven
tosabilis mā digerat̄ ⁊ euacuet̄ ⁊ p̄hibeat̄ a regimine ven
tositatis generatiuo. Deinde deueniat̄ ad carminandū: ⁊ re
soluēdum ventositatē ex assumptis: sicut dyacimino dyaga
langa: ⁊ dyamargariton ⁊ spēbus factis ex aniso semie apū
siseleos semine rutbe ⁊ silibus sumptis cū aq̄ radicū dyure
ticarum ⁊ fiant pessaria nastalia inunctiones ⁊ empla ex p̄
dictis ⁊ fenugreco ⁊ castore ⁊ semine agni casti ⁊ silibus.

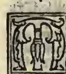
¶ Et si cā eius fuerit remotio oris matricis a loco suo cure
tur. sicut dicet̄ infra in suo caplo. ¶ Et si in cā fuerit strictu
ra oris eius: dixit Aui. opȝ vt administret̄ in ea semper: q̄ꝛ
frequēter vel quasi ꝯtinuo radius. i. tēta de stāno prius sub
tilis: deinde ingrosset̄ gradatim donec deducat̄ ad grossitu
dinē ꝯuenientē: ⁊ semp sit inunctus cū vnguētis lenificati/
uis ⁊ an̄ diuisionē radij p multos dies: ac ēt duȝ fit vsus ra/
dij: opȝ vt vtat̄ balneo. s. lenificatiuo: vt ex aq̄ decoctionis
violaꝝ malue altee: seminis lini ⁊ similiū. Et dicit q̄ cōfert
ei comestio cauliū. ¶ Et cā opilans curat̄ cū aromaticis ⁊
apitiuis iniectis ⁊ fumigatis. Et dixit Ras. in diuisionibus
q̄ cura opilationis pp carnē vel verrucam in meatu vel ore
matricis est timorosa: q̄m indiget medicinis consumētibus
illā carnē: ⁊ nō sit in vsu eoꝝ securitas: q̄m cōmouent̄ post
eas vlcera in matrice mala difficilia sanationis. ¶ Or si ex
curuatione capitis virge fuerit. dixit Hal. ferro medicet̄. s.
incidēdo illud ligamētū ex trāsuerso: ⁊ sic postea curet̄: ne
amplius eius extrema coadunari possint. Quidā tn̄ an̄ inci
sionē conant̄ extēdere ⁊ longare illud ligamētū cū frequēti
illinitione eius: cū vnguētis lenificatiuis: donec extēdat̄ ca
put virge ad superius ⁊ tūc ligāt caput virge sic extēsum sil'
cū tota virga sub assella leui ⁊ ligant. ¶ Et hn̄s virgā bre/
uē dȝ conari ad augmētū eius q̄ȝtū possibile ē: sicut supius
dcm̄ est: ⁊ si nō sufficit dȝ sibi eligere mulierē paruā in actu
coytus: ⁊ faciat q̄ remaneat caput ipsius inclinatū ad infe/
rius ⁊ anche sint eleuate ad supiora q̄ȝtū fiat posse: ⁊ apud
spmatis emissionē sibi inuicē adhereāt adhesiōe bona in q̄
diu p̄maneāt. ¶ Et hn̄s virgā longā eligat: sibi mulierē ma/
gnā habētē anchas longas retro extēsas: ⁊ dȝ conari adhe/
rere sibi in emissione spmatis adhesiōe vehemēti fortasse sic
emittet semē ad locū ꝯceptionis nō debilitatū nec resolutū.

¶ Et si cā fuerit ex cōitate totius corporis vel alicuius p̄ti
cularis mēbri corrigat̄ illud sicut ei ꝯuenit. ¶ Et si pp egri
tudinē fuerit in mēbris gn̄ationis viri vel mulieris exn̄teȝ
curet̄: sicut in caplo illius egritudinis dr̄. ¶ Et si fuerit ex
causis primitiuis occurrētibus abijciantur ⁊ corrigantur.

¶ Electuariū in multis expertuȝ. ℞. cynamo. cardamomi
gar. an̄. ʒ. ʒ. ʒʒ. piperis lon. galāge masticis cipi nucis mus. lig.

cassiel. ambre & musci. añ. grana quattuor zuccari quod sufficit: dos. 3. ij. eunti dormitum. ℂ Retulit quedam se habuisse a fideli quod si mulier expectet post perfectam mundificationem. vij. diebus: & deinde lauet pudendum collum matricis: & postea supponat sibi vnam de istis pillulis que sic fiunt. ℞. gentiane croci & foliorum myrthi. añ. terantur & cum pillulis aloeticis & oleo sisamino incorporentur concipiet si post quattuor horas coibit. Et dicunt quod nastale factum ex semine peonie cum zuccaro eius est ad concipiendum forte. Et de conferentibus secundum viam proprietatis est limatura eboris: quoniam est partis iuuamenti. Et quedam exhibent cum ea os de corde cerui. ℂ Et de vtilibus est vt vtatur mulier singulis tribus diebus ipsis subijciat sibi nastale factum ex coagulo leporis: & stercore eius: & melle mundo quarta die balneetur & coeat. ℂ Dixit Aui. & semen siseleos est bonum & expertum: de eo. n. datur in potu pecudibus feminis et multiplicetur generatio. ℂ Dixit Aaron ad concipiendum velociter fiat suppositorium de coagulo leporis trito cum oleo viol. suppositum cum lana post ablutionem cum aqua de menstruis: aut fiat de felle leonis: aut de felle lupino: aut de felle leporis: aut de felle columbino in quantitate. 3. s. cum oleo nardino postquam mundificata erit de menstruo per lotionem aque. ℂ Dixerunt. ℞. alchane & pilorum leporis & ruthe sicce. añ. & terantur & conficiantur cum oleo nardino: & fiant troc. cum quibus suffumigetur mulier post mundificationem a menstruis. Et oleum quidem balsami vz bibitum fumigatum suppositum vel iniectum. Et dicunt quod si viro detur in potu cor leporis: & statim cum muliere coeat ipsa concipiet: & quod coagulum leporum cum vino mixtum & in potu datum mulieri facit concipere. Et quod si de spuma circa os alicuius animalis ruminantis existente digito tollatur: & cum vino mulieri in potu detur concipiet. ℂ Dixit Guil. fumigetur mulier cum dente bouis mortui vel cum foleis castrati: vel bibat herbam crescentem per medium lapidis perforati. ℂ Et dicunt quod si pulsus testiculorum filipendule. i. radicum eius: que sunt grosse in fine aliarum bibat eum vino & desuper dormiat: deinde coeat est multum vtile faciens ad concipiendum. ℂ Et dicunt vtile in omni dispositione. ℞. pulueris matricis leporis: & stercorum eius. añ. 3. i. & exhibe in potu cum vino muscato vel odorifero post balneum & post horam coeat: quoniam ad concipiendum valet. ℂ Dixit Soran. si bibat mulier lac equinum ea ignorante quid sit: deinde coeat concipiet. ℂ Et dixit. ℞. testiculum verris dextrum si vis concipere masculum & sinistrum si vis concipere feminam & desiccetur in vmbra & pulverizetur: & adde ei pulverem limature eboris & siseleos matricis vulpis & coaguli eius añ. zuccari ad pondus omnium & exhibe in potu cum vino albo vel in brodio pulli folia semina & radices siseleos non perfecte exsiccata in cibis frequentata multum ad concipiendum adiuuant. Emula secundum omnem modum administrata adiuuat: & oleum iuniperi inunctum ab vmbilico vsque ad pudendum: & circa renes matricem frigidam calefaciat. & cum spissitate sua ad concipiendum adiuuat. Dixit Ras. cum volueris generare masculum. ℞. duos testiculos apri assos & comede: & eodem die coeas: masculum generabis si non fuerit defectus ex parte mulieris: & si solum vnum testiculum comederis nascetur infans cum vno testiculo. Dicunt virgam verri siluestris: & virgam domestici in furno sicca & pulverem da bibere mulieri in fine menstruorum: quoniam concipiet si vnquam concipere debet. ℂ Dixit Aui. de conferentibus proprietate & dispositionibus ad concipiendum est semen bautie quando teritur & potatur in vino odorifero: & radix eius cum comeditur quotidie per duos menses & ameos cum teritur & miscetur cum medulla ossis cerui vel vituli & supponitur: & stercus vulpis cum oleo ro. mixtum suppositum de quo dixit Giliber. quod nunquam fallit masculus viginti annorum: vel supra in vigilia beati Joannis bap. consolidam minorem cum radice de terra ante horam tertiam extirpes dicendo ter orationem dominicam nemini in eundo & redeundo respondendo. neque loquendo aliquid dicat: & sic tacendo succum extrahat: & cum illo succo scribat in tot cartis quod indiguerit ista verba: dixit dominus: crescite ✠ vthiboch & multiplicamini cabathay ✠ et replete terram ✠ almach. Si talem cartam cum tali succo impressam: & verbis scriptam masculus circa collum habet dum feminam cognoscit marem generabit: & si femina, eam habuerit generabit feminam &c.

ℂ De prohibitione impregnationis. Ca. iij.

Edico quandoque necessarium est. dixit Aui. prohibere impregnationem vt in parua maxime super quam timetur de partu: & in ea et in cuius matrice est egritudo. s. mala & in debili: siue sit debilis secundum naturam: siue secundum accidens: & in ea in cuius vesica est debilitas ex egritudine in ea vel alio accidente. Grauitas namque fetus facit possidere scissuram in vesica eius: quare inuoluntarie effluet vrina eius: nec vnquam postea poterit retineri ad finem vite: quoniam consolidationem non patitur: vt dixit Ypo. 6ª parte affo. vbi dicit vesicam incisam aut cerebrum &c. mortale affo. 18. Et in summa. Omnis dispositio recepta in muliere: propter quam timeatur quod impregnetur ipsa idem moriatur vel patiatur aborsum est causa vt licitum sit & permissum prohibere impregnationem: minus namque malum est prohibere impregnationem quam mori matrem simul & fetus: vel etiam quam pati aborsum: quia in omni aborsu mulier patitur detrimentum: et quo potest deuenire ad dispositiones malas vel etiam mortem. Aliter autem non est licitum prohibere eam. ℂ Dixit Aui. in caplo de signis impregnationis. cum impregnatur puella que nondum consecuta est xv. annos timetur ei mors propter paruitatem matricis. ℂ De regimine autem prohibitionis impregnationis est: dixit Aui. in cap. de causis prohibitionis impregnationis: vt prohibeas ne hora coytus seruetur forma impregnationis dicta in precedenti cap. & sit coytus cum diuersitate inter duas eiectiones spermatis & separatione abinuicem cum velocitate & precipe vt eleuetur mulier cum complemento coytus. s. saltim post complementum & saliat vsque ad posteriora ad. vij. vel. ix. saltus & forsitan egredietur sperma: & quandoque adiuuat ad lubricitatem spermatis: vt sternutet. s. & tussiat & percurrat: & per gradus scalarum repente ascendat & descendat: aut & onera eleuet. ℂ Et dixit Aui. de illis que oportet considerare est: vt supponatur ante coytum: & post ipsum alchitram & vngatur cum ea virga: & similiter cum oleo balsami & cerusa similiter mixtis & vt supponantur ante coytum: & post pulpa granati & alumen & suppositio sumitatis caulis & seminis eius apud mundificationem & coytum: & post ipsum est in hoc fortis: & proprie quando ponitur cum eis alchitram. Et supposito foliorum eius. Et similiter suppositio pulpe colloqn. & albeguersen. i. lilij & scorie ferri & caulium & scamonii & seminis caulis partes equales cum aggregantur cum alchitran. Et suppositio piperis post coytum prohibet conceptionem. ℂ Et de ebibitis. dixit Aui. est vt detur in potu. 3. iij. aque albedorogi. i. ozimi: quoniam prohibent impregnationem. ℂ Dicunt quedam prohibent conceptionem cum caliditate: et sicut sunt aristo. ro. cum supponitur & proprie inuncta cum alchitram & summitas caulis & semina eius: & pulpa colloquin. & calamus aromaticus & scamonea & rutha domestica: & agrestis & agnus castus basilicon maius oleum balsami verbena piper nigrum & filia. Quedam cum frigiditate: sicut poma mandragore opium: iusquiamus cerusa: flos salicis: & succi foliorum eius quedam humiditate nimia: sicut fungi & mucillago psilij. Et quedam cum siccitate nimia: sicut alumen pulpa granati radix salicis & filia. Quedam cum proprietate: vnde dicunt quod odor & aspectus viole vltra marine prohibet conceptionem. Et quod mulier habitans domum in qua nascitur non impregnatur. Et dicunt quod si mulier multotiens bibit de aqua in qua extinguuntur ferramenta multotiens fit sterilis in eternum. ℂ Et os quidem de corde cerui suspensum brachio vel coxe iuxta vuluam vel carnem nudam non finit concipere: & ossulum quod inuenitur in vulua asine sterilis gestatum & matrix vulua & auricula eius & pilus eius: & lapis etiam topazius gestatus: & cor annulo gestatum: similiter & cor salamandre: & vermis et luces de nocte vt supra: & stercus elephantis gestatum. ℂ Et vt scribitur. 9. continentis. si vngatur veretrum succo silerie montani tollit conceptionem: & similiter si supponatur mulieri: & presertim si fuerit complexionis calide gracilis & sicce: quoniam si fuerit pinguis forsitan hoc ad impregnandum iuuaret. Et mulieri pingui frigide complexionis caphora trita supposita cum aqua ros. in bombice posita: quoniam expertum est hoc esse valde mirabile. Et succus

menthe

mentibꝫ suppositus ante coytū corrumpit sperma: ⁊ prohibet impregnationē. Et si cū alchitran vngatur veretrum in tpe coytus est melius oībus medicinis ad ꝓhibēdū impregnationē. ¶ Liber de medicina antiq. dandū est in cibo per quatriduū mulieri die quolibet ieiuno stō in cibo fabā vnā ⁊ nō impregnabitur dum viuet: ⁊ ꝙ si volueris experiri da galline in cibū fabā vnā ⁊ nō pariet ouum penitus. ¶ Si aqua decoctionis sauine ꝑ triduū potet a muliere toto illo anno a conceptione prohibetur. Et si biberit mulier iunipe rum nunq̄ ꝯcipiet. Et dī. ꝙ dum tenebit mulier ligatū ad collum stercus leporis nō ꝯcipiet. ¶ Dixit Silib. mulier nolēs cognosci ab aliq̄ deferat secū cornua limacie: q̄m habēt virtutē coytū impediēdi. Et dixit. lapacium cōbustum corā femina facit ipsam mingere velit nolit.

¶ De conceptione ⁊ signis eius. Cap. iiij.

Conceptio gn̄atio: īpregnatio: ingrauidatio: vtplm̄ synonime accipiuntur ab auctoribus: qdā tn̄ spālem significationē tribuentes dn̄t ꝯceptionē ꝓprie matricis sīue mulieri attribui: ⁊ est ꝓprie seminis viri in matrice mulieris receptio ⁊ retētio. Gn̄atio proprie attribuitur embrioni: ⁊ est ipsius īformatio ⁊ nutritio ⁊ augmētatio. Impregnatio vero ꝓprie attribuitur mulieri cū iam manifestatur ꝯceptio ⁊ gn̄atio: ⁊ ingrauidatio silr proprie attribuit mulieri magnificato iam fetu: tunc. n. pregnans grauida dī. ¶ Ex supius dictis iam pꝫ ad ꝯceptionē fiendā multa reqri: ⁊ maxime sperma vtrūq̄. s. viri ⁊ mulieris ⁊ mēstruū: nā ⁊ si ſm quosdā in principio ꝯceptionis nō exigat menstruū: requirit tn̄ post ad nutrimētum ⁊ augmētum cōcepti: ⁊ moderatio mēbroꝝ deferentium ⁊ recipientium spmata ⁊ simultanea ipsoꝝ emissio: ⁊ tp̄s sufficiēs approximatis. vtrisq̄ quo adinuicē agāt ⁊ patiant: ⁊ etas sufficiens ad gn̄ationē spmatis ꝓlifici: hn̄t. n. mares ⁊ femelle qdam vt generēt circa adolescentiā ⁊ non postea: qdā circa etatē ꝑuectā ⁊ non ante. ¶ Dixit Ras. 9. ꝯtin̄. Mulieres q̄ sunt etatis. xv. annioꝝ vsq̄ ad. xl. apte sunt veloces ad concipiendū: ita tn̄ ꝙ earū non sint sicca nec mollia: q̄m earū matrix erit filis eis: ⁊ eaꝝ mūdificatio dꝫ esse eq̄lis: nec earum menstrua debent esse tenuia: neq̄ mucillaginosa: nec in humiditate subtili aquea ⁊ mala: sed eq̄lis sanguinis: ⁊ matrix dꝫ eē propinq̄ vulue non declinās ex vicinitate: q̄m os matricis si remotū fuerit aut declinauit malū. Et mulier esse dꝫ modice carnositatis non eminētis vētris cū hoc malū sit ⁊ ꝯturbās fetū si ꝑgnans fuerit ⁊ nō dꝫ eē furiosa: q̄m ita perturbat fetū. nō dꝫ eē oculoꝝ subalbidoꝝ varioꝝ: q̄m spēs hec mulierū nō est apta ad ꝯcipiēdū velociter. Sꝫ mulieres oculoꝝ nigroꝝ magis apte sunt īpregnationi ⁊ in regendo fetū cū caliditas eaꝝ sit moderata. Et silr reqrunt alia q̄ haberi licite pn̄t ex caº de sterilitate. ¶ Dixit Ar. 9. de hysto. aīaliū. ꝙ mulier prius multiplicat sanguinē mēstrualem q̄ꝫ sperma ⁊ inuit ēt hoc idē Aui. ꝑma ꝑmi. ⁊ hꝫ hoc veritatē ſm plīn. in pluribus. n. ex ordine nāe est ꝙ mā menstrualis superfluica in muliere multiplicet añq̄ꝫ spmaticat: ⁊ sic ex ordine nāe est ꝙ mulier prius mēstruat q̄ꝫ spmatizet ⁊ cōcipiat. ¶ Dīt. n. qdā ꝙ mulier nō ꝯcipit an̄ menstruū: sicut nec arbor fructificat añq̄ꝫ floreat. Et q̄uis sic fit de ordine nāe. tn̄ posse est ꝑꝑ plures cōtingentias: vt mulier q̄ nōdum habuit mēstrua spmatizet ⁊ ꝯcipiat. posse. n. est ꝙ aliq̄ mulier q̄ debeat mēstruari in. 14. anno: ⁊ tradat viro an̄. 14. ⁊ ꝙ ꝑꝑ blāditias ⁊ cōmotiones ⁊ regimē multiplicās spma spmatizet ⁊ cōcipiat: ⁊ ꝙ cū calitate matricis ⁊ virtute fetus ꝯcepti trahat illic de sanguine mulieris ꝓ nutrimēto ipsius fetus: ⁊ similiter posse est ꝙ mulier hīe debēs mēstrua inde ad duos vel tres dies coeat cū viro ⁊ ꝯcipiat: ⁊ tūc mēstrua futura retinebunt. Et posse est ꝙ mulier ꝑuenerit ad etatē menstruationis: ⁊ spmatizationis: ⁊ ꝑꝑ aliq̄ꝫ cām retineant menstrua in ea: q̄ sibi coeat cū sit potēs spmatizare ꝯcipiet: ⁊ tn̄ nō habuerit mēstrua. Silr multe mulieres viragines multi exercitij: ⁊ sicci regiminis nō habēt vnq̄ꝫ mēstrua: ⁊ tn̄ pn̄t concipere. Et recitauit gētilis se vidisse mulierem q̄ nūq̄ꝫ habuit ⁊ peperit multos filios. Et iō dixit ꝙ mēstruum eueniēs in muliere est signū ꝙ ipsa est sufficiēs ad ꝯcipiēdū: tn̄ non est īpossibile an̄ mēstruationē mulierē ꝯcipere. ¶ Dixit Joānitius. cognoscēdus est numerus filioꝝ. s. futuroꝝ ꝯcipi in illa muliere si vmbilicus ꝯtinuatus est cū scd̄ina ⁊ fuerint infossatio ⁊ ruge. nā iuxta numerū infossationis ⁊ rugarū erit numerus filioꝝ: ⁊ si nō fecerit aliqd̄ dic ꝙ nō pariet postea. Uerū si aborsum fecerit de fetu eius forte deficiet illa significatio. Et Ras. dixit. 9. ꝯti. cognoscitur nūerus filioꝝ quos pariet mulier post filiū ꝑmogenitū suū: qd̄ inspicit in vmbilico ꝯtinuato cū scd̄ina: ⁊ si in eo fuerint infossationes ⁊ ruge ad numerū ipsaꝝ īuolutionū pariet filios nisi ꝓhibeatur a ꝯceptiōe. ¶ Qꝫ si nō fuerit ī eo aliqd nullū filiū pariet postea. ꝙ si aborsum fecerit de primogenito suo: forte deficiet ista significatio. ¶ Et sciendum ꝙ quedam mulierum apte sunt: vt ꝯcipiant semꝑ mares: alique semꝑ feminas. Et alique plerūq̄ geminos: ⁊ aliq̄ steriles sunt in eternum.

Signorum ꝯceptiōis q̄dāꝫ sumuntur ex parte viri q̄dam ex parte mulieris: ⁊ q̄dā ex parte vtriusq̄: ⁊ q̄dam sumuntur expimentis mulieri adhibitis. Et hoꝝ q̄dā sunt signa principij cōceptionis: ⁊ q̄dā processus ipsius. Uerū cōceptionis in vtero existētis nō hꝫ euidens ⁊ certa notitia. Nō. n. signa ipsum significantia sunt signa necessaria: sed bn̄ indicant de ea ſm quandam artificialem coniecturam veritati certe propinquam.

¶ De signis itaq̄ ꝯsiderandis in pnº dixit Aui: ē illud qd̄ an̄cessit de ꝯueniētia duaꝝ emissionū spmatis. s. simul ⁊ est hoc signū sumptū ab vtroq̄: ⁊ hꝫ ex rōne viri. Nā vir pt referre de emissione spmatis mulieris: q: titillatur anxiatur ⁊ balbutit ꝑꝑ delectationē multā: q: v̄tutes nō ꝑfecte opantur suas opōnes: maxime motiue: q̄re fit ꝙ virtus loquelaꝫ faciēs male eā faciat: vn̄ balbutit. Emissio aūt duoꝝ spermatū vt supra patuit: est cā ꝯceptiōis: q̄re tūc ꝯiecturamus mulierē ꝯcepisse: nō tn̄ affirmamꝰ: q: multotiēs ambo emittunt simul spermata: ⁊ nō tn̄ fit conceptio.

¶ Scd̄m signū dixit Gal. ⁊. 9. ponitur ꝯti. post finē coytus ⁊ simultaneā spermatū emissionē accidit horripilatio cū rigore. Et Aui. dixit sentitur in hora coytus: q: statiꝫ post a muliere dispōq̄si tepor: ⁊ hoc in mēbris exterioribus: ⁊ q̄si quedam circūinfrigidatio cū quadā titillatione in eis ꝑueniens ex multitudine caloris ad locū gn̄ationis currentis. Significat. n. hoc ꝙ matrix colligitur suꝑ spma viri: ⁊ sui sit emissum: ⁊ hoc est signū sumptū a muliere.

¶ Tertiū signū est ēt sumptū a muliere: ⁊ est coadunatio oris mr̄icis: ⁊ absterſio aut collectio eius absq̄ duritie. Dixit. n. Ipo. 5. affo. q̄cūq̄ in vtero hn̄t in his cōcluditur os matricis. s. ⁊ ꝑmanet clausuꝫ toto tpe īpregnatiōis nisi superueniat cā aptiōis eius. ¶ Et Aui. dixit succedit coytui vehemens adunatio oris mr̄icis: ita vt non igrediatur in ipm stilus. Significat. n. h̄ ꝙ matrix colligitur suꝑ sperma qd̄ reqritur ad ꝯceptionē: vt. ē. 9. tn̄ ꝯti. Dixit Ras. os mr̄icis coadunatur penes īpregnationē ⁊ penes apa accn̄s in ea. tn̄ distinguēdū est inter ea: q: in apate erit durities. in īpregnatiōe vero nō: sed in dispōne nāli. ⁊ obstetrix qdē hoc cognoscit. Et dixit Gal. hoc est tertius signum de signis impregnationis. colligitur. n. matrix suꝑ sperma in ꝯceptione: ⁊ amplexatur ipm ⁊ ꝯcluditur ex hoc os matricis ne ab humiditatibus extraneis ⁊ aeris frigiditate alteretur: ⁊ vt conseruetur in loco ⁊ non descendat. Dixit. n. Gal. in libro spermatis matrix retinet spermata ita ꝙ de ea non egreditur aliquid.

¶ Quartū signū ē sumptū a viro dixit Gal. ibidē sentiet vir matricē sugere veretrū eius: ⁊ attrahere ipsum ad eam. Et dixit Aui. caput virge quasi siccum vel succuꝫ sentitur cum emittit sperma: ⁊ est cum egreditur ad siccitatē aliquantulū

declive: qr matrix avida spermatis sugit illud.
¶ Quintū signū dixit Avi. elevat matrix ad superiora ꝛ an/
teriora: vn̄ q̄si rotundat ꝛ glomerat absq̧ duritie ex vehe/
mētia siccitatis illius partis que procedit ex apate.
¶ 6^{m} signū est dixit Gal. plm̄ in tpe primo menstruoꝝ eius:
ꝛ iō post modicū tp̄s. s. partus nō mēstruat aut mēstruant
paulatim. Dixit Gal. sup 5° affo. mēstrua p̄gnantis retinen
tur: qm̄ scd̄ina suspēditur cum orificijs venaꝝ: q̄ veniunt ad
matricē: q̄re si supuenerit aliqd ex eis in dispōne sua erit sup
veniēs de venis: q sunt in collo matricis: ꝛ hoc si emissio fue
rit debilis ꝛ modica. Sed si fuerit multa corrupta est suspē
sio scd̄ine cū matrice: ꝛ iō aborsuz faciet: ꝛ istud signū nō est
certū: qr sepe retinent mēstrua sine p̄gnatiōe. ¶ Sz vt dixit
Jpo. 5. affo. si mulieri purgationes nō exeūt nullo rigore. i.
frigore nec febre superveniēte. anxietates vero. i. angustie ꝛ
gravitates ad motus: ac ēt q̄dā difficultates anhelituū: ꝛ q̄
dam frequētationes anhelitus ꝛ defectionis ei accidunt: re
puta hāc in vtero hr̄e. Jste affo. 9. ptīn. adducit ꝛ hr̄ inter/
lectio lamētabilis loco anxietatis ꝛ angustie: q̄re pz. q sint
idē. Et dixit ibi Raß. auctoritate filagrij: si retenta fuerint
mēstrua absq̧ febre ꝛ cū horripilatiōe ꝛ pstrictiōe ꝛ anxie/
tate iam cōcepit mulier: qm̄ mēstrua retēta si eēnt ex aliquo
morbo nō sequeret aliqđ accidētiū eoꝝ: vn̄ si nō fuerint ac/
cidētia ista sequētia cū febre firma erit impregnatio. ¶ Et
Avi. dixit. de signis pceptionis est illud q succedit mulieri
de angustia ꝛ tristitia ꝛ gravitate corporis ꝛ malitia anime
. i. corruptiōe imaginationis pp retētionē multoꝝ vaporuz
corruptoꝝ. Et silr dixit Gal. in cōmēto p̄dicti affo. ac ēt q̄r/
to de accidēti ꝛ morbo. significat. n. ex istis accītibus men
strua retēta fore pp pceptionē: pp quoꝝ retentionē derivan
tur multi mali vapores: aut ēt aliqñ humores ad cor ꝛ stōm
q sunt cā anxietatis p̄dicte. Dn̄t hoc signū non est certū. Et
iō Jpo. dixit. reputa: qr ꝛ retētio mēstruoꝝ ꝛ adventus anxie
tatis possunt ab alijs causis provenire. Verūtñ qñ mēstrua
retinentur post coytum: deinde subito absq̧ manifesta cau/
sa postea anxietates accidet significatur conceptio precipue
si cum alijs iungatur signis.
¶ 7^{m} sig^{m} dix Simeō. si mulier ipso die. i. post puū tp̄s post
coytū invenit pulsationē cū dolore. i. dolorē pulsativū in vē
tre ꝛ dorso iā pcepit. Dixit. A. accidit dolor puus in eo: qđ
ē iter vmbilicū ꝛ receptricē pp extēsionē q̄ accidit mr̄ici: aut
in partibus quibus adiacet. Dn̄t qdā q hoc signū plm̄ pz i
prima p̄gnatiōe: ꝛ minoratur in illis que plm̄ conceperunt.
¶ 8^{m} signū dixit Tabri. in pn° p̄gnatiōis ex retētiōe mēstruo
rum qr debile. i. parvū est nutrimētū embrionis: eo q non
nutriunt cū toto mēstruo laxātur ꝛ pigrescūt p̄gnātes. Sz
qñ nutritur de toto mēstruo. ꝛ embrio eas mūdificat de eo,
qđ est qñ magnificatur removetur illud ab eis. Et Avi. di/
xit. in pluribus p̄gnantibus accidit vt mollificentur eorum
corpora in pn° retētionis mēstruoꝝ ꝛ augmēto eius: qr de
ipso mēstruo retinetur vltra illud qđ idiget embrio pp par/
vitatē embriōis: ꝛ debilitatē eius a cibatione: deinde cū ma
gnificat embrio nutrit illa supfluitate: q̄re fit pversio. s. ab
illa mollificatiōe mēbroꝝ. s. ad dispōnē bonā: quare sedant
accītia retētionis eius quo non cibatur fetus.
¶ 9^{m} signū est q magis in pcessu dixit Gal. ꝛ ponitur. 8. cō
tinē invenietur ponderositas in coxa eius: ꝛ inflabuntur cuz
pauco dolore: ꝛ dn̄t qdā pmutatur color papillarū mamilla
rū: ꝛ resurget pectus ꝛ modica pōderositas in coxa eius pp
mās ei cōicatas. iflatio mamillarū accidit cū iā nā dirigere
icipit partē sanguinis. sicut sollicita de gn̄atione lactis: vt fit
sibi pabulū ifantis nati ꝛ pp hāc cāz invenitur lac in mamil
lis p̄gnātiū: vn̄ ꝛ mamille durescūt: hoc tñ signū suptū ma/
millis ꝛ lacte nō est semp veꝝ: cū possit ex retētione mēstruo
rum per aliā cām a conceptione provenire.
¶ 10^{m} signū dixit Gal. ꝛ ponitur vbi supra ponitur. in ea nau
sea Avi. dixit. parva nauseat ꝛ est sic in pluribus: in qbusdā
tñ est magna qñ māe multe fluūt ad os stōi. ¶ Et aderit di/
xit Avi. eructuatio acetosa: qm̄ detracto calore nāli ad locū
conceptionis a partibus stōi ꝛ nutritivoꝝ pvenit indigō in
stō: ꝛ inde eructuatio acetosa: vt in sermone 5°. patuit ca° de
eructuatione. ¶ Et subdit Gal. in citrinuz revertitur color
eius. Dixit Sera. in citrinū pvertitur color oculoꝝ. Et. A.
dixit. citrinat albedo oculoꝝ. ¶ Et subdit. qñq̧ alteratur
corpus ab eo qđ fuit. i. in colore. s. ꝛ citrinatione vel pallida
fit: q̄re dilatat. s. color malus in corpore ꝛ citrinantur vene
eius ꝛ virides fiunt: vel q̄re pro qr dilatat. s. mā mala p cor/
pus q̄ est cā pmutationis coloris nālis in colorē fedum: qđ
maxime accidit: qñ iā magnificato embrione attrahitur ad
ipsum sanguis bonus in sui nutrimentuz: q̄re multiplicat
sanguis malus in corpore mr̄is. ¶ Et subdit Gal. appare/
bit in facie ei⁹ pān⁹. Dixit Ser. pānū hēbit i facie ꝛ pūctos
russos: ꝛ hoc ex vaporibus grossis malis ascēdētibus ad fa
ciem. ¶ Et subdit Gal. Et cōcavi fiunt oculi. Et Avi. dixit.
qñq̧ cōcavant oculi: ꝛ hoc cū plus nutrimēti dirigit ad fe/
tum ꝛ diminuunt pupille oculoꝝ diminuto spiritu visibili.
sed eoꝝ albedo ingrossat ꝛ non ingrossantur s̄m plm̄. i. s̄m
magnā intēsionē citrinitatis. i. nō fit albedo oculoꝝ multuz
citrina. Alia lr̄a hz: ꝛ postea citrinant. i. post ingrossationē
albedinis. necesse est. n. alteratio coloris. s. totius corporis:
ꝛ maxime facici. ¶ Et dixit. A. q qñq̧ mollificāt palpebre
ꝛ sunt cū tenebrositate oculoꝝ ꝛ dolore capitis ꝛ vertigine
ꝛ pz ipsaꝝ aspectus acut⁹: ꝛ qñq̧ accidit eis pulsus cordis
cōicatis malis vaporibus cordi. Et dixit Gal. ꝛ post mēsem
vnū vel tres excitabunt in ea appetitus mali cuz debilitate
cibi. s. digestive ꝛ abhoīatione. Et dixit Avi. deinde cōmo/
vent appetitus mali post mēsem aut duos menses primos:
qr māe mēstruales retēte corrūpunt ꝛ corrupte tendunt ad
stōm: ꝛ sunt cā corruptionis appetitus ꝛ cā appetitus varij
vt multotiēs appetāt res enormes vt terrā carbones ꝛ silia:
ppea q aliq̄ ps multū sicca cū dictis materijs trāsit ad stōm
ꝛ inficit ip̄m: vn̄ appetit sicca illi māe silia. Cū vero in pces/
su magnificat fetus ꝛ exigit plus de nutrimēto diminuunt
iste māe qb⁹ diminutis diminuit eaꝝ appetit⁹ mal⁹. ¶ Et
h̄ notāt qdā anxietates ꝛ abhoīatōes ꝛ appetit⁹ corruptio
nes: q̄ pp assignatas cās accidūt: maxie trib⁹ p̄mis mēsib⁹
ꝛ silr accit eis vomitus: ꝛ nō solū hūoralis: sed frequēter ēt
cibalis ita vt non toleret stomacus cibū: sz reijciat. post aūt
tres mēses p̄dicta accidētia remittuntur ꝛ augent laxitas
admonitiones ꝛ gravitas ꝛ fatige propter fetus gravitatē.
¶ 11^{m} signū. dixit A. accidit mulieri post cōceptionē vt abor
reat coytū ꝛ odio habeat ip̄z ꝛ saltē plusq̄z añ cōceptionē:
qm̄ nā appetebat coytū pp cōcipere. ex quo ergo concepit
nō amplius illū appetit. Ar. aūt in lib. de aīalibus. dixit. q
mulier p̄gnās ꝛ maxime si sit impregnata de femina appetit
coytum: ꝛ hoc ēt dicit de equa. Et Guil. dixit. q p̄gnantes
ardētius appetūt coytū. ꝛ maxime que ex eis sunt calide: qr
clauso ore matricis nō pōt semē subintrare nec alia res q̄ ad
matricē affluxerit. hoc ēt vt dn̄t testantur lenones ꝛ viri ma
li. ¶ Dn̄t qdā. q si aliq̄ cōcipiētes inveniūtur magis appe
tere coytū ille sunt voluptuose delectationē querētes in coy
tu nō cōceptionē: q̄ tūc magis lascive fiunt putātes nō posse
tunc devenire in culpā cū iam cōceperint ꝛ mala psuetudo
venereoꝝ multas ad hoc deducit. ¶ Dixit Avi. p̄gnans de
masculo vehemētius odit coytuz q̄z hn̄s feminā. Pregnās
eni hn̄s feminā qñq̧ nō abhorret coytum. s. s̄m plm̄. Et rō
huius est q̄zvis p̄gnans de masculo s̄m mēbra gn̄atiōis sit
calidior p̄gnante de femina. nihilominus ab ea magis ꝛ p/
fectius attingitur finis coytus ab ea itētus: iōq̧ plus cessat
ab ea motus ad venerē. ¶ Nota q femine brutoꝝ ip̄regnā
te refutāt coytū: qr paucaꝝ sunt hūiditatū. Mulier aūt hū/
miditatibus abūdās appetit coytuz post ip̄regnationē. Et silr
eq̄ post pceptionē patit masculū si vtit copiosa vita: verūtñ
nō ē ivētū q sup ip̄regnet vt mulier. ¶ Et dixit. A. si cū p̄/
gnāte

gnāte coīt ipsa nō emittet spma:q2 dn̄t caret mā spmatica q2 iā trāsit in nutrimētū ⁊ augmētū fetus. Et alij dn̄t nō emittit spma.s.ad ex̄ matricē:q2 clausuz est os eius. Et dixit accidit ꝑgnāti post coytū vel apud coytuz dolor sub vmbilico ꝑꝑ cōmotionē ⁊ ꝯpressionē:ei silr̄ accidit ⁊ nausea.

¶ 12m signū dixit Joānitius.si fuerit oculus cōcauus ⁊ in palpebris eius laxatio ⁊ fuerit acuti visus ⁊ sincere pupille cū plenitudine ⁊ albedine oculi fuerit grossa indicat ꝙ est pregnans. ¶ Dixit Solinus.si nālis mā deserit decimus a cōceptu dies dolore grauidas admonebit.iā inde icipiet ⁊ capitis inqetudine ⁊ caligie visus hebetabit:ciboꝝ quoq3 fastidijs stōi claudet cupido. ¶ Dixit Siliber.si in fine coyt⁹ horror mulierē acceperit orificiū mr̄icis claudat nullum semē ex̄ fundatur vel paucū:⁊ si mas senserit virgā sugi ⁊ cōprimi in coytu ꝯceptiōis sunt signa:ꝓcedēte tp̄e mēstrua nō currūt ꝭm solitū titillatio sentitur in ore mr̄icis ⁊ grauitas anchaꝝ renū ⁊ spine dolor in cruribus ⁊ genibus ⁊ difficultas ad motus. ¶ Et Gord.dixit.scō ꝯceptu mulier aliqn̄ cito gaudet ⁊ cito tristatur:⁊ aliqn̄ est leuis ⁊ aliqn̄ grauis ꝑter solitū:⁊ aliqn̄ in sero aut in tertia hora diei accidit ei horripilatio aut tremor vel frigus:⁊ aliqn̄ calefactionē h3:⁊ fit ei ꝯuersio appetitus:⁊ qdā euomūt colerā:qdā flā:⁊ adsūt dolores ꝑūgitiui siue tortiōes vētris circa vmbilicū ⁊ cū dolore anchaꝝ ⁊ inguinū vel genuū vel grauedine somni.

¶ 13m signū.dixit Silib. Si cōcipit collū eius est calm̄ ⁊ dorsuz fridū:s3 si sint eqlia nō ꝯcipit. Et Gord.dixit. h3 ꝑgnās vltra solitū collū calm̄ ⁊ dorsuz fridū. ¶ Dixit. A.necessaria est alteratio coloris ⁊ cuētus impressionū egrediētium a nā q̄zuis sint ipregnate ex masculo minus.

¶ 14m signū est.dixit. A.qn̄q3 fit in ꝑgnante difficultas vrie: q2 tūc ꝯprimitur vesica in collo eius:⁊ accidit hoc in ꝓcessu magnificato fetu:q̄zuis h̄ nō in oībus accidat. Et dixit.qn̄ ipregnatio sedat dolores dorsi ⁊ anchaꝝ.s.fridos ꝑꝑ qd̄ calefit matrix ⁊ calefacit ea loca:⁊ cū ꝑit:q2 cū refrigescit matrix redeūt illi dolores.s.si nō an̄ abiecta fuerit cā eoꝝ.

¶ 15m signū est sumptū a pulsu dixit Gal.⁊ ponitur a Rabi. in.10a ꝑticula hora ipregnatiōis pulsus ē maioris ⁊ fortioris ictus ⁊ oīa alia de pulsu remanent in suo statu. ¶ Dixit Philaretus.pulsus ꝑgnātis est ꝑuus ⁊ velox. Et silr̄ dixit. ꝙ est fortis ⁊ magn⁹. Ait Siliber. Philaretus locut⁹ fuit in fine ꝑgnationis.cōsilr̄ aūt in ꝓn°. ¶ Dixit Aui.in ꝑgnātibus est necessitas multa cōicata filio in attractiōe aeris.ipsa eni q̄si duabus attrahit necessitatibus ⁊ duabus aeris attractiōibus. Sed virtus ꝓculdubio nō augmētatur in eis: nec ēt multū minuitur nisi q̄ztū o3 ꝑꝑ lapsitatē quādā paucā q̄ ꝓuenit ex pōdere ipregnatiōis.sup.⁊ supfluitatū q̄ retrahūtur:q2 fiūt a virtute nāliter operāte modicū ꝓsternūt. ⁊ ꝑꝑ h̄ iudiciū v̄tutis medie ⁊ necessitatis fortis vincit ⁊ augmētatur pulsus:⁊ fit velox ⁊ spissus. Et vt volūt qdā est cū aliqli magnitudine:⁊ h̄ ꝯparatiōe fcā ad pulsuz suimet mulierū an̄ ipregnationē. Tp̄e aūt vlterius ꝓcedēte ⁊ vsq3 ad qntuz mēsez totū si q̄ ꝑus erat magnitudo tollitur ⁊ in velocitate ⁊ spissitudine fit augmētū. Cūq3 ad sextū ꝑuenerit mēsez:q2 fetus manifestius magnificatur ⁊ plus arripit de nutrimento mr̄is ⁊ plus grauat eā pulsus velocitas diminuitur: sed additur spissitudo:⁊ sic vlterius ꝓceditur gradati3 diminuitur velocitas ⁊ addi spissitudo donec cū venerit ad octauū mēsem ⁊ vltra pulsus fit tardus:sed multū frequens ⁊ eodem mō pulsus fortitudo diminuēdo procedit donec in fine reddatur debilis tardus ⁊ frequens.

¶ 16m signū sumptū est ab vrina. Dixit Ras.10.ꝯti.qn̄ vrina est in suba clara ⁊ in supficie sua paret:sicut ros nubilosus ⁊ ꝓprie cum vīr in ea grana ascēdere ⁊ descēdere significat mulierē grauidā.s.circa ꝓncipiū. Et dixit Ras.qn̄ vrina est coloris flaui significat ꝓncipiū ꝑgniciei. Et iteꝝ ibidē dixit. vrina cū nube subtili in supficie significat in muliere conceptū. Et si nubes declinat ad colorē lazuli significat pricipiū impregnatiōis. Et dixit.qn̄ mouetur vria ꝑgnātis ē crocea ⁊ subtilis ⁊ in medio eius natat q̄si bombix carminata. Et dixit Ras.⁊ nubes dās in supficie declinās ad rubeū significat vltimū ꝑgnationis. ¶ De his signis dixit. A.vrine ꝑgnantiū sunt in ꝓn° clare.s.respectu eius qd̄ erāt an̄ ꝯceptionē:⁊ claritas iō est:q2 clauditur os matricis:sic ꝙ ab ea non ꝑn̄t descēdere supfluitates:q̄ mixte cū vrina habeāt igrossare eā ⁊ turbidā reddere. ¶ Et dn̄t hoc v̄itatē hr̄e de vrinis ꝑgnātiū:q̄ nō mēstruantur. Si.n.mēstruarentur nō eēnt sic clare ⁊ sup ipsaꝝ supficiē. Et dixit Aui.supra eaꝝ supficiez est nebula q̄ ꝯtingit ex mā subtili expulsa ad supficiē vrine:⁊ est designās principiū ꝑgnationis. Nā vt dn̄t illo tp̄e sanguis trahitur ad locū ꝯceptionis:vn̄ remanēt vene alie corporis minus grauate q̄re ⁊ melius digerūt ⁊ exinde accidit illa hypostasis natans. ¶ Et qn̄q3 dixit Aui.trahunt vrine earū ad colorē aq̄ cicerū vel aq pedum.s.decoctoꝝ citrinū. ¶ Dicunt in ꝓncipio vrine earū tendunt ad albedinē:s3 procedente ꝯceptiōe vigorato calore circa matricē ⁊ circa adiacētia mutatur color versus citrinitatē:sicut ⁊ adhuc magis ꝓcedente mutatur ad rubedinē. Et erit dixit Aui.in vrinis earū color irinus ⁊ varius sicut color iridis: maxime mixt⁹ ⁊ cū citrino ⁊ albo ⁊ accidit ille color varius ex ꝑmixtione cū vrina q̄rūda supfluitatū subtiliū diuersarū manerieruz ⁊ coloꝝ q̄ ex matrice resudāt nō obstāte clausura oris eius. ¶ Uel vt dn̄t alij:in eis est irinus.i.color azulus ad moduz coloris floꝝ yreos ⁊ magis ꝯcordant cū verbo Ras.suprapōsito ⁊ attenditur color eius circa nubez:⁊ maxime apparet in principio ꝯceptionis. Et iō dixit Aui.cū yrinus manifestus fuerit erit ipregnatiōis ꝓncipiū ⁊ ꝓprie si turbantur vrine cū cōmouentur. ¶ Et dixit Aui.quocūq3 fuerit.s.cōceptio in ꝓn° ꝓcessu vel fine vel quocunq3 fuerit vrina cuz colore eius in medio vrinaꝝ eius est sicut cotū carminatū.i. aliq̄ hypostasis subtilis ⁊ diuulsa in medio vrine stans ac si cotū carminatū in ea ꝓiectū fuerit. ¶ Et dixit A.cū eis sūt grana q̄ ascēdūt ⁊ descēdūt ista grana sunt ꝑua rotūda siliagranis q̄ apparēt in supficie vrine ⁊ vīr ascēdere supra nubē ⁊ descēdere infra eā maxime cū leuiter concutitur vrina: raro tn̄ sunt eueniētia:ita vt appareāt. ¶ Urina parturiētiū dixit Ras.vbi.s̄.vt plm̄ est nigra ac si eēt tincta carbonibus aut attramēto:⁊ h̄ ex ꝑmixtiōe colere nigre cū ea. ¶ Et A. dixit vrina parturiētiū est nigra ꝭm plm̄:⁊ qn̄q3 est sicut attramētū ⁊ sicut sordities ꝑꝑ permixtionē cū ea supfluitatuz retētarū vsq3 ad partū. ¶ Dixit Egidius ꝙ sedimē atomosum apparēs in vrina significat vel conceptū fem̄ vel lāguorem ineptū ⁊ dolorē articuloꝝ. ¶ Et Gordo. dixit ꝙ post. xv.dies vel post mēsem apparent in vrina corpora alba ad modū loture amidi:⁊ hoc in fundo stans que si moueantur apparēt sicut bombix carminata. ¶ Et qda3 dn̄t ꝙ ꝑ grana ascendentia ⁊ descendentia intelligunt sapientes quedā corpuscula minuta alba que ventositate mota per vrinam videntur descendere ⁊ ascendere.

Amplius cōceptio cognoscit ꝑ qdā experimēta de qbus est expimētū Jpo.5.afo.ait.n.mulieri si vis scire si concepit qn̄ dormitura est mellicratum da bibere.⁊ siquidem tortiones habuerit circa ventrē cōcepit. si vero nō minime. Et hoc quidē.9.ꝯtin̄.sic scribitur.danduz est de aqua mellis cruda:⁊ nō coctaz:eo ꝙ opus est ad gn̄andum tortiones vētositate inflatiua.⁊ inde generetur tortio:⁊ qm̄ si matrix fuerit repleta ⁊ stricta supra intestina non habebit vētositas excitata:⁊ deinde multiplicata transitū longum.als.largū quo egredi possit:accidit ide tortio:q̄re expedit vt def in potu post repletionē cibarij ⁊ penes quietē: q2 vtrūq3 cōfert ad gn̄andū tortionem. Et subdit Ras.caue ne des ei in potu de aqua mellis cū non sit firmitas in iudicio eius semp:qm̄ fortasse mulier solebat ea vti. ¶ Et. A.dixit.def in potu de aqua mellis in hora dormiendi.ʒ.ij.cum tanto pondere aque pluuialis ꝑmixta: ⁊ videat an ꝓūctio

nem sentiat an nõ. Et cũ qdẽ in illo est retẽtio inflationis cũ
cõitate intestinoꝝ:lz medici mirent̃ de hoc:⁊ est experimẽtũ
certũ nisi in cõsuetis potare illud:q̃uis hoc experimẽtũ nõ
verificet̃ oĩ tpe ↄceptionis:cõsuevit tñ fieri maxime in prin
cipio qñ dubitat̃ an mulier p̃gnans sit an nõ.⁊ q̃rit de hoc.
¶ Et dñt nõ est hoc experimẽtũ semꝑ certũ. p̃io q: põt mu
lier calida virago eẽ pregnãs ⁊ sumere de mellicrate ⁊ nõ in
de patiet̃ tortiones qm̃ sua caliditate potẽti resolvet vento/
sitatẽ tortionis factiuã insensibiliter. 2ºo q: mulier nõ pre/
gnans posset sumpto mellicrato ꝑꝑ aliq̃s cãs tortiones pa
ti. vt in pluribus tñ tale est iudiciũ eius ꝙ privatio tortiõis
post assumptũ mellicratũ est signũ non facte ↄceptionis nisi
mulier sumẽs ip̃m fuerit ei assueta ⁊ consueta nõ pati tortio
nes:aut nisi sit mulier calide ↄplõnis in mẽbris nutritiuis
q̃ resolueret:vẽtositatẽ anteq̃ inflationẽ faceret ⁊ tortionẽ:
⁊ iterũ sensatio tortiõis post sumptũ mellicratẽ nõ est signũ
certũ ↄceptionis cũ possit illa tortio alias hr̃e cãs:⁊ maxime
in muliere frigide ↄplõnis nutritiuoꝝ ⁊ hñte feces retẽtas
in intestinis vel hñtis a q̃uolibet alr̃ opilata. Sed cum sum
pto mellicrate mulier de nouo tortiones sentit:tunc illas ꝑꝑ
ↄceptionẽ sentit. ¶ Dñt mellicratũ ẽ res familiaris nõ grã/
dis lesionis:sed tortionis levis ĩductiua. Jdeo exhibitio eiꝰ
electa a sapiẽtibus fuit. nã multa alia exhibere possent q̃ fa/
cerent vẽtositatẽ. sed q: nocere possent nõ dant̃:imo dari ꝓ/
hibent̃:⁊ dat̃ aũt dormiture post cibũ lz. n. in somno melior
fieret eius digõ:tñ ꝑꝑ cibos aptũ est vẽtosari ĩpedita ꝑ illos
bona digõne eius. Uẽtositas aũt illa exitũ q̃rens ⁊ nõ inue/
niens maxime in intestino recto a matrice cõp̃esso extensio/
nẽ faciẽs tortionẽ inducit. Et dñt. q̃uis Jpo. p̃ceperit post
cenã dari debere:nihilominus nõ reputavit ꝓ incõuenienti
si daret̃ post prandiũ tpe vigiliarũ. dz aũt cõfici non ex mel/
le cãne:sed ex melle apum:q: in hoc sunt alique partes hũi/
de apte vẽtosari. ipsum ẽt sua caliditate est aptũ mãs vẽtosa
biles reptas in corpore vẽtosare. dz aũt nõ exhiberi coctuz:
q: ꝑ coctionẽ sublate sunt ab eo ille partes vẽtosabiles:⁊ dz
dari ꝑmixtũ cũ aq̃ vt magis penetrare possit:⁊ iterũ aptius
ventoset ⁊ dz aq̃ esse pluuialis vt sua stipticitate in vẽtre diu
tius ꝑmaneat vẽtosatũ:⁊ dz bibi actu frigidum vt aptius te
neat̃ ⁊ transmutet̃ in ventositatẽ. Et dñt. si mulieres consue
te bibere mellicratũ dare volueris ipsum:tunc expedit vt in
dupla q̃ntitate eidẽ det̃ q̃ sit q̃ntitas ↄsueta. ¶ Et de experi
mentis ad hoc sciẽdũ dixit Aui. est vt fatiget ⁊ laboret mu
lier in ieiunio in die ⁊ de sero ⁊ inuoluatur pannis ⁊ fumi/
getur abrello ⁊ traiectorio cũ fumigio:⁊ si egrediat̃ vapor
⁊ odor per os ⁊ nares:tũc ipsa nõ est pregnans. Jstud tñ nõ
est certũ:q: posset vapor exire ꝑꝑ alias cãs:vt superius dcm̃
est:⁊ nõ est securũ:q: posset inducere aborsuz:muliebria. n.
educit ex arõmatibus calefactio. ¶ Et de expimentis silr
est dixit. A. vt cũ vacuitas est supponat̃ alleũ ⁊ dormiat sup
ip̃m:⁊ consideret an inueniat saporẽ eius ⁊ odorẽ in ore an
non:q: si sic non est pregnans. Et istud etiaz vt superius nõ
est certum nec multum securum.

Sig^a cõ/ ceptõis ex masculo.

Signa aũt conceptionis masculi vel femelle sunt dixit
Ras. 9. ↄti. p̃gnãs de masculo erit formosa ⁊ so
licita. Ait. n. Jpo. 5. affo. mulier si masculũ cõcipit bñ colo/
rata est:si vero feminã discolorata:q: in ↄcipiẽte masculum
est amplior copia sp̃ũum ⁊ sanguinis mundi clari. vñ hz bo
nũ colorẽ:⁊ oppositũ est in cõcipiente feminã. ¶ Dixit Soli
nus. si in marẽ figet̃ melior est color grauidis ⁊ pronior por
titudo vteri:ↄcepta vero femina multũ pallore inficit ⁊ cru
ra perpendi languida tarditate. ¶ Dixit Aui. p̃gnans hñs
masculũ est melioris coloris ⁊ pluris levitatis ⁊ agilitatis:
⁊ mundioris faciei ⁊ sanioris appetitus ⁊ qetioꝝ accidẽtiũ.
Et totũ hoc q: est melioris ⁊ calidioris sanguinis. Dixit tñ
Filarius. ꝙ dz hr̃e relationẽ ad calorẽ ⁊ habitudinẽ añ con/
ceptionẽ. ¶ Et dixit Aui. grauedinẽ sentit lateris dextri. q:
ꝑlm gñatur masculus ex spermate expulso ad dextrũ duoꝝ
laterũ matricis:⁊ non accidit illud nisi ꝑꝑ desideriũ illius la
teris ad recipiendũ:aut q: expulsio est ex dextro testiculo:⁊
cũ mouet̃ masculus mouet̃ ex latere dextro. ¶ Et dixit Gi/
libertus. in dextra parte:tumescit ⁊ rotundat̃ vt cepe habẽs
vero feminã sentit grauedinẽ in latere sinistro:⁊ inde hz mo
tum ⁊ in eo glomerat. ¶ Dixit Ras. vbi supra. mamillam
dextrã hz mulier maiorẽ:hñs vero feminam maiorẽ hz sini
stram. ¶ Dixit Aui. cũ mamilla incipit augmẽtari ⁊ muta
ri color fit in ea q̃ hz masculũ ex dextro latere prius ⁊ ꝓprie
papilla dextra:⁊ ipsa qdẽ durescit plusq̃ sinistra quoꝝ op/
posita sunt in habẽte feminã. ¶ Et dixit Auic. in hñte ma/
sculũ lac mulget̃ ex vbere eius grossum ⁊ viscosum ⁊ nõ te
nue aquosum:ita ꝙ si lac masculi stillat̃ sup speculũ ⁊ consi
derat̃ ad ipsum in sole remanet quasi ipsum sit frustũ argẽti
viui vt granũ margarite nõ currens ⁊ nõ ꝓlongat̃. i. nõ fluit
non. n. diuidit̃. ¶ Dixit. n. Joãnitius guttatĩz de lacte eius
ponat̃ in sole sup speculũ cuz moderata cautela ꝙ non mo/
ueatur ꝑ horã:⁊ si congregat̃ ⁊ efficit̃ ad modũ grani mar/
garite erit masculus:⁊ si expandatur erit femina. ¶ Dixit
Giliber. lac p̃gnãtis de masculo si ꝑ vrinã suã fixum aut fu/
sum fuerit ꝑpendiculariter fundũ petit ⁊ sal suppositũ ipsi
nõ liq̃scit. ⁊ vene qdẽ papille dextre sunt rubee ⁊ ad nigre/
dinẽ decliues. Augmentat̃. n. papilla habẽtis masculuz in
rubedinẽ nõ in nigredinẽ vehementẽ. ¶ Et di. 9. ↄtiñ. ꝙ si
vene ⁊ musculi qui sunt in pede fuerint ruffi masculus erit.
¶ Dixit Aui. fit pulsus lateris dextri vehementius plenus
⁊ freq̃ẽs ꝑꝑ sanguinẽ ⁊ caloreꝫ multiplicatum in dextro.
¶ Dixit Gord. in p̃gnante de mare gena dextra magis colo
rata est q̃ sinistra ⁊ ecõuerso in pregnante de femina. ¶ Di
xit Tabri nono ↄtiñ. p̃gnans si in itu suo añcedit cum pede
dextro pariet masculũ:⁊ si cũ pede sinistro pariet feminam.
Ait Ras. dico expertus sum hoc ter ⁊ inueni firmũ experi
mentũ:aut fuit ꝑ accidẽs. ¶ Et dixit. si vides oculũ dextruz
velociorẽ in motu ⁊ leviorẽ ⁊ colorẽ eius lucidũ pariet ma/
sculũ ⁊ econuerso feminã. ¶ Et dixit. qñ surgit declinat su/
per manũ dextrã:⁊ ẽt qñ sedet ⁊ econuerso. ¶ Jõ dixit. A.
dixerũt qdã ꝙ qñ mouet̃ a statione mouet prius pedem de
xtrum ⁊ expertũ est:⁊ cũ exigit̃ sustẽtatur sup manũ dextrã
⁊ est oculus dexter levioris motus ⁊ velocioris.

Sig^a con ceptionis ex femia.

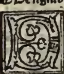
Signa aũt p̃gnãtis de femia dixit. A. sũt multitudo vl
cerũ pedũ:⁊ ꝓprie ĩ coxis ⁊ apata coꝝ ꝑꝑ sup/
fluitates multiplicatas ex ĩdigõne expulsas vl̃ fluẽtes ad ex
trema ꝓprie ĩferiora. vĩficãt̃ ãt p̃dãc sig^a vl̃ p̃la coꝝ s̃z p̃lz.
Dix. n. Ar. 9. d aĩalibꝰ. ꝙ aliqñ accit ꝙ sũt bõi coloris ⁊ le
ues qñ ĩp̃gnãt̃ d femia ⁊ cõ:qñ ĩp̃gnãt̃ d mas̃. Dix. A. qñz
ẽ p̃gnãs cũ masculo:s̃z ñ ẽ masculꝰ ille nisi debilis:⁊ ẽ tũc p̃/
gnãs mollificatiuaꝝ venaꝝ. Et cũ h dñt. sũt tũc eiꝰ sig^a filia
signis femie. ¶ Aliqñ discernit̃ masculꝰ a femĩa expimẽto:
⁊ ẽ dixit. A. s̃z ꝙ dixerũt qdã vt sumat̃ aristo. ro. aur. i. ⁊ te
rat̃ ⁊ cũ melle ↄficiat̃. s. ĩ modũ nascalis:⁊ supponat̃ cũ la/
na viridi. i. si lota ⁊ molli ⁊ bñ carminata h. n. lanatiõ ponit̃
ne adhẽat nascale sup̃ficiei vulue ⁊ mordicet ip̃az ⁊ ledat eã
dz ãt supponi a mane vsq̃ ad meridiẽ ĩ ieiunio:⁊ si dulcescat
saliua eiꝰ ẽ ↄcipiẽs masculũ:si vo ẽ amara feminã ⁊ si ñ alte/
rat̃ saliua:tũc ñ ẽ p̃gnãs:ĩ h tñ ẽ ↄsideratio ⁊ ĩdiget expimẽ/
torũ ml̃ta ꝑscrutatiõe in sciẽtia sua. Gilb. asserũt ꝙ pulue
res resolutiõis. i. atomi si aliq̃ntulũ in vrĩa mulieris apparẽ/
tes ⁊ pigues maxĩe in ĩferiori pte in modũ amidi ĩferius resi
dẽtes q̃ post modicũ tp̃s ↄglobãt̃ significãt nãlis caloris:vi
gorẽ q eis talẽ colorẽ ĩpẽdit ⁊ situat:vñ sigñant ↄceptũ ma/
ris. S̃z si fuerit liuide ⁊ plane significãt dẽfectũ nãlis caloris
⁊ sic ↄceptũ femie. ¶ Dixit fidedignꝰ ꝙ si mulier q̃ dubitat
an sit p̃gnãs an nõ succũ cardi bñdicti depuratũ ⁊ calm bi/
berit si ip̃m euomet p̃gnãs est. si vero nõ:nõ est p̃gnans.

Sig^a p̃ gnatiõis ex plibus vno.

Signa pregnatiõis geminoꝝ:⁊ q̃ supra sunt. dixit. A.
sunt s̃m ꝙ dixerũt ⁊ est expertum vt considere
tur vmbilicus nati ꝑmi cõtinuꝰ cũ fetu:tũc si nõ fuerit ĩ ipso

ruga nec nodus nō erit poſt natū primū filius. Et ſi erūt ru/
ge tunc erunt nati ſm numerū rugarū. ❡ Dixit Solinus.
in vtroq̧ ſexu cū capilli germināt incōmodū maius eſt ſitq̧
plenibanus anguſtior egritudo ad qḋ tp̄s editis: ēt ſemper
nocet. Scribit. 9. pti. q̧ ſi plāgit mulier qñ coit nō cōcipiet.

❡ De ſignis viri ꝛ mulieris maſculinizantis. Cap. v.

ixit Aui. ſigna balanū. i. generantis maſcu
los ſunt. Nā vir eſt fortis corpis eq̄lis
carnis in duritie ꝛ mollitie: ꝛ vt alij dñt ꝛ mul
titudine ꝛ paucitate ꝛ eſt multi ſpmatis groſſi
calidi ꝛ eſt magnoꝝ teſticuloꝝ manifeſtaꝝ ve/
narum ꝛ fortis deſiderij ad venerē quē nō debi
litat coytus: ꝛ ex cuius dextro teſticulo eijcit ſperma. nā ru/
ſtici ſtringunt ſiniſtrū teſticulū tauri vt effundatur ſperma
ex dextro teſticulo eius ad hoc vt generet maſculū vitulū.
Et dñt cū adoleſcētis dexter teſticulus prius inflat. i. aug/
mentat: tūc ipſe eſt maſculinans: ꝛ ſi prius augetur ſiniſter
tūc eſt feminās: ꝛ ſilr ille ad quē feſtinat pollutio nō a nocu
mento. ſ. q̄litatis in ſpermate tunc ipſe eſt faciēs maſculos.
❡ De mulieribus vero maſculinās ē eq̄lis coloris ꝛ forme
q̄ non eſt grauis corpore nec mollis nec mēſtrua eius ſunt
ſubtilia cruda aquoſa: neq̧ pauca aduſta valde: q2 ſubtilia
cruda ſignificant frigiditatē ꝛ humiditatē ꝛ pauca aduſta
ſiccitatē ꝛ nimiā caliditatē: ꝛ illa cuius os matricis eſt dire/
cte oppoſitū vulue orificio eſt maſculinās: q2 tūc nō pditur
de virtute ſpermatis ex mora q̄ hūit in introeundo p os tor
tuoſum nō directe oppoſitū. Et iſta cuius digeſtio. ſ. triplex
eſt bona eſt maſculinans: ꝛ cuius vene ſunt pcedētes ad ex/
teriora hn̄ apparētes: ꝛ ſilr illa cuius ſenſus ꝛ motus ſm q̧
opꝫ exiſtūt ꝛ ille q̄ nō habēt vētris ſolutionē aſſiduā: ꝛ illa
ēt eſt maſculinās cui⁹ oculi ſūt declives ad fuſcedinē abſq̧
albedine. i. glaucitate: ꝛ q̄ eſt gaudentis nāe ꝛ lete aie. Qui
vero ex viris ꝛ mulieribus ſunt pdictis oppoſiti digniores
ſunt vt concipiant ꝛ generēt feminas.

❡ De ſignis ſani fetus. Cap. vj.

Pocras dixit qnto affo. ſi vbera dura
i. ſolida a q̄ ſoliditate vltra ſo
liditatē nālē fuerūt ſanū fetū ſignificat: ſignifi
cat. n. vberū pdicta ſoliditas q̧ nutrimētū ſuffi/
ciens eſt in matre: ꝛ q̧ fetus fortis eſt in attrahē
do ſibi nutrimētum. ❡ Dixit. 9. ptiū. ex libro ſi
gnoꝝ. Sperma a quo pcedit fetus vitiatus pcedit de hn̄te
mēbra leſa nō ſana. qm Ypoc. dixit. pcedit de mēbris ſanis
ſperma ſanū: ꝛ de infirmis infirmū: ꝛ de ſano ſpmate ſanus
fetus. Cū ergo videris virū ꝛ mulierē ſana habentes corpo
ra ꝛ ſpāliter principalia mēbra: tunc extima cōceptū fetū ſa/
num fore. Cū. n. mater eſt ſana ꝛ boni regiminis vtplm em
brio eſt ſanus. ❡ Dixit Damaſce. in affo. natis ex iuuenib⁹
parentibus principalia mēbra fortia ꝛ ſana ſunt. Ꝯrijs vero
ꝯria. ❡ Dixit Ypo. vbi ſupra mulieri in vtero habēti lac ex
mamillis multū fluens: ꝛ maxime ſi p ſe fluxerit abſq̧ com
preſſiōe eaꝝ: ꝛ maxime ſi fuerit multū aquoſum debilē fetū
ſignificat. n. Gal. Et ponitur nono ꝯtinē. ſic. manatio ad ma
millam ſignificat ſup paucitatē ſanguinis in corpore toto ꝛ
manatio lactis ex mamilla ſignificat q̧ fetus nō ſuſcipit ali
quid de eo. dixit. n. ſup ſcd̄o epidimiarū. vt ibidē ſcribitur a
cōcipiēte cū lac erit fetus eſt debilis ꝛ pp ſui debilitatē non
pōt trahere ad ſe ſanguinē: q̄ aſcēdēs ad mamillas cōuertit
in lac: ſed cum a mamilla iſta ſupfluitas eſt abſciſa fetus eſt
fortis. Dixit. n. q̧ diſpō mediocris mamilla eſt ſalubris: ita
q̧ mamille ſit multa ꝛ non emittat de ea lac. ❡ Dixit Raſ.
6. ptiū. ſi p̄gnās qñ cōprimit mamillas guttā emittit lactis
ex eis in primo mēſe: embrio erit debilis ꝛ ppꝛie ſi lac emit
titur per ſe abſq̧ compreſſione: ꝛ maxime ſi fuerit lac aquo
ſum: q2 tunc denotatur deterius nutrimentū. Poſſibile tñ
eſt dixit Gal. q̧ emanet lac ꝛ q̧ tñ embrio ſit ſanus ꝛ virtuo
ſus ꝛ q̧ fuerit in vltimitate virtute ꝛ abundātis ſanguinis.

❡ Et dixit Ypo. vbi ſupra in vtero habēti ſi purgationes. i.
mēſtrua exeunt impoſſibile eſt fetū ſanum eſſe pp defectum
nutrimenti: ꝛ verificat maxime in proceſſu ipregnatiōis: q2 tū
eget fetus pluri nutrimento: pōt tñ exire fetu ſano exiſtēte ſi
mulier fuerit delitioſa carnoſa ꝛ dieta vtens multi ſanguinis
generatiua. ❡ Dixit Aui. ſignificant egritudines fetus egri
tudines matris ſue. Dicunt qdā. fetus aliqñ eſt fortior ma
tre ꝛ trahit ad ſe ſanguinē bonū pro ſui nutrimēto ꝛ dimit
tit matri malū: ꝛ talis mater ſm plm̄ ſit egra debilis macra:
ꝛ tunc matris egritudines non ſignificant debilitatē fetus.
Et aliqñ mater eſt fortior fetu ꝛ retinet pro ſe ſanguinē bo/
num: malū vero fetui mittit: ꝛ erit tūc fetus debilis paruus
macer ꝛ multas patiēs egritudines: ꝛ non arguet: tunc ſani
tas matris ſanitatē fetus. ❡ Et dixit ſignificant debilitatē
fetus cūones. ſ. maerum accidentes matri ꝛ proprie cōtinua
tio prouocationis mēſtruoꝝ tranſeuntium: illud qḋ fit ſm
ſemitā ſupfluitatis cibi. ❡ Et ſilr dixit. ipe apparitio lactis
ēt in primo mēſe in quo cōcipit ipm ꝛ emulget cū mamilla
ꝛ exprimitur ꝛ ſignificat debilitatē fetus. cū non mouet fe/
tus motu de quo ſit curandum. aut mouet nō ī ſua hora.
❡ Dixit Ruffus. pinguis in maiori parte non concipiet ꝛ
ſi concipiet patiet aborſum ꝛ embrio extenuatus ꝛ debilis:
pp paucitatē ſanguinis in piguibus. ❡ Dixit Raſ. 9. ptiū.
ſi mulier fuerit ipregnatione ſua ad modum laborantis hy/
dropiſi carnoſa habendo aurē ꝛ extremitatē naſi ꝛ labia ruf
fa aut pariet fetū mortuū aut morietur. ſ. poſt paucos dies.
❡ Dixit Ar. 10. pbleumatum. 28. pbleumate. mas ꝛ femel
la brutoꝝ ſimul genita viuunt. in hoibus aūt non ſic: ſed vt
plm femella moritur viuēte maſculo. Unde nono de hyſto
rijs dixit. pauce ſaluantur ſi vnū maſculū: ꝛ aliud femineū
fuerit. Et ratio eſt. dixit ipſe. q̧ hō ſm nām eſt monotocum:
ſi ergo alega tolerat: quaſi monſtruoſe ꝛ extra nām fit q̧ ma
ſculus acciderit eā debiliſſimā ꝛ egerrimā fore non ſaluabi
tur: vt in pluribus. ❡ Quarto aūt de gñatione aialium ge/
mellos diuerſi ſexus eſſe in hoibus preter nām: qm̄ non di/
ſtinguunt ꝛ formātur in matrice in equali tpe: ſicut alij bru
torum añcedit aūt mas femellam per plures dies. ſ. quinq̧
ꝛ aliqñ p decē: vt ſupra patuit. ❡ Et Aui. dixit. 2ª incolu/
mitas duoꝝ geminoꝝ nō eſt plurima. Et dixit. 9. ſui de aiali
bus. q̧ qñ mulier ſil' parit maſculū ꝛ feminā raro ſaluatur
ipſa. ❡ Et dixit Ar. 14. de aialibus. ſi in ꝯſili ſexu cōcipiū/
tur gemelli ſaluabuntur. ❡ Et Aui. dixit. 9. ſui de aialibus
ipregnata de pluribus vt duobus maſculis vel duabus fe/
mellis ſm plm ſaluantur. dicunt hoc in matris regionibus
nō multū ſaluat. Ratio tñ q̄ aſſignatur dictoꝝ eſt: q2 vtplꝫ
ambo maſculi in eadē parte ſunt matricis: ꝛ non ſolū eſt in
hoc periculū cōcepte femelle ſimul cū maſculo: ſed in pluri
mis eſt periculū de cōcipiente matre. ❡ Et dixit Aui. cum
naſcitur fetus ꝛ non inflatur vmbilicus eius ꝛ non mouet
ꝛ non ſternutat vſq̧ ad tp̄s tūc ipſe eſt debilis ꝛ non viuet.
Et quidā adducit q̧ cū nō ſugit lac aut non guſtat ipm: cuꝫ
tñ imponit ori eius: aut ſugit vel guſtat ipm: tñ eo non nu/
tritur nō erit ei vita. ❡ Et dicunt. ꝯceptus añ mundificatio
nē mēſtruorum nutrit ſanguine maloꝛ: ideoq̧ male ſani ſunt ꝛ
multas patiunt egritudines ꝛ variolas ꝛ defedationes: ꝛ
in hoc differt ſm plus ꝛ minus: ſicut ipregnatio plus ꝛ mi
nus cadit a 5° die poſt purgationes mēſtruoꝝ vſq̧ ad aliā
mūdificationē: ꝛ matrie aūt infirmi ſunt q ꝯcipiūt tpe mēſtruo
rū: ita vt fiāt ex eis aliq lepꝛoſi. ppea phibitū eſt viris ad mē
ſtruatas mulieres accedere. ❡ Dñt. qñ ipregnatio ſupra im
pregnationē accidit, ppinq tpis pōt vterq̧ ſaluari: ſꝫ qñ eſt
lōginq tpis raro ſaluat. Et vtplm 2⁹ ꝯceptus erit debilis ꝛ
eger: cū. n. ipregnatio ē lōginq: primus ꝯceptus iā fortifica/
tus trahit ad ſe qḋ meli⁹ ē de nutrimēto: ꝛ qḋ plus: vñ ſcd̄s
ꝯceptus malū hꝫ ꝛ paucū nutrimētū: vñ debilis eſt ꝛ eger.
❡ Dixit Ar. 9. de aialibus. qdā p̄gnanti de gemellis accit
ſup ipregnatio: deinde peperit duos gemellos ſaluatos. tertiū

vero peperit nõ saluatũ cuius partus fuit in qnto mẽse. Di/
xit. A. si gñatio debilitatis virtutis est cũ currit vicissitudo
.s. motus ad exitũ a septimo vsq̃ ad io^m^ mẽsem: ⁊ vt sic qui
nascit̃ in. io. mẽse debilis est. ¶ Dixit. ꝯ mãm est in pedes
ꝓcedere nascẽtes: quapꝑ velut egre pati appellantes agrip/
pe: ita editi ꝓspere viuũt. Et dixit. quos enodẽtes vocant q
bus gemini ꝓcedũt a dextra pte fortũe blãdimẽta ꝓmittũt.
Et dixit. cũ salubres escas edit grauida vngriculus parit p/
tus. Dñt ꝙ cõceptus puer añq̃ mulier vnq̃ habuerit men
strua: ⁊ silr ꝯceptus imediate post ꝑfectã eoꝝ mũdificatio/
nẽ est mũdus nitidus carẽs egritudinibus ⁊ defedatiõibus
nõ habiturus ex variolis ⁊ morbillis nisi pauca valde ⁊ ecõ
uerso q ꝯcipit̃ añ mũdificationẽ mẽstruorum.

¶ De regimine pregnantis. Cap. vij.

Etum in matrice ꝯceptũ ꝯseruare opʒ ne
fiat forsitan abortiuus: ⁊ ipsum in
matrice ꝯseruatũ ꝯfortare ⁊ augere opʒ. ¶ Cõ
seruãt ãt ipʒ cautela ab aborsu mẽstruoꝝ fluen
tiũ detentio: de qbus iferius qũo ipleat̃ dicetur
faciẽdo ꝙ matrix ꝯfortet̃ ⁊ orificiũ eius in sua
ꝯstrictiõe ꝯsistat. Cõplent̃ aũt dieta ⁊ potione. ¶ Et dieta
qdẽ ꝯsistit vt nõ moret̃ egra i aere multũ ad aliq̃ q̃litatẽ di/
stẽperato nʒ vẽtoso multũ. nʒ nebuloso nec in aere fetido vł
horribili: sicut ẽ aer: vbi extingunt̃ cãdele. Jã. n. dixit Aris.
abortiuit eq̃ ex fumo extinctiõis cãdele: sʒ degat i aere tẽpa/
to claro ⁊ mũdo i viridarijs ⁊ locis amẽis. ¶ Et dixit Aui.
opʒ vt deuitẽt irã. s. ⁊ furorẽ ⁊ nõ supueniãt q̃ faciãt tristari
⁊ timere. Sʒ adhereãt ꝓ posse letitie ⁊ gaudio moderato.
¶ Dixit Ap. 5. pblem. ad sanitatẽ bone ꝓlis ẽt futurã expe
dit ꝙ mulier ꝑgnãs nõ sit desidiosa q̃les plime sũt ꝑgnãtiũ
pp ꝯfectũ calidi abũdãtiã hũiditatũ ⁊ supfluitatũ. Dʒ ergo
ꝑgnãs ꝯgrue exercitari ⁊ facere aliqd ꝯgruũ iter bis vel ter
in septimana: fugiẽdo tñ repẽtinũ ⁊ fortẽ motũ: maxime tñ
a pn^o^ gescat vsq̃ ad qnq̃ dies vel vsq̃ ad decẽ donec firme/
tur ꝑfecte os matricis in clausiõe sua. Et postea residuo tpe
ꝑmorũ triũ mẽsiũ paulatiʒ ⁊ mitibus moueat̃ motibus. Et
silr ẽt in vltimis tribus mẽsibus. s. in eis aliq̃liter fortifica/
re motũ vltra motũ primoꝝ triũ mẽsiũ. in mẽsibus aũt tri/
bus medijs ꝯuenit exercitiũ tẽperatũ. Dixit Sera. ꝑgnãtes
debẽt vti exercitio moderato. Et Aui. dixit. occupent̃ exer
citijs tẽperatis ⁊ deambulatione tenui absq̃ supflua. Sup
flua. n. abortire facit cõmouẽdo hũores ꝑgnãtis ⁊ faciẽdo
eos declinare ad iferiora: ⁊ cõmouet ẽt fetũ. ¶ Dixit Alm.
a casu saltu ⁊ ꝑcussiõe caueat: sʒ vacet cãtilenis ⁊ rebus iocũ
dis. Si fricationibus aliqñ eguerit vtat̃ eis moderatis sup
extrema supiora: sup iferiora: vero leuibus valde. ¶ Et di/
xit Alm. caueat ne in baleno aut sole longã faciat morã. Et
Aui. dixit. ẽt si supfluitates in eis multiplicent̃ opʒ vt nõ as
siduẽt balneũ: balneũ aũt eis execramẽtale. s. nociuũ est: q:
cãt aborsum relaxãdo. ⁊ deijciẽdo retẽtiuã. Et itellexerũt d
balneo dulcis aq̃. ergo vitent̃ balnea dixit Aui. nisi apud ꝓ/
pinqtatẽ ptus. Dixit. n. Uia. nõ vtat̃ balneo nisi vicina par/
tu. tũc. n. cõfert ad facilitatẽ partus. Et dixit Aui. nõ opʒ vt
inungant̃ capita eaꝝ: ⁊ ꝓ q: fortasse accidit eis inde coriza
q̃re accidat eis tussis ⁊ sternutatio: ⁊ cõmoueat̃ fetus ⁊ par
tus aborsus. s. sequat̃. Inuenitur aũt hec lr̃a affirmatiua di
cẽs: opʒ ꝙ vngant̃ capita eaꝝ. s. cũ oleis tẽperate caliditatis
aromaticis cũ aliq̃li stipticitate ad ꝯfortãdũ cerebrũ earuʒ.
Et fortasse accidit eis inde coriza ⁊c. Lr̃a tñ negatiua est
melior. ¶ Deuitẽt vigilias plurimas. sõnũ aũt augeant. Et
dixit Aui. opʒ vt cooperiat̃ illud qd ẽ sub hypocũdrijs ea/
rũ. s. vsq̃ ad pudendũ lana leni vel alia re siũ ne lesionẽ a re
aspa patiat̃: ⁊ hec coopertura dʒ fieri: maxime tpib^9^ frigidis:
⁊ est ac si dicat: custodiant̃ ptes mr̃icales vẽtris a frigore ne
ro ledat̃ fetus. ¶ Dixit Ser. pane vtant̃ mũdo ⁊ carnibus
auium: ⁊ spidibes modice vnctuositatis ⁊ pinguedinis. Et
Aui. dixit. oʒ vt sint cibi eaꝝ panis mũdus. s. a surfure ⁊ cor

ticibus ẽt duris cũ alsidebeget ⁊ alcherbegat. Dñt qdã. ꝙ
sunt cibaria pinguea: qd eẽt ꝯ supradictũ verbũ Serap. pin
guia ⁊ vnctuosa cõueniũt in fine ꝑgnatiõis cũ appropinq̃t
partus: q: facilitat̃ eis: sunt aũt cibi boni nutrimẽti facilis
digõnis ꝯfortãtes os stõi ⁊ fastidiũ ab eis remouẽtes. Dix
Raſ. 9. ꝯtiñ. debẽt vitare oẽ acutuʒ ⁊ inflatiuũ. Et silr dixit
Aui. ⁊ dixit: si desiderãt cibũ in die ꝯceptionis: tunc ꝑcipit.
Jpo. vt in potu sumant sauich. i. aq̃. s. cocto. ipm. n. q̃uis sit
faciẽs iflationẽ: ẽ tñ velocis nutrimẽti: q: est facilis ⁊ cite di
gõnis ⁊ tali cibo idiget̃ tũc: q: calor nãlis attrahit̃ tũc a nu
tritiuis ad iocũ gñonis: vñ digestiua ex nutritiuis debilitat̃.
¶ Et dix Ser. vino vtant̃ veteri odorifero. Et. A. dixit. vi/
nũ eaꝝ sit odoriferũ subtile nõ multũ: sʒ mediocre ⁊ ãtiquũ.
Silr Jpo. dixit. sumat in potu vinũ nigrũ: ⁊ vr̃ ꝙ ꝑ illud vo
luit itelligere subtile nigrũ cuius nigredo sit ꝑ ipsius fortitu
dinẽ ⁊ potẽtiã: ⁊ nõ pp fecẽ. sup. vel rẽ extraneã appositã co
lorãtẽ ad nigrũ: vt sunt grana ebuli. Dñt. vinũ eis melius ẽ
vinũ rubeũ claꝝ potẽs aliqd põticitatis hñs ⁊ odorẽ bonũ.
¶ Et dixit Ser. vtant̃ passulis granatis citonijs ⁊ malis.
Et. A. sint in scd̃is mẽsis eaꝝ passe citonia dulcia ⁊ pira ex/
citãtia appetitũ ⁊ mala muza ⁊ grana muza ⁊ filiũ. Qz si lu
tũ carbones ⁊ hmõi desiderauerint corrigant̃ stõi eaꝝ. sicut
dcm̃ ẽ. in cap. de erectiõe appetitus. dãdo dixit Ser. loco lu
ti cicera assa aut triticũ assum in multa q̃ttitate. Dixit Alm.
cibũ alleuies ⁊ multotiẽs in die comedant neq̃ cibo semel
ipleant̃. ¶ Dixit Halya. reficiantur ter in die paulatim ne
forte stõs grauetur. ¶ Dixit Aui. opʒ vt assiduent lenifica/
tionẽ suaꝝ nãrũ sp cũ eis q̃ leniũt cũ eq̃litate: sicut sunt alsi/
debeget pinguia: ⁊ sicut tiracost. i. mãna ⁊ siles herbe leniẽ
tes ⁊ fructus lubrici ⁊ pruna sicca in estate ⁊ hyeme carice:
qm̃ retẽtio fecũ nocet fetui ꝯprimẽdo matricẽ ⁊ nocet ẽt ma
tri: ⁊ maxie cũ ꝯstringat̃ valde nã. Dixit Aarõ. nõ dʒ vir vti
coytu cũ ꝑgnãte: maxie in prio mẽse: q: timet̃ aborsus. Et
vt dñt calorẽ dissoluit nãlẽ: ⁊ põt eẽ cã supipregnatiõis. Jõ
dixit Raſ. 9. ꝯtiñ. ꝑgnãs coytu dʒ vti mõ raro. Et dñt qdã.
coytus ei minus nociuus in mẽsib^9^ tribus medijs ⁊ prope
ꝑtũ ad parãdũ fetui exitũ. ¶ Notãt qdã ꝙ in prima seculi
etate ⁊ vnitate trãsductõis hũane originis ⁊ mã solida ⁊ cõ
pacta ⁊ fortes hoies magnis corpibus gigãtes fortibus vi/
ribus ⁊ lõgeue vite erãt: m. ĩ tũc inepta resistẽte resolutioni
ꝯsumptioni ⁊ corruptiõi. Sʒ in ꝓcessu multiplicato succes/
siue hoiuʒ a sba egressu iteꝝ ineẽ minorata viribus ⁊ lapsa/
ta mã stature minoris ⁊ viribus ibecilliores: ⁊ vite breuio/
ris hoies successiue tñ sũt intm̃ vt hodie tota vita hois bre/
uior sit vna etate primoꝝ: q̃re multo fortius egẽt diebus no
stris mulieres: q̃ ꝑgnãtes sunt regimine ꝯseruatiuo sui suo/
rũ fetuũ nõ solũ ꝑ dietã vt dcm̃ est: sed ⁊ ꝑ potionẽ. ¶ Dixit
Aui. deuitẽt oẽ ꝓuocatiuũ mẽstruoꝝ. sup. ⁊ oẽ diureticũ. ⁊
opʒ vt elõgent̃ ab ea oẽs alie cause aborsus dicẽde iferius
suo ca^o^ ⁊ ꝓprie i mẽse prio: q: nõdũ bona fcã est alligatio
⁊ vsq̃ ad. xx. dies. s. a die cõceptiõis magis ꝓprie deuitẽt ea
⁊ ꝓprie i hebdomada pma. s. ⁊ deuitẽt illa vsq̃ ad tres dies
a ꝯceptiõe: q: q̃to tp̃s minus distat a ꝯceptione tãto min^9^
firma fcã est alligatio fetus. Et iõ dixit. A. illic execrabile ẽ
eis oẽ ꝯpressionẽ faciẽs: ⁊ opʒ ꝙ obseruentur q̃ inferius di
centur de ꝯseruatiõe embrionis ⁊ cautela ab aborsu. ¶ Di/
xit Jpo. q̃rto asso. ꝑgnãtes purgare si ꝯuenit a q̃rto mẽse. s.
iclusiue ⁊ vsq̃ ad septimũ. s. exclusiue. s. purgare debes. mi/
nus tñ has purgare debes q̃ si nõ eẽnt ꝑgnãtes. minora vo
. i. eis q̃ sunt ifra q̃rtũ mẽseʒ: vt in trib^9^ ꝑmis mẽsib^9^ vereri
oʒ. s. in purgãdo eas. ꝯuenit aũt si purgare debes min^9^ q̃ si
nõ eẽnt ꝑgnãtes: maxie mã exñte furiosa ꝑ cuius mobilita/
tẽ timet̃ d morte mr̃is aut fetus: aut mã existẽte valde mul/
ta cui^9^ multitudine timetur nãlis coloris suffocatio tũc. n.
ẽt añ digõnẽ de tãta mã minorare ꝯuenit. ¶ Et iteꝝ ꝯuenit
euacuare eas mãs exñte digesta nã nõ tẽtãte euõnẽ ei^9^ tñ oʒ
ois euõ in ꝑgnãtib^9^ fieri cautela magna cũ medicis debi/
lioribus

lioribus vltime correctis: ⁊ in minori doſi exhibitis. Et h̄ dixit Aui. cap. de ꝯſeruatione embrionis. ⁊ cautela ab aborſu. ¶ Et dixit iterꝫ Ipo. ⁊ ponit̃ .9. ꝯtiñ. ſi mulier ꝯcepit añꝗ̃ fuerint mẽſtrua: vt debuerint ⁊ corrupta fuerit añ ꝯceptionẽ opꝫ medicũ ingeniũ hr̃e q̃liter purget̃ ea abſq̧ intentione: q̄m embrio nutrimẽto corrupto perit: ſed nõ dꝫ fieri purgatio cũ inciſione ⁊ vehemẽti apertione matricis ne nutrimẽtũ emittat̃ in toto ⁊ ꝑeat embrio. Uñ tenuis dꝫ eẽ purgatio ⁊ ꝑ interualla iterꝫ vt vna pars educat̃ poſt aliã partẽ. ¶ Dixit Aui. opꝫ vt vehemẽs ſit ſtudiũ in ſtõis ipſarũ: q̄re ꝯfortent̃ cũ eis q̄ ſunt ſicut geleniabin cũ xiloal̃. ⁊ maſtice ⁊ ſilibus. Et electuariũ fc̄m cũ zuccaro plurimo cum ſpẽbus aromaticis in q̄bus nõ eſt multa caliditas ⁊ cũ empl̃is calefacientibus aromaticis. Et dixit medicine earum ſunt ſicut elium de margaritis. ⁊ ponit̃ a Sera. in .5. breuiarij. ℞. margaritarum nõ ꝑforatarũ piretri. añ. ʒ. i. ʒʒ. maſticis añ. ʒ. iiij. zedoarie ſeminis apij doronici caſſie. ſ. ligne cardamomi nucis muſ. macis cimini. añ. ʒ. ij. been albi ⁊ ru. piperis macropiperis. añ. ʒ. iij. cinamomi. ʒ. v. zuccari ſolumen. i. de illa cõfrata vel. i. albi depurati: q̄ꝫtũ oia ⁊ plus. doſ. eſt coclearīuꝫ vnũ. ⁊ eſt pondus quatuor aur. ipſum. n. rectificat diſpõneꝫ matricis. ſ. cõfortando virtutẽ augẽdo digõnẽ ⁊ ꝯſumendo humiditates ſupfluas q̄ cõgregant̃ in ꝑgnãtibus. Mihi aũt vr̃ ꝙ iſtud elium ſit multe caliditatis: ⁊ ꝙ eius doſ. ſit nimis magna. ꝙ doſ. eius nõ debeat trãſire. ʒ. i. dyamargaritõ aũt cõe bñ facit ad dolores vẽtoſitatis pregnãtium. ¶ Modus ꝯfectionis vtilis expta q̄ ꝯfortat digõnẽ in ꝑgnãtibus faſtidiatis tollit vẽtoſitates carminat hũiditates ſupfluas cõſumit ⁊ dolores vẽtris mitigat ⁊ ꝓhibet aborſuꝫ. ℞. karabe maſticis ro. rub. xiloal̃. marga. nõ ꝑforatarꝫ. ꝑforate. n. ꝓhibent̃ fortaſſe ꝑꝑ ꝓꝑetatẽ occultã q̄ꝫ acq̄rũt i ꝑforatiõe añ. ʒ. i. corallorꝫ ru. nardi macis been albi ⁊ ru. cinamomi ſãdalorũ citrinorꝫ card. añ. ʒ. i. ʒ. zuccari. q̄ꝫtũ ſufficit. ⁊ fiat ꝯfectõ.

¶ De ſubueniẽdo accidẽtibus ꝑgnantiũ. Cap. viij.

Paulus dixit. in maiori ꝑte accidit ꝑgnãtib⁹ ſupabũdãs ſupfluitas ⁊ frequẽs vomitus ⁊ ſputũ cũ ſaltu cordis ⁊ ꝺ̃ſect⁹ appetitus cibi. Et vltra ꝑdicta ſm̃ A. accidũt ei appetitus corruptus dolor ſtõi ⁊ vẽtris. ſupfluitas mẽſtruorꝫ ⁊ apata pedũ ⁊ aliq̄ñ cruriũ: imo totius corꝑis ⁊ eis eſt dolor capitis ⁊ vertigo ⁊ ſtrãguria ⁊ ſtipticitas vẽtris ſupflua. ¶ Dixit Aui. caſus appetitus ꝑgnantis vtpl̃m eſt in primis mẽſibus ꝑꝑ repletionẽ ꝑuenientẽ eis ex retẽtiõe mẽſtruorꝫ. nã aliq̄ñ in fine auget̃ ꝑꝑ exigẽtiã plurimi cibi. Dixit Paulus confert defectui appetitus earꝫ ꝯſecutio ſpmatis tẽperata ⁊ euitatio dulcis cibarij valde. Et Aui. dixit iuuant̃ dimiſſiõe pinguis vehemẽtis pinguedinis ⁊ dulcis vehemẽtis dulcedinis: q̄m multũ pinguia ⁊ maxime ſepoſa ⁊ multũ dulcia ſunt repletiua ⁊ nauſeatiua: vt patuit i ſermõe ꝑcedẽti. Et dixit Paulus. iuuant̃ minutiõe potus aq̄. Et. A. dixit moderamine potus aq̄: q̄r debẽt vti pauca aq̄ ſolũ vt ſufficiẽs ſit coadunare os ſtõi ⁊ ñ ſit tãte q̄ꝫtitatis vt debilitet v̊tutẽ ei⁹. ¶ Et ſubdit Paulus iuuant̃ potu vini citrini odoriferi ⁊ vetuſti. Et. A. dixit. ſit ꝯtẽta vino odorifero paucoſubtili. eſt. n. iuuatiuũ rectificãs appetitũ ⁊ rectificãs id q̄ꝺ accidit de nauſea ⁊ vomitu plurimo ꝑꝑ ꝯfortationẽ q̄ꝫ facit in virtute. Etiã iuuat̃ dixit Aui. adminiſtratiõe rei ſubtilis ⁊ ſubtiliãtis ⁊ incidẽtis: ⁊ maxie in q̄bus eſt multiplicata ſupfluitas groſſa viſcoſa vel rei ſ́btilis. i. liq̄de potabilis. facilius. n. eſt repleri potu q̄ꝫ cibo.

¶ Cura cũ medicinis. dixit Paulus fiat cũ virga paſtoris cocta data in potu. Dixit. A. de medicinis ꝯueniẽtibus eſt oẽ i quo eſt ſtipticitas cũ caliditate ſubtili: ſicut virga paſtoris q̄ ab auctoribus ponit̃ fride cõpl̃onis. Sed tñ dñt q̄dã hꝫ aliquas ꝑtes calidas ſubtiles ꝑ q̄s iuuat. q̄ expõ mihi non placet. Sed ipſa ſtiptica eſt ⁊ recipit caliditatẽ a vino in quo decoquit̃: q̄ꝺ dꝫ eẽ antiquũ potẽs. ⁊ aromaticũ ⁊ valẽs vbi nõ eſt frigiditas multũ manifeſta: ꝙ ſi intẽſa fuerit frigiditas: tũc valet Ariſt. dixit Aui. ſilr̃ in eo vino decocta de quo parũ ſumat̃ añ cibũ ⁊ poſt cibũ. ¶ Dixit Paulus. Iuuant̃ cũ aneto cocto. ſ. in vino dato in potu. Et dixit idẽ. emplet̃ os ſtõi cũ folijs vitis ⁊ ſilibus cũ caſtor̃. ⁊ aceto ⁊ vino odorifero. ¶ Et Aui. dixit. ꝯferunt empl̃a nota ꝯfortantia ſtõm facta ex citonijs ⁊ dactilis albis ſiccis. i. immaturis ⁊ calamo aromatico ⁊ ſpica cum vino odorifero antiquo. ¶ Et q̄ñq̧ ponitur in eis ſemen apij feniculi ⁊ niſi ⁊ proprie ſi fuerit illic dolor ⁊ inflatio. i. dolorꝫ ventoſus inflatiuus. ¶ Et dixit Paulus. requiratur pregnans ad comedendum cibaria diuerſa odorifera ⁊ delectabilia ad confortandum appetituꝫ: ⁊ ſi fuerit debilis: ⁊ non ſuſtineat cibuꝫ ſubito. ſ. in vna ſumptione vtatur eo modice in q̄ãtitate: ſed multiplicet vices: ⁊ motus ⁊ iter longum conferunt ei.

¶ Qr̃ ſi appetitus eius fiat malus. i. corruptus ad appetẽdũ enormia dixit Aui. ſtude in mũdificando ſtõm eius ſicut cũ eis q̄ ſunt ſicut aq̄ geleniabin facti cũ roſ. ꝑficis. i. odoriferis valde. q̄s Damaſcenas vocamus. ⁊ polipodiũ q̄dẽ ſiccatum ꝯuenit appetẽtibus lutũ ex eis: q̄r euacuat m̃ãm melãcam. deinde rectificet̃ appetitus cũ acetoſis ⁊ rob. ⁊ aggreſta. ¶ Dixit Gordo. ꝙ debẽt ſumere poſt cibũ pira citonia granata auellanas aſſas cicera aſſa ⁊ ſilia ⁊ oẽs cibi ſint aſſi vel frixi. Dixit Paulus ꝯfert eis ſumptio rerꝫ acutarꝫ ꝓꝑrie ſinapis cũ ꝯferat ꝑgnãti ⁊ ꝓꝑrie cuius appetitus cibi defecerit. Dixit Aui. q̄ñq̧ iuuant̃ ex acutis ſicut ſinapi ⁊ ſilib⁹. ipm̃. n. abſcindit humorẽ malũ ⁊ excitat appetitũ. ¶ Et vinũ earꝫ dixit Aui. ſit fc̄m cũ aqua mellis ⁊ aq̄ zuccari. Iuuamentũ. n. eius bonũ eſt ⁊ ꝯueniẽs embrioni. Supra ſtõm teneat empl̃ꝫ ex corticibus citri roſ. melliſſa ⁊ calamo aromatico cũ oleo nardino ⁊ maſticino. ¶ Dixit Aui. cũ cõuertit̃ appetitus earꝫ ad caſeũ ſiccũ aſſet̃ eis hũidius. i. recẽs ſupra prunas donec exiccet̃: q̄m eſt melior q̄ꝫ ſiccus acutus. ſ. factus ꝑꝑ ſal. Primus. n. recens eſt minoris ſuperfluitatis. ſ. ⁊ pluris nutrimẽti: ſed ſcõs. ſ. ſiccus acutus eſt magis diſrumpens appetitũ. ¶ Pregnãtes hñtes appetitũ corruptũ magis ſunt corrigẽde blanditijs ſophiſticationibus eorꝫ q̄ appetũt: nõ tñ oino denegãda ſunt. multotiẽs. n. ꝑꝑ ꝓhibitionem cibi deſiderati totalem patiuntur aborſum: quare melius eſt eis concedere: q̄ꝫuis maluꝫ ſit: vt euitetur magis malum. Debet igitur medicus mouere ne coram ipſis noient̃ cibaria mala ⁊ proprie que inueniri non poſſunt.

¶ Dixit Raſ. 9. ꝯtiñ. cui accidit nauſea in cibarijs eius cõprimende ſunt manus eius ⁊ pedes poſt cibũ ⁊ ponat̃ empl̃m ſupra ſtõm. ſ. ꝯfortatiuũ eius: ⁊ retinenda ſunt in ore grana granatorum acetoſorũ. ¶ Dixit Aui. ad vomitum earꝫ ſuꝑ cibum opꝫ vt dentur poſt cibum ea in quibus ſunt aromaticitas ⁊ ſtipticitas ſicut citonia aſſata ⁊ proprie cum inſula ſunt in eis fruſtra xiloal̃. indi ⁊ aſſiduetur cõpreſſio. ſ. ⁊ fricatio manuũ ⁊ pedum earꝫ: ⁊ adminiſtrent̃ ſuꝑ ſtõs earum empl̃a in cap̊. vomitus. ⁊ teneant in oribus ipſarum grana granatorꝫ cũ folijs mente ⁊ ſorbeant aliq̄d de miua. Et lutũ armenũ eſt de eis q̄ ſedãt nauſeã earꝫ. ſ. ſumptũ ⁊ empl̃atum ſuſpenſum cũ proprietate ſua ꝯ̄ſeruat ab aborſu.

¶ Dixit Aui. ad vẽtoſitatẽ ſtõi earũ ⁊ dolorẽ eius. ſ. vẽtoſuꝫ empl̃m h̄ adminiſtret̃. ℞. cimini carmeni infuſi in aceto: ⁊ poſtea torrefacti ⁊ olibani ⁊ organi ꝑfici. añ. ꝑtẽ. i. caſtor. ꝑtis vnius tertiaꝫ. ⁊ ſumat̃ ẽt de puluere hmõi ſicco a medio aur. vſq̧ ad aur. i. ¶ Saltus aũt cordis: q. ſ. plꝫ accit eis. vicio oris ſtõi: ⁊ cã hũiditatis exñtis in eo. Dixit Paulus. curandus eſt cũ modico potu aq̄ cal̃e ⁊ tenui. Et. A. dixit. alleuiat eũ ſorbere aquã calidã ⁊ exercitium lene ꝑcipitãs, i. remouẽs ⁊ deſcẽdere faciẽs illud q̄ꝺ in ore ſtõi retinent̃ aq̄. n. calida lauat illud ⁊ motus leuis ꝑcipitat ipm̃ ad fundũ ſtõi ⁊ inteſtina: ⁊ vñ amouet̃ pulſus cordis ex eo proueniens.

¶ Et fluxus q̄dẽ mẽſtruorꝫ ſuꝑueniẽs ꝑgnãti aliq̄ñ fluit ꝑ venas extrinſecas: ⁊ ſi euenit in muliere ſanguinea ⁊ nõ ꝑſter/

citamēt

nat virtutē nō est constringendus. Si aūt fluit p venas itrinsecas cōstringēdus est cū stipticis in qbus nō est aromaticitas: qm̄ aromatica ꝓuocāt mēstrua: vt dixit Ipo. ⁊ illa sunt sicut lētes ⁊ psidia ⁊ balaustia ⁊ acatia ⁊ galla ⁊ cupule glādium ⁊ cortices castanearuꝫ ⁊ silia. Dixit. A. decoquanť in aq̄ ⁊ administreť ex ea tina in q̄ sedeat. Et qn̄qꝫ dixit. A. fit emplm̄ ex gallis ⁊ balaustijs ⁊ corticibus granatoꝝ ⁊ ficubus siccis cū aceto ⁊ ponať sup pectinē. ¶ Cū vero apanť pedes caꝝ ⁊ inflanť subtilieť regimē in cibo ⁊ potu ⁊ ꝓcuretur ꝙ bona digō fiat in oībus mēbris. Inflatio. n. vt plm̄ ꝯsueuit euenire ex indigōne: ⁊ maxime circa tres mēses vltimos p̄cipue cū embrio nō bn̄ nutriť ēt respuit nutrimētuꝫ.

Contra apitionē pedū caꝝ ⁊ inflatio nem.

Dixit. A. emplenť pedes caꝝ cū folijs caulis. dīit qdā assis sup tegulā calidi. Alij dīit ex eis crudis: tn̄ prius in aq̄ ablutis vt abluanť partes acute i ipsoꝝ sup̄ficie posite ne pedes vlcerent. Et alij ab eis succū extrahūt ⁊ cū farina ciceꝝ ⁊ fabaꝝ vel oroboꝝ emplm̄ cōponunt. Et dixit. linianť cū vino mixto cum aceto. ⁊ ꝑ aut decoctione: chimolee: ea q̄. s. sub molla acuētiū ferrea colligiť. Quidā. n. eā exiccant ⁊ puluerizant ⁊ cū aceto distēperant ⁊ liniūt cū eis. Et qn̄qꝫ fit ēplr̄ꝫ ex cānis. s. arūdinibus vel radicibus cū aceto aut ex aneto ⁊ aceto. dixit Gil. inunganť ex sapone gallico ⁊ desuper cataplasmetur ex folijs sambuci in tegula sine aliquo liquore assis. Et sunt q fomentant pedes cū aq̄ salsa vel aq̄ maris. ⁊ qdā cū aq̄ salsa decoctionis abrotani absinthij ⁊ camomille. ¶ Dicunt ꝙ si p̄gnāti sup̄uenerit durities epatis cū tumore vētris vtplm̄ moriť aut cū difficultate magna sanať. ¶ Amplius ad curā hoꝝ accidentiū: ac ēt oīum alioꝝ p̄gnātibus sup̄uenientiū recurrendū est ad capl'a ꝓpria eoꝝ hunc caū. obseruando q̄ꝫ leuiora ex eis eliganť. ¶ Dixit. n. Gal. qnto afło. in cōmēto afło. Quecūqꝫ in vtero hn̄tes a febribus capiunť ⁊c. ꝙ p̄gnātes nō pn̄t medicari. s. p medicinas fortes cuiuscūqꝫ spēi sunt: q̄re eliganť leuiores aut si fortes sint in parua denť dosi aut exterius applicentur ⁊c.

¶ De partu in generali. Cap. ix.

Partus est fetus perfecta a matrice emissio quā sequiť sup̄fluitatū reseruatarū purgatio ⁊ mūdificatio. ¶ Assignantur aūt partui cause alie ex pte matris: alie ⁊ ex pte fetus: ⁊ alie a rebus extrinsecis. ¶ Ex parte q̄dem matris cā est pceptio nocumēti p̄ grauitate magnificati iam fetus ⁊ multiplicataꝝ sup̄fluitatū: q2 fetu sic magnificato ⁊ auctis sup̄fluitatibus matrix nimiū extendiť: ⁊ aliqn̄ in eius ꝯtinuitate soluiť: vn̄ leditur ⁊ dolet. Et aliqn̄ ēt cōtingit vt ledatur alio mō. ⁊ est cū p viā resudationis aut forte alicuius scissionis pāniculoꝝ fetus aliq̄ portio sup̄fluitatis ptingat ad subaꝫ mr̄icis: q̄ cū sit serosa fcā ⁊ sup̄calefacta p̄ longitudine more mordicat matricē ⁊ ledit: vn̄ fit ꝙ nocumēto moueť virtus expulsiua matricis ad expellendū qd̄ ꝯstringat: ⁊ sic expellit fetū. ¶ Cā aūt ex parte embrionis est duplex. vna est penuria nutrimēti de q̄ dixit Ipo. in lib. de nā fetus. q2 deficit nutrimentū egreditur embrio: ⁊ testimoniū huius est auis: q̄ nasciť in ouo accūbente matre: fit. n. ex vitello oui nutrimentū ⁊ augmentū illius fit ex albo: qd̄ est in ouo: qn̄. n. deficit nutrimētū auicule i ouo nō hn̄s ipm̄ sufficiens ex quo viuat moueť fortiter in ouo appetēs nutrimentum plus. ⁊ pāniculi tūc franguntť: ⁊ qn̄ mater sentit auiculā moueri fortiter corticē rumpens attrahit eā. Cum itaqꝫ scalpit auis ⁊ exit auicula in cortice oui nihil est humidi indigesti: sed humidū oē cōsumptū est in auiculam: ⁊ ita ꝯsilr̄ est in puero. Cum. n. nō sufficit nutrimētū qd̄ trahit ex matre: aut nō est ei ꝯueniēs querens nutrimētū petit exitū. ¶ Scd̄a cā est necessitas euētationis caloris sui nālis: q2 iam auctus ⁊ fortificatus cū fuerit sic ꝙ nō sufficit ꝑ euētatione eius aer quē trahit ex matre tūc moueť ⁊ q̄rit exitū vt libere euenteť. Et ambas causas tetigit Aꝛ. 4° de gn̄atione aīalium. Et Aui. dixit. 21ª tertij. partus vero nō fit nisi cū fetui nō sufficit: qd̄ ei mittit scd̄ina ex sanguine: ⁊ qd̄ p̄uenit ad ipsum de attractione aeris cū mēbra eius iam cōpleta sunt. Et cū ista non sint intus in corpore moueť: vt extra exeat vt iueniat. ¶ De cā aūt extrinseca dixit Aꝛ. nono de gn̄atione aīalium. ꝙ est influxus corpoꝝ celestiū maxīe solis ⁊ lune: ⁊ ibi declarauit ꝙ maxime fit p influxuꝫ lune. nā sicut est in alijs humiditatibus ⁊ in spiritibus vētosis: q̄ regulanť influxu lune: vt venti ⁊ mare declarant: ita ⁊ in humiditatibus corporis humani erit ꝙ ipse mouebunť piodice p influxū lune: sicut ⁊ mare ⁊ venti piodice mouenť. Et qdam dīit ꝙ ad hec nā cārū ex parte mr̄is aut fetus pn̄te cū fetus foret pfectus nā moueret ⁊ dirigeret ipsuum ad exitū pp̄ finem ad quem factus est assignandum.

Partus diuidiť in nālem ⁊ nō nālē. ⁊ partus nālis ē duplex. vnus nālis simplr̄: ⁊ alius ẜm quid. Et nālis simplr̄ dr̄ ille q hꝫ cōplete oēs cōditiones req̄sitas ad bonitatē partus. Et bonitas qdē partus attēdiť in saluamēto matris ⁊ fetus a nocumēto ⁊ morte. Et impleť talis bonitas cū matrix nāe instr̄m moueť ẜm supremū eius motu cōpressiuo: vt exprimat ⁊ expellat qd̄ onerosum ei est ⁊ lesiuū: ⁊ ẜm infimū eius moueť motus dilatatiuo: ita vt apiatur in nono mense ⁊ mirabilis est hic motus eius. ¶ Inq̄t eni Gal. qd est nāe mirabilius quā mensibus novē clausisse os matricis diligētissime. in ptu vero cōpleto fetu intm̄ dilatare ipm̄: vt p illud fetus illese transeat. nā qn̄ fetus separať ex vtero aperiť matrix. Dixit Aui. apione tali cuius silēꝫ facere non valet in suo sili. s. in emissione mole in qua nō aperitur matrix tali apertione in suo sili: sicut in exitu secūdine. si. n. secūdina in ptu nō excludiť: sed remanet nunq̄ꝫ postea matrix tali apertione pro illius exclusione apiť: ⁊ iō necessariū est cū fetus manibus calcitrat ⁊ pedibus ⁊ venit ad exitum vt apianť q̄dā iuncture. i. ossa femoris ⁊ sustentať adiutorio dei excelsi: q2 post illud. s. exitū redeunt ille iuncture in ꝓximo. i. statiꝫ vel in p̄uo tpe ad ꝯtinuationē suā nālem: ⁊ vt dīit est opatio illa de opōnibus fortibus nālibꝰ. ¶ Partus aūt nālis ẜꝫ qd. pria qdē ꝯdō ē vt fiat ptus. i. fetus exitꝰ in tpe nō debito. Dixit Ipo. de nā fetus. vnicuiqꝫ aīaliū ē necesse tp̄s eē in quo cū nutrimētū rariꝰ es embrioi ⁊ deficit ptus adsit: q̄ igiť hn̄t minꝰ nutrimētū citiꝰ perꝫūt: q̄ v̄o plus posterius. ¶ Dixit Aꝛ. nono de hystorijs. tp̄s debitū ptus alijs aīalibꝰ ab hoīe ē vnū certū ⁊ determinatū ẜꝫ suas spēs quo suos fetꝰ pturiēdo deponūt. soli hoī plura sunt ad pturiēdū tpa destituta. ¶ Et cām huius in hoīe dīit fore varietatē multā q̄ꝫ hꝫ hō i sua spē: i q̄ qdē itellectꝰ pspicacitate appropinq̄t itelligētijs: qdā v̄o itellectꝰ ebetate sui ⁊ ruditate appropinquāt brutis. Et pp̄ hāc magnaꝫ varietatē recipit hō varietatē i ptibus. Et alij dīit cām eiꝰ fore varietatē multā q̄ꝫ hꝫ hō circa imagines: ⁊ maxie i his q̄ sūt ad coitū: pp̄ q̄ꝫ varietatē pnᵃ gn̄onis recipiūt diuersitatē ⁊ alr̄ ⁊ alr̄ disponūť q̄ꝫ variā dispōnē varietas ptuū seq̄ť. Et alij dīit fore cāꝫ varietatē regimis hoīs i sex rebꝰ nō nālibꝰ: maxie i cibarijs i tota vita sua. hō. n. tā mas q̄ꝫ femia iter oīa aīalia: maxie diuersificať i regie vite sue. Alia aūt aīalia magis hn̄t vnū ritū viuēdi. Alij aūt dīit cāꝫ fore: q2 hō sic fuit p̄ alijs aīalibꝰ celesti v̄tute dotatꝰ. Et sūt q dīit cāꝫ istius diuersitatis fore diuersitatē tp̄is formatiōis fetꝰ in matrice: qd̄ tp̄s variū est: vt in p̄cedētibꝰ dcm̄ ē: q̄ formatiōis diuersitas ꝑcedit ex diuersitate agētiū ⁊ patiētiū pticulaꝝ. Si. n. nō eēnt diuersa tp̄a formatiōis eēt pūctualr̄ vnū. Diuersitatē āt formatōis seq̄ť diuersitas motꝰ fetus i vtero: ⁊ diuersitatē motꝰ seq̄ť diuersitas ptꝰ ⁊ exitꝰ fetꝰ in lucē. Dixit Ipo. de nā fetus. mas moueť post tres mēses ⁊ femia post q̄tuor: ⁊ secutꝰ ē eū. A. 3° 21ª in cap̄ de signis masculinitatis. Et dīit qdā ꝙ. A. de motu fetꝰ i mr̄ice ꝓprie accepit istud tp̄s. Et si alicubi alr̄ dixerit n̄ dixit ð itētiōe sua: sꝫ alioꝝ. Dixit. A. 9. sui ð aīalibꝰ tp̄s i q̄ moueť fetꝰ i mr̄ice ē duplū ad tp̄s sue formatōis: ⁊ tp̄s i q̄ patiť ē dupꝰ ad tp̄s motꝰ. 3. v̄o 21ª. dixit ꝙ q̄cūqꝫ tpe ꝯpleať

formatio

formatio pueri i duplo tpe fit ẽt motio ⁊ ptus fit post triplicitatẽ tpis motus. Et ꝯcordia istoꝝ textuũ fit in hoc. ꝙ qñ dixit: partũ fieri in duplo motus: sumpsit tps motus sil' cuȝ tpe formationis: sȝ qñ dixit eũ fore in triplo sũpsit tps motus solius. ℂ Gal. aũt q̃rto ciboꝝ vt scribit Rabi. in. 16ᵃ pticula dixit: ꝙ motionis fetus tps est duplũ ad tps formationis. ℂ Dixit itaq̃ Ar. pbleumatũ. 20ᵃ. hõ solũ aialium hȝ plura tpa gñationis. etenī septẽ mẽsiũ. ⁊. 8. ⁊. 9. ⁊. 10. mensiũ fuerit. Alioꝝ vo vnũ tps pfectiõis est: vñ elephas hȝ duos annos. equus ãnũ vnũ. camelus. 10. mẽses: ⁊ sic d alijs. Silr ⁊ Aui. tpa illa posuit. 9. de aialibus. ℂ Addidit iã qdã q dixit mihi vir fidelis ꝙ mulier peperit post. 14. mẽses: ⁊ bñ dixit. ℂ Dixit Aulus gelius de noctibus atticis lib. 3. medici illustres de tpe humani partus q̃sierũt: ⁊ multa iam fuit opinio p vo recepta ꝙ postq̃ mulieris vter⁹ ꝯceperit semẽ gigni hoiẽ. 7. mẽse: raro tñ: nũq̃. 8. sepe. 9. sepius. 10. ⁊ hũc eẽ hoiẽ summũ finẽ gignẽdi. x. mẽses nõ iceptos: sȝ exactos. Uñ Plautus vetus poeta ait. illa quã ꝯsumpserat. 10: iã mẽse exacto hic pepit filiã. Et Cecilius poeta in noiandis mẽsibus partus nõ ptermisit 8ᵐ mẽsem. Silr ⁊ Marcus Uarro ait: mẽse nõnũq̃ 8° eẽ editũ partũ ⁊ addidit partũ nasci posse mẽse. xi. ⁊ de hac snia partũ nasci posse. 8: ⁊ xi. Ar. laudat auctorẽ. Uarro tñ dixit. hmõi Romanos nõ recepisse quasi mõstruosas ⁊ recitatur: sȝ solũ. 9. mẽse aut. 10. neq̃ pter hos partũ mulieris ẽm nãm posse fieri extimasse. Ego aũt dixit Aulus gelius de ptu humano pterq̃ q̃ scripta in libris reperio hoc quoq̃ vsu venisse Rome cõperi feminã bonis atq̃ honestis moribus nõ ambiguã pudicitia ⁊ in. xi° mẽse post mariti mortẽ peperisse. factũq̃ eẽ negociũ pter rõnẽ tpis: q̃si marito mortuo postea ꝯcepisset quũ ducẽtes viri. 10. mẽse gigni posse hoiẽ nõ. xi° scripsissent. Sȝ dñȝ adrianũ cã cognita decreuisse. xi. mẽse partũ edi posse. Jõq̃ ipm decretuȝ eius rei nos legimus: ⁊ in hoc decretro adrianus hoc statuere dicit regsitis notoꝝ medicoꝝ ac phoꝝ sentẽtijs. Et dixit satyra Marci Uaronis scribit testm p hec vba. Siqs fili⁹ vn⁹ vel plres in. x. mẽse gignunt hrdes sint ꝙ qs 9° mẽse gignitur actio eadẽ. Et ita pari eodẽq̃ iure eẽ natos in. x. mẽsib⁹ ⁊ natos in. xi. Dñt ꝙ tpa in qb⁹ oẽs ꝯcordãt medici ⁊ phi ptui ꝯuenientia sũt tria. s. septius mẽsis nõus ⁊. x⁹. Dñt. n. oẽs ꝙ in quocũq̃ dictoꝝ triũ mẽsiũ mulier pariat ei⁹ ptus e nãlis. Sȝ de ptu alioꝝ mẽsiũ nõ est cõcordia iter oẽs. Jp. n. de nã fetus dixit. ꝙ nõ fit ptus post. x. mẽsem. Dixit. n. ꝙ nutrimẽtũ ⁊ augᵐᵘᵐ fetus a matre descẽdẽtes nõ est ãplius sufficiẽs puero: qñ. x. mẽses aduenerit qñ ãt ipsi rariora fiũt hec ⁊ gressior exñs puer petẽs plus nõ exñte nutrimẽto calcitrat ⁊ pãniculos rũpit. Et dixit Jpo. multotiẽs p patiẽtes patiunt hoc magis deficit. n. nutrimentũ pueris ad sufficiendũ vsq̃ ad. x. menses. plus. n. deficit eis. Et ppea mulieres q̃ modica mẽstrua trãsmittũt nutrimentũ pbent rarius in vltimo tpe pueris: qñ igit grossiori nutrimẽto indigẽt faciunt calcitrari: ⁊ añ. x. mẽse egredi. paucus. n. ab ipsis egreditur sanguis. fiunt ãt hec in. x. mẽsibus ad longissimũ. ℂ Et dixit Jpo. qdã arbitrati sunt pueroꝝ aliqñ hre plus. x. mensibus in vtero ⁊ hoc pluries audiui. Et qũo hoc ꝯtingat dicor qñ parue acceperunt ꝯceptionis pncipiũ. Cũ. n. matrices spiritu quodã replent ventoso putãt iã se eẽ pregnãtes eo ꝙ ẽt menstrua retinent postea vo coeũtes ipregnãtur: ⁊ putãt se esse alterius mensis q̃ sint. Dñt. n. aliqñ ꝯtingit matricẽ supra spma attractũ ꝯhi ⁊ sentiens hoc mulier putat se impregnatã fore cũ tñ aliqñ non sit. Sȝ cũ postea ipregnabit ad dies ⁊ coputabit pncipiũ impregnationis ab illo p coitu ⁊ errabit. ℂ Et dixit ꝯciliator in nostris regionibus plm latet cõceptionis pncipiũ. Et ideo solũ illa mulier q̃ post conceptionẽ nõ vtit coytu est certa de termino principali siue cõceptionis. Et dixit ꝯciliator de seipso ꝙ ipse stetit i vtero x. mẽsib⁹. ⁊. x. diebus. Et nõ est hoc ipole fore nã postq̃ ptus seqtur tps formatiõis nisi sic ꝙ tarde moueat: ⁊ vñ ⁊ tarde pariet ⁊ possibile est ẽt ꝙ hẽat matrix sanguinẽ sufficientẽ nutrimento ⁊ augmento fetus post. x. mẽses. Unde non cogetur infans calcitrare vt plus inueniãt nutrimẽtũ. ℂ Et fortasse ꝯsiderata hũ varietate formationis fetus ⁊ ipsi⁹ motionis pole est videre ꝙ nõ solũ in. xi° mense pole sit fetũ gigni: sȝ in. xii. ⁊. xiii. ⁊ in. xiiii. vt. s. dixit Aui. imo ⁊ in. viij. mẽse: ⁊ ꝙ adhuc plus est in. vi. mẽse. Nã aliqs fetus in. 30. diebus formari põt: vt q mouebit in. 60ᵃ diebus ⁊ parit in. 180. diebus ⁊ sic in. 6. mẽsibus vñ Aui. 2ᵃ tertij dixit vr ꝙ sit minus tps formationis fetus. 30. dieꝝ minus ptũritiõis sit vnius anni medietas. Et ex hoc mõ põt videre ꝙ q format in. 35. diebus mouet in. 70. ⁊ parit in. 210. diebus q sunt septẽ mẽses. ⁊ q in. 45. format mouetur i. 90. ⁊ parit in. 270 di q sunt menses nouẽ: ⁊ q format in. 50. mouet in. 100. ⁊ paritur in. 300. diebus q sunt in. x. mẽses. Et qr. 50. dies hȝ Jpo. est vltimus terminus formatiõis fetus: iõ ipse posuit mẽsẽ x. vltimũ terminũ partus. Et vt plm si quis cõsiderat plm inueniet ptũ fieri ẽm ꝙ dicit Jpoc. Et ꝙ si qs post. x. mẽses parit q̃si mõstruose parit ⁊ non nisi propter particulares cãs q̃ pñt occurrere: aut ex pte pncipio: aut ex pte pncipiati. s. fetus aut ex pte matris aut regis eius: aut ex pte matricis aut regiminis: aut fortasse alicuius celestis influxus: ⁊ ẽ hoc de raro eueniẽtib⁹. ℂ Et dñt posse variari ptus ad ptẽ inẽsiũ pdictorũ maiorẽ vel minorẽ vel mediatẽ ẽm ꝙ variari põt informatio ⁊ motus in diebus q sunt medij iter dies pdictos ẽm quos sumebat cõplementũ mẽsis. vbi gra. ponẽ est fetũ esse formatũ in. 30. diebus. ⁊. 35. ⁊ silr põt esse formatus in. 31. ⁊ in. 32. ⁊ in. 33. ⁊ in. 34. ⁊ ẽm hoc veniet partus i diebus varijs mensis septimi. verbi gra. ponat ꝙ sit formatus in. 32. dieb⁹: tũc mouebit i. 64. ⁊ pict i. 192. q sũt mẽses. 6. ⁊. xii. dies mẽsis septimi: ⁊ eodẽ mõ pt cadẽ in dieb⁹ informatio fet⁹ q sunt medii inter. 40. ⁊. 45. ⁊ silr in his q sũt medii inter. 45. ⁊. 50. Et Hal. qdẽ sũpsit p mẽsem: mẽsẽ lunarẽ q ꝯstat ex. 29. dieb⁹. ⁊. 12. horis. A. aũt sũpsit p mẽsem: mẽsẽ solarẽ q ꝯstat ex. 30. dieb⁹. Gilb. aũt dixit. ꝙ in mari attẽdẽdi sunt mẽses lũares. Jn femia vo mẽses solares alr caderet error: ⁊ iste est cõis modo accipiẽdi: ⁊ est illud qd pl⁹ expientia demõstrat: ⁊ qd ẽt facit scã mr ecclesia de natiuitate chri. Sũt tñ alij q accipiunt mẽsem: mẽsem. 30. dieꝝ. ℂ An autẽ mensis siue lunaris siue solaris siue. 30. dieꝝ: siue nõ dẽat eẽ cõpletus. Dixerunt iã qdã ꝙ sic mod ex hoc: ꝙ ad hoc ꝙ pt⁹ dẽat esse nãlis reqrit cõpleta influẽtia planete dñantis per singulos mẽses. Uerũ hoc nõ est necessariũ: vt expientia declarat, imo põt esse partus nãlis cõpleto mẽse ⁊ nõ cõpleto: ⁊ hoc ẽt inuit Aui. 21ᵃ tertij. cũ dixit. aliqñ parit mulier in fine. 9. mẽsiũ: ex quo mõ loquẽdi inuit ꝙ aliqñ pariat añ finẽ ⁊ iteꝝ dixit: q̃sq̃ nascit in. 7. mẽsib⁹ incõpletis: ⁊ rursũ in quoto nũero dieꝝ mẽsis icõpleti pt⁹ eueniẽs dicat ẽe nãlis dissentiũt adinicẽ auctores. ℂ Quidã. n. vt Egid. s. rõanus in libro de forãtiõe hoiũ dixit. ꝙ pt⁹ est nãlis quocũq̃ dieꝝ mẽsis fiat: vñ Ar. nono de aialib⁹. in trãslatiõe ab arabico dixit: ꝙ nascit q̃nq̃ ifans in pn°. 7. mẽs. verũ ẽ debilis valde: ⁊ dȝ inuolui pãnis valde mollib⁹. Et vt dñt hic infans valde iperfect⁹ est: hñs extrẽa ⁊ psertim aures ⁊ nares valde pua: ⁊ eget cautela multa: vt viuat. ℂ Quidã ãt alij dixerũt ꝙ ad min⁹ reqrit spatiũ tertie ptis mẽsis: ⁊ ꝙ veniat ad diẽ xᵐ. ℂ Alij dixerũt ad medietatẽ mẽsis. Gẽtilis ãt voluit ꝙ reqrit maior ps mẽsis ⁊ max. 7. vel. 9. et rõ ẽ: qr añ 7ᵐ nõ pcedit mẽs nãlis ptus: silr nec añ nonũ cũ pcedat octau⁹ in quo: vt dicet nõ cadit nãlis ptus. Et voluit ꝙ q̃nto pl⁹ de dictis duob⁹ mẽsib⁹ ptus acceperit tãto plus sit nãlis: eo ꝙ pl⁹ egerit in fetũ planeta illius mẽsis. Sȝ de decimo mense dixit Gen. nõ est sic: sȝ quolȝ die ei⁹ hȝ ptus nãlitatẽ multã eo ꝙ pcesserit eũ mẽsis nãlis. ℂ Et qdã alij dñt ꝙ pt⁹. x. ⁊. ii. mẽsis q̃nto min⁹ capit de mẽse tãto sit nãlior: ⁊ max ptus n. mẽsis: qr tãto min⁹ elongat a nãlitate sua. Et Ar. qdẽ de generatione aialium. dixit cãm partus in determinatis mẽ-

sibus dicti ꝓcedere ex aspectu ⁊ ordine supioꝝ corpoꝝ:ꝙ ꝗuis sic eē sibi cōcedat:attn̄ aspectus ⁊ ordo supioꝝ potest īpediri ⁊ ꝑmutari a causis ꝑticularibus ⁊ īferioribus: sicut ipse voluit ibidē dicēs post dicta. vult igit̄ nā astroꝝ verius numerare.i.mēsurare gn̄ationes ⁊ cōmēsurare partus non certitudinaliter:aut ꝓp nāe determinationē. multa.n.post formationē pn̄t supuenire extranea ꝑmutātia tp̄s ꝑtus ⁊c. Declarat̄ aūt hoc a sili in fructibus:quoꝝ alligationi ad arborē Gal.4° affo.assimilauit alligationē fetus ad matricem:⁊ de fructibus ita est ꝙ ꝗuis habeant cōe tp̄s sue ꝑfectionis. vnus tn̄ altero plus perficitur ⁊ cadit: qd̄ ei ꝯuenit ex ꝯdōnibus ꝑticularibus īferioribus:ꝗre silr̄ ⁊ in fetibus dn̄t hoc maxime posse ꝯtingere in nono mēse ⁊ vltra. Cū.n. oīs fetus vt apparebit mouet̄ ad exitū in.7.mēse: si nō exit in motu illo debilitat̄:⁊ opꝫ ꝙ resumat̄ eius virtus anteꝗ̄ vlterius moueat̄. Pōt aūt eadē diuersitas multa in debilitate acqsita ꝑ motū in 7°:ſm quā aliq plus debilitantur aliq minus. Silr̄ ⁊ in resumptione ab illa debilitate:ſm quā ali qui resumunt̄ citius aliq tardius:⁊ sic pole est aliquē resumi in.40.diebus aliquē in paucioribus aliquē in pluribus ſm quā varietatē ꝯtingit aliquē partū fieri citius ⁊ aliqueꝫ tardius. Dicūt partū ſcm̄ in cōplemēto.7.mēsis: aut in cōplemēto noni mēsis cum ꝯdōnibus alijs particulr̄ reqsitꝫ ad nālitatē ꝑtus eē simplr̄ nālē:q: est factꝰ ſm ordinē nāe vlis supioris ⁊ nāe ꝑticularis īferioris. Qui vero nō fit in ꝯplemēto dictoꝝ mensiū est nālis ſm quid ꝗuis hēat ꝯditiōes ꝑticulares sufficiētes:⁊ quāto plus deficit a cōplemento dictoꝝ mēsiū plus distat a nāli simplr̄. Et sunt q dn̄t ꝙ ꝑtus 9 mēsis cōpleti:⁊ maxime cū qbusdā diebꝰ paucis mes.10. sumēdo mensē ꝑ.30.diebꝰ tn̄ hꝫ nālitatē ꝑfectiorē ex causa supioꝝ quā hr̄e possit:⁊ seqtur ip̄m q in cōplemēto.7. Et deinde q in reliquo ꝓcessu.10. Qui v̄o euenit in.xi°.⁊ post ip̄m minꝰ hꝫ de nālitate. ¶ Et dn̄t vt ex p̄dictis patere pōt qbusdā fetibꝰ meliꝰ est anticipare vel postponere tp̄s ordinis nāe vlis ⁊ pari ante cōplemētū mēsis vel postꝗ̄ expirat mēsis. nā si īdiget multa aeris attractiōe vel carēs posset inde recipere defectionē ⁊ īcurrere mortē. Silr̄ si fatigatꝰ ⁊ in cōplemēto mēsis nōdū fortificatꝰ:tūc exitū petierit poterit īcurrere defectionē ⁊ morteꝫ:q si tardauerit poterit cōplete refici ⁊ moueri ad exitū cum salute. ¶ Dixit Arꝫ.4.de gn̄atiōe aīaliū.q̄ fiunt ante septē mēses.s.īceptos:vt que fiūt in 6° nullatenꝰ pn̄t viuere. ¶ Et iō qd̄ dixit Aui.9.sui de aīalibꝰ.ꝙ qdā mulier pepit post sex mēses ⁊ vixit natꝰ:dꝫ intelligi ꝙ partꝰ eiꝰ aliqd tetigerit de 7° mēse:vt modus loquēdi suus innuit. Dixit in.21° tertij mes. septimꝰ est p̄mꝰ mēsiū in quo parit mulier.s.nāliter ⁊ viuit fetꝰ ⁊ est fetꝰ ille fortis creatiōis ⁊ ꝯplonis cuiꝰ creatio velox fuit:⁊ eiꝰ motꝰ festinauit. Et dixit. multotiēs morit̄ fetꝰ natꝰ an̄ hoc spatiū. s.an̄ 7^m mēsem:qm̄ tolerat motus vehemētes in debilitate creatiōis:q: ꝗuis h̄ natus ī radice sit creatus fortis:tn̄ ꝓximi tp̄is est cū debilitate creationis. Et dn̄t post h̄ referri ad natos an̄ ꝯceptionē septimi mēsis:⁊ tūc exponūt multotiēs ꝓ sp:⁊ pōt referri ad natos an̄ ꝯplemētū septimi mēsis:⁊ ad natos circa p̄n^m ipsius. ¶ Dixit Ras.9° ꝯtinē.ex dōnibus Joānitij.si ꝑtus fuerit in mēse septio erit ex virtute fetꝰ qm̄ rūpent̄ pāniculi an̄ tp̄s:⁊ ex sanitate vehemēti virtute eius: maior tn̄ pars eoꝝ pariunt̄ in mēse septimo morit̄ eo ꝙ patit̄ alterationē magnā ⁊ angustiā cū fuerit ita ꝑuus. ¶ Dix̄ Aui.21° tertij. mouet̄ fetus apud 7^m mēseꝫ ad exeūdū cū in eo ꝯplet̄ virtus:⁊ cū deficit ab exitu aduenit ei debilitas q̄dā ⁊ nō salit ad ip̄m cū ea virtus vsqꝫ ad nonū. ꝙ si egredit̄ in 8° egredit̄ debilis ⁊ nō exp̄imit̄ a virtute faciēte vasa.s. supiori neqꝫ īferiori:imo a cā alia exp̄imēte ledēte debili.s. tūc existe fetu. vel debili.i.debilitatē:ꝗre natus in 8° mense nō viuit:aut vt dn̄t qdā:ꝗre nō est ꝯpletus:iō morit̄. aut si ē ꝯpletus:q: ꝗsiuit exitū in 7° mēse ⁊ laborauit nō exiēs:ꝗre remāsit debilitatus. Si ergo iterū in octauo mouet̄ adhuc debilis existēs morit̄. ¶ Dixit Hal.3° the. natꝰ in octauo mēse nō viuit. Dixit. A.21° tertij. natus in octauo mēse ē q plꝫ morit̄ de natis ⁊ paꝝ viuit ꝙ si aliqs viuit d̄ natis ī.8.mes. h̄ ē rarū valde:⁊ paꝝ est ꝙ viuat natus ꝑueniēs cū hoc tp̄e. Et in qbusdā nō viuit oīno natus octauo mēse:qm̄ nō euat̄ eius dispō qn aut sit retardatus in creatiōe ⁊ motione ⁊ desiderio ad partū vsqꝫ ad hāc horā:⁊ significat̄ ꝙ eiꝰ dispō seu virtus nō sit fortis in radice:aut eueniūt ei motus sepatiōis in p̄ncipio tp̄is cōplemēti:ꝗuis sit fortis ī radice virtus eiꝰ sicut in septio:ꝙ si nō fuerit ita:imo fuerit creatio eius ⁊ motus ipsius volūtas eius desiderās venire ad partū:⁊ motus ꝯplemēti an̄ illū:tūc hmōi fetus iā conat̄ euadere a loco suo ⁊ ꝯuertit̄. Sed qd vꝫ ꝯuersio eius cū q̄ nō sequit̄ intētionē suā:sꝫ remanet ita ꝯuersus vsqꝫquo redeat ad ip̄m sua v̄tus ⁊ facit ip̄m deficere debilitas sue virtutis:⁊ accidit ei ꝓculdubio:qd̄ accidit īfirmo debili ex motibus euasiōis.s.ꝑ euōnē creticā cū ꝓcedit absqꝫ directione lassitudo ⁊ defectus.i. absqꝫ euōne:q:.s.nō fit crisis:lꝫ fiat motꝰ ad ip̄aꝫ. Infirmat̄ ḡ ꝓculdubio ⁊ debilitat̄ ⁊ resoluit̄ virtꝰ eius. Et cū nascit̄ in hmōi dispōne est iudiciū eius iudiciū nati īfirmi debilis:⁊ de iudicijs eius est ꝙ nō sperat̄ ei vita. Sic itaqꝫ appet cā ꝙ natus in octauo mēse:nō viuit ꝗ̄ assignāt medici ꝙ īfans vt dcm̄ est:ꝗrēs exitū in septimo si nō exit remanet debilitatus ex motu illo. Si igit̄ exit in octauo cū nōdū sit sufficiēter roboratus ⁊ in motu partus ꝑāplius debilitat̄ cū valde sit passibilis morit̄ ⁊ nō sufficiēter possit eē fortificatus ī 8° mēse. Dixit Hal. qm̄ dispōnes q̄ ꝯtingūt fetui in fine.7.mē. ⁊ deinceps in.8.spatio fere.40.dieꝝ:ꝯtinet̄ ad modū q̄si cuiusdā egritudinis acute ꝯuersiue cuiꝰ cris.est.40.dies eēnt ergo in.40.sup.⁊ qbusdā in pluribus:⁊ qbusdā ēt:lꝫ paucis in paucioribus:⁊ si nō eēnt in.8.mense:sꝫ nō in nono ad quē si spectaret roboratus exiret ⁊ viueret. ¶ Dispōnes aūt q̄ accidūt fetibus in fine.7.mes. dixit Halya. sunt turbatio lāguor ⁊ debilitas q̄ nō solū accidūt fetui:sꝫ ēt mr̄i cōicant̄. Vn̄ ē ꝙ in octauo mēse:mala sit p̄gnātiū habitudo ⁊ ipsaꝝ grauitas auget̄:ꝗre in octauo mēse:nō pn̄t se iuuare ad piēdū:vn̄ partus difficilior fit cā ad ꝑditionē fetus:⁊ ipse ēt pariētes piclitant̄ frequētius. ¶ Assignat̄ aūt ab astrologis alia cā:ꝗre natus in octauo mēse nō viuit:quā ipsi sumūt ex ordine planetaꝝ hn̄t in educatione fetus in matrice. Et hic ordo est ꝙ qlibet planetaꝝ hꝫ in educatiōe fetus mēseꝫ vnū merito īcipiētes a saturno:eo ꝙ in p̄io mēse mā embriōis humida existēs ⁊ liqda lubricās eguit coagulari ⁊ inspissari:vt ꝯueniēs mā fieret informationi embrionis ⁊ informationē ⁊ figurationē teneret cuius retētioni deseruit siccitas. Nā saturnus iter planetas ponit̄ fridus ⁊ siccus cū siccitate sua figit mām ⁊ inspissat ⁊ adiuuat ad eius coagulationem friditas ipsius:ꝗre origo positus ē virtutis retētiue. Scd̄o mēse dn̄atur iupiter locatus imediate sub saturno ⁊ merito. nā nō solū oportuit mām figi ⁊ lineationes recipere: sed oportuit ēt augeri ⁊ calefieri ne supflua saturni frigiditate inaugmētatus remaneret. facit aūt ad augmētū caliditas ⁊ humiditas:mō iupiter inter planetas ponitur calidus ⁊ humidus:⁊ iō positus est origo virtutis crescitiue dans sp̄m habilitantē mām ad dilatationē ⁊ extēsionē. ¶ Tertio mēse dn̄at̄ mars imediate sub Joue locatus ⁊ merito nō solū firmari ⁊ formari ⁊ augeri oportebit embrioneꝫ:sꝫ ⁊ moueri. Motus aūt martis perficitur calido excitante ⁊ sicco figente:semꝑ.n.mobile alicui fixo innititur:vt dixit Arꝫ. in libro de cā motus aīalium. mō mars iter planetas ponit̄ calidus ⁊ siccus:⁊ faciēs ad motum. Jōqꝫ ⁊ tertio mense motus euenit embrioni ⁊ mars origo ponit̄ motiue virtutis:⁊ vt qdā addunt oportebat embrioni augeri caliditateꝫ ⁊ diminui ⁊ ꝯsumi humiditatē supfluā. vt mēbra eius peramplius solidarentur ad resistendū causis nociuis occurrētibus:iōqꝫ eo mēse ossa ⁊ interiora amplius indurant̄:ꝓp quā cām qdam iā dixerūt eo mēse ossa iteriora cōponi. ¶ Quarto aūt mēse

dn̄atur

dñatur ſol ſub marte imediate locatꝰ ⁊ merito. nã nõ ſoluʒ
que dicta ſunt ſufficiebat hr̃e embrioneʒ: ſed in vijs ⁊ mea
tibꝰ ꝯcauitatibꝰ ⁊ receptaculis ampliari: ⁊ ꝑampliꝰ in oĩ/
bus ſuis ꝑncipijs illuſtrari ⁊ ꝑfici q̃ ꝑfectio magis ꝓcedit
a caliditate viuifica qualis eſt caliditas ſolis. Ipſe. n. inter
planetas ponit̃ eẽ calidus caliditate viuificãte cũcta aĩantia.
Iõq; embrionẽ ſpũ illuſtrat ſãguineq; in eo multiplicat q̃
ſunt in eo ꝑncipia vite: ſuaq; cõplone meatꝰ ⁊ receptacula
dilatat ⁊ ꝯcauitates ampliat: ſicq; ſol ꝑnceps mũdi ponit̃
viteq; ⁊ caloris origo. ¶ 5ᵒ autẽ menſe dñatur venus ime/
diate ſub ſole locata ⁊ merito: ipſe. n. eſt planeta nullo mõ
caliditati attigens: ne igit̃ caliditas ab illis ĩpreſſa in embrio
ne fureret ⁊ extraneitatẽ acqreret opʒ caliditatẽ illã aliq̃liter
remitti ⁊ cõtẽperari: ⁊ ab itẽſiõe ſua cõmoueri ſuꝑflua aut
ꝓhiberi: hoc ãt fit friditate ⁊ hũiditate: hũiditas. n. calidi
tateʒ obtũdit ⁊ friditas remittit ⁊ ab itenſiõe ꝓhibet. Mo
do venꝰ iter planetas ponitur fridus ⁊ hũidus: q̃uis aliq
dicũt ꝙ ſit hũidus cũ caliditate remiſſa. Et qm̃ nõ ſolũ opor
tebat embrioneʒ acqrere que dcã ſunt: ſed ẽt ꝯuenienter de/
corari: quã decorationẽ efficit carnẽ multiplicãdo in locis
vbi opʒ: quapꝑ ponitur origo carnis ⁊ decorationis. ¶ 6ᵒ
menſe dñatur mercuriꝰ ⁊ merito. naʒ oportebat embrionẽ
diſponi ad ꝑfectiorẽ motũ q cum ꝑfectione diſtõnũ inſtro/
ruʒ fit: hoc ãt mercuriꝰ ſuã tꝑata ſiccitate addens ad perfe/
ctioneʒ motꝰ ⁊ firmã diſtõnem ꝑticulariũ nõ vlteriꝰ inuicẽ
ꝯcidentiuʒ ipſaꝝ cũ tꝑata hũiditate facit: ⁊ ꝑꝑ hoc mercu/
rius dr̃ diſcretiue virtutis origo. ¶ 7ᵒ menſe dñatur luna
ſub oĩbus alijs locata planetis ⁊ merito: nã opʒ embrione
aucto ⁊ augmẽtato calore pinguedinẽ in multis ſuoꝝ mẽ/
broꝝ hr̃e: ꝑcipue circa cor ⁊ renes ⁊ ſtõʒ ⁊ oculos: ⁊ alia ẽt
mẽbra q̃plima: ne nimia ſiccitate ⁊ motu aucto exiccaret̃.
q̃plurime pinguedinis aũt cã effectiua friditas eſt tꝑata ⁊
hũiditas multa. mõ luna inter planetas ponit̃ frida ⁊ hũi/
da: iõq; ⁊ hũiditatis origo dña nũcupat̃. Et addũt. etiã lu/
na ſua hũiditate relaxat mr̃icem ⁊ ad pariendũ ꝑparat: vt
ponit Albumaſar ⁊ Aui. 4ᵃ ꝑmi. ⁊ ſcõa q̃rti. Itaq; ſepti/
mo menſe fetꝰ oĩ planetaꝝ beneficio potitus ⁊ perfectꝰ fa/
ctus mouet̃ vt exeat ad lucẽm: ⁊ ſi exierit ſalnat̃. Et dicunt
qdam nõ reſiſtit̃ vite ꝑ lune friditateʒ: qꝛ nõ itenſa eſt ⁊ iu/
uatur ab eius hũiditate: ⁊ ꝓpea dicunt lunã poſt ſoleʒ vite
origo ponitur: vt dicit Albumaſar in lib. ſadan. ¶ Qꝛ ſi
7ᵒ menſe nõ exeat: ſed in vtero maneat iterũ planete hñt ĩ/
fluere ſuꝑ ipſo: ⁊ ſic fiet vt fiat regreſſus ad ꝑᵐ. ſ. ſaturnuʒ:
⁊ vt. ſ. 8ᵒ in menſe saturnꝰ iterũ fluat ſuꝑ eo q ſua friditate
calorẽ eiꝰ debilitat nãlem vias mr̃icis ꝯſtringit: ipſumq; fe/
tũ imobilitat iaʒ motu in 7ᵒ debilitatũ: q̃re ſi aliq̃ de cã exi
tuʒ q̃ſierit debilis ⁊ ꝯſtrictꝰ ⁊ imobilis effectꝰ ꝑ ꝯſtrictas
matricis vias ſine labore ⁊ leſiõe magis nõ trãſibit. q̃re tan
tũ laboreʒ tolerare nequiẽs nõ ſaluabit̃: ⁊ maxime a ſatur
ni malicia nõ euadet: cũ ſaturnꝰ ĩfortunatꝰ ſit: ⁊ nõ ſolũ cuʒ
q̃litate apparẽte frida ⁊ ſicca qua vite que ꝑ calĩm cõſtat ⁊
hũiduʒ aduerſatur. Uerũ etiã q̃dam malicia ⁊ occulta im/
preſſiõe aĩantiũ vite inimicat̃: quapꝑ nõ viuet 8ᵒ natꝰ ex ſuo
menſe. Et dato ꝙ tunc viuat vel viuꝰ exiens nõ durat cõi/
ter vita eiꝰ vltra. vij. vel. viij. dies vel paꝝ poſt: ⁊ ſi durat in
vita non euadet infortuniũ. Sed vel claudus vel cecus vel
gibboſus vel leproſus vel aliã notã hñs maliciã erit.
¶ Si võ octauo nõ exeat mẽſe: ſed ad nonũ ꝑueniat mẽſem
tunc ſuꝑ euʒ influet iupiter cũ caliditate ⁊ hũiditate ſua vi
te ꝯformis: ⁊ nõ ſolũ cuʒ q̃litate apparẽte. Uerũ ẽt cũ q̃dã
occulta beniuolẽtia cũ fortuna vitã ſic animantibꝰ ꝓcurat
atq; tuetur a ſaturno inductã in 8ᵒ menſe reſerãs ꝙ viuus
abſq; ĩfortunio erit ab vtero eiꝰ ꝙ vita abſq; macula cor/
porea ꝓlongatur. ¶ Qꝛ ſi ad 10ᵐ menſeʒ tardet exitꝰ: tũc
ſuꝑ eũ influit mars q cũ ſit motionis origo: vñ fetꝰ cũ agi/
tatione egreditur ⁊ ĩpetuoſe vñ debilitatur: qꝛ tñ mars cũ
ſuo calore vite amicat̃ natꝰ viuere põt: at tñ qꝛ cũ ſua ſiccita
te vite inimicat̃: ac ẽt cũ q̃dã ſua occulta malitioſa ĩpreſſio
ne: qꝛ ĩfortunatꝰ eſt ꝑlm̃ ꝯtingit ſub eo mors: aut laborio/
ſa vita. ¶ Dixit Aui. ꝑlm̃ naſcitur in. 10. menſe ille cui ac
cidit: vt ſi deſideraret partũ in 9ᵒ ⁊ nõ fuit ei ꝑparatũ ⁊ ac/
cidit ei illud qd̃ accidit nato in octauo: ſignatur. n. ipſiꝰ d̃/
bilitas. Et dixit. paꝝ accit vt aſſiduatio ſeꝑationis cadẽs in
vij. deĩde extendat̃ vita ad 10ᵐ: ita vt eueniat ei vita ĩtegra
in. 10. hoc tñ eſt rarũ: ⁊ cuʒ hoc eſt ſignatio debilitatꝭ virtu
tis cũ currit viciſſitudo ex. vij. ad. 10ᵐ. accit tñ vt natꝰ ĩ. 10.
ſaluet̃ plus q̃ʒ natꝰ in 8ᵒ. nõ. n. vt pʒ ex dictis hʒ tot cãs ad
mortẽ quot natꝰ in. 8. ⁊ maxime cũ ſit cõpletior illo ⁊ for/
tior viribus. de nato quoq; in. 9. menſe non eſt ſic. ¶ Dixit
Aui. natꝰ in. 9. ſi cõpleta fuerit creatio ⁊ deſiderauit moue
ri in. 7. ⁊ nõ fuit ei poſſibilẽ vt euadat. ſ. vt exeat ſed rema/
neat in mr̃ice: ⁊ accidit ei. 8. menſe ꝙ nõ moueat̃ ad exituʒ
viuet in ſpatio mẽſis redẽũte ad ipʒ v̾tute: equabit̃. n. a cõ
uerſiõe ſua vſquequo redeat ꝯuerſus ⁊ ꝯfirmetur: cũq; na
ſcitur ſaluat̃: ⁊ cuʒ nõ ſit ita: imo nõ deſiderat niſi moueri
in illa hora. ſ. 9. menſe: tunc indiciũ eiꝰ eſt indiciũ oĩs debi
lis oĩno: q̃re ſeqtur ꝙ ſi exeat in. 10. vt ꝑlm̃ moriat̃: vt dcm̃
eſt. ¶ Dñt tñ qdam ꝙ nati in. 7. menſe fortiores ſũt natis
in. 9. qm̃ nõ ſunt paſſi ꝯſtrictionẽ ſaturni. Michael tñ ſco
tus dixit. ꝙ ſi in. 7. menſe ꝯcepta creatura naſcit̃ nõ bñ ſpi
rat ad tenues auras: ⁊ viuens nõ eſt tã fortis: neq; taʒ ſapiẽs
ſicut naſcens in. 9. qꝛ luna. 7. menſe regnat ſuꝑ ꝯceptionẽ: ⁊
⁊ ipſa eſt debilis: ⁊ iõ ꝯuertibilis ⁊ nõ mediãte v̾tute: neq;
diuturne debilitatꝭ. Si vero. 9. menſe exit bene ſpirat ad te
nues auras ⁊ eſt fortior ⁊ virtuoſior in ſapia: qꝛ tunc iupi/
ter regnat piꝰ ⁊ bonꝰ ⁊ ſapiẽs: q oĩa membra ſuo calore
q eſt tꝑatus ꝯfortat. Qꝛ ſi ad xiᵐ ſpectauerit menſẽ. dicunt
ꝙ qꝛ ad ſoleʒ viuificãteʒ: ⁊ dñm reuertit̃ ſm ꝑlm̃ viuet: ac
etiã qꝛ ſi ex motu in. 9. menſe debilitatꝰ fuerit: ꝑuenit tñ ad
xiᵐ iam fortificatis viribꝰ. ¶ Dixit Alkang. ꝙ nati in. 9.
menſe ſe hẽbunt ſm ꝓportionẽ quã hẽbat ſaturnꝰ in. 8. mẽ
ſe ꝑcedẽte illũ nonũ: qm̃ ſicut tunc ſe hẽbit ſaturnꝰ: ita ſe
habebit natꝰ. Si. n. ſaturnꝰ fortis fuerit: ⁊ ĩ exaltatiõe ſua:
⁊ natus ſilr̃ fortis erit ⁊ honorabilis ⁊ ecõuerſo. ¶ Ariſto
teles aũt aſſignãt aliam rõnẽ: q̃re natꝰ in. 8. menſe nõ viuit.
Et eſt qm̃ nũerus ĩpar eſt ꝑfectus: par võ imꝑfectus: ⁊ ꝑꝑ
ꝑfectioneʒ ĩparis: dixit poeta ꝙ gaudet nũero ĩpare deus.
Iõq; ⁊ ĩparem forme tenere rõnem dñt: parẽ võ mãe: ſepte
nariꝰ itaq; nũerus ĩpar eſt: ⁊ iõ ꝑfectꝰ: eo ꝙ ꝯtinet in ſe pa
rem ⁊ ꝯſtituit̃ nũerus ſeptenariꝰ ex oĩbus nũeris in eo cõ/
tentis: vñ ſex ⁊ vnuʒ ꝯſtituũt ſeptẽ: ⁊ ſilr̃ qnq; ⁊ duo ⁊ q̃t/
tuor ⁊ tria. Et eiſdem rõnibꝰ nũerus nouenariꝰ eſt ꝑfectus
ſimplr̃: ⁊ dñt ꝑꝑ ꝑfectioneʒ eoꝝ nũeroꝝ multa in diuerſo:
⁊ in hoĩe fcã repiunt̃: vt decl'at Macrobiꝰ de ſõnio ſcipio
nis. Et rurſuʒ dñt nouenariũ nũeruʒ eẽ ꝑfectũ: qꝛ ĩ eo ter/
nariꝰ nũerꝰ ter repitur: ternariꝰ ãt nũerꝰ eſt ꝑfectiſſimꝰ: ite/
rũ iter nũeros pares denariꝰ nũerꝰ ponit̃ ab Ari. 15. ꝓbleu
matũ. nũerꝰ ꝑfectꝰ: qm̃ oĩs nũerꝰ ꝑ. 10. ꝯſtituitur ſm circu
lationẽ. ob quã cãm. dixit Ariſ. 3. phyſi. ꝙ Plato nũerũ fe/
cit vſq; ad. 10. ⁊ ſub denario: numero ẽt mediata fcã ſunt.
Quapꝑ in dictꝭ. ſ. 7. et. 9. et. 10. mẽſibꝰ ꝯuenit ꝑtũ fieri. Un
denꝰ ãt nũerꝰ ꝑuã ꝑfectionẽ hʒ: iõq; raro ꝯtingit in eo ꝑtũ
fieri nãleʒ. Sʒ octenariꝰ nũerꝰ par eſt ⁊ ꝑ tãto iꝑfectꝰ ſm
rl'am euclidis: dixit euclides ꝙ nũerꝰ diminutꝰ eſt iuentꝰ ⁊
hꝰ eſt octenariꝰ ꝙ pʒ: qꝛ medietas eiꝰ eſt q̃tuor: ⁊ 4ᵃ ps eiꝰ
eſt duo ⁊ 8ᵃ ꝑs eiꝰ eſt vnũ: ſʒ q̃tuor duo ⁊ vnuʒ ꝯſtituũt ſe/
ptẽ: ⁊ ſic nũerũ diminutũ ab 8ᵒ. Silr̃ dñt nũerũ diminutũ
fore ſenariũ ⁊ duodenariũ: veꝝ de duodenario euclides vr̃
dicere oppᵐ cũ voluerit ꝙ oĩs ille nũerꝰ q oĩbꝰ ſuis ꝑtibꝰ
eſt maior ſit ꝑfectꝰ. ſʒ talis eſt duodenariꝰ. etenĩ medietas
eiꝰ eſt ſex. ⁊ 3ᵃ eiꝰ ps ẽ q̃tuor: ⁊ q̃rta eiꝰ eſt tria: ⁊ 6ᵃ eiꝰ ẽ duo
⁊ duodena eiꝰ eſt vnũ. Sʒ ſex q̃tuor. 3ᵃ duo ⁊ vnũ ꝯſtituũt
ſexdeciʒ: ⁊ ſic nũerũ maiorẽ duodenario. ¶ Et ꝑꝑ hãc cõ/
trouerſiã notãt ꝙ ꝑfectio in nũero attenditur triplr̃. vno

mō eo q̧ oēs ei⁹ ꝑtes sil' sūpte totuȝ ꝑcise reddūt itegrū:si/
cut pȝ de senario nūero ⁊ duodenario. Sȝ talis ꝑfectio est
valde mālis:⁊ nō est ad ꝑpoᵐ. Alio mō ꝑ modū forme pā/
tis eē:sicut est nūer⁹ ipar:sicut idicauit Ar. p celi. nūerum
ternariū q est ꝓm⁹ ipar fore ꝑfectū:⁊ ista est ꝑ̇ꝑfectio i nu
meris. 3° mō rōne finitatꝫ ⁊ reinclinatiōis q̄ obseruat ad ip
suȝ:sicut denari⁹ nūer⁹ dr̄ ꝑfect⁹ vt supra:⁊ iste due vltime
⁊ ꝓprie ꝓma ex his duab⁹ faciūt ad ꝓpoᵐ:q2 sunt forma/
les magis. Et vt dn̄t:q̄ȝuis Gal. 3° d̄ creticis. rōni arithme
tice huic nō acqescat:tn̄ in mā aliquā ꝓbationeȝ facit:⁊ ex
his ⁊ oibus est q̧ part⁹ in octauo mēse est inālis ꝑducens
natū ad morte. ℭ Quāuis tn̄ rōnib⁹ dictꝫ nat⁹ in. 8. mense
nō debeat viuere:hoc tn̄ nō est in oib⁹ ⁊ sp ver⁹:⁊ vbiq3:nā
dixit Ar. 9. de hystorijs:⁊. 10. ꝓbleumatū. q̧ circa egyptū
sunt aliq̄ mulieres viragines q̄ facilr pariūt:⁊ ab eis geni
ti in. 8. mense viuunt nati ⁊ nutriunt. Et idē dr̄ velle Aui.
21ᵃ tertij. ⁊ Aui. dixit lȝ in hyspania ꝯtingere:⁊ sic fortasse
est ēt in qbusdam alijs locis repire mulierē viraginē robu
stā ꝯcipientē fetuȝ bone ꝯplonis ⁊ robustū:q2 ita pax de/
bilitabit in motu. 7. mens q̧ ꝑueniēs ad octauū;⁊ maxie
circa fineȝ ei⁹:ita erit fortificat⁹ q̧ si ꝑtus fuerit facillim⁹
saluabit ⁊ viuet resistēs cū sua bona cōplone influētie sa/
turni. Act⁹. n. actiuoꝝ maxie celestiū nō iueniunt nisi i pa
tiente ꝑdispositō. Uerȝ dixit Arist. in grecia in. 8. mense na
ta pauca oino saluant:plima aūt pereūt. Et multo magis
nō saluātur in alijs regionib⁹ magis distēperatꝫ q̄ȝ grecia:
que a Gal. tēperatior ponitur alijs:vt dixit Auer. coll'ȝ. r.
⁊ si aliqn̄ illud ꝯtingit erit mōstruosuȝ qd. ℭ Sūt aūt qui
assimilāt partū in. 6. mense vel octauo crisi future in. 7. vel
8. que nō accelerat fieri. vbi grā in. 6. vel. 8. nisi ꝑp maliciaȝ
egritudinis:vt voluit Gal. 3° de crisi. Cōciliator. n. ꝑtus fu
turus in. 7. nō accelerat ad sextū neq3 futurū in. 9. ad. 8. nisi
ꝑp cām extraneā malā supuenientē:⁊ tenet ista silitudo ꝑ
tāto q̧ part⁹ est q̄dā crisis. Dixit. n. Gal. 3. de creticis. q̧ in
tp̄e ꝯceptionis ⁊ ꝑtus cadit mot⁹ cretic⁹:⁊ dies cretici. Et
rō est:q2 ois mot⁹ in quo ꝭm determinatos dies aliqd pa/
ratur expulsioni ꝑp nocuᵐ qd̄ facit in māȝ. aīs nāni. variā
te aspectu celesti est cretic⁹:vt ibidē appet. ⁊ talis mot⁹ est
part⁹:vt Aui. voluit. 21. tertij. nā sicut ad crisim ꝯcurrit di/
gestio seqstratio ⁊ expulsio rei nocentis:silr ⁊ in partu re/
peritur digō largo mō sumpta. s. embrionis q̄ est deductio
ei⁹ vsq3 ad ꝑfectionē ⁊ maturitatē quā pōt hr̄e in vtero. Et
repitur seqstratio. s. disruptio ⁊ fractio pānoꝝ ⁊ ligamēto
rū ⁊ reperit expulsio. s. embrionis ⁊ supfluitatū retentoꝝ.
Et sicut in crisi est lesio irritās nām ad expellēdum:ita ⁊ in
partu est lesio embriōis q gravitate sua ledit mr̄iceȝ ꝯtinē/
teȝ ipm:q2 Ar. 2° de gn̄atione aialium. dicit q̧ nā non ꝑ/
ducit aliqd quin illud sollicitet cōseruare. Moti sunt qui/
dam dicentes in. 8. mense nullū nasci fetum:cum non pos/
sit natus in eo vegetari ⁊ viuere.

ℭ Scd̄a ꝯditio part⁹ nālis est sūpta a mō exitus embrionis
de quo dixit Ipo. in lib. de nā fet⁹. egredit āt a capite si ꝭȝ
nām trāsit:grauiora āt sunt ipsi⁹ supiora in vmbilico libra
ta. ⁊ Hal. dixit. egressio nālis fet⁹ est vt egrediat caput ꝓus
⁊ sint man⁹ extēse sup coxas vtrasq3 ⁊ i nullū lat⁹ declinet.
Et silr dixit Sera. Et Auic. dixit. q̧ figura nālis part⁹ ē vt
egrediat sup caput ei⁹ ꝭm rectitudinē oris mr̄icis absq3 i/
clinatiōe ad aliquā ꝑteȝ:ita q̧ ꝓus egrediat caput manib⁹
ei⁹ extēsis sup coxas:⁊ adiuuat ad ꝯuersionē ei⁹ sup caput
grauitas mēbroꝝ supioꝝ fetus:⁊ magnitudo capitis eius
ꝓprie. ℭ Et dicit Ipo. iterȝ ibidē. puer qn̄ circūfrangūtur
pāniculi siqdeȝ obtinet exit⁹ eius ad caput parit mulier fa
cile:si aūt ꝭm man⁹:aut ꝭm pedes difficulter pariet mulier
si aūt hoc ex amplitudīe mr̄icis:sicut etiā scribitur. 9. ꝯtin̄.
Ipo. dixit. q̧ exit⁹ eius cū pedib⁹ an̄ ꝑiculosus est. Et egre
ditur sic. ex ꝑte paucitat̄ gētis matris in tp̄e parturitionis.
ℭ Et dixit Ras. dico vidi fieri aborsuȝ ⁊ qbus fet⁹ egrediēs
ex ꝑte octaui mēsis egrediebatur cū pedib⁹ in ꝑ̇:⁊ hoc idi
cat q̧ fet⁹ subuertitur in octauo. ℭ Et dixit Ras. accit q̧
egreditur pes aut man⁹ ante:⁊ i maiori ꝑte hoc erit ex mul
ta iuersatiōe mulieris in hoc tp̄e:⁊ ex abūdātia surrectiōis
⁊ sessiōis ⁊ dormitatiōis ei⁹. ℭ Dixit Aui. qn̄ ꝯuertet fe/
tus sup caput suū in partu nāli:vt sit facilioris sepatiōis. i.
exitus:q2 illo mō facili⁹ exit:frāgit. n. tūc facili⁹ cū capite si
nō est debilis:sȝ qn̄ est debilis:⁊ nō p̄t ꝯuerti sup caput suū
tunc ꝯuertit se sup pedes:⁊ cū pedib⁹ rūpit pāniculos. Ue
rū tn̄ part⁹ supra pedes vtrosq3 est ꝑp debilitatē ei⁹ q nasci
tur:nō. n. pōt ꝯuerti:⁊ est timorosuȝ ⁊ nō est vtile ꝭm plin:
ideoq3 nō est part⁹ nālis. ℭ Dixit tn̄ Ser. q̧ exit⁹ fet⁹ sup pe/
des ꝓmo absq3 iclinatiōe ad aliqd̄ lat⁹ est 2ᵃ figura nālis ꝑ/
tus:ita q̧ ꝓmo est exit⁹ supra caput:⁊ exit⁹ supra pedes est
scd̄a:nō tn̄ voluit Sera. q̧ exit⁹ supra pedes sit nālis part⁹
Sed sit min⁹ malus q̄ȝ exit⁹ cuiusq3 alteri⁹ figure. Etiā di
xit Aui. q̧ ꝓpinquior nāli figure part⁹ de nō nālib⁹ figu/
ris est:vt egrediat sup pedes suos ⁊ egrediant man⁹ eius
extense super coxas. Qȝ si caput declinat a rectitudine. s. q̧
trāsuersat aut man⁹ remouet a coxis ⁊ egrediātur pedes ⁊
retinent man⁹:tūc est figura mala. Et silr qūocūq3 egredia
tur q̄ȝ vt in partu nāli figura mala est. ℭ Dixit Ipo. postre
mo egredit vmbilic⁹:ex vmbilico. n. regio. s. mēbroꝝ ten/
sa est. Dixit Aui. egressio fet⁹ nō cōplet:nisi ꝑ scissionē hu/
miditatū eoꝝ ⁊ facientiū ipm lubricari:ipsis. n. lubricatis
⁊ hūectatuȝ reddētib⁹ os mr̄icis ⁊ vuluā fetus facili⁹ exit.
Ipo. tn̄ dixit. q̧ post exituȝ vmbilici putredo venit sangui
nea ⁊ facit viā mūdificatiōi ꝑtus. s. totali. ℭ Dicūt in par/
tu fet⁹ mouet pluries:sursuȝ ⁊ deorsum recalcitrādo:⁊ rūpit
tn̄ pāniculos in parte iferiori:q2 ps illa ꝑp grauitatē fetus
sup eā magis relaxata est:vn̄ facilioris est eruptiōis:moue/
tur ēt ad rūpenduȝ pāniculos ab iferiori direct⁹ a nā vl'. ⁊
fortasse istinctu nāli siue aie:cū illa ps sit aptior ad exeūdū:
ℭ Dixit Ipo. de nā fet⁹. qn̄ mulieris part⁹ aduenit:tūc ac/
cidit puero moto ⁊ calcitrāti manib⁹ ⁊ pedib⁹ rūpere ali/
quē dictoꝝ pāniculoꝝ:rupto āt vno alij qdeȝ ifirmiorem
habitudinē hn̄t ⁊ rūpunt ꝓmuȝ q ꝯtigui:deinde ille q po
sterius. qn̄ igitur frangunt pāniculi:tunc resoluunt nex⁹:
⁊ soluitur a ligamēto embrio:⁊ tendit extra iectigat⁹:ve/
nientib⁹ enim pāniculis ab interius ⁊ his apertis mr̄ices
non habēt potentiā ampli⁹ puerum continere.

ℭ 3ᵃ ꝯditio ē sufficiētia mūdificatiōis supfluitatū que quo
ad tp̄s variatur ꝭm partū masculinū vel femininū:⁊ cuȝ h̄
tp̄s tā i masculo q̄ȝ in fēia repitur diuersuȝ. ℭ Dixit Aui.
21. tertij de masculinitatis signis ⁊ femineitatꝫ. Signa fēie
fortis enixe masculū fortia sunt q̧ ꝯsumitur ei⁹ part⁹. i. ꝑfe
cte mundificat post partū in. 25. dieb⁹ vsq3 ad. 30. dies:nisi
ipsa sit egra. ⁊ fēia in. 35. vsq3 ad. 40. ⁊ hec est ꝭȝ plīm. Et di
xit iterȝ Aui. ⁊ mūdificatio fere post partū nō extēdit i ma
sculis vltra. 30. dies:⁊ in fēis vltra. 40. ⁊ plus parū:vt per
duos vel tres dies. Ipo. aūt dixit. ⁊ scribitur. 9. ꝯtin. si mu/
lier parit masculū ⁊ mūdificatio ei⁹ fuerit i minori tp̄e. 30.
dieꝝ nō hȝ corp⁹ sanū:⁊ si feminā in minori. 40. dieb⁹.

ℭ 4ᵃ ꝯditio part⁹ nālis est leuitas accn̄tiū ex dolore ⁊ alijs:
hoc. n. idicat partū esse nālem ⁊ mr̄icem ⁊ puerū fortes:ex
ꝯrijs āt ꝯdōnib⁹ hr̄ notitia part⁹ inālis. Et fet⁹ aliqn̄ exit
iuolut⁹ secūdina ⁊ vocatur nat⁹ vestit⁹:opȝ āt vt cito secū
dina frāgatur ⁊ extrahat ab ea. ℭ Dixit Gor. mortua ma/
tre aliqn̄ viuit fet⁹ saltē ꝑ aliqd̄ tp̄s attrahēs aerē attractū
in arterijs mr̄is:⁊ plus tn̄ viuit qn̄ os mr̄icis remanet aptuȝ
potissime fractis pāniculis. Cum igit talis casus euenerit
ilico aliqd̄ orificiū fieri dȝ vel artificiū quo os mr̄icis aptū
maneat:deīde statiȝ venter maris dȝ apiri:⁊ fet⁹ extrahi:⁊
qui sic extrahunt cesares vocant. ℭ Dixit Solin⁹. necatꝫ
mr̄ibus ortus auspicatior est:sicut scipio affrican⁹:h̄ enim
prior fuit q defuncta mr̄e exciso vtero in dieȝ venit ꝓmus
romanoꝝ Cesar dict⁹. ℭ Rabi Moyses in. 24. ꝑti. recitat

q uedam

quedā miracula q̄ inuenit in lib. Jpo. queꝫ Gal. exposuit.
trāstulit ipm Joāniti⁹: ⁊ veꝝ dixit nō fuerūt v̄ba p̄dictoꝝ: sꝫ
alteri⁹ ⁊ fuit. dixit Porphyri⁹ sup terras cecilie accidit ec
clypsis solis magna ⁊ illo anno mulieres terraꝝ regiōis il
lius filios difformes ⁊ hn̄tes duo capita gn̄arunt. Et accit
mulierib⁹ emissio mēstrui p os suū: matrix. n. mittebat san
guinē menstruū p subtiles venas oris q̄ aperiebant: ⁊ hoc
loco mēstrui succedebat. Dicunt. ex supradictis apparere
ꝙ rō sumpta ex duplicatiōe tp̄is formatiōis ⁊ triplicatione
tp̄is mot⁹ ad faciēdū partū nō facit ptū nālēꝫ: nisi qn̄ ex ea
deuenit ad diē cadētē in mēse ptus nālis vt in. 7. 9. vel. 10.
q: tūc ꝯcurrit sil' cū v̄tute mēsis nālis ptus sortita ex isluxu
supioꝝ corpoꝝ. Si aūt deuenit ad diem cadēteꝫ in mēse i/
nālis ptus. s. 6. vel. 8. nō facit ad partū nālēꝫ: q: nō ꝯcurrit
sil' cū illa v̄tute. Et. 9. sui de aialib⁹. loquēs de partu supsa
rōne duplicatiōis ⁊ triplicatiōis p̄dictaꝝ dixit. istud est qđ
nō est firmū ex toto. ¶ Et v̄tus qdem expulsiua mr̄icis in
expulsione embriōis in partu nāli iuuatur a v̄tute motiua
voluntarie musculoꝝ ventris ad cōpressionem faciendam
quibus cōpressis cōprimitur matrix ad cuius cōpressioneꝫ
sequitur cōpressio fetus ⁊ ipsius expulsio.

Signa ꝓpinqtatis sunt. dixit. A. Cū pregnās igredi
tur in spatio ꝓpinquo tēpori part⁹: vt cū ꝑue
nerit ad 7^m vel 9^m menseꝫ: ⁊ sentit grauitatē in ptib⁹ ven/
tris sub vmbilico: ⁊ i dorso ⁊ dolorē in iguine ⁊ calitatē in
ventre ⁊ inflationē in ore mr̄icis vehemēter sensatā ⁊ hūe/
ctationē ei⁹: tunc iā appropinquat. Cūq3 mollificat' ei⁹ cau
da ⁊ iflant' iguina ⁊ fortior fit iflatio iguinis tūc nō est iter
istud ⁊ partū nisi ꝓximū. ¶ Dixit Gal. ⁊ ponit' 9° ꝯti. vo/
cauit aūt caudā agrū ⁊ exponit' ibi. i. loc⁹ iter vuluā ⁊ anū.
Et dixit. ꝙ posita sup os mr̄icis iflat' valde sic iuenit' ⁊c.

¶ De facilitate ⁊ difficultate part⁹. Cap. x.

PArtus diuiditur in partū facilē ⁊ diffi/
cilē: ⁊ part⁹ facilis dr̄ ille in quo
fet⁹ sine lesione cito. ⁊ cū paucis ⁊ leuib⁹ acci/
dentib⁹ exit. Et difficilis est ei opposit⁹: qn̄. s.
mulier in pariendo diu laborat ⁊ angustiatur
fetu stante in matrice.

Et cause qdē difficultatis dixerūt Sera. Pau. ⁊ Hal.
aut sunt ex pte mulieris: aut ex pte fetus: aut
secūdine: aut cāꝝ extrinsecaꝝ. Et Aui. dixit difficilis ptus
fit: aut cā p̄gnātis: aut cā fet⁹: aut cā mr̄icis: aut secūdine:
aut cā vicinātie. s. mēbroꝝ cōicantiū ei: aut cā hore partus:
aut cā obstetricis: aut pp cās p̄mitiuas.

¶ Et declarans has cās Auic. pticulariter incipiēs a p̄ma.
dixit ꝙ scā pp cām p̄gnātis est: vt q: fit stricta. i. in tota ha
bitudine gracilis: non stricta vt qdam dicūt f̄m orificium
matricis: nam ista causa tenet se ex parte causarū matricis:
aut vt sit debilis vel nāliter: vel q: passa egritudies debili/
tātes: aut famē vel longā abstinētiaꝫ: aut q: nō sit ꝯsueta i/
pregnatiōi ⁊ partui: ⁊ est timida: ⁊ inde fit timor ei⁹ maior
⁊ dolor ei⁹ est vehemētior: vn̄ refugit ab expressiōe ⁊ cona
mine ad expellendū. Mulieres āt assuete parere facili⁹ pa/
riūt: q: assuete sunt illis laborib⁹. hn̄t insup vias latiores.
Aut dixit Aui. q: est anus. i. antiq̄: vt post. 40. annos: ⁊ ex
antiqtate est debilis: aut q: est plūme adipis vel vehemētis
pinguedinis hn̄s stricturā almezeꝫ. i. mirach cui⁹ mezem nō
dilatat': ⁊ nō adiuuat' mēbrū vehemētis frigoris. s. exn̄s cō
pressione lacertoꝝ ventris. q̄si dicat. mulieres pingues pa/
riunt cū difficultate: q: sunt ꝯstricte ⁊ opilate: ⁊ parū calo/
ris nālis hn̄tes: ⁊ sic debiles: nec hn̄ adiute a cōpressiōe mi
rach viriliter fetū expellere nō pn̄t. Aut dixit Auicē. q: est
parue tolerātie in dolore: sed est vehementis ꝑmutatiōis ⁊
singetudinis quare ꝑducit illud ad cām aliā que est altera/
tio. i. ꝑmutatio. figure infantis ab eo qđ ꝯuenit ptui natu/
rali ⁊ facili: q̄zuis. n. fetus sit de se f̄m figurā nālis partus:
ꝑmutat' aliqn̄ ab eo pp multā ꝑmutationē ⁊ reuolutioneꝫ
mr̄icis sue de figura in figuram. ¶ Dixit Ar. i. de gn̄one
aialiuꝫ. necesse est difficilē partū esse pp lōgitudinē latiōis
qđ pꝫ: q: si mulieres circa partū retrahant' ossitātes vel ali
quod tale faciētes difficulter pariūt. ¶ Dixit Gal. 5. affo.
⁊ ponit' sic 9° ꝯtinē. ꝑficitur difficultas ptus in subuersio/
ne in dispōne frida ⁊ corpore solido denso.

¶ De 2ª cā dixit Aui. ꝙ scā pp fetū: aut est pp genus. i. sexū
eius: qn̄ femina penit⁹ est difficilioris part⁹ q̄ȝ masculus
aut est pp magnitudinē eius multā vel paruitatē. s. q̄ paruꝫ
grauat matricē: q: ipse nō mouet' motu forti ad expulsionē
eius: aut pp magnitudinē capitis eius nālem vel accidenta
lem: vt qn̄ repletū est mr̄a aqua: aut pp grossitiē corporis
eius nālē vel accidētalē: vt qn̄ est hydropicus: aut pp leui/
tatē: vt dn̄t qdā aq̄ effugit a ꝯpressione. Alia lr̄a hꝫ pp te/
nuitatē vel leuitatē. s. virtutis eius: q: s. est debilis: q̄re non
submergit' cū fortitudie. s. ad erūpēdū pāniculos ⁊ exeun/
dū: aut pp alterationē creature: vel plasmatis: sicut si sit ille
q duo capita hꝫ: vel alia mēbra mōstruosa: plura vel ma/
gna: aut sit ille q̄ ꝯprimit numerus embrionū: vn̄ fortasse i
vētre vno sunt qnq3: imo qn̄q3 est nūeratio maior ista q p̄/
ui sunt ⁊ diuersi: ⁊ qn̄q3 est nūeratio plurima valde in chri/
sti vna. s. secūdina vna. ¶ Aulus gelius de noctibus atti/
cis. lib. 10. dixit ꝙ Ar. phs memorie tradidit mulierem in
egypto vno partu qnq3 pueros enixā. eūq3 circa finē dixit:
nec vnq̄ȝ plures vel genitos simul cōpertū fore: hūcq3 nūe
rum ait rarissimū: sed ⁊ duce Augusto imperāte q tp̄e eius
hystoriā scripserūt ancillā Cesaris Augusti in cāpo lauren
te peperisse qnq3 filios dn̄t: eosq3 pauculos dies vixisse ma
trēq3 eoꝝ nō multo tp̄e postq̄ȝ pepit mortuā. ¶ Aut dixit
Aui. qn̄q3 fit partus difficultas: q: fetus est mortuus: vel q̄
si mortificatus: q̄re nō fit ei. s. matri vel matrici adiutorium
in pariēdo p motū ipsius fetus: ⁊ qn̄q3 fit difficultas ptus
ppea ꝙ figura exitus eius est nō nālis: sicut cū egredit' sup
pedes suos: aut sup latus suū: ⁊ manus eius sunt plicate:
aut distorte sup coxas ⁊ genua eius. Et istud. i. figura non
nālis fit pp corruptionē motuū. i. pp malū motū embriōis
aut pp multitudinē inquietudinis parientis.

¶ De 3ª aūt cā. dixit Aui. scā cā matricis est vt sit matrix ꝑ/
ua in q̄ coartat' incessus. i. reuolutio fetus ⁊ exitus eius ex:
aut sit sicca valde in q̄ nō est lubricitas: q̄re lubricare nō pt
fet⁹: aut sit in ea ꝯstrictio valde. i. densitas multa in creatiōe
sua: vel pp vlcerū ei⁹ ꝯsolidationē: aut pp reliq̄s spēs ꝯstri/
ctiōis: ꝓpter quas non pōt matrix ꝯhere vt viriliter expri/
mat: aut q: sit in ea aliq̄ egritudinuꝫ maloꝝ: sicut sit apostem
aut vlcera: aut ragadie aut sūt in mr̄ice emorroides. ¶ Et
dixit Ras. 9. ꝯtin. ꝙ quotiēs mulier passa fuerit fluxū san/
guinis de mr̄ice an̄ exitū fet⁹ difficilis erit part⁹ ei⁹: aut di/
xit Aui. q: fuerit iā clausa. i. velata. s. quodam pāniculo ⁊
nō fuerit scissuꝫ istō siphac ab ore ei⁹. i. scissiōe cōpleta. q̄re
eius dispō est sicut dispō ꝯstrictiōis mr̄icis in creatiōe sua.

¶ De q̄rta cā dixit Aui. scā pp secūdinaꝫ est: vt secūdinā nō
disrumpat pp grossitiē suā: q̄re non ueniat fet⁹ euasionē. i.
exitū ab ea: aut q: secūdina rūpatur a fetu velociter: ⁊ egre
diant' hūiditates plime ante cōplemētū fet⁹: s. ad exitū vel
ad motū: q̄re nō ueniat euasionē in egressione: mādificatur ab il/
lis hūiditatib⁹ q̄ iuuant ad partū facilē. ¶ Dixit Ras. no
no ꝯti. pp subtilitatē secūdine scindit' ante partū ⁊ egredi/
tur humiditas p spatiū longi tēporis ante: ⁊ est causa diffi/
cultatis part⁹: ⁊ hoc ego pluries vidi: maxime in domina
Bartholomea vxore Falconis de perinis: ⁊ dicunt tūc mu
lieres ꝙ facta est aquarola.

¶ De qnta cā. dixit Aui. ꝙ scā vicinātium cā mēbroꝝ: aut
icōicātiū mr̄ici est: vt sit apa in vesica: aut nocu^m aliud ex si/
xiōe. i. retētiōe vrine. s. multe ⁊ alijs: aut sit in itestino mani
me in recto sex sicca plimatim aut apa in eo: aut sit colica alte/
ri⁹ gn̄is aut adsint emorroides: aut ragadie ani. Aut dixit
Ras. 9. ꝯti. sit mr̄is mulieris extenuati flāci. i. vētris ⁊c. A.

dixit.sicut si sint ilia mulieris subtilia.i.gracilia:aut vt dixit qr sit totū corp⁹ debile paucoꝝ spūū3 nālr vel accñtalr.

¶ De sexta aūt cā.dixit Aui.scā cā hore part⁹ est:vt sit fetus velox in admīstratiōe.i.ꝓuocatiōe part⁹ ⁊ ordinatiōe eius quā facit ad eundū extra:⁊ nō de part⁹.i.deputat⁹ est ad h̄ a qꝫ graucdie rei sup se.i.nō mouet ad exitū:ꝓp aliquā gra uedinē vel re3 grauantē sup se:sicut sepe ꝯtingit istud si pse/ uerauerit.i.pseuerare debuerit in morādo int⁹:q̄re accidit ꝙ difficilis fact⁹ est part⁹ eo nō exiūte forti.s.ad faciēdū par tū tunc ꝓp aliquā cāꝝ debilitātiu3.Et si fuerit fortis ſm ꝙ op3.s.in sexerit tñ debilis.s.qꝛ mouebit ante tp̄s.Et nō ſm ꝙ op3 q̄re mot⁹ fit in non suo tpe:sicut dicit Serap.

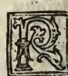
¶ De 7ª āt cā.dixit Aui.scā ꝓp cās ꝓmitiuas est:sicut si fiat forte frig⁹:q̄re fortis fiat ꝯstrictio mēbroꝝ part⁹:⁊ ꝓp illō multiplicat̄ part⁹ difficultas in regionib⁹ ⁊ vētis septētrio nalib⁹:⁊ fit tp̄ib⁹ ⁊ regionib⁹ fridis difficilior.s.q̄3 in calis aut fortis fiat calor in aere:q̄re fortis fiat mollificatio.i.v̄tu tis dissolutio.Dīt facili⁹ parit̄ in vere ꝓp aeris tēperiem:⁊ v̄tutis fortudinē.Deide in estate ꝓp aptionē meatuū:nō tñ sicut in vere:qꝛ v̄tus in estate exoluit̄:⁊ plus valet ad ptum fortitudo v̄tutis q̄3 amplitudo meatuū:⁊ post etatē in hye/ me:⁊ vltimo in autūno:qꝛ in eo virtus est magis dissoluta ⁊ plus facit ad difficultatē partus virtus dissoluta q̄3 mea/ tus ꝯstricti.¶ Aut dixit Auicē.vt adueniat pturiēti tristi/ tia:q̄re nō sunt ei ꝯtristātia nūcianda.¶ Aut supple supue nit ei error in regīe aliaꝝ sex reꝝ nō nāliu3:sicut si vigilaue/ rit supflue si se mouerit vel in aliqb⁹ stipticis se balneaue/ rit:aut vsa fuerit cibis:aut potib⁹ stipticis:aut fame vel siti afflicta fuerit:aut ⁊ si i tp̄e pestilētie paritura venerit.¶ Et sicut dixit Aui.si mulier sit plīn vtens aromaticis.i.odora/ mēto eorū:⁊ fiat ex hoc matrix eoꝝ attractiōis ad supiora: ꝯ mot⁹ ptus.Quapp nō oꝫ apō difficultatē pt⁹ ⁊ casu3 v̄tu tis.i.in dispōne in qua ꝯiungit̄ difficultas ptus cū casu v̄tu tis:vt olfaciat aromata supra retētione3 necessitatꝫ in redu/ ctiōe v̄tutis pluri tp̄e q̄3 necessitas reqrit ꝓ viuificatiōe v̄tu tis.Cū.n.redierit v̄tus alienāda sunt aromatica ab odora/ mēto eoꝝ:vt nō ascēdat matrix ad supiora versus ea:⁊ si.i. q̄3uis cadat.s.iterato v̄t⁹ post additionē ei⁹.¶ Et ex causis extrinsecis est error obstetricis in ꝑparando ⁊ subueniēdo ei.¶ Dūt.ꝙ si paꝝ ante tp̄s pariēdi:vir coeat cum muliere festinat ptu3:ꝓp motū ⁊ girationē capitis fet⁹.¶ Et p̄di/ ctis ꝯtrarie cāe sunt facilitatis part⁹.

Signa part⁹ facilis.dixit Aui.ex eis que securitatē fa ciunt part⁹ est:vt sit iquietudo.i.molestia ⁊ do/ lores part⁹ decliues ad iferiora:⁊ anhelit⁹ bonus.Et dixit. cū pꝫ secūdina:scitur ꝙ fet⁹ festinat.Dūt.ꝙ qñ sentit mu/ lier dolorē ante partū in anteriorib⁹ declinantē ad pectine3 tunc part⁹ erit facilis.Cum vero declinat ad posteriora erit difficilis.Et dicunt.cū dolor fuerit fortis pmanens in supe rioribus ⁊ nō declinat inferi⁹:vel si descēdat declinat ad po steriora:tunc ipsa pariet difficulter:⁊ precipue si al's assueta fuerit cum difficultate parere.

¶ Dixit Aui.Signa difficultatis part⁹ sunt vt sentiat dolo/ rē añ partū:⁊ post ip̄3.i.postq̄3 ceperint appere signa pt⁹ in supiorib⁹:⁊ siqde3 declinat dolor ad pectinē fit facilis pt⁹. Et si declinat ad posteriora.s.ad renes fit difficilis.

¶ Signa cāꝝ.dixit Giliber.magnitudo fet⁹ cognoscit̄ ꝑ ni/ miā iflationē vētris ꝑ obstetricis iudiciū.Et debilitas ma/ tris ꝑcipit̄:qꝛ sit puella:supple vel an⁹:aut qꝛ sit passa egri/ tudines:aut alias cās resoluētes.¶ Dixit Gor.si mater sit fortis ⁊ cause ꝓmitiue:nec alie apparēt:tunc part⁹ est diffi/ cilis ꝓp secundinā.Et si est ꝓpter fetum mortuū:tūc est ma gnus dolor circa vmbilicū:⁊ feb.lenta ⁊ discoloratio faciei ⁊ fetor anhelit⁹:⁊ ascensio vaporū horribiliū ad supiora ⁊ imobilitas ventris ⁊ vigiliaꝝ instātia.Ampli⁹ iferi⁹ ponē tur signa alia fet⁹ mortui.¶ Dixit Ras.9° ꝯtin.q̄lꝫ mulier cui⁹ sputum multiplicat̄ ante ptu3 pariat cū siccitate:⁊ fiet part⁹ eius difficilis.¶ Dixit Gal.5° affo.⁊ ponit̄ 9° ꝯti.sic accidit.s.aliqñ ex difficultate part⁹ icisio venaꝝ in pectore ⁊ in mirice:⁊ ide accidit aliquotiēs icisio neruoꝝ ⁊ musculo/ loꝝ extēsione ⁊ paucitate ꝯcordie:⁊ accidit aliqñ ꝯgelatio ⁊ fortasse tendit negociū si corp⁹ fuerit violēte ꝯdensatiōis ⁊ scindent̄ mirach vētris.¶ Et Auicē.dixit.qñq3 ꝑducūt hmōi difficultates ptus ad magnitudinē vētris ⁊ iflationē mirach:⁊ vt loq magis de pueriētib⁹ a frido.¶ Et dixit. qñq3 ꝑducit difficultas part⁹ ex causis p̄dictis:⁊ ex medica mine ꝯstrictiuo ⁊ ispissatiuo.s.iteri⁹ sumpto vel exteri⁹ ap posito ad hoc:vt icidant̄.i.rūpant̄ vene in pectore ⁊ pulmo ne:q̄re ꝑducit ad sputū sanguinis ⁊ tussim ⁊ ptysi3:⁊ qñq3 ꝑducit res in qbusdā earū ad hoc vt tendat̄.al's ⁊ meli⁹ vt scindat̄ mirach:⁊ illud est qñ supfluit inspissatio.s.corpo/ ris:⁊ mirach mulieris in seipsa3 se ꝯhens vt fortiter conet̄ ad expulsionē ⁊ nō expellat.¶ Dixit Joāniti⁹.forme male part⁹:aut iterficiūt fetū:aut m̄rem:aut ide inflabit̄ fetus ex vehemētia exit⁹ eius:⁊ in maiori pte morietur:si nō mitigata fuerit iflatio ante triduū.⁊ deterior exit⁹ fetus est exit⁹ later/ rin⁹.¶ Dicūt.in partu difficili si v̄tus ꝯstās pmāserit ⁊ an helit⁹ fuerit bon⁹ sperat̄ salus:⁊ maxie si fet⁹ fortiter:⁊ qñ ꝯtinue moueri sentiat̄.Et ecōuerso si v̄t⁹ debilitat̄:⁊ anhe/ lit⁹ fuerit malus ⁊ mot⁹ fet⁹ est debilis:Qꝛ si pulsus cadit cu3 fortitudine ⁊ sudat sudore frigido:⁊ supueniat sinco/ pis:tunc mors super eam festinabit ⁊c.

¶ De regimine facilitātē partū. Cap.xi.

Egimen facilitās partū:qñq3 attēdit̄ ante partū.⁊ qñq3 in partu:⁊ vtroq3 mō cōpletur dieta ⁊ potiōe.¶ Et dieta qde3 partū ꝯsistit:vt ꝓhibeant̄ sup ꝑgnantem oēs cāe ꝓmitiue sup:apposite:⁊ eis siles q̄ diffi cilē partū faciūt:⁊ cū hoc corrigant̄ cāe itrin/ sece ſm ꝙ magis possibile fuerit.Inhabitet aūt aerē tpatū aut ad calitatē q̄3dā declinātē3 i letitia ⁊ solatijs ⁊ nūcient̄ ei de pariētib⁹ alijs illo tp̄e v̄ba facilitatis part⁹ ipsatū sine anxietate ⁊ lesiōe.Motuq3 vtatur tēperato cu3 facilitate ⁊ fricatiōe extremoꝝ inferioꝝ facili.¶ Et dixit Aui.cū pre/ gnās appropinquat partui.s.ꝑ plēs dies:vt.xv.vel.xx.tūc necium est vt assiduet balneationē:⁊ iūā:⁊ meli⁹ est vt fiat extra balneū:s.extra casa3 balnei:qꝛ fiat in camera vel i do/ mo sue habitatiōis ⁊ nō vadat ad domu3 balnei stuphe vel extra balneū.i.aerē calīm balnei si iret ad stupha3:⁊ h̄ vt nō debilitet̄ ⁊ mollificet̄.s.v̄tus ⁊ cadat ⁊ intellexit de balneo dulcis aque soli⁹:vel i qua cocte sint res mollificātes:sicut malua bismalua violaria:⁊ radix lilij albi.Et post exitu3 a balneo.dixit Aui.administret̄ inunctio pectinis:⁊ dorsi ⁊ coxaꝝ.s.⁊ iguinū:cū eis que sunt sicut oleū camomellinū ⁊ anetinū:⁊ de cheyri ⁊ alia ab istis:⁊ de vtilib⁹ est oleū lilia ceū ⁊ de amigdalis dulcib⁹:aut sisaminū mixtū cū pingue dine anatꝫ ⁊ effundāt in nā:s.vulua sua cerotaria subtilia.i. vnguēta liqda:olea mollificātia:⁊ mucillagines mollifican tes ⁊ sint tepida nō frida:s3 sint ad calitatē ꝓpinqua:⁊ pro/ pt'e cū est siccitas vulue ⁊ toti⁹ corpis cū vulua:⁊ hec debēt fieri cū magis appropinq̄t mulier partui:facilitat.n.partū q̄cunq3 aperiunt tēperate cū mollificatione mēbroꝝ fet⁹ vt habilitent̄ ad dilatādū ⁊ aperiendū.¶ Et dixit Aui.oꝫ vt in potu detur ꝓp vel ꝓpe difficultatē part⁹ mense vno in oī die in ieiunio mucillagines:sicut est mucillago citoniorū.s. cū mucillagine seis lini.¶ Viuatq3 ante ptu3 ociose ⁊ dor/ miat ⁊ reqes ei⁹ sit plus q̄3 vigilia.¶ Et op3.dixit Aui.vt interdicātur ei stiptica.s.⁊ pōtica ⁊ acetosa.S3 sit cib⁹ eius ex olerib⁹ mollificātib⁹ ⁊ alfidebeget:⁊ caro pinguis ⁊ gal lina piguis assumēdo iura eaꝝ:⁊ vtātur passulis:⁊ caricis: ⁊ dactilis pinguib⁹ añ cibū:⁊ vinu3 bibāt odoriferū poti⁹ albū:⁊ si fuerit dulce erit meli⁹ mediocriter limphatū:cum aq̄ decocta ⁊ teneatur vēter lubric⁹:⁊ nō comedāt ad saturi tatem:ante cibi digōnē bibant.¶ Dixit Ras.9° ꝯtin.dicē

legi

legi in plurib⁹ libris ꝙ coitus fact⁹ cū bñte in vtero facit facilē partū:ꝛ ꝓximū est rōni:qm̄ coit⁹ excitat mēstrua valde ꝛ ea emittit. Et dixit iterū. si abūdās fuerit coit⁹ in pgnāte deleui fiet part⁹. Et retulit mihi amic⁹ me⁹ ꝙ supposuit pgnantē tpe part⁹ ꝛ coit⁹ nocuit parturitiōi ipsi⁹ hora complemēti ei⁹.s.coitus:ſ; postea pepit de leui. Cū vero magis appropinquat partui debet mulier pregnās magis frequētare regimen dictum.

¶ Et cū pñs est part⁹ ꝛ incipiunt accñtia ei⁹ locet mulier in aere tēperato cū declinatiōe ad caliditatē:ꝛ si est hyems. dixit Aui. accēde in loco ignē plni:ꝛ si est estas euēta ipm. Et dixit. faciat eā odorare odores delectabiles in q̄titate pua:q: non intātū ꝙ matrix ꝓbat ad ipsa sursum:ſ; q̄tū sufficit ad ꝯfortationē v̄tutis:vt meli⁹ se iuuet ad expellēdū. ¶ Quidā tñ dixerūt. ꝙ diu olfare oꝫ odores bonos delectabiles: nā q̄uis in nō pgnāte trahat mr̄ix p os ad supiora. In pregnāte tñ ꝛ maxie apud ptū nō trahit sursum ꝓhibēte fetu. ¶ Misaban tñ.9.ꝯtinē. dixit. frequēs olfactio aromatum facit difficilē ptū. Cū ide matrix restringat ad supiora:vñ vtendū est ea ad modū restaurationis v̄tutis:tñ.s.ꝙ fetus occurrat ad facilitatē part⁹. Jōq; nō oꝫ fieri aromatū olfactio nisi apō casū v̄tutis. Jōq; dixit Hal. Si sincopis acciderit odores olfaciat iocūdos:ꝛ varient odores isti ſm varietatē dispōnū:vnde dixit. odoret muscū ꝛ galiā ꝛ xiloal. si frigus fuerit. Sꝫ si calor sandalū cū cāphora ꝛ cū xiloal. fumiget ꝛ sādalo.s.in tpe tpato. ¶ Sꝫ dixit Auic. oꝫ vt suffumigēt vuluā suā cū musco ꝛ arōaticis. Et dixit Aarō fumiget cū aliq̄ pte musci ꝛ ābre.sup. vel alijs:vt fugiat tūc mulier irā furorem tristitiā ꝛ curas. ¶ Sꝫ ꝯfortet. dixit Aarō solatio ꝛ elogo ꝯfortatiuo ꝛ vigilet. Et oꝫ dixit Aui. vt sedeat mulier hora vna ꝛ extēdat pedes suos:deide resupinet super dorsū suū hora vna:postea surgat subito ꝛ ascendat in grādus ꝛ descēdat ꝛ clamet:oꝫ.n.ābulare p loca decliuia ascēdendo ꝛ descēdendo vt fet⁹ descēdat:ꝛ sua grauitate os matricis aperiat. Qꝫ si debilis fuerit nō valens p seipsā ābulare sustentet ꝛ fac eā sedere in aq̄ calida vsq; ad vmbilicū maxime si solita fuerit balneari vtat balneo aq̄ dulcis decoctiōis malue ꝛ altee:deide vt dixit Aui. fac eā sedere:ſed tēpera sessionem ei⁹. ¶ Dixit Jpo.5.affo. mulieri difficulter gñanti.i.prurienti sternutatio supueniēs bonū facilitat.n. partū:q: in sternutatiōe cōprimit venter:ꝛ mouet ēt fortiter vēter in reditu ei⁹ a cōpressiōe post sternutationē:ꝛ talis cōpressio ꝛ mot⁹ iuuāt in expellēdo fetū. Sternutatio etiā excitat v̄tutē expulsiuā:ꝛ iō maxie valet in difficultate partus fcā pp pigritiā ꝛ sopitatē v̄tutis expulsiue:ꝛ p̄cipue si frequēs fiat sternutatio:siue spōtanea fit:siue artificialr inducta:ſ; hoc ꝯstāte v̄tute:nō oꝫ.n.ꝓuocari v̄tute exñte debili:ꝛ silr vomit⁹:tūc aūt maxie ꝓuocari oꝫ qñ mulier accubat supra ventrē suū genib⁹ flexis ꝛ plicatis vmbilico:sic eni egredit fetus faciliter. ¶ Cū aūt magis appropinquat part⁹ ꝛ apitur dixit Aui. os mr̄icis pa:ꝛ incipit augmētari ꝛ apiri:tūc opꝫ vt fumiget q̄tū pōt est.s.cū aromaticis ꝛ ꝓprie cū iā scindit siphac.i.secūdina ꝛ labor et siti.i.parū bibat ꝛ apiat os suū q̄tū pōt est ꝛ intromittat aerē plꝫ attrahēdo ipm narib⁹ q̄to plus pt:hoc.n.exbit fetū ꝛ secūdinā. ¶ Dixit Gord. cū appropinquat magis part⁹ ꝛ rūpitur tela pma ꝛ icipit exire:q̄dā humiditas aquosa tūc attrahat anhelitū cū fortitudie ꝛ ipellat fortiter v̄sus iferiora: q: talis ipulsio est magnū iuuamēti. Et dixit Aui. meli⁹ sup quo sedet apud partū est scānū posito puluinari post ipsā: ꝛ istud fiat post aptionē oris mr̄icis iā dictā ꝛ nō añ. ¶ Dixit.n. Gal.3.de v̄tutib⁹ nālib⁹:ꝛ ponit.9.ꝯtin. dixerūt obstetrices ꝙ pariture nō debēt supra scānū sedere:neq; cōprimi oꝫ qñ parturit:nisi si tactū fuerit os mr̄icis ꝛ inueniatur ꝙ fuerit aptus tendēs in augmēto ꝛ aptione ipsi⁹ paulatī: ꝛ cū pfectā aptionē fecerit iuxta modū ꝯuenientē ꝑmendā est:ꝛ p̄cipiendū est ei ad exprimēdū ꝛ expellēdū secūdū ꝛ in tātū ꝙ fiant iunctiōes pectinis ꝛ dorsi ꝛ mēbrorum part⁹ cum iunctiōib⁹ adipib⁹ ꝛ mucillaginib⁹ apientib⁹ ꝛ mollificātib⁹ mēbra p̄dicta. Et q̄nq; est necium tibi vt clysterizes cū eis vuluā ei⁹:ita vt p̄cipias ꝙ ponat sub anchis ei⁹:ita ꝙ sit resupina sup puluinar ꝛ eleuētur pedes ei⁹ ꝛ apiant coxe q̄tū pōt est:ꝛ effunde in eā lubricātia:ꝛ alia silia cum eiectiōe vltima in cāna:cui⁹ lōgitudo sit lōgitudo mr̄icis.s. colli eius ꝛ plus ꝛ dimitte eā hora vna:ꝛ vsquequo testent mulieres ꝙ os mr̄icis eis apiatur laxē:ꝛ ꝙ huiditates iā incipiūt currere:tūc ergo fac eā sternutare ꝛ sedere sup scānū ꝛ p̄cipue:vt exprimat inferiorē vētris sui:ꝛ p̄cipue vt exp̄mat se:sicut in tenasmone ꝛ cōprime ilia ei⁹ ipsa.n. pariēs. dixit Joānici⁹ vtatur formis diuersis in ptu mouēdo ꝛ cōuertēdo absq; labore vehemēti. Et Aui. dixit. oꝫ vt expiantur sup eā figure iacēdi sup ventrē ꝛ sup faciē extēsis manibus ꝛ resupine ꝛ alie. Et ꝯsidera que illarū facit appropinquare caput īfantū vulue ꝛ alleuiat partū.sup.ꝛ cū illa ꝓsequere. ¶ Et dixit Aui. caueas ne dimittas obstetricē laborare in receptrice.i.in mr̄ice.s. diu aut fortiter:neq; in diuisiōe vulue ei⁹ cū lubricatiuis:q̄si oleat.ſ; sine itermissiōe vtatur eis. ¶ Oꝫ aūt. dixit Sor. eligi obstetrix hñs manus graciles ꝛ digitos lōgos:vt dilatet orificium suū suauiter. ¶ Et dixit Aui. forte idigebis q̄nq; vt apias vuluā ei⁹ cū instrō quo extrahūtur naues:vt apiat os mr̄icis eius. Dixit Gilib. cinctoriū pariētū sit corrigia ceruina:q: hꝫ occultā v̄tutē iuuādi partū. Et dixit. supra lintheamen ponat mulier ꝙ p quatuor cornua trahat ꝛ subleuet:vt poti⁹ videatur sedere q̄ iacere. Et tūc ab oppositis q̄tuor angulis fortiter trahat lintheū ꝛ agitet pariens circūquaq;:q: multū facit in pariēdo etiā fetū mortuū. ¶ Cūq; appet secūdina ꝛ nō scinditur pp grossitiē suā:tūc opꝫ vt scindat vnguibus obstetricis:aut instrō noiato lingua assumpta inter digitos cū facilitate ne iueniat fetū ꝛ ledat eū:donec scindatur ꝛ curat hūiditas ꝛ lubricet fet⁹. ¶ Dixit Sor. post scissionē secūdine itromittat hoc pessariū qō facilē efficit partū sine timore aborsus:ꝛ ē Raynaldi de villa noua. ℞. lisopi radicis lilij loco hui⁹ hꝫ Sor. ireos origani calamēti. añ. ʒ.ij. terbētine. ʒ.j. misceātur ꝛ inoluātur in lana ꝛ supponātur. ¶ Qꝫ si tu administres scissionē secūdine. ꝛ fet⁹ nō est cōplete icuruat⁹ ſm accñtia part⁹ euadēdi.i.egrediēdi ꝛ ꝓlongat spatiū ei⁹ int⁹:ꝛ exiccat vulua.s.cūatis illi⁹ hūidita tib⁹ seq̄re illud effundēdo lubricātia ꝛ cerotaria subtilia:ꝛ mucillagines in vulua ꝛ adipes liq̄factos:ꝛ albumē oui:ꝛ vitellū ipsi⁹ est regimē mirabile. ¶ Dixit Azara. lib.26. de cibis parturientiū ꝛ cūatorum. Cibaria eorū debēt esse pauca in q̄titate ꝛ multi nutrimēti facilis digōnis:vt mēbra recipiāt ea facilr ꝛ ꝯuertāt faciliter ad eorū silitudinē:vt panis ablut⁹ bñ p̄parat⁹ cū zuccaro aqua carnis extracto cū vino bono odorifero:brodiū pullorū coctorū vsquequo ossa separent a carnib⁹ vel colūborū vel turturū.supp. vel fasianorū p̄dicū ꝛ sturnorū. al's starnarū:ꝛ siliū vitella ouorum sorbiliū:ꝛ sugere vel masticare carnes assatas super prunas vinū rubeū odoriferū dulce ꝛ mel. ¶ Dixit Aui. cū pñs est part⁹ ꝛ icipiūt accñtia ei⁹ comedat rē pauce q̄titatū multi nutrimēti:ꝛ bibat desup vinū odoriferū. Dixit Azara. cibariū dure patiētū. ℞. fenugrecū ꝛ abluat ꝛ coquet ꝛ bibatur de aq̄ ei⁹:q: regescere facit dolorē ꝛ festinat partū. Jtē brodia pinguia multis vicib⁹ in die supta. Jtē brodiū cum sāguine gallorū.i. caponū. al's gallinarū cū oleo amig. ꝛ pinee mūde cū penidijs ꝛ ꝯfectionib⁹ de zuccaro. dixit Aui. si virt⁹ fuerit debilis da ei in potu aquā carnis ꝛ ciba eā cibis bonis pauce q̄titatū:sicut sunt oua sorbilia ꝛ silia:sicut testiculi gallorū ꝛ resūptiue ꝯfectiōes. ¶ Et educant feces cū facilitate ꝛ suppositorijs leuib⁹ si spōte nō exierint.

Medicinarum āt ꝯferentiū ad facilitādū ptū alie opant a q̄litate:ꝛ alie operantur a ꝓprietate:ꝛ harum alie iteri⁹ applicātur. alie exteri⁹.

¶ Et de sumēdis interiꝰ.dixit Ras.9.ꝯtin.dico cinamomū mixtū cū myrrha in potu sumptū:aut suppoᵐ emittit fetuʒ ⁊ ꝑgnātes cū eo subueniūt sibimetipsis:qm̄ nulla ē melior medicina ⁊ mitigat̃ eaꝝ nausea cū cinamomo. Et dixit.℞.cordumeni ⁊ myrrhe.aā.ʒ.vi.cina.ʒ.viij. fructꝰ sauine.ʒ.x. dos.ʒ.iij.quolʒ die:qm̄ nō excitādo nauseā facilē reddit ꝑtuʒ valde mūdificat mr̄icē ⁊ emittet scd̄inaʒ.¶ De cordumeni.dixit Gal.in lib. venenoꝝ:⁊ scribit̃ 9ᵒ ꝯti.dec̃ in potu de cordumeni ꝑgnāti in q̄ʒtitate duoꝝ dauich cū aq̄ calida:⁊ emittet fetū statim:sʒ ꝑducit ad pruritū ⁊ calitatē. Et dixit Ras.dico vidi ꝙ nil emittit fetuʒ velociꝰ q̄ʒ h̄ medicamen.℞.asse fetide.ʒ.ß.folioꝝ rutbe sicce.ʒ.ij.myrrhe.ʒ.i.⁊ fint dos.ʒ.i.cū.℥.i.aq̄ fructꝰ sauie:qm̄ nō durabit qn emittat fetū.¶ Et dixit.pill'as q̄s feci ad facilitādū partū ⁊ mitigāduʒ dolorē mirabil'r.℞.cinamo.ʒ.x. camomille.s.floris eiꝰ.ʒ.vi.cassiel'.optime.ʒ.vij.fructꝰ sauine.ʒ.x. myrrhe ʒ.v.aristol'.ro.ʒ.v.sigie.i.storacis rubee dsui.aā.ʒ.ij.musci dauich.i.ꝯficiant̃ ⁊ dādum est de eis aur̃.iij.in tribꝰ horis q̄lʒ vice.s.aur.vtputa cū vini veteris.℥.i.⁊ dʒ hoc fieri post vnctionē ⁊ lenificationē. Et ad ꝑtū difficilē ⁊ fetuʒ mortuū si bibat mulier de lacte catulaꝝ:⁊ ip̄m cum modico vino ⁊ modico melle eq̄liter sūpserit alleuiabit̃ partꝰ.¶ Et dixit.dico quedā mulier erat parturiēs ꝑ dies ⁊ sumēdo in potu croci.ʒ.ij.pepit ipsa hora ⁊ h̄ est inētū ⁊ exꝑtuʒ est.veꝝ crocus cū corticibꝰ cassie ⁊ cinamo.aā.℈.ij.cū vino ⁊ modico oleo postq̄ʒ fuerint triti:⁊ dent̃ in potu paulatiʒ cū vino ⁊ aq̄. Et Hal.dixit.da ei in potu aquā in q̄ adiātū coxeris dissoluto in ea melle ⁊ modico oleo alkckēgi.¶ Et Aui.dixit.medicamē bonū ⁊ vltimū sumat̃ capillus veñ.⁊ triturertur ⁊ dissoluat̃ tritꝰ cū sirupo ros.cuʒ aliquātulo olei:⁊ sumant̃ in potu.dixit Hal.da ei de dcō medicamie.ʒ.i.vsq̄ ad exagiū cuʒ vino.dixit Auic.oēs medicīe q̄ exbunt v̄mes ⁊ ascarides extrahūt fetū.Et cū in potu sumit mulier de corticibꝰ cassiefi.vel cassiel'.aur.iiij.parit statiʒ.Et dn̄t qdā ꝙ vtraq̄ cassia valet.veꝝ apud eos cortex cassiefi.est fortior ⁊ melior.Alij tñ dn̄t oppᵐ.Antiq tñ ꝑ cassia cassiāligneā intellexerūt.¶ Medicamē vsuale.℞.corticis cassief.℥.iij.⁊ bulliāt in vino albo subtili vsq̄ ad ꝯsūptionez medietatis ⁊ colet̃ ⁊ detur ei in potu ciatꝰ vnus mixtꝰ cū brodio cicerū ru.posito in eo.℈.i.cinamo.⁊ valet ēt in eductione scd̄ine.

¶ Dixit.A.sumere in potu cinamomū est bonū valde:ipʒ eni accītia partꝰ alleuiat.⁊ sumere ī potu assaʒ ⁊ castor.est bonuʒ ⁊ vltimū.Et dixit pill'e bone.℞.sauine.ʒ.ij.asse ⁊ armoniaci.aā.ʒ.ß.⁊ fit dos.ʒ.i.Alie fiūt ex myrrha bdellio ⁊ saulna.Et de Alleuiātibꝰ ꝑtū ⁊ dolorē eiꝰ est decoc.folioꝝ altee romane sūpta cū melle ⁊ aq̄ fenugreci tyriaca dyatesseron sūpta cuʒ aq̄ artemisie:⁊ ipsa ēt artemisia bibita:⁊ absinthij.⁊ fumiterre bibita emittit fetū velociter.Dixit Siliber.si diues est exeunte balneo offerat̃.ʒ.ß.balsami cū vino tepido.Dn̄t alij:aut cū aq̄ fm̄ dispōnē:qm̄ parere facit absq̄ mora.Sed dn̄t qdā.ꝙ mulier postea nō ꝯcipit:⁊ borax distēperata cū vino statim ꝓdest bibita.¶ Et qdā mulieri difficulter pariēti da bibere lac alteriꝰ mulieris ⁊ statiʒ pariet.¶ De medicinis āt supponēdis.dixit Auic.misceatur succꝰ rutbe cuʒ succo collogn.recētis:⁊ si nō hr̄ cuʒ decoc.pulpe ipsiꝰ:⁊ fiat illinitio cuʒ eis sup pectinē vsq̄ ad vmbilicū:⁊ itingat̃ ī eis lana ⁊ supponat̃.¶ Dixit Theodosiꝰ.si supposueris aristologiā cuʒ lana pariet stati.Dixit Aui.aut aristo.aut bucchormariē.¶ Dixit Ras.9.ꝯtin.vt vidi rutha siluestris si supponat̃ emittet fetuʒ ipsa hora:⁊ ex eis est nastale factū ex seie cheyri citrini.Dixit Ser.suppositoriuʒ exbens fetuʒ velociter ⁊ viuum ⁊ mortuū.℞.myrrhe ell'i nigri oppoponaci:⁊ fellis tauri an.Auic.aūt nō posuit myrrhā sed dixit.ꝙ si ex ell'o oppoponaco ⁊ felle taurino.Dyascorides dauc.ꝰs.radix eiꝰ si supponat̃ emittit fetum ⁊ sal modicū suppositū emittit ipʒ ⁊ isopꝰ hūida supposita faciliter facit ꝑtū.¶ Et dicit valet fumigatio scā cū nālibus cuʒ cinamo.aut xiloal.aut cuʒ aliq̄ ꝑte musci aut ābre.Arthemisia cocta i aq̄ empl'ata cal'a sup vmbilicū ⁊ crura mulieris stati fetuʒ ⁊ scd̄inaʒ extrahit:sʒ nō mu:et̃ diu:q: mr̄icem trahet extra.Quidā dn̄t ꝙ dʒ ꝑus teri.¶ Dixit qdam ꝙ agrimonia cuʒ aceto tōs'a ⁊ pectini supposita parere facit stati. Et dixit aliꝰ.ꝙ ipsa ligata coxe ꝓpe vuluā ꝓuocat fetuʒ,Gor.aūt dixit.ꝙ pōt si ipsa colligat̃ cum orone dn̄ica ⁊ ligetur ī coxa mulieris laborātis i ꝑtuita ꝙ radix sit v̄sus supiora stati expelletur fetꝰ.Sʒ hn̄da est cautela ꝙ stati remoueat̃ post ꝑtū.al's matrix descēderet ad iferiora.Si croci.℥.i.subpistetur ⁊ allige̅t parere facit.Emplin de farina lolij ꝯfecta cum aq̄ rutbe dorso ⁊ vmbilico applicet̃.Folia matrissilue supposita stati deponūt fetū:sʒ stati amoueātur ne forsitā extrahāt mr̄icē.¶ Dixit Ser.radix ciclaminis ligata sup coxā mulieris partuʒ accelerat ⁊ ligata sup femur eiꝰ facit cito parere.Siliber.autē dixit.ꝙ strata sup muliere facit cito parere:sʒ stati soluat̃.Et radix dragōtee ligata iguinibꝰ ꝑturiētis stati facit parere.Et radix vna ritimalli renibus alligata.dixit Dyas.stati facit parere:sʒ cito remoueat̃ ne matrix aut itestina sequātur.Et polipodiū ligatuʒ ad coxā mulieris vel plantā pedis extrahit cito fetū. Et satureia pistata ⁊ sup vmbilicū posita partū alleuiat.Et cum vino bibita fetuʒ mortuū excludit.¶ De medicinis iuuātibus cū ꝓꝓꝛietate.dixit Hal.si hirūdinis nidū acceperis ⁊ in aq̄ cal'a fricaueris:⁊ colature eiꝰ.℥.iiij.mulieri ꝓpinaueris partꝰ fit facilis.Et fert̃ ꝙ si mulieri muli vngula subuaporetur facile parit.dixit Aui.dr̄ opʒ vt parturiēs teneat i manu sua sinistra magnetē.Et qdaʒ dn̄t ꝙ allige̅t coxe.Et dixit Aui.aut liniat̃ cuʒ cinere vngule asini:qm̄ est vltimum aut suffumige̅t cū ea ⁊ sil'r cuʒ vngula eq.Et suffumigatio cuʒ oculo piscis saliti ⁊ corallus.s.ru.suspēsus.s.ad coxam dextrā ꝯfert.Et dr̄.ꝙ si suspēdatur sup coxā eiꝰ storax affricana si aduenit ei dolor:⁊ ꝙ si teratur crocꝰ ⁊ ꝯficiat̃:⁊ fiat ex eo nux ⁊ suspendatur sup eā expellit scd̄inā ⁊ fumigatio cuʒ spolio serpētis.sʒ fortasse iterficit fetū.dixit Georgiꝰ.si suspēdatur sup coxā mlieris de spuma maris magna pariet ipsa hora.dixit Silib.ꝙ pēna vulturis subiecta pedibꝰ ꝑturiētis facit parere.Et alij dn̄t hoc ideʒ de pēna aqle:sʒ ilico dʒ tolli.dixit Silib.malua subtracta hʒ occultā nām iuuādi ꝑtuʒ.Dn̄t.teneat pariēs in manu auriculā asini ⁊ pēnaʒ hirūdinis ilico pariet sine dolore.Et dicunt ꝙ terunt̃ hirūdines cuʒ oleo:⁊ inūgitur vēter ⁊ vmbilicꝰ:⁊ faciet parere cito. Et de vtilibꝰ est.dixit Alb.tolle cor galline ⁊ liga sup coxā d̄xtrā mlieris cū fassia.gallina adhuc palpitāte ⁊ optime pariet.Dixerūt.ꝓhibe ne ī domo vbi ē ꝑturiēs sint pira neq̄ recētia:neq̄ sicca:qm̄ d̄ ꝓꝓꝛietate ꝓhibēt vuluā apiri.

Regimen aūt ꝑticularē diuersificat̃ diuersitate causaꝝ:⁊ dixit Haly.si pariēdi difficultas cā puitatꝭ mr̄icis est:aut cā d̄bilitatis v̄tutꝭ eiꝰ expellētis.iperāduʒ est mulieri ꝙ exꝑssionibꝰ effusioni.s.lubricātiā in vulua opaʒ det ⁊ liniatur dorsuʒ eiꝰ et vētris iferiora cum oleo sisami et oliue tepido.Et in aq̄ sedeat in q̄ elleboꝝ et semen lini et camomilla ⁊ mellilotū coxeris tepida et sternutationē iduces.¶ Si v̄o fuerit ex adipis imoderata copia:dixit Hal.mulierē supra vētrē iacere facias eiq̄ ꝑcipe ponere coxas et genua sub vētre:et tūc vulua et eiꝰ ꝯfinia et vmbilicꝰ et ilia et dorsuʒ vngātur ceroto:et obstetrici ipera digitos oleo ifusos et cera liq̄facta cū butyro iducere mr̄icis ori.et paulatiʒ apire oleo iteriora iungēdo. Et dixit Musuā.9.cōtinē.si ꝑꝑ pinguedinē fuerit opꝰ est vt sedeat sup genua eiꝰ iclināndo caput inq̄ʒtuʒ vēter ꝑmit mr̄icis loco:vñ egrediat̃ fetꝰ.¶ Dixit Auic.Si mulier fuerit pinguis iaceat supra ventrē suū ⁊ ponat caput suū sup terrā:⁊ itromittat genua sua sub vētre suo vt amplie̅t os mr̄icis cū vulua eiꝰ:deinde inūgat vuluā suā cuʒ lenificātibꝰ ꝑdictis:⁊ opʒ vt dilate̅t ⁊ apiatur cū digitis:cuʒ ḡ facit id et coartat̃ vēter eiꝰ parit velociter ꝑtu q̄drupeduʒ.dixit Musuā.qm̄ muliere ꝯstituta

in forma

in forma p̄dicta nō occupabiť pinguedo sup m̄ricē. Et sil'r
dixit ipse oz fieri si fuerit apā seu durities infestās m̄ricem.
¶ Dixit Hal. sternutare facit dyptanū datū cū vino vel aq̄
decoc. adiātū: z ɔfert sufumigatio cū vngula muli. z sil'r cō/
ferunt ista in pultate m̄ricis. ¶ Si āt dixit Hal. sit q2 virgo
est. i. velata mulier eiꝰ v̄ginitatē. i. velamen disrūpat z vires
illi z audacia v̄bis dētur: z ad effusionē z ad exp̄ssionē ope
rā dare ipera. ¶ Et si ex siccitate nimia vulue fuerit: tūc ige
niandū est ad būectādū anī ptuz z in ptu. ¶ Dixit Raf. 9°
ɔti. q̄ sumere quolz die p mensē de mucillagie seis citonio
rū. ʒ. v. cuz oleo de maluis z citrullis. sup. z his siāb ꝰ cum
gallicellis. i. pullis pinguibꝰ factis spidebeg. Dixit Pau.
epithimāda est vt īfundēda ex oleo tepido cū deco. fenugre
ci z seis linī: aut de albumine ouoꝝ cū mirabile fit. ¶ Et si
fuerit ex corporis dēsitate. dixit Gal. 5° affo. expedit vti vn/
ctiōe z aq̄ cal'a z p̄cedentē curā ante ptū in hoc hīe diebus
pluribꝰ z lenificeť totū corpꝰ: ita q̄ aer circūstās declinās
sit ad caliditatē: z corpꝰ sp sit būectatuz sudore. Vtať balneo
sedeat in pila: z mulier vngēda z fricāda est moderate p mi
rach. z flācos z dorsuz z pecten pluries: z vtať ad nutrimē
tuz oībꝰ lenificatiuis z vino: q̄m hoc regimē corrigit duri
tiē corpis. sup. z m̄ricis z mollefacit ip̄z. ¶ Dixit Musuā.
si fit ex multitudie stercoris in intestinis: aut vrine in vesica
emittēdū est stercꝰ p̄mo velociter cum clysteri ex aq̄ melle z
baurach: z ꝓuocāda est vrina z detinēda in aq̄ cal'a. ¶ Et si
īpregnata gracilis fuerit ɔforteť ad exp̄mēdū viriliter: z ad
īfestādū mirach. s. cū exp̄ssiōe z corroborāda est v̄tꝰ eiꝰ cū
cibarijs potibꝰ z odoribꝰ bonis z vngi oz os m̄ricis z vul
ua. ¶ Et si fuerit in vulua dolor z scissura. i. ragadie vel vl
cera calefaciēdū est z effundēdū in eā oleuz abundāter: z si
patitur emorroidas in ano vīī doleat penes ptuz epithima
fiat penes hoc. s. mitigatiuū doloris: z sedeat in aq̄ cal'a. Et
si ex aeris friditate fuerit. dixit Haly. in cal'is sedeat locis z
balneis z galliā muscatā in vuluā inijciat cū aq̄ z oleo cale
factis: z vngēdū est sup pectine mirach z dorso cū oleo lau
rino. Et si ex aeris caliditate fuerit. dixit Haly. in locis sedeat
fridis z flabellatī z cāphore modicū cuz iulep. bibat. ¶ Et
dixit Miluā. si ex debilitate z lassitudine sedeat in camera
euētata z olfaciat aromata dū fuerit ei illud z nutriať cū vi
tello oui z vino pluries sic modice in vice. ¶ Et dixit Mi
suā. Si ex magnitudie fetꝰ fuerit obstetrix oz iponere ma/
nū ad attrahēdū paulatī: qō sibi fuerit in posse cū lētia pan
ni lenis extrahať: qō nisi egrediať icidēduz est in mēbro q̄/
liber iuxta qō in posse fuerit: quousq3 fiat facilis exitꝰ eiꝰ.
¶ Et Aui. dixit. si ptus difficilis fiat pp magnitudinē: opz
vt iueniat obstetrix possibilitatē huiꝰ fetꝰ in extractiōe eius
paulatī. Sz si valet illud in eo bīī est: z si nō liget cū margi/
ne pāni: q2 ista ps pāni fortior est scā. s. ex lētia ɔgrua ad li/
gādū: z ex̄hat eā subtiliter valde cū qbusdā attractiōibꝰ q̄
si illō nō ɔfert administrenť forcipes. s. nō icidētes dicte car
nes: z vt sūt tenacule: z extrahať cū eis. Si v̄o nō ɔfert illud
extrahať cū icisiōe vt facile fit: z regať regie fetꝰ mortui.

Sigꝰ ptus nālis: z in/nālis: z qd quolz fie/ri debeat.

¶ Dixit Albucaf. ca° de regie obstetricū sup embrionibꝰ q
egrediunť nō s3 figurā nālez necesse est obstetricī: vt cogno
scat in p̄mis figurā ptꝰ nālis. Et signa eiꝰ sunt: q̄m tu vides
mulierē cōprimi iuxta iferiora: z desiderare odorare acrē: z
alleuiať sup eā q̄ sup ip̄m est de ptu: z festinat exitꝰ embrio
nis: tūc scias q̄ iste partꝰ est s̄m figurā nālē: z est exitꝰ sinus
sup caput eiꝰ: z scdīna cū eo suspēdēs vel suspēsa cū vmbi/
lico. Cū ḡ vides hec signa: tūc opz vt cōprimať vēter eiꝰ: z
descēdat embrio velociter. nā qn̄ descēdit sup caput suū de/
scēdit scdīna cū eo: z mūdať illis supfluitatibꝰ mūdificatiō
ne bona. ¶ Cū aūt est p̄ter hoc ptus est inālis z illaudabi/
lis. q̄m qn̄ egrediť fetꝰ sup pedes suos: z egrediť corpꝰ an̄
caput suū. Aut egrediť caput eiꝰ sil' z manꝰ eius: aut egredi
tur vēter eiꝰ z fortasse ɔuersus supra dorsum suū. sup. aut
latꝰ suuz sūt ex figuris ptꝰ inālis z illaudabilis. Necesse est
ergo obstetrici: vt sit subtilis z prudens in istis rebꝰ oībꝰ z
caueat sibi ab errore z deceptiōe. ¶ Et ego suz considerās
oēm figurā in eis: z q̄l'r est igeniū in ea: vt signētur p illud z
stetur sup illō qn̄ egrediť fetꝰ supra caput suū egressiōe nā/
li: z vehemēs fit illud sup mulierē: z difficilis fit illi ptꝰ. Et
vides v̄tutē eiꝰ iā debilitatā: tūc fac eaz sedere: z mulieres
teneāt eā z vaporēt vuluā eiꝰ cū fenugreco d̄cocto cū oleis
hūidis: deide itromittat obstetrix digitos suos in vuluaz z
scindat cū aliquo instr̄o scdīnā: aut secet eaz vngue suo do/
nec currat illud qō i ea ē de hūiditate. deide p̄mat vētrē eiꝰ
dōec descēdat fetꝰ. Si āt nō descēderit: tūc oz vt clysterizeť
mulier. i. pessarizeť cū mucillagie fenug. z oleo sisamio: dei
de p̄cipiat ei post clystere: vt cōprimat z fac eā sternutare cū
ɔdisi: z tene os eiꝰ z nares ipsiꝰ vna hora: fetꝰ. n. egrediť sta
tim. ¶ Qō si egrediātur due manꝰ in p̄mis: tūc oz vt redu/
cat eas cū facilitate paulatī interiꝰ. Si aūt nō obedit itroi/
tui. tunc pone mulierē supra sedē z eleua pedes eiꝰ sursum: z
deide ɔcute pedes sup terrā: z mulier teneat q̄ n̄ cadat apō
ɔcussionē. Si āt n̄ igrediātur manꝰ z moritur fetꝰ icide eas
z extrahe ip̄m cū eq̄litate: q̄m egreditur. ¶ Et qn̄ egrediť
fetꝰ sup pedes suos: tūc opz vt ipellat eos sursuz: z ɔuertat
fetuz paulatiz: deide equet ip̄m: deide accipiat pedē eius z
extēdat ip̄m paulatī. Cū ḡ egrediunť vsq3 ad coxas: tūc p̄ci
pe ei vt cōprimať z fac eam sternutare: egredieť. n. si deꝰ vo
luerit: z si nō egredietur: tūc reduc euz paulatim donec po/
nas euz s̄m figurā nālez: nā ipse egredietur tūc egressu faci
li. Aui. quoq3 dixit: opz vt subtiliatio. i. igeniatio fiat subti
liter: vt ɔuertātur pedes z reducātur ad subtiliationez: ita vt
eq̄tur sedes z eleuētur crura eiꝰ donec descēdat caput ipsiꝰ.
Qz si nihil de hoc est pos'e ligeť geminꝰ. i. ābo pedes cū isti
ta linea: z extrahať subtiliter trahēdo. Et dixit Albuca. q̄
si ꝓhibeatur. i. ab exitu cuz eo toto qō narrauimꝰ: tunc ac/
cipe ex mucillagine z oleo sisamino: z gumi solito: z p̄cute
totuz in mortario p̄cussione bona: deide line cuz eo vuluaz
z iferiꝰ ventrē. Deide fac eā sedere in aq̄ tepida donec ɔseq̄
tur hypocūdria. Cū ḡ videris q̄ lenificata sūt iferiora eius:
tūc fac ei fieť de myrrha z suppone ip̄m ei: qn̄ ergo tenuerit
fieť hora vna: tūc fac eā sedere: z tūc fac eā sternutare z stri/
ge os z nasuz: z p̄me ventrē in iferiori pte eiꝰ cōpressiōe fa/
cili: q̄m egreditur statiz. ¶ Et qn̄ egreditur sup sua genua
z manꝰ suas: paulatiz deide resupineť mulier sup collū suū
z pendeāt pedes eiꝰ ad iferiora: ipsa sit iacēs sup lectū z cō/
plicet manꝰ suas. Deide p̄me supra vētrez suū paulatiz: dei/
de extrahe qō est sub pedibꝰ eiꝰ z puluinaribꝰ: donec ipsa
sit p̄parata in iferiori pte: q̄ si nō egrediť: tūc accipe pedes
eius z moue eos motu vehemēti: deide p̄me qō est sub hy
pocūdria paulatiz: donec ascēdat fetꝰ ad supiora: deide itro
mittat manꝰ suas: z equet fetū paulatiz: z p̄cipe ei vt cōpri/
mať donec egrediať. Et qn̄ egrediť sup latꝰ suū: si cum vna
manu pendēte: vt dixit Albuc. opz vt equeť cū eleuatiōe ad
supiora: deide cū scissiōe z lenificatiōe cū facilitate. Et Al/
buc. dixit. igenietur in reductiōe man° ei°: si āt nō pōt redu/
cere eā: tūc eleua mulierē z fac eā ambulare: z si ābulare nō
pōt fac eā iacere sup lectū: z ɔcute crura eius ɔcussiōe vehe
mēti: deide admistra linimētum supradictū ex mucillagini
bꝰ. i. q̄ si accipit oēs ptes: tūc fac eā sedere sup sedē: deinde
stude in reductiōe manꝰ z equa fetū s̄m figurā nālez: z fac
sternutare eā: z p̄cipe ei vt cōprimat se dōec egrediať. ¶ Qz
si egrediatur sup collū suum expāsis manibꝰ z facie ɔuersa
dorsum m̄ricis: opz vt teneat obstetrix manuz fetꝰ z reuol/
uat eā paulatim z equet cū facilitate. Cuz āt eq̄tur. tūc po/
ne sup vuluā eiꝰ ex oleo z mucillaginibꝰ: deide p̄cipe ei vt
moueatur paulatiz. Cū ergo feceris illud tunc fac eā sedere
sup sedez: z p̄cipe ei vt iclineť ad latus dextrū. deinde cōpri
mat se z fac eā sternutare. ¶ Et qnq3 exit fetꝰ p̄paratꝰ cuz
secūdina: qn̄ ergo descēdit ad orificiū m̄ricis cū scdīna sup
latus: tunc scinde secundinā vngue suo: donec euacueť hu/

midītates. Si ergo suspēdit̃ sup faciē fet⁹ ꝛ collū ei⁹: tunc
incide eā ex vmbilico: vt nō retineat̃ ꝛ moriat̃: deīde ipelle
fetū ad iteriora: donec ponas eas ſm ꝙ opꝫ ꝛ ꝑcipe mulie/
ri vt cōprimat se aliquotiēs: qm̄ egreditur exitu leui. ℭ De
exitu aūt geminoꝝ vel pliū fetuum. dixit Albuc. scias ꝙ
gemini nascunt̃ multotiēs: q̄nq; nascunt̃ tres vel quatuor.
Uerūtn̄ hoc extraneū est raro ɔtigit: q̄nq; vero est tres īter
nām: ꝛ non penit⁹ viuūt: ꝛ ɔtinet eos q̄zuis multiplicent̃ se
cūdina vna ꝛ sepant̃ per siphac distinguēs īter eos ligamē
tuꝫ in vmbilico cuiuscūq; eoruꝫ. Et q̄nq; egrediunt̃ sicut
egredit̃ fetus vn⁹ exitu illaudabili. Et si difficultates fiāt qui/
dam eoꝝ apud partū ꝛ pueniāt ad illud qđ dixim⁹ ex figu/
ris īnālibus: tūc cura eos ſꝫ ꝙ narrauim⁹. Et sic obstetrix
subtilis ingenij: ꝛ faciat cū facilitate ꝛ tarditate ꝛ ingeniet̃
sup oēm figurā cū eo qđ ꝑparat̃ ei de igenio ducēte ad salu
tē. ℭ Et dixit Albuc. q̄nq; formant̃ in mr̄ice vn⁹ aut duo
3.4.5.6.7.7. ꝛ plēs decē. Etiā verificatū est mihi ꝙ mulier
ab oriente emisit septē: ꝛ alia q̄ndecim oēs formatos: qđ fa/
ctū est mēsuratiōe gloriosi sapiētis. Et hoc totū oꝫ vt sit in
scia obstetricū: fortasse. n. puenit ad eā silē illi⁹: opponat ḡ
si ei cuꝫ eo qđ opꝫ ℭ Dn̄t. si pterijt mensis expectās ad pa/
riēdū ꝛ nō parit ſꝫ tardet̃ part⁹: tūc dissolue myrrhā in aq̄
mellis doſ. aur. i. ꝛ exhibe in potu ꝛ da ad bibēdū cū deco
ctiōe fenugreci ꝛ dactiloꝝ. Et hoc eliūm. ℞. cinamomi sto/
racis calamite sauine castorei myrrhe. an̄. ʒ. ij. zuc. ʒ. x. ɔfice
cū melle doſ. ʒ. iij. cū aqua arthemisie vel capil. veneris.

ℭ De extractiōe fetus mortui. Cap. xij.

Dixit Auic. scias ꝙ q̄n part⁹ difficilis fit q̄/
tuor diebus: tūc morit̃ fet⁹: quare oc/
cupat⁹ sis in vita mr̄is: ꝛ nō in vita fet⁹: quare
stude in extractiōe illi⁹. ℭ Ad cognoscēdū aūt
fetū mortuū: dixit Raſ. 9. ɔtinē. ꝑcipe mulieri
vt iaceat supra aliqđ latus: qm̄ si fet⁹ erit mor/
tuus cadet inferi⁹ ad moduꝫ lapidis. Et mirach erit penes
vmbilicū frigidum: vbi q̄n erat viu⁹ erat calidū. dixit Auicē.
mortē fet⁹ significat motio rei delate in ɔrauitate. s. mr̄icis
grauātis: sicut lapis que res grauis mouet̃ de latere in lat⁹
ꝛ ꝑcipit̃ a matre: ꝛ q̄nq; ab obstetrice motu ei⁹ ꝛ ꝓprie cuꝫ
iacet sup latus suū: ꝛ reuoluit̃ subito sup lat⁹ aliud: inseq/
tur. n. fet⁹ motuꝫ mulieris cū nō sit ampli⁹ alligat⁹ mr̄ici: ſꝫ
est sicut moles grauis: q: nō sunt ampli⁹ in eo spūs leuigan/
tes ipm. ℭ 2m̄ signū dixit Aui. ifrigidat̃ sumē cuꝫ an̄ illud
esset calm. ℭ 3m̄ signū. dixit Auic. ꝛ detumescit mām̄illa:
imo mām̄ille: ſꝫ de hoc signo dicet̃ iferi⁹ de signis abortus.
ℭ 4m̄ signū. q̄nq; currit ex mr̄ice huīditates fetide virulē
te. ℭ 5m̄ signū. demergit̃ oculus ꝑgnātis ad ꝓfundū: ꝛ cō/
cauatur: ꝛ fit oculi albedo fusca: ꝛ q̄nq; fit rigida auris ei⁹
ꝛ extremitas nasi cū rubedie labij. Dixit Hor. s. vergēte ad
liuorē mortificatū: ꝛ dispō ei⁹ fit silis dispōni hydropis hy
posarce. s. q̄ꝫtuꝫ ad extrema iferiora q̄ tumescūt vel hydro/
pisis asclites vel tympanites: q: vēter ei⁹ iflat̃: vt dixit Hor
dis. ℭ Dixit Siliber. circa vmbilicū sentit̃ dolor maxim⁹.
s. Et dixit. dissoluit̃ facies ꝛ totū ei⁹ corpus. Et dixit. ɔtra/
hitur appetit⁹ ꝛ adest instātia vigiliaꝝ. Et accidit continue
strāguria cū dolore in pectine: ꝛ sicut tenasmō pp cōpressio/
nē factā a fetu illic. ℭ Et dicūt. qdā. cognoscit̃ fet⁹ mortu⁹
ex lōga retentiōe man⁹ calide supra vētreꝫ vel appōne aque
tepide declinātis ad aliq̄lem caliditatē: qm̄ si sic nō sentitur
mot⁹ eius nec a matre: nec a tāgēte signū est ꝙ est mortu⁹.
Pōderat. n. h̄ signū multū. ℭ Ampli⁹ supra posita sūt alia
signa fet⁹ mortui q̄ addūtur ad hūc locuꝫ. dixit Aui. certifi
cat illud si iaꝫ si acciderint ꝑgnāti egritudies acute nocētes
sua caliditate vehemēter. ℭ Dixit. n. Ipo. in affo. mulierē in
vtero habēteꝫ capi ab aliq̄ egritudinū mortale est ꝛc. Dixit
Aui. q: si ex eis ꝓhibet̃ nutrim̄ moritur fet⁹: ꝛ si nō ꝓhibe/
tur vehemētior fit egritudo: ꝛ ēt fiunt egritudies praue. di/
xit Hor. ꝛ prauoꝝ accñtiū: ꝛ q̄nq; fit. dixit Auic. qn mori/
tur fet⁹ an̄ illud: ꝛ est de idicātib⁹ illud. ℭ Et regimē fetus
mortui: dixit Aui. ac ēt part⁹ male figure cū qua nō sperat̃
vita fetus adimplet̃ dupr̄. s. potiōe ꝛ cirurgia. Administrē
tur tn̄ ꝑus medicie extrahētes fetū mortuū: ꝛ de his q̄ hoc
faciunt cū ꝓprietate. dixit Aui. est vngula asini sicut qdam
extimauerūt ꝙ si cum ea suffumiget̃ mulier extrahit fetuꝫ
mortuū ꝛ fum⁹ eius cū sit fumigiū p traiectoriū extrahit ip
suꝫ velociter. Et silr̄ fumigatio piscis saliti. i. cū oculo ei⁹.
ℭ Medicamē forte in faciēdo aborsum ꝛ extrahēdo fetū.
℞. asse. ʒ. 5. ruthe sicce. ʒ. iij. myrrhe. ʒ. ij. ꝛ est doſ. ʒ. i. cū aq̄
sauine ꝛ sumit̃ doſ. i. mane ꝛ doſ. i. vespe: ꝛ tyriaca dyatele
rō est fortis. ℭ Dixit Raſ. in diuisiōib⁹. Cōfectio trocisco
rū de gūmis q̄n difficilis fit part⁹ ꝛ morit̃ fet⁹ extrahit ipꝫ
stati. ℞. oppoponaci galbani ſapini. an̄. ptē. i. asse ptes. 5. ꝛ
detur ex eis in potu cū aq̄ decoc. fenugreci ꝛ dactiloꝝ ꝛ aq̄
ruthe: ꝛ fumiget̃ ēt vna vice cū eis post aliā. ℭ Dixit Aui.
de medicinis lubrificare faciētib⁹ fetū mortuū est: vt suma
tur aq̄ ruthe. ℥. iiij. ꝛ tātūdeꝫ aq̄ fenugreci decocti cuꝫ ficu/
bus: s. siccis decoctiōe multa ꝛ origani. ʒ. iij. ꝛ sumatur i po
tu: qm̄ lubricat fetuꝫ mortuū. Et q̄nq; datur in potu aq̄ fri
gide lib. i. ꝛ pulverizetur d̄sup altee. ℥. i. ꝛ euomitur. i. ꝓuo
catur vomit⁹ ꝛ fit sternutatio. ℭ Dixit Aarō. fumigiū ex/
trahēs fetū mortuū. ℞. myrrhe galbani sulfuris oppopo/
naci. an̄. ꝛ distēpera cū felle vaccino: ꝛ fac pastillos ꝛ subfu
migāda est bis vel ter q̄lꝫ vice cū vno pastillo. ℭ Pessariū
Pauli forte. ℞. eleoꝝ nigrū ꝛ stafisagriā: ꝛ arist. rotun. ꝛ bu
chormariē: ꝛ grana mezereon ꝛ pulpā collogn. ꝛ armonia
cuꝫ. an̄. terātur oīa ꝑter armoniacū qđ dissoluatur in aqua
ꝛ aggregētur cū eo reliq̄: ꝛ q̄nq; ponitur cū eis fellis tauri
exiccati ps. i. ℭ Dixit Siliber. balsamū sumptū fetuꝫ mor/
tuū ꝛ scd̄inā expellit: ſꝫ mlierē sterilē reddit. Et succ⁹ ruthe
ꝛ arthemisie fetū mortuū expellit bibit⁹ ꝛ iunct⁹ ꝛ herbene
succ⁹ valet bibit⁹: ꝛ succ⁹ porroꝝ silr̄: ꝛ succ⁹ dyptami ꝛ sa
turegia potata fetum mortuū eijcit ꝛ arthemisia ligetur ad
coxā sinistrā. Et radix sparagi ligata ad coxam iuxta vuluā
statim fetū emittet. Sꝫ statiꝫ deponatur ne nimis affluat sā
guis. Et silr̄ radicē hyreos sub camisia portet mulier: ꝛ sta/
tiꝫ pariet. Et silr̄ lac caninū cū melle bibatur. Et dicitur ꝙ
lac mulieris cū oleo potui datū fetū mortuū educit. ℭ Et
si nō ɔferrent in extractiōe fetus mortui medicine: velociter
extrahēdus est anteq̄ꝫ ifletur ꝛ apetur. Tunc ḡ dixit Auic.
suspēdatur cū vncinis ꝛ icidatur frustatiꝫ. Dixit tn̄ Ipo. vt
9° ponitur ɔtinē. Si volueris opari extractionē fetus mor/
tui. s. cuꝫ cyrurgia cooperiēda est facies mr̄is ne videat qđ
factur⁹ sis in ea. vnū tn̄ dixit Auic. extractio fetus mortui
ꝛ icisio ei⁹ cū ferro ɔsiderari oꝫ: an sit salubris matri an nō:
ꝛ si fuerit ex illis que salubres sunt. i. q̄ sunt apte saluari si/
mus audaces in curatiōe ei⁹: ꝛ si nō abijciatur illud ꝛ non
fiat: ꝛ docēs cognoscere nō saluādaꝫ ait: mulieri cui⁹ dispo/
sitio si est mala accidit sincopis cū vigilia ꝛ obliuiōe ꝛ mol
lificatiōe ꝛ dislocatiōe: ꝛ cum vocatur fortasse nō r̄ndet. Et
cū clamatur voce alta r̄ndet debiliter: deīde supuenit ei sin/
copis iteꝝ. Et si de illis sunt que spasmātur cuꝫ tensionē ꝛ
pulsant earuꝫ lacerti: ꝛ est pulsus earū paruus ꝛ frequens.
Sed illis que saluātur seu que sunt apte saluari nihil acci/
dit de his. Sed modus qdem extractionis fetus mortui: ꝛ
cyrurgia dicetur in sermōe sequēti. Dixerunt qdam. si po/
suerit mulier supra coxā suam coriandrū ligatuꝫ in panno
nouo emittet fetum ꝛc.

Nota signa de dism... inter saluandas et non saluandas

ℭ De extractione secundine. Cap. xiij.

Secundina aliq̄n retinetur post ptuꝫ
cui⁹ retētiōe aliq̄n mulie/
res non min⁹ ꝑiclitantur q̄ꝫ ex retentiōe fetus
mortui: ꝛ est festinādum in extractiōe ei⁹: qm̄
subaci⁹ facilē recipit corruptionē relicta a re/
gimine nāe: ꝛ ꝑcipue in estate cū corrūpit̃: icur
rit mulier accñia suffocatiōis mr̄icis vaporib⁹ ei⁹ eleuatj ad
stomacum

stōm et cerebꝝ. ℂ Et dixit Aui. eo tpe quo debuit scōina exijsse ⁊ nō exijt: sȝ retinet ⁊ putrescit accidit pturiēti dispō maligna pp vapes malos ascēdētes ex scōina ad cerebꝝ ⁊ cor: qre oȝ vt te oppōas dispōnib⁹ illoꝝ malis suffu⁹ aro mat. s. p desupˀa narib⁹ phibeant nisi ƀȝ pnū tpe i q̄ excitēt v̄tutē ⁊ nō trahaꝝ p ipsos mr̄ix ad supiora: ⁊ cū potu alneifis. i. mediciaꝝ cordiᵐ: vt dyamul. ⁊ administrent epi timata sup cor stōm ⁊ medicie faciētes cordi aromat. Dix Gal. cura oȝ eē festia tpore piculi. ℂ Dixit. igeniū i ƀ absq; medicis ē vt sternutet cū eaꝝ aliq̄ q̄ sternutare faciūt. Dixit eni Hip. 5° affo. aff. 48°. ad mr̄icū pcipitatione exponūt q dā. i. ad faciēdū pcipitari ⁊ egredi scōinā sub mr̄ice obtar micū. i. sternutato: iū appone narib⁹ apphēdēs os ⁊ nares .s. ⁊ strige vt pticat anhelit⁹: facili⁹ eni ex ƀ emittit: nā pp retētionē anhelit⁹ violētā i q̄ nō pt fieri expiratio ispillat .i. igrossat. Dixit Auic. vēter itumescit ⁊ tēdit ⁊ lubricat scōina p illud: aer eni retēt⁹ nō potēs exire p supi⁹ cōprimit dyafrag⁹: ⁊ dyafrag⁹ vētrē: ⁊ sic cōprimit scōina: apud ƀ aūt facit ēt ad maiorē pfundationē obtarmicū. ℂ Et qdā volūt q̄ vomit⁹ puocat⁹: ⁊ eruct⁹ ēt puocata faciāt ad lu bricationē scōine. nā lȝ moueāt ad supiora: tn̄ q: isti mot⁹ sunt angustiatiui vētris ⁊ cōpressiui ⁊ stimulatiui ēt v̄tutꝫ ex pulsiue pueniūt i expulsione scōine. ℂ Et dixit Aui. cū pȝ scōina tēdat. i. extēdēdo trahat paulati cū facilitate ⁊ nō fit i tractione labor vt nō scindat ⁊ vt rūpat. Si aūt nō pȝ tūc. dixit Albuc. pcipe obstetrici vt submergat manū sini stra i ol. sisamio aut mucill. altee: deinde itromittat eā ivul uā ⁊ q̄rat cū ea scōinā. Cū ḡ iuenerit eā tūc extēdat eā pau lati. Si aūt fuerit annera i pfūdo mr̄icis qn̄ iuenerit eā ex trahat eā paulati s̄m rectitudinē vt nō cadat mr̄ix apud at tractionē vehemētē: imo oȝ vt pmutet cū facilitate ad la tera dextra ⁊ sinistra: deinde attrahat i q̄titate attractiōis .i. forti⁹ q̄ṁ pus: ipsa eni obediet tūc ⁊ euadet ab adherētia. ℂ Et Aui. dixit. cū p tractionē timet abscisio ei⁹ strigat il lud qd̄ seqt manū ei⁹. i. illa ps ei⁹ q̄ tenet i manu extrahat ⁊ totū ēt qd̄ ēē eductū est cū coxaꝝ mulieris pstrictione tē patat ⁊ elaboret tūc i sternutatione. ℂ Cūq; tardat casus scōine ⁊ nō egredit p tractionē ⁊ sternutationē. Dixit. A. nō tēdas ⁊ nō trahas eā attractiōe aliq̄: imo strigas eā ⁊ co xas ābas ligatione desup scā talr q̄ nō ascēdat ad supiora ⁊ reigrediat mr̄icē. sup. ⁊ vtere tūc sternutatione ⁊ medici nis alijs educētib⁹ eā. ℂ Et si scōina fuerit adherēs cū p fundītate mr̄icis. s. q: nō sunt rupti cotilidones: ⁊ nō pn̄t ab ea separi: tūc subtiliatio tua fit i separatiōe ei⁹ cū motu le ui ad latera. s. nūc ad vnū lat⁹ nūc ad aliū vt mollificent li gaᵐ ⁊ rūpant. Uerꝝ oȝ vt nō fit i ƀ motu labor onio: ⁊ iste mot⁹ oȝ fieri ipsi⁹ mulieris si scōina itus fuerit retētaꝫ aut ipsi⁹ scōine post q̄ tēta fuerit p itromissā manū i mr̄icē: vt dixit Albuc. ℂ Et si erit retētio scōine pp vehemētiā opi lationis ⁊ pstrictiōis oris mr̄icis igeniet. dixit Aui. vt car minet ⁊ dilatet aut cū digitꝫ aut cū effusiōe vnguētoꝝ cal doꝝ mollificatiū s̄ȝ pparationē meliorē sit mulieris q̄ possi est i ea: ⁊ fortasse ƀ ē lacere supie pueniēti⁹ ad illū. et q̄nq; ad illū adiuuāt iunctiōes ⁊ empla lenificātia de foris posi ta sub vmbilico ⁊ alchati. administratio tn̄ emploꝝ post va porationē ē fortior ⁊ penetrabilioris v̄tutꝫ: ⁊ q̄nq; sufficit liniᵐ digitoꝝ obstetricis: deide. s. scā dilatatiōe oris mr̄icis regat regimie sternutatōis ⁊ fumigōnis ⁊ tisꝝ. i. balneoꝝ i aq̄ tepida ⁊ eoꝝ q̄ bibunt. Et igeniet. dixit. A. oī igenio vt cito exeāt. ℂ Medicie āt q̄ educūt scōinā sūt ille q̄ puo cāt aborsū. ⁊ educūt fetū mortuū ⁊ diuretica fortis. Ex vtl lib⁹ āt exptis p̄me ē borax ⁊ vitl' mīcralis: ipsa eni cū bibit ex ea. 3. i. cū vio subtili aut aq̄ artemisie expellit eā velociter⁹ Dixit Gal. modicū tribue oppop. cū vio vel aq̄ decoctiōis calaṁ. mōtani ⁊ fluuialis ⁊ succ⁹ porri bibit⁹ pfert. ℂ Di xit Ras. 9° pti. da i potu de lixiuio forti i q̄ fuerit malua ut sit. Et ego vidi exhiberi lexiuiū cōe cū ol. ⁊ psuit. ℂ Dix

Zoar. si voluerit mulier ex vētositate vel ex retētiōe scōine ⁊ pōdus vni⁹ aur. ex tyriaca magna accepit i ieiunio stati l habit. ℂ Dixit Diasc. si ex bono cinam⁹ bibat solo cū aq̄ scōinā expellit ⁊ mēstrua mouet. Et d̄ vtilib⁹ ē succ⁹ maru bij cū vino bibit⁹. Dix Sext⁹ placi. q̄ si mulier gustet ter de vria hois sola sine mora stati exibit foras. Et deco⁹ pule gij ⁊ timi vel tibie bibita apit os mr̄icis ⁊ scōinā expellit: ⁊ succ⁹ berbene bibit⁹ mox educit scōinā ⁊ mēstrua retēta post ptūriat nastale ex pulpa coloq. pfecta cū melle ⁊ sup ponant: pulegiū positū solū aut cū rubea tictoꝝ: ⁊ ysopus bu⁹ cū mellil⁹ ⁊ but⁹ supposita exibit fetū ⁊ scōinā ⁊ mē strua reuocat. al's. puocat: ⁊ croc⁹ pistat⁹ suspēsus cruri et fumig⁹ cū laudāo excludit scōinā ⁊ frāgit cotilidōes. Suf fumig⁹ nasturtij soli⁹ aut nasturtij ⁊ caricaꝝ: et fumig⁹ cū mr̄icaria ⁊ iunctio cū ol. de maiorana ⁊ abrot. apit os mr̄i cis: fumig⁹ ex vngula asini ⁊ nigella facit idē. ℂ Dixit Si li. sedeat mulier sup sellā psoratā ⁊ fiat fumiᵐ cū vngul' et cornib⁹ capnis posꝫ sup prūas: q: potēter trahit ⁊ mouet mr̄icē ad expellēdū: et vȝ balneū ex decoctiōe calaṁ. mēta stri pulegij ⁊ abrot. amarici rubee tictoꝝ aristo. ⁊ floꝝ ca mo. ⁊ melliloti ⁊ fenugr. ℂ Ad extrahēdū fetū scōinā mo lā ⁊ sanguinē pgelatū i mr̄ice. ℞. myrre. ℥. 5. cinamo. galb. castoree. an̄. 3. 5. oppopo. 3. i. elū nigri. 3. ij. pficiant cū felle vaccio ⁊ pjiciat ex eis sup carbonib⁹ ⁊ recipiat fumigiū. Qꝫ si nō exierit sic nō ampli⁹ laboret i eaꝫ: ȝ dimittat siue sit i tus tota siue ps extra: ligata tn̄ ad coxā ⁊ effundat i mr̄icē tetrafarᵐ. i. vngᵐ basilicō: qm̄ putrefac eā ⁊ extrahet ipsā ⁊ cadet putrefacta i virulētia. Cū ḡ egrediat. dixit Aui. i. iā egressa est admīstret oleū ros. ⁊ silia: ⁊ ƀ ad pfortationē mr̄icis ⁊ remotionē male cōplōnis cal': q̄ si supuenerint mulieri accn̄tia suffocationis ⁊ alia ex putrefactione matri cis succurrat ei cū eis que in proprijs eoꝝ dicunt caplis. Et Auic. qdem phibuit curam dolorosam: q: nō est necessaria ⁊ ledit. Sequitur aliud capitulum.

ℂ De regimine enixe. Cap. xiiij.

Post vt enixa custodiat a frigore ⁊ vēto ⁊ ab aere lumioso ⁊ a strepitu et clamore ab ira et tristitia ⁊ teneat bn̄ coopta pānis i loco obscuro i gaudio ⁊ letitia ⁊ oȝ vt qescat: et si moueri erit nec̄e fiat illud cū facili tate: ⁊ dormiat moderate: ⁊ odoret iucundos odores. ℂ Dixit Aui. rectificet cib⁹ et nō pmutet cito ad regimē grossuȝ q: faceret ipsaȝ febrire et debilitaret v̄tutē ei⁹ alteratiuā. i. digestiuā i epate ei⁹: et multiplicaret sitis ipsi⁹: et fieret fortassis ydropica: q̄ si iduret cū ƀ. s. cū ydro pi. epar ei⁹ nō est ei sanatio. ℂ Quidā p° die ptus exhibēt brodiū caponis vel galline piguis et carnes eoꝝ ptusas ⁊ oua sorbilia: et separāt cibos ei⁹ ad vices plures dādo pa rū i vice vt viuificet virt⁹ ei⁹: et exhibēt de dyamargari ton vel pfectione de gēmis: et in potu exhibēt ipsa die vi nū albū ad dulcedinē declie tēdēte ⁊ lymphatū medio criter cū aq̄ decocta. Et si fuerit hyems dāt oīa actu calia post hāc vo ol'e vsq; ad 11ᵐ si nō supuenit febris igrossant regimē eius: et oȝ vt cibaria ei⁹ sint elixa lenia: et oȝ vt leniat vēter eius cū clysterib⁹ lenitiuis aut cū elīo leniti uo facto ex siracost et cassiafistu. zuccaro violato. ℂ Et dixit Aui. qn̄ parit. i. pepit oȝ vt studiū sit in puoca tione menstruoꝝ eius. s. et oium humiditatū retentaꝝ tpe pceptionis donec optime mundificetur. ℂ Dixit Sole. sup 6° epydi. et ponitur a Rabi vt supra. to tū sanguinē malū qui coadunat⁹ est in mulierē purgare tē pore part⁹ te oȝ. Et potior administratio ei⁹ est p admini strationē cibi leuis vt sanguis cito puocet. Et illud i quo coadunatur cibatio et lenitas est sar ordeiin quo ēt est in cisio et subtiliatio modicat: et ista coadiuuāt ad puocāduȝ sanguinē grossum. Si ergo bn̄ mundificat ab his supflui tatib⁹ enixa sana degit ⁊ preparat ad alios pceptuū vo

detinent̄ pducūt mulierē ad febrē prauā ⁊ apata ⁊ egritudines alias. cū ḡ timet̄ q̄ sanguis eius minoret̄ ⁊ retineat̄ aut iā p̄z illud. Dixit Aui. tūc rectius est vt sollicitudo sit i puocatiōe ipsi⁹ ⁊ attractiōe eius: ⁊ sternutatio i h̄ est iuuatiua. ¶ Dixit Ras. 9° ɔti. q̄dā mulier i pariēdo nō vidit sāguinē vt debuit: ⁊ cū difficultate fuit ptus eius ⁊ īflata est mr̄ix ei⁹ exinde: ⁊ passa est tremorē ⁊ rigorē: ⁊ s̄z facta minoratione i saphena mitigata est passio eius. ¶ Dixit Aui. d̄ medicis qb⁹ fit fumigiū i puocatiōe mēstruoꝝ est vt fumiget̄ cū sinapi ⁊ bdelio ⁊ barmel ⁊ myrra. Dixit Aaron. si nō mūdificat̄ post ptū fumiga cū oculo piscis saliti aut cū aliq̄ pticula vngule eq: ⁊ h̄ ēt posuit Auic. ¶ Dixit Ras. 9° ɔti. d̄coctio maluauisci mulierē mūdificat fetā post ptū si i ea sedeat. Et q̄dā laudāt eā decoctā i vino ⁊ mellicrato ad sedēdū in ea maxie si fuerit frigus. Et v̄z sessio in decoctione brionie: ⁊ lac q̄dē ficus cū vitello oui mixtū ⁊ sum ptū optīe purgat. ¶ Et ruta pistata cū croco modico mixta ⁊ iuoluta in puluere cimini supposita vtil'r opat̄: ⁊ terbētina supposita cū croco mr̄icē optime purgat. Et mercurialis ɔtrita ⁊ cū filo ligata supposita mr̄icē mirabil'r mūdificat. Et ex vtilib⁹ est ficus sicca pinguis supposita: q̄m mr̄icē optīe purgat. ¶ Et q̄dā vtil'r dicūt q̄ si tollat̄ albumen oui ⁊ cū oleo ros. ɔq̄sset̄ ⁊ i eo itingat̄ lana vel stupa ⁊ supponat̄ vsq₃ ad os mr̄icis ita q̄ aliq̄d ex eo mr̄icē igrediat̄ a supfluitatib⁹ ptus eā facillime ⁊ saluberrie mūdat. ¶ Et dicūt. si sumat̄ laudani ⁊ cimini. añ. pt. i. ⁊ solaꝝ calciamētoꝝ antiquoꝝ ps media ⁊ suffumiget̄ cū eis matrix ipsa optīe mūdificat̄ ⁊ trahit̄ mr̄ix deorsū p h̄ ɔuenit i suffocatiōe mr̄icis ⁊ sole ponunt̄ ad phibēdū nimiū descēsū eius. Radix peonie post ptū bibita cū mellicrate vtil'r purgat mr̄icē a supfluitatib⁹. Et encatisma decoctōis seminis lini aquositatē retētā post ptū optīe educit: ⁊ idē opat̄ supposita ⁊ bibita: ⁊ lūbrici terre triti ⁊ sup lana succ⁹ positi ⁊ orificio vulue applicati mr̄icē purgāt. Et si recepit mulier fumū alleoꝝ purgatoꝝ ⁊ bñ tritoꝝ positoꝝ sup prunas statim purgabit̄. ¶ Dixit Aui. si nō excusat hoc aliq̄d tūc necessaria est flōmia saphene vt extrahat sanguinē ⁊ phibe nocumētū replōnis apatis eius: ⁊ fortasse puocabit. s. mēstrua: ⁊ flōmia vene curuature poplitis est fortior ⁊c.

¶ De subuenientibus accidentibus enixe. Cap. xv.

Etis dixit Aui. supueniūt egritudines plime. Dixit Gal. sup 6° epy. ⁊ ponit̄ a Rabi in 16ª parti. in hora difficilis ptus ⁊ sanguie retēto ⁊ mēstruo conamine pturiētis mēbra ptus ipsi⁹ multoties apant̄ ⁊ o₃ curari cū flōmia ⁊ alijs que dicent̄ i cura apaꝝ mr̄icis. ¶ Et dixit 3° de v̄tutib⁹ nālib⁹. multoties exit mr̄ix ⁊ cadit extra cū ptus est difficilis: ⁊ hoc opat̄ v̄tus expulsiua: ⁊ maxie cū ligamina ei⁹ iteriora qb⁹ mr̄ix alligat̄ sunt debilia p nām ⁊ curat̄: sicut i suo ca° dicet̄. ¶ Et accidit q̄busdā teneris p̄e magnitudie fet⁹ vt i exitu eius descēdat matrix ⁊ fiat foramen vnū ex vulua ⁊ ano. Et ad itromittēdū mr̄icē vino cal'o i quo butyꝝ dissolutū sit fomētet̄ diligēter donec mollificet̄ ⁊c. tūc remittat̄ itus suauiter ⁊ ipleat̄ stati vulua pāno lineo leni ⁊ collocet̄ in lecto supina pedibus eleuatis sup aliud corp⁹ ⁊ abstineat ab oī motu donec fit facta ɔsolidatio. Et si supuenit ei febris. dixit Auic. aq̄ ordei ɔfert ei: ipsa eni cū hoc nō retinet mēstrua: ⁊ sil'r granata dulcia. ⁊ sup. ⁊ bis siba: ⁊ vt sirupus viol.: ⁊ aq̄ vel emulsio seminū cōiū frigidoꝝ. Et sirup⁹ endiuie ɔfert ei. Et dixit. A. plīm febriū eaꝝ est pp retētionē mēstruoꝝ: cū ḡ curatio fit cū flōmia saphene fit iuua^m cū ea. sup. ⁊ cū alijs p uocātib⁹ mēstrua remisse calitatis aut puotātib⁹ ea cū pprietate. ¶ Et si accidit ei īflatio vētris. Dixit Aui. det̄ ei i potu dyamarte ⁊ alkekēgi ⁊ serapinū ⁊ origanū ⁊ mastix cū eq̄litate: q₂ debes ista miscere i dos. s̄m q̄ videris oportunū. Et ɔuenit aq̄ cicer nigroꝝ cū puluere cimini ⁊ ameos aut cū puluere zedoarie: ⁊ hoc maxie si īflatio fuerit vētosa. Dixit Ras. 9° ɔti. i ea que parit cui⁹ vēter īflat̄. ℞. serapini origani mast. añ. par. i. ⁊ distēpent̄ cū melle dos. ʒ. i. aut aur. i. ⁊ mitigabit̄ illud stati. ¶ Et dixit Aui. regimē vlceꝝ ei⁹ vt curet̄ cū vng^to albo ⁊ silib⁹ ex vnguētis ɔueniētibus vulnerib⁹ sup mēbra neruosa. ¶ Et regimē doloris mr̄icis est. dixit Aui. vt sedeat i aq̄ cal'a vel tepida ⁊ vngat loca sua cū oleo viol. dulci tepido ⁊ iunctio cū oleo keirino vel sābucino si nō fuerit febris: aut ipleat̄ saccellus florib⁹ camomille ⁊ semie lini ⁊ ifundat̄ in vino cal'o ⁊ exprimat̄ ⁊ cal'm vētri supponat̄. Et cepe albū coctū sub cinere cal'o ɔtritū ⁊ icorpatū cū butyro sine sale extēsū sup pāno cal'm applicet̄ vētri. Et si bibat̄ mane ⁊ sero añ cibū vinū cal'm i quo decocta fuerit calēdula dolores post ptū mitigat: ⁊ sedat eos decoctio sq̄nāti bibita. Et si dolor vētosus fuerit vtil'r sedat iste puluis sumēdo cū vino pmixto coc'. j. q sic fit. ℞. seminis ameos apij carui. ʒʒ. macropipis. añ. ptes eq̄les zuccari ad pōdus oium. Et si fuerit cū exiccatione vētris. ℞. māne. ʒ. i. s. ⁊ dissolue i aq̄ decoctiōis anisi ⁊ fenic. Aut fiat cataplasma vētri ex vitellis ouoꝝ decoctoꝝ cū cortice suo in aq̄ vel vino ɔtritis cū asungia ⁊ pmixti cū succo artemisie ⁊ anodinoꝝ: stati eni dolorē sedat. Et si bibat̄ vinū decoctionis gētiane stati dolor soluit̄. sedat̄ aūt dolor post ptū vtil'r cū fumigio recepto ad mr̄icē ex decoctione floꝝ rosmarini mellilotí aneti camomille ⁊ fenugreci cimini ⁊ carui: ⁊ maxie ex fece p̄dictoꝝ fit cataplasma vētri. Et cū multiplicat̄ fluxus sanguis enixe. dicit Aui. op₃ vt vitta ligent̄ man⁹. i. brachia ei⁹ ⁊ stringātur. s. dolorose ⁊ ponātur sup ɔtrē pāni ifusi in aceto. s. ⁊ expssi: ⁊ supponātur collíria ex stipticis que sunt sicut balaustie ⁊ karabe ⁊ rose ⁊ thus cū vino pōtico. Et de illis in qb⁹ est pprietas in hoc s̄m q̄ d̄r est suspēsio stercoris porcini in lana q̄ð suspēdat̄ in coxa eius. Et dixit. op₃ vt deuitet medicinas cauterizātes: ipse eni sunt male matrici pp neruositatē eius.

¶ De aborsu ⁊ causis eius. Cap. xvi.

Dixit Ar. 9° sui de aīalib⁹. q̄ corruptiōes fet⁹ d̄r qñ hūiditates dissolute sunt a mulieribus post ipregnationē añ 5^m diē. sed aborsus pprie d̄r a die 7° vsq₃ ad 9^m: in q̄bus diebus abors s̄m plīm fit. d̄r aūt aborsus vel abort⁹ q̄si a nāli ortu abiect⁹ vel remot⁹: ⁊ est exitus fet⁹ a mr̄ice añ debitū tp̄s sui nālis ortus siue egrediat̄ mortuus siue viuus. Et vt dicūt q̄dā. d̄r ēt de exitu fetus mortui exītis tp̄e nālis ptus: ⁊ qñcūq₃ exeat fet⁹ in nō nāli tp̄e partus siue añ formationē suā siue post siue añ motū suū siue post aborsus d̄r. Et s̄m quosdā d̄r aborsus ēt de exitu fetus mōstruosi quocūq₃ tp̄e egrediat̄: quare dicūt q̄ aborsus est ortus fetus preter nām siue qualis non o₃: ponit̄ aūt accidens preter nām. s. actio lese virtutis.

Cause aūt sunt extrinsece aut itrinsece. De extrinsecis. dixit Aui. q̄ sunt sicut ex pcussione vel casu siue obuiatiōe maxie vētris ad rē ledētē: aut exercitio supfluo. s. ⁊ eleuatiōe pōdeꝝ aut saltu vehemēti ad posteriora: ipse eni q̄nq₃ facit descēdere sp̄ma ɔceptū visibil'r: vt i supioribus patuit ex v̄bo Hip. aut ex passionib⁹ aīalib⁹: sicut ira vehemēs aut timor vehemēs ⁊ subit⁹ aut tristitia ⁊ sicut ex frigore aeris aut calitate ei⁹ supfluis. Et dixit Hip. vt 9° pōit̄ ɔti. si mulier p̄gnās lōgā morā ɔxerit i balneo. s. cal'o patiet̄ aborsū cū embrioni noceat aer cal's ⁊ corroboret̄ ⁊ d̄lectet̄ ex frido: q̄m vt extiat̄ respirat de eo. Et. A. dixit. abhorret̄ p̄gnāti plōg⁹ balnei ex h̄ q̄ magnificat̄ anhelit⁹. s. ⁊ fet⁹: q̄re puocat̄ ad exitū aerē appetēs fridū ac ēt balneū lubrificare facit fetū mollificādo apiēdo ⁊ dilatādo mēbra pt⁹ i mulierē ⁊ d̄bilitādo v̄tutē mr̄is ⁊ fet⁹ pp d̄fectū ⁊ mollific^em. i. resolōnē rei a corpe. i. sp̄ūs. ⁊ balneū ēt aq̄ fride ē cā aborsus mortificādo d̄bilē calorē mēbroꝝ part⁹ ⁊ fet⁹. ¶ Et accidit q̄nq₃ aborsus ex fame vehemēti: sil'r ⁊ siti ⁊ ex

longa

lōga abstinētia deficiēte fetui nutrimēto. Gal. enī 8° tera. inuit q̄ illa mulier magis abortit cuius fet⁹ minus disposi tus est ad tolerādū famē. ℭ Et accidit ei aborsus ex replo ne vehemēti ⁊ nauseatiua satietate plīma corrūpēte nutr^m fet⁹ ⁊ opillāte viā trāsit⁹. i. nutrimēti ad fetū. ℭ Et accidit multoties ex multitudīe coit⁹ mouēte mr̄icē ⁊ ꝓprie post 7^m mēsem: ꝯcutit enī mult⁹ coit⁹ fetū ⁊ mr̄icē ⁊ debilitat resoluēdo. ℭ Et de cā aborsus sūt oēs euōnes fortes: ⁊ p̄cipue sanguis: siue sint spōtanee siue artificiales. Dixit Hi po. 5° affo. mulier ī vtero hn̄s flōmata abortit: ʒ magis cu ius maior est fet⁹: ⁊ verificat̄ de flōmia copiosa siue vnica vice siue ī plib⁹. Hec est enī illa flōmia que aufert nutri^m fe tui: vn̄ debilitat̄ ⁊ tādē morit̄ ⁊ abortit̄. Et seqt̄ iste abor sus aliqn̄ eadē die: aliqn̄ post dies aliquos: q̄ʒto ḡ fet⁹ plus reqrit de nutri° qd̄ est qn̄ magnificatus est: tāto sublato ei nutri° magis ⁊ citi⁹ abortit̄: flōmia aūt pua facta i pregnā te nō facit abortire: imo ego vidi multas p̄gnātes spōte flō matas nullū idē pati nocu^m: ꝓpterea ī casib⁹ magne replo nis sanguis ⁊ egritudinib⁹ fortib⁹ ⁊ febrib⁹ sanguineis ⁊ flōmationib⁹ iterioꝝ flōmia nō copiosa ꝯfert ī pregnātib⁹ liberās ab aborsu: vt voluit Auer. coll. 7°. ca° 4°. de far macia. Copiosa aūt cauēda est ī p̄gnātib⁹ ēt ipsas egritudi nes patiētib⁹: q2 vt frequēter est cā mortis mr̄is ⁊ fet⁹: ʒ aliqn̄ euadat alter ipsoꝝ: vt qn̄ mr̄ esset ꝯstātis v̄tuȷ̄ robu sta virago. Et qdam putāt aliqn̄ posse saluari fetū moriēte mr̄e: vt qn̄ mr̄ ꝓpe ptus termīos flōmaret: ⁊ ex flōmīe agi tatione sequeret̄ ptus: tūc enī ipsa debilitata p flōmiā ⁊ ex ptu moreret̄: fet⁹ aūt poterit saluari nōdū passus multā nu tritionē p flōmiā. Magis aūt ꝓuocat aborsū flōmia saphe naꝝ ⁊ venaꝝ curuature poplitis: q2 cū hoc rapit nutri^m ꝓ uocat mēstrua qb⁹ dispōnebant̄ cotilidones ad rupturā. Jdeo dicūt a flōmia dictaꝝ venaꝝ ēt nō copiosa abstinēdū eē. Et flōmia qdē q̄ʒtū est de p se: ⁊ rōne dicti nocumēti ꝯn̄ tis ad eā: minus piculosa est in trib⁹ p̄mis mēsib⁹ qn̄ fetui minus reqrit̄ de nutri° ⁊ q̄ʒuis ꝯtingēs fit aliqn̄ opp^m: vt cū in p̄mis mēsib⁹ esset in corpe p̄gnātis paꝝ de sanguine: q postea multiplicaret̄ i ea. Et qn̄qʒ ēt p accn̄s flōmia p̄mo rū triū mēsiū pōt esse cā aborsus magis q̄ʒ alioꝝ: vt cū tūc cpis cēnt in stō hūores mali corrupti: q ex flōmia agitarent̄ ⁊ agitati ꝓsternerēt v̄tutē ⁊ appetitū multū: cui⁹ ꝓstratio pōt esse cā aborsus. Jn trib⁹ mēsib⁹ medijs flōmia est picu losa p se: ʒ tn̄ magis in postremis. ℭ Cōsili aūt iudicio di cto flōmia est indiciū cuiuscūqʒ alteri⁹ sanguinis fluxus si ue p nares siue p emorroydas: ⁊ marie si p mēstrua exiret. Dixit enī Hip. ī affo. mulieri in vtero hn̄ti si mēstrua supue nerint īpoīe est fetū sanū esse: ⁊ sic poīe est aborsuʒ fieri. Et dixit Hip. vbi. s̄. mulieri in vtero hn̄ti si vēter multū fluat piculū est abortiēdi eo q̄ p ipsū debilitat̄ v̄tus mr̄is ⁊ mi nuit̄ nutri^m fetui: ac ēt inde multū ꝯcutit̄. Et notāter dixit piculū est abortiēdi: ⁊ nō dixit abortit: q2 muliere exn̄te ka chokima ⁊ malis repleta hūorib⁹ ꝯtingēs est: ⁊ nō incōue niēs vētrē multū fluere ⁊ nō abortire: ʒ ēt esse cām ꝓhibi tionis aborsus: ʒ vt plm̄ est cā aborsus: imo est aliqn̄ ēt cā mortis mr̄is: ⁊ idē est indiciū de nimio fluxu vrine ⁊ de ni mio sudore. ℭ Et dixit Hip. 5° affo. mulieri ī vtero hn̄ti tenasmon supueniēs aborsū facit: q2 idē mr̄ ⁊ silr̄ fet⁹ mul tū debilitant̄ ⁊ marie ēt ⁊ fet⁹ multū cōprimit̄ ⁊ ꝯcutit̄: ⁊ hn̄t p̄dicti affo. veritatē siue ipsi fluxus sint spōtanei siue ar tificiales. Et fluxus qdē vētris ⁊ tenasmon rōne cōpressio nis magis īducit aborsū in trib⁹ p̄mis mēsib⁹ q̄ʒ in medijs ⁊ postremis: ʒ rōne debilitatȷ̄ v̄tutis magis ī vltimis q̄ʒ ī medijs: ⁊ magis ī medijs q̄ʒ in p̄mis. Et fluxus qdē mult⁹ s̄m plm̄ abortire facit rōne debilitatis: tenasmon v̄o rōne ꝯcussionis ⁊ exp̄ssionis. ℭ Et fit aliqn̄ aborsus ꝓp causas terrefaciētes marie occurrētes: sicut forte tonitruū aspect⁹ fulguris sonit⁹ bōbarde terremotus ⁊ silia: in qb⁹ fit vehe mēs retractio spūuʒ ⁊ agitatio mēbroꝝ ⁊ ꝯcussio mr̄icis ⁊ fetus: vn̄ rūpunt̄ ligamēta. ℭ Et fit aborsus ꝓp egritu dines supueniētes corpi vel mr̄ici. Dixit Hip. 5° aff. q̄cūqʒ in vtero hn̄tes a febrib⁹. s. itēsis accipiunt̄ ⁊ fortiter cale fiūt. i. patiunt̄ malā cōplōnē calam in mr̄ice sine febre: ⁊ h̄ absqʒ occasiōe manifesta ⁊ p̄mitiua: vel grāant. i. pariūt dif ficulter: ⁊ hoc q2 debilitate a febre vel illa mala cōplone re soluēte v̄tutē vel pariūt piculose. i. sequēte morte mr̄is aut fet⁹ aut vtriusqʒ: aut abortiunt̄ piclitātes. s. ipsi fet⁹ aut ēt mr̄es. Et q̄ʒuis dixerat absqʒ manifesta cā posset hoc ideʒ ēt euenire si febris vel illa mala cōplo ꝓueniret a cā mani festa. ℭ Et pōt hic fieri alius affo. i. si mala cōplo forȷ̄ fri gida acciderit toti corpi aut mr̄ici a cā extrinseca aut cā in trinseca acciderēt p̄dicta: imo ⁊ multo magis cū magis in̄ micet̄ nāe: ⁊ hoc p viā ꝯgelationis vel mortificationis cali nālis. ℭ Dixit Ras. 9° ꝯ. i. si accidit in mr̄ice p̄gnātis fleg mon aut herisipila iterficit fetū: qm̄ ipsa oia ī mr̄ice apata cala aborsum faciūt cū febris aborsū faciat: ʒ nō molestet eā valde. i. respectu ipsoꝝ apatū. Et dixit. si ꝯcepit mulier cū fuerit extenuata patiet̄ aborsum anteq̄ʒ ipinguet̄: qm̄ qn̄ corpus itēdit ad restaurationē sui ⁊ derelinquet̄ fetus absqʒ nutri°: ⁊ silr̄ extenuatio vitiosa ⁊ fallax erit sup fetū cū nō īuenerit qd̄ suū sit nutri^m: sicut dixit Hip. in affo. que cūqʒ p̄ter nām tenues exn̄tes ꝯcipiūt ⁊c. ℭ De causis aūt itrisecis ʒ q̄dā ex p̄dictis pn̄t vocari itrinsece. Dixit Aui. qn̄qʒ fit aborsus ꝓp fetū: sicut est mors ei⁹ ꝓp aliq̄ʒ causaꝝ mortis fet⁹: q̄re expellit eū nā ⁊ ꝓprie cū currit ex eo res vi rulēta que mordicat mr̄icē ⁊ ledit eā: aut sicut est debilitas eius. s. fet⁹: q̄re nō firmat̄ in mr̄ice: ʒ mouet̄ ⁊ vacillat. Et qn̄qʒ fit aborsus. dixit Aui. ꝓp pāniculos qbus ꝯtinent̄ fe tus p̄cipue ꝓp scd̄inā. Cūqʒ enī obrūpunt̄ ⁊ mollificant̄ ⁊ effundit̄ ī eis hūiditas coꝝ. i. ī eis retēta tūc ipsa hūiditas mordicādo ledit mr̄icē ⁊ mouet eā expulsiua. i. mouet̄ ex pulsiua eius lesione p̄cepta ad expellēdū. Et adiuuat iteꝝ. i. ipsa hūiditas mollificās mr̄icē ⁊ trāsit⁹ eius ad lubrici tatē. i. ipsius fet⁹. ℭ Et qn̄qʒ fit ꝓp cām in mr̄ice aut ī ore ipsi⁹ de amplitudine ipsius oris ⁊ puitate coadunatiōis ⁊ ꝯstrictiōis ipsius aut ex hūiditatib⁹ in mr̄ice ꝯtētis aut in orificijs venaꝝ lubrificātib⁹ ⁊ grauātib⁹. s. ⁊ remolliētib⁹ cotilidones: vn̄ rūpunt̄ ⁊ relarat̄ os mr̄icis vn̄ pre graue dine apit̄. ℭ Et qn̄qʒ fit. dixit Aui. ꝓp reliq̄s sp̄es male cō plonis ī mr̄ice aut ex calore ⁊ frigore aut hu^te aut siccitate: s. nālibus vel nō nālib⁹: ⁊ marie si ad eas seqt̄ paucitas nutrimēti fet⁹. ℭ Et qn̄qʒ fit. dixit Aui. ex vētositate ī ma trice ꝯtēta aut apate ⁊ que sunt illis silia duritie aut cācro aut vlcerib⁹. Et qdā addūt aut priapismo ⁊ pruritu vulue vehemēti ⁊ alijs. ℭ Qn̄qʒ fit ꝓp egritudines fortes in mē bris qb⁹ vicinat̄ aut cōicat mr̄ix. ℭ Et mulieres qdē debi les ⁊ que sepe patiunt̄ in mr̄ice de facili patiunt̄ aborsum in p̄mis trib⁹ mēsib⁹: q̄dā in medijs: q̄dā in postremis. Et dixit Simeon. que patiunt̄ aborsuʒ a p̄ vsqʒ ad 3^m. s. īclusi ue in maiori pte patiunt̄ illū ex vētositate expellēte ip̄ma aut hūiditate lubrificāte aut ex mala cōplone frida ꝯgelati ua aut cala desiccatiua: vn̄ de eo fit res nō nālis quā expel lit. Et de his ꝓprie sunt q̄cūqʒ p̄ter nām tenues sunt: ipse enī si ꝯcipiūt: vt dictū est p Hip. abortiūt p̄usq̄ʒ grossescāt. Et cā est. dixit Auic. qm̄ corpus matris recipit de cibo ad rectificationē ⁊ redditionē talr̄ q̄ nō supfluit embrioni q̄ ipsum nutriat q̄re debilitat⁹ abortit̄: citius tn̄ aut tardius s̄m quātitatē extenuationis eius: marime si talis extenua tio p̄cesserit a cā itrinseca: ⁊ precipue debilitate digestiue virtutis. nā fortasse extenuate post ꝯceptionē ꝓp egritudi nes aut causas extrinsecas nō sic abortiūt aut saltē nō sic cito in p̄mis mēsibus. Et dixit Hip. 5° affo. quecūqʒ graci le moderate corpus hn̄tes: vt que sunt tēperate in habitu dine siue moderate in figura siue que nō sunt vltio tenues nec vltio pingues si abortiūt 2° mēse aut 3° absqʒ occasio ne manifesta aut extrinseca: vt febrib⁹ acutis dyaria vel te

nasmone ꝛ filibus:his cotilidones mucillaginibus plene sunt.i.viscosis flãtibus:ꝛ nõ pñt tenere pre grauedine fetũ sȝ abrũpunt mollificati ab illis. ¶ Dixit Gal.6° de iterio. ꝛ ponit̃ a Rabi in 16ª particu.sic.casus aborsus q̃ fit sepe apud 2^{m} 3^{m} ꝛ 4^{m} mẽsem ↄcept⁹ cã est lenitas flãtis coadunati vel coagulati in ore venaꝝ vel arteriaꝝ exñtiũ itra mr̃icẽ q̃bus alligata est scõina: q2 flã ligationẽ ipsam relaxat: vñ abrũpunt̃ ꝛ fetus cito exit. ¶ Et Aui.dixit.plĩm aborsus facti in 2° vel 3° mẽse fit ex vẽtositate aut hũiditatib⁹ sup orificia venaꝝ mr̃icis que noiant̃ foramina ex qb⁹ cõtexunt̃ vene scõine. Cũ g̃ humectant̃ mollificant̃ ipse ꝛ illud qd̃ ex eis texit̃:q̃re fit aborsus fet⁹ ex quolibet motu:ꝛ vẽtositate aut grauedine. Dicũt.nõ exp̃sserũt Hip.ꝛ Aui. de p̃ mẽse:q2 in p̃ mẽse adhuc nõ sunt coadunate hũiditates ille in sufficiẽtia:lȝ aliqñ coadunent̃. Et iõ exp̃essit de eo Simeon.ꝛ Gal.expressit de 4° mẽse:q2 ↄtinuus est p̃dictis:ꝛ nõ solũ in 4° mẽse:veꝝ ẽtiã in oib⁹ alijs sequẽtib⁹ pñt repleri vẽtositates ꝛ hũiditates p̃dicte ex q̃bus maxie resurgit vẽtositas:veꝝ hoc est rarius:qñ in ꝓcessu ↄceptionis supfluitates ipse minorant̃: maxie q2 ps eoꝝ resoluit̃ ꝛ pars vomitu expellit̃:vt dixit Gal.3° de accñti ꝛ morbo ꝛ in sequẽtibus mẽsibus supfluitates coadunate:nõ solũ mollificãdo:sȝ ẽt vias trãsitus nutrimẽti ad embrionẽ opilãdo aborsum causant. ¶ Et subdit Aui.qñq3 est cã aborsus in p̃mis mẽsib⁹ malitia cõplonis calẽ exiccãtis aut frigide ↄgelãtis. ¶ Et dixit.de eis que abortire faciũt in initio.s.maxie in p̃ mẽse est tenuitas sp̃matis.i.mãe gñonis i radice:vt qñ est pauca valde:q̃re nõ creat̃ ex eo pãniculus p̃⁹.s.ab extrinseco:vl scõina vel pãniculus p̃⁹ nisi debilis ꝛ p̃paratus ad rũpendũ. ¶ Dixit Simeon si mulier patit̃ aborsum mẽse 4° ꝛ vsq3 ad 6^{m}.s.iclusiue erit illud ex hũiditate lubrificatiua in mr̃ice ipsius:aut fit aborsus ex ponderositate fetus. ¶ Aui.aũt dixit in 6° mẽse:ꝛ q̃ sunt post ipsum accidit aborsus ex hũiditatibus dispositis in mr̃ice lubrificãtib⁹ fetũ. Credo q̃ iste textus sit corruptus:q2 dȝ dicere in 6° mẽse:ꝛ q̃ sunt añ ipsuȝ.s.post 3^{m}: vt 4° 5° ꝛ 6° sicut iacet text⁹ Simeonis. Et ex eo maxie q̃ postea Aui. locutus fuit de mẽsib⁹ vltimis:cũ dixit:post spatiũ non fit plĩm aborsus nisi debilitate:maxie sequẽte ex penuria nutrimenti. ¶ Simeon aũt dixit.si patit̃ aborsum a 6° mẽse vsq3 ad vlt^{m} terminũ pregnationis erit illud ex malitia cõplonis fride.s.debilitãtis maxie digestiuã ꝛ sic nutrimẽtũ auferẽtis. Et dixit Aui.qdaȝ dixit q̃ fit plĩm illius.s.aborsus.dicũt qdã in mẽsibus medijs:vel vt alij ꝛ melius in 2° vel 3° mẽse ex vẽtositate. Et subdit. veritas est iste sermo. Dicũt aũt q̃ in trib⁹ p̃mis mẽsib⁹ aborsus eueniẽs vt plĩm est pp̃ vẽtositates in mr̃ice multiplicatas ligamẽta obrũpẽtes adhuc debilia existẽtia:sicut vẽtus veris tp̃e fructus nouellos ab arbore cadere facit. In mẽsibus aũt medijs vt plĩm accidit pp̃ hũiditates lubrificãtes ꝛ grauãtes:ꝛ in vltimis trib⁹ pp̃ mortificationẽ ꝛ penuriã augmẽti nutrimẽti. ¶ Et de causis aborsus est multiplicatio fetuũ:vt supra patuit. ¶ Mulieres valde molles ꝛ hũide fm plĩm vt ↄcipiũt abortiũt:ꝛ silr̃ multũ extenuate vel debiles ꝛ egerrime ꝛ que abortire ↄsueuerũt suspitionẽ abortiẽdi faciunt q̃uocũq3 ↄcipiũt. ¶ Dixit Auic.in regionib⁹ fridis vel in tp̃ibus valde fridis quoꝝ frigiditas ledit embrionẽ multiplicat̃ aborsus ꝛ silr̃ mors p̃gnãtiũ. In regionib⁹ ẽt ꝛ aeribus meridionalib⁹ quoꝝ calitas v̄tutẽ ꝓsternit ꝛ excitat nutrimẽtũ multiplicat̃ aborsus:ꝛ multiplicat̃ in regionibus ꝛ tp̃ib⁹ nõ valde calis plusq̃ȝ in frigidis nõ valde:q2 friditas nõ valida vniẽdo calorẽ iterius ꝛ fortificãdo retẽtiuã ꝛ ꝓhibet aborsuȝ:calitas aũt facit oppositũ. ¶ Dixit Auer.in coll̃.li° 3° de accñtibus supueniẽtib⁹ operationibus vulue.qñ ipedit̃ v̄tus retẽtiua mr̃ici aut debilitat̃:tũc est cã aborsus ꝛ supfluitas expulsiue: etiã est cã aborsus. ¶ Dixit Hip.5° affo.si hyems austrina ꝛ pluuiosa ꝛ tranq̃lla fiat:ver v̄o siccũ ꝛ boreale successerit: mulieres q̃bus ad ver part⁹ inest abortiũt ab oi occasione.i.ab oi cã leui itrinseca vel extrinseca.s.vt in plib⁹. Et subdit Hip.si v̄o genuerint ꝛ nõ abortierint ibecilles ꝛ morbidos pariũt filios ita vt statiȝ resoluant̃ ꝛ moriant̃:aut tenues ꝛ morbidi viuãt existẽtes. Idẽ Ap.p̃ ꝓbleumã.ꝓbleu.9⁹. Et Aui. dixit.qñ preterit hyems austrina calã:ꝛ seq̃tur illã ver boreale frigidũ abortiũt pregnãtes que pituite sunt in vere:ꝛ debiles q̃dẽ ꝛ extenuate abortiũt: fortes v̄o ꝛ carnose pariũt:sed debileȝ ꝛ morbidũ fetũ. nã stãte dicta ↄstõne tp̃is aer fridus veris iueniẽs poros aptos ex hyeme calã subintrãs ad corpis ꝓfundũ ledit mr̃icẽ ꝛ ẽt fetũ sua frigiditate ꝛ deijcit v̄tutes eoꝝ:maxie cũ inueniet eos debiles ex ↄstõne australi precedẽte relaxãte eos. ¶ Dixit Auic.9⁹ sui de aialib⁹.q̃ gemelli quoꝝ alter est mas alter femina moriũtur ꝛ abortiunt̃ fm plĩm:q2 fm plĩm sunt valde distinctaꝝ cõplonũ ꝛ dispõnũ ꝛ nõ hñt ↄforme nutrimẽtũ:ꝛ vñ nõ hñ viuũt:sed saltẽ alter abortit̃:ꝛ fm plĩm abortit̃ femella:q2 fm plĩm mas est vigorosior ea. veꝝ fm plĩm aborso vno gemelloꝝ ↄtingit alteꝝ abortiri:q2 in aborsu p̃mi apit̃ matrix fluũt mẽstrua debilitat̃ mr̃:ac ẽt alter fetus multũ cõcutit̃ ꝛ agitat̃:vñ accidit ipsum abortiri:ꝛ maxie si abortitus fuerit mas:ꝛ q̃ remãsit femella:q2 femella mare debilior est debilius ligata. Dixit Sor.ex geminis si alter abortiuo fluxu exciderit q̃ legitime natus est nopistus noiatur.

¶ De signis aborsus. Cap.xvij.

Dixit Hipo. 5° aff.quecũq3 corrupture sunt fetus his gracilia hñt vbera:si v̄o ꝛc. ꝛ iteꝝ mulieri in vtero hñti si subito.i.in paruo tp̃e ꝛ nõ multũ notabili mãmille graciles.i.laxe fiunt ꝛ molles ad tactũ. Et subdit.mulieri in vtero geminos hñti si altera mãmillaꝝ gracilis fiat alteꝝ abortit. Et si q̃dem dextra masculũ:si v̄o sinistra feminã: veꝝ hoc verificat̃ in ꝓcessu nõ in initio ↄceptionis:q2 in ipsius initio mãmille nõdũ facte sunt dure ꝛ solide nõdũ deriuata ad eas mã sãguinea vt ↄuertat̃ in lac que hẽat eas tẽdere ꝛ in tumoreȝ eleuare ꝛ idurare:nõ tñ tumore egritudinali:sȝ nali:sed in ꝓcessu hoc aduenit eis:post q̃ȝ duritiẽ si graciles fiãt futuꝝ aborsũ signãt:imo ẽt si graciles in p̃n⁹ ↄceptionis exñtes cũ ꝑuenit̃ ad tp̃s in quo sãguis mittit̃ ad mãmillas ꝑseuerat ꝛ nõ solidant̃ mãmille futuꝝ signat aborsuȝ. ¶ Dixit Aui.cũ icipit mãmilla detumescere post soliditatẽ sanã signat̃ aborsus:ꝛ itellexit de ambabus mãmillis:sicut dixit Hip.in hñte fetũ vnũ.In ea eni si altera tñ mãmilla gracilis fiat nõ signat aborsũ nescio fieri.solidant̃ aũt maxie mãmille in trib⁹ mẽsib⁹ vltimis in qb⁹ plus abũdat lac in mãmillis eaꝝ:ꝛ hoc est:q2 tũc sollicitat nã ꝓ nutricatiõe fet⁹ extra vteꝝ:ꝛ fit ista augmẽtatio lactis:tũc nõ ex nutrimẽto fet⁹ cũ tũc exigat de nutrimẽto satĳ:sȝ de nutrimẽto qd̃ dȝ trãsire in mr̃em.iõq3 mulieres hñt tũc tp̃is pregnãtes. cum g̃ nullo tp̃e p̃gnatiõis mãmille ↄsolidant̃ signat̃ paucitas nutrimẽti in corpe mr̃is cui⁹ nulla ps põt mitti ad mãmillas:ꝛ ad illã nutrimẽti paucitatẽ sequet̃ aborsus:ꝛ si facte fuerit solide:ꝛ postea gracilant̃ signat̃ paucitas nutrimẽti rõne cui⁹ retrahit̃ a mãmillis:vñ detumescũt. In hñte aũt plẽs fet⁹ siq̃dẽ detumescit pp̃ cãm dictã seq̃tur aborsus fetuũ q̃ sunt i dextra pte mr̃icis siue mas fuerit siue femella:tñ fm plĩm est q̃ ↄcept⁹ in dextra pte est mas:iõ Hip.dixit. abortit masculũ. Et ↄsilr̃ dõm est.si detumescit sinistra mãmilla q̃ abortit̃ ↄcept⁹ i sinistra pte mr̃icis:ꝛ vt plĩm est femella.iõ dixit.abortit feminã:q2 tñ aliqñ gemelli in altero tñ lateꝝ mr̃icis ↄcipiunt̃:tũc vna mãmilla facta gracilis signat alteri⁹ eoꝝ aborsuȝ q̃uis q̃dã dicãt q̃ nõ necessario gracilitas tñ subito facta magis pronosticat aborsum vt citius futuꝝ q̃ȝ paulatine facta. Vñ dixit Aui.q̃ quecũq3 duaꝝ mãmillaꝝ detumescit a soliditate sua.s.subito:tunc

habens

hñs cã abor:it die illa:q2 ꝓuenit a cã preter nãm intẽsiori.
¶ Gracilitas aũt fcã paulatina:q2 vltra supradictũ signat
ẽt supfluũ nutrimẽti fetus nõ digeri ad mãmillas:ʒ retine
ri:qȝ multiplicatũ põt ee cã suffocatiõis fetus:⁊ sic abor
sus:ʒ signat ipsũ tardius euenire. Et mãmillaꝝ gdẽ graci
litas q̃uis in oi aborsu causet:nõ tñ semꝑ añ aborsũ:ʒ q/
busdã añ ⁊ qbusdã post. nõ eni accidit añ aborsum qñ cã
fuerit ꝙ subito faciat ipsũ. Si võ cã fuerit remissior predi
cta:tũc eniʒ hñ aduenit añ:q̃re pʒ ꝙ aborsus põt ꝓuenire
⁊ nõ gracilabunt mãmille:vt frequẽtius tñ est ꝙ mãmil/
le añ gracilant q̃ȝ aborsus fiat eo ꝙ nã magis sollicita est
de nocu° fetus q̃ȝ mãmillaꝝ. ¶ Nõ semꝑ tñ factis mãmil
lis gracilib⁹ seqtur aborsus:sicut dixit Hip. subditi a flo.
33° supius adducto. quecũq3 corrupture sunt fet⁹ ⁊c. Ait
eni. si post apparitionẽ gracilitatis añq̃ȝ corrũpant vbera
rursus dura fiãt nõ corrũpunt. i. nõ signãt eis corrũpi de
bere ꝑꝑ duritiẽ supuenĩẽtem:hñ tñ pñt corrũpi ex alia cã.
Et Glosator gde ꝛ dixit suꝑ isto affo. ꝙ Hip. itellexit ꝑ illã
duritiẽ mãmillaꝝ que euenit post mollificationẽ ipsaꝝ du
ritiẽ mãmillaꝝ preter nãm accñtẽ eis ex expulsione mãe re
tẽte in mrice ad mãmillas:que si nõ fuisset expulsa fecisset
aborsum:nõ ḡ corrũpunt. Sʒ dolor accidit eis in vberib⁹
aut in vertebris. i. anchis:aut in genib⁹:aut in oculis. sup.
vel aliquo alioꝝ mẽbro. ad qȝ deriuatio illius mãe facta
fuit. ¶ Et dixit Hipo. vbi supra. mulieri in vtero hñti lac
ex mãmillis multũ fluẽs debilẽ fetũ signat:⁊ ꝓpõis futuꝝ
aborsuʒ ꝑꝑ debilitatẽ sue virtutis attractiue paꝝ de nutr
mẽto trahẽtis: ⁊ maxĩe si ꝑ se lac ex mãmillis fluat:siue ẽi
ꝑ cõpressionẽ eaꝝ: ⁊ precipue si fuerit aquosum ⁊ mr fue/
rit nõ robusta. Dixit Aui. cũ supfluit lactis ꝓuocatio ⁊ fre
quẽs fit adeo donec detumescere fecerit mãmillã:tũc indi
cat ꝙ fet⁹ est debilis: ⁊ ꝙ preparat aborsus. ¶ Dixit Aui
ce. ⁊ silr multitudo doloꝝ in mrice. s. est signatio aborsus:
q2 inde intantũ debilitat mrix ꝙ nõ põt regere fetũ. Dixit
Sera. 9° ꝯti. de sacro. Hip. dolores accñtes penes aborsuʒ
crudeliores sunt dolorib⁹ partus. ¶ Et dixit. quoties mu
lieri accidit rubedo cũ febre ⁊ põderositate capitis vigilia
rigore ⁊ distẽsione in toto corpore ⁊ dolor erit in oculo pa
tiet aborsum. Et Aui. dixit. qñ rubet facies in febre ⁊ acci
dit rigor ⁊ grauat caput ⁊ ꝺñat lassitudo ⁊ sentit dolor i
ꝓfundo oculi:signat ꝙ cause aborsus sunt ꝯuenientes. i.
sufficiẽtes ꝙ ipse faciãt euenire mẽstrua;deĩde faciẽt abor/
tire rubor faciei grauitas capitis ⁊ dolor oculi ꝯtingunt
ex malis vaporib⁹ eleuatis ad caput a mẽbris sanguineis
malis cõmotis in corpe. Et lassitudo ⁊ rigor ꝓueniũt ex il
laꝝ mãeꝝ malaꝝ sparsione q̃s nã tẽtat expellere ꝑ mẽstrua
qbus supueniẽtibus virt⁹ debilitat ⁊ malignat vñ abor/
tit. Et dixit Aui. cause aborsus dicte in p̃dicto ca°. qñ cõ/
ueniũt suꝑ pregnãte signant aborsum:maxime si plẽs sint
aut fortes. ¶ Et cognoscunt cause aborsus. dixit Aui. cõ
plexiones male vlcera apata ⁊ hũiditates ⁊ fiſſes ꝑ ꝓpria
signa dõa in ꝓprijs caplis. ⁊ vẽtositas cognoscit extẽsione
absq3 grauedine ⁊ ex ꝑmutatione ⁊ additione nocumenti
ex acceptione iflatiuoꝝ ⁊ eius diminutione ex ipsoꝝ dimis
sione. ¶ Dixit Gal. in li° de approbatiõe medici. ⁊ ponit
a Rabi in 24ª particu. sic mulieri cuidã hñti in vtero aliq̃
quãtitate mẽstrui exijt sanguis p̃t deinde sanies subtilis ⁊
putrida cũ p̃cesserit in tpe ꝯceptus passa est aborsum:⁊ po
stea die quolibet exibit ab ea aliqd de scdina: que scdina
erat itus putrefacta:⁊ in fine cũ exiuerit qȝ remãserit cre/
diderũt obstetrices ⁊ oẽs q aderãt ibi ex medicis p̃ter me
ꝙ mulier mũdificata esset mũdificatione cõpleta:cuius ex/
gsini pulsum:⁊ cognoui in ipsius mrice aliqd remãsisse cu
ius exitus necẽius erat ad emũdationẽ suã:qȝ manifestaui
ipsi mulieri ⁊ marito suo. Et cũ ipsa ad diẽ xvi^m a die abor
sus ꝑuenisset passa est aborsum fetus alterius putrefacti.

¶ De ꝯseruatione embrionis ⁊ cautela aborsus. Cap. xviij.

Cautela ab aborsu duobus põt fieri tpi
bus: vno añ ꝯceptionẽ in ꝯsue/
tis aborsum pati: hoc eni tpe melius ⁊ fortius
obuiare cause eius ꝯuenit. Accidit eni ꝯsuetu
do abortiẽdi s̃m plm ex humiditatib⁹ visco/
sis lubricare faciẽtibus ⁊ cotilidones lassanti
bus: aut vẽtositate forti disrũpere ligamẽta cogẽte os ma
tricis dilatari. ¶ Et cura cõplet dieta ⁊ potione. Deuitet
aũt aerẽ frigidũ ⁊ hu^m lacunalẽ grossum nebulosuʒ ⁊ mo
rã trahat in opposito aere nõ irascat ⁊ moderate letetur ⁊
gaudeat: deuitet quietẽ ⁊ ociũ ⁊ somnũ ꝓlixũ ⁊ diurnũ:ʒ
exercitet ⁊ vigilet: cibos ⁊ potus frigidos ⁊ humidos fu/
giat ⁊ iflatiuos ⁊ q dure sunt digõnis: ⁊ adhereat cibis ⁊
potib⁹ calefaciẽtibus ⁊ exiccãtibus ⁊ inflationẽ resoluẽti
bus: facilis digõnis: paucaꝝ supfluitatũ:⁊ his potius vta
tur assis vel coctis in testulis vel pastillo q̃ȝ elixis ⁊ ꝯditis
cũ spẽbus aromaticis digõnẽ ꝯfortãtib⁹: nõ se repleat ex
eis:⁊ ab oi abstineat repletione ⁊ nauseatiua satietate: coi/
tu raro vtat: ⁊ precipue fugiat ab eo supra cibũ indigestũ:
⁊ oĩq3 die supfluitates p̃ᵉ ⁊ 2ᵉ digõnis expurget. ¶ Digerat
p̃ mã eius cũ geleniabin ⁊ sirupo de duab⁹ radicibus sum
pto cũ aq̃ feniculi:deinde euet cũ medicamine de turbith
33. ⁊ zuccaro aut cũ elẽo indo aut fiib⁹:⁊ vtat clysterijs fa
ctis ex decoctione mercurialis ⁊ anisi ⁊ feniculi in q̃ lauet
furfur ⁊ in colatura ponat bñdicta ⁊ mel ⁊ oleũ cõe ⁊ sal.
¶ Et postea iteꝝ digerat mã cũ sirupo:q sic fit. ℞. artemisie
⁊ maratri ⁊ calamẽti pulegij origani sticados mẽte mellis/
se. añ. M. i. radicũ. v. valeriane. meu. añ. ℥. s. cimini carui
anisi feniculi ameos. añ. ℥. i. bulliant in lib. iiij. aq̃ fontis. ⁊
lib. i. vini albi subtilis ⁊ potentis vsq3 ad ꝯsumptionẽ me/
dietatis ⁊ colet ⁊ cũ melle fiat sirupus aromatizatus cũ ci
namomo. Et digesta mã euet: vt supradictũ est: aut cũ pil/
lulis de bñdicta aut cũ pillulis que sic fiũt. ℞. cinamomi
cardamomi macis gar. 33. masticis cimini anisi galãge. añ.
ʒ. s. gẽtiane valeriane. añ. ℈. i. ⁊ coloq. agar. turbith electi
salisgẽ. añ. ʒ. i. aloes epatici. ʒ. iiij. ꝯficiant cũ sirupo supra
ꝓxie dicto aut cũ succo rute: ⁊ reiteret ista euo si fuerit ex/
pediẽs. ¶ Post hãc euõnẽ vtat clysterijs acutiorib⁹: dein
de deueniat ad mũdificationẽ mricis cũ nastalib⁹ vel pes/
sarijs mũdificãtib⁹ ipsam:ex his que dicta sunt in p̃cedẽti
bus aut que i sequẽtib⁹ dicent. ¶ Vtat post purgatiões
tyriaca vel metridato: vtat ẽt dyamusco vel dyambra vel
elẽo d margaritis descripto ab Aui. i hoc ca°. aut dyamar
gariton: ⁊ interdũ vno ⁊ iterdũ alio: deinde deueniat ẽt ad
calefaciẽdũ ⁊ exiccãdũ mricẽ cũ iunctionib⁹ ⁊ emplis ⁊ en
catismatib⁹ ⁊ alijs suppositij iniectij i mricẽ:⁊ si poẽ est mit
tat ad balneũ calefaciẽs ⁊ desiccãs: nõ solũ vice vna. dixit
A. ʒ plib⁹ postea vtat coitu ad ꝯcipiẽdũ: q̃m nõ abortiet
si deus voluerit. ¶ Qȝ si aborsus cã fuerit alia a p̃dictij op
ponat ei cũ eo qȝ ꝯuenit: ⁊ sicut dicet nũc in cura reqsita
tpe ꝯceptiõis qñ timet aborsus: ʒ cause aborsus aliqñ oc
currũt adeo fortes vt ieuitabilr succedat aborsus: ⁊ tũc nõ
restat nisi vt faciliteт cũ eis que dicta sunt facilitare partũ.
Cũ võ nõ sũt adeo fortes ʒ solũ suspicationẽ faciũt d abor
su ⁊ talẽ ꝙ ĩter eas ⁊ aborsũ si nõ ꝓhiberet cadit tp̃s satis
notabile mediũ: aut fuerit mulier ex eis q̃ abortire ꝯsueue/
rũt: tũc regimẽ est ꝯseruatio embriõis cũ oi cautela vt abor
sus ei nõ supueniat. ¶ Et siqdẽ cãe fuerit extrinsece. dixit
Hal. cautela fiat ab ipsis: ⁊ i his ⁊ i oib⁹ cãis extrinsecis sol
licitudo hñda ẽ oi tpe ꝯceptiõis: maior tñ i p̃n° ⁊ fine: ⁊ q2
vt supius dictũ est: fet⁹ alligat mrici sicut fruct⁹ arboris.
dixit Auic. sicut maior timor q timet suꝑ fructũ ne cadat
est aut cũ ei⁹ icipit appitio: aut cũ ei⁹ existit cõplemẽtũ. sir
qȝ vehemẽti⁹ timet suꝑ embrionẽ ꝙ abortiu⁹ fiat est apd
p̃n^m ꝯceptionis ⁊ apud ꝓpinq̃tionẽ ad ptũ: in p̃n° eni ꝯce/
ptiõis ligamẽta fet⁹ sunt hu^e ⁊ debilia frãgibilia: ⁊ in fine
ꝑꝑ magnitudinem fetus ⁊ grauitatẽ extẽdẽntẽ ligamẽta

Regimen preseruatiuum aborsus añ cõceptionẽ.

multũ laborãt ⁊ timet̃ de ruptura coꝝ: q̃re opꝫ vt cauean-
tur. Dixit Aui. i his duab⁹ horis cause aborsus predicte. s.
maxie ⁊ p̃cipue. ¶ Et q2 farmacũ solutiuũ: ⁊ vomitiuũ ẽt
est vna de causis aborsus: ⁊ tñ aliqñ est nec̃iũ dare ipsũ pre-
gnãtibus. Dixit Hip. 4° aff. pregnãtes purgare si ꝯuenit a
4° mẽse vsq3 ad 7m. Gal. tñ 2° pr̃atice. de regi. p̃gnãtiũ. ad
eũandũ eas icludit 4m mẽseꝫ ⁊ 7m. Aui. 3° cañ. fen. 21a ex-
cludit 4m mẽsem ⁊ icludit 7m. Dixit eni. opꝫ vt caueat̃ di-
spõ farmaci añ mẽsem 4m ⁊ post 7m. Scias tñ ꝙ i picturis
i 7° mẽse: oino excludẽdus est 4⁹ ⁊ 7⁹: ⁊ nõ solũ isti sed ⁊
3⁹ ⁊ 6⁹: sic eni faciẽdo cadit diuisio tp̃is istius ꝯceptiõis in
tres p̃tes: sicut de itẽtione est auctoris ꝙ fiat: sꝫ i ꝯsuetiꝫ pa-
rere 9° mẽse: 4⁹ mẽsis ⁊ 7⁹ dꝫbẽt excludi ita vt totũ tp̃s cõ-
ceptionis diuidat̃ i tres p̃tes eq̃les: ⁊ sit ꝓhibita purg° cũ
farmaco p̃mis trib⁹ mẽsib⁹ ⁊ vltis trib⁹: ⁊ maxie i 7°: qm̃
i eo ipletis ipressiõib⁹ planetaꝝ sup fetũ ipse mouet̃: vt. s.
dictũ est ad exitũ: si tñ p̃tus extẽderet̃ ad xm mẽseꝫ vel vltra
⁊ pregnãs esseꝫ robusta: tũc ad purgãdũ cũ farmaco iclude-
ret̃ 4⁹ mẽsis ⁊ ẽt 7⁹. De trib⁹ aũt mẽsib⁹ medijs fortior ad
tolerãdũ farmacũ est 5⁹: deide 6⁹: postea 4⁹. Et timorosio-
res ad purgatiões sunt q̃ magis sũt ꝓximi p̃n° aut fini. pre-
gnãs ḡ dictĩ trib⁹ mẽsib⁹ medijs põt purgari si ꝯuenit. i. si
nec̃ia sit ei purg° cuius nec̃itas sumit̃ i ea: maxie ex duob⁹.
s. aut furiositate mãe: cuius si furiosa mobilitate moueret̃
timeret̃ de morte m̃ris aut fetus aut vtriusq3 aut ex valde
multa mã cuius grauitate opprimẽte timeret̃ suffoc° calo-
ris inati ⁊ mors. Et q̃dã addũt. aut ex ipotẽtia v̄tutĩ expul-
siue nõ valẽtis expellere suo tp̃e mãm digestã: tũc eni expe-
ctata hora dꝫ exhiberi pregnãti farmacũ illã educẽs mãm:
q2 fet⁹ i dictis mẽsib⁹ est fortius arbori alligat⁹: vñ minus
timet̃ tũc de aborsu: ⁊ q̃zuis ita sit ꝙ iminẽte nec̃itate pur-
gãde sint p̃gnãtes dictĩ mẽsib⁹: tñ dixit Hip. minus hec. s.
purgare ꝯuenit. s. nõ pregnãtib⁹ hñtibus eãdẽ nec̃itatẽ ⁊
ceteris p̃ibus: posset tñ aliq̃ pregnãs plus purgari aliq̃ nõ
p̃gnãte: vt qñ pregnãs nõ esseꝫ multũ debilis: vel qñ in pre-
gnãte mã esseꝫ multa: ⁊ i nõ pregnãte pauca aut esset i p̃gnã-
te furiosa ⁊ i nõ pregnãte quieta. ¶ De minoratiõe i dictis
mẽsib⁹. dixit Aui. i eo q̃d iter dicta extrema opꝫ iteꝝ caue-
re eũonẽ: q̃zuis in eo sit salubrius eũare: ⁊ ad ipsam ꝑuenit̃
cũ nec̃iũ est: igit̃ nõ debẽt pregnãtes purgari eradicatiue:
neq3 cũ medicina multũ violẽta aut multũ abhoiabili ⁊ i-
correcta: sꝫ miõratiue cũ medicĩa magis delectabili ⁊ opti-
me ꝯsolata: ⁊ ꝓpõ mei q̃ nõ est sub̃a medicĩe: sꝫ solus odor
⁊ v̄tus: nisi medicina foret reub̃. q̃d põt i sub̃a pregnãtib⁹
exhiberi secure. Et rursum minorãdo nõ debẽt pregnãtes
purgari frequẽter neq3 exq̃site: sed rarius ⁊ paulatine ⁊ cũ
magna cautela ⁊ semꝑ digõne p̃missa cũ digestiuis nõ for-
tis ꝓuocationis: errãt eni q̃ eis ad digerẽdũ vtunt̃: q̃m̃ di-
sponũt aborsũ. ¶ Dixit Aui. q̃ñq3 mẽstrua ẽt añ ꝯceptio-
nẽ nõ sunt nec̃ia. s. ad ꝯcipiendũ: q2 lꝫ ꝯceptio facilius fiat
post mũdificationẽ mẽstruoꝝ: aliqñ tñ fit añ eã: sed tũc re-
manẽt i p̃gnãte supfluitates mẽstruoꝝ eius que debẽt ex-
cludi ⁊ sunt idigẽtes mũdificatione. Eteni si nõ mũdificat̃
recipit corruptionẽ eaꝝ embrio: opꝫ ḡ vt mũdificet̃ illud
subtilr̃ cũ medicis subtilib⁹. i. leuib⁹ nõ potãdo eas: sꝫ sup-
ponẽdo i p̃mis suppositoriũ post collũ m̃ricis. s. i ano sup-
plẽt vel fiat clystere lenitiuũ: imo dixit Aui. supponat̃ i col-
lũ m̃ricis: q̃d tñ nõ credo fiẽdũ nisi suppositoriũ fuerit val-
de leue absq3 oi mordicatiõe. Et maxie p̃nt ⁊ debẽt fieri p̃-
mis mẽsib⁹ ad mũdificãdũ corruptionẽ illã mẽstruoꝝ: ac
vltimis mẽsib⁹ si tũc fuerit idigẽtia ei⁹. Et notãt ꝙ i p̃mis
⁊ vltimis mẽsib⁹ maxie 2° ⁊ 3°: 8° ⁊ 9° p̃nt dari ad potãdũ
medicĩe eũantes leniẽdo: vt mãna cassiaf. ⁊ zuccm viol. Et
forte de his itellexit Aui. cũ dixit. fortasse nõ erit excusatio
i q̃busdã horaꝝ q̃n soluat̃ p̃gnãs ⁊ mũdificet̃ sãguis eius
vt nõ corrũpat embrionẽ ꝓp malitiã cõplõnis ipsi⁹ sangui-
nis: opꝫ tñ vt fiat cũ facilitate ⁊ subtilitate. i. cũ ꝑscrutatio-
ne ⁊ cautela. Et dixit Aui. si est ꝓp lubricitatẽ ab hũiditati-
bus eueniẽtẽ que est p̃rima p̃ata adducere ad aborsum: opꝫ
vt in hora ipregnationis administrent̃ clysteria leuia eũan-
tia stercus. Quare aũt oẽs alie medicĩe fortes ⁊ potẽtes in
ꝓuocatiõe ponunt̃ ab eo ⁊ alijs auctorib⁹ ꝯferre ⁊ ꝓhibe-
re aborsũ debẽt itelligi dẽre approxĩari añ ꝯceptionẽ ad p̃-
parãdũ m̃ricẽ ad ꝯcipiẽdũ: ⁊ nõ stãte ꝯceptione: q̃m̃ plm̃
sunt ꝓuocatiue aborsus. ¶ Dixit Aui. qñ sup mulierẽ ti-
met̃ ꝙ abortiat cãe male cõplõnis aut apatis aut vlceꝝ ⁊
vẽtositatis aut reliquoꝝ curent̃ cũ eis que dicent̃ i suis ca-
p̃lis. ⁊ si abortit cã cõplõnis frigide tũc si motor. s. aborsus
est ẽt cõplõ mala tempet̃: ⁊ si aliud est. s. mala cõplõ cũ mã
curet̃: sicut opꝫ: et si est de illis que faciũt declinare ad m̃ri-
cẽ mãm calidã ex q̃ timet̃ apa curet̃ cũ apocrusticis. i. reper-
cussiuis ⁊ ꝓhibẽtib⁹ cursum illius mãe ⁊ apa fieri: ⁊ cũ eo
ꝙ de solõne ipsius mãe est post: sicut iã supradictũ ẽ. ¶ Et
si nõ fuerit illud. s. ꝙ timeat̃ apa: imo nõ timet̃ ex ista mã
nisi vt ꝯsequat̃ embrionẽ cã eius nocum ⁊ lesio faciẽs ipsũ
abortire: aut iterficiẽdo ipsũꝫ: tũc opꝫ vt curet̃ cũ medicis
curãtib⁹ embrionẽ siue embrionẽ ꝯsuãtib⁹: q̃ꝝ q̃dã opan-
tur illud cũ q̃litate ⁊ q̃dã cũ ꝓprietate. Et de opantib⁹ cũ
q̃litate sunt medicine cordiales: sicut dyamuscus ⁊ dyãbra
⁊ aromaticũ rosatũ descriptiõe Gabrielis. ¶ Dixit. A. me-
dicĩe ꝯsuãtes fetũ i m̃rice sunt medicĩe ad cor: sicut zedoa-
ria ⁊ doronici ⁊ been duo ⁊ letificãs ⁊ dyamuscus ⁊ metri-
datũ: veꝝ credo ꝙ metrm ⁊ tyriaca debẽt dari raro ⁊ i p̃ua
dos. ¶ De medicis aũt aborsuꝫ fieri ꝓhibẽtib⁹ cũ ꝓprieta-
te. dixit Sor. cãcꝝ fluuialẽ tritũ da bibere p̃gnãti: vel da co-
agulũ lepusculoꝝ extractoꝝ de vẽtre leporis p̃gnãtis: vel
portet sup se semꝑ lapidẽ lazuli suspẽsuꝫ: vel portet ad col-
lũ vngulã vrsinã ligatã: sꝫ memẽto auferre eã añq3 dꝫat pa-
rere. Dixit q̃dã iunctio facta renib⁹ ⁊ i alchatiꝫ ⁊ pectie cũ
vng° q̃d sic fit. ℞. olei ros. olei myrtini vel masticini s̃ꝫ va-
riã dispõneꝫ. añ. ℥. i. cere. ʒ. ij. coaguli leporis vel edi. ʒ. i. li-
mature eboris ⁊ cornu caprini. añ. ʒ. ij. ꝓhibet aborsum.
Ego aũt multotiẽs vsus fui vng° facto ex oleo ro. vel myr-
tino vel masticino cũ bolo armeno ⁊ inueni vtilẽ.

¶ De cautela prouocationis aborsus. Cap. xix.

ABorsus dixit Aui. q̃ñq3 est nec̃iũ in q̃-
busdã horis de q̃bus est vt cũ
pregnãs est puella p̃ua sup quã timet̃ mors in
p̃tu ꝓp istroꝝ suoꝝ icõpletionẽ ⁊ stricturã q̃re
nõ possit egredi ꝑ ea fet⁹ magnificat⁹: ⁊ de eis
est cũ i m̃rice est nocum: ⁊ p. i. additio carnis
stringẽs sup fetũ. i. ꝓhibẽs ipsius egressionẽ q̃re iterficit.
¶ Dixit Ras. 9° ꝯti. de sacko Hip. expedit ꝙ vtat̃ medicis
aborsus añ tp̃s p̃tus illius cuius ipregnatio fuit ex veloci
defloratiõe eius que ꝯcepit dũ fuit parua: vñ vtẽdũ est i ea
eo ꝙ aborsum facit añq3 magnificet̃: q̃m̃ paritura ꝑibit ni-
si hoc ꝯsequat̃. Et silr̃ itelligẽdũ est si fuerit i collo m̃ricis
clausa. nã si dispõ eius talis fuerit ⁊ magnificat⁹ fuerit fe-
tus peribit. ¶ Et de illis est. dixit Aui. apud mortẽ fetus
in vẽtre pregnãtis: de quo dictũ est. ¶ Dixit Aui. aborsuꝫ
faciũt q̃ñq3 mot⁹ q̃ñq3 medicine: ⁊ ex motib⁹ est flõmia ꝓ-
p̃rie ex saphena post basilicã ⁊ ꝓp̃rie supra magnitudinẽ ie-
iunij ⁊ famis ⁊ exercitiũ ⁊ salt⁹ p̃limi ⁊ delatio oneris gra-
uis ⁊ sternutatio frequẽs ⁊ vomit⁹. ¶ Medicine aũt ꝓuo-
cãt aborsuꝫ aut q2 iterficiũt fetũ aut q2 ꝓuocãt mẽstrua cũ
fortitudine: ⁊ q̃ñq3 faciũt hoc cũ lubricitate. Et interficiẽ-
tia fetũ sunt amara: ⁊ ꝓuocãtia mẽstrua iteꝝ sunt amara ⁊
acuta: ⁊ lubricãtia sunt hũida viscosa: ⁊ quelibet admini-
strari p̃nt bibita ⁊ supposita vel exterius approximata: et
sunt alie singulares ⁊ alie cõposite. ¶ Dixit Sor. facit abor-
suꝫ cicuta recẽs supposita ⁊ data ẽt in potu. ¶ Dixit Ras.
9° ꝯti. alkitran suppositũ interficit fetũ viuũ ⁊ emittit mor-
tuũ. Et decoctio radicũ centauree. s. minoris sumpta in po-
tu eijcit fetus viuos. Et oleũ benedictũ iniectũ in m̃ricem
educit

educit mẽstruũ: ⁊ educit fetũ siue viuũ siue mortuũ. Et na/
scale ex balsamo expellit scðinã ⁊ fetũ. Succus cucumeris
asinini suppositus iterficit fetũ ⁊ educit. Nascale ex ligno
granati educit fetũ. ¶ Dixit Sera. cũ ꝑcutiť vẽter pregnã
tis cũ radice berberis ter vel fiat iunctio cũ ea expellit fetũ.
Et nascale cũ radice yreos ipsa ẽt alligata coxe extrahit fe
tuз mortuũ: cuius pars intra remãserat ⁊ pars extra pẽde/
bat ⁊ nõ poterat trahi. Sessio in decoctione .x. M. menta
stri opať mirabilr: maxime si post supponať artanita aut
cucumer asininus: succus rapistri bibitus ⁊ fumigat⁹. Di
xit Sera. qñ bibiť flos keyri citrini postq̃ȝ frãgiť amaritu
do eius cũ aq̃ vel alia re corrũpit fetũ ⁊ ꝓuocat mẽstrua ⁊
accelerat partũ: ⁊ folia keyri albi bibita fetũ corrumpũt ⁊
educũt. ¶ Dixit Aui. medicinaꝝ singulariũ lõginquiores
a vehementia caliditatis sunt absinthiũ ⁊ cassia .s. lignea. Et
medicine caliđ .s. multũ sunt sicut tapsie semẽ qđ est silr na/
sturtio: ⁊ puto ꝙ sit dodola ⁊ est ei odor nasturtij: ⁊ grana
harmel bibita forte est i hoc: ⁊ buchor mariẽ fortis est val
de bibita ⁊ supposita: ita ꝙ qdaз dicũt ꝙ si pregnãs iaceat
sup eã ꝑducit eã ad abortiẽdũ: ⁊ succus eius corrũpit fetũ
linitus supra ventrẽ: q̃ȝto ergo plus suppositus supra coi/
tũ. Et exꝑtuз est in hoc suppositoriũ de artanita inuolutũ
bõbice intinctũ in succo eiusdẽ. Et ex medicinis bonis est
cinamomũ cũ ꝑmisceť cũ rubea .s. tinctorꝝ: qm̃ abortire fa
cit fetũ aut suppositũ. 9° ꝯtĩ. semen caulis si teriť ⁊ suppo/
niť post coitũ corrũpit spma ⁊ tollit pregnationẽ: ⁊ succus
mẽte suppositus añ coitũ tollit ꝑgnationẽ: ⁊ sal gẽma sup/
positũ facit aborsuз. ¶ Dixit Guil. si mulier imediate post
coitũ supponat sibi oleũ de pice liqda vel iunipo vel de mẽ
ta nõ ꝯcipiet. Et si vir añ coitũ inungat caput ṽge cũ dictis
oleis aut cũ succo mẽte aut rute nõ gñabit. Et dř ꝙ si hora
coitus suspẽdiť scolopẽdria viridis ad coxas mulieris nõ
ꝯcipiet: ⁊ polipodiũ quercinũ tritũ ⁊ sup pedes parturien
tis emplatũ statim eijcit fetũ mortuũ. Et exꝑtum est ꝙ qñ
de radice filicis rubea bibiť cũ vino iterficit fetũ ⁊ educit:
⁊ silr nigra: sed nõ sic. ¶ Dixit Gal. 3° de simpli. medicina.
yesamini bibiti sunt corruptiui fetus: ⁊ precipue si bibanť
cũ vino subtili cũ lactuca asini supponiť aut bibiť ex ea au
re .i. fetũ interficit ⁊ mortuũ excludit: ⁊ mẽstrua fortiter ⁊
vtilr ꝓuocat. Succus dyptami bibitus a nõ febriẽte cũ vi
no: ⁊ a febriẽte cũ aq̃ calida fetũ mortuũ excludit sine picu
lo. Emplm̃ de radicibus porri decoctis vtilr extrahit fetũ.
Fel taurinũ ⁊ sal gẽma ⁊ aloẽ silr misce cũ oleo: ⁊ cũ bis ori/
ficiũ vulue ꝓpe igneз fortiter vnge ⁊ fetũ educit. ¶ Denť
pregnãti pillule que sic fiũt. ℞. fructus sauine .з. ij. asse feti
de armoniaci ⁊ rubee tinctorꝝ. añ. з. s. ⁊ sũt doſ. i. lana suc
cida cũ butyro ⁊ melle supposita ꝓuocat mẽstrua ⁊ expel/
lit fetũ. ¶ Dř exꝑtũ esse ꝙ si mulier pregnãs bibat de lotu
ra manus alicuius homicide abortit: si fiat mulieri post
coitũ fumigiũ ex nuce cypressi ꝯceptionẽ ꝓhibet vtilr. Dř
si accipianť tres pili de cauda muli ⁊ fiant tres nodi in eis
silr iunctis ⁊ suspẽdanť collo mulieris ipsa nunq̃ȝ ꝯcipiet
donec sup se habuerit. Lapis gagatis portatus a muliere
nõ sinit eã ꝯcipere. ¶ Dicũt mirꝝ magnũ ⁊ verꝝ dicũt esse ⁊
ꝓbatũ qñ mulier nõ vult ꝯcipe ponat in scðina vltimi nati
tot grana catapucie vel ordei quot ãnis vult sine ꝯceptiõe
eẽ ⁊ in illis annis nõ ꝯcipiet. ¶ Dixit qdaз ꝙ si herba san
guinaria siue sicca siue viridis bibať cũ aq̃ frigida statiз si
ne dolore pariet fetũ siue viuũ siue mortuũ. ¶ Dixit Sera.
ad expellẽdũ fetũ nõ est par semini lini cũ bibiť: aut cũ sup
poniť aut sedeť in decoctione eius. Radix altee trita ⁊ cũ
pinguedine anatis mixta ⁊ supposita abortire facit. Et el/
leborus albus suppositus fetũ occidit: ⁊ aborsuз ꝓuocat.

Dixit Bartholomeus de varignana. vocat⁹ fui ad quã/
daз nobilẽ de ciuitate arimini hñtẽ dolores ptus
in ꝑn° octaui mẽsis vt abortiret: que dixit mihi ꝙ filii inõ
in eodẽ tpe pãbus annis abortiuerat: quorꝝ nullus vixerat
vltra tres septimanas: ⁊ ꝯsului ei ⁊ cessauerũt dolores par
tus ⁊ tenuit fetũ vsq̃ȝ ad tp̃s debitũ noni mẽsis: ⁊ pepit tũc
⁊ vixit insans. Iussi aũt seruare ꝯsiliũ suũ vsq̃ȝ ad tp̃s par/
tus. Iussi aũt fieri suppositoriũ ⁊ teneri in vulua: qđ sic fit.
℞. sgnãti ⁊ gallaꝝ. añ. з. i. euforbij. ℈. i. terant subtilr ⁊ li/
genť in pãno lineo raro vel paruo saccello ⁊ isundať in aq̃
decoctionis glãdiũ ⁊ supponať. Et feci ad renes ⁊ mulie/
bria oia inungi vng^to: qđ sic fit. ℞. puluerís radicũ bistor/
te. par. ij. pulueris folioꝝ rosaꝝ par. s. pulueris seminis iu
niperi par. i. ⁊ fiat vng^m cũ oleo de mastice ⁊ de pulegio ⁊
cera. Oleũ aũt de pulegio dз fieri de florib⁹ aut de sũmitati
bus bullitis in vase duplici. ¶ Dixit Rabri. 9° ꝯtĩ. expe
dit ꝙ pregnãs cũ cautela ꝯseruet psonã suã ne in 8° mẽse
patiať aborsum: qm̃ si aborsuз passa fuerit in hoc mẽse du
biũ est ne morte moriať. Elm vtile in ꝯseruatiõe fetus. ℞.
dyacitoniten cũ zuccaro in dispõne calida sine spẽbus in fri/
gida cũ spẽbus factis ex gariof. ⁊ mace ⁊ nuce musca. zuc
cari ro. veteris. añ. з. ij. ⁊ pulueris corallorꝝ rubeorꝝ ⁊ spo/
dij ⁊ margaritaꝝ nõ ꝑforataꝝ: ⁊ in dispõne frigida karabe
⁊ masticis ⁊ calami aromať. ⁊ dictaꝝ margaritaꝝ: ⁊ in q̃li
bet dispõne ponať auꝝ limatũ ⁊ folia auri ⁊ fiat ex eis elm
sumẽdũ ante cibũ doſ. з. iij. cũ paruo potu vini. ¶ Dixit
Auic. regimen post aborsum est vt fumigeť que abortiuit
cũ bdelio ysopo ⁊ harmel ⁊ glutine albotim ⁊ origano ⁊
sinapi albo vt currat sanguis ⁊ nõ igrosseť: q2 igrossat⁹ do
lorẽ faceret. ¶ Dixit Gor. nascunť aliqb⁹ filij ⁊ nõ viuũt:
qbus sic subueniť añq̃ȝ lactenť balneenť: ⁊ puluis semis
feniculi i ore missus añq̃ȝ lacteť ad idẽ vз. ¶ Dixit Silua.
fiat elm ex lacte amig. ⁊ zucc° albo solido: ⁊ de hoc pone
in ore pueri añq̃ȝ lacteť: qm̃ suget ipsũ ⁊ nutriet ⁊ dormire
faciet: ⁊ stomacum eius a putredine mũdificabit: ⁊ non in
curret deinde epilepsiam ⁊c.

¶ De mola matricis. Cap. xx.

Mola matricis dř ipregnatio mẽdo
sa: ⁊ sumiť duplr.
vno mõ large ꝓ oi ꝯcẽto in mřice embrione ex
cepto: ⁊ sic dř esse triplex .s. carnosa aquosa ⁊
vẽtosa. Et aliqñ est huorꝝ adunatio ⁊ reduceť
ad aquosam. Et Gor. voluit aliqñ lз raro ver/
mes in mřice gñari posse. Aliqñ dř ꝓprie: ⁊ sic solũ dř de
carnosa: ⁊ ista ꝓprie dř mola. Alia ṽo dř mola improprie.
¶ Dixit Aui. qñq̃ȝ deponiť frustũ carnis cui est forma q̃
daз cuius spẽs nõ cõprehẽdunť: q2 nõ sunt dearticulate: ⁊
qñq̃ȝ est illud qđ egrediť vẽtositas tm̃: ⁊ qñq̃ȝ sunt supflui/
tates aggregate que egrediunť aliqñ cũ sanguine plimo ex
eo ꝙ retineť .i. retẽtus erat: ⁊ mola ex oib⁹ istis spẽb⁹ pre/
terq̃ȝ ex frusto carnis est diuisio 1ª .i. 2^m mẽbrꝝ diuisionis
mole. sup. ⁊ frustuз carnis est mẽbrꝝ ꝑ^m ⁊ est ꝓprie noiata
mola: ⁊ alia ab ista nõ dř mola .i. ꝓprie. Et mola ꝓprie dř
a molui greco: qđ est multe carnis parturitio. Dixit Gor. ꝙ
apud quosdã vocať pecus aq̃: a qbusdã arpiata qbusdã fr.
lõbardorꝝ. Est aũt qđdã frustũ carnis enorme gñatũ in ma
trice. Dixit Gal. de acciñti. ⁊ poniť 9° ꝯtĩ. gñať in ꝯcauo
mřicis caro non hñs sensum que vocatur mola.

Dixit Auer. 3° coll. de acciñtib⁹ supueniẽtibus opatio
nib⁹ vulue. ista egri° fit ꝑꝑ defectũ iformatiue in
spmate: ⁊ hoc accidit aut ꝑꝑ corruptionẽ mẽbri aut ꝑꝑ cor
ruptionẽ mãe: ⁊ tũc gñať qđdaз frustũ silr frusto carnis.
¶ Dixit. A. cã i gñone huius frusti carnis ꝫm ꝙ extimať
sunt due res: q̃rꝝ vna est multit° mãerꝝ effusarꝝ ad mřicẽ cũ
vehe° calitatẽ .s. mřicis: ⁊ iste mãe sunt sãguinee q̃ in mřice
coagulanť ⁊ terminanť caliditate ⁊ siccitate mřicis: ⁊ 2ª ẽ coi
tus i quo mřix cõprehẽdit aq̃ȝ .i. spma mulieris ⁊ extẽdit ⁊
augmentat eam cum nutrimento .s. sanguine menstruo: ⁊
ꝑꝑ defectũ virtutis masculi nõ ꝯcipit. Et dixit x° sui de aia
libus. duobus modis põt fieri mola: vel semine mulieris
non ꝯcurrente semine viri: ⁊ hoc ꝯtingit in somno qñ mu

lier emittit ſpma ⁊ ꝯmiſcet᷑ cum menſtruo: vel qñ emittit᷑
ſemen viri cū ſemine mulieris: ſed egredit᷑ ſemen viri. ſup/
plent aūt: vel ſi retineret᷑ ⁊ non fuerit tpe debito emiſſum
nō agit ad ꝯceptum. Et vt dicūt qdam. gñō huius fruſti
carnis eſt ſicut gñō oui venti in auibus: cuius oui gñō eſt
abſq₃ coitu maris ꝓueniēs a caliditate mřicis auis illius:
qua mediante fit attractio ſpmatis ⁊ ſanguinis menſtrui
ipſius auicule ad locū matricis: que mā attracta a calidita
te matricis figit᷑ ⁊ terminat᷑ ⁊ in ouum venti deducitur.

De ſignis mole. dixit Paulus. ex mola grauia ſunt
mēbra vicina ex attractione facta eis: ⁊
extenuant᷑ pedes ⁊ totū corpus: ⁊ deficit appetitus cibi: ⁊
retinent᷑ menſtrua: ⁊ inflant᷑ mamille: ita vt extimet᷑ ꝙ ſit
pregnans: vel ꝙ ſit ydropica. Et ſubdit. fortaſſe mēſtruan
tur alique mulieres ipſarum.

¶ Dixit Aui. vēter mulieris ſilat᷑ ventri pregnantis donec
abortit: ⁊ qñq₃ accidit vt nā ipſum digerat ⁊ ꝯuertat in vē
toſitatem aut aquoſitatē. ¶ Dixit Aui. qñq₃ accidūt mu
lieri diſpōnes ſiles diſpōnibus pregnātiū ex retētione mē
ſtruoꝝ ⁊ alteratione coloris ⁊ caſu appetitus ⁊ adunatio/
ne oris mřicis: ⁊ qñq₃ eſt cū hoc durities quedā. i. cū dicta
coadunatione oris mřicis vel ipſa mřice: ⁊ qñq₃ accidit in
flatio ſiue additio ambaꝝ mamillaꝝ: ⁊ repletio eaꝝ ꝑꝑ re/
tentionem mēſtruoꝝ: ⁊ qñq₃ accidit ipſaꝝ ſpatio: ⁊ ſentit
mulier in mřice ſua motū qui eſt ſicut motus embrionis ⁊
magnitudinē corporis. ſ. ipſius fruſti carnis: que eſt ſicut
q̄ntitas embrionis. Etenim vt dicūt: fruſtū illud carnis au
gēdo ꝓcedit donec aliqñ veniat ad q̄ntitatem fetus magni
ficati ⁊ trāſeat illā. Et mouet᷑. dixit Aui. ꝑ cōpreſſionem fa
ctā ſup vētrem dextra vel ſiniſtra. Alb. dixit. nō fit motus
mole niſi cū cōpreſſione: nō enim mouet᷑ de latere in latus
ſicut fetus mortuus niſi cū cōpreſſione forti. ¶ Dixit Al/
mā. pregnatiū ſiltudinē incurrūt vēter creſcit diſcolorate
ſunt: motus q eſt in hac egritudine non eſt vt motus infan
tis: imo qñq₃ de ſuo loco mouet᷑ cū duriter tangit᷑. Et extē
dit᷑ mola qñq₃ vſq₃ ad tp̄s partus nālis: ⁊ accidēt tūc mu
lieri acciñtia partus ⁊ nō parit. ¶ Dixit Aui. qñq₃ accidit
mulieri dolor pariēdi. i. ſilis ei qui accidit in partu ⁊ angu
ſtia ēt: ⁊ cū hoc nō parit: q₂ nō ꝯcepit: ſed cā in dolore ⁊ an
guſtia eius eſt tēſio ⁊ inflatio in venis mēſtrui: quare nō de
ponit aliqd: imo qñq₃ ſic remanet annis q̄ttuor aut qnq₃.
Et ego vidi vxorē Frāciſci gabrielis paſſam molā pluſq₃
xx. annis: qñq₃ eni ꝓtendit᷑ ſic vſq₃ ad finē vite ⁊ nō recipit
curationē: ⁊ qñq₃ deponit fruſtū carnis cui eſt forma que/
dā cuius ſpecies nō cōprehendunt᷑: q₂ nō ſunt dearticulate
figure eius. ¶ Dixit Raſ. 9° ꝯti. ꝙ in mola adſunt pūctua
tiones ad modū acus. ¶ Et qñq₃ aduenit ei. dixit Aui. di/
ſpō: ſicut ydropiſis: aut inflatio vētris: que tendit ad duri/
tiē: vt tympani. i. pulſantē ſicut tympanū qñ deſup ꝑcutit᷑.
¶ Et gñat᷑ mola. dixit Gord. maxime in mulieribus ꝓuin
cie: q₂ magis laborant cū magis ſint ſubiecte: ⁊ in mulieri
bus apulie ꝑꝑ corruptionē nutrimēti eaꝝ. ¶ Et qñq₃ mul
tiplicat᷑ in vna mřice numerus molaꝝ duaꝝ ⁊ plurium.
Ego enim vidi vxorē Jacobini dini de pecoris que emiſit
ix. fruſtra in vno die ſeparata ⁊ diſtincta: quoꝝ vnūqdq₃
erat figure enormis: nec figura vnius erat ſilis figure alte/
rius: ⁊ pōderabat vnumqdq₃ ab. ℨ. iiij. vſq₃ ad. viij. ¶ Et
phyſicoꝝ qdam attrahūt ſermonē ꝙ in qbuſdam regioni
bus meridionalib⁹ in qbuſdā mulieribus malo vtētibus
regimine accidit ſupipregnatio mēdoſa ⁊ mōſtruoſa: gñā/
tur enī in eis aial viuēs qd frequētius eſt ſm formā auis
magis bubonis vel arpie: ⁊ ꝓcedit vita eius virtute alicu/
ius ꝯſtellationis faciētis hoc ſimul cū errore v̄tutis infor/
matiue ſpmatis viri poſt verā impregnationem in matrice
recepti. Et dñt ꝙ eſt tāte malitie ꝙ in mřice aliqñ intātū
cōprimit embrionē qd eſt cā mortis ei⁹ ⁊ aborſus: ⁊ qñq₃
in partu exit ſil᷑ cū embrione ⁊ mordet eū: vñ morit᷑: ⁊ vo
cāt incole regionū illaꝝ hoc ferā. Et ego audiui a fide di
gnis ꝙ Piſis plies hoc ꝯtingit. ¶ Dixit Aui. qñq₃ aggre
gat᷑ in mřicibus mulieꝝ aq̄: ⁊ cā eſſe pōt malitia digōnis
epis gñans ſanguinē aquoſū: qui poſtea expellit᷑ ad mři
cē ⁊ ſeparat virtus mřicis a parte aquoſa ſanguinē quo
nutrit᷑ ⁊ aquoſitas remanet in ꝯcauo eius ⁊ nō emittit᷑: q₂
os matricis claudit᷑: ſicut in pregnāte: ⁊ pōt ibi colligi per
viā ꝯgōnis. ¶ Et ſigna eius ſunt. dixit Jud. ſi fuerit in ma
trice aq̄ accidet inde apa molle in inferioribus vētris. Et
ſilr dixit Aui. eſt enī apa vtplm aquoſum: ⁊ qñq₃ eſt vndi
miale molle ad tactū: ⁊ eſt cū anguſtia anhelitus. Et Aui.
dixit. prefocant᷑ ea: ⁊ hoc cū intātū multiplicat᷑ ꝙ vēter in
tumorē eleuat᷑ cōprimentē dyafragma: accidūt tñ ea acciñ/
tia prefocationis. Et dixit Jud. ſunt cū retētione mēſtruo
rū. Et Aui. dixit ꝙ retētio eoꝝ antecedit. Et ſubdit Jud.
ſunt cū ſonitu in vētre: precipue ſi ambulauerit ⁊ motū fe/
cerit. Et Aui. dixit. multiplicat᷑ rugitus in ventre ⁊ ꝓprie
cū mouet᷑ ⁊ ambulat: q₂ tūc inundat in mřice ⁊ cauſat illū
ſonitū. ¶ Dixit. A. qñ fit ſicut ydropica aſclitica: ⁊ qñq₃
extimat᷑ ꝙ ſit pregnans. ¶ Dixit Raſ. 21° ꝯtiñ. vxor ablu
toris pānoꝝ hēbat ſigna ydropiſis: ⁊ ipoſſe erat mihi ſcire
cauſās euētus eius: q₂ mulier a me non videbat᷑: ⁊ precepi
ꝙ aliquo tpe vteret᷑ dyatrion pipereon: ⁊ aliquo tpe dya/
curcuma: ⁊ q̄dam die abluebat pānos clā cū viro ſuo: ⁊ cū
iclinaret ſe ſup vas plenū aq̄ ad abluendū defecit pes eius
⁊ cecidit ⁊ emiſit ꝑ vuluā q̄ntitatem. xx. rot᷑. aque crocee ⁊
alleuiata eſt: ⁊ vltimo ꝯualuit. ¶ Dixit Auic. multiplicat᷑
curſus humiditatis aque. ſ. ex mřice: ⁊ qñq₃ eſt vulua eius
in hoc vt ꝓuocet᷑ aq̄ plima ab eo ſubito. ¶ Et qñq₃ aggre
gat᷑ in mřicibus mulieꝝ vētoſitas. Et cā euentus eſt. dixit
Aui. qñq₃ eſt primitiua: vt ꝑcuſſio ⁊ caſus ⁊ ſile his. Et vt
dñt qdam: qñq₃ igreditur vētus ꝑ vuluā in mřicē ibiq₃ re
manet. Et qñq₃ difficultas partus ⁊ ꝯuerſio oris mřicis ē
cā eius: aut frigus ꝙ fecit ei ſupueuire opilōnem opilādo
os mřicis ⁊ coartādo ventoſitatē in ꝯcauitate mřicis ⁊ in
vacuitate villoꝝ ipſius. i. locis vacuis q ſunt iter villos ſub
ſtātie eius aut in angulis ipſius mřicis. Et vētoſitas q qñq₃
ex indigōne ⁊ cibis iflatiuis gñata: qñq₃ expellit᷑ ad mřicē
⁊ remanet in ea: ⁊ qñq₃ ſurgit hu⁹ flatica vel melica i mři
ce ꝯtēta in quā agit calor debilis vaporationē faciēs ⁊ nō
reſoluēs: ⁊ qñq₃ ꝓuenit cā retētionis mēſtruoꝝ: ⁊ debili/
tas inſup mřicis: ⁊ eius remiſſa calitas eſt cā ꝙ multiplice
tur in eo vētoſitas. ¶ Dixit Jud. morbus q appellat᷑ bar/
dianū fit ex vētoſitate groſſa ⁊ hūiditatib⁹ viſcoſis in mři/
ce: vñ iflatur ⁊ magnificatur ide vēter. ¶ Et Pau. dixit. fit
ex caſu ⁊ fluxu ſanguinis mřicis: quo. ſ. debilitatur cōplō
eius: ⁊ fit difficultate part⁹: aut ſubuerſione ipſius mřicis:
aut ex ſangue ꝯgelato in ea: ⁊ fortaſſe erit vētoſitas in eius
ꝯcauitate: ⁊ fortaſſe erit in tunicis ipſius. ¶ Dixit Aui. il
la que eſt in vacuitate. i. villoꝝ eſt debilior: nō qdē q̄ntū ad
dolorē: ſed q̄ntū ad tumorē: ⁊ ēt alia q̄pla acciñā: imo eſt q₂
eſt facilioris reſolōnis: ⁊ deinde que eſt in angulis mřicis:
⁊ deinde que eſt i ꝯcauitate. ¶ Dixit Gal. ſicut 9° ponitur
ꝯti. ſigna iflationis ſupabūdātis i mřice ſunt apa. i. tumor
accñs in iferiori parte vētris. ſ. in pectine: vt dixit Pau. ītel
lexerūt qñ vētoſitas eſt in ꝯcauitate aut ſaltē in angulis. Et
dixit Gal. qñ ꝑcutitur ſup eū hȝ vocē i modū tympani. Et
ſilr dixit Pau. Dixit Auic. hȝ vocē ſicut vox tympani. Eſt
aūt ydropiſis tympaneitas. Et aſſociatur ei. dixit Gal. tor
tio ⁊ pulſatio. Dixit Pau. eſt cū dolore pūgitiuo ꝓueniēte
ad dyafragma ⁊ ſtōm ⁊ os eius ⁊ in iferiorib⁹ vſq₃ ad igui
na. ¶ Dixit Aui. qñq₃ fit fortis v̄tus retētionis vētoſitatis
in mřice ⁊ i villis eis vſquequo ꝯſeq̄tur dolor extēſus a d
pectinē ⁊ dilatatur in inguinib⁹ ⁊ eleuatur vſq₃ ad coxas ⁊
dyafragma ⁊ ſtōm: ⁊ aſſociatur ei pūctio ⁊ pūctura: ⁊ qñq₃
eſt ꝑmutabilis ſicut reliq dolores vētoſi. Et mitigat᷑. dixit
Gal. ꝑ calefactionē cū rebus calis. ¶ Et. A. dixit. ſedāt eā

vaporationes

vaporatiões cū v̄tutib⁹ calidatis ⁊ ecōuerso: redit cū reditu
frigoris. Friditas. n. ⁊ marie pedū excitat hunc dolorē. Et
dixit. cōpressio mutat illā ventositatē in rugitū. nā cū forti
ter desup̄ p̄mitur sentit rugit⁹ aliqñ a muliere aliqñ et a p̄/
mente. ¶ Dixit Jude⁹ fortasse morabit istа vētositas i ma/
trice p annū vnū aut plus. Et. A. dixit. fortasse remanet spa
tio vite: ⁊ marie q̄ fit ex corruptiōe mēstruorū. ¶ Dixit. n.
Siliber. q̄ nō curat nisi cū eductiōe ipsorū: sꝫ qñq̄ nō p̄nt
educi. Et Jude⁹ dixit. de mamillis erit lac malū in p̄ua q̄ti/
tate. s. apud retētionē mēstruorū. Et dixit: fortasse p̄turiēdo
mulier patit sicut in p̄tu emittit ventositates ⁊ sup̄fluitates
cū sāguie sup̄abūdāti ⁊ lapsa fiet idē passio. Dixit Gal. vbi
supra. si cadet in m̄rice sp̄ma dissoluet statī ipsa iflatio nec
postea inflabit. ¶ Et Aui. dixit. extimāt qdā q̄ dñlū ma/
tricis sup sp̄ma resoluet hāc vētositatē q̄si nō sit in vētosita/
te aūt q̄ est iter tunicas m̄ricis nō est iflatio in vētre ⁊ pecti/
ne. Sꝫ dicit Aui. sentit hñs eā quasi sit res in ea iuoluta ⁊/
suspensa ⁊ videt sepe dolores eius p̄mutari.

Signa distinguētia molā carnosā a p̄gnatiōe v̄a sunt
dixit Aui. q̄ res illa. s. mola nō mouet nisi ho
ra q̄dā. s. cū p̄mitur desup: deīde post illud nō mouet sup.
sꝫ in ip̄regnatiōe nō est ita: imo mouetur embrio in t̄pe suo
p̄terq̄ cōpressio fiat: ⁊ est durities vētris cū mola vehemen
tior q̄ cū p̄gnatione v̄a ⁊ sunt man⁹ ⁊ pedes hñtis molam
molles valde p̄p indigōnē cū minoratiōe. i. extenuatione ⁊
macredie. s. toti⁹ alteri⁹ corp̄is. sup. in p̄gnatiōe vera non est
sic. Et dixit Auer. coll. 4. cap̄lo vltimo. de signis egritudi
nū vulue q̄ mola trāsit terminū mot⁹ embriōis. s. p̄us ei⁹:
⁊ aliqñ multis annis portari pōt donec ab ea moriat vel ab/
soluat: ⁊ hoc s̄m tenorē v̄tutis: ⁊ in ip̄regnatiōe vera v̄tus
mulieris est fortis in mola vero debilis.

Et signa distinguētia molā vētosam a p̄gnatiōe vera
dixit Siliber. sūt q̄ vētosa fit subito: p̄gna/
tio v̄o paulatī. s. q̄tū ad iflationē: q̄ qñq̄ recedit: sꝫ infla/
tio p̄gnantis durat vsq̄ ad p̄tū. Itē iflatio vētosa vagat de
loco ad locū. illa aūt nō. Itē in iflatiōe ventosa mot⁹ est ior/
dinat⁹ pluries in nocte raro in die. Mot⁹ autē in p̄gnatiōe
fit certis horis ⁊ t̄pibus: ⁊ fit ista iflatio cū mēstrua iordina
ta p̄us se habuerint. Itē ista fit cū aboiatiōe pot⁹: in p̄gna/
tiōe v̄o p̄l'm est sitis. Itē sue gene ⁊ extremitates sūt molles
vltra modū: in p̄gnāte aūt nō. Itē in ista mulier nūq̄ bñ co
lorat: in p̄gnante aūt qñq̄ p̄uenit bon⁹ color.

Et signa discernētia molā aquosā a p̄gnatiōe sunt:
q̄ in mola aquosa durities est p̄ua vel nul/
la: maxime cū p̄mitur cū resupina iacet ⁊ in aquosa sētitur
gurgulatio apud p̄ssionē: imo ⁊ iundatio quedā sicut in as/
clite: que nō sentit in p̄gnatiōe vera: ⁊ in mola aquosa fre/
quenter accidit humiditatū resudatio ⁊ earū egressio: quod
non contingit in pregnatiōe vera.

Et signa discernentia iter molas nō p̄prias ⁊ p̄prias
sunt: dixit Aui. q̄ cū molā. s. p̄pria est exti/
matio q̄ sit embrio. i. q̄ sit vera ip̄regnatio ⁊ sentit corpus
formatum in m̄rice. s. ac si eēt embrio: sꝫ in vētosa ⁊ aquosa
nō sic sentitur nec sic extimat. Et in carnosa pōdus sentitur
mai⁹ q̄ in alijs sp̄eb⁹: ⁊ silr durities maior: ⁊ i aquosa gra/
uedo est maior q̄ in vētosa: sed durities est minor. Et dixit
Aui. multotiēs accidit ex mola. s. q̄cunq̄ alij dñt. s. carno/
sa illud. s. qd̄ accidit ex a͠pate m̄ricis ⁊ ex accñtib⁹ colice p̄p
ꝯstrictionē ab orbo. i. intestino monoculo: q̄re multotiens
accidit dolor vehemēs: sꝫ multotiēs hñs molā patiatur ab
a͠pate colice: s̄m tñ v̄itatē: vt dixit Auer. vbi supra. mola. s.
marie carnosa difficile a p̄gnatiōe cognoscit: eo q̄ ablatio
mēstruorū ⁊ iflatio vētris cōicat ābob⁹. Dñt. distinguit mo
la carnosa ab hydrope p maiorē duritiē q̄ est in ea. Et distī/
guitur alie mole ab hydrope: q̄ i mola aquosa nō resonat:
sicut in asclite ⁊ nec in vētosa sicut in timpanite. Et dñt qdā
in idrope cōiter inflant pedes in molis aūt minorant.

Cura carnose est difficilis valde. Op̄ aūt in p̄mis dispo
nere mām ad eductionē: euōne tñ p̄missa nō semel
sed plies: p̄cedēte tñ digōne. Et sigdē flōmia sit neccia p̄p re/
tentionē mēstruorū vel aliā sup̄abundātiā sanguis: p̄mitta/
tur p̄ ex basilica scōario ex saphenis. ¶ Et digō qdē p̄mit/
tatur euōni cū farmaco cū sirupo q̄ sic fit. ℞. betonice ma
tricarie arthemisie camedreos camepitheos calamēti men/
tastri pulegij origani. añ. M. i. savine. fu. meu. leuistici cip̄i
calami aromatici añ. ℥. i. buliāt i aq̄ ad ꝯsumptionē medie/
tatis: ⁊ cū melle fiat sirup⁹ acetosat⁹ ⁊ aromatizat⁹ de quo
sumat octo dieb⁹: deīde euacuet cum theodoricā vel eūo l/
do vel pillis de bñdicta: aut pillis collogntide ⁊ silib⁹: ⁊ rei
teret purgatio multotiēs. ¶ Dixit Alm. ⁊ silr Ras. in di/
uisionib⁹. pillie fetide frequēter sunt tribuēde. s. marie post
vl'em purgationē dictā. Et iteratis euōnibus disponat mā
ad eductionē cū eis q̄ vias aperiāt ⁊ os m̄ricis mollificent
emplis vaporationib⁹ embrocis ⁊ tinis ⁊ silib⁹ ex altea fe/
nugreco scie lini aneti scie brāca vrsina malua scie sisami ⁊
silib⁹: ⁊ sumēdo ab int⁹ decoctionē passularū sebestē dacti/
lorū caricarū caprine arthemisie fenugreci ⁊ scie altee ⁊ simi
liū. ¶ Dixit Ras. 9. cōti. curāda est cū lenitiuis ꝯsiter. i. post
purgationē p̄dictā: q̄m putrefiet ⁊ egredict ⁊ scā in molli/
ficatiōe plima multotiēs sufficit labor. ¶ Dixit Aui: da ei in
potu ieralogodiō aut eliuz alkekēgi: qd̄ ē vehemētis iuuā⁹
in hoc. Et Ras. in divisionib⁹ tribuit decoctiōe radicis cum
oleo ō cherua ⁊ hiera. s. vnā ex magnis vt logodiō: sicut di
xit Aui. vel ierap. greci. ¶ Q̄ si sic nō emittit debent exhi/
beri medicie fortes ex eis que p̄uocat mēstrua cū fortitudi
ne: aut fetū educunt mortuū: aut faciūt abortū cū eis q̄ bi/
bunt ⁊ exteri⁹ approximātur ex eis q̄ sic dicta sunt in p̄cedē
tibus: q̄ si sic nō educitur iteret mollificatio. ¶ Dixit eniꝫ
Paulus q̄ cura fiat ad modū a͠patū durorū cū mollificati/
uis. Et Aui. dixit. fiat curatio a͠patū grauatiuorū. i. durorū
deinde reiterent medicie p̄uocātes p̄dicte. Et. ℞. galbani.
℈. ij. ⁊ dissolue in. ℥. i. lactis caprini ⁊ bibatur ex eo et cum
collogn. ⁊ myrra ⁊ cū succo rute fiat emplm: qd̄ sup pecti
nē ponatur ⁊ iungat obstetrix digitū suū cū populeon ⁊
intromittat vulue: ⁊ conetur ap̄ire os m̄ricis. Et si ap̄iatur
fumigetur. tūc cum galbano elleboro albo castor. ⁊ myrra
⁊ supponat nascale: qd̄ fit cū ellebori albi: ⁊ oppoponacis.
añ. ʒ. ij. ⁊ fellis taurini. ʒ. i. aut apponat de felle tauri plus
⁊ iniciat in m̄ricē: est. n. vtile. Dixit Auic. regimē in ea est
paucitas mot⁹ ⁊ dimissio exercitij ⁊ resupinatio dormiēdo
cū eleuatiōe iferiorū ⁊ p̄hibitiōe iferiorū a latere iferiori. Et
Paulus dixit. icludatur mulier in domuncula parua ob/
scura modice friditatis: ⁊ iaceat sup lectū suū non ꝯmouēdo
se cū mot⁹ p̄uocet fluxū reumatū: ita q̄ teneat pedes subli/
miores sup lectū. Si itaq̄ p̄ p̄dicta ñ educit relinq̄tur nāe.

In cura v̄o mole aquose dixit Aui. si idiget ea fiat di
gō māe: ⁊ deīde vl'is euō reiteretur: deīde ad/
ministrētur fortiter p̄uocātia mēstrua ⁊ vrinā int⁹ ⁊ extra
approximādo ea q̄ p̄uocant mēstrua cū fortitudie: ⁊ detur
p̄uocātia vrinā fortiter. Et administrētur res q̄ ponūtur in
emplis idropisis asclitis factis exiccatiuis donec maturetur
aquositas. i. eductiōi siue resolōni disponatur ⁊ nō est ma/
lū si clysterizetur clysterijs hidropisis ⁊ collyrijs p̄uocāti/
bus aquā ⁊ mēstrua. Et suppō ellebori albi ꝯfert eis: ⁊ ex/
trahit plurimā aquā. Aliud vtile. ℞. mezereō siue laureole
⁊ lucci cucumeris asinini ellebori al. ⁊ sapini. añ. fiat nasca
le ⁊ supponatur: q̄ si sic nō educitur aq̄ igenietur obstetrix
in ap̄iendo os m̄ricis eius donec fluat aqua.

In cura v̄o mole vētose. dixit Paulus fiat p̄ flōmia. s.
si necessaria fuerit: ⁊ digō fiat: ⁊ euō vl'is ⁊ p̄/
p̄rie cū ierapig. gal. aut cū pillis de sapino. Et dixit Pau. si
diuturna sit passio vtatur ieris magnis: et iera archigenis
ad laxandū. Et dixit Auic. si occulta sit passio. ⁊ est lr̃a cor/
rupta. ⁊ oꝫ dicere cronica. curetur cū eis q̄ sunt sicut archi/

genis.s.ferap. ⁊ elũ alkekẽgi est iuuatiuũ ad h valde ⁊ reite ratio fiat euonis. ¶ Deinde dixit Ras. curatio fiat p vẽtosã īsepabilr cũ igne apponẽdã pectini.s.sine scarificatiõe: vel de deueniẽdũ est ad ea q̃ vẽtositatẽ carminãt ⁊ resoluũt ⁊ interiꝰ ⁊ exteriꝰ approxiatis. ¶ Dixit Hal. da dyaciminũ aut ʒ.ij. pulueris q sic fit. ℞. semis apij anisos feni. petrosil. cardamomi ⁊ folioꝝ rute. an̄. ptes eq̃les cũ vino veteri. Et cõfert dyaspmatõ ⁊ elũ de baccis lauri ⁊ dyagalãga ⁊ silla. ¶ Dixit Paul. fiat sessio i aq̄ decoctiõis rute mẽtastri artemisie ⁊ cassielig. ⁊ epitsla fiat cũ oleo rute ⁊ emplm cũ semine apij cimini ⁊ anisos. ¶ Et Aui. dixit. embrocentur cũ ol. de ruta ⁊ aneto: ⁊ supponant̄ empl'a ex ruta semie agni casti cimio cẽtaurea saluco aniso calamẽto cassial. ⁊ anisos ⁊ silib'. Et q̃nq3 fit vt sedeãt i aqs decoc. mediciaꝝ emploꝝ rũ p̃dictoꝝ: ⁊ q̃nq3 supponunt̄ collirii cũ eis q̃ sunt sicut bdelliũ ⁊ xiloal. ⁊ carpobal. cũ nardino ⁊ rutha. Dixit Sil. cataplasma fiat ex filice ⁊ cimio decoctis in aq̄ cũ cineribꝰ expssuz ⁊ calm cataplasmatũ opat̄ potẽter. Dixit Paulus. si diuturna sit passio vtendũ est emplis rubificatiuis ⁊ balneis calidis ⁊ sulfureis. ¶ Emplm vtile dilpgens ⁊ dissoluẽs vẽtositatẽ mr̄icis. ℞. sapini oppopo. bdellij sigic. an̄. ʒ. ij. olei lau. ⁊ rutacei ⁊ pe cinamo. an̄. ʒ. ij. cimini carui anisos carpobal. scis agni casti baccaꝝ lau. mellilotí anisi fenicull macedonici dauci. an̄. ʒ. i. succi arthemisie ⁊ rute. an̄. ʒ. i. cere q̃ztũ sufficit extẽdat̄ sup pãno vel corio ⁊ apponat̄ pectini. ¶ Et agaricꝰ suptꝰ ꝯfert ad vẽtositatem mr̄icis: ⁊ silr oppoponacũ cũ melle mixtũ suptuz: aut suppositũ ⁊ doronici cũ ꝓprietate dissoluũt vẽtositatẽ mr̄icis bibiti cũ vino veteri aut exteriꝰ approximati. ⁊ sũt valde vtiles. Dixit Paulus. si in ore mr̄icis fuerit sãguis coagulatꝰ mũdificet ipm obstetrix digito iuncto cũ oleo de lilio. q̊ si fuerit ꝯgelatꝰ in ꝯcauitate mr̄icis regat̄ sicut dcm̄ est in sãguie ꝯgelato in vesica. ¶ Dixit Silib. q̃dã h̄nt ventũ in dextra aut sinistra pte mr̄icis ⁊ et q̃si rupte vel iliose appareãt qbꝰ fiat balneũ d decoc. malue ⁊ parltarie. in quo ptes ille fricẽt̄ blãde ⁊ diu ⁊ post exitũ a balneo apponat̄ emplz ex succo rapisti ⁊ farina ordei. ¶ Dixit Aui. in vẽtositate mr̄icis sumat̄ oi die. ʒ. i. ʒ. de dyamarte cũ ʒ. 4. cimini. ⁊ sexta. ʒ. masticis. Cõuenit aquose ⁊ vẽtose regimẽ calidũ exiccatiuũ. Et subdit Pau. in p̃ncipio isultꝰ vẽtose fiat abstinẽtia ciboꝝ. ¶ Fcã at eductiõe mole siue ꝓprie siue iproprie dicte oz medicꝰ malã cõplonez si q̃ acq̄sita fuerit ex reginiine supradicto corrigere cũ eo qd̊ ꝯuenit ⁊ mr̄icez ꝯfortare ⁊ suã malã cõpl'onẽ alterare si expediẽs fuerit vt nõ generet̄ ampliꝰ ⁊c.

¶ De fluxu menstruoꝝ superfluo. Cap. xxi.

De fluxu mẽstruoꝝ in cõi dcm̄ est in p̃cedẽtibꝰ: ⁊ ipse q̃dẽ ẽ duplex. vnꝰ ꝓprie dictꝰ mẽstrualis: ⁊ est q ꝓuenit a venis q terminãtur ad ꝯcauitatẽ mr̄icis ⁊ aliꝰ nõ est ita ꝓprie dictꝰ menstrualis: imo a q̃busdaz dr̄ emoroydalis q ꝓuenit a venis terminatis ad colluz extra orificiũ ipsiꝰ itrinsecũ: ⁊ de hoc itellexit Auic. cũ locutꝰ fuit de fluxu mẽstruoꝝ scd̄õ ꝓpter emoroydas: ⁊ vterq3 põt supfluꝰ emitti. ⁊ a multis vocat̄ supfluũ: ab aliabate vocat̄ eruptio sanguis ex mr̄ice: ⁊ ab Alm. supfluitas mẽstruoꝝ. ¶ Est aũt dixit Hal. mlta egressio sãguis a mr̄ice cuiꝰ supfluitas q̃nq3 attẽdit̄ quo ad tp̄s cursꝰ eiꝰ: ⁊ q̃nq3 quo ad q̃ztitatẽ ⁊ quoquomõ sit aut fit p viã expulsiõis nãe vt in cursibꝰ q maxie accidũt: q̃n mã faciẽs egritudinẽ ꝯtinet̄ in gibbo epatis ⁊ venis descẽdentibꝰ cõicãtibus matrici: q2 matrix est locus aptꝰ eductiõi mãerũ in dictis locis cõtentaꝝ: aut fit s̄m lenitã accn̄tis siue s̄m dispõnem egritudinalem: ⁊ q̃nq3 fit s̄m lenitã egritudinis.

Dixit Aui. aut fit pp dispõnẽ in mr̄ice: aut fit pp cãm in sãguine. ⁊ q̃ fit pp dispõnẽ in mr̄ice: aut fit pp debilitatẽ mr̄icis. s. ṽtutis eiꝰ retẽtiue: q̄ nõ põt cõmode sãguinẽ retinere ⁊ regulare eiꝯ motionem: ⁊ illa est deterior q̃ fit pp malitiã cõpl'onis alicuiꝰ. Ois nãq3 mala cõpl'o pura ⁊ mãlis põt cẽ cã debilitatis ṽtutis eiꝰ. Dixit aũt q̊ est deterior respectu pendẽtis a mala cõpõne. nã ꝓueniẽs a malitia cõpl'onis eit in ẽentia eiꝰ p se. Est. n. cõpl'o ṽtutis p̃ncipale instrm. ꝓueniẽs ṽo ex malitia cõpõnis accidit p acciñs. Cõpositio. n. est nãe ⁊ ṽtutũ instrm mediatũ ⁊ nõ p̃ncipale. Aut fit dixit Aui. pp vlcera in mr̄ice vel pp corrosionẽ ⁊ fractionẽ. i. excoriationẽ aut emorroydas aut ragadias: aut fit dixit ipse pp aptionez orificioꝝ venaꝝ ⁊ abscisionẽ eaꝝ. i. fracturã ⁊ scissurã ipsaꝝ. i. s̄m longuz. s. siue ꝓcesserit hoc a cã itrinseca siue extrinseca de causis istis suptis a dispõne mr̄icis. Dixit Gal. sup 5o affo. Et ponit̄. 9. ꝯti. augẽtur mẽstrua aptiõe orificioꝝ venaꝝ mr̄icis. ¶ Et Ras. dixit. in diuisionibꝰ fit pp emorroydas exñtes i mr̄ice. Et ex ragadijs ⁊ vlceribꝰ malis ãtiq̄s. ¶ Et Auer. dixit 3o colliget. fit pp vnã duaꝝ cãruz. s. debilitatẽ ṽtutis retẽtiue i venis: aut augmẽtũ expulsiue: aut ãbo sil. Et defectꝰ ṽtutij retẽtiue ꝓcedit ab vna ex spẽbꝰ malitie cõpl'onis: ⁊ augmẽtuz expulsiue fit pp mordicationẽ h̃uoꝝ aut q̃ztitatẽ ipsoꝝ. ¶ Cã aũt ex pte sãguinis est: aut pp pctm̄ eius in q̃zto aut in q̃li: ⁊ pctm̄ eiꝰ in q̃zto ẽẽ dñt. s. aut absolute: vt cũ ṽtus sãguifica est fortis dominãs in ꝯuersiõe ebili ⁊ flãtis nãlis in sãguinez sic q̊ sanguis dñatur in oibꝰ mẽbris eiꝰ de quo dixit Aui. fit pp multitudinez ⁊ dñiuz sãguinis exitũ eiꝰ ṽtute. i. plenitudinis ⁊ exuberãtie eiꝰ nõ cũ ṽtute nãe expellẽtis nec cũ rectificatione eiꝰ: aut est pctm̄ sãguis in quãto nõ absolute: ⁊ q̃n ṽtus sãguifica est fortis g̃nans multũ sanguinẽ ⁊ laudabilẽ: sed mẽbra postea nõ sunt potẽtia ꝯuertere ipm totũ q eis transmittit̄ in subam suã: q̃zuis nõ sit sãguis trãsmissus eis maioris q̃ztitatij q̃z eis ꝯueniat s̄z nãz. q̃re p̃s nõ ꝯuersa grauat sup ea. Et sicut dixit Gal. vbi supra fit iste sãguis ponderosus sup totũ corpꝰ. ⁊ Auic. dixit. fit pp grauitatez sãguinis sup corpꝰ pp debilitatez in corpe: in ꝯuersiõe. s. eiꝰ in subam mẽbroꝝ lz ipse sãguis nõ sit ptrãsiens eq̃litatez in q̃ztitate vel q̃litate sua. ¶ De peccato aũt sãguinis in q̃li dixit Gal. ibidẽ est. q2 efficit̄ calidior subtilior ⁊ acutior. dixit Rasis. vbi supra. fit acuitate aut subtilitate eiꝰ. Et. A. dixit. fit pp acuitatẽ sãguis ⁊ tenuitatez ⁊ subtilitatẽ eiꝰ: aut pp calitatez ipsiꝰ: aut pp multitudinem aquositatij ⁊ h̃uiditatij ipsiꝰ: q̃re resudat ⁊ relaxat orificia eaꝝ: ⁊ est ista tenuitas vltra id qd̊ ꝯtingit in oi fluxu sãguinis. Ois. n. fluxus sãguis dixit Aui. icipit paulatiz subtilis deide icipit p̃culdubio ꝓuenire ad grossitudinẽ. deide descẽdit ad subtilitatẽ ⁊ paucitatez ⁊ aquositatẽ: ⁊ cã in hoc ẽ q̊ orificia venaꝝ ⁊ icessus vẽtositatij. i. spũs p ea sũt in p̃mis stricta pp repletionez: ⁊ iõ in p̃nꝰ erit subtilis: ⁊ i fine ẽt ꝯstringũtur: q2 inanitis vijs ipsaꝝ icessus ꝯstringunt̄ ⁊ adiuuãtur ꝯstringi pp siccitatẽ sequentẽ ad ipm fluxũ. ¶ Et multitudo q̃dem sãguis est cã aptiõis orificioꝝ venaꝝ pp tensionẽ ⁊ ipulsionez quã facit in eis: ⁊ etiã aptiõis emorroydaꝝ ⁊ ipsiꝰ acuitas monet expulsionez. i. ṽtutẽ expulsiuã ꝓcepta mordicatiõe ⁊ pũctiõe eiꝰ: ⁊ cã vlcerũ ⁊ excoriationũ ⁊ ragadiaꝝ ⁊ eiꝰ subtilitas ⁊ aquositas est cã relaxatiõis poroꝝ ⁊ orificioꝝ venaꝝ. ¶ Et dixit Ras. in diuisiõibꝰ q̊ aliq̃n fit fluxꝰ mẽstruoꝝ ex dñio alicuiꝰ h̃uoris i corpe. s. nõ cũ sãguine. dixit Aui. q̃nq3 multiplicat̄ fluxꝰ sãguis ex mr̄icibus cũ multitudie h̃uoꝝ. Dicũt. fluxꝰ sãguinis ex pcõ quãti eiꝰ dr̄ nõ nãlis in q̃ztũ aptio orificioꝝ venaꝝ p que fluit fit a cã p̃ter nãm: s3 ab extẽsiõe fcã pp multitudinẽ. ¶ Ex dictij p3: q̊ fluxꝰ sãguis aliq̃n p̃t accidere mr̄ice nõ patiẽte: sicut 6o de iterioribus. dixit Gal. ꝯtigit fluxꝰ sãguis aliq̃n vulua nil ifirmitatij h̃nte: eo q̊ nã totũ corpꝰ p vuluã sicut renes. s. p vrinã mũdificat: qd̊ plurimũ fit delicatis generis teneris ⁊ flegmaticis.

¶ Sunt aũt cãe itrinsece: vt dicũt q̃dã mala cõpl'o. s. venarũ ⁊ arteriarũ ṽtutis retentiue. debilitas expulsiue. fortitudo ⁊ mala cõpositio vt venaꝝ largitas raritas vel mollificatio ⁊ ipsoꝝ orificioꝝ dilatatio vlcꝰ mr̄icis excoriatio eiꝰ ragadie ⁊

die ⁊ emorroydes venaꝝ fractura ⁊ ipsaꝝ scissio sanguis ⁊ alioꝝ hũoꝝ multitudo acuitas venenositas putredo sbtilitas vel aquositas vel liqditas. Et cã piuncta est aliq de dictis causis intrinsecis cum fuerit immediata. ¶ De causis autem pmitiuis dixerunt auctores sunt partus difficilis exitus ebriõis mortui ⁊ aborsus defloratio cũ vga magna valde coitꝰ imoderatꝰ eleuatio vel delatio oneris grauãtis aer calidus ⁊ hũidus ⁊ filis regio multiplicãs humores. abundant enim tunc mulieres mẽstruis. furor ⁊ timor multꝰ subito exercitiũ forte saltꝰ ⁊ cursus isuetꝰ: maxie supra repletionẽ cibi fricatio fortis extremitatũ iferioꝝ ⁊ multa vẽtosatio in eis ⁊ sãguisugaꝝ appositio ⁊ saphenaꝝ ⁊ venaꝝ q̃ sunt sub genu flõmatio ⁊ balneũ calm aperitiuũ vel relaxatiuũ a supremis multos trahẽs hũores iferiꝰ ⁊ multiplicãs attractos cibi ⁊ potꝰ: maxie plectoriã ⁊ carbochimiã gñantes ⁊ acuti ⁊ diuretici medicinaꝝ puocãtiũ ⁊ mẽstrua educẽtiũ crebra suptio casus pcussio obuiatio ⁊ mrici eueniẽs plaga ⁊ psueta eũor: pcipue sãguis restricta. Dixit Simeon. si abũdãter fluxerit a mrice sãguis tenuis restabit in mrice grossus ⁊ gñabit i ea aut duritiẽ. s. aut apa. s. durũ aut cãcrũ. ¶ Dixit Gal. 6. de iteriorib⁹. ⁊ ponit. 9. ptinen. sic. ⁊ seqtur hũc fluxũ malitia coloris exiccatio extremitatũ ⁊ totiꝰ corporis modica digõ debilis appetitꝰ cibi cũ alijs accñtibus sequẽtibꝰ ad euonez intẽsaz. ¶ Rabi. in 16ª ptic. Accidunt lacertis ⁊ ossibꝰ spine. s. mẽbris sensibilibꝰ adherentibꝰ eis dolores cũ fluxu sãguis multo. siccant. n. ⁊ tendũtur ⁊ matrici accidit spasmꝰ cũ ex ipso sãguinis fluxu multo exiccatur. ¶ Dixit Aui. cũ supfluit fluxꝰ sãguis seqtur cũ debilitate appetitꝰ dbilitas digõnis aut iflatio extremitatũ ⁊ corporis ⁊ malitia coloris ⁊ qñq3 pducit ad idropisiz: ⁊ hoc pp̃ter malitiã digõnis. Et qñq3 pducit multitudo exitꝰ sanguinis dñiuz colere euacuato freno eiꝰ ⁊ qñq3 accidunt febres colerice ⁊ mordicatiue pp inflationez caliditatj mordicatiue que sequat per sãguinez: ⁊ accidunt iterũ horripilationes colera dominãte. ⁊ qñ accidit hec calitas in casu appetitꝰ cibi quez facit fore necũum debilitas caliditatj addit in casu appetitꝰ stõi pp defectũ sãguinis: ⁊ accidit dolor in dorso pp tensionez neruoꝝ positoꝝ in loco illo,

Signa generis lз possint sciri ⁊ sepiꝰ hẽant: ratione tñ põt ea prudẽs medicꝰ scire ex psideratiõe in accidentibꝰ añdictis: ⁊ alijs que sequũtur ad supfluũ fluxuz. hũc. seqtur. n. ad eũ dixit Gal. 6. de iterio. corruptio coloris tumor pedũ ⁊ totiꝰ corpis digõ ⁊ desideriũ deficiũt: ⁊ insup oĩa alia accñtia fluxũ sãguinis pconitãtis apparent.

¶ Signa speꝝ fm cãs dixit Aui. signa fз lemitã expulsiõis nãlis ⁊ crisis sunt q nõ seqtur ipm nocuᵐ. s. magnũ vel pdurãs: imo pducit ad iuuamẽtũ patiẽtis magnũ ⁊ pdurãs exonerãdo nãm a supfluis ⁊ nõ aduenit ei lesio neq3 alteratio vtutis: q2 nec resolutio nec debilitas. Et hic fluxꝰ dixit Auic. plurimũ accidit in pinguibꝰ. i. carnosis qui abũdãt sãguine. pingues vo vere nõ abundãt sãguine. Euacuatur autem in expulsione vere cretica tale tantũ quantum quale: ⁊ etiã quãdo euacuari oportet.

¶ Signa facti ex repletiõe totiꝰ quã expellit nã vel expellit dñio ipsiꝰ sanguis ppulsantis ⁊ apientis orificia venaꝝ. dixit Gal. sup. 3. epidimiaꝝ sũt repletio faciei. ⁊ totiꝰ corpis ⁊ gꝰes sine iuuamẽtũ: qd pseqtur mulier ex emissione illiꝰ. Et Auic. dixit. sũt repletio faciei ⁊ corpis exuberatio venaꝝ ⁊ alia ex signis repletiõis. s. plectorice. Et qñq3 ẽ cũ ea dolor ⁊ qñq3 nõ. Et si qdẽ ista sit repletio absoluta mẽbra corpis sũt carnosa robusta fortia. nõ aũt sic i repletiõe nõ absoluta.

¶ Et cognoscit humor dñans cũ sãguine. dixit Aui. vt exiccetur sãguis: ⁊ postea psideret in eo color eiꝰ an sit decliuis ad albedinez aut citrinitatẽ aut nigredinez aut purpureitatem. eñatur enim tunc cũ eo hũor qui attinet illi colori. Dixit Ulazi. si de venis apertis vel crepatis sanguis subito vel velociter exit rubeꝰ clarus: ⁊ si materia erit colerica: color erit citrinus. si flegmatica albus. si sãguinea rubeus. si melancolica niger.

¶ Et factꝰ ex debilitate mricis nõ potentis sãguinẽ ptinere. Dixit Gal. vbi supra. scit ex claritate sãguis ⁊ sanitate eiꝰ. Et Aui. dixit. factã cã debilitatis vtutis ⁊ aptione venaruз eius seqtur exitꝰ sãguinis puri nõ dolorẽ faciẽs.

¶ Et factꝰ ex acuitate ⁊ subtilitate sãguis. Dixit Gal. scit q2 est acutꝰ pungẽs fluens velociter subito ⁊ nõ itercise: sз sanguis erit clarior absq3 dolore. ¶ Et Aui. dixit. si cã est acuitas sãguinis cognoscit p colorẽ suuз ⁊ acuitatez. i. mordicationez ⁊ pũctionẽ suã ⁊ velocitatẽ sui exitꝰ ⁊ paucitatẽ abscisiõis egressiõis eiꝰ. Et Ras. dixit. in diuisiõibꝰ. signa eiꝰ sunt debilitas corpis ⁊ alteratio coloris ⁊ tenuitas eiꝰ qd fluit de sãguine. sãguis acutꝰ est in substãtia subtilis in colore rubens clarus cuз quadã declinatione ad citrinitatem continuus sua mordicatiõe expulsiue excitator. quare festinat exitum eius quasi sine intermissiõe ⁊ patiens fm plurimum est cũ caliditate ⁊ siti.

¶ Et in facto pp subtilitatẽ. i. liqditatem sãguis cũ mã aquosa ⁊ hũiditate: sãguis est aquosus nõ calidus ⁊ nocet cũ stipticis. s. multe stipticitatj ⁊ fridis: q2 lз pp stipticitatem restringãt cũ friditate: tñ addũt in cãm aquositatj que est frigiditas: sed iuuãtur a stipticis calidis. Dñt qdaз in pcessu. in pncipio aũt oĩa stiptica nocent: retinẽdo hũiditatẽ i corpore. Et dixit Aui. qñq3 appet i eo q̃si ipregnatio. i. tumor ⁊ extẽsio in ventre. Et qñq3 apparẽt in ipsa accidẽtia ptꝰ. s. de colore ⁊ tortiõe puenientibꝰ a malitia illius hũiditatis: ⁊ qñq3 parit. i. expellit a mrice hũiditatez illã malã. Et sũt dixit Aui. in hoc patiẽte lacerti corpis vehemẽtis molliticiẽ q̃re fiunt lenes hũiditate cõicata ei: ⁊ toti qñ voluerint coagulari. i. debebãt esse ispissati ⁊ solidi. Et dixit. qñq3 nocẽt ei curatiões cũ diureticis pp caliditatẽ suam: q̃re addunt in aquositatez sanguis: ⁊ hoc faciũt diuretica adhibita in pncipio qñ hũiditas est multa ⁊ in toto corpe: q2 tunc addũt ad fluxuз portãdo aquositatẽ ad mricem: que. n. deducunt mãm ad vesicã. deducũt etiã ad mricem: ⁊ maxime qñ recipit ipsa in hoc fluxu propter debilitatez suam.

¶ Factus aũt pp putrefactionẽ ⁊ venenositatem sanguis cognoscitur: q2 sanguis fluens est corruptꝰ turpis fetidus ⁊ erit fluxus eius cum punctione ⁊ dolore.

¶ Et factus ex fractura vene est multꝰ subitꝰ. Dixit Gal. 6ᵒ. de iteriorib⁹. si sãguis exiẽs erit sicut de flõmia vidẽdũ ẽ ne in vulua rasura sit que plз in collo vulue sit. Si. n. in remotis locis sit p eruginẽ exeuntẽ cognoscit. Dixit. n. q egreditur in fluxu mẽstruoꝝ: aliqñ ẽ eruginosuз citrinũ vel aquosum. s. ⁊ fm hoc diuersas species rasure significat.

¶ Dixit Aui. in scõ a corrosiõe egreditur paulatim: q̃si sex ⁊ pprie qñ est a venis absq3 arterijs. Et si fuerit corrosio i pfundo matricis erit color minꝰ niger: q2 magis a nã egreditur. Dicũt istud signũ est qñ corrosio prouenit a mã adusta pp quã color sãguinis fit niger. modo qñ mã magis adurit magis denigrat ⁊ ingrossat ⁊ q̃to est grossior minꝰ pfundatur in suba matricis. Et id qñ nõ puenit corrosio ad pfũduз color eruginis exeũtj nigrior fit. Sз qñ puenit ad pfũdũ est q2 mã est subtilior: ⁊ p pñs minꝰ maligna. dixit Rasis in diuisionibꝰ. si fuerit ex corrosiõe mala emittet sãguis magis fetens ⁊ malus. Dixit Aui. quãdo est corrosio apd os matricis posse est vt tãgatur. s. cuз digito a medico vl ab obstetrice. Et factus ab vlceribꝰ cuз mã. dixit Aui. est cum vehemẽtia doloris. Ampliꝰ recurrendũ est ad capitulũ infra de vlceribus ⁊ corrosione matricis.

¶ Et factꝰ ab emorroydibꝰ. dixit Aui. hз piodos menstruationis: ⁊ quãdoq3 nõ sunt ei piodi: imo est frequẽs replõne corpis. Et signa emorroydarũ matricis sunt mãifesta: ⁊ est sanguis fm plm niger: nisi sit ab arterijs: q2 tunc est rubeꝰ clarus. In oĩbus. n. fluxibꝰ qui sunt ab arterijs sanguis est subtilior clarior ⁊ calidior ⁊ cũ maiori ipetu exiens: ⁊ cum

minori iterpollatiõe. Et quãdoqꝫ dixit. A. sãguis emorroicus erit frustatim.i.coagulatꝰ: qñqꝫ associat emorroidibus.s.cuʒ non emittunt sanguinē dolor capitis: ⁊ grauitas eius: ⁊ dolor in visceribꝰ ⁊ epate: ⁊ qñ currit sanguis ex illis remouetur illud accidens.

¶ Et fluxus ex ragadijs cognoscitur per visum ⁊ tactum: cõprehenduntur enim ipse sensu.

¶ Et cãe extrinsece hñtur ꝑ inqsitionē eaꝝ vel ipsaꝝ pñtiaʒ.

¶ Ampliꝰ ꝯsideratio pticulariũ adiutoriũ magnũ pbet in cognitiõe cãꝝ. v.g. In scõ ex subtilitate cũ raritate mēbroꝝ mulier est colica extenuata pilosa facile pollis erit cõstitutio anni calã: ⁊ tps estiuũ ⁊ regimē pteritũ calm ⁊ siccũ ⁊ silia.

¶ Dixit Ipo.5 affo. in fluxu muliebri spasmus.s.de inanitione ⁊ animi defectio.i.lipothomia supueniēs malũ: ⁊ vtrũqꝫ hoꝝ per se est malũ: qꝫto ergo magis si ambo simul adsunt: qm̃ dicunt qdam esse mortale.

Cura fluxus menstruorũ duplici pficit instrõ.s.dieta ⁊ potiõe: ⁊ in vtroqꝫ instrõ variationē recipit. idicationeʒ sumēdo a fluxu ⁊ idicationē sumēdo a cã. Indicatione itaqꝫ sũpta a fluxu ihabitet patiēs aerē ad friditateʒ declinãteʒ nõ excessiue. nã excessiua friditas exteriꝰ ꝯuertēdo mãs interiꝰ ⁊ exprimēdo exteriora põt esse cã supfluēdi fluxuʒ: imo ſm quosdã nihil actu multũ friduʒ approximãdũ est patienti: caliditasqꝫ exterior ⁊ iterior nocet: ⁊ nocet eis ira furor timor subitꝰ tristitia ⁊ desperatio. Iuuãtur võ letitia ⁊ bona spe. Nocet eis oĩs motꝰ ⁊ rixa ⁊ clamor ⁊ oĩs fricatio vētris ⁊ inferioꝝ extremitatũ ⁊ appositio vētosaꝝ i eis ⁊ ligature ipsaꝝ dolorose ⁊ appõ ipsaꝝ in aquis calidis qꝫuis multi ꝯcedant hmõi in fluxu repētino magno: tũc eniʒ vt dñt diuersio ad qcunqꝫ mēbra scã ꝯuenit. Iuuant.n. getes oẽs ⁊ fricatio exterioꝝ supioꝝ ⁊ ipsoꝝ ligatio dolorosa ⁊ cõpressio ⁊ in calidis aqs positio. ¶ Et dixit Ipo.5.afso. mulieri menstrua si velis retinere sitã maiorē mamillis appone: qõ hoc mõ fieri oʒ mãmille subleuãde sunt ⁊ vnicuiqꝫ vētosa magna.i.hñs magnũ orificiuʒ vt cyatꝰ radicibus eaꝝ cuʒ multo igne applicet: illic.n. vene sũt dicte mediastine: qbus colligant mãmille m̃rici: p qs mēstruũ mãmillis mandat: vt cõuertat in lac. qre p eas ibi applicatas magna fit sãguinis a m̃rice diuersio. Debēt aũt vētose esse magne ⁊ cuʒ multo igne: vt subito magna fiat diuersio q oʒ diu teneri applicãdo frequēter ⁊ pmutãdo eã. dixit Gal. p̃ma ad glau. sitie mãmillis apposite cito curãt euonē menstrui magnã q fit subito: pñt et dicte ventose apponi vtriqꝫ hypocũdrio ⁊ ventri supra vmbilicũ ⁊ retro in loco renũ: ⁊ debent apponi sine scarificatiõe: ⁊ aliqñ etiaʒ fluxu magno infestãte ⁊ ṽtute ꝯsentiēte cũ scarificatiõe. ¶ Balneũ vitēt ⁊ calefaciēs ⁊ aperiēs ⁊ encathismata aq̃ calẽ ⁊ appropinquent balneis stipticis aq̃ fride: ipsa.n. subito ⁊ mirabilr subuenit. ¶ De dicta cura loquēs. A. dixit. cũ supfluit fluxus sãguis ex m̃rice oʒ vt ligent ambe manꝰ a radice adiutorij: ⁊ vtriqꝫ pedes a radice coxaꝝ apud duo iguina: ⁊ sũt ṽba Pauli ad lraʒ. Deide ponant vētose in iferiori pte mãmille: ⁊ vbi icedũt vene ascendētes ex matrice ad mãmillaʒ ⁊ sugãtur.i. scarificent vel sugãtur.s. ore alicuiꝰ vilis psone ⁊ hoc cũ sitia pforata fuerit. Et subdit qñqꝫ retinet fluxũ sãguinis positio vētosaꝝ sup loco q est inter vtrasqꝫ anchas: ⁊ hoc maxie est fiendũ pcedente alia diuersiõe: ⁊ eaꝝ appositiõe i locis magis remotis a m̃rice: Et qdã iaʒ dixerũt vētose debent esse tã magne vt apphēdat vtrãqꝫ mãmillã suã totã: ⁊ nihil supuacuum videat. Et dixerũt alij. ligãde sunt mãmille cũ istita fortiter vt dolor ide ꝯsequat magnꝰ vehemens ⁊ violēta fiat attractio. ¶ Sõnꝰ in pncipio sit paruꝰ ⁊ vigilie multe vt nõ trahant mãe iteriꝰ: sʒ diuertant exteriꝰ. In ꝓcessu võ ⁊ fine iaʒ minorata ⁊ diuersa mã ꝓlongetur sõnus ⁊ minorent vigilie: ⁊ sit accubitꝰ eaꝝ in camera obscura in lecto nõ calefaciēte: qr non de plumis capite aut supioribꝰ decliuibꝰ aut planis exñtibꝰ: anchis võ ⁊ alijs iferioribꝰ eleuatis. ¶ Cibis dixit Almã. vtat stipticis. Et Ras. dixit in diuisiõibꝰ. sit cibꝰ ex stipticis ⁊ acetosis. Et dixit. 9. ꝯti. dãdũ est in potu lac extinctũ cũ ferro ignito in ipso ter. ʒ. iiij. quolʒ die p hebdomadã: qm̃ ꝓfert mirabiliter. Et dixit Ras. ꝯuenit administratio ciboꝝ ⁊ potuũ acetosorũ ⁊ stipticoꝝ ifrigidãtiũ ⁊ igrossantiũ sanguinē: sicut sunt granata aceto. lentes.s. cocte cum aceto ⁊ berberi ⁊ ribes ⁊ agresta ⁊ citonia ⁊ sumach ⁊ ꝯueniũt ei cibi opilatiui ⁊ facientes glutinationē: qm̃ igrossant sanguinē: sicut alfidei facti cũ amillo ⁊ silibꝰ ⁊ attriplices asameborgi. ⁊ debēt oĩa cibaria ⁊ potꝰ sumi actu frida. Dixit Ras. potus sit aq̃ veri frigoris ⁊ abstineat a vino. Dixit Pau. dãdũ est in potu de aq̃: ⁊ de aceto ifrigidatũ cũ niue. ¶ Cibi itaqꝫ sint sicut medulla panis silr ⁊ anulũ ⁊ far ordei ⁊ panicũ pillatuʒ ⁊ caro fugiēda est nisi in casu necessitatis: ⁊ silr sorbilia oua: ⁊ caseus recens ꝯuenit: ⁊ lac acetosuʒ ⁊ pisces parui squamosi. ¶ Et ꝯueniunt ex fructibꝰ citonia granata ⁊ pira ⁊ mala ⁊ sorbe ⁊ nespila: ⁊ granã myrthi: sunt.n. potētia: ⁊ castanee cocte cũ cortice iteriori: ⁊ cũ eo comeste: qm̃ violēter restringunt ⁊ corna sunt vehemētia ⁊ more rubi imature. ¶ Et ex herbis ꝯuenit plãtago ⁊ vtraqꝫ ꝯsolida. Et dixit. G. portulaca in cibo ꝯuenit ⁊ radix cardi siluestris: ⁊ radix cameleõte nigre in fritellis comeste. ¶ Parent sua cibaria assa: ⁊ si aliqñ fiant elixa coquãtur in aq̃ in qua calibs ignitꝰ extinctꝰ fuerit multotiēs: ⁊ cũ ea etiã ifridata lymphet vinũ cuʒ ꝯuenerit vel parent in sumachia rubesia berbesia vel romania ⁊ silibus pparationibꝰ ⁊ partiant ad pl̃es cibatiões dãdo parũ in vice ⁊ ꝓcurent eductiões supfluitatũ maxie prime digõnis vt exeãt molles: ⁊ si nõ fuerint tales mollificentur cũ assumptiõe lenientiũ: aut cũ clystere lenitiuo: ⁊ ñ surgat ad sellã: nec se violēter exprimat ad egrediendum: qm̃ talis expssio mouet sanguinē: ideoqꝫ nõ claudantur licinia: qm̃ ad exprimendũ commouent.

¶ Regimen aũt per dietã indicatiõe sumpta a cã varietateʒ recipit ſm varietatē cãꝝ in oibꝰ ex rebꝰ nõ nãlibꝰ. Uerum his exēplificabo d cibo ⁊ potu: qm̃ ex hoc faciliter poteris hr̃e in alijs rebꝰ nõ nãlibus. Si itaqꝫ in cã fuerit debilitas retētiue: tũc additio fiat in stipticis eligēdo ex eis calida vl frida ſm dispõnem. ¶ Si võ cũ hoc fluxu debilitet virtus regitiua in hoc casu cõpetit: qõ dixit Aui.s.q oʒ vt patiēs cibetur cũ eis que sũt sicut vitelli ouoꝝ sorbiliũ: ⁊ cũ omni qõ est velocis digõnis ꝯfortatiuo ⁊ multi nutrimenti: q tñ nõ ꝯuenirent rõne fluxus: ⁊ tñ talia debēt parari ⁊ exhiberi cũ stipticis vt silr subueniãt ṽtuti ⁊ fluxui. ¶ Dixit Aui. qñqꝫ opʒ vt cibent aq̃ carnis forti.i. multuʒ nutritiua que acetosa sit cũ aq̃ sumach ⁊ aq̃ acetose: ⁊ potibꝰ boni odoris ex carne bona.i. cuʒ aq̃ carnis odorifera sũpta ex carne bona cũ odoribꝰ bonis: qm̃ odores boni necessarij sũt ad viuificãdũ ṽtuteʒ. Et silr cibet sorbitiõibꝰ hũidis: vt saulch de amilo cũ decoctionibꝰ aut iuribꝰ bonaꝝ carniũ. Et ex potibus vtat vino nouo grosso ⁊ dulci: ⁊ per nouũ nõ itelligit mustũ turbidũ: sʒ postqꝫ clarificatũ est: ⁊ adhuc primũ suo ortui: ⁊ est vinũ sui anni: ⁊ p grossuʒ itellexit rubeũ in substa grossuʒ: ⁊ per dulce itellexit: siue sit tale p sui nãm: siue p arteʒ factũ. Dixit Simeõ noli dare de vino antiquo ne excitetur inde fluxꝰ sãguinis. Et Aui. dixit deuitēt vinũ antiquũ subtile. supp. ⁊ oẽ qõ hʒ acuitatē vel amaritudinē. Et dixit Aui. qñqꝫ ꝯueniens est ei vinũ mellis recēs qõ ꝓprie est hidromel vel vt qdã dñt ceruosia scã cuʒ melle: ⁊ oʒ esse recēs qr p moraʒ capit acuitatē vel fortasse dixit recēs qꝫtum ad mel et nõ sumat mel antiquũ: qr in tpe capit acuitateʒ. Tu vero cũ volueris exhibere hydromel vel ceruosaʒ loco mellis ponere debes zuccarum albũ solidum.

¶ Or si in cã fluxꝰ sãguinis fuerit sãguis acuitas et colericitas. dixit. A. sint cibi istoꝝ qñqꝫ idigeãt viuificatione ṽtutis forti halusem: et carnes.i. cibi ꝯgelati: vt geladia sine spēbꝰ calis scã cũ sãdal. et dragagãto: ⁊ sicut myrthũ: ⁊ sicut ber-

besia

besia ⁊ filia cibaria. Et alia cibaria stiptica vt glutinosa ⁊ q̄ fiunt cū iurib⁹ pisciū glutinosoꝝ: sicut tincaꝝ ⁊ anguillaꝝ aut cū iurib⁹ capitū ⁊ pedū ⁊ aīaliū: ⁊ sint cibi eoꝝ ex carnibus edi: aut auiū minutaꝝ p̄parate in patellis: ⁊ vt dīit. a'ss in veru aut testulis aut pastillo. Ego aūt nō video: q̄re p̄parate elixe nō sint meliores i hoc fluxu magis. Et cibaria cōueniūt ex lentib⁹ cū aceto ꝯditis q̄ oīa sunt frida actu. imo ⁊ fridiora q̄ȝ in alijs fluxib⁹. Et deuitēt oēm cibū cal'ȝ actu vel potētia ⁊ p̄cipue isti. Et he maxīe debēt euitare vinū: ⁊ si aliquādo ꝯceditur sit stipticū rub. pauciferū.

⁋ Qȝ si in cā fuerit aquositas: siue liq̄ditas sāguis. dixit Haly. cibos da ad grossitiē declinātes ispissantes sāguinem de q̄b⁹ sunt risuȝ miliū amilū cocta cū lacte ouino vel vaccino recēte. Et q̄dam ꝯcedunt triticū coctum ⁊ cibaria de pasta. Oportet. n. vt dixit. A. ꝙ declinet penit⁹ cuȝ cibis eoꝝ ad illud qđ exiccat ⁊ inspissat sāguinē: ⁊ in istis vinū rubeum grossuȝ securius conceditur q̄ȝ in alijs sp̄ebus.

⁋ Qȝ si in cā fuerit plenitudo corpis ⁊ m'titudo sāguis: aut fractura vene ex casu vl' p̄cussiōe oȝ vt sbtilietᵣ regimē ⁊ dēt cibi pauci i q̄ȝtitate ⁊ pauci nutriᵗⁱ q si sint i pleniᵗᵉ corpis in p̄nᵒ ⁊ stiptici nō retineatᵣ sāguis sup̄fluitas q̄ euanda est.

Cura vō p̄ potionē. dixit Aui. fcā p̄ viā crisis ⁊ fcā ex repletiōe lȝ sint diuerse: tñ ambe sūt cōpares in hoc ꝙ vtraq̄ȝ nō retinetᵣ: nisi cū adest debilitas. Vñ Ras. in diuisionib⁹. nō oȝ vt laboretᵣ in restrictiōe ei⁹: duȝ nō p̄ȝ debilitas: ⁊ nō fit alteratio in colore siue mutatio: siue nō opȝ vt curetᵣ. ⁋ Ad ordinādū aūt oȝ p̄scire ꝙ sup̄fluitas mēstruorū nō attenditᵣ reᵘ mēstruatiōis tm̄ sed reᵘ ꝯplōnis cōpōnis etatis: ⁊ p̄cipue ꝯsuetudinis p̄sone cui⁹ est. ⁋ Hȝ āt cura p̄ potionē intētiōes q̄tuor. q̄ꝝ pᵃ cām euat. 2ᵃ cām diuertit. 3ᵃ fluxū sistit. ⁊ 4ᵃ accñtia corrigit. Et p̄mā q̄dē reȝ cōplent euō p̄ flōmiā vel vicariū ei⁹ ⁊ euō cū medicinis per fluxū ventris ⁊ vomitū. Et vomit⁹ q̄dē in hoc est melior solōne vētris. q̄m cū hoc ꝙ mām euat iterū ad diuersū trahit: ⁊ flōmia q̄deȝ maxīe ꝯuenit in plenitudīe corpis ⁊ grauitate sanguis: in plenitudīe q̄dē maior: in grauitate minor. Et in tātū in dictis duob⁹ modis ꝙ dixit Aui. q̄ñq̄ȝ excusat flōmia ab expectatiōe debilitatis: p̄ꝑea q̄ expellit repletionē ⁊ trahit māni ad ꝯ̄riuȝ q̄si dixerit. nō opȝ vt dimittas fluxuȝ donec adueniat debilitas: s ȝ flōma: ⁊ sic curabis fluxū. De qua āt vena flōmia debeat fieri. dixit Hal. Si ex sāguīe fuerit copia minutionē ipera basilice: ⁊ iuxta ꝙ op⁹ fuerit extrahe. Silr̄ dixit Ras. in diuisiōib⁹. flōmia. n. basilice q̄ȝtitatē minuit: imo ⁊ eradicat ⁊ acuitatē extinguit: ⁊ ad diuersuȝ trahit in hoc fluxu: tea aūt nō inuēta flōmetur vena cōis ꝙ si cū vocat⁹ fueris iueneris iaȝ v̄tutē ad debilitatē tendere: opȝ tūc vt flōmiā partiaris ad pl'es vices extrahēdo vna queq̄ȝ vice modicū sāguis: vt sicut. v̄. g. ab. ʒ. i. vsq̄ȝ ad. ʒ. ij. ⁊ cōpetit flōmia ēt in fcā ab acuitate sāguis: ⁊ i fcā ab aquositate ei⁹. Ueꝝ dȝ esse minor. ⁋ Et Ras. dixit in diuisiōib⁹ ꝙ in fcā p̄p p̄cussionē cura ē flōmia basilice. ꝙ si flōmie fieri negerit fiat scarificatio in spatulis aut appositio sāguisucaꝝ cū reiteratiōe ⁊ iteratiōe ſm ꝙ fuerit expediēs. In fcā aūt ex debilitate retētiue nō est fieda sāguis euō: nisi apud necessitatē. ⁋ Dixit Hal. si sāguis q emittitᵣ. s. in flōmia vel per menstruū alicui⁹ hūoꝝ dñiuȝ ostēdit euā ab eo corpus. Dixit Aui. siq̄dem fuerit colerica euetur colā ꝓprie cū his q̄ sunt sicut fum⁹ terre ⁊ mirabol. citrini p̄p id qđ in eis est de v̄tute stiptica. Et ex bonis est reubarbaꝝ torrefactū ⁊ tamarindi: ipsi. n. educēdo colam extinguūt acuitatē ei⁹: fcā enī euone colere fit iuuaᵐ in fluxu. ⁋ Et si sāguis aquosus fuerit. euatur aquositas ei⁹ cū turbith ⁊ zuccaro absq̄ȝ. ʒȝ. q̄m absq̄ȝ eo euacuat flegma aquosuȝ. Dixit. fiat ꝓuocatio aquositatis p̄ vrinā: ⁊ fiat tractio ei⁹ ad cutem. s. vt exeat p̄ sudorē: hmōi tñ cura nō dȝ fieri per int⁹ exhibita calefaciētia ⁊ subtiliātia sāguinē ponētia ip̄m in motu: ⁊ vñ fieret traditio in fluxu: ⁊ maxīe si daretᵣ non p̄missa illi⁹ hūiditatis bona minoratiōe. ⁋ Dñr q̄ vrina ⁊ sudor ꝓuocari debēt tātuȝ saltē in p̄ncᵒ cū exteri⁹ approximatis. Quidā tñ ꝯcedunt ēt in p̄nᵒ aquā solatri: q̄ in ea est aliq̄ vrine ꝓuocatio: ⁊ extinguit ⁊ desiccat. ⁋ In fcā aūt a debilitate v̄tutis nō cōpetit euō: nisi ꝓcederet ipsa debilitas a mala cōplōne cum mā: tunc enim illa euacuari dȝ cum medicina debili cū qua reiteretur si fuerit expediens.

⁋ 2ᵃ vō itētio cōpletᵣ cū diuertētib⁹ suprapositis vētosatiōe fricatiōe ligatiōe cōpressiōe extremoꝝ in aq̄ cal'a positoꝝ.

⁋ 3ᵃ vō cōpletᵣ p̄ medicinas q̄ fluxū sistunt ⁊ sūt quecūq̄ȝ cū v̄tute q̄litatiua stipticāt ⁊ glutināt sāguinē igrossant int⁹ ⁊ extra approximate: aut fluxū sistunt cū v̄tute occulta: variātur tñ in plus aut min⁹ varietate cāꝝ. ⁋ Dixit Sera. si fluxus fuerit ex debilitate arteriaꝝ studeas in linitiōib⁹ ⁊ emplastris stipticis. Et silr̄ si fuerit ex debilitate venaruȝ: tñ in debilitate arteriaꝝ sollicitudo dȝ eē maior. Et cū vehementi⁹ stipticis. ⁊ silr̄ in oī debilitate v̄tutis retētiue. dixit Hali. reb⁹ expedit vti desiccātib⁹ ⁊ restringētib⁹: verūtamē dixit Aui. aggrega ad mediciās stipticas medicinas ꝯfortatiuas cū sua aromaticitate ⁊ ꝓprietate sua. Et iste medicīa est spica mastix olybanū rosa myrthū cyminū torrefactum: coriādrū torrefactū sādali ⁊ silia eligēdo ex his cal'a vel frida vl' cōmixta ex eis ſm exigētiaȝ. ⁋ Dixit Bimasui. 9. ꝯti. spica hȝ ꝓprietatē ad retinēdū menstrua supta i potu. Ait Ras. forte erat in ista necessaria calefactio: tūc. n. dādū est de spica cimino thure ⁊ silibus. ⁋ Et ex medicinis stipticis sunt psidia balaustia grana granatoꝝ muzoꝝ ⁊ acetosoꝝ nux cypressi ⁊ folia ei⁹ cortex q̄rcus ⁊ folia ei⁹ ⁊ cortex glādiū ⁊ cupule ipsaꝝ ⁊ folia myrthi ⁊ grana ei⁹ ⁊ fruct⁹ cinosberati ⁊ morabati ēt matura ⁊ corna ⁊ citonia ⁊ sorba imatura ⁊ nespila imatura ⁊ recōciataꝝ pelliū ⁊ sumach ⁊ carubea ⁊ ribes ⁊ v̄ga pastoris portulaca camelcōta ꝯsolida vtraq̄ȝ folia oliue: cauda equina karaberosa ⁊ semē eius cornu cerui vstū spodiū ⁊ scoria ferri ⁊ dactili imaturi: hypoquistidos pruna agresta ⁊ succ⁹ eaꝝ q ē acatia cortex thuris ⁊ antimoniū alumen terra cōbusta q̄ cadit de furno sāguis draconis lapis ematbites ⁊ silia his vt plātago de qua dixit Gal. 5ᵒ de igenio sani. Cū in q̄daȝ muliere sāguis flux⁹. 40. dieb⁹ morat⁹ fuisset nulla medicīa potuit restringi: tūc curauimᵘˢ eaȝ cū succo arnoglose ⁊ flux⁹ cessauit. Huic ēt fluxui. Dixit Hal. cuȝ succo misce ēt alias mediciās fortiores ⁊ aliq̄n vnā ⁊ aliq̄n aliaȝ ſm ꝙ est ex notitia passiōis intētio. ⁋ Et Ser. ⁊ recitat dcm̄ suū Aui. de medicinis cōib⁹ ⁊ ꝓprie fluxui ex sāguine acuto cal'o arnoglosa est melior: imo non est ei par: ⁊ q̄ñq̄ȝ abscindit fluxū sāguis oīno bibita ⁊ iniecta ⁊ ꝯfert cronico ⁊ nō cronico. Et ex eis est bursa pastoris. ipsa. n. bene potens est in abscisiōe cuiuscūq̄ȝ flux⁹ sanguis ⁊ grana maxīe vue acerbe sūt poᵗ in hoc. ⁋ Ex medicinis āt glutinatiuis ꝯuenientib⁹ in restrictiōe flux⁹ mēstruoꝝ sunt dragagātuȝ vstū gūmi arabicū vstuȝ mastix thus fum⁹ picis lutuȝ sigillatū ⁊ armenū ⁊ silia. Ex stipticis. n. solis ⁊ ex glutinatiuis. Et ex eis vtrisq̄ȝ p̄mixtis pñt ꝯfici medicīe intus sumēde ⁊ exteri⁹ applicāde ⁊ supponēde ⁊ inijciēde matrici. ⁋ Elium ꝯueniens in fcō ex debilitate vasoꝝ m̄ricis vtile. ℞. margaritaꝝ ambaꝝ. corall'. rub. iacinctoꝝ scissoꝝ rosaꝝ rub. been albi ⁊ rubei spodij. añ. ʒ. i. dragagāti ⁊ gūmi arabi. sustoꝝ radicū ꝯsolido maioris siccarū karabe nardi olibani masticis. añ. ʒ. ß. sirupi facti cū succo plātaginis depurato: aut mine aut syrupi myrthini q̄ȝtū suf. dos. ʒ. ß. mane ⁊ sero ante cibū: ⁊ pōt ex p̄dictis fieri ꝯfectio in tabulis vel bolis. ⁋ Aliud etiā vtile. sirup⁹ de zuc. albo solido dissoluto ⁊ cocto cū succo solide. i. burse pastoris caude eq̄ne arnoglosse succo citōioꝝ ⁊ aq̄ ro. ⁊ cuȝ coctū fuerit supmittantᵣ sp̄es q̄ sic hūt. ℞. karabe nardi olibani cupulaꝝ glandiū masticis gallaꝝ p̄tes eq̄les margaritaꝝ coralloꝝ rub. macis vt superi⁹ ⁊ detᵣ cū aq̄ myrthi. ⁋ Encatisma conueniēs in hoc fluxu. ℞. psidie gallaꝝ alluminis balaustiaruȝ

corticum querc⁹ ⁊ folioꝝ ei⁹: nucis cipressi ⁊ folioꝝ myrthi
⁊ folioꝝ granati citōij ⁊ sorbi nespili burse ⁊ vge past. plā/
taginis ⁊ lāceole oium. añ. M.i. bulliant in aq̄ pluuiali in
qua multa fermēta ignita extīcta fuerint: ⁊ in ea sedeat cuȝ
est frida si pōt tolerare: ⁊ si nōdum tēdet ad tepiditatē: ⁊ ex
hac decoc. pōt fieri pessariū ⁊ suppona. ¶ Sterc⁹ asininū
recēs solū aut mixtū cuȝ libano. psidia ⁊ galla aut sterc⁹ asi
ninū ꝯtritū cuȝ nucleis nucū vstaꝝ: est. n. bonū etiā ipsi nu/
clei vsti triti cū vino stiptico sūt vtiles si supponāt. ¶ Sup
positoriū aliud bonū. ℞. olibani balaustie gallaꝝ antimo/
nij acatie: aluminis añ. optīe triturent ⁊ in pauca lana sup
ponat sibi mulier supra sumē ⁊ pectinē ⁊ ab vmbilico vsq̄
ad muliebria fiat epithima cū pāno infuso in succo plātagi
nis vino stiptico ⁊ aceto pauco in qbus bullierint myrthū
balaustie psidia sumach galla ⁊ filia ⁊ supponat actu frigi
dū. ¶ Dixit Oribasius. liquefac gluten factū de corijs vac/
caꝝ in aceto lymphato ⁊ madefac pannū in eo: ⁊ fac adhe/
rere vmbilico: qm̄ dixit ipse: ⁊ ego expt⁹ suȝ ipȝ ⁊ inueni effica
tius alijs emplr̄is. Emplm̄ fcm̄ de folijs burse pastoris: cō/
solide ⁊ plātaginis añ. ⁊ retro applicet. ¶ In fcō ex acuita
te ⁊ calitate sāguis. Dixit. A. ꝯuenit pot⁹ alafech. i. tribuli
recētis: q2 in eo est hūiditas viscosa: q̄re ꝯfert in exiccato āt
ꝯsūpta illa hūiditate est aptio ⁊ ꝓuocatio q̄re nocet. Et ad/
ministratio cāphore bibita ⁊ supposita ⁊ acetositas citri ē
bona valde. Et silr̄ succidētia ⁊ ei sil̄es vt limonū arancioꝝ
berberoꝝ granatoꝝ acetosoꝝ ⁊ siliuȝ. ¶ Et def in potu gū
mi arab. cū dragagāti ⁊ troci. de spodio cū cāphora ⁊ troc.
de balaustijs. s. facti cū cāphora. ¶ Et dixit. medicamē vlti
mi iuuamēti. ℞. terre sigil. bol. armeni alluminis gallaꝝ ⁊
sāguis drac. añ. p. eq̄les. de quoꝝ suma accipiat. ʒ. i. ⁊ cū ea
cāphore pōdus duoꝝ granorū ⁊ gallie. s. mus. fcrta. ʒ. i. qd
totū dissoluat in. ℥. syr. myrthini: ⁊ def i potu: est. n. dos. i.
¶ Eliuȝ ꝯueniēs in acuitate sanguis. ℞. zucca. ro. ℥. vi. aq̄
folioꝝ salicis. ℥. ij. seis plātaginis seis portulace floꝝ nenu
faris gūmi ara. dragagāti granoꝝ granatoꝝ berberoꝝ. añ.
ʒ. s. lapidis ematbitis subtilissime triti. ʒ. i. cāphore. ℈. i. mi
sceant adinuicē. Et pōt ex pdictis plurib⁹ fieri ꝯfectio cum
zuccaro albo dissoluto in aq̄ ros. ⁊ succo citonioꝝ: aut cuȝ
iulep ros. mixta simplici vel sirupo myrthino ⁊ silib⁹. Enca
tisma in quo sedeat. ℞. seis vge pastoris ꝯsolide solatri or/
tolani folioꝝ salicis ⁊ folioꝝ cucurbite. añ. M. i. ferueant
in aq̄ fōtis: ⁊ in exitu fiat emplm̄ ex decoctis illis folijs: ⁊ fiat
insictio cū oleo nenufarino ⁊ de citonijs in quo ponant gū
mi arab. dragagātū terra sigil. bo. ar. ⁊ cāphora ⁊ pūt dicta
olea lauari ⁊ sūt fortiora. ¶ Fiat suppositoriū ex cerusa lo/
ta ⁊ postea icorporata cū albumie oui ⁊ aq̄ ros. est. n. bonū
valde. ¶ Epithima vtile ifundat pānus in mucillagie seis
citonioꝝ ⁊ psilij mixta cū aqs fridis: ⁊ maxie cū aq̄ melōis
indi ⁊ expssus supponat femori. ¶ Aliud vtillimū. dissol/
uant. s. gūmi ara. ⁊ dragagātū: ⁊ vtraq̄ cola in aceto lym/
phato ⁊ epithimet cuȝ eo. ¶ Et q̄nq̄ dicit in hoc casu ne/
cessariū est dare medicīas opiatas cū grāte opij ⁊ posuit h̄
medicamē. ℞. acatie balaustiaꝝ galle. s. hypoq̄sti. sumach
myrrhe thuris ⁊ opij. añ. ꝯficiant cū aceto acuto forti. ⁊ sit
dos. ʒ. s. ¶ Et valet athanasia descriptiōe nicolai cuȝ succo
plātaginis solo vel in quo duct⁹ sit lapis ematbites sup co
te raȝ diu donec rubeat vel cū aq̄ ro. aut rob. myrthi. ¶ Et
aliq̄n etiā opiata supponunt: sicut athanasia dicta: ⁊ q̄nq̄
miscent cuȝ eis stiptica. ¶ Dixit Ser. ⁊ ponit. 9. ꝯti. ad re
tinēduȝ mēstrua violēter. ℞. vitreoli ꝯciatoꝝ pelliū cupu/
laꝝ glādiuȝ thuris ⁊ opij. añ. ptes eq̄les fiāt pille: ⁊ dāduȝ
est eis in potu. ʒ. i. ⁊ retinebūt mēstrua violēter valde. Ait
Ras. dico q̄ si fuerit cū hoc sitis ⁊ inflāmatio vehemēs no
li audacia venire sup illud. ¶ Or si flux⁹ fuerit ꝑ aquosita
tē sāguinis dixit Jude⁹. si fuerint mēstrua tenuia aquea da
in potu de stipticis ⁊ dent alia que deficcāt ⁊ igrossent san
guinē: opȝ. n. dixit Aui. peritū⁹ vt declinet ad ea. ¶ Eliuȝ

ꝯueniēs in hoc fluxu maxie est eliuȝ de scoria ferri: ⁊ eliuȝ
de granis myrthi ⁊ troc. de karabē cuȝ sumunt ꝑ hebdōm
vnā: vt dixit Alm. ¶ Eliuȝ bonū. ℞. thuris nardi masticis
sumach myrthi bo. ar. cimini torrefacti: ⁊ granoꝝ vue acer
be aā. ptes eq̄les radicuȝ ꝯsolide siccaꝝ. p. ij. zuc. al. qd̄ suffi
cit. ¶ Fiat encatisma in vino stiptico cuȝ 8ª pte sui de aceto
in quo decocte sint nux cypressi folia myrthi: folia oliue: ⁊
folia salicis: ⁊ sit eis addit⁹ puluis boli ar. olibani ⁊ masti/
cis: ⁊ supponat nastale factū ex colofonia scoria ferri ⁊ oli
bani masticis sumach hypoq̄sti. acatie colofonie ⁊ myrthi
⁊ piloꝝ leporis. aā. fiant nastalia cum albuminib⁹ ouoꝝ. ⁊
sterc⁹ capraꝝ mōtanaꝝ siccū trituȝ ⁊ mixtū cū thure. ⁊ cū la
na suppositū tollit hunc fluxū. ¶ In fcō aūt ꝑ difficultatē
part⁹ ꝯueniunt trocisci de spodio ⁊ quecūq̄ sāguinē sistūt:
⁊ troc. de karabē cuȝ granis myrthi i succo plātaginis sup
ponant cuȝ coto: ⁊ inijciat succ⁹ plātaginis cuȝ mucillagi
ne gūmi arabici ⁊ dragagāti. ¶ Et in fcō ex fractura vene
ꝯueniunt q̄ solidāt. dixit Ras. in diuisiōib⁹. sumāt in potu
de karabe. Clysteriza matricem cū medicinis icarnatiuis vl/
ceruȝ hūidoꝝ. ¶ Et fact⁹ cā vlcerū curat cuȝ medicis cōpo
sitis ex ꝯfortatiuis ⁊ stipticis ⁊ diureticis. Cōfortātia. n. ⁊
stiptica deficcant vlcera. ⁊ eoꝝ cura est exiccatio ⁊ diuretica
ponunt cuȝ eis: vt deducāt ea ad locū vlceris: ⁊ vt māa fluē
tes ad locū vlceris diuertāt ad vias vrine. ¶ Debēt aūt su/
mi ex frigidis ⁊ tpate calidis: vt non exacuet ꝑ ea vlc⁹ ⁊ de/
bēt poni in subdupla dosi stipticoꝝ. ¶ Et fact⁹ cā corrosio
nis est difficilis cure maxie si antiquet. Dixit Gal. vt 9⁹ po/
nitur ꝯtin. Cura est cuȝ suppositorijs factis de mineralib⁹:
sicut litargirio antimōio cerusa luto sigillis ⁊ armeno ⁊ si/
milib⁹. ¶ In fcō cā ragadie cura est: cura ipsaꝝ. ¶ Et in fa
cto ꝑ emorroydas. dixit Aui. curet cura emorroydaꝝ cū
semini lini cū aq̄ cal'a que cū sua anodinitate sedāt dolorē.
Et opȝ vt obseruent hore q̄tis ad curaȝ in his q̄ pseruāt a
futuro fluxu: ⁊ si fuerint illic piodi. i. q̄n redit flux⁹ curetur
tunc in horis piodoꝝ: ⁊ studeat ad sedāduȝ. s. fluxū vel se/
danduȝ. s. doloreȝ. ¶ Et q2 in fluxu sāguis retētiōe medici
ne vstiue aliq̄n approximant in hoc tm̄ fluxu nō ꝯueniunt.
Dixit Ras. 9. ꝯtinē. nō supponant alique medicine cōbusti
ue: quoniā locus est neruosus.

¶ Dixit Ras. 9. ꝯti. ex libro absq̄ auctore. ℞. sulfuris bene
triti. ʒ. s. ⁊ da ipm i potu ieiuno stō cuȝ vino cocto: ⁊ postea
nō comedat vsq̄ ad meridiē: deinde comedat de spindebe/
gi. ⁊ sequat hoc ꝑ triduū ⁊ cessabūt ide mēstrua. est. n. opti
mū puto q̄ maxie valeat in fcō ab aquositate sāguis. Dicūt
empletur semē cū gipso distēperato cuȝ aceto. ¶ Pulueris
porcellianaꝝ vstaꝝ. ʒ. ij. sūpte cū aq̄ frida vel cū aliquo rob.
stiptico ꝯueniunt oi fluxui. ¶ Dixit Gal. cauda eq̄na cōue
nit fluxui sāguinis matricis ꝓpie rubei. Cuȝ sumit puluis fa
ctus ex florib⁹ caudaꝝ exiccatis: ⁊ ex florib⁹ cucurbite. añ. ʒ.
iiij. cuȝ sorbili mirabilis sequtur effectus. ¶ Sigillū scē ma
rie viride comestū trib⁹ dieb⁹ optime opat in oi fluxu mē/
struoꝝ. ¶ Puluis vtilis valde. ℞. minij. ʒ. i. s. cornu cerui
vsti karabe granoꝝ myrthi. añ. ʒ. s. def ante cibum ꝑ duas
horas vel cuȝ est dormitura cuȝ vino rub. ⁊ aliq loco minij
ponunt cinabriuȝ. ¶ Puluis fact⁹ ex margaritis ⁊ spodio
añ. ʒ. i. sumpt⁹ cum vino rub. mirabiliter ꝯsumit mēstrua.
Et cum sumunt. ʒ. ij. corallo ru. subtilissime puluerizatoꝝ
cum succo plantaginis cum dormitura est nulla precedēte
cena vtiliter operantur.

¶ In correctiōe autē acciūtiuȝ. que est q̄rta intētio opȝ medi
cum recurrere ad ꝓpria eoꝝ capl'a. ¶ Dixit Gal. ⁊ ponitur
9⁰ ꝯtinē. si fuerit cuȝ siti ⁊ febre da oi die troc. i. cuȝ spodio
factuȝ ꝯstipatiuū cum aliqb⁹ aqs accidis stipticis ⁊ fridis.
¶ Or si cuȝ fluxu fuerit dolor sedet cuȝ suppositorio hoc.
℞. aluminis ⁊ seminis iusq. albi. añ. ʒ. i. s. opij dauic. i. litar/
giri et antimōij et sumach añ. ʒ. i. et supponat cū lana. Aue
℞. spice. ʒ. ij. hypoq. ʒ. i. s. acatie. ʒ. s. opij dauich. i. suppo/
nantur

nantur cū lana p̄lus infusa in aq̄s stipticis. ¶ Dr̄ q̄ viola
sarracenica comesta bibita ⁊ supposita mirū valet in oī flu
xu mēstruoꝝ. ¶ Et dī q̄ succꝰ vrtice femori illinitꝰ restrin
git mēstrua. lapis corneliꝰ gestatꝰ curat fluxū mēstruoꝝ. Et
iaspis viridis hn̄s rubeas venas in argēto ligatꝰ ⁊ gestatꝰ
oēm fluxū mēstruoꝝ ⁊ sāguis restrīgit. ¶ Dixit Gili. empe
rica in oī fluxu sāguis valde laudanṫ: vn̄ dixit Cōstā. caplo
de incātatiōe. ɔstat q̄ si medicꝰ aliquā patiētē quoquo mō
iuuerit cū incātatiōe adiuratiōe colli suspēsiōe vel sitibꝰ cor
poris cōplōne eē sciat. Medicꝰ v̄gultꝰ herbe dicte pes lepo
rinus collo suspēsus sistit ꝓfluuiū mulieris. Stercꝰ catte cū
resina ⁊ rosa suppm̄ sanguinē sistit: ⁊ vt dn̄t est exptuȝ. ¶ Et
dī exptuȝ fore q̄ si mulier secū portet in sacculo pulnerē ra
ne maioris nō emittet de sanguīe. Et si vis ꝓbare liga eū ad
colluȝ galline ⁊ dimitte p vnum diē: ⁊ postea iterfice ⁊ san
guis nō exibit ab ea. ¶ Dixit sextꝰ placitꝰ. in quocunq̄ lo
co taurꝰ pascit folia vlmi arboris de fimo eiꝰ ibi emisso sic
care fac ⁊ subtiliter puluerizare ⁊ puluerē mitte sup carbo
nes viuos ī testa sub scāno ꝑforato ⁊ mulier sup ipȝ sedeat
bn̄ vndiq̄ coopta pānis fumū diligēter ad mr̄icem recipiat
⁊ sanabiṫ ita vt miraberis. ¶ Dixit Alb. q̄ retinere corneo
lā in auro ligatā in digito sāguinē stringit vndecūq̄ fluat: ⁊
marie mēstruū qd̄ nō p̄t ɔstrigi. Et qdā dn̄t. q̄ valet ēt liga
tus collo. ¶ Et cinis ossiuȝ coxaꝝ tauri vel bouis credo q̄
debeāt vri: bibitꝰ cū aq̄ ⁊ aceto renibꝰ ⁊ pectini emplāṫ vti
liter fluxum menstruoꝝ restringit.

¶ De retentione menstruoꝝ p̄ter nām. Cap. xxij.

Retentio menstruoꝝ dupl'r sumiṫ. vno
mō large ꝓ ablatiōe diminu
tiōe ⁊ corruptione exitꝰ eoꝝ. Et dī corruptio
exitꝰ eoꝝ qn̄ cuȝ accn̄tiuȝ difficultate ꝓdeunt.
Alio mō stricte ꝓ sola ablatiōe. ¶ Dix Auer.
3° coll'ȝ. de accn̄tibꝰ supuenientibꝰ opōnibus
vulue. Cāe retētiōis sāguis mēstrui sūt opposite causis flu
xus eiꝰ. Saluo q̄ ex causis q̄ debilitāt virtutē expulsiuā: ⁊
ipsaȝ ꝓuāt est opilatio q̄ fit in venis: aut pp̄ grossitiē sāgui
nis: aut pp̄ suā viscositatē: aut pp̄ multitudinē ꝓuocationis
lacris: aut pp̄ ap̄a vel alias egritudies mr̄icis. ¶ Gal. āt in
mulierū dolorибꝰ: sicut ponit a Rabi in 16° pticula. dixit. sā
guis retineṫ ex debilitate v̄tuṫ trahētis: aut venaꝝ mr̄icis
opil'one. Et dixit Rabi. noiauit Gal. cās solū rōne instr̄i in
quo tp̄e repitur: ⁊ nō noiauit hic cās cessatiōis mēstrui q̄n
titatiue cōp̄rehēsi qua hora multū diminuiṫ ⁊ nō iuenitur.
¶ Et dixit sup 5° affo. com̄. 28. ⁊ com̄. 57. mēstrua retinen
tur aut de p̄tāte in mr̄ice: aut ex tortura eiꝰ q̄ fit penes par
tū magis: aut ex cā grossitudinis sāguinis: aut ex opilatiōe
venaꝝ qbꝰ venit ad mr̄iceȝ: aut ex coadunatiōe orificioꝝ ip
soꝝ: aut ex ɔdensatiōe subē totiꝰ mr̄icis: ⁊ retineṫ cā gros
situdis hūoꝝ grossoꝝ: aut fridoꝝ supra corpꝰ. ¶ Auic. re
ducēs cās retētiōis mēstruoꝝ p ordinē dixit. menstrua reti
neṫ: aut pp̄ cām ꝓpriā in mr̄ice: aut pp̄ cām cōem. i. pp̄ cōi
tatē alioꝝ mēbroꝝ ad mr̄icem. Et cā ꝓpria in mr̄ice est: aut
pp̄ cām ianatā. i. nālēȝ eius: aut pp̄ cām accn̄tem alio mō. i.
pp̄ cām accn̄taleȝ ⁊ p̄ter nām. Et illa q̄ fit pp̄ cām in mr̄ice
iteꝝ diuidiṫ. Dixit Aui. aut fit pp̄ cām in v̄tute mr̄icis aut
pp̄ mām que dȝ euacuari: aut pp̄ cām in instr̄o. s. via p quaȝ dȝ
fieri euō. ⁊ ꝓprie aliqn̄ solo instr̄o. s. collo mr̄icis. Et cā in
v̄tute mr̄icis. dixit Aui. est sicut debilitas. s. marie expulsi
ue eiꝰ pp̄ maliciā cōplōnis eius fride: aut sicce: aut calide: ⁊
nō dixit de hūida: q: relaxādo mēbra ⁊ vias ⁊ cursibilē red
dēdo mām nō est cā retētiōis sed fluxꝰ: nisi mā aliq̄ secū cō
iuncta foret cā opilatiōis ⁊ sic detētiōis. ¶ Dixit aūt Aui.
de cōplōne calida: q: lȝ de nā calidi sit subtiliare apire ⁊ attrā
here: tn̄ qn̄ instr̄m impediṫ deficit actū ꝓprie v̄tutis: aut for
tasse: q: aliqn̄ est cā q̄ resoluaṫ subtile ⁊ remaneat grossuȝ:
aut qn̄ est cā maioris resol'onis q̄ȝ attractiōis: ⁊ marie cū p
eiꝰ resol'oneȝ ɔsecuta fuerit siccitas. ¶ Et dixit Auic. mala

cōpl'o frida: aut est cū mā: aut sine ea. Et nō dixit hoc de cali
da: neq̄ de sicca: q: vt qdā volunt dedit p illud itelligi: siue
fuerit cuȝ mā vt colerica grossa: aut cū sanguie grosso. Alij
aūt dn̄t. q̄ cōpl'o calida cū mā est cā fluxꝰ ⁊ nō retētionis: ⁊
nō est dcm̄ eoꝝ vl'r veꝝ. ¶ Et cā ex pte māe: dixit Aui. aut
est q̄ȝtitas: aut q̄litas: aut aggregatio āboꝝ. s. q̄ȝtitatis ⁊ q̄
litatis. Et cā eiꝰ q̄ est ex q̄ȝtitate est paucitas ipsiꝰ sāguinis
⁊ paucitas ipsiꝰ est: aut pp̄ paucitatē ciboꝝ: aut pp̄ vehemē
tiā v̄tutis retētiue mēbroꝝ: que ēt si multiplicenṫ cibo non
mūdificat. i. nō mūdificari pmittit supfluitatē menstrualem
pp̄ suā fortē retentionē qua detinet sāguinē in venis dispsis
in mēbris p nutrimēto ipsoꝝ: qd̄ marie ɔtigit. Dixit Aui.
in mulieribꝰ q̄ꝝ nāe: nāe viroꝝ sīles sunt: ⁊ sūt potētes sup
digōnē vltimā ⁊ distributionē nec̄iam p mēbris ⁊ expulsio
neȝ supfluitatū s̄m modū quo expellūt eas viri. Et isti sunt
pingues. i. carnose lacertose de qbꝰ sūt fortes viragines: q̄ꝝ
anche ipsaꝝ pectoribꝰ sūt strictiores. Debēt. n. nāliter mu
lieres esse ampliores in anchis q̄ȝ in pectoribꝰ: vt ptes iste
sint bn̄ fortes ꝓ sustētatiōe fetꝰ: ⁊ q̄ꝝ extremitates sunt pin
gues. i. carnose plus. Et ex eis in qbus est paucitas sāguis
sunt q̄ sūt multaꝝ euōnū cuȝ medicinis ⁊ exercitijs ⁊ ꝓprie
sāguinis fluxꝰ p nares vl' emorroydas aut plagas aut alia.
Dicūt ēt aliqn̄ augm̄ sāguinis in corpe est cā q̄ mēstrua nō
fluāt: sicut aliqn̄ ɔtingit pp̄ debilitatē expulsiue q̄ nō regu
lat expulsionē eiꝰ: ⁊ sicut cuȝ cāt opil'ones in venis mr̄icis.
¶ Et sic semp iueniunṫ mulieres in qbꝰ sāguis abūdat ca
rere mēstruis. ¶ Propter q̄litatē aūt māe. dixit Auic. san
guis est grossus pp̄ friditateȝ: aut pp̄ multitudinē eius: qd̄
admisceṫ ei ex hūoribꝰ grossis. sup. aut viscosis: aut pp̄ mul
titudinē trāq̄llitatis ⁊ silia ⁊ vsum cibarioꝝ fridoꝝ grosso
rū viscosoꝝ ⁊ nauseatiuā satietatē. ¶ Et cā q̄ est ex pte in
str̄i. dixit. est opilatio: siue sit attenuatoria ꝓcedēs pp̄ calidi
teȝ exiccāteȝ: sicut in multū colericis multotiēs ɔtingit: aut
pp̄ frigus exiccās: vnde sāguis igrossaṫ ⁊ inspissaṫ: ⁊ sic p̄t
esse cā retētiōis mēstruoꝝ: ⁊ isto mō multotiēs facit ipsum
possidere multitudo porꝰ aque. s. fride ⁊ pducit ad putrefa
ctionē. i. corruptionē. s. retentiōis menstruoꝝ: siue sit opila
tio coartatoria cā hūoꝝ grossoꝝ viscosoꝝ aut pp̄ apatitsi
ue fit opilatio carnosa pp̄ multitudinē adipis marie in col
lo mr̄icis aut additionē carnis in eo: aut pp̄ clausurā. i. vela
men grossuȝ spissum: pp̄ qd̄ nō pōt trāsire: neq̄ resudare sā
guis: sicut accidit in velatis. Aut pp̄ vlcera accn̄tia in mr̄i
ce que ɔsolidata sunt ⁊ corruperūt sua cōsolidatiōe orificia
venaꝝ apparētiū: q̄re destruunṫ ⁊ deficiūt ab opōne q̄ erat
apptio orificioꝝ venaꝝ mr̄icis q̄ fcā ɔsolidatiōe vlcerū clau
duntur: ⁊ nō est amplꝰ ei curatio. Aut. s. fit opilatio. dixit
Aui. pp̄ tortuositatē suā: s. viaꝝ mr̄icis supfluaȝ ⁊ ɔuersio
nē. s. magnā colli mr̄icis a loco suo: aut pp̄ breuitatem colli
mr̄icis: nō qdem s̄m longū: sȝ s̄m ꝓfundū vt breuitas dicat
coāgustatiōnē ⁊ stricturā nō curtitatem: aut fit opilatio pp̄
pcussionē aut casuȝ claudentē orificia venaꝝ ⁊ collū matri
cis: aut fit opilatio successiōe aborsus. ¶ Retētio aūt men
struoꝝ fcā p viā cōitatis alioꝝ membroꝝ ad mr̄icem. dixit
Aui. est sicut fcā cā debilitatis epaṫ. q: nō emanat. i. nō mit
tit sāguinē: neq̄ discernit ipȝ. Et sicut fcā pp̄ opilationē in
epate: aut in corpe toto: q: in venis totiꝰ: ⁊ sicut fcā pp̄ pin
guedinē. s. mirach ⁊ zirbi supfluā facienteȝ accidere opilo
nē ɔstringentē vias mr̄icis ɔstrictiōe a cōpressiōe ꝓcedēte.
Et extenuatio itetū ɔtingit eas ɔstrictiōe fcā ab exiccatiōe
pp̄ paucitatē sāguinis: ⁊ vl'r oē regimen exterminās corpꝰ
est cā retētiōis menstruoꝝ. ¶ Dixit Aui. sāguis effluit sup
mr̄iceȝ. s. ad matricē cū exitu. i. cū exeat extra. l. fa extra di
cit. ɔgelaṫ sup mr̄icē: ⁊ cū nō iuenit meatū ad exeūdū redit
in corpus: ⁊ cuȝ istud iteraṫ. i. pluribꝰ vicibꝰ ɔtingit dilate
mr in corpe sanguis ille ⁊ facit icurrere egritudines. Et ha
rū qdā eueniūt in ipsa mr̄ice: qdā in stō: qdā in intestinis ⁊
qdaȝ in cerebro: ⁊ qdā in spūalibꝰ: qdaȝ in epate. ¶ Et de

egritudinibꝰ mřicis est ꝑfocatio pp collectionē colli ⁊ ðcli nationē ad partē lateris: qꝛ aliqñ replenť magis retēto sanguine vene vniꝰ lateris q̄ȝ alteriꝰ. Et ex eis sunt apāta in ipsa calida ⁊ dura. Et accidūt apāta viscerū ⁊ stōi ⁊ alie egritudies in stō ex debilitate digōnis ⁊ casu appetiť ⁊ corruptiōe eiꝰ ⁊ nausea ⁊ siti vehemēti ⁊ mordicatiōe in stō. Et accidūt ex ea egritudies capitis ⁊ neruoꝝ: sicut epilepsia ⁊ paralysis: ⁊ egritudies pectoris: sicut tussis ⁊ malitia ānhelitꝰ. qñqꝫ difficilis fit ſmo pp exiccationē lacertoꝝ lingue ex vapore calido: ⁊ fortasse est ista grauitas. s. ſmonis cā doloris capitis: ⁊ plīme ex egritudinibꝰ epatis: sicut hydropisis ⁊ alie: ⁊ alterať ex ea forma ⁊ habitudo: sicut i chachesia: ⁊ accidūt eis ēt difficultas vrine ⁊ eiꝰ cōpressio. i. retētio ⁊ dolores alcatim ⁊ renū ⁊ colli ⁊ grauať corpꝰ ⁊ extenuať ⁊ ꝯtristať. i. angustiať: ⁊ adueniūt ei horripilatiōes ⁊ febres aduretes: ⁊ accidit ei ingetudo ⁊ tristitia ꝓpter vaporē: ⁊ qñqꝫ apātur ⁊ inflať totū corpꝰ eius: ⁊ vēter eiꝰ ēt pp attractionē virulētie sanguis ad ip̄m. Dixit Ipo. ⁊ poniť 9° ꝯti. seqtur retentionē mēstruoꝝ nec̄io ſm lōgitudinē dierū detrimētū in matrice: aut ex gñe apātis calidi vel herisipille: aut sephiros. i. apātis duri aut cācri. ¶ Dixit Gilib. sup. 6. epidimiarū. nisi ꝓuocata fuerint mēstrua mulieris spatio lōgi tp̄is ⁊ mulier alba hūida sāguinis aquosi inflať leuiter ⁊ dubiuȝ erit ne supueniat ei hydrops. ¶ Et dixit 6° de iteriorib ꝰ. si mēstrua diu cessauerint in iguine grossities extra nāȝ apparens apā in iteriorib ꝰ mēbris eē significat. ¶ Et qbusdā vidi grossitiē in iguine fieri ⁊ saniē coadunari: vñ necesse fuit vt incidereť: ⁊ seqtur ꝓhibita mēstrua dolor in iferioribus collo ⁊ capitis craneo acuta febris vria nigra viridis ⁊ eruginosa: q̄si mixtura loture carnis ⁊ carbonū ⁊ nōnullis vrina ꝓhibeť. ¶ Et dixit Gale. 6. epidimiaꝝ. quedā mulier q̄ pepererat ꝑ lōguȝ tp̄s postea viduata ē ⁊ retēta sūt mēstrua eius ꝑ tp̄s lōguȝ factū est post hoc corpꝰ eiꝰ in modū dispōnis corpis viri ⁊ corroborati sunt pili in toto corpe ⁊ orta est ei barba ⁊ facta est eiꝰ vox grossa: deinde mortua est. Et dixit Ipo. passa est mulier alia hoc ⁊ studui vt facerē descēdere mēstrua eius: ⁊ nō descēderūt que ꝑ lōgū tp̄s durauit ⁊ mortua est. ¶ Et Aui. dixit qñqꝫ accidit mulieri i cōplōne vel ſm cōplōnē cuȝ retineňť eius menstrua: qñ est fortis creatiōis: cuiꝰ ꝟtus est potēs ad extendēdū supfluitatē retētā: vt assimileť viris ⁊ multiplicenť pili eiꝰ ⁊ nascať ei q̄si barba q̄re frangiť forā eiꝰ. i. ꝑmutať ⁊ ingrossať: deide moritur. Et qñqꝫ ꝑuenit añ mortē ad dispōnē cū q̄ nō est posē vt ꝓuocenť mēstrua eiꝰ: ⁊ plēs istaꝝ sūt de illis que pariūt plȝ: ⁊ cū ergo nō coit cū eis aliqs ⁊ recedūt ab eis sui cōpares retinenť mēstrua eaꝝ: ⁊ remouenť ab eis ꝙ necessariū facit eūo sāguis ⁊ acceptio ꝯceptiōis ⁊ acceptio coitꝰ: ⁊ accidit ei vt fiat vrina eiꝰ nigra in q̄ fit sedimē virulētū: sicut aq̄ carnis: ⁊ qñqꝫ mingit sanguinē. ¶ Dicūt. mulieres retētis mēstruis ꝑter nām fiunt lasciuiores: prurinnt enim ptes acute retētoꝝ mēstruoꝝ circa genitalia ip̄aꝝ: ⁊ vñ icitanť ad coitū.

Signa retētiōis mēstruoꝝ gñalia siue generis: lȝ non sint nota ex relatione patiētis: tñ hři pñt ꝑ ea q̄ dicta sunt seq ad ipsoꝝ retētionēȝ in mřice ⁊ mēbris alijs. Et Gilibert. dixit. sūt dolor ⁊ aggrauatio ab vmbilico vsqꝫ ad muliebria ⁊ dolor renū ⁊ spine ⁊ colli frōtis ⁊ oculoruȝ ⁊ inflatio palpebraꝝ ⁊ grauitas oris stōi ⁊ fastidiū ⁊ inālis appetitꝰ: qñqꝫ ⁊ spāliter si fuerit ex mela ⁊ dolor ante ⁊ retro sub spatulis ⁊ anchaꝝ coxaꝝ ⁊ tibiaꝝ grauitas: ⁊ apparēt in facie macule pāni ⁊ lētigines: ⁊ dispō ad maniā ⁊ hydropē. Et vrina qñqꝫ est nigra ⁊ eruginosa ⁊ q̄si lotura carnis. ¶ Ingt Gal. 6. de iteriorib ꝰ. ⁊ poniť 9° ꝯtinē. fit ēt ex retētiōe mēstruoꝝ pōderositas in toto corpe cū defectu appetitꝰ cibi ⁊ tēpestate horripilatiōe ⁊ vigilijs sincopi ⁊ declinatiōe matricis ad aliqō latꝰ: ⁊ forte apparebit in dispōne eiꝰ grossitudo egrediēs nāȝ ⁊ seqtur dolor in dorso ⁊ collo cū febribꝰ causonicis ⁊ vrina nigra cuȝ aliq̄ erugie russa ad modū aque carniū mixte cum carbonibꝰ cuȝ difficultate migēdi. ¶ Dixit Ipoc. 5° afforis. ꝙ mulier que neqꝫ pregnās est: neqꝫ gñauit si lac habet. s. exuberās ⁊ perseuerans huic menstrua defecerunt.

¶ Signa ſpērū dixit Aui. illiꝰ que pendet ex frigore. s. cū humoris vicio signuȝ est grauitas sēni ⁊ ꝓfundatio in ipso ⁊ albedo coloris corpis ⁊ viriditas venaꝝ ⁊ ipsarū obfuscatio ⁊ pulsus raritas ⁊ frigꝰ sudoris ⁊ multitudo vrine ⁊ flegmaticitas egōnis. ¶ Et dixit Ras. in diuisiōibꝰ. sig^a grossitudinis sāguinis ⁊ frigoris eiꝰ sūt mollities corpis ⁊ multitudo pinguedinis. Dixit. vrina est discolorata ⁊ spissa: sȝ si friditas fuerit pura sine mā vrina est discolorata tenuis: ⁊ in vtraqꝫ sitis ē pauca ⁊ fastidit coitū penitꝰ. Et in scā pp multitudinē viscosi flātis tp̄e mēstruatiōis solite emittūtur ꝑ vuluā q̄dā viscosa flāta: ⁊ aliqñ ēt emittunť vria i vrina.

¶ Et signa scē ex calitate sunt. dixit. A. inflāmatio ⁊ exiccatio matricis. Et reliq̄ signa sigñantia calitatē: nā mulier est colorata velocis pulsus cū vrina icensa vigilijs ⁊ siti. Et sig deȝ caliditas fuerit pura vrina semꝑ erit tenuis ⁊ tp̄e menstruationis paucas aut nullas emittit supfluitates ⁊ nō sentitur pondus neqꝫ aggrauatio.

¶ Et signa facte ex siccitate. dixit Aui. sūt signa siccitatis scita ⁊ verificāt eā extenuatio corpis ⁊ vacuitas venaꝝ. Et ꝙ fit post egritudies resoluētes ⁊ tristitiā ⁊ ieiuniū ⁊ vigilias ⁊ laborē ⁊ morā in locis resoluentibꝰ ⁊ exiccātibꝰ: ⁊ hmōi etiā sunt signa paucitatis sāguinis. Et dixit Ras. in diuisionibꝰ. signa sunt extenuatio corpis ⁊ citrinitas coloris. supple vel plūbeitas cum citrinitate.

¶ Et signa facte pp grossitiē sāguinis sunt venaꝝ ⁊ tibiaruȝ ⁊ mēbroruȝ inferioꝝ inflatio ⁊ nigredo ⁊ palpebraꝝ color obscurꝰ ⁊ vrina rubicūda ⁊ subnigra ⁊ spissa. Et si opilationeȝ causauerit sāguinis grossities: vrina erit ampulosa: ⁊ quādoqꝫ tenuis: ⁊ qñqꝫ spissa. ¶ Dixit Gal. sup 6° epidimiaruȝ: ⁊ scribiť. 9. ꝯtinentis. Si caput māmille qō rubescit ꝯuertitur in citrinū significat ꝙ sanguis in corpore toto est grossus ⁊ difficilis motus.

¶ Et signa facte ab apātibꝰ vel clausuris nota sunt ex causis suis. ¶ Dixit Ipo. 5. affo. mulieri mēstruis deficiētibꝰ sanguinē ex naribꝰ fluere. sup. vel vt dicit Gal. 6. de iteriorib ꝰ. vel alio loco corpis sufficiēter bonū. Est. n. bonū ꝑ viam signi: qꝛ sigñat nām potentē in expulsiōe supfluitatū: ⁊ ē bonuȝ per viā cāe: qꝛ est cā sanitatj. ¶ Dixit. n. ibidem Gal. ꝙ qbꝰ sufficiēter affuerit hmōi purgatio nihil dictoꝝ accidētiū euenientiū ex retētiōe menstruoꝝ patiunť. Dicit tñ eos itellexisse nō in oī retentiōe mēstruoꝝ ꝑter nām: qꝛ in facta ex friditate pura vel cū mā flegmatica grossa ⁊ viscosa talis pulsus. alʼs fluxꝰ sāguinis ꝑ nares vel aliūde nō cōpeteret: sȝ noceret augēdo cām. Et dñt. ꝙ lȝ in fluxu sanguis ꝑ nares nō educanť māe grosse terree mēstruales: tñ ꝯfert vt dixit Ipo. qꝛ per ip̄m nā potētior reddita illas per alias vias expellit: aut isensibiliter resoluit. ¶ Et dixit Ipo. in epidimijs: ⁊ vt scribiť. 9. ꝯti. si auferanť mēstrua feminis nigris superuenientibꝰ vrinis nigris cito sanāe: ⁊ ꝑ vrinā nigrā significatur ꝙ sāguis ad iferiora ꝯuertiť: ⁊ sic ꝙ egrediet in mēstruis: fit aliqñ aūt vrina chianos cū sāguis ⁊ hūores ꝯsueti purgari redeunt in epar ⁊ ex pte expellunť ꝑ vias renuȝ ⁊ talem efficiūt vrinā ⁊ discerniť ꝙ in iferiori pte feculentior inueniť: ⁊ quedā resolōnes apparent nigre que cōmotione humorū egrediunť ⁊ ſm ꝙ humores plus melancolie participāt plus nigrescit vrina: ⁊ vnde color in obscuruȝ ꝓtendit: ⁊ hec omnia magis apparent circa horam menstruationis consuete.

Cura dixit Aarō. si retētū fuerit de mēstruis ex pte etatis nō hȝ curā: qm̄ in eis diminuitur sāguis. Iōqꝫ si retinenť vltra 50^m annū ꝓuocari nō debēt: nec añ 12^m annū ēt nisi ꝑus puelle habuerit mēstruare ⁊ postea retēta sint. In his enim dixit Hal. eiꝰ q̄ fit ex vlceris cicatrizatiōe que

in venaꝝ fuerit oribus ex qbus menstrua fluūt cura est difficilis. Dixit tñ vtenduꝫ esse pessarijs mollietibus ex oleo aneti ⁊ viol. adipe galline ⁊ porci ⁊ medullis boum ⁊ silibus. Aui. tñ dixit ꝙ nõ curaẛ facta ab opilõne venaꝝ ab incarnatione vlceꝝ ⁊ alijs silibus causis: sunt enim sine spe curationis vt mẽstrua redeāt. Sera. dixit. difficilis est eius cura valde: ⁊ fortasse desperaẛ de cura eius oino. ℭ Cura tñ preseruās hmōi mulierē a nocumẽtis est detractio sanguinis vt nõ multipliceẛ supra ꝯueniens ⁊ multiplicatio corporis ⁊ multiplicatio exercitioꝝ vt excludanẛ supfluitates: ⁊ coadiuuāt ad hoc fricationes ⁊ balneū resoluētia.

ℭ Dixit Aui. curatio pēdẽtis ex frigiditate vel caliditate aut gñone sanguinis grossi vel pauci ⁊ humectatione corpis eo ꝙ trāsit sanguis in nutrimẽtū pp fortitudinē ṽtutis nutritiue. Et curatio pēdẽtis ex apāte vel opilatione nota est .s. in ꝓprijs cap. ℭ Et dixit Sera. si ex pāniculo sup os matricis fiat scindaẛ. Et dixit. cura est remotio cāꝝ efficiētiuꝫ que fit cū ꝯ̃rio: qꝛ qñ sanaẛ retentio mẽstruoꝝ remoueẛ: ⁊ cū hoc ponẽdū est regimen. ℭ Dixit Aui. regimē ꝯueniēs est ad mouẽdū sanguinē cū fortitudine ad mꝛicem: ⁊ hoc regimē ꝯsistit in dieta ⁊ potione: ⁊ dieta qdem ꝯsistit in euitatione aeris frigidi vẽtosi grossi ⁊ limosi ⁊ electione aeris calidi preterꝗ̃ in facta a caliditate ⁊ siccitate aut corpoꝝ extenuatione: in qbus est aer eligẽdus ad hu^{idum} vel tẽperātiaꝫ declinans aut leuem frigiditatem: ⁊ vitādus est timor aut tristitia: sꝫ fiat adhesio gaudio ⁊ letitie ⁊ bone spei. Et exercitiū qdē ⁊ motus ⁊ fricatio maxie inferioꝝ ⁊ ipsoꝝ vẽtosatio ⁊ cōpressio. ℭ Et balneatio cū calidis ꝯueniunt in facta ex frigiditate pura vel cū mā grossa vel viscosa ⁊ facta ex sanguine grosso opilāte ⁊ ꝯueniūt in his vigilie. ℭ Sꝫ in facta ex caliditate vel siccitate vel sanguinis paucitate cōuenit quies ⁊ somnus. Et in facta ex siccitate vel sanguinis paucitate ꝯuenit regimen resumptiuū. Dixit Sera. cū balneo dulci vnctione humectāte cibis multi nutrimẽti potu vini non antiq quiete delitia ⁊ ocio. Et dixit Ras. ꝯuenit somnus ⁊ balneuꝫ ⁊ dilatatio fiat in cibo ⁊ potu. ℭ Et in facta ex caliditate declinẽt cibi ⁊ potus ad frigidū sumendo ex eis eos in qbus est aptio ⁊ ꝓuocatio. ℭ In facta aūt ex opilatione a frigido puro vel cū mā vel sanguine grosso opilāte. Dixit Azara. li° 16° de cibis ꝓuocātibus mẽstrua sunt panis tamisatus .i. factus de tota farina vel furfurat⁹ cū semine feniculi cimini ⁊ semine absinthij ⁊ silibus: ⁊ carnes sint cū raffanis pastinatijs vel sparagis ⁊ silibus: ⁊ brodium ciceꝝ vel faseoloꝝ ⁊ allea ⁊ porri ⁊ ruta ⁊ sinapis ⁊ apiū ⁊ silia. Et ꝯdimentū cū brodio ciceꝝ ⁊ cimino ⁊ oleo amig. ⁊ decoctio fenugreci ⁊ dactiloꝝ ⁊ brodiū auiculaꝝ cū multis ꝯdimentis. Et Ras. dixit in diuis. cura fit cibis subtiliatiuis vt brodi ciceris nigri cū aneto: ⁊ vꝫ aq̃ faseoloꝝ rubeoꝝ. Et Sera. dixit. regimē sit subtiliatiuū. ℭ Et si est ex pinguedine exercitiū frequēs ⁊ cibi subtiliatiui ⁊ incisiui. ℭ Dixit Ras. 9° ꝯti. mulier que nõ emittit menstrua eo ꝙ corpus eius est siccū duꝝ dꝫ vti quiete balneo ⁊ nutrimẽtis humidis ⁊ vino mulse aque: ⁊ que nõ emittit mẽstrua ex duricie mꝛicis eius dꝫ seq quietē ⁊ ociositatem animi: ⁊ vtaẛ nutrimẽtis humidis ⁊ potu aque ⁊ balneo. Et que non emittit menstruatione multe pinguedinis fricetur cum nitro ⁊ attenuetur regimen eius.

Cura ꝑ potionē. dixit Aui. dꝫ fieri ꝑ medicinas mouentes sanguinē ad mꝛicē ⁊ faciētes ipsuꝫ penetrare .i. reddētes ipsum aptū ad penetrandū in poris .i. orificijs venaꝝ ⁊ faciētes poros aptos: ⁊ sup. nõ ꝑ medicinas solū: sꝫ ꝑ oēm modū ducentē sanguinē ad mꝛicē. Et est ois modus diuersionis approximatus femori coxis ⁊ tibijs ⁊ fricationibus ⁊ cōpressionibus ligaturis vẽtosationibus cū scarificatione ⁊ sine ⁊ appōnibus sanguisugaꝝ in locis flōmie ⁊ ēt sine ipsa flōmia. ℭ Dixit Gal. in li° de flōmia. a tibijs euacuabis siue venā velis apire siue scarificare sup siue sanguisugas apponere. ℭ Dixit Aui. de illis que faciūt mẽstrua descēdere est flōmia ꝺ saphena ⁊ vena que est post caudā: sꝫ flōmia vene geniculi ⁊ curuature eius est fortior illa. Dixit tñ Uiaẛ. flōmemus ꝺ vena mediana: vt dicūt alij qui de basilica prius donec cā menstruoꝝ maior .i. añs sit ablata. Deinde deueniamus ad flōmiā saphene: ⁊ in p° die paꝝ de sanguine auferatur ex vno pede: ⁊ in 2° die sile de alio pede: qñꝗ̃ enim. dixit Aui. est necīū vt fiat flōmia pedis alterius: ⁊ ꝗ̃uis nõ dixerit a quo pede sit incipiendū: dicūt tñ qdā ꝙ a dextro si nõ fuerit mꝛix ꝯuersa ad dextꝝ: qꝛ tūc nõ esset incipiēdū a dextro sed a sinistro. Et dicūt. alij qñ est necīum iterare flōmiā ad plures dies: ⁊ tūc p° die dꝫ extrahi paꝝ de sanguine: qꝛ virtus est oppressa: in sequēti ṽo amplior ꝗ̃titas. Et si vlterius exigaẛ dꝫ fieri parua vt tolleret virtus: si aūt tota ꝗ̃titas ascēdēs ad lib. i. vel plus. ℭ Dixit Gal. sup 6° epydi. ⁊ poniẛ a Rabi in 16ª particu. mulier quedā fuit cui retētus est sanguis per octo mēses: ⁊ deuenit ad magnā extenuationeꝫ corporis: cuius venas vidēs repletas ⁊ tinctas sub nigro colore flōmaui eam ⁊ feci extrahi p° die. lib. i. ⁊ .5. sanguinis nigri: sicut pix liquida: ⁊ die 2° lib. i. et die 3°. ℥. viij. que sanata est et rediijt corpus ad statum suum naturalem in tempore breui.

ℭ Et dixit Gal. in li° de flōmia. et poniẛ a Rabi vbi supra. flōma cauillā tribus diebus aut quattuor vel qnꝗ̃ añ tp̄a mẽstruoꝝ .s. ꝯsuetū illi mulieri: in tp̄e alio facere illud noli. ℭ Dixit Isaac. minue ante tp̄s eoꝝ .s. menstruoꝝ ꝑ triduū vel quatriduū: deinde scarifica p° die vnā tibiam: ⁊ in 2° aliā: et attenuāda est dieta in illo tp̄e et añ et post ꝑ hebdomadā. ℭ Dixit Aui. ex attrahētibus mẽstruū ad mꝛicē est vẽtosatio sup crus et calcaneū: et ꝓprie pinguis est magis ꝯueniēs. ℭ Et Gal. dixit x° terap. ⁊ poniẛ a Rabi vbi supra. sitias sepe ponimus sup pectinē et inguina cū mouere mẽstruum volumus. ℭ Et ex eis est. dixit Aui. assiduatio stringēdi cū institis mēbra inferiora et ligādi ea taliter aliqbus diebus: sed nõ ꝯtinue stricta: sed sepe soluēdo ⁊ sepe religādo. ℭ Deinde dixerūt Gal. vbi supra. et Aui exhibendi sunt potus medicinales in quoꝝ exhibitione. dixit Ras. in diuis. vtēdum est medicina leuiore prius: deinde media: et postea fortiore. ℭ Dixit Aaron. cū dabis medicinas ad ꝓuocandū mẽstrua cautus esse debes ne fudet mulier supabūdanter: qꝛ fieret diuersio ad oppositū menstrui.

ℭ Dixit Gal. supra vlt° epydi. et poniẛ a Rabi vbi supra. in muliere habēte nām viroꝝ medicina menstruū ꝓuocās sibi approximata pōt eam ꝓuocare. ℭ Et dixit Yip. 5° de simplici medicina. medicine que ꝓuocāt menstrua et que abscindūt ea sunt siles in virtute virtuti ꝓuocantium vel abscindētium lac: qm̄ sanguis qui est in venis est mā cōmunis istis et illis: ⁊ pp istud qñ sanguis est facilis cursus et ꝓuocationis: temperate quātitatis fiunt iste due ꝓuocationis species copiose: qm̄ māmille cōmunicant matricibus ꝑ venas multas: et qñ lac aggregaẛ multū in māmillis abscinduntẛ menstrua oino: ⁊ econuerso: qm̄ qñ recedit sanguis ab vno hoꝝ membroꝝ ꝑuenit ad aliud et exiccatur a quo recedit. Non est itaꝗ̃ differētia inter medicinas lactis et menstruoꝝ nisi qꝛ matrices indigent aliquoties medicinis vehemẽtioris caliditatis et maioris incisionis: qm̄ vene que sunt in matricibus vehemẽtius indigent rebus que aperiāt ipsas et indigēt sanguine qui sit facilioris extractionis cū mꝛix ipsa nõ hēat adiutoriū ad sanguineꝫ in se: qm̄ sanguis q aduenit ei non aliter est nisi qꝛ expelliẛ ad eā ⁊ nõ qꝛ attrahit ipsa ipsum ad se: sanguis aūt q venit ad māmillas et est in hoc defect⁹ in eo quo ipse sunt ꝯtēte nõ idiget nisi re parua adiutorij cū medicinis. Et medicīe illeꝝ gb⁹ fit iuuamētū in attractione sanguinis ad māmillas sunt illeꝝ iuuatiue i ꝓuocatiōe mẽstruoꝝ vbi nõ currit res ſm diminutionē eoꝝ. qñ ṽo mẽstrua diminuunẛ diminutione multa aut abscinduntẛ penit⁹ nõ ꝓsunt tūc medici

ne predicte:sed indiget fortioribus. ℭ Et itez ꝓuocantia mēstrua sunt silia in ṽtute ꝓuocātibus vrinā. Debēt tñ esse minoris exiccationis ꝙ̃ illa:debēt ergo medicine ꝓuocantes mēstrua esse subtiliatiue icisiue apitiue opilationū:siue exhibeant̄ interius siue exterius approximent̄: ⁊ sunt ex eis simplices ⁊ cōposite. ℭ Et de simplicibus.dixit Gale. 5° de simplici medici.sunt sauina ⁊ myrra ⁊ calamētuz fluuiale ⁊ siluestre pulegiū costū amaꝝ assaꝝ cassiali.cinamomū amomū aristol.⁊ plāta dicta barlinon. ℭ Et cum his scribunt̄ alia 9° ꝯti.⁊ sunt rubea tinctoꝝ lupini amari ruta cortex radicū capparis cētaurea minor cypeꝝ feniculus nigella apiū siluestre ⁊ prassiū ameos sqnantū flos keyri citrini caulis sigia.i.stora.cordumeni laureola supposita descēdere facit ipsa hora: ⁊ sauina magis ꝙ̃ alia:qm̄ est vltima in attenuatione folia vrtice oppoponacū daucuz folia maiorane sicca artemisia ⁊ succus eius ⁊ faseoli oculi nigri semen eruce vel vrtice ⁊ vtrūqȝ. Et cuz sumunt̄ ex eo.ʒ.ij. erit cura melior oībus alijs in ꝓuocatione menstruoꝝ. Et ex ꝓuocātibus est dyptamū fu.origanū siler montanū carpobal.nardus castor.cortex cassiefi.borax acorus.ʒʒ.piper piretꝝ anisum calamus aromat.serapiñ.coloqntida fella gētiana iuniperus flos purpureus alchāna mustus bacce lauri balsamus ꝑsicaria herbena eliū yrigeon kimū saturegia semen petrosi.absintiū matersilua mellissa matricaria cū flore suo. ℭ Lactuca asini.dixit Aui.ꝓuocant mēstrua fortiter ⁊ interficit embrionē viuū ⁊ extrahit embrionem mortuū. Et subdit.⁊ est res magis ꝓuocās mēstrua ⁊ magis ꝯueniēs:⁊ qd̄ dat̄ de eo vltimo.i.qd̄ ad plus ministratur est aureus.i.bibitus vel suppositus ypericon. Ualet enim cū ꝓprietate semen agni casti semen leuistici:qm̄ ꝓuocat virtuose:vt dicit Aui.⁊ Gal.17° de simplici medic. Et Sera.ēt dixit ꝙ vz radix eius ⁊ semē ⁊ vinū ēt vel aq̄ decoctionis eius bibitū vz millū solis. Dixit Diasc.⁊ est mirabile. ℭ Serpillū.dixit Sera.cū vino bibitū betonica cū.ʒ.i.eius cū duabus.ʒ.vini bibit̄. Enula cum bibit̄ ex succo eius pōdus.ʒ.ij.cū totidem aque roris marini cū bibit̄ radix eius sicca cū vino. Cardus bñdictus:⁊ vt puto est yrigeron singulis mēsibus comestus in frixellis vz vtilr̄. Et vt dicūt infallibilr̄ ⁊ potēter mēstrua ꝓuocant yreos.als.landanū sparagus camedreos camepiteos dragōtee radix ⁊ brionie peonia artanita euforbiū ⁊ elebori ambo. ℭ Ex ꝓuocātibus ꝯueniētibus in cā calida est tassus barbassus.i.radix eius sumpta ⁊ radix altee ⁊ infusio fisamini aut fenu greci bibita ⁊ ysopus humida cū melliloto ⁊ butyro ⁊ supposita capū bibitū endiuia cicorea scariola ⁊ eaꝝ semina:ēt cucumeris ⁊ cucurbite ⁊ adiantos ⁊ ceterach:maxime qñ cū istis frigidis miscent̄ aliqua ex ꝓuocātibus mēstrua calidis ⁊ silia his. ℭ Dixit Diasc. mellissa fomētata ⁊ cataplasmata pectini mēstruis longo tp̄e retētis impat. Et dixit Alb.qñ sedet mulier in decoctione mellisse ⁊ stat in ea ꝑ aliqd̄ tp̄s ꝓuocat mēstrua:⁊ folia eius bibita valēt ⁊ decoctio floꝝ vel folioꝝ matris silue ꝯsilr̄ approximata vz:vinū decoctionis seminis ⁊ radicū leuistici bibitū fomentatū ⁊ cataplasmatū multū vz:vinū decoctionis seminis iuniperi bibitū ⁊ fomentatū: ⁊ puluis ipsius seminis cū vino subtili modice limphato sumptus bñ operat̄. ex predictis silibus ꝑīt fieri multe medicine cōposite. ℭ Et tā in simpliciū approximatione ꝙ̃ cōpositoꝝ dant̄ regule quaꝝ vna est in eligendo horā approximationis eaꝝ:de q̄ dixit Gal.in li° de flōmia:⁊ ponit̄ a Rabi in 16°.melior hora exhibitionis medicinaꝝ ad menstrua ꝓuocandū est in exitu mulieris a balneo postꝙ̃ in eo quieuerit ⁊ humidare.i.sudare cessauerit. ℭ Scdā est ꝙ approximent̄ post dispōnem factā de matrice ꝑ fomētationes ⁊ cataplasmata ⁊ migationes:qm̄ tūc oīa remedia melius ⁊ citius opant̄. ℭ Tertia regula est ꝙ añ exhibitionē ꝓuocantiū mēstrua premittat̄ preparatio sanguinis ad currēdum subtiliando grossum incidēdo viscosum ⁊ vias ductuū aperiēdo cum eductione humoris peccātis. ℭ Digerat̄ itaqȝ ⁊ preparet̄ mā cū sirupo artemisie:qui sic fit. ℞.artemisie.M.ij.pulegij calamēti mētastri origani mellisse ꝑsicarie sauine saluci capil.ve.camedreos ꝑsorate camepiteos matricarie cū flore cētauree minoris rute betonice mellisse.añ.M.i.radicū feniculi apij petrosi.sparagi brusci saxifragie enule dyptami clperi rubee tinctoꝝ yreos peonie.añ.ʒ.i.seminis iuniperi leuistici petrosi.apij anisi nigelle carpobal.costi assari piretri cassielig.cordumeni calami aromatici fu.añ.ʒ.5.cōquassent̄ ⁊ infundant̄ in aq̄ pluuiali sufficienti ꝑ diem ⁊ noctē:postea decoquant̄ ad medietatis aque ꝯsumptionē tūc deponant̄ ab igne ⁊ dimittant̄ donec aq̄ tepuerit:tunc cū manibus in ipsa aq̄ fricent̄: postea colet̄ ⁊ in colatura addat̄ mel vel zuccaꝝ quantū sufficit ⁊ fiat sirupus. Et si humor fuerit viscosus acetoset̄ cū aceto acuto vel sqllitico ⁊ fiat sirupus aromatizatus cū cinamomo ⁊ nardo cuius dos.sit.ʒ.ij.cū aqua artemisie vel alicuius silis. Et sumat̄ hic sirupus ꝑ sex dies aut amplius:deinde purget̄ cū benedicta aut catartico impiali vel elīo indo aut cū pillulis fetidis ⁊ silibus. Et si tp̄s retentionis mēstruoꝝ precesserit in longū iteret̄ digō: ⁊ subsequēter ēt fiat purgatio. ℭ Et scias ꝙ ꝺm me ista purgatio dz precedere flōmiaz venaꝝ pedum ⁊ ipsius vicarias. ℭ Et post eūonem det̄ yeragal.qm̄ est efficax. Et triphera magna sine narcoticis facta ⁊ ꝯfinnata cū brodio galline veteris delicatis vel cum predicō sirupo aut cū decoctiōe pulegij calamēti mētastri. ℭ Dixit Gal.postꝙ̃ minuebā saphenā aut scarificabā dabam in potu castoreū cū mētastro fluuiali:qm̄ ꝓuocat mēstrua in q̄libet dispōne sine nocumēto cū sit melius oībus alijs ēt lz febricitās fuerit dūmodo febris eius sit leuis. Et Isaac hoc idē dicit:sed addit si nō fuerit caliditas ne recipiat inde mulier nocumentū: ⁊ fortasse intellexit de intēsa ⁊ acuta. Dixit Sera.medicamē qd̄ ꝓuocat mēstrua absqȝ nocumēto. ℞.castorei acori seminis anisi ⁊ apij ⁊ da in potu cū vino limphato. Dixit Hal.sume dyptami ⁊ corticuz feliche.añ.exagi.i sauine exag.5.tere ⁊ cū melle tēpera.dispumato ⁊ da exag.i.cū fascoloꝝ rub.aq̄ in saliua.i.in ieiunio. ℭ Dixit Almā.troc.de myrra dent̄ qui sic fiūt. ℞.myrre.ʒ.iij.lupinoꝝ optime tritoꝝ.ʒ.v.folioꝝ rute mētastri pulegij cimini rubee de qua tingit̄ asse serapini oppoponaci.añ.ʒ.ij.fiāt troc.s.cum vino: quoꝝ vnusquisqȝ sit ʒ.ij.⁊ det̄ vnus in aqua in qua semen iuniperi sit coctum. Alia descriptio loco halasce hz assam fetidam: ⁊ tyriaca optime fermētata cum.ʒ.i.castorei sumpta cū vino decoctionis mellisse vel artemisie. ℭ Dicunt.mirabile hoc esse experimentū. ℞.succi mercurialis ⁊ mellis mundi.añ.ʒ.i.pulueris nigelle quantū sufficit ad ꝯficiendū: ⁊ inde possent fieri pillule grosse:⁊ exhibe duas vel tres i nocte qua mēstruari debeat mulier ⁊ fluent mēstrua copiose. ℭ Puluis factus ex cassialig.et cortic.cassiefist.cinamomo dyptamo et croco.añ.sumptus cum decoctione dyptami ⁊ mellisse vtiliter ꝓuocat menstrua:et si addatur eis borax ⁊ castoreum est forte. dos.ij.cū vino subtili. Amplius eligere potes ex his que dicta sunt suprius in ꝓuocatione aborsus vel secundine aut fetus mortui.

ℭ Et scias ꝙ medicinaꝝ que sumunt̄ ad ꝓuocandū menstrua dos.dz esse magna ad hoc vt efficaciaz habeāt. Qz si illis sumptis post aliqȝ quietē mulier teneat pedes ⁊ crura in aq̄ calidā dirigent̄ citius ad matricem ⁊ fortius opabuntur. Tyriaca dyatesseron sumpta cum.ʒ.i.myrre et.ʒ.i.nigelle et vino subtili aperit opilationes etiā veteratas et maxime si superponat̄ cuz succo mercurialis. ℭ De medicinis qū approximādis ab extra.dicit Hip.5° afo.muliebria educit ex aromatibus calefactio: vt dicūt non solū vz ipsoꝝ calefactio interius sumptoꝝ:sed exterius approximatorū siue in emplastris siue epitimatibus embrocis

vnctionibus

Prouocātia mēstrua post eūones ⁊ administranda ꝑ os.

unctionibus encatismatibꝰ fomẽtationibus vel fumigijs
et fumũ eoꝝ ad pãnos recipiẽdo et eos et pectini et vulue
applicãdo aut panẽ calidũ puluere eoꝝ aspsum vulue ap/
proximãdo aut supponẽdo vel pessarizãdo aut digito iun
cto et puluere ipsoꝝ asperso vuluam intus fricando.
¶ Dixit Hal. vmbilicũ ⁊ pectinem cũ aromatibus cataplas
ma: testat᷑ eni Hip. esse mirabile ad circuitꝰ sanguis educẽ/
dos: referãt eni opilationẽ si ex grossis fuerit hũoribꝰ inci/
dẽtia illos ⁊ subtiliãtia: venarũq3 apiũt ora que cã frigiditatis
fuerãt reducta .i. ꝯstricta ⁊ mr̃icũ dissoluũt ispissationẽ sua
calefactione ⁊ subtiliatione: ⁊ sanguis extenuãt grossitiẽ.
¶ Et aromata que h᷑ faciũt. dixit Hal. sunt hec. spica cina
momũ xiloal. carpobal. nux musc. bestasi bellũ gallia mus.
costũ amomũ adhereri flores ⁊ folia: hec oia vel maior ps
ipsoꝝ sumant᷑ ⁊ trita mediocriter i sufficiẽti aq̃ decoquant᷑
⁊ i sacculo ponant᷑ liceo q vmbilico tepiꝰ appõat᷑ ⁊ pectini.
¶ Dixit Aui. vaporatio cũ spẽbꝰ ꝓuocat mẽstrua: ⁊ suffuꝰ
cũ coloq. sola ꝓuocat mẽstrua i dispõne .i. stati: ⁊ silr̃ oppo
ponacũ ⁊ serapinũ ⁊ cordumeni ⁊ alia silia nõ hñtia stipti/
citatẽ dinorant nisi paucã valde: hmõi dẽnt poni sup prũis
positis i vase posito sup scãno sup quo sedeat mulier ad re
cipiẽdũ fumigiũ ad vuluã cũ traiectorio vel emboto posi/
to sup vase i quo sunt prune: ⁊ vocat᷑ talis vaporatio huꝰ
cũ rebꝰ decoctis i vio vel aq̃ ƀm dispõnẽ: nã si fumiget᷑ mu
lier cũ decoctiõe sauie lauri rute ⁊ pulegij: ⁊ sit tũc vndiq3
bñ coopta ⁊ postea lauet vuluã ⁊ adiacẽtia ista decoctione
bñ calã: ⁊ postea succi rute. ℥. i. cũ vino calo bibat: si faciet
sic desero ꝓuocabunt᷑ de mane mẽstrua. ¶ Si fiat fomẽ/
tũ. dixit Silib. ex decoctione gallitrici betonice sauie ⁊ ar/
temisie ⁊ balsamũ postea potet᷑ ⁊ sine mora educet. ¶ Fu/
migiũ qđ iueni vtile fit ex decoctione saturegie pulegij sa/
uine artemisie radicũ arist. ro. radicũ enule ⁊ yreos ⁊ radi/
cũ artanite vel cucumeris asinini: post cuius receptionẽ se/
deat i ipsa decoctione. Aut fomẽtet᷑ pectẽ ⁊ mẽbra genita
lia cũ spõgia i ea isusa ⁊ exp̃ssa. Emplm̃ ponat᷑ sup sumẽ fa
ctũ ex farina lupinoꝝ absintio ell'o myrra ⁊ ruta ⁊ nigella
cũ felle taurino. Est eni cite opationis et in diuturnis ma/
xime si yera Sale. cũ vino decoctionis iuniperi biberit.
¶ Fiat h᷑ nastale vtilr̃ ꝯferẽs et nõ inducẽs ardorẽ. ℞. gẽtia
ne ⁊ pulegij. añ. ʒ. ij. nigelle. ʒ. i. ꝯtere subtilr̃ ⁊ tere cũ pul/
pa caricaꝝ pinguiũ ⁊ succo mercurialis donec fiat sicut pa
sta. ¶ Aliud. ℞. bñdicte. ℥. ß. pulpe colog. nigelle. añ. ʒ. i.
ꝯfice cũ succo mercurialis. Solus puluis nigelle i sacco re
clusus ⁊ vulue suppositꝰ bñ opat᷑. ¶ Dixit Ras. i diuis.
suppositoriũ ꝓuocãs mẽstrua ⁊ emorroydas. ℞. ciclamẽ
⁊ ell'm albũ calamẽtũ serapinũ ⁊ euforbiũ ⁊ resolue in aq̃
sauine recẽti. ¶ Dixit Aui. sumat᷑ ex euforbio sexta ps. ʒ.
vniꝰ ⁊ bñ ꝯtrita supponat᷑ hora vna ⁊ nõ dimittat᷑ plus:
qm̃ facit fluere sanguinẽ facilr̃. ¶ Dixit Hal. ifunde lanã
i aq̃ pigami ⁊ calamẽti fluuialis ⁊ supaspge puluerẽ dipta
mi ⁊ armel ⁊ suppone. ¶ Aliud facilr̃ ⁊ velociter ꝓuocãs
℞. ell'm nigꝝ pulpã coloq. lupinos absintiũ marinũ ⁊ sa/
uinã ⁊ trita diligẽter ⁊ lane puluerẽ pone: q̃ lana felle tau/
rino tincta supponat᷑. ¶ Aliud sume casto. exagi. ß. ⁊ mu/
sci grañ. iiij. ⁊ cũ oleo sambucino dissolue lanã i eis itinctã
suppone. ¶ Suppositoriũ. A. bonũ. ℞. myrre calam. añ.
ʒ. iiij. sauine. ʒ. viij. rute sicce. ʒ. x. passul. mũdataꝝ. ʒ. xx. ꝯfi
ciant᷑ cũ felle vaccino ⁊ fiãt ex eis nastalia. Et iteꝝ casto. ⁊
myrra ⁊ muscus reducant᷑ ad silitudinẽ glãdiũ cũ oleo de
been vel sambucnio in lana isusa i oleo sambucino ponat᷑
galbanũ ⁊ supponat᷑. Fomẽtet᷑ de radice yreos recẽte ad
modũ digiti ⁊ de sero iungat᷑ in eo de radice ellĩ albi ⁊ di/
mittat᷑ sic vsq3 ad aliud sero: tũc extrahat᷑ ell's ⁊ radix itin
cta i oleo laurio supponat᷑ ꝓfunde qm̃ cito ꝓuocat. ¶ Di
xit Suil. fiat suppositoriũ ex radice malue vel maluauisci
vel tassi barbassi tribꝰ diebꝰ: ⁊ si nõ ꝓuocat iungat᷑ cũ ali/
quo oleo apitiuo. Et si nõ ꝓuocat iungat᷑ ⁊ spargat᷑ pulue
re eusorbij costi ⁊ casto. ¶ Dixit Sili. si pp acumẽ medici/
naꝝ intus suppositaꝝ doleat mulier inijciat᷑ oleũ ros. vel
viol. aut aliq̃ medulla vel butyꝝ sine sale. ¶ Emplm̃ h᷑ su
p vmbilico ⁊ sumẽ positũ ꝓuocat mẽstrua et multis annis
retẽta. ℞. lupi. amaroꝝ absintij ellĩ. añ. ℥. i. myrre. ℥. ß. rute
ʒ. ij. terant᷑ ⁊ cũ felle tauri cõmisceant᷑. ¶ Dixit Hal. si ex i/
moderate corpulẽtie cã acciderit vtẽdũ erit medela corpis
extenuatiua cũ exercitio forti ⁊ ieiunio multo ⁊ cibo ⁊ po
tus minutione ⁊ medicaminũ exhibitione silã deponẽtiũ.
Et dehinc exhibeant᷑ que mẽstruis iperãt. ⁊ dixit. saphe/
ne flõmia ⁊ vẽtosaꝝ cruribꝰ appõ eis maxie ꝯuenit qbus
ꝯ mẽstruoꝝ accidit: q2 ad nares fit sanguis emissio. ¶ Di
xit Aui. cũ acciderit mẽstruoꝝ retẽtio cã totiꝰ corpis vñsa
vt i febribꝰ: aut ex passione alicuius mẽbri: vt epis stõi vel
splenis sanatio erit exhibitio medele illaꝝ passionũ. ¶ Et
si retinent᷑ pp ꝓuocationẽ lactis. dixit Suil. ꝯfortent᷑ mã/
mille cũ stipticis ne recipiãt: ⁊ postea que ꝓuocant dent᷑.
¶ Si ex duritie mr̃icis mẽstrua detinent᷑ fiat mr̃ici empl'3
mollificatiuũ ex adipibꝰ mucillaginibꝰ ⁊ medullis. ¶ Di
cũt qdã q2 si patiẽs suis manibꝰ dissoluat fermẽtũ frumẽti
cũ aq̃ sicut fit qñ fit panis: deide ad posteriora flectat᷑ mani
bꝰ suis nõ loq̃ cãcellatis tñ ⁊ ore ter sugat ex tali fermẽto dis
soluto: deide bibat coclear. mellis mẽstrua reuertent᷑ tenẽ
tia suũ ordinẽ nãlẽ. ¶ Dixit q2 si vir iungat virgã suã suc/
co nepite ⁊ sic cũ ea coierit ipsa nõ coibit cum alio ab eo.

¶ De fluxu humiditatum a matrice. Cap. xxiij.

Dixit Aui. qñq3 accidit mulieribꝰ vt currat
ex mr̃icibꝰ eaꝝ hũiditas putrida. sup.
⁊ qñq3 nõ putrida que qñq3 est grossa mucil/
laginosa: ⁊ qñq3 est fluida aquea: ⁊ ambe sunt
albi coloris nõ clari ƀm plm̃. Et vocat᷑ fluxus
haꝝ huᵗᵘᵐ cursus matricis: ⁊ a qbusdã men/
struoꝝ alboꝝ: ⁊ a qbusdã pfluuiũ albũ. Pñt et a mr̃ice flu
ere huᵗᵉˢ attinentes sanguini ⁊ rubori: ⁊ huᵗᵉˢ et colice
acute citrine: s3 h᷑ est raro ⁊ melice grosse nigre ⁊ rariꝰ est.
¶ Et qñq3 accidit. dixit Aui. vt currat ex eis iteꝝ spmã: nã
testiculi mulieꝝ: l3 sint situati mr̃ici ex parte exteriori i mr̃i
ce eaꝝ: tñ vasa spmatica que sunt post testiculos penetrant
itus portãtia spma ad iteriora mr̃icis. ¶ Dixit Pau. qñq3
exeũt de mr̃ice manationes ꝓcedentes de toto corpore.

Et Rasis dixit i diuis. fit eaꝝ cursus ex dñio vniu
hũoꝝ i corpe. ¶ Dixit Aui. fluxus huᵗᵘᵐ
nõ spmaticaꝝ fit pp multitudinẽ supfluitatũ multiplicato
rũ in toto corpe p viã indigõnis maxie cũ vtit᷑ mulier ma/
lo regimine degẽs in aeribus fridis ⁊ hũidis cũ tristitia et
ocio sumẽs cibos ⁊ potꝰ plimos difficilis digõnis ⁊ mul/
taꝝ supfluitatũ precipue ex fructibꝰ ⁊ herbis fridis et hu/
midis: et cũ sumit cibũ aut potũ nõ in sua hora ⁊ añ digõ/
nẽ cibi preassumpti: ⁊ maxie cũ pducit regimẽ eiꝰ ad nau/
seatiuã satietatẽ ad que seqtur supfluitatũ multiplicatio: et
fit ipsaꝝ cursus ex mr̃ice. ¶ Dixit Auic. aut pp debilitatẽ
digõnis i venis mẽstruoꝝ cũ putrefit mr̃ix .i. mãm ipsã ma
lã ⁊ ꝯceptã corruptã recipit: vl' cũ putrefit mr̃ix ⁊ dbilitat᷑
et nõ põt i repulsiõe ipsaꝝ: s3 eas recipit. S3 fluxus huᵗᵘᵐ
spermaticaꝝ fit sicut cursus spermatis in viris.

Et signa qdẽ gñis l3 vtplm̃ habeant᷑ relatione patiẽ
tis: tñ bñ pñt a medico. Etenim hñtis cur
sum mr̃icis. dixit Aui. difficilis fit anhelitꝰ et cadit appeti
tus cibi et destruit᷑ .i. pmutat᷑ color patiẽtis ad colorẽ non
bonũ: et aduenit ei apa et islatio sine dolore in oculo et in
palpebris oculoꝝ sine dolore ƀm plm̃. s. sicut accidit in ka
kesia: et qñq3 accidit vel fit cũ dolore: et vt dicũt: accidit
difficultas anhelitus et casus appetitus et pmutatio colo/
ris pp vapores corruptos surgẽtes ab illa corrupta humi
ditate anteq̃3 descendat in matricẽ: vel etiã postq̃3 ad eam
descẽderit dum in ea retinet᷑. ¶ Et accidunt in cursu sper/
matico pp debilitatem quã ꝯsequunt᷑ inde mẽbra nutriti/

na ⁊ spiritualia.sup. que nõ bñ digerũt: nec bñ ɔuertũt in
se nutrimẽtũ: sed multiplicant inde supfluitates male ⁊ in
flatio palpebraꝝ qñ est sine dolore ꝓcedit ab indigõne: et
qñ est cum dolore ab ascensione vaporum.
¶ Signa speꝝ. fluxus spmaticus plm est cũ desiderio ⁊ ap/
petitu ad coitũ: ⁊ si est cũ mordicatiõe ⁊ titillatione siue cõ
motione i mrice: tũc cã est tenuitas spmatis ⁊ acuitas ei⁹:
⁊ qñq; est cũ pruritu cõmouẽte mricez donec descẽdat sp/
ma: qñq; est sine desiderio coit⁹ pp debilitatẽ mricis ⁊ va/
soꝝ spmaticoꝝ ei⁹ ⁊ hu[les]m mollificãtẽ ea. ¶ Et discernit
flux⁹ spmatic⁹ a fluxu aliaꝝ hu[tum]. p̄ i suba. nã spmaticus
est subẽ mediocris desiores q̃z sit hũiditas ista neq; est gros
sa mucillagiosa. ¶ Et in colore: qr mã spmatica est magis
splẽdida: illa v̊o hũiditas luculẽta magis. ¶ Et ẽt odore:
qr mã spmatica nõ est ita mali odoris: vt illa q̃ vtplm est fe
tida. ¶ Et in q̃ztitate: qr est minoris q̃ztitatis lõge q̃z illa.
¶ Et i accñtib⁹ ɔñtib⁹. nã ad cursuz spmaticũ citior ⁊ ma
ior seqt toti⁹ corpis debilitas: ⁊ magis accidit ad cursum
hu[tum] corpis ⁊ capitis indigõ: ⁊ supfluitatũ multiplicatio:
q̃ magis appent i his q̃ ore narib⁹ aurib⁹ vel oculis expur
gant: quapp mollificant loca maxillaꝝ ⁊ cõiter nerui mo
tiui toti⁹ corpis hũidi ⁊ debiles reddunt: imo ⁊ totũ cor/
pus hũidi⁹ iudicat. ¶ Et sig[m]. quo maxie distiguit est: qr
i cursu hu[tum] illaꝝ os vulue q̃si ɔtinue hu[m] repit: i fluxu
v̊o sp[co] nõ nisi ad tp̄s expulsionis spmatis. ¶ Et flux⁹ sp
matic⁹ nõ accidit pgnãtib⁹: ⁊ si aliqñ accidit nũciat abor
sũ: cursus v̊o illaꝝ hu[tum] accidit eis p̄terq̃z ɔsequat abor
sus: pñt eni fluere sicut ⁊ mẽstrua rub. p venas positas ex/
tra ɔcauitatẽ mricis. s. i collo ei⁹. ¶ Et ex mulierib⁹ sunt
q̃ patiunt cursuz vtrũq; mẽstruoꝝ: vtplm cursũ vni⁹ post
alteri⁹ cursum: ⁊ raro sil. ¶ Et vrina qdẽ i cursu hu[tum] est
vtplm grossior turbidior ⁊ plena illis hũi[b]⁹. In fluxu v̊o
sp[co] est magis lipida ⁊ est i fluxu sp[co] nõ mali odoris: i flu/
xu v̊o hu[tum] frequẽter est fetida. ¶ Et discernit iter spẽs
illaꝝ hu[tum]. dixit Auic. ex suba ei⁹ q̃ fluit cũ colligit i pã
no ⁊ exiccat mõ p̄dicto de mẽstruis rub. vel cogscit ex co/
lore mẽstrui. i. mẽstrui rub. cũ ipsum exiccat. s. vt sup̄: vt q̃
lis fuerit ille sanguis mẽstruus talis fit: ⁊ ista hũditas: ⁊ si
qdẽ color v̊git ad rubedinẽ hũiditas illa attinet sanguini:
⁊ si ad albedinẽ flãti: ⁊ si ad citrinitatẽ colẽ: ⁊ si ad fuscedi
nẽ melẽ: etenim melica qdẽ est pue q̃ztitatis: ⁊ colica post
ipsam: ⁊ est cũ acuitate ⁊ pruritione: ⁊ sanguinea est ma/
ioris q̃ztitatis q̃z colica: ⁊ vltio in q̃ztitate maior est flãtica
⁊ est illa q̃ est ꝺm plm. ¶ Et scias ꝙ carẽtes mẽstruis rub.
⁊ q̃dã eaꝝ hñt ista mẽstrua alba oi mẽse ꝺm piodũ rub. cũ
quo sane degũt. Et q̃dã emittũt mãm saniosaz modice: pp
qd̄ fiũt i eaꝝ mricib⁹ vlcera: aut ꝓcedit ista sanies ab vlce/
rib⁹ q̃ sunt i mẽbris q̃ sunt supra mricẽ. Aut est aliqñ illa
sanies nõ vera: sz silis eueniẽs ex mãijs corruptis q̃s actio
mẽbroꝝ dealbauit ⁊ discernit a vera sanie p odorẽ. ¶ Et
flux⁹ qdẽ hoꝝ mẽstruoꝝ alboꝝ qñq; ẽ cũ dolore pectinis
renũ ⁊ dorsi ⁊ alijs accñtib⁹ euenientib⁹ i mẽstruis rub. q̃ ac
cidũt qñq; añ fluxũ: qñq; i ipso fluxu: qñq; v̊o post fluxũ.
¶ Dixit Pau. color est ɔdũans i istis hu[b]⁹ ꝺm colorẽ hu
moris p̄dñantis. nã si fuerit hũor sanguis erit in colore aq̃
carnis si colera color erit citrin⁹ aut forte viridis. ¶ Dixit
Aui. curat fluxus spermatis mulieris sicut fluxus sperma
tis in viris: ⁊ dictũ est in cura gomorree.

Cura v̊o hu[tum] duplici pficit istro. s. dieta ⁊ potione.
Et dieta qdẽ ɔsistit i euitatione hitationis hu[e]: ⁊
p̄cipue si frida fuerit ⁊ euitatiõe ⁊ tristitie ⁊ quietẽ multe ⁊
somni ꝓlixi: ⁊ p̄cipue diurni: ⁊ euitatione ciboꝝ ⁊ potuũ
multoꝝ: ⁊ eoꝝ oium q̃ sunt difficilis digõnis ⁊ multaꝝ su
pfluitatũ gñatiui: ⁊ ꝓcuret vt digõ bona fiat i stõ e pe ⁊ mẽ
bris: ⁊ fiat ɔtinua supfluitatis expulsio ⁊ deuitet coitus.
¶ Dixit Dias. fruct⁹ berberoꝝ comestus bibit⁹. sup. ⁊ silr
succ⁹ eoꝝ aufert antiquũ cursũ ⁊ antiq̃s hu[les] mricis: ⁊ v̊i.

ficat de hu[b]⁹ sanguineis ⁊ ẽt flãticis fluidis ⁊ colicis: in me
lãcolicis aũt aut mucillaginosis nõ cõpeteret ⁊ sumach in
saporib⁹ cũ cibis sumẽdis ⁊ ẽt decoct⁹ cũ cibis ⁊ agresta ⁊
exiccatura silr ɔueniũt. ¶ Dixit Aui. humiditates albas
que egrediunt a matrice: qñq; aufert sumach.
¶ In cura p potionẽ inuit Pau. ꝙ si eaꝝ manatio fuerit in
circuitib⁹ pioдoꝝ: ipsa tũc sunt curãda i tpe qetis ⁊ tpe in/
sult⁹ ꝓcedẽdũ est ad mitigãdũ. Qr si flux⁹ sit sine circuitib⁹
tũc oĩ hora itẽde curationi ei⁹ ⁊ siue sine circuitib⁹ siue cũ
eis cura fiat cũ eũatiuis illi⁹ hũiditatis digõne p̄missa vbi
necia fuerit: ⁊ cũ diuersiõe eiusdẽ ad ptes opp[ite]: maxie cũ
fricatiõe forti facta sup totũ corp⁹ ⁊ exercitio toti⁹ laborio
so ⁊ ꝓuocatiõe sudoris ⁊ vrine: ⁊ deide cũ ɔfortatione mri
cis ⁊ exiccatione ipsaꝝ hu[tum] ⁊ eductiõe eaꝝ q̃ in mrice re
mãserũt. ¶ Sciẽdũ tñ ꝙ cursum haꝝ hu[tum] retinere non
ɔuenit cũ mũdificet ab eis corp⁹ p ɔueniẽtẽ regionẽ: ⁊ h
nisi supfluãt aut nisi ɔtinuent. Cõtinuus eni ipsaꝝ cursus
ɔceptionẽ ipedit corrũpẽdo spma aut ipsũ lubricare extra
faciẽdo ⁊ clausionẽ oris mricis ꝓhibẽdo: ⁊ cũ ẽt hoc patiẽ
tes mulieres fastidiosas ⁊ viris nõ gratas reddit. ¶ Pro
eũone aũt fiẽda. dixit Hal. attẽdẽdũ est cui⁹ spẽi sit hũor: ⁊
si sanguineus est basilicã minue: ⁊ si ex alijs sit hũorib⁹ cũ
medicia eos eũante depone. Dixit Ras. in diuis. cura p̄ est
ꝙ extrahat ex corpe kimũ dñantẽ. Dixit Aui. icipiat a mũ
dificatione corpis cũ flõmia ⁊ solone vẽtris si eget ambo
bus: sup. vel altero tñ ꝺm exigẽtiã: ⁊ solo qdẽ vẽtris ꝺm
plm est necia post flõmiã vt exiccet ⁊ igrosset sãguis ⁊ hu
miditas ei ɔsumat admixta. Et vomit⁹ qdẽ sicut dcm fuit
i cura flux⁹ mẽstruoꝝ est vtius: qr cũ hoc qd̄ eũat ẽt diuer
tit. ¶ Sirup⁹ digestiuus hũiditatis fluide siue sit cũ san/
guie mixta siue sine eo sic fit. ℞. grañ. folioꝝ myrti plãtagi
nis burse pastoris balaust. cipi sqnãti mẽte semis agni ca/
sti carpobal. añ. decoquant in aq̃ extinctiõis calibis ⁊ cũ
zucc⁰ fiat sirup⁹ aromaticat⁹ cũ nuce musc. macis ⁊ gar.
dos. ʒ. ij. cũ aq̃ solatri: deide eũet cũ educẽtib⁹ aquã ⁊ hũo
res aqueos. ¶ Dixit Gal. in ꝓuerbijs ꝓnosticoꝝ. de q̃dã
muliere fluebãt hũiditates albe sic liqde quã laxauim⁹ cũ
eo qd̄ laxat aquã: deinde dedi de decoctione p̄dicta ⁊ ɔua/
luit p. xv. dies. ¶ Qr si cursus fuerit ex mã mucillagiosa
digerat cũ sirupo: qui sic fit. ℞. artemisie mricarie mellisse
prassij assari leuistici. añ. M. i. anisi cimini ameos calami
aromat. añ. ℥. ß. radicũ enule. ℥. i. decoquant ⁊ fiat sirup⁹
cũ melle acetosat⁹ cũ pauco aceto sqllitico ⁊ aromatizat⁹
cũ cinamomo ⁊ gariof. et postea purget cũ medicina edu/
cẽte flã grossũ viscosum. Et silr si mã fuerit colica aut melã
ca digerat et eũet cũ medicina ɔuenienti: et opz reiterare
has eũones ꝺm ꝙ videbit expedire. ¶ Et scias ꝙ i ꝓces/
su post bonã minorationez mãe vsus mirabol. est magne
vtilitatis et exiccatiõis: et tu elige ex eis ea q̃ tue sube aut
mãe ɔueniũt: et facta eũone diuertat mã cũ modis diuer/
sionis. ¶ Dixit Aui. fricent crura cũ oleis subtiliãtib⁹ cũ
medicinis calidis: sicut est oleũ de sqnãto cũ pipe ⁊ piretro.
¶ Et dixit Gal. dãdũ est i potu illud qd̄ eũat illud qd̄ fluit
ad mricẽ. Deinde dixit Ras. in diuis. deueniẽdũ est ad me
dicinas q̃ ɔstringũt fluxũ ex eis que ɔueniũt cõplõni et eta
ti et desiccãt corpus absq; calefactione manifesta: imo cũ i
frigidatione si mã fuerit calida. ¶ Aui. tñ dixit. añ appro/
ximationẽ desiccãtiũ stipticoꝝ p̄ matricẽ esse mũdandaz.
Vñ post euacuationẽ dixit. clisterizet mrix in ꝓmis cũ mũ
dificatiuis et exiccatiuis. s. que sunt talia ꝙ cũ hoc mũdifi
cãt mricẽ desiccẽt: sicut est decoctio prassij. ¶ Et cotũ qdẽ
itinctũ in terbẽtina mricẽ optime purgat supp[m]. Et folia
mercurialis aliq̃ztulũ ɔtrita ⁊ supposita bis i die mane et
sero mricẽ ab hũiditatib⁹ fedis ⁊ corruptis sine lesiõe pur
gãt. Et signũ sufficiẽtis purgatiõis est ꝙ ãplius supposita
ledũt et dolorẽ cãnt. Et decoctio carpobal. ⁊ xiloal. iniecta
egit os mricis et exbit ex ea hũiditates. Dixit Aui. sumat

colog.

colog.s.recẽs:vt dixit Hal.et pforet et extrahant ex ea grana ei9 et impleat oleo de lilio et dimittat sic die ac nocte donec bibat ol.itegre:deinde colet cũ expssiõe ꝛ clizet cũ eo mrix dũ est tepidũ:h.n.est mirabile ad lubricitatẽ mricis huam. ¶ Deinde deueniẽdũ est ad exiccãtia que ab intus ꝛ ab extra approxiari pñt:ꝛ de approximãdis approbatũ it9 sumẽdis est eliũ:qð sic fit. ℞.gal.macis nucismus.margarit.galãge.añ.ʒ.i.radicũ ꝯso.maio.exiccatarũ.ʒ.ij.sgnãti cal.aromat.myrre semis apij anisi sumach grañ.myrti.añ.ʒ.i.ß.semis agni casti acatie olib.masticis fruct9 tamarisci gall.cypssi.añ.ʒ.ß.mell.q̃ʒtũ sufficit. ¶ Aliõ faciẽs ad ꝯceptũ. si sterilitas fuerit cã cursus dsiccat.n.eas ꝛ mricẽ ꝯfortat. ℞.cinami.gal.galãg.xiloal.ʒʒ.añ.ʒ.i.blacte bizãtie croci nardi nucismu.ros.ru.cardamo.macis pipis lõgi troc.dyarodon sandal.citriñ.sirici crudi ãbre.añ.ʒ.ß.musci grañ.iiij.ꝯfice cũ zucc° albo dissoluto cũ.ʒ.iiij.sirup.ros.ʒ.iij.cũ potu vini antiq. ¶ Aliõ valẽs i mã melica.℞.xiloal.antos semis agni casti cinamo.nucismus.cardamo.sirici crudi icisi añ.ʒ.i.ros.ru.ligr.gũmi ara.añ.ʒ.ß.corti.citri.ʒ.ij.zuc.q̃ʒtũ sufficit. ¶ Aliõ vʒ i mã melica ꝛ sanguĩca.℞.ros.ru.sãdal.oiuʒ gũmi ara.dragag.acatie grañ.granatorũ coriã.ꝑpa.añ.ʒ.i.radic.ꝯsol.radic. bulci maio. radic.sigilli sãcte marie.añ.ʒ.ij.florũ artemis.limat.auri.añ.ʒ.ß.zucc.qð sufficit:dissolue zuccm in aq̃ ros.ꝛ aq̃ solat. ꝛ coquat ꝛ cũ eo spẽs ꝯficiant. ¶ Et ꝯueniũt in h fluxu aliqñ medicie opiate:vt dyaolib.ꝛ sagenea ꝛ silia. ¶ Et radix gdẽ sigilli sãcte marie recẽs cõesta quoquo mõ i paucis dieb9 hũiditates a mrice fluẽtes desiccat. Et succ9 burse past.bibit9 p.xv.dies optie desiccat eas. Et succ9 vel decoct° sũmitatũ rubi ꝛ silr cinosbati fruct9 eiecta lana q̃ it9 est ab eo decoctio bibita. ¶ De ab ex̃ ãt approximãdis clyst° ad mricẽ. Dixit Aui. fiũt ex aqs i qb9 decoquunt galle balaustie cortices granatorũ sgnãtiũ myrt9 ꝛ silia. ¶ Pessariũ vtile hũidb9 flãticis mricis.℞.sgnãti semis agni casti cipi carbob.gall. psidie florũ pomi grana.alumis iameni cort.mediani q̃rc9 masti.olib.sol.myrti.añ.ꝺcoquant i vio ru.ꝛ colent ꝛ ex illo vino pessarizet mulier. ¶ Aliõ valẽs qñ cũ hu's est acuitas. ℞.psidie balaustie caude eqne ꝯsol.recẽtis spõdij ematitj gall.myrti acatie hipoq.radic.vel florũ nenufar.solat.semi ꝑui.añ.decoquant i aq̃ plãtagi.ꝛ corrigiole ꝛ colent ꝛ colatura injiciat i mricẽ. Est eni vtilis coagulũ leporis:ꝛ oia ẽt coag° supposita ꝯserũt:ꝛ sterc9 leporis imissus mrici desiccat multũ:ꝛ amurca olei supp° oẽm putredinẽ ejicit de mrice:ꝛ cinis lini:tamarisc9 supp'9 ẽt desiccat:ꝛ folia cẽtũgalli ꝯtrita supp° ꝛ emplãta vulue ꝛ iguinib9 hu'em virulẽtã fetidã desiccãt e mrice fluẽtẽ. Dix Gal.anisũ cũ sumac suppm desiccat:decoctio agni casti desiccat hu'em mricis ꝛ ei9 orificiũ coãgustat. Et de vtilib9 multũ est pãn9 line9 isusus i vio decoctiõis scorie ferri parũ expssus ꝛ supp'9. Dix Gal.ꝯtinue itra vuluã ponat petiã isusã i vino sti° calo decoctiõis alumis zuccarini copularũ glãdiũ cort. pinearũ balaustiarũ cipi ꝛ siliũ. ¶ Urant glãdes cũ cupul ipsarũ ꝛ cinis earũ supponat:ꝛ sili mõ opant galle vste ꝛ galle cypssi vste. ¶ Aliõ.℞.cornu cerui vstũ ꝛ radic.bistorte ciperũ nucẽ cypssi gallã psidiã myrrã ꝛ sic i vino sti° decoq̃ ꝛ filtrũ i eo isusũ suppone. ¶ Puluis fact9 ex galla ꝛ sgnãto i sacculo lieo iclusus i aq̃ ꝺcoctõis stipticorũ isusus ꝛ vulue sup'9 ꝯfert. ¶ Alb.dix q radix assari iposita vuluis oiuʒ mulierũ eas exiccat:ꝛ folia porri supp'a cũ ꝓpetate ꝯserũt hub9 mricis. ¶ Et si cũ hũiditate fuerit acuitas suppõat solatrũ aut sempuiua aut isundat pãnus i succo ipsorũ ꝛ supponat ꝛ sepe renouet:ꝛ ꝯuenit recens radix mẽte supp'a. ¶ Fiat emplm vmbilico vsq ad vuluã ex sol.lilij radice narcisci cũ succo abrot. ꝛ spica celtica. Et si fuerit ibi acuitas fiat emplm ex faria ordei ꝛ cũ succo iusq.al. aut papaueris solatri ꝛ sempuiue:aut applicet spõgia isusa i aceto aq̃ fride ꝑmixto ꝛ expssa suppõat ꝛ alia renib9 ꝛ alia pectini applicet:ꝛ vʒ oleũ iunipi iunctũ ꝛ suppm. ¶ Sessio vtilis desicãs hu'° mricis cũ fortitudie.℞.cortic.iterioris q̃rcus ꝛ sol.ei9 ꝛ galle ꝛ sumach ꝯtritarũ pelliũ ꝛ cupul.glãdiũ r adicũ bistorte ꝛ sol.ꝛ florũ tamarisci sol.oliue cipi cortic.olibani sgnãti psidie sol.myrti alumis/nitri.añ. decoquat in vio vel aq̃ pluuiali extictiõis ferramẽtorũ ꝛ sedeat i ea mulier ꝛ bñ abluat ptes mricis int9 ꝛ ex̃ ꝛ fomẽtet eas cũ spõgia vel filtro ꝛ supponat sibi cotũ isusum i ipsa decoctiõe. Est eni h vtile valde:ꝛ silr decoctio ei9 pessarizata:entisma ꝛ supp'a. ¶ Intret stuffaʒ siccã i q̃ sudet:qm multũ vʒ i exiccatiõe hu'm:ꝛ si nõ adest cõmoditas stuffe fiat semicupiũ i quo sit aptata tabula mulg̃ foramib9 ꝑforata q̃si i medio semipucij stãs vel magis v̇sus fundũ ꝛ sub ea sit aq̃ calida decoctiõis rerũ stipticarũ mixtarũ cũ resolutiuis:ꝛ mulier sedeat sup tabula vndiq bñ coopta ꝛ talr moret vt fumus p foramia ascẽdẽs ad vuluã ꝛ ad ipsã totã vndiq ꝑueniat:ꝛ si tepe cepit addat de decoctiõe cala refuata aut extignant i ea lapides igniti. vel per stuffa qũolibet alr meli9 parere põt ꝛ post exeat a stuffa ꝛ itret lectũ i quo qeicat ꝛ sudet. ¶ Et de ꝯueniẽtib9 est sessio sup erucã siluestrẽ i vino ꝺcoctã ꝛ sup tabulã extẽsaʒ dũ actu cala extiterit pãno lieo sibi supp'9. ¶ Ungm vtile quo vtebat Ducissa austrie ꝛ a qbusdã of vngm comitisse qð sistit fluxũ mẽstruorũ rubeorũ ꝛ alia q̃cũq rã et sistit sanguinẽ ꝑgnãtiũ qñ abortire timẽt et fluxũ emorroydarũ mirabilr et vtilr. ℞.mediani corticis castanearũ et mediãi corticis glãdiũ et iterũ cupularũ glãdiũ mirtillorũ caude eqne gall.corticis fabarũ arillorũ vuarũ siccarũ sorbarũ siccarũ nespilorũ imaturorũ radic.celidonie sol. prunorũ siluestriũ. añ. terant grosso mõ ꝛ coquant i succo vel decoctiõe plãtagis et colent. Et tũc.℞.cerã q̃ʒtũuis et resolue eã i ol.myrtio q̃ʒtũ sufficit laua ipsã nouies i ꝑdicta decoctiõe sempinouãdo eã vnaq̃q vice accipiẽdo de ipsa oi vice portionẽ ei9 sufficiẽtẽ ad lauãdũ:et h fcõ.℞.corticẽ medianũ castanearũ glãdiũ et q̃rc9.añ.p.i.cineris ossiũ cruriũ bouis mirtillorũ arillorũ vuarũ.añ.ptẽ ß.terant et cribellent subtilr.et.℞.ex h puluere ptes.ij.ꝛ troc.de karabe partẽ.i.et misceant ßm bonã ꝓportionẽ cũ ꝑdictis cera et oleo myrtio lotis addito eis oleo masticio nõ loto:qdam tñ lauãt ipsum sil cũ illis ꝯficiant vngm ex quo inungant renes a sursum vsq deorsum ꝛc.

¶ De malitia complexionis matricis. Cap.xxiiij.

Matrici accidere põt ois spẽs malitie cõplonis simplicis et cõposite pure et cuʒ mã mala: tñ cõplo hu° nunq̃ʒ aut raro valde i ea sine hũoris vitio repit. Mala v̇o cõplo sicca sine hũoris vitio bñ frequẽter i ea repiri põt. Que ãt ei frequẽti9 aduenit est mala cõplo hu° et frida mãlis:nã mrix de se est labilis ad malã cõplonẽ fridã:ꝛ ꝓter h est pata recipe ex toto corpe supflui tates:maxie ab epe et venis q̃ʒuis eni sit istrm et loc9 gnõnis:est ẽt istrm et loc9 quo nã suas supfluitates expurgat ꝛ ex q̃libet mala cõplone mricis accidit lesio in suis opatiõibus et ipedit ꝯceptio maxie a frigida et humida mãli.

Et causa male cõplexionis mricis q̃nq est intrinseca et q̃nq est extrinseca:et cause iste tã intrinsece q̃ʒ extrinsece note sunt cõsideratis eis que dicta sunt de causis malitie cõplexionis testiculorũ in viris.

Et signa earũ.dixit Auer.4° coll.ca° vlt° circa finẽ si fuerint cõplones male mãles his que ab ipsa egrediunt cognoscunt:et si nõ sunt mãles ab eis cognoscunt siccitate. ¶ Dixit.signa calide sunt iflãmatio in mrice et vulua et partib9 adherẽtib9 et pũctio et pruritus et desideriũ ad coitũ forte et priapismus et velox emissio spmatis et paucorũ mẽstruorũ et ipsorũ adustio et nigredo et ipsorũ odor et siccitas oris pulsus velox vrina tincta et dieta ꝑcedẽs cala. ¶ Et signa frigide sunt predictis ꝯria et q ꝯcipit difficulter. ¶ Et signa hũide sunt subtilitas mẽ

ſtruoꝝ ⁊ ꝙ faciliť abortit. ¶ Et ſigna ſicce ſunt ꝑdictis ꝯria vel oppoˢ ⁊ ꝙ difficulter ꝑit. ¶ Dixit Sili. in ꝯcauitate mr̃icis hũoꝛes aliqñ abũdare ſolẽt: ⁊ ſiqdẽ fuerit flã mr̃ix eſt hũo: oſa nõ delectať i coitu: lʒ ꝓus appetat nõ eſt grata viro i vſu venereoꝝ: ⁊ multũ hũectať in coitu: ⁊ grauitas ſentiť iferiꝰ ſub vmbilico: ⁊ frĩditas ſentiť i ꝓfundo mollities oꝛis eiꝰ mẽſtrua educunť mixta flãtibꝰ vꝛia eſt piguis ⁊ alba vel vicina albedini: ⁊ aliqñ reſolutis flãtibꝰ i vẽtoſitatẽ fit ſuffoᵒ ⁊ ſincopis. ¶ Et ſi fuerit melica nõ delectať i coitu: nec eſt i coitu grata viro paucitas ⁊ tarditas ſꝑmatꝭ ⁊ grauitas ⁊ doloꝛ ſentiť i ꝓfundo: ⁊ vẽtoſitas velut aura q̃dã ſentiť i mr̃ice: ⁊ qñq; ſuffoᵒ mr̃icis ſeqť ⁊ ſincopis ⁊ circa oꝛificiũ ⁊ ſtupoꝛ ⁊ inſenſibilitas. Mẽſtrua pauca ⁊ liuida ⁊ vꝛina qñq; eſt piguis liuida: qñq; tenuis ⁊ remiſſa. Et ſi fuerit coleᵃ: doloꝛ erit pũgitiuus ſiccitas ⁊ durities ⁊ caloꝛ circa oꝛificiũ ſentiť: coitũ appetit: ⁊ in ipſo delectať: ⁊ eſt grata viro: cito ſꝑma emittit: ſed paucũ eſt eius ſꝑma. Et mẽſtrua citrina educunť cũ parua moꝛdicatione in exitu: ⁊ ſiccitas labioꝝ cũ fixuris in eis ⁊ vꝛina eſt rubea.

Et cura eius cõpleť dieta ⁊ potione: ⁊ potio abſcidit cãʒ: mãʒ digerit eũſt ⁊ diuertit: ⁊ tãdẽ malã diſcraſiã alterat. Et ipleᵒ haꝝ itẽtionũ faciliť ⁊ cõplete hři ꝑt ex his q̃ dicta ſũt i ꝑceð. cap. ⁊ ꝑcipue i cura male cõplonis teſticuloꝝ: eſt eni ei vehemẽter ſilis: ſiliť ẽt dieta eligať: vt ibidẽ. ¶ Scias ꝙ vt dixit Sal. ſup 3ᵒ regi. acut. acetũ ẽ malũ mr̃icibus: imo ⁊ oĩa acetoſa potica ſtiptica amara ⁊ acuta mr̃icibus nocẽt ⁊ alienanda ſunt ꝑꝑ eam ⁊c.

¶ De opilatione matricis. Cap.xxv.

Opilatio mr̃icis qñq; ꝯtingit i venis ⁊ arterijs veniẽtibꝰ ad mr̃icẽ: ⁊ qñq; i oꝛificijs eaꝝ termiatis in ipſa: ⁊ qñq; accidit i vaſis eiꝰ ſꝑmaticis: aut eſt i oꝛificio eiꝰ intriſeco aut extrinſeco aut i meatu q eſt iter ãbo oꝛificia. ¶ Et opilᵒ qdẽ accñs i venis dũ ſunt ſupꝛa mr̃icẽ ſemꝑ eſt coartatoꝛia a multitudie groſſitie vel viſcoſitate fcã ſanguis i ea ꝯtẽti. Que vᵒ eſt i oꝛificijs eaꝝ terminatis ad mr̃icẽ põt eſſe coartatoꝛia: ſiliť ꝓueniẽs a ſanguie multo groſſo ⁊ viſcoſo vel aliq̃ hũoꝛe alio ad illa oꝛificia defluxo i eiʒ reſidẽte flãte melia vel coľa groſſa: ⁊ ꝑt eſſe attenuatoꝛia ꝓcedẽs a cõpꝛeſſione fcã in ipſis venis dũ appropinquãt mr̃ici ⁊ igrediunť ſubam eiꝰ ⁊ i ipſaꝝ oꝛificijs a mẽbꝛis vicinis ex multitudine adipis ꝓpꝛie mirach ⁊ ʒirbi: aut ex ipſoꝝ vicinoꝝ itumeſcẽtia nãli: aut ꝑter nãm vẽtoſa aut apoſa: ⁊ ea que accidit ei i oꝛificijs ipſaꝝ venaꝝ: ⁊ põt eẽ carnoſa ex carne oꝛta vel addita i eis: aut ex ꝯſolidatione vlceꝝ mr̃icis. Et opilᵒ in vaſis ſꝑmatis fit a ſꝑmate groſſo ꝯgelato i eis retẽto ꝑꝑ ſui groſſitiẽ: aut expulſiue debilitatẽ: q2 tũc derelinqť mulier a viro: ⁊ nõ cõplet expulſionẽ ſꝑmatis. Et que accidit i oꝛificijs mr̃icis vel meatu q eſt iter ipſa põt eſſe coartatoꝛia ex hũoꝛibꝰ groſſis viſcoſis apatibꝰ: ⁊ põt eſſe attenuatoꝛia coartatione facta: maxie in iteſtino recto ex apate: aut fece multa in eo: aut ẽt qñq; a veſica ⁊ collo eius: ⁊ põt eſſe carnoſa. ⁊ 9ᵒ ꝯtiň. a Raſ. vocať recta. ab Aui. vocať clauſa ſeu velata. ¶ Dixit Aui. clauſa eſt mulier ſup cuiꝰ mr̃icis os egrediť .i. iraſciť aliqd qð ꝓhibet coitũ ex re addita lacertoſa .i. carnoſa. ſup. aut ex re piguoſa aut pãniculari forti dẽſa ⁊ dura. Obturať eni aliqñ. dixit Iuð. os mr̃icis a tunica. Pãniculus ille q ſꝫm nãʒ eſt añ os mr̃icis itrinſecꝰ q q̃uis nãľr ſit lapſus debilis habẽs ẽt foꝛamia plaꝑ que mẽſtrua pñt extra fluere: imo ẽt aliqñ ſꝑma: tñ põt aliqñ a ꝑncipijs gñonis ꝓduci durꝰ ſolidus cũ paucis foꝛaminibꝰ que faciľr obturanť ⁊ ꝓhibet exitũ mẽſtrui: ⁊ põt eſſe aliꝰ pãniculus ab iſto paꝝ ſupꝛa labia vulue oꝛtꝰ q eſt albꝰ durus: ſicut ego vidi i quo erat oꝛificiũ ſatis paruũ ita vt ꝓhiberet exitũ mẽſtrui: aut cũ difficultate multa egredi: ⁊ ꝓhiberet ẽt itroitũ vge i vuluã: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝯceptionẽ: ⁊ hñs hoc velamen ꝓpꝛie dť velata: aut eſt

Oꝛificiũ matricis multis d' cauſis velari: ſiue claudi ꝑt

ꝯſolidatio ab vlcere: ⁊ caro addita ſup illud aut erit qd oꝛtũ i vulua: ſicut vga: aut ficus vel cotilidon vel moꝛꝛ: aut veruca: aut emoꝛroys iflata: aut aliud ſiľe his. Et põt clauſura illa oꝛificij itrinſeci vel extriſeci: vel meatꝰ iter ea eẽe ex ꝑncipijs creatiõis: ſicut nõ eſt a creatione oꝛificiũ extrinſecũ q̃uis ſint ibi labia: aut nõ eſt meatꝰ factꝰ iter oꝛificia ex erroꝛe iſoꝛmatiue vtutis aut iobediẽtia mãe: ⁊ eſt neceũ ꝙ fiat arte. ¶ Et qñq; fit opilᵒ in oꝛificijs mr̃icis ex ſiccitate ⁊ attenuatione mr̃icis ⁊ oꝛis eiꝰ: ꝯſũptis eni ipſius hũiditatibꝰ ꝑtes circũferẽtiales ꝯſtringunť ⁊ decidũt: ⁊ ſeqť inde oꝛis ⁊ meatꝰ aliq̃lis clauſio. Dixit Hip. 5ᵒ aff. qbuſcũq; os mr̃icis duꝝ .i. tẽſum vel cõpactũ nõ cedẽs tactui: neceſſe eſt os mr̃icis claudi: vel vt dicũt qdaʒ ꝯcluſum eſſe. ¶ Et qñq; fit ꝑ accñs ex cauſis ꝑnitiuis opilᵒ i oꝛificijs mr̃icis ⁊ meatu ex caſu vel ꝑcuſſione. Et ego vidi i itro comitatus fundoꝝ mulierẽ que poſt partũ imediate ſic ⁊ taľr ꝯſtricta fuit ab obſtetrice ꝙ remãſit clauſa ſic ꝙ nõ poterat vir eiꝰ vgã iponere aliquo mõ: nec potuit aliq̃ medicia apiri: ⁊ facta fuit ſterilis. ¶ Clauſura ſiue fuerit ex creatione ſiue ex tꝑe ſi hñs eã ipꝛegnať ꝓhibet partũ ⁊ moꝛiť ide fetꝰ: ⁊ vir et qñq; ꝓhibet ipꝛegnationẽ ⁊ qñq; mẽſtruationẽ. Dixit Sal. vt ſcribiť 9ᵒ ꝯti. ex opilõne oꝛis mr̃icis icõueniẽs erit ipꝛegnatio: ⁊ ſi foꝛte ipꝛegnabiť moꝛieť fetꝰ penes ꝑtũ: cũ fetꝰ nõ egrediať. ¶ Dixit Meſ. foꝛtaſſe obturabit os mr̃icis i toto: ⁊ foꝛtaſſe in ea erũt foꝛamia ꝑua ex qbꝰ egrediuntur mẽſtrua: ⁊ iuxta diſpõnẽ hãc qñq; accidit ꝙ ꝯcipiet: ⁊ qñq; ꝑibit ipſa cũ fetu. ¶ Et. A. dixit. qñq; accidit vt clauſa retineat ꝑ accñs ꝯceptionẽ ꝑ accñs .i. cũ aliq̃ dictoꝝ accñtiũ velaminis claudẽtis: vt qñ velamẽ ſꝫm qd eſſet ꝑfoꝛatũ ꝑ qð foꝛamẽ poſſet eijcere vir ſꝑma i mr̃icẽ vel qñ caro addita nõ ex toto clauderet os mr̃icis: nõ enim eſt poſe. dixit Aui. vt ꝯcipiat niſi illud qð claudit ſit rare texture aut hñs pĩa foꝛamĩa: ita ꝙ poſe ſit mr̃ici attrahere de ſꝑmate aliqd lʒ. n. ꝑuũ ſit: tñ ex illo ꝑuo fit ꝯceptio: vt. ſ. patuit. Si itaq; ꝯcepit cũ aduenit tꝑs ꝑtus aut aboꝛſus moꝛieť mr̃ ⁊ fetꝰ ꝓculdubio ſi nõ curať .ſ. ꝑ iciſionẽ ⁊ aptionẽ talẽ .ſ. ꝙ fetꝰ poſſit exire: qð raro ꝯtingit poſſe fieri. Et ſi ꝯtingat ꝙ ꝓhibeat mẽſtruationẽ: tũc iducit accñtia retẽtionis mẽſtruorũ: ⁊ maxie ſi fuerit clauſura a creatione. Iðq; dixit Aui. ſi nõ fuerit meatꝰ inuẽtus a creatione ita vt accidat vgini cũ incipit mẽſtruari vt nõ inueniãt mẽſtrua meatũ ꝑꝑ aliquã cauſaꝝ dictaꝝ accidũt ei doloꝛes vehementes ⁊ egritudo maxima: ⁊ ſi nõ ingeniať vt currat ſanguis denigrať mulier ex moꝛtificatione ſanguinis ⁊ pꝛefocatur ⁊ moꝛitur.

Signa gñis cũ clauſure cauſe ſiũt foꝛtes accidit inde ſterilitas ⁊ mẽſtruationis ꝓhibitio. Et ſi ſunt mediocres nõ ꝓhibeť mẽſtruꝰ: lʒ difficulter fiat: ſʒ ꝓhibeť ꝑtus. ¶ Dixit Raſ. 9ᵒ ꝯti. ſi fuerit clauſura i oꝛe mr̃icis intriſeco nõ põt videri dũ iuuẽcula nõ ꝑuenit ad tꝑs mẽſtruorũ: qm̃ tũc retinebunť nec deſcẽdẽt ⁊ exide patieť vehemẽtẽ leſurã ⁊ ꝑibit cito niſi curata fuerit cũ ſanguis ꝯuertať ad totũ coꝛpꝰ ⁊ nigreſcat deinde ſuffocabit eã. ¶ Et dixit. ſi fuerit i oꝛe vulue nõ põt mulier coitu vti cũ viro neq; mẽſtrua ſeq neq; ꝑgnãs fieri .ſ. ſi obturabit ipſum locũ i toto: iſta ẽt cognoſciť ꝑ ſenſũ: ⁊ põt ẽt videri ⁊ tãgi. ¶ Que aũt eſt i oꝛificio iteriori ꝑt cognoſci ꝑ obſtetricẽ cũ itromiſerit digitũ ſuũ iunctũ vſq; ad locũ clauſũ cõplete aut icõpletet ⁊ eo mediãte ꝑcipiet an ſit velamẽ an caro addita. nã velamẽ aliq̃ľr cedit tactui ipellẽti: caro vᵒ oꝛta ibi nõ. ¶ Et ſi clauſio fuerit ex apate tẽdẽte vſus ꝯcauũ mr̃icis iueniť os mr̃icis duꝝ ꝑꝑ tẽſionẽ mãe apatis dato ẽt ꝙ mr̃ix ſit hũᵃ mollis vel ꝙ apa ſit flãticũ: ⁊ cõpꝛehẽdiť apa tẽdẽs ad extra: q2 erit mioꝛis tẽſionis q̃ꝫ ꝑdictũ ⁊ digito itromiſſo cõpꝛehẽdi põt: põt ẽt clauſura meatꝰ ⁊ oꝛis intrinſeci cõpꝛehẽdi per viſum apta vulua cũ ſpeculo ad ſperam ſolis. ¶ Signa aũt opilationis venaꝝ ſunt retentio mẽſtruoꝝ vel ipſoꝝ paucitas ⁊ tarditas exitus ⁊ exeũt enim paulatine ⁊

ſunt

sunt grossa ꝛ viscosa: ꝛ hoc siue sit opilatio in venis siue in orificijs eaꝝ: ꝛ si ipregnať eā hñs mulier cito seqť aborsus deficiēte embrioñi nutr°. ¶ Et fcm̄ ex spmate retēto i vasis spmaticis seqtur mřicis suffoc° ꝛ aliqñ dispōsitis manie ꝛ melle ex vapᵇ⁹ corruptis spmaticis ad cerebꝝ ascēdētib⁹.

Cura opilonis venaꝝ que est a ꝯsolidatione vlceꝝ impossibilis est: ꝛ silr que est a carne orta i orificijs ipsis: ¶ Que vō est attenuatoria curať curatione mēbroꝝ vicinoꝝ inducētiū eā in hoc loco siue ē i in ore mřicis ꝛ vulua. ¶ Eius vō que est coartatoria cura est possis: lꝫ sit diuturna ꝛ difficilis ꝛ ipleť dieta ꝛ potione. Et dieta qdeꝫ ꝯsistit in euitatione sex reꝝ nō nāliū: quecūqꝫ ꝯstringūt ꝛ ꝯstipāt ꝛ vsu apientiū ꝛ deopilātiū: put extēse dictū est in sermone 5° ca° de enfrasi.i.opilone epis. Ueꝝ est φ cibi aptiui ꝯuenietes in hac opilone sunt qcūqꝫ ibi narrati sunt fortioris apitionis. ¶ Cura vō p potionē aut respicit morbū ipsuꝫ ꝛ cām eius: aut respicit mēbꝝ patiēs potissime mřicē ꝛ respiciēs morbū deopilat ꝛ apit: ꝛ respiciēs cām ipsaꝫ abscidit: ꝛ est illa a qua icipiēdū ꝛ cōpleť ipsius eductione. Si ergo fuerit in cā sanguinis multitudo fiat flōmia de basilica prius ꝛ extrahať sanguis fm exigētiā: ꝛ si sic cessauerit opilo bñ qdem: si vō nō fiat p sanguine ꝯiūcto in ipsis venis flōmia de saphenis ī ꝓ altera eaꝝ: ꝛ postea sequēti die de altera si fuerit expediēs. Si vō in cā fuerit grossities vel viscositas subtilleť sanguis in pmis: aut eius icidať viscositas: sicut paulo post: deinde fiat flōmia: vt dictū est. Et si in cā fuerit alius humor grossus vel viscosus sanguini mixtus digerať ꝛ subtilieť ꝛ incidať: deinde eūeť ꝛ diuertať ꝛ subtiliātia ꝛ simplicia ꝛ cōposita dicta sunt in cura retētionis mēstruoꝝ ad quā recurrēdū est. ¶ De appropriatis tm̄ in humore colerico grosso sirupus q sic fit. ℞. cap. veñ. adiāti ceterach cicoree rostri porcini alk. kegi melisse feniculi apij ligritie. añ. ℳ. i. artemisie camepiteos. añ. ℳ. s. decoquanť in aq̄ sufficiēti ꝛ fiat sirupus cū zuccaro ꝛ acetosť cū aceto. ¶ Sirupus alius appropriat° digōni flātis grossi aut melie in venis mřicis. ℞. artemisie prassij calamēti pulegij mētastri melisse mřicarie cū flore suo. añ. ℳ. i. rute assari camepiteos apij petrosi. añ. ℳ. i. s. casslieli. gētiane. añ. ʒ. s. decoquanť in aq̄ sufficiēti vsqꝫ ad ꝯsumptionē medietatis: ꝛ fiat sirupus cū melle acetosatus cū aceto sqllitico ꝛ aromatiꝫatus cū cinamomo nardo ꝛ croco. Et euātia sumanť ex his que dicta sunt i precedētib⁹. ¶ Facta aūt eūone sufficiēti cū iteratione si opus fuerit deueniatur ad apiendū opilonē: si ēt māserit cū his que dicta sunt in puocatione mēstruoꝝ intus ꝛ extra approximatis. Intētio vō respiciēs mēbꝝ patiēs.s. mřicē cōpleť cū reb⁹ aromaticis ꝛ a ꝓprietate hñtibus ꝯfortare mřicē qbus vtendū est toto tpe cure solis vel pmixtis cū apientibus ipsis.

Cura vō clausure cōpleť cū cirurgia: pmissa tñ vli corporis purgatiōe si repletū fuerit vt nō fiat fluxus ad mřicē: eius tñ que est in orificio exteriori cura possis est: imo est facilis: que vō est in meatu cura iteꝝ possis est: sed nō facilis: ꝛ eius que est in orificio itrinseco difficilis est: ꝛ aliqñ ipossis. ¶ Et cura cuiuscūqꝫ est due res: vna est abscisio additi sic vt nihil ex eo remaneat: neqꝫ tñ aliqd de nāli parte tangať siue caro orta sit siue moꝝ siue ꝯdiloma vel aliud tale: ꝛ silr si fuerit pāniculus fiat eius sectio ꝯueniēs siue sufficiēs nō minor sufficiēte: neqꝫ qͣtitatē egrediēs debitā. Et 2ᵃ res est regionis additi ꝓhibitio ꝛ glutinatiōis pāniculi vt remaneāt orificia ꝛ meatus apta. ¶ De ea que est in orificio exteriori dixit Ras. 9° ꝯti. si eminēs fuerit in ore vulue pone duas pilas puas sup vtroqꝫ labio exterius: deinde extēde labia sup ipsis cū digito dū bñ eminebit superfluitas incidēda: deinde icide ꝛ sup vulnus pone lanā infusam in oleo ꝛ vino: deinde fac eā sedere i aq̄ mellis. sup. vel cum ea locū ablue: deinde vtere vngᵗᵒ tēperato.s. ꝯsolidatiuo. ¶ Et Aui. dixit. si apparet clausura tūc modus est vt disrūpanť ab eo qd̄ est inter ea: ꝛ si expedit iuua cū flōmo obtuso ꝛ sic scinde siphac.i. pāniculū ꝛ incide carnem additā si est sup siphac paulatim ita vt nō remaneat de addita aliqd: neqꝫ sumas de radicali aliqd ꝛ fiat hoc cū cautela. Et dr̄ia iter siphac ꝛ carnē est φ siphac nō sanguinat.i. in sectione nō fluit ex eo sanguis cū sit mēbꝝ exāgue: sed caro sanguinat: ꝛ facta siphac sectione vel amotione carnis pone iter ambo labia lanā vel aliud sile ifusam oleo ꝛ vino .s. tepidis vt sedeť dolor ꝛ ꝓhibeat vnionē labioꝝ: ꝛ maxime a qbus caro abscisa fuit: ꝛ dimittať lana trib⁹ dieb⁹ vnaquaqꝫ die sel' inouādo. Scias tñ φ si ex carnis icisione sequereť emorrosagia: tūc nō dꝫ apponi predicta lana: sed debēt sanguinē ꝯstringentia. Et dixit. administra post sup labia aliqd mell'.i. ad abstergēdū si ea idiges: deinde administra desup vngᵗᵐ nutritiua.i. carnis gnātiua cū cautela a ꝯsolidatione vel glutinatione: ꝛ ꝓprie si illud qd̄ incisum est: est caro. nā siphac paꝝ recipit ꝯsolidationē: ꝛ eodē modo clausura existens in meatu dūmodo fuerit in ꝓpatulo sensui. Scias tñ φ si caro sup labia augetur necesse est vti corrosione eius cū medicinis corrosiuis cū oi facilitate.

¶ In cura vō eius que est in orificio itrinseco aut ꝓpe ipsū in meatu. ꝓ opꝫ vt mulierē prepares situādo ipsaꝫ in loco luminoso: ꝛ si possē est cadat sup vuluā eius spa solis: ꝛ fac eā sedere in scāno vel disco ꝯueniēter alto cū declinatiōe aliqͣli supioꝝ ad posteriora ea exñte ab aliquo ministro sustētata: ꝛ tūc eleuatis coxis fac vt crura adhereūt coxis ꝛ tūc liga vnūqdꝫ brachiū sup coxa eiusdeꝫ lateris fortiter cū vitta in curuatura genuū: ꝛ tūc extēsis labijs vulue quātū possē: ꝛ tūc itromisso vnco trahať cū eo siphac vel caro addita cū eo: ꝛ flōmo obtuso seceť siphac ꝛ incidať caro paulatim ꝛ nō pueniat incisio ad mřicē vel ad vesicā ꝛ sequať inde spasmus ꝛ mors. facta aūt sectione totius regať in oibus ꝛ p oia: vt dictū est: nisi qꝛ pila ex lana infusa posita in orificio intrinseco ad sedationē doloris ꝛ ꝓhibitionē glutinationis labioꝝ: ꝛ ligari dꝫ sic vt nō possit cadere in mřicē. Dixit Aui. custodi mulierē a frigore: ꝛ nō ꝓpines ei medicinā actu fridā: qꝛ mřix ꝛ os ei⁹ neruosa sunt ꝛ lederent ab illis. ¶ Si in cā fuerit emorroys iflata regať regimine eius: ꝛ si fuerit apa cureť cura eius: ꝛ si fuerit aut remāserit in loco durities lana intcͣ cū buť° ꝛ melle supponať: aut ysopus huᵉ cū mellilot. ꝛ butᶜ aut lana cū oleo lilino ꝛ sedeat in decoct. fenugre. ꝛ silū. ¶ Dixit Gal. φ storax bibita ꝯfert ꝯstrictiōi oris mřicis ꝛ duritiei eius ꝛ semē vitice bibitū ꝛ ēt cū myrra suppositū ꝯfert ꝯstrictōi ei⁹ ꝛ oleū de maiorana intus ꝛ extra inunctū ꝛ fumigeť cū bdelio ꝛc.

¶ De ꝑcipitaᵉ mřicis ꝛ remotōe ei⁹ a suo loco nāli. C. xxvi.

Remouetur qñqꝫ mřix a loco suo aut ad sursū aut deorsuꝫ aut ad latera: ꝛ qlibet istaꝝ remotionū a qbusdā vocať dislocatio: qꝫuis alij dislocationē vocauerint solū eā que ad iferius est: que a Sera. vocať lapsus mřicis: ꝛ a Uiatico dr̄ mollities mřicis. Et precipitatio mřicis est ipsius a suo loco nāli remotio: ꝑcipitatio tñ recipiť sumpta tripl'r. Uno mō ꝓ casu ꝓprie ꝛ descēsu mřicis iferius. 2° mō minus ꝓprie ꝓ qualicūqꝫ mřicis mutatiōe a nāli suo situ: ꝛ maxie cū declinat ad alterā ancbaꝝ. Unde dixit Gord. mřix qñqꝫ ꝑcipitať ꝛ declinat ad alterā partē. Et qñqꝫ sumiť magis iꝓprie ꝓ ꝑcipitatione ꝯtētū in mřice.s. scdm̄ e: vt ab Hip. i affo. ad mřicē ꝑcipitationē faciēdā: ꝛ sic ēt exposuit Ga. i 5ᵗᵒ. que aūt mutatio mřicis fit vsus sursum ꝓprie vocať suspēsio mřicis: ꝛ in q̄ mřix sentiť q̄si sursum tracta vt videať derelinquere iferiorē partē. Et que est ad alterā ptē dextrā ꝛ sinistrā vocatur declinatio siue iclinatio mřicis: ꝛ a qbusdā dr̄ tortio vel icuruatio. ¶ Et qñqꝫ dūt qdā. siť ad diuersa loca moueť. ¶ Dixit Gale. 6° de interio. qdam putāt vuluā.i. matricē sursus moueri incidens sup dyafragma: sed nō est ita non

eni3 mouet᷑ vsq3 ad stōm:ꝛ q̄3to minus vt trāsiēs stōm trāseat ad dyafrag.ᵃ Et q dicūt vuluā eo ꝙ desiccat᷑ ad viscera pp desideriū humectādi salire minus sunt a vitate remoti. Qꝫ si interrogaremur. dixit Gal. cur saliat vulua vel torqueat᷑ in lat⁹ obstetrice hoc manifestāte ipsaq3 in suo loco manēte: nō minus hoc accidit fieri q̄3 si moueret᷑. Rn̄debimus vulue extēsionē obstetrici appere pp ꝯstrictionē colli eius in superioribus ꝛ in vtriſq3 laterib⁹: q2 vulua se ꝯstringēs necio in eius collo ꝯstringit᷑ cū vulua ꝛ collū eius cōstringit᷑ ex sanguie venaꝝ ad eas ꝛ catenas eius veniēte: sicut dictū est in expōne affo. Dip.s.spasmus fit aut de plenitudine aut de inanitiōe. vbi dixius ꝙ plenit⁹ corpus illud extēdit: vñ ipso extēso lōgit⁹ eius breuior efficit᷑ ꝛ supius ꝛ lateralr̄ ſm plenitudis q̄titatē dilatat᷑. Uene aūt ꝛ catene predicte ex ꝓhibitis mēstruis iplent᷑: nā qđ currere solitū est ad vuluā nō intrat in ꝯcauitate eius: eo ꝙ grossius nō potēs ad ora venaꝝ vel interiora sui penetrare: quo i eis manēte ꝛ augmētato loctis extēdit᷑ vt vicina ꝯcauatio impleт᷑ ꝛ ex colligātia eius vulua extēdit᷑. Qꝫ si extēsio venarū fit in oībus equalr̄ fit motio vulue equalr̄ sic ad supius. Si āt i vno latere fit maior q̄3 in alio: silr̄ ꝛ ipsa ad illō lat⁹ mouet᷑: magis tñ versus supius: ꝓcedit tñ mr̄icis suspēsio eq̄lis siue inēq̄lis ex spasmo de replōne venaꝝ ꝛ catenationū mr̄icis que in supremo sunt ei⁹ siue illa replo fit apaus siue nō. ℭ Dixit Aui. qn̄q3 accidit suspēsio mr̄icis pp clausurā.s.orificij eius pp qđ mr̄ix nō hn̄s inde liberꝝ spiraculū vt dr: ſm nām mouet᷑ ad locū liberiorē: vel fortasse: q2 stāte orificio clauso ꝛ replet᷑ vaporibus malis aut vētositate qbus sursu3 subleuat᷑. Et qn̄q3 dixit Aui. fit suspēsio mr̄icis pp apata calida ꝛ dura. nā vt patebit in ca° apatū mr̄icis. mr̄ix mouet᷑ versus opp^m apatis: si itaq3 ꝯtingit apari partē iseriorē mouet᷑ mr̄ix ꝟsus supiorē: ꝛ suspēdit᷑. sup. ꝛ qn̄q3 est cā suspēsionis eius spasmus: sicut dixit Ga. ℭ Et dixit Aui. de declinatione mr̄icis. qn̄q3 declinat ad alterā duaꝝ ptiū ita vt remoueat᷑ os mr̄icis p qđ inijcit᷑ spma in mr̄icē ab oppōne recta. s. ad os vulue. Et cā in ea dixit. A. qn̄q3 est durities vnius duaꝝ ptiū eius aut inspissatio ꝛ cōstrictio: q̄re diuersificant᷑ duo latera in hu^{ls} ꝛ mollificatione eius: ꝛ fit descēsus ſm vnū lat⁹: ꝛ silr̄ ex siccitate ꝛ spasmo fit descensus eius ſm vnū lat⁹: ꝛ cā in eo. s. spasmo. dixit Aui. est replō vnius duaꝝ partiū eius. ꝓpie: ꝛ qn̄q3 est cā eius hūores grossi viscosi in vna duaꝝ ptiū eius facientes illā declinationē. ꝯbit eni ps 2ᵃ ad ipsam. s. repletā ꝛ ꝯctā.

De declinatōe matricis: et eius cā.

De descēsu mr̄icis ꝛ ei⁹ cāis.

ℭ De causis aūt descēsus mr̄icis. dixit Auer. col. 3°. aliqñ cā huius egritudinis est salt⁹ aut ꝑcussio: ꝛ aliqñ est hūiditas lubrificatiua. Dixit Auic. mr̄ix augmētat᷑. i. ꝯuertit᷑ ꝛ descēdit ad iferius aut ex cā ꝓmitiua vt saltu vehemēti aut vociferatione. i. sonitu forti quē audiuit ex tonitruo vel sonitu bōbarde ꝛ silib⁹ q̄re terrefacta est ꝛ terrefactionis cōmotione mr̄ix descēdit aut sternutatione multa ꝛ maxima aut ꝑcussione mollificāte lig^{ta} mr̄icis aut pp cām ptue difficilis aut ptus grauatiui. i. mole vel magnitudis embrionis aut labore obstetricis in extrahēdo fetū ꝛ secūdinā. Alia lra. errore obstetricis: q̄re traxit ēt mr̄icē aut exitu fetus subito quē seq̄tur mr̄ix: aut sup. cadit ꝛ descēdit pp cām intrinsecā. s. aut pp humiditates mollificātes aut pp putrefactiōes accītes ligamētis eius. ℭ Et mr̄ix. dixit Aui. qn̄q3 egredit᷑ tota. s. ſm sitū. i. preter qđ reuerset᷑ ꝛ qn̄q3 ꝯuertit᷑. i. reuersat᷑: ꝛ qn̄q3 eradicat᷑ radix. i. fundus eius. ℭ Et ponētes motū mr̄icis diuersum ad orias pōnis silr̄ cū suctione tñ dicūt cām esse ꝯcupiscētiā mr̄icis ad gn̄andū quā cū adimplere non pōt mouet᷑: sicut fera siluestris nūc sursum nūc deorsum nūc dextrorsum nūc sinistrorsum nequiens vno stare situ: ꝛ dicūt hunc motū inesse ei per nām.

Signa generis non sunt ab auctoribus posita.

ℭ Signa vō speciꝝ. Signa suspēsionis siue subleuatiōis mr̄icis sunt illa q̄ dñr esse signa suffocatiōis mr̄icis in seq. ca° ꝛ accn̄tia. que mēbris supiorib⁹ accidūt: de qbus sunt. dolor ꝛ grauitas supra vmbilicū: sentit᷑ eni3 sicut res rotūda illic. s. a patiēte añq̄3 icurrat suffocationē ꝛ sentit ac si esset appchēdēs illa mēbra manu ꝯstringēte. ℭ Et qn̄q3 sentit post suffocationē medicus vel obstetrix q̄si aliqd rotūdatū esset in loco q imediate est supra vmbilicū: ꝛ qn̄q3 vr̄ locus iste rotūdus eleuat⁹ supra alia mēbra ꝛ pp cōicationē ad stōm patit᷑ mulier abhominationē ꝛ fastidiū cibi ꝛ eructuat frequēter: maxime si in cā affuerit vētositas ꝛ pp cōicationē ad spūalia corrūpit᷑ anhelitus ꝛ timet mulier ꝛ tristat᷑ absq3 cā manifesta: ꝛ pp cōitate3 ad cerebꝝ accidit dolor capitꝭ scotomia ꝛ vtigo cōicatꝭ vaporib⁹ mal' capiti. ℭ Signa pcipitationis vō ꝛ descēsus mr̄icis sunt ꝙ accidit ide dolor mulieri in pectine ꝛ alchatim ꝛ dorso. ꝛ Gal. addit. ꝛ ano. ꝛ alij dicūt. ꝛ iguinibus. ꝛ dixit. dolor in iguinibus est extēsiuus: i pectine vō grauatiuus. ℭ Et dicūt. qñ accidit a mollificatione nō accidit dolor in alchatim ꝛ dorso nisi in facta a cā primitiua aut cū descendit ad os suū ꝛ non exit extra. Jn mollificata nō est dolor: imo insensibilr̄ egredit᷑: ꝛ tūc scit᷑ iudicio patiētis. Dixit Gal. cū apate rotūdo. i. inflatione in pectine pp descēsum mr̄icis: ille qdē tumor nō adest qñ descēdit exiēs exterius. ℭ Et dixit Rab. fit aliqñ febris causonica q̄re remouēda sunt balnea ꝛ oīa que calefaciūt corpus. Auic. vō dixit. qn̄q3 fiūt cū hoc. s. dolores febres que plm̄ sunt effimere: ꝛ accidūt ei qn̄q3 ex pressio. s. in egerēdo ꝛ difficultas in vrinando: ꝓpterea ꝙ mr̄ix stās in pectine ꝛ collo eius cōprimit anū ꝛ vesicā. Si aūt egredit᷑ extra nō sunt predicte cōpressiones. Et accidit dixit Aui. qn̄q3 spasmus ꝛ tremor cōicata lesione cerebro vel neruis ꝛ lacertis ꝛ accidit timor sine cā. s. manifesta. ℭ Et dixit Mes. in exitu eius qñ ps ipsius iterior efficit᷑ exterior erit tūc leuis tactus. Et Aui. dixit. sentit rē apud vuluā descēdētē leuis tactus cū cōplet᷑ ꝯuersio eius. Egredit᷑ eni tūc qđ itrinsecū eius est ad manifestū: cū eni nō sentit᷑ ad tactū eius foramen rotūdū scit᷑ ꝙ radix. s. fūdus ei⁹ iā ꝯuertit᷑ ꝛ egredit᷑. si aūt iā iuenit foramē iā exiuit sic est nōꝯ versus. Dn̄t qdā. vrina ei⁹ erit alba grossa cū resistētijs crinoydalib⁹ flaui coloris ꝛ nigri mīteq3 adherētic i fūdo residētis. ℭ Signa aūt declinationis mr̄icis ad alterā partē. dixit Gal. sicut scribit 9° ꝯti. si declinās fuerit mr̄ix in aliq̄3 parte in ipsa pte dolor erit dn̄ans cū extēsione vehemēti: ꝛ nō poterit sedere neq3 surgere nisi cū angustia ꝛ retinebit᷑ vrina ꝛ sterc⁹. Et qn̄q3: vt vidi: p3 tumor in pte ad quā ꝺclinat ꝛ sentit ibi grauitas. Et obstetrices. dixit. A. cognoscūt ptē declinationis p tactū cū digitꝭ: d3 eni obstetrix itromittere digitū suū vsq3 ad os mr̄icis: ꝛ si iuenerit foramē iterius in directo exteriores: tūc mr̄ix nō decliat ad aliq̄3 ptē: ꝛ si nō est in directo: sed tortuosum ab eo: tūc iā est declinatio eius. Et dixit Aui. cognoscūt an sit declinatio ex replōne an ex apate p duritiē: ꝛ pp extēsionē venaꝝ cū facilitate aut cū duritie. Et dixit Aui. qn̄q3 accidit ꝓfocatio ꝓpie qñ decliat ad sinistrꝝ: q2 tūc magis cōicat cordi.

Cura duplici pficitur instrō dieta ꝛ potione. Et dieta qdē est vt patiēs descēsum mr̄icis inhabitet aerē calīm et siccū. A frigido et vētoso et ab hu° marie et grosso et limoso et nebuloso se custodiat: ꝛ semp stet bñ coopta et calciata: et caueat ne vulue et mēbris inferioribus aliqd actu frigidū approximetur neq3 hu^m virtuale: et semp teneat aliqd odoriferꝝ ad os et nares ex his in qbus fit delectatio fugiēdo morā in locis fetidis et ne fetor aliqs ad nares et os ꝑueniat. Et ꝯ nullū boni odoris vulue applicetur: sed qđcūq3 fetidū aut mali odoris: h3 enim matrix a forma specifica delectari odorib⁹ et tristari fetoribus: qua pp odores seqtur et ad illos tēdit et fetores abhominatur et fugit. ℭ Fugiat patiēs tristitiā motū: et precipue deambulationem et eqtationem insuauem et vehi in curru: sed adhereat

adhereat gaudio ⁊ quieti ⁊ accubitui. fricet̄ in superioribus. liget̄ ⁊ ventoset̄ ⁊ deuitet balnea oīa humectātia ⁊ somnuʒ ꝓlixū ꝑcipue diurnū: ⁊ abstineat a cibis fridis ⁊ humidis difficilis digōnis: ⁊ eos sumat q̄ sunt sicci facilis digōnis boni chimi. ⁊ fugiat potū vini puri ⁊ sup oia aq̄ fride ⁊ bibat vinū rubeū lymphatum cū aq̄ pluuiali aut bibat aquā mellis sumat actu calidā nō repleat̄ cibo aut potu: ⁊ʒ fugiat nauseatiuā satietatē ⁊ coytū. Et supfluitates sine exp̄ssiōe expurget nō vociferet nō sternutet neq̄ tussiat q̄ʒtū poſ'e fuerit. Et suffumigetur cū stercore bouino: qm̄ ꝯfert ei ano egredienti. Et folia vrtice recēta cōtrita posita sup m̄ricē faciūt ea redire ad locū suū: ⁊ folia porri siſr posita cū ꝓprietate cōferunt ei. Et siſr facit fumigatio cū aspalto: ꝙ si cū eo misceat̄ stercus vaccinū: ita vt siſ ꝯterantur ⁊ misceantur: ⁊ postea cum eis fumigetur vtiſr reducit eā ad locū suū. Et dixit Alb. ꝙ been albū ⁊ rub. reducit m̄ricē de situ suo egressam ad locū suū nālē. s. cū sumitur aut fit puluis q̄ asꝑgatur sup matricē egressam ⁊ galbanū mirabiliter reducit eā bibitū ⁊ stō ēt ⁊ vētri emplr̄atū. Postq̄ȝ aūt ascēderit ad locū suū nālem fiat forma ad modū virge virilis q̄ attingat vsq̄ȝ ad os m̄ricis ex cera posita in aq̄ calida: ⁊ postea malaxetur ⁊ teneatur vt ꝓhibeat descēsum eius. ❡ Qz si sic curata nō fuerit veniēdū ē ad curā ꝑ potionē. Scias tn̄ dixit Aui. ꝙ nō ꝑfatur curatio .s. ꝑfecta nisi eius q̄ recēs est ⁊ in adolescētia. i. an̄ senectutē. nā in sene si relaxantur ligamēta etatiue indurata nō relaxantur nisi a magna cā. Jōq̄ȝ nō nisi cū difficultate multa curat̄ aut nō curatur oīno: maxime si inueterata fuerit. Jn iuuene aūt qꝛ ligamēta adhuc tenera ⁊ mollia exn̄tia ꝑꝑ simbolcitatem ꝑsit remolliri a cā debili. Jō ꝑfatur in ea curatio ei⁹: maxime q̄ nō est longi tp̄is. Hʒ aūt intētiones tres: quaꝝ vna ē ad cām. 2ª est ad morbū ⁊ est reductio matricis ad locū suū. ⁊ 3ª est ipsius reducte cōseruatio ⁊ cōfirmatio.

❡ Et p̄ria qdē ipletur cū eūone m̄ãe relaxantis digōne ꝑmissa. digeratur itaq̄ȝ m̄ã cū syrupo q̄ sic fit. ℞. saluie maiorane ysne sticados camepitheos artemisie melisse calamenti pulegij mētastri. an̄. M. i. radicū acori ⁊ enule ⁊ cassiet̄. an̄. ℥. i. & coquantur in aq̄ sufficiēti ⁊ coletur. ⁊ syrupus fiat cū melle aromatizatus cū cinamomo nardo ⁊ croco. dos. ℥. ij. cū aq̄ amaraci vel abrotani. Et ea digesta eūctur cū pillulis de b̄n̄dicta vel de collognti. vel serapino aut cum electuario indo maiori: qō multū mihi placet ꝑꝑ aromatica q̄ ingrediuntur ipm̄. Pillule aūt feticle mihi fugiende sunt. Fcā eūone fiant clysteria educētia humores flāticos sumāt de tyriaca vel metridato: ⁊ si necesse fuerit iteretur eūo. Et si videris post purgationē oportunitatē pesarizandi m̄ricē cū mūdificātibus ipsaʒ post fac sicut: in supioribus dcm̄ ē. ❡ Scda itētio impletur post ꝑdicta. dixit. A. Cū h̄ feceris resupinetur mulier ⁊ aperiatur ꝙ est intra crura sua: ⁊ cū bona lana carminata. s. vt nō inferat dolorē matrici: q̄ neruosa est: ⁊ fac eā adherere matrici ⁊ cū ea reducatur matrix. Haly. tn̄ dixit. ꝙ dʒ tūc tenere puluinar sub naticis ⁊ genua. s. cū crurib⁹ stringere ad coxas suas. Et deinde dixit. A. accipe lanā aliā ⁊ īfunde eā in succo acatie aut vino in quo bullitū est aliqō stipticuʒ ⁊ pone sup os matricis ⁊ reduc eā cū facilitate ad iteriora. s. vulue deinde accipe lanā aliaʒ ⁊ infunde eā in aceto ⁊ aqua ⁊ pone eā sup vuluā. s. ⁊ sup ligaueris eā melius erit. Et ꝑcipe dixit Aui. vt iaceat sup latus suū ⁊ adunet crura sua Hal. aūt dixit. māda eā supinā iacere ⁊ pedes implicitos teneat ⁊ odoret odores iocūdos ⁊ tribus diebus pessariū teneat: ⁊ si aliqn̄ extrahit iteꝝ imittat. Et. A. dixit. seruet lanā appositā sicut ꝑparata est ne cadat: ⁊ h̄ faciat cū ligatura leui. ⁊ cū 3ª dies affuerit ꝑmuta lanā eius: ⁊ pone lanā eius infusaʒ in vino in quo decocta sunt myrtus rosa. acatia ⁊ cortex granatorum, ⁊ filia ⁊ sic actu tepidū ⁊ embroca ex illo mō sup femur eius ⁊ ipsius pectinē. ❡ Deinde deueniēdū est ad iplēdū itētionē tertiā: vt sic reducta ꝯseruetur. Dixit Aui. administra linimēta fcā ex lauacr. s. ordei ⁊ herba q̄ nascit̄ sup lapides cum sunt in aq̄ ⁊ facit lubricare pedes: aut fcā ex lēribus cū stipticis: ⁊ fac eā sedere post illud in decoctiōe squinānti myrti ⁊ ros. ❡ Dixit Haly. fac ꝯsiſr tribus diebus ⁊ cū ad suuʒ redierit locū cū emplr̄s stipticis empla. ❡ Emplm̄ bonū ad apponēdū an̄ ⁊ retro. ℞. olibani masticis oppopo. galbani serapini terbētine storacis liqde picis sicce. an̄. p. i. cere. p. iij. hoc. n. matricē tʒ in loco ⁊ nō sinit eā descēdere aut fiat sessio in vino stiptico ⁊ aq̄ fabroꝝ mixtis in qbus decocta sint stiptica: inunctio fiat ad os vulue intus ⁊ extra cū vnguēto facto ex oleo myrtino ⁊ linino additis in eis puluere radicum bistorte ⁊ tormētille ⁊ modico asse fetide. Et sup femur ponatur emplm̄: qō sic fit. ℞. resine pini. ℥. ij. thuris masticis. an̄. ℥. i. nucis cypssi. ℥. s. ⁊ olei masticini vel myrtini: qō sufficit. ❡ Et dn̄t ꝙ ꝯfert cinis ramoꝝ ficus mixtus cū aceto facta ex eo fomētatiōe cū spōgia vel filtro sup vētre. ❡ Ex eis aūt q̄ adiuuāt in reductiōe m̄ricis: ⁊ siſ ēt in reducte ꝯfirmatione sunt vētose sup radice supiori fumiuis ⁊ super dorsūʒ applicate. Et dn̄t qdā. ⁊ vtiſr in reductiōe eius apponantur vētose magne sup mamillas: ⁊ tres ponātur vētose sup ventre. vna sup sumē. alia in latere dextro. ⁊ alia in sinistro. ⁊ stātibus vētosis sic applicatis fumigiū fiat cū fetidis vt sotularibus veteribus ⁊ terbētina posita sup prunas ⁊ odoret tūc odorifera grata: qm̄ sic reuertet̄: ⁊ si necesse fuerit faciat obstetrix in h̄ auxiliū cū digitis. ❡ Di ꝙ lana nigra sumpta ex capite arietis ⁊ coxis ⁊ testiculis eius fumigata m̄ricē ꝓlapsam ad iteriora reprimit. Et ego exptus sum ouū galline ꝙ diu steterit in nido: ita ꝙ iā sit putridū ⁊ feci interius ꝯcuti ⁊ ꝯquassari ⁊ cū pannis leuibus applicari matrici egresse ⁊ miratus fui de cita reductione eius. ⁊ exptus sum ego ēt in antiq̄ta: ⁊ fuit siſr veꝝ. Ueꝝ est imēsi fetoris ⁊ vix tolerabilis: q̄re opʒ vt cooperiatur mulier vt nō ascēdat fetor ille ad nares eius. Et dī ꝙ asta regia sumpta in potu ꝓꝑ̄litatē hʒ i reductione m̄ricis ⁊ ꝯseruatione eius ⁊ ꝙ encatisma fcm̄ ex decoctione cicute subleuat matricē lapsam ⁊ sedat doloreʒ. ❡ Dixit Hal. cū matrix egressa fuerit a causis exterioribus medicaminibus vtendū est reprimētibus nec est necesse his medicamina exhiberi solutiua. i. resolutiua. ❡ Et dixit. si āt exit tota foras ⁊ curam nō admittit ⁊ corrupta est oīno illā aufer neq̄ȝ interitū timeas: qm̄ tradunt antiquorum quidaʒ se mulieres vidisse: quarum matrices oīno educte fuerant. que postea vita fruebantur. Et ego vidi mulierem Andree salsitie: cuius matrix corrupta tota emissa est: ⁊ vixit postea multis annis exercens negocia familiaria.

Mulier viuere potest sine matrice.

De cura vero

declinationis matricis est sciendūʒ easdē esse intētiones curatiuas. De intētione ergo ad cām dixit Auic. opʒ vt flōmetur saphena partis cui. s. parti opposita est pars declinationis. i. a q̄ fit declinatio: ita ꝙ fiat si sentitur repletio. s. ex sanguine ꝙ scit̄ qꝛ vene in illa parte sunt grosse plene: ⁊ est in illa parte grossitudo. ❡ Et si fuerint illic humiditates alie euacua eas cuʒ illo qō ꝯuenit. Dixit Aui. da ei in potu oleū de cherua ⁊ administra ēt ipm̄ in suppositorijs ⁊ inunge matricē cum eo: ⁊ mitte in eā oleū balsami ⁊ oleū resabi qdā dn̄t. i. costini alij sambacino alij de terbētina. ❡ Et dixit Aui. si est illic constrictio: ⁊ coadunatio ⁊ nō est illic grossitudo neq̄ȝ repletio administra lenitiua ex clysterijs ⁊ suppositorijs ⁊ inunctiōibus ⁊ balneis: ⁊ fac vt cibus bonus fiat. ❡ De 2ª aūt intentiōe ponatur vētosa in latere op⁽ᵒ⁾: ⁊ sit tua itētio dixit Hal. res aromaticas ponere in latere a quo declinat quo proinde ad suū redeat locū. etenī m̄ricis est ad aromaticos declinare odores quos amat: ⁊ q̄ fetida sunt refugit. ❡ Dixit Mes. vngēdus est digitus cū adipe anatis vel siſ abundanti: ⁊ eo in vulua intromisso trahatur os matricis ad oppositā partem loci ad quā declinauit ⁊ appone vētosam ad oppositūʒ locū: qm̄ ꝯuertetur. ❡ Et Aui. dixit fortasse erit poſ'e obstetrici vt itromittat digitos suos inunctos cū ceroto ⁊ cum adipe galline: vel anatis vt eq̄t matricē ⁊ tēdat declinationē

donec eadē faciet o^m os matricis ori vulue directe. ❡ Dixit Gord. si remaneat durities ī aliquo⁊ mēbro⁊ accipiat͛ mu/cillago fenugreci: ⁊ seminis lini: ⁊ misceat͛ cū medulla cerui ⁊ vituli ⁊ axungia gallinacea ⁊ inūgat͛ eis ab intus ⁊ ab ex.

Cura vero subleuatiōis vel suspēsiōis matricis dixit. A. est cura cārum eius ⁊ reductionis ⁊ ꝯfirmationis eius in loco suo. Et omnino est cura suffocationis que in h̄ sequenti capitulo. dicetur.

❡ De suffocatione matricis. Ca.xxvij.

Suffocatio m̄ricis in pluribus locis ꝑfocatio dicta est ab Ipo. in affo. ꝑcipitatio m̄ricis dr̄. s. nō recte: sȝ large su/mēdo ꝑcipitationē: vt. s. patuit in affo. mulieri q̄ a m̄rice molestat͛ ⁊c. molestatio dr̄ matricis.

Quare dr̄ suffocatio matricis vel prefocatio.

❡ Dr̄ aūt suffocatio vel ꝑfocatio m̄ricis ab ac cidēte: qd̄ sequit͛ malā m̄ricis dispōnē: qd̄ accn̄s est anhelit⁹ ablatio. vel gua ⁊ insufficiens ⁊ oculta aeris attractio. Uel dr̄ sic. q: mulieres q̄bus accidit sepe suffocant͛: ⁊ pp ablatio nem anhelitus matricū. i. pp m̄rices dicta reperit͛: ⁊ non dr̄ suffocatio m̄ricis q: matrix suffocet͛: nō. n. ē suffocatio res ꝑter nām determinās m̄ricē: q: vt appebit est lesio anhelit⁹ ⁊ anhelitus lesio nō determinat matricē. Sȝ suffocatio m̄ri cis est res ꝑter nām. s. dispō mala m̄ricis: q̄ est cā. lesiōis an/helitus. itaqȝ est accn̄s instro⁊ anhelitus ꝓpriū. siue p ꝓprie tatē in eis siue p cōitatē cōicata eis lesiōe a m̄rice: in q̄ spāl͛r ⁊ fundamētaliter est defectus: ad quē lesio anhelitus seq͛t. Et pp hāc cām passionē vocauerūt hāc antiq suffocationeȝ m̄ricis. pp q̄ȝ ēt de ea iter egritudines matricis fecerunt ca^m spāle. ❡ Dixit Auer. colliget. 4. ꝓprie est egritudo vulue il la q̄ dr̄ suffocatio matricis. nā fit pp cāȝ in ea. ❡ Dixit Ser. ꝑfocatio m̄ricis est ascēsio eius ad supiora. donec ponit mē/bra ꝓprie principalia lesa: sicut sunt arterie q̄ noiant͛ pioti/de. i. separate: ⁊ sunt arterie iuueniles: ⁊ sicut est cor ⁊ pāni/culus tegēs cerebrū q vocat͛ miringa: ⁊ itētio eius est rethe. 9. aūt ꝯtin̄. Ait Ras. suffocatio m̄ricis est priuatio anhelit⁹ ⁊ cū dn̄atione friditatis sup calorē nālē extrahētis anhelitū vel exneātis anhelitū. Et iō sufficiēs est paucus anhelit⁹. ita q in pectore erit motus occultus inter ypocūdria in parti/bus interioribus ea⁊ ⁊ alijs partibus nō erit motus oio cū sit oportunus eis. ❡ Et Haly. dixit. m̄ricis suffocatio anhe litus est cessatio. Et A. dixit. hec egritudo fil'is est epilepsie ⁊ sincopi: cuius initiū ex m̄rice est: ⁊ ide peruenit matrix ad cōitatē fortē cordis ⁊ cerebri mediatione velamis. i. dyafrag matis. s. q̄ȝtū ad cor: ⁊ mediatione rethis. i. pie m̄ris pānicu li cerebri: vt dixit Sera. s. q̄ȝtū ad cerebrum.

De cāis ꝑfocatiōis.

Dixit Gal. in doloribus mulie⁊. ⁊ ponit͛ a Raby. in. 16^a particula. sic. suffocatio m̄rici accidit cū matrix ⁊ vene q̄ sunt circa ipsaȝ ex sanguine retēto replent͛: ⁊ ligamē ta matricis tendunt͛ ab eo ⁊ matrix salit sursum: ⁊ iplet dya fragma de eo q ꝯstringit͛ spūs. i. anhelitus. Et vltimo de in terioribus dixit. Egritudinis cā est retētio spmatis femini/ni ⁊ corruptio eius ibi. ❡ Dixit tm̄. 6. affo. in cōmēto affo. q buscūqȝ ex strāguria ⁊c. m̄ricē ascēdere ad dyafragma non intelligimus vsqȝ ad ipm: q: nō pōt illuc ascēdere. Sȝ ascen dit ad dyafragma. i. versus dyafrag^a. mediate. n. vel poten/tialiter: vt dn̄t: ascēdit ad dyafrag^a: q: matrix sup vesicā loca ta est ⁊ ligamēta hȝ lapsa dissoluta: mar[i]e cōparatiōe vesice. ❡ Dixit Ser. euētus huius egritudinis nō est nisi ex absci/sione spmatis ⁊ abscisione mēstruo⁊. Et Judeus dixit. fit ō repletione venarū ex sanguie mēstruo valde vn̄ ꝯstringit͛. i. breuiat͛ longitudo eius ⁊ extendit͛ latitudo ipsis: ⁊ tūc erit q ascēdit matrix ad supius. Et Haly. dixit ex matricis reple tione: q̄ est vel spmatis ꝯstipatione cū coytui assueuerat mu lier. ⁊ ab eo se remouerit. vn̄ multiplicat͛ sperma in vasis: ⁊ calorē submergit nālem: ⁊ restringit vn̄ matricis refrigerat͛ ꝯplo. Aut fit ex sanguinis mēstrui cōstipatione in matrice. Unde calor nālis suffocatur ⁊ extinguit͛. ❡ Et Aui. dixit. quidaȝ sapiētū medico⁊ dixerūt q nō cognoscitur cā eius. Uerūtm̄ cā eius cū bene ꝯsiderat͛ est retētio menstruo⁊: aut spmatis: ⁊ fit ꝯuersio eius q retinet͛. s. ex mēstruo vel spma te sm̄ plm̄ ad frigus ⁊ ꝓprie qn̄ accidit: vt in radice sit frigi/dū: eo q ꝯuertitur ad illā q̄litatē q̄ plus reperit͛ in muliere vincēs q̄ est frigiditas. ❡ Et Addit ei. dixit Aui. hic spissi/tudo ⁊ soliditas frigus: aut addit ad frigus putrefactionē: sed hoc est pa⁊. Et cognoscit͛ ex soliditate eius ad qd̄ decli/nat in cōplone sua. s. an ad frig⁹: an ad calȝ. Et pp h̄ notāt q. dā q spissitudo ⁊ soliditas est duplex: vna globosa: alia n̄ globosa sȝ ē sicut spissitudo flātis: p^a nō ꝓcedit a frido sȝ a calo vt pȝ de spissitudie spmatis virilis grā dinei: qd̄ ē spissū 2^a ꝓcedit a frido: vt est soliditas repta in spmate muliebri: ⁊ hec sign̄at frigus. Et dn̄t q hec soliditas frida aliqn̄ putre/fit: ⁊ aliqn̄ nō putrefit: ⁊ vtroqȝ mō pōt iducere ꝑfocationē: nō. n. est necesse q putrefiat ad cāndū eā. Dn̄t q qn̄ frigidi/tas est pauca liq̄dū reddit sperma: vt pȝ de spmate mulieris nāli. Sȝ qn̄ est multa ⁊ fortis reddit ipm grossuȝ. Dixit ita qȝ Aui. vnū ho⁊ duoruȝ. s. an sperma viri: an mulieris: aut mēstruū nō. s. inspissat͛ mō nāli ꝑdicto: tūc corrūpuntur cor ruptione ꝑdicta: ⁊ declinant ad nām venenosam. ❡ Dicūt quoqȝ q̄dā ex spermate viri iniecto in m̄ricem ⁊ retento nō ad ꝓlificationē: sed corrupto posse cāri suffocationē matri/cis: ⁊ matrix multis viris cū illa muliere coeuntibus: tūc ex illo multo spermate ⁊c. ❡ Et dn̄t. posse eā ite⁊ ꝓuenire ex retētione scdine cū multū male ⁊ fede supfluitates in scdina retineant͛: cū ēt putreat ipsa ⁊ mala indicat accidētia. ❡ Et addunt ite⁊ eā posse fieri ex sola putrefactione matricis. Di/xit Sera. plus accidit pp abscisionē spermatis q̄ȝ sanguinis mēstrui. Nam vidi hāc passionē pluribus accidere viduis: q̄ȝ nō eēnt abscisa eo⁊ mēstrua ea⁊: ex quo sign̄at͛ nobis q euētus eius est ex abscisiōe spmatis ꝓprie: q: q̄uis mēstrua retēta faciant euenire accn̄tia mala: vt meliani: sincopiȝ: nau seā: ꝯstrictionē anhelitus ⁊ alia multa: tn̄ nō est de ꝓprieta/te eo⁊ vt faciāt accidere abscisionē anhelitus: sicut est de ꝓ/prietate abscisionis spmatis: nā sicut spermati est virtus ma gis nālis: q: est adiuuās ad remanēdū genus sm̄ assiduita/tem ꝓlis: ita si est egressuȝ a nā est ei virtus magna in mali/tia. nā dn̄t q̄dā. q̄ȝtū nāle ⁊ depuratū ꝯsistens. est amicū nāe tm̄ fcm̄ ꝑter nām est ei inimicū: sicut ⁊ hō mortuus est ma/gis nāe hūane inimicus. q̄ȝ mortuus equus. ❡ Dixit Uia. maxime aūt fit matricis suffocatio si spma auget͛: ⁊ silr men strua teneant͛. ❡ Dixit Ga. 6. de interioribus. vidue patiun tur hāc passionē: ⁊ maxime ille q̄ coibant sepe ⁊ purgaban tur mēstrua abūdanter: deinde cessauit ab eis mēstruū oio. Et accidit virginibus qn̄ appetunt incestū. ⁊ priuant͛ ab eo ⁊ hoc mō dn̄t multoties accidere monialibus. ve⁊ viduis magis accidit: q: in solitis coyre multe māe purgabant͛ q̄ postea retēte inducūt ꝑfocationē: nō aūt sic ꝯtingit virgini/bus pp nō esse ꝯsuetum eis ipsas malas māas ad m̄ricē flue re ⁊ educi. ⁊ ꝯsilr est de mēstruis q plus accidit ꝯsuetis hre ea: lȝ ad etatē mēstruationis deuenerint. ❡ Modus aūt ꝓ/uentus huius egritudinis est duplex. vnus ē subleuatio ma tricis ad supiora versus dyafragmata: vt dcm̄ est. Subleua/tur aūt matrix: aut q: ꝯbitur in longū: ⁊ dilatat͛ in latuȝ vn̄ ꝯtingit eā subleuari: sicut dixit supra Judeus. aut q: scđā ag/gregatione spmatis aut sanguinis menstrui in m̄rice: aliqn̄ alter eo⁊ vel ambo in vaporē dissoluuntur plm: q non hn̄s viā exitus matricē subleuat. Alter modus est: q: mā spmati ca vel mēstrualis in matrice retēta: ⁊ in loco coartata: ⁊ a re gimine nāe relicta corrūpitur. ⁊ in pessimā mutatur subam q̄litatē hn̄tē venenosā a tota spē nāe mulieris ꝯriā a q̄ fum⁹ eleuatur venenosus: q cū pp coartationē nō hēat vn̄ exclude tur iferius. necessario supiora petit. ⁊ cū ꝑuenit ad dyafrag^a ipsius corrūpit ꝯplonē ⁊ motū vn̄ anhelitus occultatur vel amputatur: q: cū ꝑuenit ad cor calorē extinguit spūm corrū pēdo: quo corrupto cor sic infrigidatū remanet q sensibili

Modus prouētus suffocationis est duplex.

euentatione non eget. necessitate itaqꝫ diminuta ⁊ istrumē/
to anhelitus sic īpedito anhelitus adeo diminuit̄ vt non eē
credat̄. ⁊ aliqñ cor intm̄ ꝯstringit̄: vt sincopis magna cōtin/
gat. Et cū ad cerebrū ꝑuenit ipm ledit: ⁊ lesione ꝑcepta ipm
fugiēs ab ea ꝯ̄bit in seipsum: vñ ꝯsequit̄ spasmus ⁊ epilep/
sia: ⁊ postea ꝑseuerāte lesiōe intm̄ cerebrū ꝑoccupat̄: vt sen/
sus auferat̄ ⁊ motus. Et hec suffocatio accidit ꝑter ꝙ ma/
trix ad supiora ꝯ̄clinet: ⁊ ea stāte in suo nāli situ. ¶ Et scias
ꝙ ꝑdicta accidētia eueniūt nō solū qñ ꝙ̄titas spermatis cor
rupti vel mēstrui est magna: sed ⁊ qñ est parua ꝑꝑ intensam
eius malitiosaꝫ venenositatē. ¶ Dixit. n. Gal. 6. de interiori
bus. q nō credūt ꝙ ex q̄libet ēt parua mā intus in aliquo lo
co clausa nocumētū toti inferat̄ non memorant̄ eoꝝ que se
pe ꝯtingunt a morsu aranee: cuius qdē venenū paucissimuꝫ
est ꝑ angustū foramē exiens. Silr̄ scorpionis qdē venenum
multū deterius est. nā qḋ a sapore eijcit̄ paruissimū est: qꝛ in
summo acumine spine nihil foraminis pꝫ: verū impossibile
⁊ irrationale vr̄ ꝑꝑ vnā quasi acus punctioneꝫ tam magna
fieri accidētia vel ꝑꝑ venenositatē vel ꝑꝑ humorē subtilissi/
mum ex pūctione electū: ⁊ certū est plurimas subas huius
esse iacture. ¶ Dicemus ergo posse esse in corpe hūano ma/
lam mām cuius venenositas est ad gñari. Et laudabiles me
dici asserūt magnū ex mortifera potione ⁊ ex mā nocumētū
gñari. ¶ Et Auer. qdē. 3. colliget. qꝛ hoc accidēs plus acci
dit mulieribus: q̄ remote sunt a coytu opinat̄ ꝙ hec putre/
factio: q̄ hoc accidēs mouet colicā fit in eis ꝑꝑ corruptionē
spmatis: ꝑꝑea qḋ eaꝝ sperma paratū est illi corruptioni. Et
ego dico dixit Aue. ꝙ nō est impoſſe vt gñetur in eaꝝ corpo
ribus ⁊ eaꝝ suba vnus humor silis veneno: ⁊ maxime in h̄
mēbro. s. matrice: eo ꝙ est receptaculū supfluitatū corporis
q̄ parate sunt recipere putrefactionē. ¶ Dixit Gilib. aucto/
ritate Gal. ex fumis corporis eleuatis in viris cāutur analesia
al's. epilepsia: qꝛ hñt cor fortius cerebro: ⁊ i feis cāutur suffo *[margin: De cā primitiua ā ⁊ cōiū cta.]*
catio ⁊ sincopis. qꝛ hñt cor debili9. ¶ Sūt itaqꝫ qdā. cause
primitiue suffocatiōis matricis sunt aer frigidus ꝯstringēs.
exercitiū dissoluens ⁊ non ꝯsumens dissolutū: qes multipli
cans mām. vigilia. balnei cōsuetī: somni multiplicatio cibi
⁊ potus grossi ⁊ melācolici nutrimētī: ⁊ coytus abstinētia.
¶ Et cā añtecedens est mala ꝯplo frida: q̄ est potissima cā ei9
ꝑꝑ īpotētiā sui caloris ad resoluendū ⁊ cōsumēdū supfluita
tes. Et strictura poroꝝ ⁊ viaꝝ. ꝑ q̄s supfluitatū expurgatio
fieri dꝫ: ⁊ mala mā spmatica. vel mēstrualis in corpe gñata
⁊ retēta. ¶ Et cā ꝯiuncta est mr̄icis versus dyafragma sub/
leuatio: aut fumus pessimus a mā eleuatus venenosa ad dya
fragma: cor ⁊ cerebrum. ¶ Pꝫ iaꝫ ex dictis ꝙ spēs suffoca/
tionis mr̄icis diuersificate ꝫm cās sunt due. s. fcā a spermate
⁊ vocat̄ spmatica: ⁊ fcā a sanguie mēstruo ⁊ vocat̄ mēstrua
lis. ¶ Dixit Aui. in ꝑfocatione matricis accidunt due spēs
egritudinis: quaꝝ vna est egritudo officialis q̄ in primis cō
sequit̄ matricē. spasmat̄. n. ⁊ ꝯ̄bitur in primis ad superiora
aut añ. ⁊ retro aut ad latus dextrū vel sinistrū ꝫm obediētiā
māe ꝯtēte in venis mr̄icis: q̄ nō inuenit meatū: imo dilatat
venas eius ⁊ spasmat. ꝯ̄bit eas cū dilatat q̄re decurtantur. ⁊
hec decurtatio seu ꝯ̄ctio accidit qñqꝫ lateraliter: qñqꝫ sursū:
qñqꝫ añ ⁊ qñqꝫ retro ꝫm diuersitatē venaꝝ q̄ replentur. q̄re
dolorē facit. Et dixit Aui. qñqꝫ spasmat̄ matrix nō ꝑꝑ māꝫ
ꝯtentā in venis: sꝫ qꝛ mā spargit̄ in suba mr̄icis ⁊ ingrossat
eā ⁊ ingrossando ꝯ̄bit eā. Vñ spasmat̄ ⁊ decurtatur: ⁊ qñqꝫ
non spargitur mā in eo: imo apat eā ⁊ apata corrugat ipsaꝫ.
q̄re addit̄ malitia: qꝛ cū malitia ꝯ̄ctionis est apa: aut spasma
tur matrix: qꝛ ꝑuocant̄ sup alia mēstrua. sup. vel aliud sper
ma supra primā mām: q̄ nō inuenietia cursum ꝑducunt ad
nocumētū in mēbris principalibus vltra nocumētū ꝑmū. s.
fcm̄ a retētione prime māe. ¶ Et qñqꝫ spasmat̄ dixit Aui.
⁊ ꝯ̄bitur matrix cā apatis aut malitie ꝯplonis in primis. s.
principalibus ⁊ nobilibus mēbris: quibus matrix: cōicat: ⁊
euenit ista mr̄icis ꝯ̄ctio ꝑ ꝯpassionē ⁊ cōitatē ⁊ ꝑ ꝑprietatē.

Et dixit. qñqꝫ añcedit ꝯ̄ctio: ⁊ est cā apatis. ⁊ malitia ꝯplo/
nis exiccantis: q̄re accidit opilatio oris matricis ⁊ orificio/
rum venaꝝ eius: ⁊ deinde accidit retētio. s. spermatis vel mē
struoruꝫ sup. ⁊ deinde sequitur suffocatio. Et silr̄ dixit. due
declinationes matricis ad latera sunt cā retētionis: ⁊ ꝑ ꝯñs
ꝯ̄ctionis ⁊ suffocationis. ¶ Et scḋa spēs egritudinis dixit
Aui. est egritudo mālis cū eo qḋ facit ꝑcedere mām ad duo
mēbra principalia. s. cor ⁊ cerebrū ex vapore malo venenoso
quare accidit res sicut epilepsia: ⁊ sincopis. epilepsia ꝑꝑ cere
brum. sincopis ꝑꝑ cor. ¶ Dixit Pau. hec passio hꝫ circuit9
ad modū epilepsie qñqꝫ. ¶ Et Aui. dixit qñqꝫ adsunt huic
egritudini periodi. vñ multotiēs accidit oī anno in autūno.
sup. vel alio tꝑe anni. Hec tñ passio dixit Paul9. maxime fit
hyeme. ⁊ autūno: ⁊ in autūno plus: ⁊ iō de ipso specificauit
Aui. ⁊ qñqꝫ sup. non oī anno: sed in pluribus annis: ⁊ qñqꝫ
pluries in anno: sunt. n. ꝑiodi eius qñqꝫ tardi. i. raro euenie
tes: ⁊ qñqꝫ accidunt oī die. frequētia tñ eius est. parua. i. ra/
ro contingit ꝙ sepe ⁊ breui tꝑe veniat. ¶ Dixit Halya. sunt
huic egritudini tēpora: qbus molestior fiat ⁊ roborat̄. s. qꝛ
tunc aduenit paroxismus: ⁊ sunt alia tꝑa qbus alleuiatur. s.
qbus interpolat tūc vel sunt ei. s. paroxismo eius tēpora qui
bus molestior fit: sicut in augmēto ⁊ statu qbus roboratur:
⁊ tꝑa in qbus alleuiatur. i. minus affligit in principio ⁊ de
clinatione. Distinguunt̄ ēt spēs ꝑfocationis pēnes acciden/
tia cōueniētia. al's ꝯñtia ipsam ⁊ maxime penes anhelitum.
¶ Dixit Gal. 6. de interioribus multas viduas vidi: que ia/
cebant nihil sentiētes vel loquentes ⁊ pulsus eaꝝ erat defe
ctissimus ⁊ paruissimus adeo ꝙ non apparebat. Et vidi al's
⁊ sensum ⁊ motū ⁊ vanā hr̄e memoriā. sincopis tñ eis cōtin
gebat: ⁊ difficilē anhelitū habebant: ⁊ nōnullis manus ⁊ pe
des spasmabantur: ⁊ pꝫ penes accidentia variari spēs mul
tum. ¶ Dixit Joānitius. hec egritudo nō accidit ꝑgnātib9.
Ait Ras. dico ꝙ si ꝯceperit mulier deficit passio oīno cum
matrix declinet ad inferius cū ponderositatē ⁊ humiditatē.
⁊ sic nō fit in eis rōne subleuationis matricis: sed hñ posset *[margin: Quare in ptu rarissime accit ꝑfocatio.]*
fieri ex fumo venenoso surgente a mā mala corrupta. ¶ Di
xit Aui. quare non accidit ꝑfocatio in partu. cū motus par/
tus fit laboriosus: qm̄ motus matricis tūc est silis in oībus
dyametris ⁊ non est ad vnā tm̄: ⁊ cū hoc motus eius est gra
datus incipiēs a debili ⁊ paulatine gradatur eius additio ⁊
nō est subitus sicut in ꝑfocatione: ⁊ cū his motus matricis
in partu est ad inferiora non ad superiora: sicut in ꝑfocatio/
ne. Et cum his motus apud partū est operatio nāe: ⁊ in ꝑre
focatione. Non voluit ꝑ hec v̄ba Aui. ꝙ in partu nō possit
fieri matricis ꝑfocatio: sed ꝙ nō est necesse eā sequi: tñ sicut
in ꝑgnante ita in partu fieri pōt ex materijs malis reseruatis
⁊ agitatis in partu: ex qbus fumus malus venenosus ascē/
dit ad ꝑncipalia: q prius nō ascēdebat qꝛ nō eleuabat cū qe/
te stabāt māe. rarissimum tñ est ꝙ in partu fiat. ¶ Et ꝑfoca
tio nō accidit viris seruātibus castitatē: sicut in mulierib9:
qm̄ q̄uis dimissio coytus ⁊ retētio spmatis in viris magna
⁊ mala iducat accidētia: vt in nocumētis dimissiōis coytus:
vt in ꝑcedētibus patuit: tñ nunq̄ꝫ ꝑducit ad tm̄ gradū mali
tie ⁊ lesionis ꝙ inde accidat ꝑfocatio sicut mulieribus. Cu
ius cā: qꝛ sperma viri est ex meliori mā. neqꝫ in loco ita coar
tatur: sicut in mulieribus: viri ēt exercitio magnā ꝑtem eius
resoluunt. Mulieres vero qetem multiplicāt: ⁊ iteꝝ ad resi/
stendum viri mulieribus fortiores existunt.

Signorum egritudinis alia qdē ꝑapparēt insultuꝫ alia ipm demōstrant: ⁊ alia sequuntur.

¶ De signis ꝑapparētibus dixit Halya. añ accessionē añqꝫ
fiat difficilis signa sunt mr̄icis infirmitas pigritia ⁊ debili.
tas in cruribus. ⁊ coloris citrinitas. Et Sera. dixit. ꝯsequit̄
illā cui aduenit ꝑfocatio qñ appropinquat hora ꝑoris. debi
litas ꝯsilij: ⁊ pigritia ⁊ corruptio ⁊ debilitas crurium ⁊ ci/
trinitas faciei. 9. aūt ꝯti. dixit Biserapiō. dolet in ea arteria
: iudicij: ⁊ sensus q est in cerebro ⁊ corde: silr̄ ⁊ ꝑpꝛe insultūꝫ

patiet̃ hebetudinē ⁊ debilitatē mētis: ⁊ pedum aut in pede vno cuȝ citrinitate faciei. Accidit dixit Paulus. tp̄e quietis mala memoria cū hebetudine tibiaꝝ: ⁊ citrinitate coloris ⁊ humiditate oculorū. ¶ Et Aui. dixit. qñ appropinq̄t paroxismus huius egritudinis accidit disnia: ⁊ difficultas anhelit⁹ ⁊ pulsus cordis: ⁊ dolor capitis: ⁊ vt loquat̃ secū. ⁊ debilitas discernēdi ⁊ pigritia ⁊ debilitas in cruribus ⁊ citrinitas coloris ⁊ alteratio eius cū prauitate fixiōis insuper dispōnem vnā suā. nā freq̄ns fit p̄mutatio coloris facie eius de vno colore i aliū: ⁊ qñq3 accit ex putrefactiōe vaporis cali acuti sic.

¶ Signa aūt insultus ⁊ p̄ñtia paroxismi dixit Haly. Cū roboratur accessio mentis fit alienatio sensus cessatio vocis occupatio pulsus frequētia ⁊ varietates ⁊ debilitas ⁊ eius in vltio cessatio intm̄ vt patiēs mortua esse videat̃: deinde facies ad rubedinē 9uertit̃ matrix sursuȝ trahit̃ ⁊ 9trahuntur lacerti crurium. ¶ Et Serap. dixit. cū locat̃ egritudo facit accidere suberb: ⁊ p̄mixtionē ⁊ destructionē sensuū ⁊ spasmū cruriū ⁊ rubedinē duaꝝ mamillaꝝ. ¶ Et Pau. dixit. tp̄e insultus accidit sincopis cū defectu motus ⁊ sensus ⁊ anhelitus ⁊ 9trahūtur tybie: deinde incipit facies rubificari cū locus attinentibus labijs ad modū repl'onis. ¶ Dixit Auer. 3. colliget. capitulo de accidētibus supuenientibus opōnibus vulue. hec egritudo nō ledit solū opōnes vulue: s3 et oium mēbroꝝ totius corporis: ⁊ eo q̄ hec egritudo fit in hoc mēbro ex humore silī veneno: ⁊ facit fumū q resistit p̄p malā suā formā calori nāli: sicut faciūt venena: ⁊ fit hoc priuatio opationum vite ⁊ fere cordis priuatur pulsatio.

¶ Dixit Via. corpus frigescit ⁊ sepe mulieres inde deficiunt pulsus est debilis: ⁊ vel ex toto auferi: ⁊ aliqñ mulieres adeo coartāt̃: vt eaꝝ capita genibus applicent̃. ¶ Et Aui. dixit. qñ addit̃ in ea accidit suberb ⁊ p̄mixtio rōnis ⁊ rubedo faciei ⁊ oculi ⁊ labij ⁊ egrediunt̃ ad exteriora. s. oculi: ⁊ qñq3 claudit oculos ⁊ nō aperit eos ⁊ debilitat̃ anhelitus: ⁊ valde: deinde abscinditur s̄m plm̄ q2 paruū est qd̄ remanet de anhelitu stridor dentiū ⁊ p̄cussio eoꝝ ⁊ motus inuolūtarius: p̄p corruptionē sup̄fluitatū ⁊ alterat̃ dispō eius: ⁊ abscinditur loquela ⁊ difficilis fit intellectus eius qd̄ loquit̃: q2 nō sana mēte loquit̃. Et dixit Aui. pulsus fit in ea in primis tēpus: spasmosus. rarus: deinde fit frequēs absq3 ordine ⁊ proprie apud casum virtutis ⁊ p̄pinquitatē mortis. Et fit vrine silis loture carnis recētis aut fit sanguinea rub. cōicato nocumēto epati. ¶ De p̄dictis signis dixit Almā. Cū mēstrua p̄ longi tp̄is spatiū retēta fuerit: aut mulier a cōmixtione viri diu abstinuerit: l3 valde affectauerit: ⁊ euenerint grauitates ⁊ dolores in inferiori parte suminis: ⁊ senserit q̄si aliqd sursum trahi. hoc signū est de signis añcedētibus. q̄uis. A. posuerit ip̄m de signis insultus. sentit. n. mulier fumū ascendentē q̄si auicula p̄ vuluā ⁊ p̄ corpus trāsisset: vel p̄cipit matricē sursum eleuari: ⁊ sic post ista dixit Almā. supueniat ei sincopis: ⁊ q̄si mortua iaceat. p̄pendicq3 vix poterit q̄ attrahat aerē vel q̄ pulsuȝ habeat ⁊ fortasse p̄focatur ⁊ moritur laboriose. Tñ dixit Ras. in diuisionibus. sentit quedā eleuari ex parte pectinis vsq3quo p̄ueniat ad os stōi: deinde cadit q̄si mortua: ⁊ tunc non sentit̃ ei pulsus neq3 anhelitus: ⁊ qñq3 p̄focatur: ⁊ morit̃: ⁊ qñq3 sanat̃ post laborē ⁊ desperationē: ⁊ qñq3 consequit̃ qd̄dā. s. apparēter anhelitus ⁊ pulsus priuatio p̄p qd̄ putat̃ q̄ sit mortua: ⁊ qñq3 remanet die ac nocte: aut duobus diebus scd̄m illud. ¶ Dixit Gal. 6° d̄ interioribus. sine dubio credēdū est hoiem separato anhelitu sup pulsu non posse manere in vita: neq3 anhelitum viuo p̄manēte oino separi. Oē. n. aial necessario anhelituȝ h3. oē qd̄ h3 anhelitū viuit. nō vides in hyeme q̄dā aialia in foraminibus terre accūbētia ⁊ q̄si mortua nullo in eis remanēte anhelitu quo ad visum: sed qm̄ scimus ea frigidissima eē vt dictum est anhelitum esse viuētium in custodiēdo nāli calore quodā cū refrigeratione nō est mirū: ⁊ vt qd paruissimū in aiali remansit caloris in pulsu. i. p̄ pulsum corde custodiat̃: ita pole est in passione ista matricis cū corpore nimis infrigidato anhelitū nō auferri sed solū pulsum manere ⁊ pole est ēt hac passione pulsuȝ q2 paruissimus est esse sensu imperceptibilē. ¶ Et dixit. vidi mulierē: q̄ anhelituȝ amisit ⁊ pulsum: ⁊ q̄si esset mortua nisi q̄ paꝝ caloris in vētre habebat: ⁊ multi medici eā esse mortuā putauerūt: q̄uis itaq3 pro aliquo tp̄e nō notabili iperceptibili a medico possit stare vita anhelitu nō ablato veraciter: tñ in vulue suffocatione veraciter non auferi tp̄e notabili auferi ⁊ expedit vt inquirat̃ an sit. Et motus cordis aliqñ p̄ pulsum ⁊ tactū nō pōt cōprehēdi mediāte cōpressione anhelitus. ¶ Dicunt qdam. debens pati suffocationē matricis añ insultū patiet̃ scotomiā dolorē capitis sentit rē nociuā ascēdere ad supiora t3 man⁹ cōpressas supra ventrē: ⁊ t3 genua reflexa: postea supra dorsuȝ cadit ⁊ retinet effigiē mortue plus q̄3 viue: tñ si clamet̃ in aure sua ⁊ p̄prio noie alte vocitet̃ audit ⁊ intelligit: sed respōdere nō pōt. Cū aūt cessauerit paroxismus de oibus recordat̃.

¶ De signis aūt cessationis paroxismi ⁊ resolutionis eius. dixit Ser. Cū appropinquat hora resolutionis paroxismi: ⁊ mollificatio incipit properat humiditas aliq̄ ad partes receptricis. i. matricis q̄ sentit̃ tactu: deinde soluit̃ intellectus earū ⁊ redeūt sensus ipsarū. ¶ Dixit Pau. incipiēte quiete prius emittit̃ humiditas de matrice sensibilr̃. ⁊ accidit sonitus in vētre ⁊ in parte intestinoꝝ ⁊ mollesiet matrix cū eo iferius paulatim ⁊ reuertit̃ mens ipsaꝝ cū sensu. ¶ Dixit Gal. sup primo epidimiaꝝ. ⁊ ponit̃. 9. 9tiñ. spuma si accidit in ore laborātis suffocatione matricis. statim mitigabit̃ passio. Et dixit ibidē. accidit ex suffocatiōe matricis peripleumonia ⁊ apa gutturis. ¶ Aui. aūt de crisi huius passionis dixit. qñ3 resoluit̃ ad vomitū flāticum purū. ⁊ dolorē capitis ⁊ dolorem geniculi ⁊ dorsi ⁊ ad rugitū ⁊ ad expulsionē hūiditatis ex matrice: ⁊ qñq3 perducit ad yposarcā peripleumoniaȝ ⁊ squinātiam ⁊ ad apa dorsi ⁊ pectoris. s. exteriora.

¶ Signa autē terminationis ad mortē sunt pulsus paruus diuersus intercisus ⁊ cutis corporis videbitur quasi sudore modico rorare. deinde debilitatur ⁊ occultatur anhelitus ⁊ omnino abscinditur.

¶ Signa sp̄erum s̄m cās. Dixit Aui. mēstrualis significat retentio mēstruoꝝ ⁊ sequit̃ eam. s. eā retentionē menstruoruȝ qñq3 exuberatio lactis: ⁊ ēt q̄ Ipo. dixit in affo. si mulier q̄ neq3 p̄gnans est ⁊c. vt supra. in signis retentionis mēstruoꝝ ⁊ corpus est grauius: ⁊ sensus debilitas ⁊ dolores oculoꝝ: ⁊ colli ⁊ febris ⁊ accidētia q̄ sequunt̃ retētionē mēstruoꝝ. suprapoſita sunt manifestiora. ⁊ cū hoc humoris dominantis in sanguine p3 dominiuȝ. ¶ Et si sit melia cognoscitur ex eo q̄ humor melācolicus facit accidere alienationē. i. vt secū loquat̃ alienat p̄ cōitatē cerebri ⁊ sincopim fortē p̄ cōitatem cordis ⁊ destruit anhelitū p̄ cōitatem amboꝝ cerebri ⁊ cordis ⁊ p̄ coitatē dyafragmati. Et flāticus est grauior. ⁊ qetiora h3 accidētia. ¶ Et colericus est acutior ⁊ magis incolumis: ⁊ maxime ex hoc q̄ citius terminat̃. ¶ Et si mulier vtens coytu menstruis caret ⁊ incurrat p̄focationem iam clarum est q̄ ipsa est menstruatio. Et dicunt quidam paulatine ⁊ non repente fit accessio eius.

¶ Spermaticā aūt dixit Aui. significat elōgatio spatij a coytu cū desiderio. s. coytus ⁊ castitate ⁊ abstinētia ⁊ incipit cū nocumēto anhelitus. Et magnificat̃ timor in ea. i. accidentia timoris magis q̄3 in mēstruali ⁊ reliq̄ accidētia nō apparent in ea. s. sequunt̃ retētionē mēstruoꝝ. Et qñq3 accidit ex hoc q̄ obstetrix tāgit matricē eius spasmosaȝ. i. intromissis digitis in vuluā cōmotio ⁊ desideriū: q̄re descēdit sp̄ma ei⁹ grossum: ⁊ sanat̃: ⁊ qñq3 expellitur illud ex obuiatione sui ip̄sius: ⁊ ïueniet requiem. ¶ Dñt si mulier hñs menstruū ⁊ a coytu abstinuerit incurrit hāc passionē: ⁊ maxime si mulier sana fuerit: ⁊ boni regiminis iam certū est q̄ est spermatica. ¶ Et dñt qdam. in sp̄matica post priuationem sensus fit ēt priuatio motus: qd̄ nō accidit in mēstruali. nā in mēstruali

q̄nq̄ non sentiētes mouent manus ⁊ pedes calcitrātes percutiendo terrā aut lectum: qḋ eis ēt accidit post amissionē sensus: qḋ q̄uo esse possit. dñt q̄dā hoc Ypo. voluisse in affor. si inebriatus q̄s repēte sine voce fiat spasmo innato morit̄. Et q̄ñ eis dī q̄ q̄ñ amittitur: amittit̄ ⁊ motus dñt hoc veritatē hr̄e q̄ñ sensus ⁊ motus p̄ eundē neruū ferunt̄. nō aūt q̄ñ per diuersos. ℭ Dixit Gal. in libro signoꝝ ⁊ ponit̄. 9. ɔtiñ. sic. Accidētia suffocationis matricis simulant̄ accidentibus litargie epilepsie ⁊ apoplie. in accidētibus multū: iō oꝫ eā distinguere ab illis p̄ signa. Et sic dixit Auic. 13. ista egritudo fit filis epilepsie in pluribus indicijs: ⁊ maxime in hoc q̄ subito accidit: tñ inter ipsam ⁊ epilepsiā distinguit retētio ei⁹: qḋ eleuat̄ ex mr̄ice ⁊ pectine: ⁊ q̄ rō in hoc nō minorat̄ valde ⁊ semp̄ īmo solū in dispōnibus vehementibus valde. Et q̄ñ euadit suffocata narrat p̄l̄m eius qḋ fuit in ea nisi sit maxime īmoderata. spuma nō currit: sicut est cursus eius in epilepsia difficili ex cerebro: ⁊ si currit. s. spuma sedat egritudinem statim: ⁊ non indiget q̄ ab ea excuset. Et adsunt alia signa distinctiua dicta in sermone. 3. caplō. de epilepsia ⁊ maxime dñt q̄dā mēbra spasmant̄ ⁊ os distorquet̄ ⁊ fit tremor in exterioribus mēbris palpitādo manibus ⁊ pedibus. Et drīa inter ipsam ⁊ apoplexiā est manifestior. ⁊ q̄uo non cuꝫ sensus non destruat̄ in ea s̄m p̄l̄m ītegre ⁊ nō sit in ea gemitus. Et dñt in apoplexia sensus ⁊ motus integre destruunt̄. ⁊ facies fit rubicūdior q̄ꝫ añ ⁊ vene īflate sunt circa tympora ⁊ oculos. ⁊ oculis apertis nihil vident. Et q̄ñq̄ spumam p̄ os emittūt ⁊ añq̄ꝫ cadant distorquēt os vel supercilia. Et drīa inter ipsaꝫ ⁊ litargiā dixit Aui. est q̄ cū ea nō est febris neq̄ pulsus plenus vndosus sicut est in litargia principiuꝫ doloris plus est in capite in q̄ color faciei est fixus s̄m dispōnem vnā ⁊ est diuersus alteratus in suffocata. ℭ Et differt a sincopi dū est morbus p̄ se dixit Gilib. q2 in casu sincopis accidit discoloratio ⁊ palor: ⁊ pꝫ q̄si mortua: sed cito ɔsumitur paroxismus ⁊ paꝝ durat: sed in suffocatiōe matricis stat q̄ñq̄ p̄ vnā horā q̄ñq̄ p̄ duas in casu: ⁊ cū brachijs cōstringit matricē cū capite inclinato ⁊ depresso vsq̄ ad genua. Et q̄ñq̄ facit cōprimere locū doloris cū genubus vel manibus hoīs ⁊ cū strictura dētiū q̄si mortua cadit. ℭ Ad distinguēdum aūt eā a mortuo. dixit Gal. 6. de interioribus. p̄cipiunt medici añ nares ⁊ q̄dā ēt dñt añ os poni subtilissimū vellus carminatū: ⁊ an sit mortua aere exeūte ⁊ intrāte cognoscūt p̄ hoc q̄ nō moueat aer lanā vel cotum. Et alij iubēt vasa ⁊ cyatos aq̄ plenos supra stōm ⁊ furculā apponi. nam si oīno anhelitus eēt amputatus. vas oīno nō mouebit̄ neq̄ aqua q̄ intus est. Veꝝ opꝫ vt situatio corporis fiat nō sup̄ loco vacillanti sed firmo. ℭ In summis glauconis. 7. ɔtiñ. suffocatio matricis est vehemētior sincopi: q̄m laborās sincopi audit q̄ñ appellat̄. i. p̄prio noīe vocat̄: aut q̄ñ dat̄ in auribus eius vox terribilis. Et intellexit Gal. de sincopi debili: ⁊ de suffocatione imēsa Aui. aūt dixit. q̄ est fortior. sincopi pura. Dixit Hal. suffocatio mr̄icis est egritudo pessima. Que tñ ex ea est menstrualis. Dixit. A. magis salua est q̄ꝫ spmatica. sperma. n. q̄ꝫuis gn̄atio eius sit ex sanguine: tñ in mulierib⁹ p̄prie est plus susceptibile ɔuersionis male q̄ꝫ sanguis. Dixit Gal. 6. de interioribus. virtus spermatis fortior est. s. q̄ꝫ virtus mēstruoꝝ. Et sperma q̄ꝫuis interius sumat̄ nō ledit: mēstruū vero si interius sumptus sit venenū pessimū facit sicut dixit Raby moyses: tñ spma interius retētū vel matrici iniectum ⁊ nō extra fusum ad maiorē malitiā ⁊ venenosam deducit̄ q̄ꝫ mēstruū. Iōq̄ senior valde est suffocatio spmatica q̄ꝫ mēstrualis: ⁊ sic experiētia demōstrat in laborātibus eis. ⁊ fortasse hoc ēt hꝫ sperma ab occulto p̄ncipio nobis ignoto. Et fortasse ɔtingit vt q̄dā dñt: q2 sperma cū habeat perfectiorē mixtionē q̄ꝫ mēstruū cū ab ea remouet̄ deducit̄ plus versus extrema nociua: sicut ɔsilr̄ pꝫ de lacte respectu sanguinis. Dñt hr̄it p̄dicta veritatē vt in pluribus cōtingēs tñ ē q̄ aliq̄ suffocatio mēstrualis sit senior aliq̄ spermatica: ⁊ maxie prouenienς a mēstruo melancolico. ℭ Dixit Aui. deterior matricis suffocatio est illa que destruit anhelitum in eo q̄ pꝫ q̄ꝫuis sit necessarius anhelitus aliq̄s. s. ad vitā: ⁊ destruit sensum ⁊ motum ⁊ assimilatur morti Et plurimum huius speciei deterioris est cā spermatis. ⁊ sequitur predictā in difficultate illa que destruit anhelitū. Sed minor leuior omnī est illa que facit accidere spasmū ⁊ tetanū ⁊ sincopim absq̄ nocumento in rōne ⁊ sensu.

Cura dixit Auer. colliget. 3. aliq̄ñ ɔiecturatur vt nō recipiat curationē: ⁊ si acciderit ad manus p̄fecti medici accipiet curationē. ℭ Et aliq̄ñ dixit hec passio illico cū euenerit curanda est. Cura tñ diuersificat̄ s̄m q̄ ipsa est cuꝫ paroxismo vel cū interpolatione ⁊ diuersificatur ēt s̄m suas cās. Et est cura duplex. vna gn̄alis. ⁊ alia spālis. Et q̄uocunq̄ sit triplici p̄ficitur instr̄o dieta potione ⁊ cirurgia. ℭ Et dieta q̄dē gn̄alis ɔsistit in euitatione aeris frigidi ⁊ humidi grossi lutosi nebulosi ⁊ ventosi ⁊ mora in aere calido ⁊ sessione sup̄ rebus actu calidis tenēdo calciamenta in pedibus ⁊ cruribus ⁊ applicādo ⁊ alia actu calida ad matricē ⁊ pectinem ⁊ coxas siue sit añ paroxismū: siue in eo. ⁊ cuꝫ fuerit añ paroxismū letet̄ iuxta posse. Et exercitet̄ maxime exercitio inferioꝝ mēbroꝝ ⁊ vigilet a gēte multa ⁊ somno p̄lixo abstineat. ℭ Et in paroxismo opꝫ apud estuationē huius egritudinis vt stringantur pedes. s. ⁊ tibie ⁊ coxe cū ligamentis fortibus. i. stringētibus forti strictura ⁊ fricent̄ pedes cū coxis fricatione forti cū emunctorijs ⁊ ɔferunt ei ventose sine scarificatione sup̄ duo emunctoria ⁊ mirach. s. pecten: maxie cū flā ignis multa ⁊ ventose sint magne. Iudeus Alm̄. ⁊ alij silr̄ dixerunt ⁊ Aui. fac adherere inferioribus eius vētosas plurimas trahētes sanguinē ⁊ ad matricē ad inferiora ⁊ p̄prie sup̄ emūctoria: aut coxas: aut sup̄ illud qḋ est ɔ̄riuni declinationi matricis si fuerit declinatio ⁊ frica pedes eius. s. cū coxis ⁊ tibijs fortiter. ⁊ fac adherere anchas ⁊ pectinem ipsius ad coxas ⁊ crura. s. adinuicē tenēdo ea stricta ēt cum institis si oportuerit vt nō possit ea subintrare frigus ⁊ stringe ea ligando a superioribus ad inferiora. Cuius silē opꝫ facere in vētosatione ⁊ fricatione ⁊ compressione dolorosa: ⁊ alijs diuersiuis fiant prius aspere manibus aut mandilij calefactis: deinde fiant fricationes. Dixit Iudeus. cū oleo sambucino ⁊ sale: aut vt dixit Gordo. cū sale ⁊ aceto. s. acuto aut cū vino ⁊ oleo costino. ℭ Et apponenda sunt naribus fetida applicādo eis assam fetidā vel castoreū vel rutaꝫ: aut harmel siue cicutā: aut fumigare eā cuꝫ sotularibus veteribus positis sup̄ prunas: aut cū cornu putrido: aut pāno lineo: q̄ cōburit̄: aut licinio dum extinguit̄ ⁊ silibus. ℭ Et ori matricis approximent̄ odorifera suffumigando in traiectorio vel emboto cū xiloal'. cassiaf. cinamo. gar. nardo alipta muscata ambra musco ⁊ musnsen. s. aq̄ de lilio ⁊ blacte bisantie ɔferunt in fumigio. ℭ Dixit Raby. in. 12. particula blacte bisantie sunt bone mulieribus fcō eis fumigio ⁊ ēt sibi date ad bibēdū ɔ̄ suffocationē matricis. i. fumigata: ⁊ silr̄ quecunq̄ sunt odoris boni. applicanda sunt matrici extra inuncta vel emplāta ⁊ intus supposita vel iniecta. ℭ Dixit Haly. q̄cūq̄ sunt iocundi odoris applicata matrici ⁊ cū oleo clysteriza ⁊ gessamino ⁊ silibus in q̄bus muscū posueris aut ⁊ yreos ⁊ ambrā q̄tenus matrix descēdat ⁊ lapset̄ ⁊ educat̄ ⁊ descēdat spma qḋ in ea coagulatū est ⁊ liq̄fiat. ℭ Et Sera. dixit. oꝫ vt applicet̄ naribus ei⁹ res fetida: sicut capilli adusti aut liciniū lampadis extinctū aut castoreū: aut lana cōbusta. aut galbanū solutū cū aceto: aut alleū: aut calamētū. de alleo tñ ⁊ calamēto scias q̄ si grata ei fuerūt in sanitate sua nō sunt applicāda naribus: q̄m nō ɔferent. Sed q̄ ei solēt eē displicibilia. Et subdit Sera. ⁊ alia ex rebus. s. fetidis calidis dissolutiuis icideutibus humores grossos p̄mixtos cū cerebro. i. in capite exn̄tēs ⁊ oē qḋ calefacit malitiā complonis vincētis calide. Ita tñ calida dissolutiua nō erūt approximāda naribus in principio. nam forte dissoluta m.ā p̄ea illa ad

Cura q̄n est in paroxismo.

De ventosis ⁊ fricationibus.

cerebrum flueret vel ad guttur ⁊ ꝓfocationē faceret. ¶ Et
ab inferioribus dixit Sera. curet̄ matrix: ita vt apponatur
sup os eius illud cui est odor delectabilis. ¶ Dicunt capilli
hoīs positi in fumigio. s. ad nares faciūt surgere suffocatam
⁊ ꝓsertim si fuerint capilli patiētis. ¶ Dixit Ruffus. serapi
num si olfacies cū aceto soluit suffocationē ⁊ sinapis. trita
olfata soluit mentē. al's. m̄ricē suffocatā. ¶ Suffumigium
Silb. euigilans ⁊ faciēs: vt suffocata loquat̄. ℞. pauceda-
ni. ʒ. vij. galbani ⁊ costi. an̄. ʒ. xij. pipis gra. xij. ⁊ modicū bal
sami: ⁊ cōmisceant̄ cū galbano infuso in aceto optimo: ⁊ cū
opus fuerit ex eo sup carbones ponat̄ ⁊ fumus naribus ap
plicetur. ¶ Aliud ad idē fiat cū castor. galbano sulfure pau
cedano ⁊ modico petroleo. ¶ Cūq3 fiunt fumigia odorife-
ra ad matricē mulier vndiq3 sit bn̄ coopta pānis ne fumus

Empla et cataplasmata.

possit ascēdere in nares. Et silr̄ cū fetida naribus applicant̄
prouideat̄ vt nō possit eoꝝ vapor transire ad os matricis.
¶ Emplm̄ fiat supra fumen: ⁊ ēt ex eo intra vuluā suppona
tur ex cepe lilij sup prunis minute decocto ⁊ cū3 oleo cōi pi
stato: mollificat. n. duritiē m̄ricis. Et silr̄ facit cathaplasma
ex malua ⁊ altea sepe inouatū postq̄3 decocte fuerint in aq̄.
Et ꝯfert rutha ꝯtusa ⁊ in oleo cōi bullita emplāta matrici
an̄ ⁊ retro. ¶ Dixit Silib. absinthiū aut silr̄ cōquasset̄ pap
⁊ decoquat̄ in aq̄ ⁊ cataplasmetur ab ore stōi vsq3 ad mulie-
bria sup ventrē ⁊ latera ⁊ parte3 posteriorē. qm̄ in prima ap
positione remediū ꝓstat. ¶ Et inunctiones an̄ ⁊ retro fiant
ex oleis camomellinis de lilio de yreos ꝟ iessamino calidis.
¶ Et dixit Symeon. calefaciēda est matrix pluries in qua
libet hora. ¶ Et dixit Sera. mollificetur ⁊ calefiat cū eo: de
cuius ꝓprietate est. vt ꝯferat ⁊ resoluat vētositates: sicut est
medicamē de nouē spēbus ⁊ muscus ⁊ ambra cū reliqs em
plastris q̄ leniūt duritiem: sicut est emplm̄ filagrij ⁊ silia: qn̄
soluuntur cum oleo de camomilla: aut de lilio: ⁊ silibus ex
oleis lenificātibus boni odoris. Nos. n. ꝑmittimus ista ad
os matricis donec remoueāt eā ad exteriora. ¶ Dixit Cōstā
tinus. qn̄ mulier sedet in decoctione cassiet̄. mox vulua con
fortatur ⁊ suffocata ex eius odore placabit̄. ¶ Filatū lineū
crudū in aq̄ decoquat̄ cū cineribus: maxime factis de stipiti
bus cauliū ⁊ expressu3 fumini apponat̄. efficaciter. n. iuuat.
¶ Pluma galline in forti aceto intincta naribus apposita
⁊ illinita intus ⁊ extra statim valet: ⁊ matricem ad inferiora
deponit. Et ꝯuenit castor. cū vino solutū naribus inunctu3
⁊ aspaltū silr̄ odoratum ⁊ fumigatū naribus cito subuenit.
Sacculus sale replet⁹ vulue suppositus vtilis est ⁊ cito sub
ueniens. ¶ Scias circa ꝑdicta ⁊ dicēda: ꝙ q2 raro ista pas-
sio: vt patuit non ꝓuenit nisi a cōplone frida: iō auctores in
suis remedijs solū cū calidis ꝓcesserunt. Tu tn̄ considerare
debes cōplonem ⁊ alia particularia ⁊ procede cu3 calidis ⁊

De fricatione fienda circa os matricis.

plus ⁊ minus ⁊ cū non calidis scd̄m ꝙ tibi videbit̄ cōueni-
re. ¶ Qr̄ si ꝑdicta nō contulerint dixit Judeus. ꝑcipe ꝙ ob
stetrix imponat digitū ad fricandū os matricis inferius mo
derate ⁊ abundanter. Dixit Auic. cōmotio oris matricis ⁊
partiū vulue est ꝯferens: ⁊ siue sit mēstrualis siue spermati-
ca. ipsa. n. facit descēdere matricē ad inferiora. ⁊ ad equalita
tem. incipe ergo ad faciendū hāc cōmotionē ꝓprie cū facien
tibus pruritū mordicanter ⁊ supponant̄ colliria prurientia
⁊ suppositoria trahētia matricē ad inferiora: sicut gallia. s.
muscata. ipsa. n. est mirabilis ad hoc. Et sicut sunt olea odo
rifera: vt de lilio ⁊ silia: ad q̄ declinat matrix: in qbus cū aro
maticitate est subtiliatio ⁊ ꝓuocatio: ⁊ dixit suffumiga cu3
musco ⁊ xiloal. positis sup lapides ignitos: ⁊ line cū calce ⁊
algalia. i. zibetto ꝺm aliquos sunt medicine odorifere cal'e:
⁊ suffumiga cū eis q̄ sunt sicut oleū arasci. Conueniūt aūt
priuatiua supposita in vtraq3 suffocatione: maxime tn̄ in sp
matica. ¶ Dixit Gal. 6. de interioribus. vidi quandā mulie
rem q̄ diu vidua ꝑmāserat: cui pp accñtia eius: ⁊ q2 obstetri
ces dicebāt vuluā ad supius eleuari ꝑcepi: vt valentia pessa
ria facerēt. Vn̄ pp caliditate pessarioꝝ ⁊ manus impositio-
nem vulua mox tremēte in declinationē veluti si coytū face-
ret versa est ⁊ quodam humore grosso de vulua exeunte de
passione qeuit. ¶ Dixit Sera. ꝑcipimus obstetrici: vt inun
gat os matricis cū digitis suis submersis in oleis aromati-
cis: q2 sperma calefit cū hmōi cōmotionibus ⁊ motibus ⁊
descēdit. Et de ꝯuenientibus in hoc est bombix inunctum
cū aceto forti ⁊ aq̄ salsa mixtis: in qbus distēperatū sit salgē
ma ⁊ nitrū. puluerizata expssum ⁊ suppositū q̄ faciēdo pru
ritum ⁊ mordicationē sperma emittere facit. ¶ Dixit Gor-
do. si mulier corrupta est intromittat̄ digitus inūctus cum
oleo muscellino vel nardino. ⁊ ꝯcutiat̄ fortiter os matricis: ⁊
vt descēdat mā venenosa. ¶ Silib. aūt dixit. nō sunt audien
da verba mēdosa delirамēta magistroꝝ q̄ docent digitoru3
fricatione hāc egritudinē remouere a sacris scripturis alie-
nantes. ¶ Dixit Judeus. ꝙ si passio fuerit vehemētior fun
dendū est sup caput eius oleū muscellinū calefactū valde ⁊
oleū op3 esse optimū. ¶ Et Aui. dixit. op3 vt fundat̄ super
caput eius oleū odoriferū cōfortatiuū calefactū valde sicut
nardinū ⁊ de been. ¶ Dixit Ser. si deficiat intellectus earū
vocamus eas noibus suis voce alta ⁊ facimus eas odorare
medicinas optarmicas. i. sternutationē faciētes. Et Aui. di
xit. voca eā ⁊ cōmoue ⁊ fac eā sternutare tenens anhelitum
eius ⁊ nares ipsius. Dixit Ypo. in afo. Mulieri q̄ a matrice
molestat̄. i. patit̄ suffocationē matricis sternutatio superue
niens bonū: ⁊ valet in actu insultus paroxismi: q2 excitat ex-
pulsionē ⁊ irritat ad expellendū mām ⁊ vapores malos ve
nenosos q ascēderunt ad cerebrū: agitat ēt ipsam mām ⁊ va
pores ipsos: ⁊ sic parat expulsioni: cōpressione ēt adueniēte
matrix a mēbris superioribus pressa descēdere cogit̄. Verū
tn̄ op3 attēdere ne plenitudo insit capiti eius: aut ēt in toto
corpore ne māe agitate ꝑ eā mala inducāt accidentia. Ideoq3
differēda est maxime si suffocatio nō fuerit fortis: sed dans
inducias ad regulariter operandū. Si aūt fortis fuerit: tūc
coacte eā prouocamus maxime si que dicta sunt non cōtule
rint. ¶ Valet ēt sternutatio in actu ꝑseruatiuo: sed tūc non
nisi ꝑmissa digōne ⁊ māe minoratione. ¶ Dixit. labor. non
det̄ cibus in die insultus: ⁊ si acceperit aliqd vomat illud.
Dixit Aui. Caue ne des in potu vinū: q2 facit euaporatio-
nem ⁊ m̄ricē ascēdere pp bonitatē sui odoris: ⁊ hoc nisi vir
tus debilitata illud exigat: ⁊ tunc sit vinū debile adaquatū.
Et dixit. caue ne des carnes grossas. i. difficilis digōnis: aut
multi nutrimēti. Nā addūt in carne ⁊ sanguine ⁊ spermate:
⁊ intellexit de vino ⁊ carnibus in actu ꝑseruatiuo. Nā die-
ta eius d3 eē subtilis cū cibis facilis digōnis pauce q̄3titatis
vt sint pauci nutrimēti ⁊ paucaꝝ supfluitatū. Et loco vini
bibat aquā mellis vel zuccari: ēt posset hoc intelligi in actu
paroxismi si talis eēt ꝙ posset sumere cibū ⁊ potu3. Et post
paroxismū ēt dixit Sera. seruamus eas a cibo aut cibamus
re parua. ¶ Et dixit. cū ꝓlōgat̄ poxismus ꝯuenit illud qḋ
resoluit vētositates qn̄ supponitur. s. vulue vel ēt ano ⁊ iste
modus est valde vtilis in suffocatiōe scā a multitudie vapo-
rum subleuātiū m̄ricē ad supiora: in quoꝝ resolutione intē-
dendū est nō solū cū suppositorijs: s3 ēt cū resoluētibus intus
⁊ extra approximatis. ¶ Dixit. n. Pau. si longus fuerit in-
sultus ꝯfert ei qḋ extbit vētositatē: sicut cyminū ⁊ nitrū cum
supponit̄ de eis modicū: ⁊ fiat clystere ad emittēdū stercus
cū inde largitas fiat matrici. ¶ Dixit Aui. suppone ano ei⁹
ea q̄ resoluūt vētositatē: ⁊ line stōm ēt cū eis. s. eligēdo q̄ nō
sunt odorifera. ¶ Suppositoriū Sera. fit ex cymino rutha
⁊ nitro ꝯfectis cū melle. ¶ De cura aūt ꝑ potionē i actu pa-
roxismi. dixit Simeō excita ei vomitū cū pēna intromissa gut
turi inuncta: qm̄ mens inde ꝯuertit̄. Et silr̄ dixit Judeus.
imponēda est gutturi eius pēna ad mūdificandū ⁊ excitan-
dum vomitū: qn̄ reuertet̄. Et moue eā ad vomitū cū pēna
intromissa in gutture eius: ipsa. n. inueniet cū vōitu requiē
⁊ leuitatē. ¶ Dixit Oribasius. ꝓcede cū minutione ipsa ho
ra statim ⁊ reqescit si fuerit ex retentione mēstruoꝝ ⁊ in tpe

insultus minuẽda est saphena. Si aũt non fuerit in corpore replexio.s.ex sanguine retento noli mouere cum flõmia: qm̃ augebit passionẽ: nisi patiens fuerit iuuenis ⁊ calide complexionis. Et ad hoc aduertens Aui. dixit. qñq; euadit cum flõmia. Et dixit Aui. medicine calide rubificatiue in quib9 fit eusorbium.sup.sunt conferens in hac hora emplate. Dicunt quidã.s.sumini. ¶ Dixit Simeon. nisi conuertatur anhelitus cũ hoc fundẽdũ est sup caput de oleo bullito ⁊ combustio fiat cũ cauterio sup medio capitis ⁊ noli timere. Et Aui. dixit. cũ fecerit hec oĩa ⁊ nõ redierit anhelitus eius necessarium est: tunc vt effundatur super caput eius oleum feruens: aut cauterizet sinciput eius: si nõ fuerit excusatio ide. Dixit qdã. ꝙ folia recẽtia supposita statiz cadẽti succurrũt. Et dixit alius. ꝙ puluis crystalli bibit9 cũ vino subito tollit suffocationẽ. Et expertũ de vtilibus est agaricus cũ puluerizatus datur in potu cum vino aut aqua mellis.

Cura aũt prefocationis matricis tpe interpolationis. dixit Simeon. Inquirere debes an hoc sit retẽtione mẽstruoꝝ: an ex priuatione coytus: ⁊ intende ad ꝓuocationem eius qd retentũ fuerit. Dixit haly. post accessionez tribus aut quattuor diebus: donec virtus redierit expedit curationi operã dare. ¶ Et curatio qdẽ ꝑficitur fm̃ ipletionẽ quattuor intẽtionũ. prima est ad digerendũ. scda ad euandũ. tertia ad diuertendum. Et quarta ad confortandum membra principalia ⁊ matricem.

¶ Et prima quidẽ impletur cum syrupo qui sic fit. ℞. mellisse buglose scolopendrie eupatorij prassij. añ. M.i. radicuz petrosilij sparagi feniculi ⁊ corticum radicum mori ⁊ corticum radicum granati. añ. ℥.i. seminis anisi leuistici amomi macedonici ⁊ apij. añ. ʒ.iij. passullarum. ℥.i. decoquantur: ⁊ fiat syrupus cum zuccaro.

¶ De 2ª intentione dixit Sera. mũdificent corpora eaꝝ post diẽ 7m.s.accesionis paroxismi cũ hyera ⁊ theodoricon. Dixerunt Sera. ⁊ Aui. si senseris humiditates plures: tunc administra euacuãtia eius sicut hyera ruffini ⁊ theodoricon. Et silr cũ tu flõm aueris fortasse necessariũ erit post 7m diẽ ventrẽ soluere cũ hyera dyacolo[ci]ntidos: aut cuz hyera p̄.s. alia: ⁊ qñq; est necessariũ vt iteres hoc sup eã: ⁊ qñq; erit necessarium: ⁊ vt in potu tribuas pillulas de tapsia ⁊ fetidas. ¶ Lib. absq; auctore. ℞. pulpe collo[q]n. ʒ. vni9 duas tertias. ⁊ scamone danich. 5. ⁊ masticis danich. i. ⁊ sunt dos. i. ¶ Et Pau. dixit. post diẽ 7m laxent cũ hyera ⁊ pulpa colloquin. ⁊ subdit. vtat laxatiuis in quolibet triduo. ¶ Dixit Sera. illarũ in qbus prolongat hec egritudo ponat pñm curationis minutio sanguinis ex vena sub tali ⁊ ꝓprie si euenerit ex retẽtione menstruoꝝ ⁊ corpus est repletũ: ⁊ vita eius est locata.i.firma.constans. Dixit musich. 9. ꝯtiñ. minutio fiat in basilica post retentionẽ mẽstruoꝝ: qm̃ respirabit hora q̃ minutio facta fuerit. Sabor tñ dixit. si videris faciẽ eius inflatam ⁊ albã dimittẽda est minutio: ⁊ si videris faciẽ eius integram ⁊ russam liuidã minutio fiat ⁊ ꝓuocatio mẽstruoꝝ. ¶ Dixit Aui. in ea cuius est cã retentio mẽstruoꝝ: si nõ est in ea.s.muliere albedo supflua.s.indicans magnã cõplexionis frigiditatẽ: ⁊ mãm grossam viscosam ineptaz educi per flõmiã cura est cũ flõmia ex basilica: ⁊ ex saphena addendo in oĩ dispõne ex administratione ꝓuocantiũ menstrua. Dixit Judeus. añq̃z minutio fiat de saphena expedit: vt inquiratur ad quã partẽ declinãs fuerit: ⁊ si declinans fuerit ad sinistrum latus minoratio fiat de pede dextro: ⁊ econuerso: si declinauerit ad dextrũ. Et si ascẽdit superius absq; declinatione minutio fiat iuxta velle in aliqua parte. Et Aui. dixit opz vt fiat flõmia ex basilica ex parte q̃ sequit declinationẽ matricis: sed si non declinat ad latus: imo ꝯbitur ad superiora: tunc tibi inest ⁊ flobothomes quãcũq; venarum vis aut ambas. ¶ Et de ꝯuenientibus ab extra approximatis sunt dixit A. sedeat in tina ex diureticis: qm̃ iuuatiua est ⁊ subtiliat ⁊ aperit vias ⁊ proprie tina q̃ fit ex cheysim ⁊ fenugreco. ⁊ semine lini: ⁊ sansuco ⁊ abrotano ⁊ silibus.s.ex eis q̃ mollificant ⁊ aperiunt ⁊ resoluunt: ⁊ aque termarũ sunt eis iuuatiue iterũ: ista tñ encatismata ⁊ balnea debent fieri post euõnes hñ minorata mã. Dixit tñ Ser. ponat sup caput ei9 hora sessionis in tina oleũ rosarũ purum: hoc.n. ꝓhibet caput a receptatione vaporũ in balneo eleuatoꝝ ⁊ caput confortat: ⁊ mãm vaporosam in eo contentã resoluit. ¶ Qz si proueniret ex menstruoꝝ retentione supponat ei nastale B. ℞. storacis liqde ligni aloes thuris myrrhe. añ. ℥.5. adipis anatis seminis vrtice olei de lilio. añ. ʒ.iij. ⁊ cõmisceantur.

¶ Et si ex spermatis prouenerit retentione ⁊ corruptione. dixit Aui. nuptui tradatur. Uerum dñt qdam ꝙ si nõ conuenit nubere: vt qr monialis est: aut nupta: tunc fiat vt iactet sup lectum folia agnicasti: ⁊ odoret ruthani ⁊ silia: ⁊ faciat sicut dcm̃ est supra in diminutione ⁊ exsiccatiõe spermatis. Et si non sufficeret: opz ẽt vt supra dictũ est: vt intromittat obstetrix manum suam in vuluam inunctam oleo de liliot aut nardino: aut laurino ⁊ cõmoueat portam matricis commotione leui plurima: ⁊ est necessarium vt associetur ei cum delectatiõe dolor.s.pruritiuus vt sic sicut dispositio coytus: ⁊ ipsa.n. fortasse expellet sperma frigidũ ⁊ saluabit. Dixit Sera. administret in hora post horã clystere qd sic fit cũ aq̃ decoctionis camomille mellilotianeti ⁊ silium.s.anodimorũ.

¶ Et de intentione tertia.s.que est ad diuersionez. dixit Aui. ponas post euõnẽ post tres dies ventosam sup dorsuz ⁊ mirach: ⁊ qñq; sup coxas ⁊ inguina ⁊ calefac. inferiora cũ fricationibus ⁊ vaporationibus ⁊ inunctionibus.s.calefaciẽtibus. Frigus aũt. dixit Ras. in summis glauconis dominatur in hac passione: ⁊ iõ debes declinare ad res calidas.

¶ De 4ª aũt intentione. dixit Ras. 9. ꝯtiñ. dico ꝙ in suffocatione matricis ꝯfert dyamarte si frequẽter datũ fuerit in potu cũ aq̃ faseoloꝝ rub. ⁊ pauca ruta ⁊ pauco oleo vnctuz ꝑ dies: ⁊ hoc in mẽstruali: prouocat.n. menstrua. Et dixit. ℞. folioꝝ agnicasti: folioꝝ ruthe barmel mẽtastri montani siseleos. arist. rub. tinctoꝝ. aii. fiant trocisci q dent cũ decoctiõe mẽtastri ⁊ ruthe: ꝯueniunt.n. in mã spmatica ⁊ menstruali. ¶ Dixit Sera. post euonem ꝯuenientẽ confert potus casto. assidue cum decoctione assignata. Dicũt qdã.i. cassieligneé. ⁊ dixit. sit potus illius semp cum aceto squillitico: qm̃ ipm efficit in hac egritudine operationẽ mirabilẽ. Et dixit confert iuuamẽtũ magnũ pondus. ʒ.i. oppoponaci cũ duobus danich castor. vna vice cuz aqua ⁊ alia cum syrupo mellis. ¶ Dixit Aui. da in potu ꝙ sit sicut castor. ⁊ myrrha cuz aq̃ mellis ⁊ sazenea ⁊ dyamarte dyacori ⁊ ciminuz. ¶ Et dixit gario. sunt iuuatiui iterũ ⁊ agaricus est valde bonus in hac egritudine sumptus cũ vino: ⁊ silr blacte bizantie ⁊ squilla ⁊ acetũ eius: cũ sorbetur aut oximel ipsius. Et dixit Asofir. cũ de ipso sumit in potu est in ipso sanitas. Et dent in potu. ʒ.ij. aldechi.s.cynamomi cũ vino forti.i.potẽti: ⁊ ꝯueniunt alia q̃ ꝓuocãt mẽstrua. ¶ Dixit Sera. si nõ qescit egritudo cũ illis rebus: tũc pone sup matricẽ ⁊ duo inguina emplm fcm̃ de seminibus.s.calidis carminãtibus ⁊ empla duas coxas ⁊ inguina ⁊ anchas ⁊ pectinẽ cum emplo facto ex eusorbio ⁊ piretro ⁊ spuma q̃ aggregat in circuitu canne in mari: ⁊ si nõ obediet itera administrationẽ eoꝝ multotiens donec resoluitur egritudo. ¶ Et dixit Sera. Si adueniat ista dispõ mulieri ꝑgnanti: tunc non oz vt administretur flõmia neq; ventris solutio: imo contenti simus tunc inunctiõe cuz oleis calefacientibus ⁊ resoluẽtibus: sicut de lilio ⁊ de beẽ. ¶ Et in spermatica dixit Auic. caue flõmiam: imo administra in hac dispõne q̃ excitant caliditatẽ ⁊ cura curatione sincopis: ⁊ ꝯfert ad illud ⁊ accñtia eius mala confectio noiatã iuuamẽti q̃ describit in. 5° qm̃ iuuamentũ eius est mirabile vehemẽs ⁊ sazenea ⁊ tyriaca ⁊ metridatũ ⁊ dyamuscũ: ⁊ q̃uis timeat de metridato ⁊ dyamusco ꝙ est in eis cõmotio spũatis: tñ cõueniunt: nam ꝯfortatio eoꝝ q̃z faciunt cordi ⁊ nãe ad expellendũ resistit illi nocumento: ⁊ vincit ipsam:

quia.s.maior est illa nocumēto. ¶ Dñt. muscus valet valde mirabiliter in panno lineo raro ⁊ molli positus ligatus ⁊ suppositus. Et silr puluis factus ex xiloal'. storace calamita musco ⁊ ambra silr ligatus ⁊ suppositus. ¶ Elarium cōueniens quo vti dꝫ solita incurrere passionē matricis. ℞. cynamomi cardamomi macis. añ. ʒ.i. piperis lōgi. ʒʒ. añ. ʒ.iiij. cymini gariofil'. croci. añ. ʒ.i. zuccari. qd̄ sufficit. Dixit Guil. qd̄ iueni vtile i h̄ casu est vt mulier sepe sumat. ʒ.i. pulueris agni casti. cū. ʒ.i. mel. ros. ⁊ aq̄ cal'a: ⁊ videbis mirabile.

¶ De apostematibus matricis. Ca.xxxviij.

Matrici accidunt ap̄ata calida flegmō ⁊ herisipilla ⁊ frigida mollia ⁊ dura. ¶ Dixit Sera. accidit a cā primitiua: sicut percussione ⁊ casu: ⁊ fortasse accidit ex aborsu: aut post partū qñ obstetrix faceret laborare parturientē: ⁊ qñqꝫ ap̄atur ex multitudine coytus qñ est supra mensurā egrediēs ab eq̄litate: intrinseca vero sicut retētione mēstruoꝝ ⁊ repl'one. dixit Aui. ⁊ humiditas multitudine. Et dixit Ras. in diuisionibus. aut inflatiōe. s. a vētositate inspissata. s. pp humiditatē q̄ nō resoluitur: ⁊ qñqꝫ fiunt pp eleuationē spermatis. s. ad partē matricis. ¶ Dixit Gal. in libro signoꝝ. ⁊ ponit' .9. ꝯtiñ. ap̄a qñqꝫ fit in matrice tota: ⁊ qñqꝫ fit in ore eius: ⁊ qñqꝫ in ꝓfunditate: ⁊ qñqꝫ in aliq̄ alia partiū eius. ¶ Dixit Uia. fiunt qñqꝫ in prora matricis. s. vulua ⁊ collo eius: ⁊ qñqꝫ in ore eius: ⁊ qñqꝫ in ꝑpi. s. ꝯcauitate ⁊ maxime supra versus vmbilicuꝫ. ¶ Et. A. dixit. qñqꝫ fiunt in ꝯcauitate eius in q̄busdā partibus duorum laterū. s. dextri ⁊ sinistri: aut añ ⁊ retro. ⁊ qd̄ cōe est eoꝝ dixit ipse est illud qd̄ cōicat pluribus partibus.

Signa generis. dixit Gal. in libro signoꝝ. ⁊ ponit' vbi supra. sunt dolor oculoꝝ ex vaporibus eis cōicatis ⁊ corrugatio m̄ricis vel iectigatio. Et caliditas ⁊ durities ⁊ extensio in ea ⁊ ponderositas in spinali sentit' in vtraqꝫ coxa ⁊ anchis ⁊ pectine ⁊ inguine pp colligantiaꝫ ⁊ horripilatio ⁊ dolor mordicatiuus: ⁊ ista duo maxime eueniūt in ap̄ate calido ⁊ stupor genuum ⁊ frigiditas extremitatuꝫ pp reuocationem caloris ad locuꝫ ap̄atis: ⁊ superabundās maxime circa vētris partes pulsus paruus ⁊ cōicatur dolor stomaco accidit singultus ⁊ dolor accidit in collo ⁊ maxillis: ⁊ anteriori parte capitis. ¶ Signa generis. dicunt quidam sunt dolor ⁊ granedo in vētre ⁊ durities inflatio in eo ⁊ cōicatio principalium ⁊ stōi in hanc passione.

Signa specierum. signa calidoꝝ dixit Serap. sequitur ipm febris acuta ⁊ soda ⁊ tremor ⁊ spasm⁹ neruoꝝ ⁊ colli: ⁊ dolent radices oculoꝝ ⁊ dolor vulue. Ueruꝫ si ap̄a est debile parū nō est dolor matricis vehemens. Sed si ap̄a est magnū: tunc matrix tota dolet ⁊ sentitur in ea percussio. Est. n. dolor eius pulsatiuus. ¶ Et Aui. dixit. cōicatri cerebrū: quare accidit ⁊ dolor capitis. i. in sincipite ⁊ dolor in collo ⁊ radice oculoꝝ. s. in ipsoꝝ ꝓfunditate cū grauitate ⁊ ꝓcedit dolor: donec ꝯsequat' extremitates ⁊ digitos: ⁊ duo focilia: ⁊ vtrūqꝫ crus ⁊ iuncturas cū mollificatione in eis. s. debilitate: ⁊ dolent due partes dorsi: ⁊ duo inguina ⁊ pecten ⁊ mirach iterum inflat': ⁊ maxime in loco m̄ricis ⁊ sentit patiens in toto corpore grauitatē. ¶ Et dixit Ser. cū magnificat' ap̄a ⁊ additur. q2 est in augmēto sequūt' ipꝫ febris acuta ⁊ dolor stōi: ⁊ inflatio in mirach. s. addita ⁊ flā magna ⁊ grauitas pectinis ⁊ inguinum ⁊ genuū. s. auget' ⁊ sudor ⁊ horripilatio ⁊ tristitia. ¶ Dixit Auic. si ap̄a fuerit cal'm. s. valde erūt oia accidētia vehemētiora cū febre inflāmatiua horripilatione ⁊ siccitate ⁊ nigredine lingue: ⁊ dolor fiet fortis ⁊ pulsatio ⁊ multiplicabit' sudor in extremitatibus. ¶ Et dixit Aui. qñqꝫ significant ipsnm cōicantia mēbra m̄ricis: stōus. n. cōicat: q̄re dolet ⁊ accidit in eo tristitia ⁊ angustia ⁊ nausea ⁊ singultus ⁊ corrūpunt' digō ⁊ appetitus aut debilitat'. ¶ Dixit Ras. in diuisionibus. accidit frequentia pulsus ⁊ anhelitus. ¶ Et Aui. dixit. accidit vt idem debilitetur pulsus ⁊ minoret' ⁊ frequēs fiat. ¶ Dixit Ipo. 5° affo. 58. affor. m̄rice flōnē sumēdo flōnem ꝓ quocūqꝫ ap̄ate patiēti: ⁊ maxime in collo eius ⁊ ore strāguria supuenit ⁊ frequēs guttatim vrine missio: q2 cōprimit' vesica: ita ꝙ nō nisi guttatim vrinā emittit: ⁊ qñqꝫ tñ magnificat' ap̄a ꝙ accidit inde vrine retētio ⁊ denegatio: nō tñ tm̄ cōprimit' vesica ex ap̄ate ꝯcauitatis matricis: q2 vesica est situata sub ea: vñ nō sic cōprimit'. Dñt retinet' ēt vētositas solita ꝑ iferius educi: ⁊ silr egestio: aut paꝝ ⁊ cū multo conamine emittit': sicut dixit Sera. ¶ Dixit Aui. ꝯstrictio fit ꝑ coartationem ap̄atis: ita vt retineatur vrina: ⁊ nō fit vētositati meatus ad exeundū: ⁊ vbi coartat' d̄ meatibus plus illic fit sensibilitas vehemētior. Et qñqꝫ est exp̄ssio. i. retētio. s. stercoris sine difficultate. s. vrine: vt qñ ap̄a occuparet magis posteriorem: ⁊ qñqꝫ est ecōuerso difficultas. s. vrine sine exp̄ssione. s. stercoris. ¶ Dixit Gal. vbi supra. qñ dolor efficit' vehemētior accidit defectus vocis cū spasmo. ¶ Et Sera. dixit cū prolongantur huiusmodi accidētia sequit' eam sincopis. Et Auic. dixit. qñqꝫ ꝑducit ad abscisionē vocis ⁊ spasmū. Dñt qdaꝫ. vrina emittit' guttatiꝫ cū difficultate ⁊ conatū magno: sꝫ expulsio conatui nō ꝓportionat'. Dixit Guil. vrina est rubea vtpl'm ⁊ pauca: ⁊ fit liuida multotiēs ex passione loci.

Signa vero ap̄atum matricis frigidoꝝ. dixit Gal. vbi supra. si fuerit ap̄a flāticum absqꝫ dolore erit. Dixit Aui. non. n. de quo sit curandū: q2 mā flātica non sic soluit ꝯtinuum: nec sic subito complōnem alterat: sicut alie māe: ⁊ sunt cum eo significationes ap̄atis generales q̄ pendent maxime cum grauitate ⁊ extensione: ⁊ fit illic molicies extremitatū ⁊ pectinis: ⁊ est forma habentis ipsum: sicut est forma habentium hyposarcam. Et signa oia que sequunt' ad ap̄a calidum in flegmatico sunt remissa: maxime de vigilijs ⁊ siccitate oris ⁊ siti ⁊ nigredine lingue ⁊ pulsus requiētia ⁊ rubedine vrine. Dixit Silib. in eo vrina est turbida parum colorata ⁊ cineritius color est sub oculo.

Signa ap̄atis melici. dixit Aui. est apprehēsio eius cū tactu: q2 tactus inuenit locū ap̄atum duruꝫ cū tangitur ab extra: aut cum intromissione digiti. Dixit enim Pau. includit' ⁊ induratur os matricis cum ap̄ate duro. Et dixit Gal. non erit cū sclirotico dolor oino. ¶ Et Aui. dixit doloris euentus minoratur in eo dū non fit cancer: ⁊ si est cū eo dolor ⁊ retro fiant cancro est dolor. s. maior: q2 mā eius ē adusta participās caliditate. ¶ Et dixit Gal. accidit in ventre inflatio ad moduꝫ hydropis. Et dixit Aui. qñqꝫ magnificatur venter ⁊ accidit dispositio: sicut hydropis. ⁊ proprie qñ durities est sparsa. i. extensa ad multas partes vel sparsa. i. acuta. ⁊ ap̄ant' pedes ⁊ accidit hydropis vera. s. asclites pp cōitatem epatis: vt dixit Aui. ⁊ est illic difficultas ex parte vrine: aut fecis: aut ambarū. sup. aut vētositatis: in hoc. n. signo. Dixit Aui. cōicat durities. s. ap̄a durum ⁊ flegmō. Dixit Ras. 9. ꝯtiñ. qñ extenditur tp̄s huius ap̄atis inflant' pedes ⁊ extenuantur tibie ⁊ cessabunt menstrua ⁊ sunt ꝑdicta signa ap̄atis duri: siue fuerit durum incipiendo ex mā melācolica: siue fuerit durum sequens ad ap̄a cal'm: cuius subtile dissolutum est ⁊ remansit terreum grossum. ¶ De eo. 9. ꝯtiñ. dixit Pau. ap̄a durū remanēs post ap̄a cal'm qd̄ appellatur seffiros in maiori parte accidit in ore matricis: et est lapideum: sicut est cancer: sed dolor eius est modicus: sed accidit ex eo debilitas virtutis et tibiarum et totius corporis et fortasse ex eo accidet hydrops. ¶ Et dixit Ras. in diuisionibus. si paruum sit spatiū mensis. s. super ap̄ate calido et non sedatur dolor oino: sed remanet grauitas et magnitudo: tūc iam incurrit duritiem que non resoluitur.

De cancro dixit Paulus cācer in matrice est ap̄a durum lapideum declinans ad rubedineꝫ. ¶ Dixit Ras. in diuisionibus. Cum induratur ap̄a in matrice et non resoluitur: et maxime si factis curationibus conuenientibus in duro cum dicta magnitudine antiquatur dolor:

dolor: qꝛ remanet in ipso cum duritie caliditas pauca ⁊ dolor pulsatio non fortis: tunc apa factum est cancer. ¶ Aui. dixit. cum non resoluitur durities festinat ad cancerositatē ⁊ signū ꝙ apa durum est cancer: aut est ꝙ fit cancer cum est in loco qḋ pꝫ sensui vꝫ apa duruꝫ non equalis figure a quo procedunt sicut varices. s. vene q̄ apparent sicut brance cancri. ꝙ ledit tactus vehemens: ⁊ est mali coloris ⁊ turbidi declinis ad rubedinē q̄ est sicut rubedo fecis vini rubei ⁊ qñꝫ trahit ad liuiditatē ⁊ plūbeitatē: si tñ est in loco vbi non apparet sensui significat ipsum grauitas ⁊ qḋ extimatur de lesione. s. quā facit in operationibus mēbri patiētis ⁊ totius corporis qḋ sequitur ⁊ pꝫ de lesione eius. ¶ Dixit Pau. cū fuerit in ore matricis erit cū caliditate vehemēti in vtroqꝫ inguine ⁊ pectine. ¶ Dixit Auic. cōicat in ipso pecten ⁊ duo emunctoria. s. duo inguina ⁊ due anche: ⁊ peruēnit eis lesio ad dyafragma ⁊ dorsum ⁊ multotiens accidit eis: aut sit cuꝫ eo dolor in vtrisqꝫ oculis ⁊ timporibus pp̱ ascensum malorum vaporū ad illa: ⁊ accidit frigus extremitatū maxime cū magnificatur ⁊ procedit pp̱ retractionem sanguinis ⁊ spūs ad ipsuꝫ: ⁊ qñqꝫ est cū eo sudor plurimus p̄cipue in extremitatibus iterum expanso calore ad ipsas: ⁊ qñqꝫ comitatur ipsum febris incipiēs cū leuitate: deinde acuitur ⁊ fit fortis cū vehemētia doloris. ¶ Et ex cancris matricis. dixit Sera. alius est cum vlceratiōe: ⁊ alius sine ea: ⁊ in non vlcerato inuenitur os matricis durum apatuꝫ: ⁊ est inequale in figura sua feculentum in colore subrubeum: ⁊ fortasse est decliue ad viriditatē ⁊ dolent inguina velamen. i. dyafragma ⁊ ilia ⁊ dorsum ⁊ recipiens. i. matrix ⁊ pecten ⁊ alchatim strictura. s. desuper facta ⁊ dolet habens illud ex qualibet re ⁊ cā ex administratione rerum diuersarū. Vlceratum vero dixit Sera. sequitur dolor vehemēs ⁊ durities ⁊ vlcera corrodentia inequalis figure ⁊ fm plim est sordidū terreū decliue ad albedinē. Et ex eo est q in colore suo turbidus aut viridis: aut rubeus. Et egredit̄ ab eo sp̱ sordicies nigra fetidi odoris: ⁊ fortasse currit ex eo sanguis. ¶ Dixit Pau. si fuerit vlceratū putrefactū fluit mā eruginosa ⁊ fiunt in eo accidētia apatis calidi. Dixit qdam. qḋ exit ex eo fm plurimum est virulentum grauis odoris diuersorum colorum.

Cum autem apa fuerit in altero laterū. dixit Gal. in libro signoꝝ. si fuerit matrix in altera parte tm̄ inflata dolor erit leuior. Et dixit Sera. sentit̄ dolor in parte illa. ⁊ si fuerit apa in parte dextra: dixit Gali. declinabit̄ matrix ad sinistrā ⁊ econuerso si fuerit in parte sinistra. Et si fuerit apa in collo matricis dolor erit vehementior valde: qꝛ est pars neruosa magis: ⁊ si fuerit apa in parte dextra peruenit dolor ad tibiā dextrā descendēdo p inguinem ⁊ econuerso si fuerit in sinistra. Et si fuerit in inferioribus matricis penes intestinū rectū accidit tenasmon. i. conatus ad expellendū cū fetore egestionis ⁊ eius constipatione ⁊ si imposueris digitum in ano percipies apa qḋ fm estimationē credes esse in intestino recto. Et si apa erit in collo matricis erit in tactu manifestū ⁊ mulier nō faciet vrinā. Unde retenta vrina in pectine apparebit apa rotundū: ⁊ si fuerit in superioribus matricis accidet inde retentio vrine cū dolore vehemēti in vmbilico. Et si declinans fuerit ad aliqꝫ partem. i. superiorē matricis erit ibi dolor ⁊ tensio vehemens: ⁊ neqꝫ poterit iacere supine: neqꝫ sup aliquam partē iacere vel dormire: ⁊ similat̄ tunc dolori digiti patientis panaritium. Dixit Ser. si apa est in partibus posterioribus matricis dolor est in dorso: ⁊ retinetur stercus pp̱ coartationem intestini recti. Et si apantur partes anteriores est dolor in illis ⁊ sequitur distillatio vrine ⁊ difficultas eius: qꝛ tunc vesica coartat̄ ab apate: ⁊ qñ apatur concauitas matricis: tunc est dolor in vmbilico: ⁊ qñ apatur os eius: tunc partes eius posteriores dolent ēt ille que sunt stricte. s. intestinum rectum: ⁊ qñ tangitur cum digitis inuenitur os eius durum lapideū. ¶ Dixit Ula. si apa est in vulue prora sequitur nature. i. vulue dolor cuꝫ stranguria: ⁊ si est in puppi sequitur dolor dorsi ⁊ cōstipatio egōnis ⁊ difficultas hypocundrij inflatio. ¶ Dixit Aui. qḋ est propinquum ori matricis est vehementius quo ad accidentia ⁊ durius eo ꝙ est in concauitate: qm̄ os matricis est neruosum: ⁊ est tangibile ⁊ illius qḋ est in cōcauitate: tactus difficilis. Et dixit. significat partē apatis locus pulsationis ⁊ cōicatio. s. aliorum membrorum in dolore. s. an sit dolor in sumine: an ad dorsum decliue: an ad vtrasqꝫ pyxides ⁊ anchas. Et in quacunqꝫ dixit parte. s. dextra aut sinistra fuerit apa declinat matrix ad contrarium illius: eo ꝙ locus apatus decurtatur ⁊ ad decurtationem eius sequitur obliquatio lateris oppositi: ⁊ per ꝯñs declinatio ad ipm latus: ⁊ adiuuat ad hoc: quia percepto nocumento in latere apato matrix contrahitur ⁊ decurtatur in ipso: vnde sequit̄ declinatio eius ad latus oppositum non obstante grauitate apatis ad ꝯhendum ipsam ad latus suum. Cum vero apa accidit ambobus lateribus simul tunc non declinat matrix ad aliqḋ laterum: nisi apa alterius lateris fortius altero sit. Comprehenditur aūt declinati matricis ex apate: qꝛ patiēs dicit se sentire matricem: vel quasi aliquid corpulentuꝫ motum versus ancham illius lateris. Et dixit Aui. fit difficilis somnus sup ꝯrium eius. s. apatis: qꝛ tunc matrix grauitate apatis contrahitur versus latus oppositū: vñ vehementius dolet ⁊ fit difficilis motus localis ⁊ eleuatio ⁊ sessio ⁊ incessio: ⁊ consequitur egram vt claudicet apud deambulationē. s. in parte cōsequente apa ⁊ maxime si magnum fuerit apa matricis: sicut ⁊ reliquoꝝ membroꝝ. ¶ Dixit Ras. in diuisionibus. conuertitur ad sanitatem cuꝫ resolutione qꝛ resoluitur: aut ad aggregationē sanieit aut apa durum. Dixit. A. conuertitur ad duritiē. i. ad apa sclyroticū: aut cancruꝫ. sup̄ aut permutat̄ mā ad mēbrū aliud. ¶ Et dixit Ras. ibidē: Cum minuunt̄ accidentia ⁊ dolor ⁊ tumor ⁊ durities delet̄ tunc resoluitur apa. Et signa indurationis dixit ipse sunt sedatio caliditatis febris ⁊ acuitatis eius cum residuo grauitatis ⁊ magnitudinis in pectine ⁊ chimazita ꝙ aliqñ pꝫ tactui si fuerit magna ⁊ difficultas vrine. ¶ Dixit Aui. signū ꝙ conuertitur ad dubellati est ꝙ fit dolor additus valde ⁊ accidētia fiunt fortiora ⁊ diuersificant̄ febres ⁊ permiscent̄ ⁊ inuenit tranquillitatē cum est fluxus ventris ⁊ egressio vrine ⁊ maxime post. Dixit Ras. 9. ꝯtiñ. excitatur febris acuta valde ⁊ cū horripilatione ⁊ vehemens fit caliditas ⁊ pulsatio: ⁊ cū conuertit̄ ad saniem laudabilē virtus cōstat in toto corpore: maxime tñ in nutritiuis. Sed cū conuertitur ad virus virtus debilitatur in toto: ⁊ maxime in mēbris nālibus: mitigato aūt dolore ⁊ tepescente febre facta est sanies. Dixit. n. Aui. ꝙ signum collectionis complete est ꝙ sedat̄ febris ⁊ pulsatio. ⁊ mouetur rigor. s. precipue ante rupturā dubellati. ¶ Dixit Soꝛā. si qḋ egreditur est leue eq̄le ⁊ sine odore horribili signum est euasionis: sed si qḋ egredit̄ est virulentū fetidum diuersorum coloruꝫ est pessimus. ¶ Dixit Gili. vrina alba tenuis in apatibus matricis est mala significans ipsoꝝ magnitudinē ⁊ frigiditatē. Cuꝫ accidentia fortificant̄: ⁊ accidit sudor frigidus ⁊ inflatio ⁊ superuenit sincopis ⁊ aufertur vox tunc interficit fm plurimum.

Cura apatum matricis triplici perficitur istro. Soꝛā. tñ dixit ꝙ sunt difficilis curationis valde: ⁊ potissime q̄ꝫtum magis appropinquant ad interiora matricis. Dixit. n. A. apa matricis ⁊ eius dubellati qñ sunt in ore eius possibile est vt sanetur: sed si profunda sunt non est possibile vt sanent̄. ¶ Cura itaqꝫ per dietam in calidis apatibus est: vt habitet patiens in domo boni odoris: eius tñ aer debet inclinare ad frigiditatem non excellentem: ⁊ humiditatem: ⁊ custodiatur ab ira ⁊ furore ⁊ tristitia. Ceteꝝ aūt ⁊ bñ speret ⁊ requiescat quanto magis pōt: precipiatur tñ ei dixit Aui. vt vigilet q̄ꝫtum potest. ¶ Dixit Mis. euitare debet in principio somnū ⁊ nutrimentū ad minus per triduū. Dixit Aui. opꝫ vt ꝓhibeat̄ cibus: aut minoret̄ in dieb⁹ ꝓmis

vſq; ad tres dies ꝛ ꝓhibeatur aq̄.ſ.potus ꝓprie in die prio
ꝛ in declinatione ciba ipſum ꝛ conforta ꝛ viuifica. ¶ Dixit
Haly.pullis iſtā paſce ꝛ ſpinacis ꝛ atriplicibus ꝛ maluis,ꝛ
ouis ſorbilibus. Et Almā.dixit. ex aq̄ ordei nutriat̄ Raſ.
dixit.in diuiſionibus.regat̄ regimine patiētis birſen.i.apā
calīm cerebri dando in potu aquā ordei ꝛ ſilia. ¶ Dicūt.in
principio dietet̄ dieta tenui ꝛ ex aq̄ ordei ꝛ iulep.vel aq̄ zuc
cari.ꝛ cōcedunt delicatis ꝛ debilibus in principio ſauicb or
dei:aut far:aut panē lotum:aut auiculas paruas vel pullos
perdicum vel gallinarū paruos ꝛ alteratos cum lactuca vel
cucurbita vel cū ſeminibus cōibus frigidis mundatis deco
ctis cū eis. Fit aūt hoc regimē ſubtile in principio:vt nō ma
gnificetur mā q̄ ſuꝑfluat ad magnificandū apā:ꝓpea probi
beatur vinū oino ſi poſſe fuerit:ꝛ ſit cōtenta aq̄ ordei:aut iu/
lep.vel aq̄ cū zuccaro decocta:ꝛ ſi nō fuerit excuſatio a vino
eligat̄:ſed vinū debile ꝛ bn̄ lymphet̄. ¶ Cuz ꝓcedit poſtea
reſoluēdo paulatine addendū eſt in cibo. Qꝫ ſi fiat dubella/
ti ſtanduz eſt in regimine ſubtili donec fcā ſit ſanies:ꝛ erum
pat:ꝛ poſtea paulatine reficiēdum eſt. Et dn̄t. ꝓcuranda eſt
oi tp̄e emiſſio ſuꝑfluitatū cum clyſteri lenitiuo:qd̄ ſi fieri nō
poterit exbibeat̄ el'arium lenitiuum fcm̄ ex caſſia ꝛ māna ꝛ
zuccaro viol'. ¶ In apāte vero frigido opꝫ vt inhabitet pa/
tiens aerē tēperatum:aut ad caliditatē declinantē ꝛ ſiccitatē
ſi fuerit flāticum:aut humiditatē ſi fuerit durū:letent̄ iuxta
poſſe motu vtat̄ leui ꝛ vigilēt in flātico:ꝛ in duro dormiant
ſufficiēter. Cibis vtat̄ facilis digōnis paucaꝝ ſuꝑfluitatum
exſiccantibus.ꝛ in forma ſicca paratis in flātico:ꝛ in duro
humectātibus ꝛ in forma humida:ꝛ q̄ꝫtitas nō oi ſit pauca
ꝛ ꝯcedit̄ in flātico vinū potēs:in duro vinū albū mediocre
bn̄ lymphatum. Clyſteria fiāt aliq̄ntulum acutiora ꝛ vento
ſitatē carminātia. ¶ In cācro aūt ꝯuenit aer tēperatus:aut
ad leuē frigiditatē decliuis cuꝫ oi qete aiali corporali ꝛ ſom
no. Dixit Hal.opꝫ huius paſſionis dn̄iam cibis nō paſcere
calidis ꝛ colerā gn̄antibus nigrā:ꝛ ſilr̄ potibus ſed lauda/
bilium veſcat̄ chimoꝝ cibis ꝛ digōni facilibus vt mūde fa/
rine pane ꝛ edoꝝ carnibus ꝛ bonaꝝ auium cū lactuca cōdi/
tis ꝛ intuba atriplici bliti ſpinachijs ꝛ ſilibus. Et ex fructi/
bus comedat ficus vuas ꝛ amig.dul'.ꝛ pruna dulcia muſas
piſtachia vuas paſſas ꝛ ſilia:arceatur autē ab oibus acutis
amaris ꝛ ſalſis:vino autē vtat̄ albo debili deaquato.

Potio vero aliqn̄ hꝫ intētionē ſuā ad cāꝫ apātis aliqn̄
ad ipm apā:ꝛ aliqn̄ ad accidens:ꝛ q̄ vertit̄ ad
cām mām digerit eūat ꝛ diuertit. ¶ De eūone dixit Gal.vt
ſcribit̄.9.ꝯtin̄.in calido apāte matricis iuuamētum recipit̄
ꝑ minutionē factā in baſilica ꝛ minutio fcā in pede cōuenit
ei:ꝛ ꝓuocat mēſtrua cum iuuamētum eius magis ſit ibi ꝛ
extrahēdus eſt ſanguis iuxta modum ꝯuenientē:ꝛ ſi virtus
fuerit debilis extrahendus eſt ſepe paulatim. Et Ser.dixit
incipimus cū attractione ſanguinis ꝛ incipimus cū flōmia
vene ſi nō prohibeat ab eo aliqd ꝛ flōmia in primis baſilicā
titillarem vt attrahat̄ mā ad ſuperiora:ꝛ ſi remanet in fine
eius.ſ.poſt flōmiam reſiduū flōmamus ſaphenā ſi particula
ria ꝯſentiūt. Et Hal.dixit ſapiēter minue baſilicā. Et Almā.
dixit.flōmia fiat ex baſilica Aui.autē neceſſaria eſt in eis mi
nutio ſanguinis cum adiuuant ſignificationes famoſe.ſ.in
dicantes de attractione ſanguinis. Et dixit.flōmia.ſ. baſili/
ce lꝫ cōferat ad illud:qr.ſ.eūat mām añtecedentē ꝛ diuertit:ē
tn̄ in ipſa q̄ retinet mēſtrua ꝛ attrahit ſanguinē ad ſuꝑiora
ꝛ flōmia ſaphene eſt vehementioris cōitatis ꝛ magis attra/
hens ſanguinē.ſ.mām ꝯiunctā q̄ꝫ illa:ꝛ melius qdē eſt vt
ꝓuocentur mēſtrua ꝛ magis iuuatiuū:ꝛ ꝓprie ei in q̄ cā eſt
retētio mēſtruoꝝ. Et ſubdit.rectius qdē eſt:vt in principio
.ſ.in primis flōmetur baſilica:qr ꝓhibet effuſionē māe ad lo
cum apātis:deinde ꝯſr adhibeatur flōmia ſaphene vt attra
hatur ſanguis ad locū.ſ.vt nō remaneat in loco:ſed vt fluat
in mēſtruo:ꝛ vt ſuccurrat̄ ei qd̄ facit acqrere flōmia baſili/
ce ex nocumēto cōueniente ei.ſ.retētione. Et dixit Aui.opꝫ
vt flōmia fiat.ſ.baſilice pedibus eius ad ſuꝑiora eleuatis:ꝛ
ipſa ſit iacēs:ſic.n.maior ſit diuerſio ꝛ melius tolerat̄ ſangui
nis eūo:opꝫ.n.dixit ipſe vt euētat̄ ad ſummū in extrahēdo
ſanguinē.ſ.reſpectu māe añtecedentis. ¶ Dixit Serap.poſt
flōmiam.ſ.vel eius vicarium:vel ēt ſi non potuerit fieri mi/
nutio ſanguinis ſi virtus eſt vehemēs adminiſtramus māe
ſolutiuum.ſ.ꝯueniēs:imo ēt aliqn̄ añ flōmiā ſi fuerit vēter
ſiccus adminiſtramus medicamē lenitiuū ex māna caſſiafi.
ꝛ ſilibus. ¶ Et Gal.dixit.vt ponitur.9.ꝯtin̄.clyſtere fiat le
ue ꝛ dande ſunt medicine ꝯuenientis caliditatis apātibus
viſceꝝ:ſicut eſt aq̄ ſolatri ortenſis:ꝛ endiuie cū medulla caſ/
ſiefi. ¶ Itaq; poſt flōmiā ꝛ leniētia.ꝑdicta mā digerēda eſt
cum ſyrupo de endiuia vel cum ſyrupo q ſic fit. ℞.endiuie
ſcariole epatice lactuce portulace capil'.ven̄. adyanthi.cete/
rach.añ.M.i.violaꝝ floꝝ nenufarū:floꝝ boraginis ꝛ bu/
gloſ.liqri.añ.ʒ.ij.paſſul'.enucleatarum.℥.i.fiat decoctio ꝛ
ſyrupizet̄ cum zucca.ꝛ in caſu intenſe calefactionis ꝛ dolo
rum addat̄ ſolatrum.papauer album ꝛ iuſqamum album:ꝛ
vt ducat̄ virtus ꝑdictoꝝ ad locum addunt qdaꝫ melliſſe ꝛ
arthemiſie.añ.M.ſ. ¶ Deinde ſoluat̄ vēter cuꝫ elio de ſuc
co roſ.dato cum lenitiuis:aut cum dyaprunis exhibito.
Cum hac autē digōne ꝛ eūone aliqn̄ incipimus in apāte co
lerico abſq; ſanguinis extractione.

¶ Qꝫ ſi apā fuerit flāticum digeratur mā cuꝫ ſyrupo q ſic fit.
℞.arthemiſie melliſſe calamēti pulegij ruthe camepitheos
camedreos.añ.M.i.radicum feniculi:apij petroſilij ſpara/
gi ꝛ bruſci enule paucedani.añ.℥.i.calami aro.caſſief'.car po
balſami:rubee tinctoꝝ.añ.℥.ſ.decoquātur ꝛ ſyrupizet̄ de/
coctio cum geleniabin.doſ.eius.℥.ij.cum decoctione cyna
momi caſſief'.ꝛ calami aroma. Dixit.n.Raſ.q̄ calamus aro
ma.poſitus in calefactionibus matricis ꝑꝑ apā ꝯuenit mi/
rabiliter. ¶ Digeſta mā eūetur cum medicinis eūantibus
flā nō cum fortitudine ꝛ agitationē diſſoluta mā fluant ad
agēdum apā. Et de ꝯueniētibus ꝛ exptis eſt medicamē hoc
℞.ʒʒ.calami aromatici arthemiſie melliſſe.añ.℈.ſ.turbith
electi.ʒ.i.ꝛ detur cum vino albo lymphato.

¶ Et ſi apā fuerit melicum digeratur mā cuꝫ ſyrupo qui ſic
fit. ℞.camedreos camepitheos melliſſe boraginis ꝛ buglo
ſe:calamēti mentaſtri.añ.M.i.capil'.ven̄.ſcolopendrie.añ.
ʒ.iiij.ebimi cuſcute.añ.ʒ.vi.decoquantur ꝛ fiat ſyrupus cū
melle pauce acetoſitatis.doſ.℥.ij.cum aq̄ melliſſe. ¶ Dige
ſta mā eūetur cum decoctione epithimi diſtemperetur dya/
catolicon. ¶ Et ſi fcm̄ fuerit cancer digeratur cuꝫ ſupraſcri
pto ſyrupo additis decoctioni eius ſene epithimuꝫ polipo
dium iuiuba endiuia lactuca portul'.ꝛ floꝝ boragini ꝛ mel
liſſe:deinde eūetur cum decoctione epithimi diſtemperato
in eo electuario hamech quod deſcribitur a M.f.i.antido
tario. Et quāuis reiteratio euacuationis in omnibus ſit cō/
ueniens:in cura tamen cancri debet ſepiſſime iterari. Dixit
Aui.in cura eius euacuetur ſanguis ex baſilica aſſidue.ſ.pa
rum educendo in vice.ꝛ ex ſaphena poſt ipſaꝫ in quibuſdā
horis:qr non aſſidue ꝛ educatur melia ſolutione ventris.ſ.
aſſidue. Diuerſio autem māe fiat in omni apoſtemate matri
cis cum attrahentibus mām ad ſuperiora. ¶ Et dixit Aui.
vomitus eſt vehemētis iuuamenti:immo quandoq; eſt ne/
ceſſarium:vt adminiſtres faciens educere humores.ſ.ꝑ vo/
mitum.ſ.educens humorem appropriatum.

Cura vero reſpiciens apā variatur variatione temporuꝫ
ipſius apātis ꝛ terminationis eius. ¶ Dixit Ser.
in calido in principio facimus emplaſtrum matrici cum eis
que repellunt ꝛ refrenant:ꝛ ſunt ſtipticitatem facientes:ſi/
cut roſa lens excoriata corter granatorum arnogloſa canne
vitis ſolatrum endiuia ſemen portul'.fructus ramni.i. batir
virga paſtoris:ſemperuiua achalub raſura cucurbite fari/
na ordei. ¶ Et Auicen.dixit.ſedeat in primis in qua dulci
mixta cum oleo roſ.boliarmeno ꝛ embrocetur cum ſtiptic.
ꝛ iſta quideꝫ ſtiptica in ſanguineo optime valent in hac ho/
ra:licet

ra: licet dixerit Aui. ꝙ oꝫ fieri aſſiduatio cũ eis. ſ. ſolis poſt principiũ. In colerico aũt opꝫ vt adhibeanť frigida humectantia cũ paucis ſtipticis vt iuuent in pulſu mãe ↄfortãdo matricẽ. ¶ Emplm̄ ↄueniẽs in pn° apatis calidi de mã ſanguinea. ℞. farine lentiũ excoriataꝝ farine ordei. añ. ʒ. ij. ſucci plãtaginis: ſucci ſemperuiue: ⁊ virge paſtoris: ⁊ ſolatri ⁊ olei roſ. vel onfancini q̃ꝫtũ ſufficit: ⁊ extendať ſup pecijs ⁊ ponať añ ⁊ retro. ¶ Aliud ↄueniens in colerico. ℞. farine ordei. ʒ. iiij. raſure cucurbite: ſucci lactuce ⁊ nenufaris ⁊ iuſquiami vel papaueris albi ⁊ plãtaginis ⁊ olei ro. ⁊ viol. q̃ꝫtum ſufficit ⁊ apponať ſilr. ¶ Emplm̄ ↄueniẽs in pn° flãtici. ℞. farine lentiũ ⁊ fabaꝝ ⁊ cicerũ. añ. ʒ. ij. maſticis aloes ſuccotrini olibani fenugreci floꝝ camomille. añ. ʒ. ß. fiat emplaſtrũ cũ oleo camomellino: ⁊ de abſinthio ⁊ roſ. añ. q̃ꝫtũ ſufficit. ¶ Et in melico dixit Raſ. in diuiſionibus opꝫ vt ſuccurrať cũ lenificãtibus reſoluẽtibus velociter ⁊ nõ negligať. Cũ. n. antiquať ⁊ nõ leniť nõ eſt poſſibilis eius reſolutio: ſed fit cãcer. Et Hal. dixit. ſi nõ accelerenť curari accidit eis hydrops: ⁊ deinde tranſit ad id qȯ vocať. Dixit Raſ. aſſidueť ſup eo emplm̄ de bdellio ſtorace. ſ. liq̄da armoniaco ⁊ ſilibus. ¶ Et dixit in ſcḋo diuiſionũ. ſuppoſitoriũ ad apa durũ ⁊ dolorẽ inferioꝝ. ℞. thuris bdelij galbani. añ. ʒ. ij. croci oppoponacis armoniaci. añ. ʒ. i. maſticis caſtorei ſtoracis liq̄ḋ. añ. ʒ. iij. liquanť gũme in vino ⁊ melle ⁊ liqueť adeps ⁊ aggregentur oia. ¶ Et Aui. dixit. adminiſtrentur vnguẽta ſicut dyaglon ⁊ baſilicon. ⁊ qȯ fit ex bdellio ⁊ adipe anſerũ ⁊ medulla cerui. ⁊ butyro ouino ſcḋm cerotũ cum oleo de lilio ⁊ maſticino ⁊ camo°. de cherua. ⁊ de alchãna ⁊ de alchoẽ ⁊ ſit cera eius cera citrina ⁊ q̄nq̄ꝫ ponitur in eo vitellus oui ad ſedãdũ dolorẽ ⁊ leniẽdũ. ¶ Et Hal. dixit ẽplꝫ cũ farina ordei ⁊ ſe. lini ⁊ puluere molẽdini diſtẽperatis cũꝫ aq̄ in q̄ mellilotum coxeris: ⁊ vini rob. ⁊ vitello oui aſſati ⁊ fac eã ſedere in aq̄ decoctõis melliloti ſemis lini altee malue ⁊ ſilium. ¶ Emplm̄ ↄueniẽs in pn° apatis duri. ℞. farine volatilis molẽdini. ʒ. iiij. mucillaginis altee malue fenugreci ſeminis lini. añ. ʒ. ij. olei ſambucini vel ſyrini butyri recẽtis aſſungie anatis medulle cerui. añ. ʒ. i. myrrhe ſtoracis bdelij. añ. ʒ. ij. ↄponať ex eis emplm̄ ⁊ tendať vt ſuperius. Et ſedeat in decoctione malue altee fenugreci ſeminis lini mellilotí camomille. Et poſt exitũ peſſariũ peſſarizeť cũ butyro oleo de lilio ⁊ mucillaginibus dictis. Deĩde ſupponat ſibi yſopũ humidũ adipẽ anatis cũ croco ⁊ mellilotо poſitus in lana vel coto. Et valẽt enchatiſma ex aq̄ decoctionis florũ ⁊ foliorũ cardi bñdicti: aut floꝝ cheyri citrini.

Applicanda in augmẽto apatum.

¶ In Augmẽto aũt apatis ſanguinei addanť emplȯ ſupius dicto fenugrecũ mellilotũꝫ camomilla: ⁊ ſedeat in decoctione plãtaginis lẽtiũ roſ. altee ⁊ malue. Et in colerico addať malua ⁊ altea ⁊ ſemina caꝝ: ⁊ ſedeat in decoctione ſempuiue lactuce nenufaris viola. mellilotí ⁊ altee ⁊ peſſarizeť cũꝫ ea ⁊ oleo viol. ⁊ adipe galline. Et in flãtico addať calamus aroma. ⁊ myr. ⁊ in melico fiat additio galbani aromatici. als. armoniaci. ¶ Et in ſtatu. apatis ſanguinei addať arthemiſia ⁊ calamus aromatic⁹. Et in colico ſe. lini: ⁊ in flãtico dactili ⁊ carice mẽtaſtrum ⁊ calamẽtũꝫ: ⁊ in melico ↄueniatur ad lenificãtia ⁊ reſoluẽtia vltima. ¶ In declinatõe vero ſanguinei. dixit Sera. ꝑmutenť ſꝫ ordinẽ. ſ. gñalis cure apatum vel ſcḋm ordinẽ. i. gradatĩꝫ ad aliud qȯ calefacit ⁊ reſoluit plus. Dixit Haly. mitigato dolore ⁊ apate diminuto pecten ⁊ vmbilicum cathaplaſma vt cũ camomilla mellilotо altea: ⁊ ſemine lini tritis: ⁊ cũꝫ oleo viol. diſtẽperatis: ⁊ cera in vulua cheyri oleum ĩfunde aut lilioꝝ. ¶ Dixit Auic. cum declinat egritudo curatio eſt tunc cum reſolutiuis puris: ſicut aq̄ ſiſimbrij ſanſuci: ⁊ laurus ⁊ polip. ⁊ ſilia: iſta tñ meo iudicio ſunt nimis calida ⁊ fortaſſe reſoluerẽt ſubtile. ¶ Dixit Meſ. in declinatiõe ↄſequẽdũꝫ eſt ſicť de butyro cocto adipe anetino: medulla cerui: ⁊ oleo muſcellino ne remaneat ſeſſiros. ¶ In declaratione autẽ colerici ↄueniunt

altea malua mellilotũꝫ ſe. lini ⁊ camomilla. ¶ Et flãtico ↄueniunt calida exſiccãtia: ſedeat in vino vel lixiuio decoctionis mentaſtri calamenti ruthe roriſmarini ſanſuci lauri ⁊ ſimilium. Et ab extra emplm̄ ex farina orobi ⁊ lupinoꝝ cum oleo nardino ⁊ ruthaceo ⁊ ſilibus. fiat ab extra fomentatio cum aq̄ vitis: eſt. n. vtilis. ¶ In declinatione aũt melici opꝫ vt mollificantia excedant reſolutiua: donec totũ fuerit diſſolutum. ¶ Dixit Ser. ſi apa nõ reſoluiť: ſed ꝑuenit ad aggregationẽ ſaniei maturamus ipſum cũ medicinis dictis in ſtatu ⁊ adiũgamus eis medicinas calidiores q̃ꝫ ipſe. Emplm̄ qȯ maturat dubellati mťicis. ℞. farine frumẽti. radicũ euiſci. ꝑparataꝝ. añ. ʒ. iij. farine fenugreci: ⁊ ſe. lini. añ. ʒ. i. decoquanť in decoctione dactiloꝝ caricarũ ⁊ paſſul. ⁊ radicum lilij ⁊ addať oleũ de lilio ⁊ de cheyri citrino: ⁊ aſſungia galline ⁊ anatis q̃ꝫtum ſufficit. Conuenit ſeſſio in decoctiõe altee ⁊ malue ⁊ brance vrſine mellilotí fenugreci ⁊ ſimilium: ⁊ inijciatur ex ea ẽt in matricẽꝫ cum adipibus ⁊ medullis. ¶ Et facta maturatione miſceanť dicto emplȯ fimus colũbinus ⁊ carice piſtate ⁊ radix lilij: q͛ ꝑparant ad rupturaꝫ. Et tũc dixit Raſ. in diuiſionibus. moueať. ſ. ambulando ⁊ deſcẽdat ꝑ gradus cũ facilitate: aut ſaliat aut fiat ↄpreſſio ſuper loco apatis tãdiu donec egrediať ſanies. Et dixit Meſ. ſedeat in decoctione arthemiſie matricarie paſſij fenugreci malue ſeminis lini ⁊ ſupponať dyaglon ⁊ velociter fiet apertio. ¶ Aui. aũt dixit. in dubellati vero opꝫ vt occuperis in maturãdo ipm: dñt. ſ. complẽdo ipſius maturationẽ cũ medicinis alijs melius in maturãdo. i. maturatũ erũpẽdo cum medicinis: qȯ pꝫ ꝑ illud qȯ ſubdit: ⁊ ſi eſt propinq̄ ori mťicis: ẽt eſt poſſis ſectio. eius ad modicũ regiminis clauſe dcm̄ ſupra fiat. Intrinſeca aũt. ſ. dubellati cum poſſe eſt: vt ↄſideretur eius maturatio. i. eruptio ex ipſamet abſq̄ꝫ medicinarum iniectione: aut ſufficit illud qȯ ꝓuocat ꝓuocatione ſubtili: ſicut lac ⁊ ſemen mellonis cũ aqua mucillaginũꝫ. ſ. fiat. Et non approximentur medicine alie: multotiens aũt non eſt poſſibile cõſiderare. ¶ Dixit Aui. fortaſſe eſt neceſſariũꝫ vt rumpať cũ modicis rumpentibus dubellati: ſicut eſt emplaſtrum ex ficubus ſinapi de fimo columbino. Et q͛ dixerat de ꝓpinquo ori matricis ꝙ ſi poſſibilis erit ſectio fieret cũ ferro modificãdo hoc dictũ ſubdit. Et ſimiliter ſi eſt poſſibile vt cõſidereť eruptio. ſ. ꝓpinquo ori matricis ex ipſamet fiat. ſ. ſine ſectione cum ferro.

Applicã de erupto apat.

¶ Si aũt dixit Sera. apa exiſtens in orificio mťicis nõ erumpitur ꝑ medicinas ſubtiliatiuas q̄ ponuntur ſup ipſum perforamus ipm poſt ſubtiliationẽ ⁊ attenuationem corporis mẽbri in quo ẽ ſanies cũ ferro: ſꝫ de hoc amplius in cura ꝑ cirurgiã. Scias tñ ꝙ eruptio huius apatis: q̄nq̄ꝫ eſt ad veſicã: q̄nq̄ꝫ ad ĩteſtina: q̄nq̄ꝫ ad orificiũ mťicis ad vuluaꝫ. Et ſi eruptio eſt ad veſicã. dixit. A. nõ opꝫ vt iuuamẽtũ fiat in mũdificatiõe eius cũ diureticis fortibus: q̄re effundať mã alia ad veſicã ⁊ faciat euenire vlcerauimo ſubtilieris in illo ⁊ ſis ↄtentus eis q̄ ꝓuocãt ſubtiliter. i. debilr: ſicut lac ⁊ ſemẽ melonis cũ aq̄ mucillaginũ. Et Sera. miniſtra potum lactis ⁊ pſiliũ. ſ. eius mucillaginẽ ⁊ ſemen bactece. Et ex verbis. A. pꝫ hic ꝙ bacteca eſt melon. ⁊ ſubdit Sera. ⁊ dragagantum ⁊ amilũ zuccarum. Et Haly. dixit. ſume ſeminis cucumeris cucurbite citrulli melonis ⁊ papaueris. ſ. albi. añ. partem. i. gũmi arabici amilli dragaganti: ⁊ ſucci liquiri. añ. par. i. q̄rtam terre ⁊ da cũ ſyrupo papaueris. ¶ Et ſi erumpit verſus inteſtinũ clyſteriza cũ decoctione lentium roſ. balauſ. rizi. ⁊ ſimilium. Et Haly. dixit adhibemus ſtrictionẽ de lenticula rizo floribus granatoꝝ. terra armenica ceruſa ſanguine draconis vitello oui elixati in aceto: oleo ro. ⁊ emplȯ baſilicon facto cũ q̄ttuor medicinis Aui. vocauit ipſum baſilicon minus ⁊ butyro vaccino recẽti. Et ſi ſanies ẽ ſubtili fetidi odoris clyſteriza cũ eo in quo eſt ſtipticitas plus: ⁊ dixit mũdificeť ſanies cũ medicinis ↄueniẽtibus ei. Et Haly. dixit expedit matrici oleũ ſupponere violaꝝ cũ aqua tepida ⁊ butyro

man

vaccino donec sanies expurget: et post hec clysterizabis cū oleo viol. in quo vnguētū basilicō dissolueris et butyꝝ vaccinū: et si sanies fetida fuerit aut siliis aq̄ carnis ꝯstringētib⁹ clysterizabis anterius. ¶ Dixit Mes. cū crepata est clysterizanda est cū aq̄ mellis: vt velociter mūdificet: et si sanies est grossa et fetēs clystere pluries fiat: et qñ diminuetur putrefactio stude cōsolidandū: dixit tñ cū crepatū fuerit adde in potu de medicinis ꝓuocātibus mēstrua vel vrinam: vt exinde purget: sicut cū decoctiōe radicū. Sed caue ne detur de his añq̄ eruptū fuerit cū ipsa decoctio augeat dolorē addēs in apate. idē dixit Sera. ¶ Dixit Ras. in diuisionibus. opꝫ vt in potu sumat semina ꝓuocātia vrinā et mundificantia matricē tot diebus donec minoret sanies: deinde curetur cū medicamine incarnatiuo cū clysteri in vuluā. Et detur in potu trocis. de karabe incarnatiui sup locū: cuius virtus ꝓfundetur. Mūdificatiuū bonū fit cū melle dispumato mixto cum mulsa: aut cū sero caprino: aut melle ad q̄titatē. lib. i. singulis diebus. Dixit A. opꝫ vt mundificet cuꝫ aq̄ mellis et iteretur multotiēs dū venit pus grossum: et cū fuerit mūdificatum curetur curatione vlceꝝ. s. cū exsiccatiuis incarnatiuis.

Applicatio p correctiōe accidentiū apatis.

¶ Intentio aūt que vertitur ad accidētia qñq̄ respicit ardorem. dixit Haly. si ardorē patitur opꝫ in locū instillare oleū ros. ꝑcussum cū oui albumine adipe et aq̄ arnoglose: et si cuꝫ his non quieuerit cū eis misce aquam in qua papaueris cortices coxeris et vitis folia. dixit Alm. liniantur renes et pectē et sumen ex epithimate apatis calidi et infrigidetur locus q̄tum est possibile. ¶ Et dixit Ras. in diuisionibus. clysterizetur matrix ex mucilagine psilij: aut oleo ros. cuꝫ aq̄ arnoglose: et si dolor valde sit fortior et retineret egestio et vrina: sedeat egra in decoctione fenugreci et camomille et seminis lini: et nō transeat aq̄ vmbilicū: neq̄ dimittas egram potare aquā. Dixit qñ magnificantur accidētia in dubellati nō est excusatio qn administrent empl'a lenientia fcā ex farina ordei et ficubus fenugreco semini lini et mellilloto: et fine in q̄bus balneent facte ex lenientibus. ¶ Dixit Sera. lana que resoluit apata matricis: et sedat dolorē. fenugrecū abluatur tribus vicibus. deinde decoquatur decoctiōe bona et extrahatur ab eo mucillago ipsius cum panno mundo et fundatur sup ipsa piguedo anatis: aut galline et liquefiāt sup prunas et deponantur ab igne. ¶ Cum ergo infrigidat pinguedo leni ipsam manu tua: aut in mortario lenitione bona administretur cū lana sumersa in oleo ro. aut coquat papauer cū vino cocto: aut sapa: donec decoquat et fiat inolutū vt rebe et exprimat et extrahat aq̄ ei⁹ et liq̄fiat in illa aq̄ cerebrū cerui aut vituli et piguedo anatis et pmisce ea multū et administra cū lana. Dixit A. opꝫ vt sint in medicinis eius que sedāt nauseā.

¶ Or si post apa calidū remanserit durities: aut ēt fuerit in matrice durities ex alia cā sine apate. dixit Paulus. fiat pessarium ex bdellio et pinguedine anatis et medulla ossium. Aliud eiusdē valens ēt ad oēm inclusionē oris matricis. Rx. ysopi humide pini viridis et ꝯficiantur et supponant: qm̄ aperitur velociter. ¶ Dixit Ser. in declinatione. si residua durities procede cuꝫ armoniaco bdellio sigia galbano cera oleo albāne et medullis ossium. ¶ Dixit Almā. pessarium mollificans apata dura et quiescere faciēs dolorē matricis: et est optimum. Rx. Adipis anatis et medulle cruris vituli et bdelij croci vitelli oui assati: fecis olei de seminibus. añ. partes equales dissoluantur cū rob. i. sapa et fiat ex eis pessariū et patiēs sedeat in aq̄ in qua coctū fuerit fenugrecū: semē lini: camomilla mellilotum et cauliū extremitates sigillatim vel simul mixti. ¶ Dixit Haly. multotiēs congregatur et induratur os matricis sine apate: in cuius medella medicamina sunt necessaria que molliant et dissoluant in apate duro mollificetur itaq̄ cū oleo de fenugreco narcisino: et de croco: et de aneto simul mixtis q̄bus fiat inūctio intus et extra. ¶ Dixit Ras. 9. ꝯtiñ. yreos coctū da et doloribus matricis ad lenificandū duritiē eius: et ad aperiendū os ipsius cum clauditur: et sessio in decoctione cheyri citrini confert ei. Et suppositoriū ex altea cū vino cocto mixta cū adipe et terbētina. Et ex vtilibus est matricaria cocta in oleo et expssa: cum fiunt ex ea nastalia ligata cū filo. et supponitur cum inuoluto panno rarissimo. Insuper matricaria in tegula calefacta ventri supposita est vtilis. ¶ Dixit Ser. sessio in decoctione radicū ebuli laxat matricis duritiē et dilatat orificiū eius et oēs deuastationes coaptat. Or si durities magna fuerit vtēdum est dyaquilon et vnguēto de adipibus qd̄ sic fit. Rx. adipem anseris anatis galline mucillagis altee malue fenugrecii seminis lini et medullā cruris vituli et vitellos ouorū: et addito croco fac ex eis vnguentū vel pessarium vel emplm. ¶ Dixit Aui. qñ ponuntur empl'a super matricē opꝫ vt nō ligentur: ligatura. n. nocet apati. Et scias q̄ adipes et medulle oēs que approximantur debēt esse recentes: antiquate. n. et rancide nocent matrici.

Cura per cirurgiam dixit Albuc. qñ accidit apostema in matrice et tollit saniē. Si vis scire qualiter fit eius apertio cum ferro opꝫ vt consideres si dolor apostematis est in inceptione sua: et est acutus cum percussione inflatione et febre: et vides ipsum rubere si cadit super ipsū sensus: tunc non properes cum perforatione eius: sed cura cum eo quod adiuuat super maturationem: donec quiescat acuitas accidētium. Et tunc opꝫ vt facias sedere mulierem super sedeꝫ habentem duo sedilia et appodicetur super dorsum suum et aggreget pedes suos ad partem inferiorem ventris et sint coxe eius expanse et ponat brachia sua sub genibus suis et liga vtrunq̄ cum ligamento conueniente ad illud: deinde sedeat obstetrix latere dextro et administra instr̄m quo aperit orificium: vt figes cum radio fundum matricis: et nō sit illud qd̄ ingreditur ex instrumento plusq̄ profunduꝫ matricis: q: ledit infirmaꝫ: et si fuerit instr̄m maius ꝓfundo matricis tunc opꝫ vt ponas puluillos sup recturā profundi matricis et prohibeatur introitus instrumenti totius in profundum illius opꝫ vt apponas vertiginē que currit ex instr̄o in latere superiore et teneat instr̄m et non reuoluat vertiginē minister: donec aperiat profundum matricis. cum ergo exitura et cum manu est leuis mollis: tunc opꝫ vt fecis ipsam apud caput eius cum spatumili lato: Cuꝫ ergo euātur sanies opꝫ vt ponas in vulnus cotum vetustum submersū in oleo ro. vel oleo viridi in quo sit qddā stipticitatis et pone liniciniū ex sectione in profundo matricis et ponē exterius sub matricem et pectinē lanam mundam submersam in aqua in q̄ bullite sint malue. Deinde curetur post duos dies cū vnguento qd̄ fit ad illud. Et qñq̄ abluitur matrix et clysterizet cū aq̄ in qua bulita est radix lilij: aut aristo. longa. Deinde redi ad vnguentū. s. incarnatiuū. Dixit tñ Albucas. q̄ si apa fuerit absconditū in matrice interius: tūc opꝫ vt ꝓhibeas curationem eius cum ferro. Et Ras. dixit. 9. ꝯtiñ. apertio facta cuꝫ ferro in matrice de difficili sanabitur.

Cura cancri in matrice. Dixit Sera. hec egritudo fortasse non curatur: sicut dixit Ipo. s. in afo. q̄buscūq̄ absconditi sunt cancri non curari melius est: curati et enim citius pereunt: non curati tempus diutius perficiunt. ¶ Et dixit Alman. summe cauendum est ne ab aliquo acuto medicamine tangatur. Etenim dixit Ras. in diuisionibus. non tolerat cancer emplastra et clysteria et suppositoria et alia in quibus sit de caliditate tantū q̄tum est in illis quibus medicatur apa durum cum dolor penitus nō est. Quapropter dixit Ras. opꝫ vt curetur cum oleo de cheyri. et cam°. et adipe anatis et galline et silibus in q̄busdā dispositionibus. s. cum non adest pulsatio: nā predicta mitigant dolorē et molliunt duritiem: sed cū augmentatur impulsatio curetur cum oleo ros. et mucillagine psilij et emplis ifrigidantibus tādiu donec remoueat pulsatio paulatim: et totū hoc fit vt prohibeatur vlceratio eius. Est. n. vlceratus deterior non vlcerato. Deinde sedata pulsatione. dixit Ras. redi ad calefaciētia

nam

nam si tu non feceris illud vlcerabit᷑. ¶ Et si vlceretur con
fert. Dixit Almā. cōfectio plūbi dicta ab ee in ragadijs inū
cta ⁊ iniectata: aut vnguētū de cerusa. Et Ras. dixit in diuisio
nibus. fac sedere egrā in tina ⁊ clysteriza cū lacte mulieris
⁊ collirio albo ⁊ aliq̄ntulo opij ⁊ croci: vt sedet᷑ dolor. ⁊ da
sn potu de medulla cassiefi. ⁊ oleo amigd̄. s. desup decoctiōe
ficuū passul᷑. iniubis. ⁊ sebesten. ¶ Et q̄uis cancer sit incu
rabilis. dixit tn̄ Sera. rege eas p sessiones in aq̄ in qua deco
cta sunt fenugrecū ⁊ malua. Et silr̄ dixit Pau. iuuamentum
substinent magnū in tpe suo. s. qn̄ non est pulsatio: naȝ alle
uiatur a dolore. Et ista empl̄a qbus iuuant᷑. dixit Serap. in
aliq̄ hora fiunt ex altea ⁊ malua decoctis in syrupo de melle
donec sint decocte postea terunt᷑ cū oleo ros. ⁊ ponunt᷑ sup
locū. ¶ Dixit Haly. mitigat᷑ quodāmō dolor eius: ⁊ quodā
modo dissoluit᷑. i. mitigatur eius durities si mulier sedeat in
aq̄ in qua fenugrecū ⁊ alteam anetū lini semē ⁊ mellilotum
decoxeris. Et dixit. emplm̄ ex folijs malue admixto modi
co oleo amigd̄. subuenit doloribus seq̄ntibus cancros ma
tricis. Et amurca olei cū cera ⁊ vino bulliant: ⁊ fiat cerotuȝ
qd̄ valet applicatū exterius: ⁊ ēt imissum: aut cerotū ex adi
pe anseris ⁊ laudano: aut pessarium ex lacte lactantis puel
lam cū modico saffrano ⁊ est vtile. Et aliqn̄ addit᷑ modicuȝ
opij s̄m exigentiā doloris. ¶ In hora vero pulsationis. di
xit Sera. ꝯfert iuuamentū magnū papauer tritum: qn̄ poni
tur sup ip̄m cum aq̄ coriandri humidi: aut virge pastor. aut
solatri. Et post illud administra cerotū frīi cum oleo ros. ⁊
sedeat dolorē eius oleum rosatum clysterizatum cum lacte
mulieris ⁊ cum aqua arnoglose vel solatri tepida. ¶ Dixit
Pau. consequendū est cum vino cocto vitello oui. croco ius
quiamo oleo ro. ⁊ cera de qbus fiat illinitio exterius ⁊ inie
ctio. ¶ Dixit Aui. opȝ vt medicetur cū vnguentis sedanti
bus ⁊ vnguēto arazul. dicunt qdam. i. arnoglose. Alij dicūt
ꝙ est q̄daȝ confectio vnguēti posita. 5° can̄. ⁊ est proprietas
mirabilis in eo ⁊ sedat dolorē ei⁹. Et dixit. qn̄ fortior fit do
lor intende ⁊ experire in sedatione doloris medicinas cal'as
⁊ frigidas simul non qdeȝ mixtas: sed in tpe notabili primo
calidas. scd̄o frigidas vel econuerso vt sis contentus conue
nientioribus earū. ¶ Et calide sedantes dolorē sunt: sicut fe
nugreci decoctio ⁊ silium ⁊ vnguentū factuȝ ex fece olei di
missi in vase eris: vt sumat de flore eius parum cum cera ci
trina ⁊ de foris liniatur. Et frigide sunt empl'a facta ex pa
pauere cū coriandro solatro ⁊ oleo ros. ⁊ albo oui ⁊ eo qd̄
resoluitur ex plumbo adinuicem fricato cum aq̄ coriandri.
¶ Dixit Haly. si exitura fuerit cancer ⁊ difficilis fiat: tūc cū
bleta ⁊ folijs altee viridibus coctis pfecte prius in aq̄ mel
lis: deinde tritis cū modico ros. ⁊ oleo fac empl'm: est. n. vti
le: ⁊ dixit. tradūt qdā antiquoꝝ ⁊ ꝙ purgamentū in balneo
catabis adunat᷑ si terat᷑ ⁊ cū oleo misceat᷑ ros. ⁊ cera vt spis
sus fiat ⁊ matrix a foris empl'et᷑ ꝙ manifesta ꝓdest vtilitate.
¶ Si vero sanguis decurrit clysterizetur cū terra armonia.
cerusa cū a qua arnoglose dissolutis ⁊ succo ypoqui.

¶ De vlceribus matricis ⁊ eius excoriatione. Ca. xxix.

Vlcera in matrice. dixit Haly. fiunt ex cā
exteriori vt pcussione vulnere il
lato: aut partus difficultate: aut exēctione fōinc:
aut fetus mortui. ¶ Et dixit Uia. aut de acutis
medicaminibus: aut de aborsu: aut ex cā intrin
seca ab humore colerico q incidit. i. soluit cōti
nuum: aut rupturam apatis vel pustule.

De causis aūt extrinsecis. dixit A. fit ex accidētibus
de foris. s. pp plagas ⁊ pcussionē vel cām:
aut pp partum: aut pp alia. s. similia his aut pp vulnus indu
ctuȝ ex medicamine supposito acuto mordicatiuo: aut ex in
strumento incidente. i. intromisso. Et de cā intrinseca dixit.
ꝙ fit ex cursibus acutis ex humoribus acutis mordicatiuis
⁊ corrosiuis defluentibus ad matricē: ⁊ eam vlcerantibus.
Sunt aūt hi humores: aut flātici salsi corrodētes: aut acuti
adusti mordicantes ⁊ vlcerantes: aut ex plagis vlceratis su
mens hic plagā proprie pro apatibus sanatis q̄ eruperunt
vel ex cursibus. s. factis extra matricē ⁊ plagis vlceratis. i. ex
vlceribus aliquoꝝ viscerū quoꝝ sanies currit ad mr̄icem: ⁊
vlcerat ipsam. ¶ Excoriatio vero matricis di qn̄ matrix in
superficie sua intrinseca corrodit᷑ absq̄ ꝓfundatione ⁊ eius
cā est m. ī acuta ad eam descendens ⁊ adherens in aliq̄ par
tium suarum. ¶ Dixit Aui. vlcera matricis q̄nq̄ sunt cum
putrefactione. s. humiditatum ⁊ sube mēbri: qd̄ vlcus vocat
Aui. putrefactionē matricis: ⁊ sic intitulat caplm̄ de q̄ pu
trefactione. dixit Pau. matrix in maiori parte putrefit ex dif
ficili partu: aut sanguine: aut exitura mala. Et Aui. dixit. cā
eius est: aut partus difficultas ⁊ mors embrionis: aut admi
nistratio medicinarū acutarum: aut cursus calidus acutus
. s. humoris acuti: aut vlcera putrefacta suppie. ⁊ quedam
non sunt cum putrefactione predicta. Et q̄nq̄ sunt omnia
illa: s. vlcera putrefacta ⁊ non putrefacta cū sordibus ⁊ sor
dicie. i. cum virulentia ⁊ sanie: vel pro sordibus intellexit si
mul saniem ⁊ virulentiam: ⁊ pro sordicie ⁊ sordiciem verā.
In quibus aūt differant hoc patebit in sermone sequenti.
tractatu de vlceribus. Et quedam ex eis sunt munda ⁊ sine
sordicie. s. saniosa vel virulenta. ¶ Et vlcera matricis q̄nq̄
sunt in tota matrice: q̄nq̄ in parte aliqua eius ⁊ sunt ꝓfun
da: aut non profunda ⁊ circa supficiem: ⁊ q̄nq̄ fiunt cū cor
rosione ⁊ sunt vlcera ⁊ corrosiua ⁊ q̄nq̄ non: ⁊ q̄nq̄ fiunt
cum apostemate. i. sequuntur apostema quod erumpit: vel
fiunt cum apostemate: quia coniungunt᷑ simul vlcus ⁊ apo
stema: ⁊ quandoq̄ perueniunt ad fistulam.

Signa dixit Gal. 6. de interioribus ⁊ ponitur sic. 9. con
tinē. dolor erit in loco vlceris ⁊ manabūt inde
hūiditates diuerse in colore ⁊ odore. Et dixit manabit san
guis ⁊ dissolnetur virtus ⁊ extenuabitur corpus ⁊ sequitur
fe. ¶ Dixit Almā. signa vlcerū matricis sunt dolor in pecti
ne ⁊ renibus qui ⁊ tenditur ad anchas ⁊ coxas: ⁊ cū mordi
catione ⁊ inflāmatione q̄ sentitur in loco vlceruȝ ⁊ vulua q
dolor aliqn̄ excitatur: sed mordicatio q̄si cōtinue perseuerat
⁊ egreditur a vulua sanies vel virus quod aliqn̄ erit cum fe
tore pauco: aliqn̄ cum intenso: ⁊ color virus tendit ad liuidi
tatē ⁊ citrinitatē: ⁊ aliqn̄ apparet in eo rubedo: ⁊ aliqn̄ egre
ditur sanguis cū est vlcus corrosiuum: ⁊ est vtpl'm cū eo fe.
⁊ cū hoc vrina in pluribus horis ē silis sero lactis. ¶ Dixit
Uia. vulnera matricis certificantur ex sanie fluente cū dolo
re ⁊ pulsatione matricis. ¶ Dixit Auicē. significat. illud. s.
sanguis exiens purus: aut mixtus cū sanie vel viru. Dūt. ꝙ
sanguis purus aliqn̄ pōt euenire in vlcere corrosiuo: ⁊ maxi
me qn̄ est in parte in q̄ sanguis non diu retineatur inclusus
donec putrefiat vel alijs misceatur sordibus. Et iō Auic. di
xit. maxime si vlcera sunt sup os matricis: aut in eius proxi
mo: ⁊ sanguis purus nō est signū ꝓpriū ⁊ certū vlcerū matri
cis: q2 pōt ab alijs causis ꝓuenire: vt ex menstruo vel plaga
nō vlcerata: ⁊ distinguitur a mēstruo p ꝯtinuitatē eius: ⁊ di
stinguitur a plaga p cām q̄ pcessit: vtpl'm tn̄ exit sanguis p
mixtus cū putredine: ⁊ tūc est signū gn̄is: sȝ qn̄ exit purus ē
signū spēi. i. corrosiōis: ⁊ dixit Aui. ⁊ cursus saniei ⁊ hūidi
tatis diuersi coloris ⁊ odoris. Et signū qdē sumptū a dictis
humiditatibus nō est signū ꝓpriū ⁊ certū: q2 pn̄t ꝓcedere ex
pulsione humiditatū corruptaꝝ ex malo regimine multipli
catarū in corpore tota: a qbus corpus mundificatur p viam
matricis ⁊ distinguitur ab illis: q2 iste fluūt post inordina
tum regimē ⁊ nauseatiuā satietatē in q̄ntitate multa sine do
lore in partibus matricis cū qbus alleuiatur corpus. exeū
tes vero ex vlcere sunt minoris q̄ntitatis cū dolore in loco ⁊
corporis debilitate. ¶ Dixit Gal. vbi supra deterior fit pas
sio p medicinas mollificatiuas ⁊ iuuamentū recipit p stipti
cas. Et Aui. dixit nocumentū est eis p ea que mollificant ⁊
humectant ⁊ iuuamentū p ea q̄ stipticitatē faciūt ⁊ desiccāt
nam cura vlcerū exsiccatione perficitur.

Signa sperū. dixit Gal. ibidē si vlcus erit in ore matricis dolor erit vehemētior ⁊ discernit ex visu: q2 si est ppe orificiū de facili pz sensui: aperta vulua cū speculo ⁊ tangitur digito. Si aūt sit in pfundo nō pōt tangi nec sic bn̄ videri cū speculo ⁊ discerni inter ea locus doloris naz vbi erit dolor ibi erit ⁊ vlcus. ¶ Et dixit Gal. ibidē si vlcus erit infectū humiditates inde manātes erūt peiores ⁊ dolor vehemētior ⁊ ecōuerso. si fuerit mūdū humiditates fluētes erunt non fetētes ⁊ dolor erit minor. ¶ Et Pau. dixit. Si manatio erit in modica q̄ntitate vlcus nō erit infectū. Dixit Aui. signū vlcerū mundoꝝ matricis est vt sit illud qđ egreditur ad grossitudinē ⁊ albedinē declive ⁊ planitiē ⁊ lenitatem ⁊ equalitatē sine fetore. s. multo: q2 nō est oīno priuatū fetore. Et est sine dolore vehementi ⁊ sine corrosiōe ⁊ mordicatione: nā talis sanies est laudabilis nō mordicatiua: vt corrodat nec est adherēs vt difficulter a mēbro amoueat ⁊ cuz dolore magno. ¶ Et si vlcus ē putrefactū. dixit Ula. sanies nigra erit cū putredine horribili ⁊ nimio ardore. Et Auic. dixit q2 signū q2 sunt vlcera sordida ⁊ tabida ⁊ tendentia in corruptionē mēbri est humiditatū virulētorū multitudo: ⁊ qđ currit ex intestino. s. vlcerato ⁊ sordido simile ei qđ currit ex vlceribus sordidis matricis: ⁊ illud qđ currit ex eis est simile aque carnis recētis: q2 p illā putrefactionē cōtinue putrefiunt aliq̄ venule parue ex q̄bus sanguis fluens pmiscet cū humiditatibus putridis ex vlcere putrefacto exeūtibus: vn̄ totū cōmixtū reddit simile loture aque carnis recētis cum sanguine suo. Et dixit. q2 fcm̄ in pfundo non euacuatur ab humiditatibus diuersis egredientibus ab eo: ⁊ q2 fortasse plm̄ assimilantur feci. ¶ Dixit Gal. 6. de interioribus. ⁊ ponitur vbi supra. corrosio signū h3 q2 sanguis exiens erit niger ⁊ fetidus. ¶ Et haly. dixit. si sanguis erit niger ⁊ fetid9 cū molesto dolore corrosionē significat. Et dixit Pau. iuxta q̄ntitatē corrosionis erit dolor ⁊ febris ⁊ caliditas. i. ardor ⁊ Aui. dixit qđ egredit est nigrū: ⁊ hoc vtpl3: q2 q̄nq3 fit a flāte salso: ⁊ tūc nō esset nigrū pp dictā cām. ¶ Dixit Auic. est cū dolore vehemēti pp corrosionē quasi continuā: ⁊ est cuz pulsatione q̄ accidit a caliditate preter nām in loco acq̄sitā. ¶ Differt aūt vlc9 corrosiuū a cācro vlcerato. dixit Mus. q2 in cancro est pulsatio inseparabilis ⁊ continua: sed in corrosione q̄nq3 separatur. Et corrosio nō erit diuturna cancer aūt est diuturnus. ¶ Et Aui. dixit. cū corrosione nō est grauitas: neq3 durities: ⁊ sequitur eā quies. s. a dolore q̄busdā horis: ⁊ proprie post exitū eius qđ egreditur. s. eius qđ corrosionē faciebat: tunc. n. non pcedit corrosio. Et non est longitudo plurima cum curatione cōueniente ei. i. nō est impossibilis cura q̄n curatur: sicut debet vel non est longe curetur mo bene ⁊ cito curatur. Sed spatiū cancri est assidui doloris: ⁊ est pulsatio longi spatij. Est. n. cure impossibilis. aut si curatur hoc est in longo tpe cū multa difficultate. ¶ Dixit Sorā. si q2 egreditur est saniosū est a ruptura apatie vel pustule: ⁊ si est virulentum fetidū est ibi corrosio ⁊ cancrositas ⁊ si est sicut lotura carnis est ibi putredo. ¶ Et fcm̄ a causis primitiuis significat antecessio earum. ¶ Et factum a causa intrinseca humorali acuta est cum dolore punctura mordicatione ⁊ calore inquietudine: ⁊ vtplurium precedit ipsum cursus longi temporis menstruorum rub. ⁊ alboꝝ. Et certificat illud regimen preteritum.

¶ Excoriationis autem matricis signa sunt punctio ⁊ ardor in partibus eius ⁊ resudatio humiditatis citrine.

Cura vlceruz matricis duplex est: vna g̃nalis: alia spālis: ⁊ vtraq3 duplici perficitur instrō. s. dieta ⁊ potiōe. Et dieta quidē g̃nalis est vt ab vlcere prohibeatur matrix: ⁊ sō non approximetur matrix aeri humido luminoso nebuloso atq3 aeri intēse caliditatis ⁊ frigiditatis: ⁊ neq3 approximetur ei neq3 intus neq3 extra calidū aut frigidū actu: sed totum sit tepidū: aut parue caliditatis. ¶ Et prohibeantur ira furor tristitia ⁊ sollicitudo cū applicatione leticie ⁊ gaudij ⁊ bone spei. ¶ Et attineant quieti q̄ntum possibile est: ⁊ fugiant motum p̄cipue ambulationē ⁊ equitationē ⁊ fricationem partiū inferioꝝ ⁊ balnea humectantia. ¶ Et adhereant plus somno q̄ vigilijs nō accubādo pne nec supine: sed sup altero laterū: ⁊ si in altero latere fuerit vlcus tūc dormiant sup latere opposito: vt nō ꝯtineatur sanies in loco vlceris tpe somni. Cum aūt iniūciunt medicine tūc accubet super latere vlceris. ¶ Et deuitēt cibaria grossa ⁊ dure digōnis ⁊ oīa acuta amara ⁊ salsa: ⁊ q̄ sunt multe dulcedinis: q2 facile ꝯuertūt in colerā. Et siīr deuitēt vina acuta antiq̄ multū dulcia ⁊ vina cocta ⁊ nectar. Et potū aq̄ soli9. Comedat panē similaciū nō salitū: ⁊ carnes edoꝝ: ⁊ bonaꝝ auiū ⁊ proprie montanarū ⁊ pareūt in forma sicca: nā hūida. s. cibaria deuitent. Et q̄ntitas cibarioꝝ ⁊ pprie potuum minuatur. ¶ Et dieta spālis est vt in vlceribus corrosiuis oīa magis declinēt ad frigidū ⁊ in putrefactis ad calidum ⁊ siccuz plus. ¶ Et tpe mundificationis vlcerū regimen fiat cum mundificatiuis ⁊ tpe consolidationis cum consolidatiuis.

Cura vero per potionē g̃nalis maxime vertitur ad cām cum hoc q2 oē vlcus exsiccatione indiget ⁊ cōplet cum eūone ⁊ diuersione māe ⁊ vlceris exsiccatione a sorditie ⁊ virulentia. Euacuatio aūt fiat pmissa digestione eius. Digeratur itaq3 mā colerica cuz syrupo q sic fit. ℞. endiuie cicoree lupuloꝝ lactuce scariole solatri ortulani. añ. M. i. viol. florum nenufaris sandal. alb. ⁊ rub. citrinoꝝ. añ. ʒ. iij. pruna. x. nūero decoquant ⁊ fiat syrupus cuz zuccaro albo solido ⁊ digesta mā eūet cū māna cassiaf. ⁊ electuario de succo ro. ¶ Et flā salsum si affuerit digerat cū hoc syrupo. ℞. boraginis buglose fumitere capzane recētium politrici adyantos ceterach: lingue ceruine camedreos camepitheos cuscute. añ. M. i. radicū apij petrosilij feni. spagi brusci endiuie ⁊ buglose. añ. ʒ. i. polipodij. ʒ. i. scabiose. M. s. decoquant ⁊ fiat sirupus cū zuccaro ⁊ succo granatoꝝ acetosoꝝ ⁊ muzoꝝ. Et digesta mā euacuet cū decoctiōe epithimi sene sticados fumiterre ⁊ scabiose ⁊ elio amech mixto dyasinicon: aut cū decoctiōe agarici. ¶ Et siqđ ē in corpe visa fuerit sanguinis abūdātia post eūonē pdictā fiat flōmia de basilica: ⁊ post eā ō saphena si necessaria fuerit: ⁊ fiat reiteratio eūonū fm exigētiā: ita q2 sit ēt in corpe inuētus fuerit aliqs alius hūor dn̄ari eūet p3 q2 reqrit. ¶ Post eūonē māe fiat ēt ipsius diuersio ad oppositū: ⁊ maxime cū vomitu: ipse. n. magni iuuamēti existit. ¶ Ulceris vero exsiccatio ⁊ ꝯsolidatio eius l3 sit pria via itētionis. est tn̄ vltima via executiōis. ⁊ neq3 pōt ꝯpleri: nisi vlcus mundū fuerit p se aut mūdificatū cū medicinis mūdificātibus ⁊ abstergentibus ipm̄: ⁊ in hac maxime mūdificatione ꝯsideratur particularis curatio horum vlcerū per potionem.

¶ Obseruandum tn̄ est. q2 anteq̄ vlcus incipiat mundificari si ibi affuerit dolor vehemens: aut pulsatio magna: aut caliditas inflāmatiua oportet hmōi accidentia mitigare cuz extinguentibus intus ⁊ extra approximatis: intus sicut cū syrupo de iuiubis: aut syrupo de papauere: aut syrupo predicto ⁊ silibus: ab extra sūt epithimādo cor ⁊ epar ⁊ renes cū frigidis ⁊ humidis extinguētibus ardorē ⁊ mricē refrigerātibus encatismatibus vnguētis emplis somētationibus ⁊ iniectionibus in eā. ¶ Pessariū vtile in mitigatiōe ardoris. ℞. q̄tuor albumina ouoꝝ recētiū ⁊ bn̄ q̄cutiant. deinde cū eis admisceant aq̄ seminū cōiū frigidoꝝ vel ipsoꝝ emulsio in aq̄ viol. ¶ Et hac mulieris lactantis puellam. Dixit Ras. 9° ꝯtiñ. positum in pessarijs cōpetit vlceri ⁊ pūctioni solum ⁊ mixtum cum alijs: ita q2 ēt mixtum cum abstersiuis. ¶ Aliud etiam vtile q̄n est dolor vehemens. ℞. aq̄ virge pastoris: ⁊ aque ordei. añ. ʒ. vi. ⁊ trahatur in eis mucillago seminis psilij. s. in eis infusi: ⁊ cum eis misceantur albumina ouorum cōquassata ⁊ emulsio seminis papaueris iusquiami albi ⁊ lac mulieris. Et quādoq3 est necesse vt in eis dissoluatur modicum camphore aut opij cum croco. ⁊ sup

matrice

matrice fiat epithimatio cũ solatri succo sempuiue vmbilici veneris vermicularis lactuce papaueris ꝛ iuigami ꝛ filium. ℭ Et mitigatione fcã accñtiũ pdictoꝝ mũdificatio fiat vlce rum incipiẽdo a mũdificatiuis leuiorbus: ꝛ sigdem vlcera fuerit corrosiua mũdificent in primis cũ sero lactis caprini ꝛ emulsiõe seminũ cõium frigidoꝝ ꝛ seminis papaueris albi. ꝛ subsequẽter si oportuerit cũ aq̃ ordei in q̃ bulierint liquiri. ꝛ semina cõia frigida: ꝛ in fine additũ fuerit zuccarũ. ℭ Dixit Aui. mitte ad matricẽ vnguentũ rectificãs corrosionẽ. i. corrigẽs humorẽ corrosiuũ. ꝛ abscindẽs acuitatem eius. ꝛ sit tale vnguẽtũ cũ hoc ẽt fiat mũdificatio corporis a mã acuta corrosiua. vt dicit lfa extra. nã non solũ opꝫ intendere ad mundificationẽ matricis: sed ẽt totius corporis ꝛ vt suprascriptũ est. ℞. olei de cucurbita olei viol. ꝛ nenufarini añ. ℥. ij. in qbus bulliãt liqri. ꝛ amidũ: ꝛ colent. deinde addatur pdictis oleis cere albe. ℥. iiij. ꝛ iteꝝ buliãt cũ aq̃ ordei in q̃ decocta fuerint endiuia solatrũ ꝛ sempuiua: ꝛ colentur iterũ ꝛ addaẗ de lacte mulieris vel asine ꝛ zuccaro ꝛ fiat vnguẽtũ bñ incorporãdo: ꝛ ex hoc vnguẽto solo aut mixto ꝛ dissoluto cũ aq̃ ordei ꝛ liquiri. fiat iniectio in matricẽ. ℭ Dixerunt qdã. corrosio aliqñ est in parte matricis: valde intrinseca ꝛ tunc raro speratur salus ꝛ tunc vtendũ est cura blanditiua administrando abstergẽtia lenia: ꝛ vitãdo fortia diõne ad grande deducatur nocumẽtum. Qñ autem fuerit in parte colli matricis ꝛ oris eius non timetur ab abstergentibus fortioribus nocumentum magnum.

Mũdificatiua vlcerũ putridoꝝ ꝛ sordidoꝝ: ℭ Si vero vlcera fuerint putrida sordida fiat mũdificatio in primis cũ aqua mell. vel zuccari: ꝛ deinde pueniatur ad hoc vt ponatur in decoctione yreos aut aristo. ro. vel arthemisia aut aliud ex mũdificãtibus fortioribus addito illi decoctioni melle simplici aut geleniabin. Et decoctio quidem yreos ysopi: arist. ro. ꝛ matricarie est mũdificatiuũ bonũ cũ mittiẗ in matricẽ melle admixto: ꝛ post hãc mundificationẽ iniiciẽdum est aliqd mundificatiuũ: in quo sit acuitas parua ꝛ corrosio leuis vt corrodatur vlcus ab oĩ sorditie grossa ꝛ carne addita: ꝛ maxime si vlcus fuerit antiquatũ. ℭ Dixit Ras. in diuisionibus. si illud qd currit est fetidum ꝛ cursus est antiquus: opꝫ vt clysterizeẗ cũ medicamine acuto. Et Alm. filr dixit. fetidũ malũ ex pessari acuto fiat innectio postq̃ȝ locus fuerit mũdificatus. ℭ Et Mis. dixit vtatur vnguẽtis mũdificatiuis. Et Aui. dixit. aut fiat mũdificatio cum vnguento mũdificatiuo. Et dñt qdã. vt est vnguentũ apostoloꝝ: aut vnguentũ qd sic fit. ℞. olei hyrini ꝛ cere qd sufficit: ꝛ liqfacta cera addantur aristologia cẽtaurea minoꝛ ꝛ modicũ aluminis scissi. Aut dixit haly. clystere fiat cũ farina horobi ꝛ melle aut oleo de lilio: ꝛ pfert in hoc iniectio ex vrina hois. ℭ Qñcũqꝫ tñ fuerit vlcus cũ apate opꝫ prius sedare apã cũ cura puenĩete ei: nã si est possibile sanare vlcus: nisi prius sanetur apa: vt pꝫ in sermone sequẽte. tractactu de vlceribus. ℭ Dixit haly. si ex eruptiõe apatis vlcus fcm̃ fuerit sanies erit alba clysteriza cũ oleo ro. ꝛ vio. tepiđ. ꝛ a sanie matrix purgetur. ℭ Cum aũt dixit Aui. vlcus mundificatur. i. iam mundificatũ est: aut de se est mundũ pauce laudabilis saniei aut erit sanguis purus tunc surgit intẽtio que est ad cõsolidandũ: curetur ergo cũ consolidatiuis. Et dixit: vnguentuꝫ qd confert in principio rei cũ in vulnere nondũ nascitur caro faciens eã nasci ꝛ consolidat. ℞. litargi cerufe sarcocolle añ. partes equales fiat ex eis cerotum cum oleo rosa. ꝛ cera. Et si fuerit in eo sorditiee ponatur in eo parum floris eris. Scias. n. in vulneribus sordidis putrefactis nõ esse spoliãda consolidatiua oĩno a mundificatiuis: aut fiat curatio cũ eis que hñt vtrancꝫ virtutẽ simul. Et aristolo. quidem rotũda. Dixit Ras. 9. ptiñ. confert vlceribus matricis ad generãdum in eis carnẽ: ꝛ magnificandum ꝛ inbibenduꝫ ne putrefiant. ℭ Et subdit Aui. Cum caro incipit nasci ꝛ extimatur illud. tũc cureẗ cũ vnguẽto: qd sic fit. ℞. tucie ablute ptẽ. i. limie argẽti cerufe sarcocolle. añ. p. i. fiat ex eis cerotum cũ oleo ro. ꝛ cera. ℭ Dixit Pau. clysterizãda est matrix in qua fuerit corrosio cũ succo plantaginis virge pastoris ꝛ aq̃ endiuie. Et ponẽdũ est super pecten ꝛ loca attinentia ei de medicinis generantibus carnem: vt virtus eaꝝ procedat ad interiora meatuum oculorum sicut de medicinis cõfectis de cadimia aloe thure ꝛ silibus. ℭ Dixit Ras. in diuisiõibus. vlceribus humidis vehementis humiditatis conferunt tucia ꝛ aloes ꝛ medicamen de caricis sigillatim ꝛ mixto cum succo arnoglose ꝛ clysteriza. ℭ Qꝛ si corrosio peruenerit ad venas imponatur succus centauree: cum sanguine draconis myrtho bolo armeno ros. litio acatia ꝛ silibus. Et si sanies non fluxerit ex profundo matricis: sed ex propinquo ad cõsolidandum supponẽda sunt aloes ꝛ myrrha ꝛ sanguis draconis sarcocolla ꝛ olibanum: ꝛ si fluxerit ex profundo predicta sunt iniicienda subtilissime trita cum succo distemperata plantaginis. ℭ Consolidatiuum vtile facta vlceris mũdificatione. ℞. dragaganti: ꝛ gũmi arab. infusorum in aqua plantaginis cerufe olibani: ꝛ sanguinis draco. añ. ℥. i. litargirum. ℥. ʒ. olei ro. ℥. i. cere qd sufficit. vt vnguentum fiat ꝛ liniatur cum eo locus: ꝛ si vulcus fuerit in profundo dissoluatur hoc vnguentũ in decoctione ros. myrthi nucis cypssi ꝛ aristo. ꝛ iniiciatur in matricẽ. Aliud. ꝛ vtile recipiatur cerufe aloes sanguinis draco. olibani boliar. añ. ℥. i. lactis capri. lib. i. bulliant ad consumptionem medietatis ꝛ colentur ꝛ colatura matrici iniiciatur. Et scias ꝙ cauda eqna ꝛ bursa pastoris fm̃ omnẽ modum administrationis earuꝫ singule ꝛ composite conferunt vlceribus matricis.

Cura vlceris fistulosi ℭ Qꝛ si vlcus fistulosum fuerit ꝛ partes matricis occupauerit intrinsecas ꝛ occultas ipossibilis erit sanationis. Si vero ad extra pcesserit ꝛ perforauerit loca pectinis: lꝫ cura sit difficilima: tñ tentanda est eius curatio: sicut in sermone sequenti diceẗ in cura fistularũ. ℭ Excoriatiõis aũt matricis: cura est sessio in decoctione frigidoꝝ stipticoꝝ ꝛ iniectio in matricẽ ex aqua pluuiali in qua decocta sunt papauer gũmi arab. dragagantum spodium myrthus ꝛ silia. ℭ Et scabiei matricis que aliqñ accidit ꝛ cognoscitur per pruritum: ꝛ p illud qd ab ipsa emanat curatio est: sicut curatio scabiei vesice in precedẽti sermone posita. Et ex cõuenientibus est. pessarium fcm̃ ex decoctione vel succis funiterre scabiose ꝛ lapatij. ℭ Cũqꝫ in cura vlcerũ matricis pcesseris cũ glutinatiuis ꝛ adherẽtibus vt cerusa gũmi arabi. ꝛ silibus expedit tibi vt sequaris eoꝝ amotionẽ cũ mundificantibus ꝛ abstergentibus ea ꝛ remouẽtibus ea ab hesione supficiei intrinsece mřicis: qm̃ si remanerẽt intus inabstersa ad sterilitatẽ icurabilẽ fortasse deducerẽt. ℭ Dixit Ipo. afso. si matrix in vertebro. i. ancha posita fuerit. i. declinauerit pp apa faciẽs eaꝫ illuc declinare saniẽ fecerit. i. sanietur illud apa necesse est cõmotũ fieri ꝛ cõmotũ exposuit Gal. in cõmento. i. curationeꝫ p auxiliũ artis ad curationẽ vlceris sequẽtis illã sanationẽ: qꝛ nã p se nõ eẽt sufficiẽs talẽ curationẽ facere: sꝫ reqrit auxiliũ medici: ꝛ maxime si illa q̃ fluit ide sanies mala fuerit. Et filr intelligendũ est si apa in ambobus lateribus mřicis fuerit: qdam tñ exposuit necesse est cõmotũ fieri in locũ suũ nãlem: vt expurgatio saniei cõmodus posset fieri ꝛc.

ℭ De virginatione seu violatione virginis. Cap. xxx.

Qualiter que virgo est discernitur a violata ꝛ corrupta per visum ꝛ tactum obstetricis: qnoniam ante deflorationem: vt in precedẽtibus dictum est os matricis est velatuꝫ pãniculo contexto venis ꝛ arterijs q ni cum deflo ratur rumpitur: ꝛ inde sanguis emittitur ꝛ discernitur iste sanguis a sanguine mẽstruo: qꝛ est clarus ꝛ nõ est turbidus: ꝛ qꝛ est paucus: ꝛ qꝛ solum tunc emittiẗ ꝛ nõ ante necꝫ post. Et vrina quidẽ virginis est subtilis ꝛ limpida: qꝛ vie matricis eius ꝛ vulue stricte sunt: quare nõ descẽdit in vrina eius: nisi qd subtile non ingrossans: necꝫ turbificans eam: ꝛ cũ hoc virgo mingit subtilius ꝛ ad lõgius q̃ȝ

corrupta. ¶ Dixit Silib. si fumiget mulier gagate optime pānis tecta: si virgo est nō sentiet fumum eius p os ꝛ nares ascendētē: nā si senserit ipm virgo nō est. Et si sumpserit eū in potu si virgo nō est statiꝫ minget. Itē si fiat suffumigatio cum gith. si virgo nō est statim minget. Itē si fumiget flori bus rumicis si virgo est statim pallescet: ꝛ si nō hūor ipsius cadit sup ignē ꝛ dnr ēt alia. ¶ Cōtingit tñ aliqñ in defloratione virginis ꝙ vulua eius inflat ꝛ tumescit ꝛ curat cū sessione in aq̄ decoctionis malue ꝛ pulegii ꝛ inunctione fcā ab extra cū oleo ros. recēti vel onfacino. ¶ Dixit Aui. de mulieribus. s. virginibus est cui accidunt dolores magni cum violat ꝑcipue cū collū mrīcis eius est strictū ꝛ pāniculi superficiei colli eius sunt debiles. i. rare texture facile frāgibiles. tūc. n. scindunt ꝛ ꝓprie cū virga deuirginātis est grossa dirūpens eos ad quoꝝ dirruptionē sequit sanguinis fluxus ꝛ dolor. Et necesse est ad curā vt sedeat in aqs stipticis vt decoctionis rosaꝝ ꝛ mirtilloꝝ ad ꝯsolidationē ꝛ ꝓhibitionem fluxus mācrum ad locū ꝛ sedeat in vino. s. cocto vel sapa ꝛ oleo: vt dixit Misuā. 9. ꝯtiñ. ꝛ h̄ vt sedet dolor. Deinde sedato dolore ꝛ ꝓhibito fluxu dixit Aui. administrent super eā cerotaria in lana inuoluta sup cānā ꝓhibētē a ꝯsolidatione nō qdē pāniculoꝝ eruptoꝝ: qꝛ tales debēt ꝯsolidari: sꝫ labioꝝ colli mrīcis ne adhereāt ꝛ inuicē ꝯsolident ꝛ fieret inde clausura colli eius: vñ ꝓhibent adherere per cānā intromissam. sup. vel aliud sīe ꝛ alleuiet sup eā concubitus: imo ꝓhibeat oino donec ꝯsolidatio fcā fuerit. Et deinde intendendum est ad cōsolidationē partiū solutaꝝ ex p̄missa ablutione loci ꝛ mundificatione eius ab oī sorde si aderit supponatur vnguentū ꝯsolidatiuū ex his q̄ dicta sunt in cap. p̄cedenti. Et qñq3 cum illo vnguento dixit Aui. administretur terra sigillata ꝛ filiatei vt bol. ar. gūmi arab. ꝛ hmōi. Et de ꝯferētibus vtilr ē vt administret lac decoctū. Dixit. n. Sal. io. de simplici medicina multotiēs ꝯfert mrīcibus vlceratis clystere ex lacte decocto cū lapidibus vel ferro ignitis ꝛc.

¶ De pruritu mrīcis ꝛ priapismū mulieꝝ. Cap. xxxj.

Pruritus in mrīce in collo eius ꝛ vulua dixit Aui. qñq3 fit pp humores acutos colicos aut salsos haurachios melicos. i. adustiuos corrosiuos. Et distinguit iter istos humores p colorē mēstrui fm ꝙ dcm̄ est in p̄cedētibus. Et qñq3 fit pp bothor gn̄atas ex illis humoribus calīs acutis valde: ꝛ qñq3 nascunt pustule iste qꝛ mulier cū prurit scalpit ꝛ excoriat locū ꝛ nascuntur in eo pustule: maxime ledētes ipm. Et pp prurituū ēt qñꝫ apparē sup vulua bothor diuerse: quaꝝ q̄dā dnr albaste diuerse q assimilant capitibus albasce: ꝛ qñq3 apparēt: super eā bothor sicut veruce aut claui añcessionē apatum duroꝝ. Dixit Sal. sicut. 9. scribit ꝯtiñ. accidit in ore matricis pruritus qñq3 cū tumore q accidit ex pte appetitus coytus: sicut accidit ēt in veretro penes appetitū coytus. sup. ꝛ qñq3 sine illo tumore. ¶ Et. A. dixit: pruritus vulue est qñq3 cū appetitu ad coytū ꝛ qñq3 nō est cū eo ꝛ qñq3 accidit illi mulieri: vt non satietur ex coytu: ꝛ qñq3 accidit priapismus mulierum: ꝛ quotiēs cū eo coitur additur malitia eius pp mās q̄ in coytu cōmouent decurrētes ad locū addētes in pruritu ꝛ priapismo: deinde in appetitu ad coytū ita vt dixit Auic. ꝙ fortasse supfluuꝫ. s. in ipso appetitu vel in ipso coytu donec deijciant virtutē ꝛ signa habentur rōne.

Cura pruritus ꝛ priapismi qñq3 vertit ad cām: qñq3 ad ipm morbū. ¶ De cura respiciēti cām dixit Sal. vbi supra. minuēda est vena azulea. i. mediana ꝛ post eā saphena: ꝛ deinde laxatio fiat. s. fluxu ventris vel vomitu ad educēdū colerā. s. citrinā ꝛ nigrā ꝛ fla. ¶ Et Aui. dixit. opꝫ vt corpus mūdificet cū flōmia ex nigra. euāt. n. māꝫ añcedētem: ꝛ diuertit ꝛ si eget vt fiat secūdatio. s. in flōmia diuertēte fiat ex cephalica: qꝛ adhuc magis diuertit q̄ꝫ nigra. Et ex cura dicta hic Aui. supleudus est ꝙ si fcā diuersiōe p dictaꝫ flōmiam circa matricē vel inferiora ꝯtineretur sanguis pmixtus alicui dictoꝝ humoꝝ fiat flōmia de saphena: ipsa. n. respicit cām magis cōiunctā. Et fcā flōmia si nō sufficiēter euacuatus est humor causans priapismū vel prurituū: vel ex flōmia effrenetauit colera dixit Aui. euacuetur humor acutus cū eo q̄ eūat ipm. ¶ De cura aūt intētionē habēdo ad morbum q̄tū ad priapismū sciendū est ꝙ ipsa implet sicut sup̄ dictū in priapismo viroꝝ ꝛ q̄tū ad hūc locū ꝑtinet cū exiccantibus ꝛ minuētibus spma qñ peccat in q̄tot. ꝛ cū extinguētibus acuitatē eius qñ peccat i q̄li. ¶ Dixit Sal. vbi. s. dandū est de minuētibus spma: vt croco ꝛ ruta mētastro cimino ꝛ silibus. ꝛ vngēda est matrix cū aq̄ ros. ꝛ silibus sandalis aceto oleo ros. ꝛ silibus. ¶ Et Aui. dixit. frāgat eius ebullitio ꝛ acuitas cū medicinis infrigidātibus intus ꝛ ex approximatis: ꝛ qñq3 frangat cū medicinis aduretibus. i. desiccātibus ipm spma: ꝛ h̄ maxime qñ peccat sua q̄titate: ꝛ tibi inest discernere inter illa. Et dixit. frangat cū delibatione. i. linitiōe oris mrīcis cū eis q̄ sunt sicut succus portula. ꝛ silia frigida ꝛ stiptica. Cū vero ex decoctione haꝝ rerū fit embroca vel epithima vel ablutio colli mrīcis: ꝛ ex fece eaꝝ fit pectini emplm alterāt acuitatē ꝛ cōfortant matriceꝫ ne recipiat. Et dixit. qñq3 misceт cū p̄dictis semē lini ꝛ silia mollificātia: ꝛ hoc qñ indigeret lenificatiōe pp nimiā papismi tensionē: imo qñq3 tēsio tāta est: sicut ego vidi ꝙ solis lenificatiuis inter vuluā ꝛ extra approximatis ꝓsequendū est donec tēsio illa vehemēs tollat. ¶ Et dixit Aui. Si indigeret mūdificatione. s. intestinoꝝ a fecibus vel mundificatiōe mrīcis. s. vel colli eius a supfluitatib⁹ illoꝝ humoꝝ: bibāt mel cū aq̄ frigida valde. mel. n. abstergit ꝛ mundificat. aqua frigida ꝓhibet ipsam ab inflāmatione ꝛ loco eius valet zuccarū rubeū qñ ex eo bibuntur. ℥. ij. cū aq̄ frigida. pōt fieri ēt hec mūdificatio p clysteria ꝛ pessaria fcā ex his q̄ mūdificāt absq3 caliditate. ¶ Ad prurituū aūt dixit Aui. exptū est medicamē istud. ℞. folia myrti ꝛ corticē granatoꝝ ꝛ lentes excoriatas: ꝛ sint oia decocta cū vino: ꝛ fiat ex his suppositorium. ¶ Aliud. ℞. croci ꝛ cāpho. añ. sextā. ʒ. vnius plumbi vsti tertiā. ʒ. vnius. baccaꝝ lauri. ℥. 5. terant ꝛ cribellentur ꝛ ꝯficiant cū albū. oui ꝛ oleo ros. ꝛ aliq̄tulo vini ꝛ supponatur. ¶ Dixit Alb. prurituū mrīcis tollit decoctio saluie. s. bibita ꝛ iniecta vulue ꝛ epithimata. Aut fiat inunctio cuꝫ vnguēto facto de terbētina mixta cū oleo ꝛ melle. ¶ Unguentū vtile sic fit. ℞. litargiꝛ ꝛ oleū ꝛ masticē olibanū sepū arietinū vitellos ouoꝝ ꝛ paucā cerā: ꝛ ꝯfice ex eis vnguētū quo inūgēdū est collū mrīcis: ꝛ post inunctionē foliū edere in vino coctū supponat: h̄ ēt vꝫ excoriatōib⁹ ꝛ cōbusturis ignis ꝛ aq̄ feruētus. ¶ Pro cura bothor mrīcis fiat recursus ad sermonē sequētē de bothor hñs clauos. Dixit. A. sedeat in decoctiōe fenugreci ꝛ lenificantiū cū aliquo oleo. Et supponant pessaria fcā ex ysopo. s. humida ꝛ nitro. ꝛ resina ꝛc.

¶ De debilitate mrīcis. Cap. xxxij.

Debilitas mrīcis lꝫ possit dici de debilitate cuiuscūq3 virtutis eius: ꝓprie tñ dr qñ matrix ad ꝯcipiēdū debilitat ꝛ accidit qñq3 in toto corpe mrīcis ꝛ sequit ipsaꝫ tūc diminutio aut alia lesionū opationū cuiuscūq3 v̓tutis eius. ¶ Et qñq3 accidit in ore eius ꝛ sequtur ipsaꝫ lesio in appetitu coytus ꝛ retētione spmatꝭ recepti. Et qñq3 accit in ꝯcauitate eius ꝛ seqt ipsaꝫ supfluitatū multiplicatio ꝛ ipsaꝝ cursus ꝛ ipregnatiōis iā fce aborsus. Et qdē in sermōe p̄cedēte. c. d debilitate stōi. patuit: q̄re est ꝙ auctores de debilitate alicuius mēbri faciunt caplm spāle in gn̄ali: cū nō sit debilitas aliq̄ alia a debilitate pticulaꝝ v̓tutum eius: de qbus in ꝓprijs loquunt caplis ꝛ ad illud caplm recurrēdum est. erit ergo debilitas mrīcis large sumpta ipotētia eius ad suas explēdas opōnes oēs vel aliq̄s vel aliq̄s ex eis absq3 cā itrinseca manifesta. Et stricte sumpta est eius debilitas ad ꝯceptionē faciēdā vel deferendam

absq3

absq; cã manifesta extrinseca aut cã ꝓpria spmatis vel em/
brionis ꝛ nutrimẽti eius. ¶ Et cã eius est. dixit Aui. mali
tiam cõplonis. s. alicuius. Ois nãq;. dixit Sera. malitia cõ
plonis que fit fortis dissoluit virtutem. Aut cã eius. dixit
Aui. est raritas texture subẽ eius: ꝛ est hec que cõster repu
taẽ cã debilitatis absolute alicuius mẽbroꝝ: q2 nõ est plin
in ꝓpatulo manifesta. Et dixit Aui. de causis eius est tole
rãtia egritudinũ diuersaꝝ ꝓ ois eni egritudo crõica simplex
vel diuersa pducit ad raritatẽ texture mẽbri patiẽtis eam.

Et signa debilitatis mꝛicis. dixit Gal. sicut 9° scribi
tur ꝯti. sunt ꝙ iã accidit paucus appetitus
coit⁹ ꝛ supabũdãtia mẽstrui: sumẽs hic mẽstruũ ꝓ oi sup/
fluitate a mꝛice egrediẽte ꝛ ꝓuatio ipregnationis ꝛ pauca
retẽtio spmatis. ¶ Et Aui. dixit. accidũt ex debilitate mꝛi
cis paucitas appetit⁹ coit⁹ ꝛ multitudo cursus mẽstruoꝝ
ꝛ spmatꝫ ꝛ alioꝝ. s. cursũ mꝛicis: ꝛ lꝫ ꝑꝑ debilitatẽ retẽtiue
nõ valẽtꝫ eos retiẽre. ꝛ accidit. dix Aui. ꝓuatio ipregnõnis.
¶ Et signa malitie complexionis habita sunt supra.
¶ Et egritudinum diuersaꝝ antecessio scitur relatione.
¶ Et raritatis texture signa sunt ipsius matricis ꝛ mirach
tenuitas ꝛ macredo ꝛ loci ipsius depressio ꝛ infossatio: ꝛ vt
appareat: vt dicat mulier se non habere ventrem.

Et quia raritas texture eius duplex est cã. s. siccitas
exiccãdo dilatationẽ laciẽs inter poros sube
eius ꝛ hu^{tas} ibibita in suba eius relaxãs ꝛ sic subtiliãs cor
pulẽtiã eius. Opꝫ ergo ad recte curãdũ vt inter eas discer/
nas ꝑ ea que dicta sunt supra in ca° raritatis stõi: ꝛ silr opꝫ
vt exinde curã eligas. ¶ Si võ cã eius fuerit malitia com
plonis faciẽs illã ꝛ in cã fuerit tolerãtia egritudinis cura
est. dixit Aui. succurrere ei qð accidit ipsi mꝛici vel mulieri
de nocumẽtis egritudinis. s. quã tolerauit cũ eis. s. ducunẽ
in ipsoꝝ nocumẽtoꝝ caplis. ¶ Attñ q2 debilis mꝛix ma/
xime a raritate texture eius a qbuslibet causis lediẽ ẽt par
uis opꝫ patiẽtẽ regere cũ custodia ab oi re ledẽte ꝛ appro
ximatione quoꝝcũq; ꝯfortãtium matricem cum qualita/
te vel ꝓprietate intra ꝛ extra approximatorum.

¶ De dolore matricis. Cap. xxxiij.

Dolores mꝛicis fiũt. dixit Aui. ex mali/
tia cõplonis diuerse. sup. ꝛ solo
ne ꝯtinuitatis eius: ꝛ que solo ꝯtinuitatis. dixit
A. accidit aut ex vẽtositatib⁹ extẽdentib⁹: ꝛ lꝫ
siue ille vẽtositates sint in ea gñate siue ab alijs
ei adueniãt mẽbris: aut ð foris igresse sint: aut
accidit hu^{bꝰ} in ea ꝯtẽtis siue ꝯgestis siue ab alijs defluxis
que hu^{tas} pñt soluere ꝯtinuũ aut sui corrosiõe aut extẽsio/
ne ꝛ ꝯuersione in vaporẽ plm vel vẽtositatẽ grossaꝫ. Et cõ
uenit. dixit Aui. vt accidat in mꝛice ex dolore eius sicut ac
cidit in itestinis de colica. Dixit enĩ Cõstã. i mꝛice accidit
dolor in modũ colice marie in mulierib⁹ pinguib⁹ ꝛ decre
pitis. ¶ Et dixit Jud. accidũt i mꝛice dolores ex hu^{bꝰ} ma
lis manãtib⁹ ad eã dũ macrescit ꝛ extenuaẽ. ¶ Et subdit
Aui. qñq; accidit in mꝛice dolor ex apatib⁹ vel cãcris vel
vlcerib⁹ eius: ꝛ qñq; accidit hoc totũ. sup. post partũ vel
aborsum. ¶ Dixit Auic. cõicant mꝛici in doloribus eius
qñq; inguina ꝛ ilia ꝛ crura ꝛ dorsum ꝛ pecten ꝛ dyafrag/
ma ꝛ anus ꝛ caput ꝛ ꝓprie mediũ sincipitis: sicut dixit Ga
le. vt 9° poniẽ ꝯtiñ. ¶ Et dixit. qñq; ꝑmutantur dolores
mꝛicis ad anchas ꝛ faciũt sciaticã post spatiũ ꝛ vsq; ad. x.
mẽses. sup. ꝛ qñq; citius ꝛ qñq; tardius: sicut ego vidi: ꝛ
ꝯfirmanẽ in eis. i. aliqñ cũ quiete ipsius mꝛicis: aliqñ nõ.

Et signa gñis nota sunt relatione. Et signa speꝝ fm
cãs dicta sunt in his que precesserunt.

Dixit Aui. tu cogñcis curã hoꝝ ex his que ꝑmissa sũt ꝛ
nõ est i iteratiõe fmõis i eis vtilitas. Ego tñ puta
ui adducere ad istud caplm ex his que vtilia sunt ꝛ expta
ea que vidi ꝛ a fide dignis expta habui. Et ꝑ qdẽ dixit Cõ
stanti. 9° ꝯti. ꝯfert ei turbit ex ꝓprietate quã hꝫ ꝛ nõ iueni
medicinã ꝯferẽtẽ in hoc mẽbro sicut ipm sicut expt⁹ suꝫ nõ
solũ vna vice sꝫ plibus. Et ego qdam suꝫ vsus eo qñ necesse
est euare ex mꝛice hũiditates flãticas fꝫ hunc modũ. ℞. tur
bith. ʒ. i. zinzib. cassie l. cinamomi. añ. ℈. ß. cũ aq̃ vel decoc.
arthemisie. ¶ Dixit Jude⁹. cura fiat cũ mũdificatiõe matri
cis ad excludẽdũ ꝙ ẽ i ea post purgatũ corp⁹ nulla negligẽ
tia itermissa ꝛ frequẽti purgatiõe corpis ꝛ ipsius mẽb: i. Et
dixit Dyas. auctẽ Jpo. ꝙ elleborus alb⁹ sicc⁹ supposit⁹ ex/
trahit oẽ illud ex supfluitatib⁹: ꝛ qð in mꝛice ꝯtineẽ. Et ego
suppono lanã isulaꝫ in decoc. ei⁹ ꝛ sine molestia purgat ma
tricẽ. ¶ Et dolor qdeꝫ mꝛicis q̃uis vt plm ꝓcedat ex fridi
tate: qñ tñ ꝓcedit ex calitate mitigat ipm lac mulieris cum
bõbice sepe suppositũ: sꝫ plus opatur i ea iniectũ. ¶ Et q2
matrix est multi sensus in dolore: maxime ex calore aliqñ oꝫ
vti stupefactiuis. Et ex vtilib⁹ est succ⁹ iusqami albi suppo
situs ꝛ iniect⁹: ꝛ silr succ⁹ papaueris: ꝛ silr decoctio corticũ
eius: ꝛ ꝯuenit sessio in decoctiõe malue ꝛ ab extra supponã
tur oua galline cocta ꝛ cõquassata cũ lacte equino ꝛ pauco
croco. ¶ Jn dolore aũt ꝯuenit laudanũ suppositũ ꝛ exteri⁹
applicatũ. Jnquit Gal. nõ est mirũ si laudanũ ꝯfert matrici
cuꝫ dissoluat ꝛ leniat cũ stipticitate pauca ꝛ modica tenui/
tate. Et oleũ de mastice silr facit: ꝛ inter anodina nõ est sile
oleo de lilio ꝛ cheirino. ¶ Et si dolor ex frido fuerit fortis
nihil ei ita subuenit: sicut castoreũ i potu sũptũ: ꝛ ẽt iunctũ.
Et de ꝯuenientib⁹ sunt fruct⁹ iunipi maturi ꝛ succ⁹ carpo
bal. cũ teruntẽ ꝛ sumunẽ cũ vino. Et puluis gentiane vtilis
est valde cũ vino bibit⁹ ꝛ dolorẽ vẽtosuꝫ ex vẽtositate gros
sa inflatiua curat cũ ꝓprietate ꝛ q̃litate mirabili cuꝫ puluis
eoꝝ daẽ cuꝫ vino calido: de qbus dicũt qdã ꝙ curãt dolõ
reꝫ pñtem ꝛ ꝑseruãt a futuro. ¶ Et de ꝯueniẽtib⁹ in eo est
puluis fact⁹ ex cinamomo electa galãga ꝛ zedoaria cũ bi/
bitur cuꝫ vino calido doſ. ʒ. ij. ¶ Decoctio Ras. z. diuisio/
nuꝫ. in qua sedeat ad dolorẽ matricis. ℞. sansu. balsamitã
sicca abrotanũ fenugrecũ semẽ caulis semen lini camomillã
mellilotũ decoquanẽ ꝛ sedeaẽ in decoc. Sessio alia. ℞. ne/
pitã pulegiũ folia lauri sansucũ arthemisiã fenugrecũ ꝛ se/
men lini fiat decoctio ꝛ sedeaẽ in ea. ¶ Et de vtilib⁹ est vt
ipleatur sacculus folijs lauri ꝛ calefiat sup tegulã ꝛ sup ip/
suꝫ sedeat mulier. Et dẽ ꝙ sessio in decoc. visci quercini vti
liter tollit dolorẽ matricis. ¶ Decoctio alia vtilis. ℞. melli
lotũ arthemisiã alteã fenugrecũ semen lini sisaminũ cassial.
decoquanẽ in vino vel fm varietatem dispõnis: ꝛ fiat in eo
sessio ꝛ fomẽtatio etiã cum spõgijs vel filtro: qm̃ cito sedat
dolorem. ¶ Decoquanẽ folia ruthe ꝯtrita ꝛ cordumeni ꝛ
galãga grosso mõ posita ꝛ decoquanẽ in oleo de lilio i vase
duplici. postea ex hoc oleo fiat inũctio. est. n. vtilis ꝛ solen/
nis. Encatisma ex decoc. fenugreci ꝛ seis lini fiat. ¶ Pessa/
riũ ad dolorẽ matricis in ꝑgnãte. ℞. doronici zedoarie seis
apij cinamomi. añ. ʒ. ij. meos cimini thuris. añ. ʒ. ß. castor.
ʒ. i. zuccari al. ʒ. iiij. misceanẽ optime trita coclearĩũ. i. cũ vi
no lymphato. ¶ Dolorẽ quoq; post partũ sedat decoc. flo
rũ squinãtũ aqua bullitoꝝ vsq; ad ꝯsumptionẽ medietatis
aque bibita bis vel ter doſ. ciat⁹ vnius magn⁹ ꝛ bibaẽ actu
calida: qm̃ cito subuenit: cũ carice pingues cum fenugreco
in aq̃ diu coquunẽ fomẽto illi⁹: ꝛ vt dixit Dyas. vicia matri/
cis curanẽ als fuganẽ. ¶ Ad dolorẽ matricis ex ventosita
te q facit dubitare ne ꝑgnans aborsuꝫ patiaẽ. ℞. cimini in/
fusi in aceto: ꝛ postea torrefacti. ʒ. i. ameos zinzi. castor. añ.
ʒ. vnius tertiã fiat puluis coratri. doſ. aur. i. cum vino lim
phato quo vtendum est per aliquos dies.

¶ Cum auxilio Dei benedicti explicit sermo sextus Nicolai
nicoli florentini.

¶ Tractat⁹ vbi vtiliora quedã remedia ad coitus conforta/
tionem ꝛ delectationeꝫ ꝛ contra incantatoꝝ maleficia: q̃ est
Nicoli florentini reptum in fine codicis antiqui Magistri
Joãnis matthei gradi medici clarissimi ad cõplemẽtũ sexti
sermonis. Et sunt capla nouem.

¶ De magnitudine ṽge: ⁊ de his que valẽt ad hoc. Cap.j.

MUlti putantes ornatũ corpis esse magnitudinẽ ṽge in hoc laborãt et in se suisq; natis hoc accidat. Et ꝫm Auicen. certe aliosq; medicine auctores ipsius sup̃flua magnitudo ĩpedit gñationeꝫ: q̃re circa hoc esse nimis sollicitũ vtile nõ puto. verũ qꝛ ars medicine hoc docuit: vt huiꝰ operis ꝑfectioꝛ fit doctria scribani nũc aliq̃ que ꝑaucioꝛes medicine ad hãc intẽtioneꝫ sunt tradita. ¶ Dyasc. ꝫ dixit. ꝙ semẽ coriãdri genitalia crescere facit: ⁊ ħ dico ego ꝙ comestũ hoc facit. nã appoᵐ potiꝰ ꝯtrariũ ageret. ¶ Ras. autẽ q in hoc plus alijs insudauit: voluit ꝙ fricatio mẽbri fcã in die multotiẽs que oẽm inunctionẽ sequẽtem semper ꝓcedat ṽgaꝫ augmẽtet ⁊ multũ: maxime aũt est vtilis fricatio qñ in actu fricatiõis ṽga fricata cũ aq̃ cal'a madefit: post fricationẽ ṽo inungat̃ cũ oleo viola. dissoluto cuꝫ cera. Et dixit ẽt Ras. ꝙ ṽga magnificat̃ si decies in die fricet̃ cũ lacte ouino. nuclei quoq; cocti triti ⁊ cicotrinizati misceant̃ cuꝫ lacte ⁊ ex hoc ṽga fricet̃ in die multotiẽs. ¶ Si etiã ṽga epithimet̃ cuꝫ lũbricis terrestribꝰ exiccatis ⁊ tritis cum oleo sambucino multũ excrescet. Et silr̃ si virga iuoluat̃ in frusto viri qñ pix est abiecta ab vtre ⁊ cũ eo cal'o multotiẽs in die ṽga fricet̃ ⁊ ibi dimittat̃ donec est cal'm cũ ṽo est frigidũ auferat̃ multũ excrescet ṽga. Sumat̃ sulfuris citrini ⁊ piperis. añ. ꝑtes eq̃les ⁊ cũ melle puro misceant̃ ⁊ virga inde epithimet̃: cuꝫ aũt per horã sic ṽga ꝑmanserit aq̃ cal'a virga lauet̃. Et dicit Ras. ꝙ si hoc reginiẽ puer vtat̃ virga eius in nãlem magnitudine trãsibit.

¶ De pruritu genitalium ⁊ de medicaminibus valentibꝰ ad remouendum illud. Cap.ij.

ACcidit in genitalibꝰ frequẽter pruritꝰ q infert quãdã idecentiã partiũ ꝑꝑ frequẽteꝫ motũ manuũ circa locũ: q̃re tuꝫ ꝑꝑ hoc: tuꝫ qꝛ est res ꝯ nãꝫ q̃liter ꝫm veteres opꝫ amoueri dicemꝰ. Et silr̃ grã huiꝰ dicemus de ardore ⁊ excoriationibꝰ que talibꝰ ꝑtibꝰ accidunt. ¶ Aui. ergo dixit. ꝙ cũ est pruritꝰ in genitalibꝰ lauetur locꝰ cũ aq̃ decoct. folioꝝ saluie ⁊ stipitũ ⁊ pruritꝰ cessabit. Et idẽ dixit Dyas. ⁊ Alkã. dixit. ꝙ est tollit pruritũ matricis ⁊ Apuleiꝰ dixit ꝙ talis aq̃ ꝯfricata tollit pruritũ vẽtris ⁊ ani. ⁊ Apul. dixit ẽt alibi sic. saluia cũ vino decoc. pruritũ verẽdoꝝ vtriusq; sexꝰ curat. ⁊ pĩ dixit. ꝙ hoc ꝓprie faciunt folia ⁊ stipites saluie siluestris. Et dixit ẽt Alkan. ꝙ alumen scissuꝫ. i. iamenũ valet pruritui testiculoꝝ. ¶ Tollit ẽt pruritũ testiculoꝝ hoc. ℞. ceruse. ʒ. vij. opij. ʒ. i. terant̃ oia cum aceto vini mixto cũ aq̃ ⁊ partibꝰ genitalibꝰ apponat̃. Ad idẽ etiã valet hoc. ℞. dragagãti citrini ⁊ litargirij. añ. terant̃ cuꝫ aceto ⁊ liniant̃: ⁊ hec itaq; sola tollũt scabiẽ siccã testiuꝫ. si ṽo opiũ addat̃ tollũt pruritũ. Et nos in hoc casu sumꝰ exꝑti: vt locꝰ ex succo ebuli tepido inungat̃ ⁊ cuꝫ ꝑ se fuerit exiccatꝰ sumat̃ de oleo ros. qꝺ tã diu sup lamina plũbea cũ pistello plũbeo sit fricatũ: donec spissitudinẽ acquisiuerit ex quo postea locꝰ vngat̃. Nõ dubito autẽ ꝙ q̃cunq; dicta sunt supra de pruritu m̃ricis in cap. ꝓprio ẽt eõ ferant in hoc casu. Et silr̃ ẽt m̃ta ĩtrascribent̃ in ca. de pruritu. que huic loco conueniũt. hic ergo querant̃. ¶ Tollit autẽ ardoreꝫ ⁊ excoriationẽ que fit in genitalibus succꝰ pomorum stipticoruꝫ vel ponticoꝝ: aut etiã succus corticũ arboris ferentis illa supiunctꝰ cuꝫ modico vini: multa autem infra dicent̃ ca. de excoriationibꝰ corꝑ. ⁊ in ca. de excoriationibꝰ pedum. que hic adducta erunt.

¶ De ꝯfortatione ad coituꝫ ⁊ de his que conferũt ad impotentiã remouendã ad illud. Cap.iij.

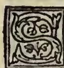
Ect sepius hũana nã auxilio in cõfortatiõe coitꝰ cũ deficit ipsiꝰ potẽtia. q̃re de his que ꝯfortãt coituꝫ ꝯñter dicemꝰ. Sunt aũt ꝯfortãtia coitũ nãe multiplicis. q̃daꝫ. n. ꝯfortãt illũ: qꝛ vẽtositatẽ debitã in locis aggenerãt: quedaꝫ etiã erectionẽ virge adiuuãt. quedã vero in coitu delectationẽ adaugent: quedaꝫ ṽo plures ex his in se hñt vtilitates. Nos aũt hoc calle icedemꝰ. nã in ħ ca. ꝓ. dicemꝰ q̃ absolute sunt laudata coitũ ꝯfortare ⁊ ꝓprie vẽtositatẽ multiplicãdo in locis spmatis. posteriꝰ ṽo dicemꝰ de alijs. Cõicãt aũt oia hec capl'a in vtilitatibꝰ multa: q̃re in quocũq; casu adinuicẽ ꝑquirantur ꝑꝑ facilitatẽ. n. inuẽtionis eoꝝ que nec̃ia sunt ⁊ lucidioris doctrine grã sic hec capl'a sunt disticta. Ser. ꝫ sic dixit. qñ crocꝰ bibit̃ excitat libidinẽ. ⁊ Dyas. dixit. venerẽ stimulat. ¶ Et Cõstã. dixit. ꝙ costꝰ potatꝰ cũ vino ⁊ melle libidinẽ cõmouet. Et idẽ dixit. Ser. ⁊ Gal. dixit. ꝙ sit bibitꝰ cuꝫ vino vel melle. Et Alka. dixit. ꝙ bibat̃ cũ vino: ⁊ ꝙ hoc facit: qꝛ hꝫ quãdã vẽtositatẽ iflatiuã. Et idẽ dixerũt Auicen. ⁊ Hal. ¶ Et Aui. dixit sic. extimauerũt q̃dam ꝙ gallia aromatizata augmẽtũ efficit in coitu. ¶ Et dixit ẽt Ser. qñ bibit̃ ex gari. ʒ. 5. cũ lacte in ieiuno corroborat potẽtiã coitꝰ. ⁊ Ras. dixit. ꝙ masticare cubebas ĩ ieiuno libidinẽ augmẽtãt. ⁊ dixit ẽt sic Alkan. vue inflãt ⁊ ꝓuocãt coitũ. Et dixit ẽt sic dixerũt q̃dã. ꝙ ꝑsica addũt in coitu. ⁊ dĩ ꝙ illud fit in corꝑibꝰ siccis ⁊ calidis: ⁊ ẽt sinapis si bibat̃ cũ aq̃ mellis facit desideriũ coitꝰ. ¶ Et Dyas. dixit. semẽ feni. cũ vino sũptũ venerẽ stimulat: ⁊ subdit. hoc aũt facit apire vias tã lactis q̃ꝫ spmatis. Et ĩ hoc casu plus valet sumptũ in cibo vel potu. ⁊ dixit ẽt ꝙ semẽ apij domestici ꝓuocat coitũ: ⁊ hoc magis asseruit de apio babilonico. ⁊ dixit Armel. ꝙ est semen ruthe siluestris qꝺ coituꝫ ꝓuocat: detur aũt sicut scribit̃ cap. de ꝓuocatiõe coitꝰ. al's vomitꝰ. ¶ Et Papias loquens de coriãdro sic dixit eiꝰ semẽ cũ vino datũ promptiores reddit in venerẽ. Corroborat etiã ⁊ illũ auget sisamiuꝫ excorticatũ: qñ in equali q̃ꝫtitate cũ granis papaueris albi seĩe lini comedit̃. Si ẽt ꝫm veteres semẽ lini cuꝫ pipere comedat̃ ⁊ ꝓprie cũ pipere lõgo coitũ incitãt. ¶ Et Dyas. dixit. semẽ lini cũ melle ⁊ pipere venerẽ stimulat si multũ acceptũ fuerit. ⁊ idẽ Aui. ⁊ Sera. dixit. semẽ tribuli: ⁊ marie siluestris comestũ recẽs coitũ icitat. ⁊ Hal. hoc ablate dixit. de herba tribuli. Et Aui. dixit de vtroq;. ¶ Et dixit iterũ Ser. fructꝰ terbẽtini ꝓuocat vrinã ⁊ incitat coitũ. Et ħ est arboꝛ grani viridis siue albotiꝫ vel terbẽtine: qꝛ idem sunt ⁊ ẽt semẽ nasturcij icitat libidinẽ coitꝰ ⁊ est sil'e sinapi ⁊ eruce semini. ¶ Et dixit ẽt qñ bibit̃ de seĩe vitice ⁊ rob excitat appetitũ coitꝰ. ⁊ Gal. dixit. ꝙ bibat̃ cũ vino dulci. ⁊ Dyas. dixit ꝙ hꝫ aliq̃d vẽtositatĩ ꝑꝑ quã hoc facit: ⁊ bibat̃ cũ dulcore. Et pĩ dixit. ꝙ sit semẽ vitice domestice: ⁊ ꝙ nõ sit tritũ nimis. Et subdit Ser. ⁊ oleũ vitice qñ comedit̃ cum cepis vitellis ouoꝝ mouet coitũ. ⁊ Alkan. dixit. ꝙ vitica hꝫ ventositatẽ que ꝓuocat coitũ: ⁊ marie semẽ potatũ cuꝫ rob. Et q̃dã dicunt. ꝙ ẽt cuꝫ vino bibitũ hoc facit in muliere ⁊ aperit os matricis: q̃re matrix recipit sperma: ⁊ silr̃ comedit̃ cũ cepis ⁊ ouis ⁊ ꝓuocat vrinã: opꝫ aũt vt post haustũ eiꝰ bibat̃ aliq̃d ex oleo ros. ne adurat gulã bibentis. Et dixit ẽt Alkã. oẽs spẽs cepe ⁊ cocte ⁊ crude comeste excitãt coitũ. Et dixit. ⁊ alleũ ꝓhibet appetitũ comedendi. verũ qñq; nocet ꝑꝑ vehemẽtiaꝫ sue exiccatiõis ⁊ resol'onis: quare si decoquant̃ in aq̃ donec eiꝰ acuitas in ea resoluat̃ nõ elongatur: qm̃ sic illud qꝺ de ipso remanet in elixatura eiꝰ pauce caliditatis ꝙ non exiccat ⁊ generat̃ ex eo m̃ã spmatis. Et subdit. ⁊ qñ ĩ venis ꝯuertit̃ in fumositates nõ elõgatur: qm̃ adiuuat desideriũ coitꝰ. Et Dyas. dixit. porrũ venerẽ stimulat. ⁊ Sera. hic dĩ magis de porro nabati. i. orientali. Et pĩ dixit. ꝙ

Cepe ⁊ porri coitũ excitãt venerem.

idem

idez pōt porrū nostrū nō trāsplātatū coctū in aq̄ ⁊ comestū
ꝫ post ipm bibatur vinū dulce: aut ēt cū sorbitiōe ptisane
detur. ¶ Et dixit ēt Ser. pastinaca domestica excitat coitū
⁊ ꝓprie radix siluestris cuiꝰ semē est rotūdū. hec. n. fortiter
coitū icitat: ⁊ idez ꝑt ēt semen pastinace domestice ꝫ Aui.
Alka. q̄ꝛ hꝫ aliquātulū iflatiōis: ⁊ iō est ꝓuocatiua coitꝰ:
sicut dixit Alkā. Et dixit ēt Alchā. iringoꝝ vsus excitat ap
petitū coeūdi. Et dixit ēt ꝙ been excitat appetitū coeundi.
¶ Et Aui. dixit ꝙ cortex radicū capparis augm̄tat coitū.
Et Aui. dixit. ꝙ sit radix serpētarie crispe: ⁊ ꝯfert ēt emor/
roydibꝰ. ⁊ dixit ēt Ser. bulbꝰ iflatiuꝰ exn̄s excitat coituz.
Et Ser. dixit ꝙ radix ſpētarie cū vino bibita excitat coitū.
oēs spēs hoc faciunt: ⁊ dixit de radice supiori lilij tertie spe
ciei ꝙ facit duas radices vnā supra aliam ⁊ qñ radix supe/
rior bibitur cū vino stimulat libidinē: ⁊ quādo inferior bi
bitur abscidit a spmate potētiā gn̄andi: ⁊ si qs bn̄dicta pru
dentū ꝯsiderat tale liliū est gladiosus sagitalis ⁊ ꝓprie ſm
Dyas. d̄ quo dixit sic chiranꝰ. h̄ herba hꝫ duas radices vna
supra aliā sedentē radicē: ita ꝙ supiorez si qs in potu dede/
rit alicui cū vino ad venerē erigit. īferiorē aūt si biberit q̄si
ꝯtrariū faciet. ⁊ dixit Alchā. zedoaria ꝓuocat coitū. ¶ Et
dixit de satirione absolute ꝙ. ℥. ij. de eo potate augmētant
libidinē ⁊ desideriū coitus corroborāt ⁊ veteres dixerūt ꝙ
radix testiculi canis maior a viro cū bibit auget libidinē ⁊
marē generare facit: si aūt viridis ꝫ ptez. ⁊ radix eiꝰ minor
a muliere bibita libidinē incitat: ꝫ feiaz gn̄are facit. Verū
Gal. in 8ᵒ de simplici. sic dixit. de radicibꝰ. Radix qdē canis
maior a muliere bibita libidinē incitat multā. videt hūidi/
tatē supfluā ⁊ vētosaz h̄re: ⁊ ꝑꝑea venerem ꝓuocat bibita.
Et de minore dixit. ꝙ nō soluz nō ꝓuocat ad coitū: sed ꝯ̄riū
totū est: detinet. n. ⁊ reprimit ⁊ he spēs sunt radices satirio
nis. ¶ Et dixerūt etiā veteres ꝙ testiculus vulpis bibitꝰ:
⁊ ꝓprie cum vino libidinē icitat: ⁊ stat loco stinci: vt dixit
Aui. Et pꝛ dixit. ꝙ sit vinū cū quo bibitur dulce ⁊ nigrū: ⁊
qdaz ex veteribꝰ sic de ipsa dixerūt radix satirionis que dr̄
testiculus vulpis ⁊ ꝓprie illa que exteriꝰ rubea est iteriꝰ al/
ba: ⁊ est dulcis ⁊ est semē eiꝰ sile semini lini: nisi q̄ꝛ est maiꝰ
⁊ subtiliꝰ: ⁊ aliā radicē hꝫ bulbꝰ: ⁊ rotūdam sicut ponā ꝙ
qñ comedit ⁊ bibit post ipm vinū dulce coitū incitat: imo
in hoc tm̄ hꝫ ṽtutē: ꝙ ēt dr̄ retenta in manu coitū ꝓuocare.
Et credo ꝙ sit scd̄a spēs satyrionis: quā Dyasc. vocat saty/
rion roray cū: de quo sic dixit. dr̄ ꝙ herba hec si in manu tē
ta fuerit venerē stimulat: cū vino bibita acrius stimulat ad
coitū. Et dixit iterū diasco. de radice tertie spēi sic. huiꝰ ra/
dix potata veneros excitat acrꝰ. ¶ De herbis sic dixit Al/
chā. chimꝰ comestꝰ ꝓuocat coitū: ⁊ dixit ēt. basilicon ꝓuo/
cat coitū: ⁊ lac facit augere. Et ego dico ꝑmum facit viride
⁊ secundū siccū. Et Serap. dixit. ꝙ menta domestica ꝙ ip/
sa incitat coituz. de siluestri dicit: ꝙ incitat libidinē incita/
tione modica. verū Gal. hoc. vltimuz magis videtur dicere
de menta domestica. quapropter acquisita ex hortēsi cultu/
ra hūiditate ad libidinē moderate cōcitat: inest autem hoc
cōe oibꝰ qbus adest semidigesta hūiditas ⁊ vētosa. Et idez
ēt vult Dyas. ⁊ Hal. dixit. ꝙ in mēta est hūiditas ventosa q̄
inflat ꝯcupiscentia coitꝰ ꝯueniēter. Et Alchā. dixit. ꝙ suc
cus mēte cum aceto potatꝰ iterficit lūbricos ⁊ ꝓuocat coi/
tuz. Et pꝛ dixit. ꝙ succꝰ mēte cū vitello oui sumat ⁊ incitat
libidinē: ⁊ idē pn̄t folia eiꝰ: ⁊ maxime recētia. ¶ Et Dyas.
dixit. credūt ꝙ saturegia ꝓnos faciat in venerē. Jō grauide
ꝓhibent eā in cibu sumere: ex quo pōt accipi ꝙ coitꝰ ꝑgnā
tibꝰ nō ꝯueniat. ⁊ Auic. dixit. rudere adiuuat in coitu ⁊ ꝓ/
prie in decocto qd̄ est ex vino. est aūt decoctū ⁊ rob idem: ⁊
dixit. assa i coitu fortitudinē ꝑbet ⁊ Ser. dixit. bdelliū ad/
dit in potētia coitꝰ ⁊ meliorat. ⁊ addit in oibꝰ. ⁊ Alchā. di
xit. ꝙ cera addit in coitu. ⁊ Ser. dixit. iteꝝ vinū in quo ex/
tinguit ferrū cādens auget libidinē. ⁊ Auic. dixit. ꝙ ꝯfor
tat ad coituz. ⁊ pꝛ dixit. ꝙ hoc faciat bibitū ⁊ facto ēt bal/
neo: ⁊ ꝯfert hoc qñ defectꝰ est in mēbris genitalibꝰ. ⁊ id ēz
ꝫ partē pōt aq̄ in q̄ pluries ferrū cādens extiguit. ¶ Nūc
aūt aliq̄ pauca exteriꝰ applicāda scribemꝰ collaudata ꝑ vete
res ꝯfortantia coitū: plima. n. hoꝝ ifra scribemꝰ cap. de his
que coitū ꝯfortāt a forᵃ specifica: ⁊ ca. de erectiōe ṽge. Fide
lis igit sic dixit. bacce lauri terant ⁊ ꝯficiant: ⁊ ex eis vngā
tur renes ⁊ genitalia potēter excitāt coitū ⁊ bonuz est puto
ꝙ misceant cū aliquo oleoꝝ noiatoꝝ in hoc cap. Et Aui.
dixit. ꝙ serapinū augmētū efficit in coitu. ¶ Et qdaz dixe
rūt ꝙ hoc est maxie qñ deficit coitꝰ ꝑꝑ infrigidationez mē/
broꝝ gn̄onis: qñ. s. excipit ex eo ꝑs. i. musci. ꝑs. 5. ⁊ cū oleo
irino aut oleo sābacino qd̄ est meliꝰ fit linitio. ¶ Ser. dixit
si accipiat de musco ⁊ paꝝ resoluat cū oleo de cherua ⁊ li/
niatur cū eo ṽga icitat coitū: ⁊ est in eo hūiditas q̄dā ꝓpter
quā excitat coitū. ¶ Et Dyasc. dixit. ꝙ muscum venereos
actꝰ stimulat. ⁊ Fidelis dixit. ꝙ muscꝰ pōt distēperari cū vi
no: ⁊ sic inungi renes ⁊ genitalia ⁊ potēter excitat coitum.
Sꝫ oino q̄ratur ꝙ dcm̄ est ifra de erectiōe ṽge. ¶ Cōtinua
bo aūt deiceps que ex aialibꝰ supta sunt ꝯferētia in hoc ca.
dicens: solū q̄ in hoc casu sūt absolute laudata. nā q̄ꝛ vt plu
rimū hec gn̄ant spma ⁊ multiplicāt: ⁊ sic coitū augent: ideo
maxie scribā talia in seq. caplo. Chiranꝰ igit sic dixit. testi/
culi vnicornij aut genitale mēbruz bibitū viris ⁊ mulieri/
bus ꝯcubitū incitāt vehemēter. Et sextꝰ pl. dixit. cerui testi
culoꝝ siccoꝝ aliquā ptez ꝯcubitū excitat: ita facit cū volū/
tate venꝰ. ¶ Et fidelis dixit. testiculi cerui vel sumitas cau
de vulpis ⁊ testiculi tauri mulierez ad libidinē excitāt. ⁊ di
xit etiā Fidelis. testiculi vulpis comesti multuz excitāt coi/
tuz. ¶ Et Ras. dixit. si ṽga lupi icidat in frustra ⁊ asset in
furno ⁊ masticet ex ea ꝑs excitat coitū statim. Et Sera. di/
xit. calcaneꝰ iro qñ aduritur ⁊ sumit in potu icitat libidinē
coitꝰ. Et Alchā. dixit qñ tramulū ossis pedū vaccaꝝ cōbu
ritur ⁊ potat cuz melle ꝓuocat coitū. Hal. āt absolute hoc
dixit. de ossibꝰ bouis. Et dixit ēt Alchā. auc̄te Aui. cancer
aque dulcis multū nutrit ⁊ auget coitum. ¶ Cōcordes aūt
sunt oēs veteres ꝙ libidinē incitet caro stinci: ⁊ maxime ca
ro que est iuxta renes ipsoꝝ: imo ſm ipsos tā fortiter libidi
nez incitat vt auxilio ꝯ̄rio idigeat patiens: ⁊ ad hoc est po/
tēs decoc. lētium cū seie lactuce fcā in aq̄ vel mellicrato. Et
Aui. dixit. sorbitio macis lactucaꝝ ⁊ lentiū est eiꝰ remediū
sed oino hoc q̄ratur: qd̄ etiā dr̄ in seq. cap. ¶ Et sic dixit sal
stinci excitat coituz quāto plus eiꝰ caro ⁊ plus ꝓprie caro
suminis ⁊ q̄ seqtur renes ꝓprie adeps eoꝝ. Et ſm p̄tez non
supfluat vsus eiꝰ: q̄ꝛ nimium excitaret. ¶ Et Ras. dixit. fel
passerū domoꝝ suptuz ad pōdus vnius danich. vel aurei si
ex eo inungat ṽga testiculi ⁊ iguina mixto cū aur. i. sābach
addit in vim coeūdi ⁊ erigendi. ⁊ dixit ēt. stercus vulpis i/
unctū acrius ṽge cū oleo ros. augmētat coitum. ¶ Et Al/
bertꝰ dixit. cerebrū leopardi cuz succo eruce mixtum corro
borat coitū si cum eo ṽga viri inungat. Et Alchā. auc̄tate
Ruffi. sic dixit. terra sigillata ꝓuocat coitū ⁊ ipinguat cor/
pus. Et Diasco. dixit ꝙ lapis exebenꝰ bibitus cuz aq̄ vino
intantū fortificat coitū ꝙ hō non fatigat eo. ⁊ est hic lapis
speciosus ⁊ cū eo aurifices limpidāt aurū. Expta aūt mul/
ta habemꝰ incitātia coitū: veꝝ q̄ꝛ hoc maxime faciūt multi
plicādo spma: iō illa in seq: ponemꝰ capitulo.

¶ De his que ꝯfortāt coitū ⁊ spma multiplicāt. Cap. liiij.

Scribemus aūt per se in hoc caplo q̄ per veteres sunt laudata
in ꝯfortatione coitꝰ eo ꝙ talia spma multipli/
cantia soluz bibitis: ⁊ maxime delectabilibꝰ a
seminibꝰ seu fructibꝰ incohoādo.
¶ Jsaac igit dixit. si ex fabis sine cortice sua
fiat calefactiuis rebꝰ appositis vt pipere lōgo zinzi. vel oleo
amigdalino ꝑfecta est medicis ad coitꝰ opationē. hoc āt au
xiliū spma ⁊ vētositatē multiplicat. Et Ser. dixit. cicer au/
gmentū efficit in spmate. Et Gal. sic dixit. in lib. de electua/

rijs.⁊ de ipso excitat aut impet⁹ ad libidinē certū simul cū
hoc spermatis gñatiuū.quare ⁊ eqs ⁊ stalonib⁹ dāt ipsa.s.
cicera pp hoc comedere.⁊ Alkā.dixit.farina cicerū cum la
cte cocta puocat coitū qñ sepe comedit.Et Auēzoar dixit.
ꝙ brodiū cicerū rubeoꝝ hꝫ coitū pmouere:⁊ incitat etiā
coitū rizi cum oleo amigdalaꝝ dulciū ⁊ lacte coctū ⁊ pro/
prie albū ⁊ mundū a cortice:⁊ pprie adhuc magis ꝙ infu
sum est p noctē in aqua.¶ Et Dyas.dixit.ꝙ amigdala dul
cis cupiditatē veneris si cū folliculo suos nucle⁹ deuoret.
Et Alchasis dixit.de ea ꝙ pprie cū zuccaro spma auget ⁊
statī.Et Sera.dixit.amigdale dulces augēt sperma:⁊ silr
faciūt nuces auellane ⁊ fistici.Et pater dixit.de amigdalis
ꝙ virides pprie sunt ille que sperma multiplicāt ⁊ coitum
augēt.Et dixit ēt pater ꝙ fistici recētes cū vino bibiti aut
sapa aut melle aut zuccaro:⁊ maxime zinzibe.addito coitū
excitāt.Et Mes.dixit.ꝙ oleū de amigdalis dulcib⁹ con/
fert etbicis ⁊ ipinguat ⁊ augmētat spma.¶ Et Alchas di
xit.de auellanis ꝙ comeste cū aqua mellis ꝯferunt antique
tussi ⁊ iuuant ad spuendū ⁊ ad coitū.¶ Et Auic.dixit.sic
granū pini maioris excitat coitū:⁊ ꝙ pprie ex eo nutritū
est.hec autē doctrina ab ipso querat 2° canoñ.Et dixit.sisa
mū frigidet ⁊ comedit cū semine papaueris ⁊ semine lini
cū equalitate augmētat spma ⁊ coitū.Et dixit ēt Auic.se
men papaueris domestici cū melle augmētat spma:ꝑm ēt
Aui.lingua auis.i.semen frasini libidinē auget ⁊ sperma.
Et Sera.dixit.ꝙ in hoc est ei⁹ pprietas ⁊ pprie qñ est mi/
xta cū nuce muscata.Semē etiā trifolij domestici:⁊ maxi/
me recens spma multiplicat:⁊ hoc maxime facit babiloni/
cū ex quo ibi fit panis.Et Alchā.dixit.granū bombace
auget sperma.Et Sera.dixit.granū cucul.auget in sperma
te ⁊ pprie qñ prius paruū torrefit ⁊ administrat cū sisamo
⁊ ꝯficitur cū melle tabarzet aut cū penidijs:⁊ tunc nō no
cet ⁊ est ꝯueniēs mixtio.¶ Et dixerūt ꝙ granū azellen li/
bidinē fortiter auget.Ser.dixit.granū azell.auget in sper/
mate augmētatiōe forti.¶ Et dixit etiā Sera.sic.eruca ge/
nerat ventositatē:⁊ ideo facit erectionē virge ⁊ generat sp/
ma ⁊ excitat libidinē ⁊ de pprietate ei⁹ est facere erectionē
v̄ge ⁊ agrestis in hoc est fortior domestica.⁊ idē facit semen
ei⁹.Et Dyasc.dixit.ꝙ multū de ea comedat.Et pr̄ dixit.ꝙ
de ipsa iproprie semē ide comedat:⁊ post ipm sapa bibat.
est autē sapa mustū coctū vsqꝫ ad ꝯsumptionē duaꝝ ptiū.
¶ Et dixit ēt Ser.ꝙ radix ⁊ semen rape generat ventositatē
inflatiuā:⁊ iō mouent libidinē ⁊ augēt in spmate ⁊ idē pōt
radix cocta ⁊ comesta.Et Dyasc.dixit.ꝙ qñ rape ex oleo ⁊
vino trite sumunt venerē stimulāt:⁊ eo validi⁹ si cum eruca
ꝯdiantur.Et Auēzoar dixit.ꝙ rape cocte cū carnib⁹ vel si/
ne coitū incitāt ⁊ idē faciūt cocte ⁊ crude ꝑm quosdā.Et pa
ter dixit.ꝙ hoc pprie faciūt cocte cū badocia ⁊ semie eru/
ce domestice ⁊ comeste:est aūt badocia ⁊ pastinaca idem.Et
Alchas dixit.napi sperma acuūt ⁊ ꝑm sunt rape siluestris.⁊
dixit etiā Alchas.baucie spermati acuitatem tribuunt.Et
dixit ēt ⁊ cū ipso Serap.raffanus ⁊ pprie siluestris incitat
coitū ⁊ auget in desiderio coit⁹ ⁊ in spmate.⁊ pater dixit.ꝙ
hoc pprie facit semen ei⁹ cum semine eruce bibitū cū vino
dulci.¶ Et dixit ēt Sera.secacul mouet coitū ⁊ auget i ere/
ctione ⁊ in spermate ⁊ ꝑm patrē pprie facit qñ cū melle cō
ficitur.¶ Et dixit etiā Ser.mugada.i.radices granati silue
stris augent in spmate ⁊ corroborāt coitū.Et Alcha.dixit
cepa hꝫ aliqd hūiditatis vñ auget coitū ⁊ sperma:⁊ Hal.di
xit in cepe narcisci est hūiditas q̄dā que sperma auget ⁊ coi
tus appetitū icitat.⁊ dixit ēt Sera.radices vterini been ma/
nifeste augmētant sperma.Et Alchasis dixit.hermodactili
augent coitū ⁊ augēt sperma.⁊.A.dixit.ꝙ hoc proprie fa/
ciunt cū cōdiunt cū melle:tñ ꝑm Aui.cū mentastro ⁊ ci
mino.⁊ Sera.dixit.in zinzi.est virt⁹ que adiuuat in spmate
⁊ iuuat super coitū ⁊ ꝑm Alchasis.idē facit zinzi.conditū
cū melle.⁊ tñ ꝑm Aui.melius hoc agit nō nutritū cū melle

⁊ dixit etiā Serap.galāga mouet sperma ⁊ qñ frustū ipsius
tenet in ore facit erectionē magnā ⁊ auget in spmate multū.
⁊ dixit etiā Ser.in pipere albo cum acuitate sua est humidi
tas que auget in spermate.⁊ ꝑm Halia.idē pōt lignū suū.
¶ De herbis aūt Auic.sic.dixit.assarū in spermate augmē/
tum efficit ⁊ forte loqtur de radice Alchā.dixit.lingua ca/
nis.i.cinoglosa auget semē ⁊ coitū ⁊ corroborat libidinē:
⁊ in hoc hꝫ pprietatē ⁊ est delectabilis:⁊ pptera ponit pō/
dus eius ex nucemul.⁊ medietas ponderis eius ex been ru
beo.⁊ dixit ēt.sparagi multū nutriūt ⁊ augēt coitū ⁊ gene
rāt sperma.⁊ Dias.dixit.de perdemenos.i.splemon siue her
ba splenaria siue matrisilua siue caprifolio sic folia triginta
dieb⁹ bibita genitalia semina homini nutriūt.⁊ dixit iterū
Alcha.de succo nasturcij aq̄tice sic.⁊ ponitur in eo zuccarū
⁊ prouocat vrinā ⁊ sperma.
¶ Nunc autē scribem⁹ que ex aīalibus sumpta coitū confor/
tant cū sua pprietate ⁊ sperma multiplicāt:ꝙ maxime fa/
ciunt que comedunt ex eis.Alchasis igit dixit sic.lac stimu
lat coitū ⁊ aufert eius nocumētū si bene digerat ⁊ sangui/
nē augmentat ⁊ sperma:⁊ dixit etiā.oia oua puocant coi/
tū:⁊ p̄cipue passerū ⁊ columbaꝝ ⁊ qdā veterū dixerūt ꝙ
oua tremula p̄parata in aqua cum puluere zinzib.⁊ stinci ⁊
sumpta cum vino dulci coitū corroborant.¶ Et Auic.di/
xit.caro gallinarū que putrescūt augmentat sperma.Et Ra
sis dixit.gallina cocta cum quattuor cepis que sit alba ⁊ ce/
pe albe ⁊ cū manu vna de alumie donec bene sit cocta si co
medat caro ⁊ bibat brodiū addit in appetitū coit⁹.¶ Et
dixit ēt Ras.ꝙ pulli colūboꝝ addūt in coitu ⁊ calefaciūt re
nes ⁊ addūt i sāguinē.Et dixit ēt.caro austuris ꝯfortat ōbi
litatē coitus ⁊ pprietas sepi ei⁹ est calefacere renes ⁊ moue/
re luxuriā ⁊ reges p̄cipiunt asturē capi qñ volunt addi in
luxuria:⁊ amassant cerebrū cū tm̄dem carnis eius ⁊ carnis
piscis sagite.i.stinci cū melle colato:⁊ tm̄ quantum hoc to
tū de butyro vaccino:⁊ lambunt ex eo hoies debiles in coy
tu:⁊ fit additamentū eleuatione ⁊ motu.¶ Et Sera.dixit.
caro anatis augmentū efficit in spermate.¶ Et Aui.dixit.
caro perdicis augmētū facit in coytu.⁊ dixit.caro turturis
auget sperma:⁊ coytū:⁊ dixit caro ēt struthionis augmētū
efficit in coytu.Et chiranus sic dixit de passere.tota auis as
sata ⁊ comesta delectationē venarum mouet:⁊ stercus pas/
serum cū vino bibitū facit magnā erectionem.⁊ dixit ēt chi
ranus renes vulpis comesti vel bibiti venerē ipellunt ⁊ ex/
citant.Et dixit ēt.testiculi vnicornii aut genitale mēbrū bi/
bitū viris ⁊ mulieribus ꝯcubitū incitāt vehemēter:⁊ dixit
ēt testiculi apprebiti venerē incitant.Et dixit testiculi ēt gal
li cū vino bibiti venerē irritant.¶ De piscibus sic dixit ēt.
ois piscis comestus recens dū est calidus auget in coitu.Et
Alcha.dixit locusta marina bonū generat chimū qñ est re
cens auget sperma.Et Gal.dixit sic de stomacis.ꝙ circa re/
nes stomacoꝝ velut intensiua testiculoꝝ sunt cū bibuntur.
Et Sera.dixit.talis caro facit magnā erectionē virge adeo
ꝙ opꝫ fieri medicinā extinguentē ipsam:verūtñ qñ miscet
cū medicinis aliis stringit virtus ei⁹ ⁊ auget sperma.¶ Et
subdit ꝙ decoctio lentiū cū melle est medicina ei⁹ aut semē
lactuce cū aq̄.Et Alcha.ꝙ potetur succus hortoꝝ lactuca
rū vel oculi lactuce cū aqua.¶ Et dyal.dixit.ꝙ ad vsus ve
nereos facit caro stinci si ex vini.cyato potet.nā si plus su/
mat neruos ledit.¶ Et Ras.dixit.ꝙ si salsetur caro stinci
⁊ bibat ex ea pōdus aur.i.cū vino dulci corroborat renes ⁊
virgā ⁊ puocat libidinē:⁊ sepū stinci expellit dolorē renū
⁊ facit distillare sperma.i.multiplicare.Et suspendit mod⁹
medius spine eius qui aperit renes sup dorsū viri ⁊ iuuat
virgā ⁊ corroborat coytū.Et si de testiculo eius bibat ad
pondus vnius alchilat cū aqua cicerū rubeoꝝ:⁊ cū ciato vi
ni purissimi ⁊ duos vel tres vaccini butyri facit distillare sp
ma.¶ De tertio aūt genere reꝝ.dixit Alcha.ꝙ squāma fer/
ri auget spma.¶ Nūc āt quedā nostra experta preter pluri
ma

ma pdictoꝝ scribem⁹: que coitū ꝯfortant ꝓprie spma multiplicādo. ¶ Sumus ergo experti ꝙ in precedētib⁹ dictū est de semie. s. ꝙ tollat seminis ps. i. ꝛ pipis ptes. 5. ꝛ cū grana sisami excorticata qn̄ cū penidijs aut zuccaro aut melle ꝯficiunt ſm ꝙ reqrit dispō patiētis in frigore ꝛ calore dent. multiplicāt eni spma: ꝛ silr grana pini magna qn̄ cū passulis enucleatis terunt: ꝛ ex eis quotidie sumit. ℥. i. cū vino dulci coitū incitāt. ¶ Itē ad idē cū zuccaro aut melle ꝛ radice enule hortulane ꝛ granis pineaꝝ ꝛ. ℨℨ. fiat ꝯfectio ꝛ det ex ea. ℨ. ij. vsqꝫ ad. ℨ. bis cum vino dulci aut sapa: habemus aūt ad hec vtilia experta a Gal. in suis secretis: ꝛ alia ēt que pp breuitatem hic tacentur.

¶ De his que ventositatem multiplicant: ꝛ que faciunt ad erectionem. Cap. v.

Icut diximus in supiorib⁹ oīa ista cap⁹ sibijnuicē vtilitates cōicāt. Itē plura que hic dicent tacta sūt supra: multa ēt supra tacta sunt que hic ēt sūt vtilia: ꝛ ꝓprie que in p̄ ca° huius trac. sunt dicta que vētositatē multiplicāt. alternatim ḡ cū expedit ca⁹ reqrant. ¶ Alkā. ḡ sic dixit. vue recētes virge erectionē augmētāt. Et voluerūt veteres ꝙ ad v̄ge erectionē multū facit eruca a ꝓprietate sui: sicut dictū est in ca° p̄cedē. ꝛ in hoc siluestris est potētior q̄ꝫ domestica: ꝛ semē magis q̄ꝫ herba. ¶ Scdm̄ aūt Aui. īfusio ciceꝝ ī ieiunio bibit: fortiter v̄gā erigit: ꝛ nos īfundimus tota nocte cicera in aq̄ calā ꝛ mane damus illā in potu. Semē ēt pastinace domestice cū mulso vel vino dulci bibitū adiuuat v̄ge erectionē: semē ēt mugad fortiter virgā erigit ꝛ libidinē ꝓuocat. Inuenio aūt ꝑ certo ꝙ mugad ē radix grani siluestris p se nascētis: quā Ser. vocat mugad. de quo supius dictū est. qdā aūt dicūt ꝙ sit radix vñ fit assa. Et puto ꝙ pr̄ hui⁹ opiniōis fuerit. nā dixit sic. assa bibita cū vino recēti dulci adiuuat in erectione v̄ge qn̄ deficit a fri^te ꝛ hu^te. nā in spmate pp vinū facit aug^m: ꝛ q̄ ipsa iflat fit cā erectionis. Et ꝯsonū est h̄ ei qd̄ dixit Raf. ꝛ est si assa ꝯficiat cū melle ex eis aur. i. sumat p duas horas an̄ coitū fortiter v̄gā erigit. Et dixit ēt Sera. cinamomū subtile aliq̄ꝫtulū gn̄at vētositatē: ꝛ id̄ facit satiriasim. i. v̄ge erectionē magnā. Et dixit ēt. qn̄ frustū ex galāga tenet in ore facit erectionē magnā: ꝛ ēt comesta auget ī spmate. Et dixit ēt. poꝝ ꝓuocat satiriasim: ꝛ succus eius ꝛ semē sanat hoiem q nō p̄t coire ꝛ faciūt eū redire ad pristinū statū. Et dixit ēt Sera. mellissa īflationē faciēs v̄gā eriget: ꝛ apposit⁹ potius ipse dirigat. ¶ Et Chir. dixit. ad faciēdū erectionē acini. i. semīa vitis albe dep̄ssis botris circa cū modico lapidis q inuenit in capite piscis sgl le dat in potu his qui genitalia hn̄t soluta multā instātiā prestat: sed his qui nō p̄nt cōmixtionem vel ꝯcubitū ꝑficere hoc sanum est.

¶ Alka. aūt dixit sic. fumus pipis lōgi v̄gā erigit. Et dixit qn̄ vngit caput v̄ge virile cū musco distēꝑato cū balsamo ꝓuocat multū appetitū coeūdi: ꝛ facit cito spmatizare. Et subdit. dixerūt medici ꝑside si accipiat de eo paꝝ ꝛ dissoluat cū oleo de keyri ꝛ liniat cū eo v̄ga iuuat ad coitū. Et dixit hic Sera. ꝙ misceat cū oleo de kerua ꝛ v̄ga ꝛ iguina iungant. Et addit Alkā. ꝛ dixerūt ꝙ ī eo est hu^ois quedā ꝑ quā iuuat ad coitū. Et dixit ēt Alkā. auc̄te Pantegni ꝙ muscus cū oleo sambucino femori vel vētri iunctus libidinē augmētare facit. ¶ Cōtinuās aūt deiceps ea que de aīalib⁹. sumpta sunt ꝯferētia ī hoc ca°. dico ꝙ sic dixit Hal. testes vituli siccati triti ꝛ assati excitāt v̄gā. Et Chir. sic dixit ꝙ oua colūboꝝ comesta intēsionē p̄stāt. Et dixit ēt. stercus passeris bibitū cū vino erectionē magnā p̄stat. ꝛ tota auis ꝛ comesta delectationē venereaꝝ mouet. Et dixit ēt stercus fasiani bibitū vel linitū erectionē facit. Et dixit ēt. lapis de vētriculo struci cū vno grano satirionis trit⁹ ꝛ dat⁹ ī cibo vel potu latēter magnā facit tēsionē: maxime illis q nō p̄nt ꝯcūbere ꝛ ipse lapis ad collū suspēsus bonā digōnē facit ꝛ tēsionē ad ꝯcubitū. Et dixit ēt Chir. si extremitas testiculi ī vulpis suspēdat itēsionē facit magnā: ꝛ silr trita ꝛ in potu data latēter idem ēt opant testiculi sicci bibiti si ex eis coclear vnū det: imo ſm ipsum ꝛ iuncti tēsionē magnā p̄stāt. Et Alka. dixit. piguedo piscis stinci qn̄ iungit v̄ga ꝓuocat libidinē: sꝫ p h̄ videat ī ca° p̄ce. Et Sext. plac. dixit. adeps asini cū anserino adipe masculi mixt⁹ ꝛ ad anū apposit⁹ ad ꝯcubitū p̄parat. Et Raf. dix̄ sic. cū formicis p̄parat vng^m ad erectionē v̄ge: fit eni ex formicis nigris que hn̄t alas ꝛ corroborat coitū. Sumant q̄dā formice magne hn̄tes alas que ponant in vase vitreo ꝛ īfundat sup eis sambac bonū. i. oleū sambucinū ꝛ suspēdat ad solē. v. dieb⁹: deide colet ꝛ ꝓijciant formice ꝛ īūdant cū eo iguina īdigētis ꝛ v̄ga īferiora pedū: ꝛ ē bonū ad corroborādū erectionē v̄ge. Et ego dico q̄cūqꝫ dicta sunt supra p̄ ca° huius tract. ꝛ ꝓprie exterius apposita sumpta ex aīalib⁹ fere ꝯferūt in v̄ge erectione. hic ergo querantur.

¶ Nunc autem quedam composita bibita ꝛ exterius applicata scribemus que in hoc ca° p veteres sunt laudata. Chirañ. dixit. ℞. seminis eruce. ℨ. iiij. piperis. ℨ. i. ꝯficiantur cū melle d̄ qno mane ꝛ sero assumes q̄ꝫtū accipies duobus digitis. ¶ Et dixit ēt sic. si qs iā sit ꝓuecte etatis ꝛ habeat nēbꝝ dissolutū ꝛ lāguēs faciat hoc. ℞. eruce seminis ℨ. xvi. cimini. ℨ. viij. pipis. ℨ. iiij. seminis portulace. ℨ. ij. hec tria ꝯfice cū melle: de q̄ sumat mane ꝛ sero: ꝛ hoc incōparabile est. Et Raf. dixit. sumat olei de lilio ꝛ ponat euforbij ꝛ pipis ꝛ nitri ꝛ sinapis diuꝫ. an̄. ꝛ ex vng^to v̄ga ꝛ oēs partes anteriores ꝛ posteriores iungant ꝛ v̄ga eriget: ꝛ dixit ēt ꝙ cortex pince ꝛ cipi anetū coquant in vino ꝛ ex his liciniū intinctū teneat in ano ꝛ virga erigitur.

¶ De his que a forma specifica sunt laudata ad confortationem coitus. Cap. vj.

Rit aūt sermo nr̄ ꝯn̄s de his que a forma specifica ſm oēs p̄dictas itētiones sunt laudata p veteres coitū ꝯfortare a terre nascentibus incohando.

¶ Diasc. igit dixit de 2^a spē satirionis sic. ꝛ vocat 2^m satirion rozaicū. dr̄ ꝙ herba hec si manu tēta fuerit venerē stimulat: ꝛ dicūt. accipe myrtū ꝛ tere ipsam cū oleo de palestina ꝛ line policē pedis dextri tui cū oleo nā tūc ꝯcūbes donec illud ꝑmanet sup policē tuū. Et dixerūt qdā veteꝝ ꝙ radix cuisci ꝛ domestici rozenij femori alligata coitū incitat. ¶ De his aūt que ex aīalib⁹ sumūtur sic dicit Raf. q ligauerit fel vafi sup femur dextꝝ poterit coire quoties voluerit ꝛ nō nocebit ei. Et dicit ēt. fel masculinū leōcie sup femur sinistꝝ alligatū nō cessabit coire cū muliere donec ipsum tenuerit. Et Sext. pla. vulpis caude sūma ad brachiū suspēsa irritamētū ꝯcubit⁹ esse dicemus. Et dicit ēt. vulturis iecur pte dextra si sūpseris aliqd in cute genis illatū suspēderis ad ꝯcubitū paratior erit. Et dicit ēt. galli testiculi cū adipe anserino ī arietis pelle brachio suspēsus ꝯcubitū excitat: suppositi lecto cū ipsius sanguie efficiūt ne ꝯcubāt q iacēt. ¶ Et Fidelis sic dicit de sanguine vesptilionis collecto in lana capiti dormiētis mulieris suppone ꝛ ipsa libido incitabitur.

¶ Et Albert. dixit de lapide elacerio ꝙ portatus venereꝫ excitat. Quid aūt sit supra querat in cap° de siti. de isto.

¶ Et Chirañ. sic dicit. de subtiliori ferro qd̄ fit ex freno asini igne anulus factus ꝛ gestatus fugat demones: ꝛ auertit febres: mulieribus quoqꝫ magnam libidinem prestat.

¶ Nunc autem que magis ad virge erectionem scripserunt operantia a sola forma specifica nos scribemus. Chiranus ergo sic dicit. lapis qui inuenit in ventriculo struci ad collum suspensus bonā digestionem facit ꝛ intēsionem ad cōcubitū. Et dicit etiā. si qs iungat aures yrci ꝛ fricet eas manibus yrcus spma emittet. si igit ex hoc spermate virgam

Inunget hebit tēsionē magnā ꝛ iexpugnabilē a muliere ali
quā. ꝛ dixit ēt de lacerta coi sic. cauda ei⁹ gestata erectionē
fac. ꝛ dixit. ꝛ de cocodrillio dētes ei⁹ abstracti eoq3 viuo di
misso tēsionē vel erectionē prestāt sinistri mulierib⁹. si vo
vtiq3 adaptent faciēt icōueniētiā. ꝛ dixit ēt. lapis gestati de
xter gdē istātiā facit: sinister vo ꝯriū facit. ꝛ alibi dixit ꝙ la
pis dexter tpis ei⁹ portat⁹ tēsionē. i. erectionē fac. est aūt sal
pa piscis marin⁹ satꝭ not⁹ ꝛ de eo est iadro ꝛ i groatia q̄ti/
tas ifinita: ꝛ q̄nq3 illū vidi i ciuitate Rauen̄. ꝛ Ariminū. ꝛ
dū i salario ibi esse. ꝛ Ras. dixit. nod⁹ medi⁹ spie stōi q apit
nodos sup̄ dorsū viri iuuat vgā ꝛ corroborat coitū. Mul
ta aūt dcā sunt supra: ꝛ ꝓpe q̄ de aīalib⁹ supta sūt que sunt
vtilia in hoc cap°. hic igit cum expedit requirantur.

¶ De his q̄ delectat̄^{sm} multiplicāt i coitu ꝛ adaugēt. C. vij.

Uoniam aūt maxie i coitu delect° q̄/
rit. q̄dā āt p veteres sūt lau
data q̄ talē dlectationē mltiplicāt: iccirco erit
pfis ca^m pe his q̄ i coitu dlectationē adaugēt
sūt eni plimi q cū modica delectatiōe coeūt: i
delect^r coit⁹ egēt aux° ꝛ dicem⁹. n. ꝙ q̄cūq3 scri
pta sūt i capl̄is p̄ce. de qb⁹ dcm̄ ē ꝙ libidinē augēt: delecta
tionē ēt p̄stāt i coitu q̄re ad h cap^m reducant. Aui. igit di
xit ꝙ pip ꝛ. 33. cū melle mixta faciūt dlectationē i coitu ad
augeri, ꝛ dixit ēt ꝙ saliua illi⁹ q tz i ore altit aut cubebas
cāt delectationē i coitu. Et Aui. sic dixit. si vis vt mulier p̄
delectatiōe coit⁹ tui viꝛ aliū nunq̄3 q̄rat accipe: accipe fel
yrci ꝛ fel lupi ꝛ exicca vtrūq3: postea cū vadis ad coitū dis/
solue ex ēis cū ol. cal° ꝛ iunge vgā. ꝛ dixit ēt. si tollat de se
po yrcoꝝ medioꝝ iter ꝑuos ꝛ magnos id q̄d dcm̄ est stati
accidit mulieri pp supfluā delectationē quā hz: q̄d exptus
sū veꝛ. Et Ras. dixit. si vis vt mulier nō hēat rē cū aliq̄ nisi
tecū accipe q̄d cadit ex capillis ei⁹ ꝛ fac puluerē: deīde acci
pe adipē yrcoꝝ ꝛ aliq̄3tulū de felle gallie ꝛ oia adinuicē cō
fice ꝛ iunge vgā: ꝛ subdit: cōbure. s. capillos eosdē ꝛ tereve
hemēter ꝛ pone sup vgā ꝛ coeas. Et dixit ēt. si fel galline
qs pōat sup vgā suā stati coeat cū vxore sua nō diliget aliū:
ꝛ puto ꝙ sit pp delectationē quā hz. ¶ Et Chir. dixit. fel
aurati piscis iuncto mēbro cū eo libidinē ꝛ dlectationē ma
gnā i coitu p̄stat. Et dixit ēt. adeps piscis salpe delectatio/
nes magnas facit trit⁹ vel solut⁹ cū melle ꝛ iunctis vtrisq3
genitalib⁹ ꝛ sol⁹ iunct⁹ ēt idē. Et dixit ēt. cerebꝛ cornicule
cū melle si enxeris genitale fuerisq3 cū muliere valde te dili
get nulli alij adherebit nisi tibi. Et cām ēt puto delectatio/
nis itēsionē. Et dixit. oua cornicis iuncta testiculis delecta
tionē iducūt: ꝛ bibita faciūt amorē: ꝛ silr oua yrūdinis. Et
Ras. dixit. iteꝝ si vga inungat cū stercore gazel. i. dayne ꝛ
deinde coeat cū vxore sua diliget eū sempꝛ: puto ꝙ pp dele/
ctationē causatā i coitu: vt supi⁹ dcm̄ est. Ego aūt scio ꝙ fel
apri iunctū vge delectationē magnā i coitu p̄stat: q̄d affir/
mat ēt fidelis: ꝛ sm ipsū excitat ēt voluptatē coit⁹: ꝛ idē ēt
facit fel verris sm ipsuz: sero aūt hic adducat ꝯfectio Chi
rani de felle capre siluestris scripta supra de iuuamēto ipre
gnationis p ea que hoc agunt magis a natura cōmuni.

¶ De his que sunt cā delectationis iter viꝛ ꝛ vxorē. C. viij.

Um aūt delectatio ꝛ amor sint ex cāis
vigorātib⁹ coitū pp dlectatio
nē quā augēt i ipso: sicut sensus: declat pp istō
puto istud ca^m hic facere de his q̄ delectatio/
nis iter viꝛ ꝛ vxorē sūt cā. Nō ē aūt idecēs h
h ca^m collocare. Scripsim⁹ eni i h ope multa
q̄ i seipsis vnr illicita opari: necitate tn̄ vigēte nō solū sunt
licita opari: imo necia nimis: sicut est ꝓuocatio mēstruoꝝ
ꝛ iterfectio fet⁹ i vtero ꝛ ꝓuocatio aborsus ipsi⁹ ꝛ ꝯsilia: ꝛ
tūc i licitis solū ꝛ necite vigēte fit vtile h cap^m ꝛ nō extra:
ipsi⁹ quoq3 ꝯscriptio de opis pulchritudine ꝛ ꝑfectiōe eri
stit: si qs ḡ ad illicitos coit⁹ h ca^m ꝯsumat extēdere iter ꝑso
nas illicitas amorē illicitū ꝓuocādo: sicut aūt q̄ de se iusta
sunt obliq̄t iniuste: sic ꝛ dei furor ꝑ occupet op⁹ suū. ¶ Di
cā aūt in h ca° p̄ q̄ laudata p veteres solū bibita iter viꝛ ꝛ
vxorē cū expedit licitā beniuolētiā cānt a terre nascētib⁹ i
choādo. 2° vo q̄ bibita ꝛ alr approxiata h agūt. 3° vo q̄ so
lū extra approxiata h agūt. Dias. ḡ sic dixit de adranide. di
xit dr bibita amorē iferre. Et dixit ēt mādragol. sic hui⁹ ra
dicē multi dāt ad amorē. ꝛ dixit d cibalaria. i. vmbilico ve
neris sic. multi ad amorē eaz colligūt. Et Alb. sic dixit de
peonia. hec puluerizata cū vmib⁹ terre ꝯuoluta cū spmate
iducit amorē iter maritū ꝛ vxorē si vtat illa i cibis ꝛ vz quā
dā aliā lraz idē p oia dixit de ꝓuica. ¶ Cōtinuās aūt ea q̄
ex aīalib⁹ supta sunt dico ꝙ Auic. sic dixit. si potet vir mu/
lierē de medullo pedis sinistri lupi nō diliget aliū nisi ipsū.
Et Ras. dixit. sanguis natiū hois p vētosas supt⁹ i ꝯcha p
xl. dies dimissus fiet forma hois: postea ponat i farina or/
dei. ix. dieb⁹: deīde colet ꝛ sanguis ipsi⁹ sumat cū vino mo
dico misceat ꝛ det i potu cui vis viro vel mulieri ꝛ te dili/
get. Et dicit ēt. si dederit mulier sordes pedū i potu viro di
liget eā. silr si vir dderit sordes pedū mulieri diliget ab ea.
Et dixit ēt sic. si vis diligi ab aliq̄ vel aliq̄ abscide vngues
tuos ꝛ da i potu cōbustos. Et Chira. lapis q ēst i capite pa
uonis dat⁹ i potu cū ꝓprio sudore: vginē ēt quā volueris
acgres. Et dixit ēt sic. si duas lacertas inuētas: feminā. s. ꝛ
masculū cōmiscētes cepis ac sexū absciderīs ꝛ desiccatā in
potu dederis fiet amicitia idissolubilis. Et dixit ēt. vermes
q fiūt i cornib⁹ arietꝭ ad amorē sūt efficacissimi i potu dati.
ꝛ dixit ēt. ranūculi ꝛ testiculi aqle sicci isusi ꝛ supspsi cū vn
dcō ꝛ i potu vel cibo dati i ꝯcupiscētiā ꝛ amorē magnū du
cūt bibētē. Et dixit ēt. magni vulturis cor elixū ꝛ datū i ci
bo latēter aut siccū datū i potu mulieri magnā amicitiā et
desideriū lassiuū ei facit. Et dixit. iteriora cornicule assata
si mulieri igrāti dederis valde te diliget. ꝛ dixit ēt. testiculi
colūbi masculi amoris poculū sūt mulieri a viro dati: sz ꝛ
mrix mulieris seu femie viris data. ꝛ dixit. de ouis p̄dicꝭ.
al's pdicis sūt amatorius pot⁹. et dixit ēt. si qs caudā tremu
lā cū pullis suis i ollā recluserit ꝛ cōbustā i puluerē redege
rit mulieriq3 i potu dederit faciet eā dissoluere pre amore
ꝛ liq̄scere. Est eni pot⁹ irrefragabilis cui silis nō est. ꝛ di/
xit ēt. si qs barbā piscis trille absciderit ea viuēte eāq3 vi/
uētē i mari remiserit dederitq3 de barba illa mulieri i potu
amorē magnū ꝛ delectationez accēdet in ea. ꝛ dixit sic de
vulpe. testicul⁹ ei⁹ sicc⁹ ꝛ dexter trit⁹ i potu supasp̄us amo
ris pot⁹ est mulierib⁹ dat⁹ ꝛ sinister viris. ¶ Et Alb. dixit
de tasse: ꝛ si ex p̄dictis reb⁹ fiet puluis ꝛ ponat i cibo alicu
ius ꝑsone multū diliget ab ea: ꝛ hoc ꝓbatū est tpe nr̄o: ꝛ
vr loq de oculo tassi dex° mixto cū coreo lupi. ¶ Nūc aūt
ad hoc ꝓpositū scribemus aliq̄ laudata p veteres q̄ bibi/
ta: ꝛ alr approxiata exterius delectationē causant iter viꝛ
ꝛ vxorē. Ras. ergo sic dixit. medulla pedis sinistri leoncie
vz mulieri que nō diligit viꝛ suū: ꝛ si mittat i nares. al's. in
aures ei⁹ diliget viꝛ suū: ꝛ si mittat i nares eius diliget eū
plusq̄3 aliū. ¶ Et dixit Chiran̄. cerebꝛ pauonis amatoriū
poculū est: cor ei⁹ gestatū beniuolētiā ꝛ felicitatē p̄stat. Et
dixit ēt. si qs pullos yrūdinis cepit eosq3 i ollā miserit ꝛ lu
to obfirmauerit ꝛ assauerit: deinde aperiēs ollā ꝯsideret et
iuenit duos pullos sese osculātes ꝛ duos abinuicē auerten
tes. si ergo accepis eos q osculant se ꝛ cū oleo ros. solue/
ris feminaq3 vnxeris illico sequet te. Si aūt de cinere ei in
potu dederis isana fiet ꝓ amore: solues aūt hoc si de cine/
re auertētiū dederis ꝛ reuertet vehemēter te amabit: et si
in potu dederis eā alicui bibere idē operaberis: ꝛ si in ci/
bo oino amaberis. ¶ Et Alb. sic dixit de miluo. si caput
eius ferat circa caput dat hoi amorē ꝛ grām oiuz boium
ꝛ mulieꝝ. ꝛ subdit. ꝛ in genib⁹ est qdā lapis si subtilr in/
spiciat: qui si ponat in cibo vel potu inimicoꝝ duoꝝ sta/
tis fiūt amici ꝛ erit inter eos amicitia magna. ¶ Cōtinuās
aūt ea que in hoc capi° sunt laudata tm̄ exterius appro/
ximata

xiata dico q Ras. sic dixit. si calcar sinistri pedis galli aliqs tenuerit z sit galli comedētis triticū z nō sordidū diliget a mulierib9. Et Ras. dix. si vir gestauerit cor cornicis mascu li z vxor cor fe9 puenient iter se toto tpe ei9 vite: z ei9 miracu lū est. z alibi ablūte dix. si cor cornicule gestat pcordiā iter viꝝ z vxorē pstat. Et dix ēt. dexti ocul9 lupi z pmi9 spōdilis vel nod9 caude isit gestata pprie i vase aureo q portauerit a mulierib9 valde amabit z āplexabit. ¶ Et Alb. dix. fel lu pi mixtū cū oleo ro. si inūgat qsi i supcilijs diliget a mulie rib9 vñ ābulauerit cū eis. Et Chir. dix iteꝝ sic. cū duos te sticulos vulpis absciderīs aial āt viuū dimittēs z suspēde ris. nā si aliqz cū illis testiculis tetigeris stati dissentiet. qdā āt eos mittūt i scbiō yrci. Et dixit iteꝝ Alb. q lapis aqle su spēsus i sinistro lateꝝ accumulat amorē iter viros z vxores. ¶ Et Dias. dixit. de lapide electerio z ē lapis q iuenit i vē tre galloꝝ gallinaceoꝝ siās cristallo vel aq lipide: sic mulie rib9 pdest portat9 q volūt placere viris. nā pbos z specio sos reddit portātes. Et dixit. de lapide q dr galasias z ē la pis hñs figurā grādinis z colorē z duritiē hz adamātis q gestat9 mitigat irā z luxam z ceteras calas passiōes. Et dix sic. s lapide berillo sculpit i eo locusta maria z sub pedib9 ei9 cornix z sub gema herba sauia ponit i nodo aureo iclu sa z gestat amorē piugij z maiorē diuz facit. s. amorē. Et di xit sic ēt de magnete. pcoram secū hz: z eteni multas mulieres cū rixa disgressas a marit coegit reuerti: sic z maritos mu lierib9 gratiosū z obsequētē z iocūdū smonis facit hoiem portātē. Et dix iteꝝ Alb. de zephiro. nō tñ nimis lucido q gestat9 facit pacē z pcoram: z paꝝ deuotū ad deū: z pfirmat hoiez i bonis: z facit hoiez frigescere ab iteriori. q cūqz aūt inimicos placāt oia pferūt. i h ca° de his isra ppriū cam fa ciem9 cū de puisione a nocumētis diuz loqmur i smone de venenis sicut z ista pferūt ēt i illo ca°. ¶ Multi veteꝝ po suerūt maleficia posse fieri: z ē āt maleficiū i h loco illō qō fit ne vir possit cū vxore accūbere: qō certe facilie fit: z maxie cū vgo p vadit ad viꝝ: aut ēt cū exardet qs amore iniusto i alteꝝ: circa q veteres remedia posuerūt. Est āt h op9 diabo licū z p legē diuinā: subtrahit eni nālez amorē q iter viꝝ z vxorē ēe dz: de q i pce. ca° dictū ē. qre pp pfectionē ēt z pul chritudinē opis: qlr talia maleficia puideant ne accidāt z tollant iā fcā i pñti dicem9 ca°. ¶ Dico igit q oino ad p uisionē z curā fiat recursus ad ea q isra dicent smone 4° ca° 2°. qō est de phibi medicamētoꝝ z maloꝝ: z a d ea q i pce. ca° dicta sunt. nā q cūqz licitū cānt amorē illicitū amo rē diminuūt: z ez. ¶ Dixerūt igit veteres q artemisia. i. mtri calis sup limē dom9 suspēsa facit vt nullū maleficiū noceat illi domui. Et dixerūt ēt q sqlla itegra i limie dom9 suspē sa tollit malefim: vt Dias. dixit. Et dixerūt ēt. si maleficiat9 biberit herbā aliqz q creuerit p mediū alicui9 lapidis pfo rati maleficiū tollit. Et dixerūt q radix brionie a malefio portata soluit oia maleficia ei9. ¶ Et dixerūt de aialib9. z pprie Fidel. q pic9 auis assata z elixa z cōesta soluit icāta tiōe ligatū. Et dixerūt q male9 suffumr dēte hois mortui soluit maleficiū. Et dixerūt q sanguis canis nigri lini9 di b9 ptib9 dom9 i q ē maleficiū tollit illō. Et costa bellēte dix auctore Cleopatra i li° quē fecit de isormāda speciositate femīaꝝ sic. ligat9 vt nō coeat fel coruinū accipiat mixtū cū sisamelion: quo vnguēs totū corp9 adiuuat. Qr si sit aliqs malefi9 ad min9 amādū aliqz vel aliquē sterc9 illi9 quē dili git recēs ponat i sotulari dex9 amātj eo ignaro z calciet se. nā qzcito calorē sentiet soluet malem: z h tpe meo exptū ē veꝝ. Et dixert ēt z pphe Dias. q si corall9 teneat i domo sol uit oia mal°. Ego āt expt9 sū q si male9 migat p anulū cū q vxorē suā despōsauit soluit maleficiū z pt cū ea pcūbere.

¶ De accñtib9 post coitū ptingētib9 z est vltm cam. Cap. ix.

FRequenter multj ptigit vt post coitū iuolūtari9 fit eis egōnis egressus: qbusdā āt accidit trēor i mēbris post coitū: z ad h q nō fiāt accñ° dignū putaui hic pōere q i ipsis p veteres sūt laudata. Cōis g cu ra i iuolūtario egressu ē exhib° coꝝ q vētrē cō strigūt: de qb9 copiosi9 dcm ē sup. Et admistr° ēt vngte z ēploꝝ stip°ꝝ pfortātiū lacertos dbilitatos z semē agni ca sti z silia: i h casu multū laudauerūt ol. neriden. i. spicā ro manā. z Aui. i h casu laudauit ēt ol. nardinū z ol. de cyp° z ol. de sauia. his āt iunctiōes patiēs i horis q sūt ex coitu opet cū ad coitū vadit semp pri9 feces p posse expellat: z h suppositoriū i hora coit9 sibi subijciat. Rx. acatie ramich ē pfectio de q fit gallia thuris balau gū. ara. añ. ptes eqles fiāt formule silēs ossib9 dactiloꝝ z subijciant. Nō iueni aūt q auc°° medic pticulri i h casu simplicia psa laudauerūt q g qrit cōposita i h ca° auc°° medic pqrat. pp opis n pfe ctionē nolēs i hac pte opis dficere posui h breuit q sequent auc°°. ¶ Circa trēorē āt q post coitū multj accidit et sim plicia pticularia aliq nō iuenit laudata nisi vnū qō dixit Al phar. q sic dix. z q. ʒ. ij. accipit de oppo°° cū succo maio rane p tres dies vz trēori q fit i coitu: z eis q aliq cogitatiōe tre mescūt subuenit cū vio potatū z sic de alijs. Quare h fin finē ipono huic trac. cū auxilio Saluatoris nři Jesu xpi. Amen.

¶ Cum auxilio Dei benedicti. Explicit sermo Sextus Nicholai Nicoli Florentini de dispositionibus membrorum genera tionis: que genitalia: seu geneologica dicuntur.
Excussus Venetijs in edibus Luce An tonij Junte Florentini. Anno sa lutis. M D XXXIII.
Mense Aprilis.

Registrum.

aaaaaa bbbbbb cccccc dddddd eeeeee ffffff gggggg hhhhhh iiiiii kkkkkk.

kkkkkk est Duernus. Ceteri sunt Quaterni.

